

SEJM I SENAT
1922—1927

Wszelkie prawa zastrzeżone.

Życzliwe sprostowania, uzupełnienia i uwagi
przyjmuje chętnie wydawca. Adresować:
Wielkopolska Księgarnia Nakładowa
Karola Rzepeckiego w Poznaniu,
Piekary nr. 7

262 162

2-3
HORIZON

TADEUSZ I WITOLD RZEPECCY

SEJM I SENAT

1922—1927

Podręcznik dla wyborców, zawierający wyniki wyborów w powiatach, okręgach, województwach, podobizny senatorów i posłów sejmowych oraz mapy poglądowe.

w POZNANIU

Wielkopolska Księgarnia Nakładowa Karola Rzepeckiego

1923

325 809. II

4956. V. 44

Przedmowa.

Po przeszło dwumiesięcznym okresie kampanij wyborczej zebrał się po raz drugi w niepodległej Polsce Sejm, po raz pierwszy Senat Rzeczypospolitej Polskiej.

Wydawszy w roku 1919-tym podręcznik o Sejmie zachęteni przychylnymi głosami prasy, opracowaliśmy w zmienionej formie ten sam temat z okazji nowych wyborów, pragnąc dać licznym zastępom wyborców podręcznik, któryby zwięźle informował ich o wynikach wyborów i składzie personalnym nowego Sejmu i pierwszego Senatu.

Praca jednak nasza, podobnie jak poprzednia, zawiera niestety braki. Zdajemy sobie z nich sprawę nie pochodzą one atoli z naszej winy. Nie powiodło nam się umieścić podobizn wszystkich posłów i senatorów i podać o wszystkich biograficznych danych. Pomimo licznych, usilnych naszych prośb i tym razem, niestety, część posłów nie raczyła udzielić swych podobizn i wypełnić kwestjonariuszy.

Gorąco podziękowanie pozwalamy sobie złożyć panom Przewodniczącym okręgowych komisji wyborczych, p. mec. Dembińskiemu, zastępcy Generalnego Komisarza Wyborczego, panu redaktorowi Marjanowi Grzegorzcykowi i panom Sekretarzom poszczególnych klubów sejmowych, którzy raczyli nam użyczyć potrzebnych danych urzędowych. Specjalną podziękę wyrażamy Dyrektorowi Kancelarji Sejmowej, p. Podsekretarzowi Stanu, Jerzemu Pomykałskiemu.

Kraków, 21. lutego 1923.
Poznań,

Tadeusz Rzepecki
Witold Rzepecki.

Część I.

1. Wyjątki z Konstytucji z dnia 17. 3. 1921 r., dotyczące Sejmu i Senatu.
 2. Ordynacja Wyborcza do Sejmu z dnia 28. 7. 1922 r.
 3. Ordynacja Wyborcza do Senatu z dn. 28. 7. 1922 r.
 4. Spis okręgów wyborczych do Sejmu.
 5. Uchwała o terminie pierwszych wyborów 28. 7. 1922 r.
 6. Dekret o zarządzeniu wyborów z 18. 8. 1922 r.
 7. Ustawa w sprawie wolności zgromadzeń przedwyborczych z dnia 5. 8. 1922 r.
 8. Rozporządzenie wykonawcze do ustaw wyborczych do Sejmu i Senatu z dnia 18. 8. 1922 r.
 9. Rozporządzenie uzupełniające rozporządzenie wykonawcze (z dnia 18. 8. 1922) z dnia 23. 8. 1922 r.
 10. Ustawa z dnia 27. 7. 1922 r. o Regulaminie Zgromadzenia Narodowego dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej.
 11. Ustawa z dnia 21. 9. 1922 r. o zmianie ustawy Ordynacji Wyborczej do Sejmu z dnia 28. 7. 1922 r.
-

1.

Wyjątki

z Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

uchwalonej na Sejmie Ustawodawczym w Warszawie
w dniu 17 marca 1921 r.

dotyczące władzy ustawodawczej (Sejmu i Senatu)

Rozdział I.

Rzeczpospolita.

Art. 2. Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat.

Rozdział II.

Władza Ustawodawcza.

Art. 3. Zakres ustawodawstwa państwowego obejmuje stanowienie wszelkich praw publicznych i prywatnych i sposobu ich wykonania.

Niema ustawy bez zgody Sejmu, wyrażonej w sposób, regulaminowo ustalony.

Ustawa uchwalona przez Sejm zyskuje moc obowiązującą w czasie, przez nią samą określonym.

Rzeczpospolita Polska opierając swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu terytorjalnego, przekazuje przedstawicielstwu tego samorządu właściwy zakres ustawodawstwa, zwłaszcza z dziedziny administracji, kultury i gospodarstwa, który zostanie bliżej określony ustawami państwowymi.

Rozporządzenia władzy, z których wynikają prawa lub obowiązki obywateli, mają moc obowiązującą tylko wtedy, gdy zostały wydane z upoważnienia ustawy i z powołaniem się na nią.

Art. 4. Ustawa państwowa ustala corocznie budżet Państwa na rok następny.

Art. 5. Ustalanie stanu liczebnego wojska i zezwalanie na coroczny pobór rekruta może nastąpić jedynie w drodze ustawodawczej.

Art. 6. Zaciągnięcie pożyczki państwowej, zbycie, zamiana i obciążenie nieruchomości majątku państwowego, nałożenie podatków i opłat publicznych, ustanowienie ceł i monopolów, ustalenie systemu monetarnego, jakoteż przyjęcie gwarancji finansowej przez Państwo, może nastąpić tylko na mocy ustawy.

Art. 7. Rząd przedstawi corocznie zamknięcie rachunków państwowych do parlamentarnego za-
twierdzenia.

Art. 8. Sposób wykonania parlamentarnej kontroli nad długami Państwa określi oddzielna ustawa.

Art. 9. Do kontroli całej administracji państwowej pod względem finansowym, badania zamknięć rachunków Państwa, przedkładania corocznie Sejmowi wniosku o udzieleniu lub odmówieniu Rządowi abso-
lutorjum — jest powołana Najwyższa Izba Kontroli, oparta na zasadzie kolegialności i niezależności sędziowskiej członków jej kolegium, usuwalnych tylko uchwałą Sejmu, większością $\frac{3}{5}$ głosujących. Organizację Najwyższej Izby Kontroli i sposób jej działania określi szczegółowo osobna ustawa.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli zajmuje stanowisko równorzędne ministrowi, nie wchodzi jednak w skład Rady Ministrów, a jest za sprawowanie swego urzędu i za podległych mu urzędników odpowiedzialny bezpośrednio przed Sejmem.

Art. 10. Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. Wnioski i projekty ustaw, pociągające za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, muszą podawać sposób ich zużycia i pokrycia.

Art. 11. Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu, w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośredniem, równem i stosunkowem.

Art. 12. Prawo wybierania ma każdy obywatel polski bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 21, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw”. — Prawo głosowania może być wykonywane tylko osobiście. Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

Art. 13. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, mający prawo wybierania do Sejmu, nie wyjmując wojskowych w służbie czynnej, niezależnie od miejsca zamieszkania o ile ukończył lat 25.

Art. 14. Nie mogą korzystać z prawa wyborczego obywatele, skazani za przestępstwa, które określi ordynacja wyborcza jako pociągające za sobą czasową lub stałą utratę prawa wybierania, wybieralności, a także piastowania mandatu poselskiego.

Art. 15. Państwowi urzędnicy administracyjni, skarbowi i sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach, w których pełnią swą służbę. Przepis ten nie dotyczy urzędników, pełniących swą służbę przy władzach centralnych.

Art. 16. Pracownicy państwowi i samorządowi, z chwilą wyboru na posła, otrzymują na czas trwania mandatu poselskiego urlop. Lata, spędzone na wykonaniu mandatu poselskiego, liczą się do lat służby.

Przepis ten nie dotyczy ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Art. 17. Poseł, powołany do płatnej służby państwowej, traci mandat; przepis ten nie dotyczy powołania na stanowisko ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni.

Art. 18. Ordynacja wyborcza określi sposób wyboru posłów sejmowych.

Art. 19. Sejm sprawdza ważność wyborów niezaprotestowanych. O ważności wyborów zaprotestowanych rozstrzyga Sąd Najwyższy.

Art. 20. Posłowie są przedstawicielami całego narodu i nie są skrępowani żadnemi instrukcjami wyborców.

Posłowie składają na ręce Marszałka wobec Izby następujące ślubowanie:

„Ślubuję uroczyście, jako poseł na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej, wedle najlepszego mego zrozumienia i zgodnie z sumieniem, rzetelnie pracować wyłącznie dla dobra Państwa Polskiego, jako całości“.

Art. 21. Posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności za swoją działalność w Sejmie, lub poza Sejmem, wchodzącą w zakres wykonania mandatu poselskiego, ani w czasie trwania mandatu, ani po jego wygaśnięciu. Za jego przemówienia i odezwania się, tudzież manifestacje w Sejmie, posłowie odpowiadają tylko przed Sejmem. Za naruszenie prawa osoby trzeciej, mogą być pociągnięci do odpowiedzialności sądowej, o ile władza sądowa uzyska na to zezwolenie Sejmu.

Postępowanie karno-sądowe, karno-administracyjne lub dyscyplinarne, wdrożone przeciw posłowi przed uzyskaniem mandatu poselskiego, ulegnie na

żądanie Sejmu zawieszeniu aż do wygaśnięcia mandatu.

Bieg przedawnienia przeciw posłowi w postępowaniu karnem ulega przerwie na czas trwania mandatu poselskiego.

Przez cały czas trwania mandatu, posłowie nie mogą być pociągani do odpowiedzialności karno-sądowej, karno-administracyjnej i dyscyplinarnej, ani pozbawieni wolności bez zezwolenia Sejmu. W wypadku schwywania posła na gorącym uczynku zbrodni pospolitej, jeżeli jego przytrzymanie jest niezbędne dla zabezpieczenia wymiaru sprawiedliwości, względnie dla unieszkodliwienia skutków przestępstwa, władza sądowa ma obowiązek bezzwłocznego zawiadomienia o tem Marszałka Sejmu dla uzyskania zezwolenia Sejmu na areszt i dalsze postępowanie karne. Na żądanie Marszałka przytrzymany musi być niezwłocznie uwolniony.

Art. 22. Poseł nie może na swoje ani na obce imię kupować lub uzyskiwać dzierżaw dóbr państwowych, przyjmować dostaw publicznych i robót rządowych, ani otrzymywać od Rządu koncesji lub innych korzyści osobistych.

Poseł nie może również otrzymywać od Rządu żadnych odznaczeń, z wyjątkiem wojskowych.

Art. 23. Poseł nie może być redaktorem odpowiedzialnym.

Art. 24. Posłowie otrzymują diety w wysokości, regulaminem określonej, i mają prawo bezpłatnego korzystania z państwowych środków komunikacji dla podróży po całym obszarze Rzeczypospolitej.

Art. 25. Prezydent Rzeczypospolitej zwołuje, otwiera, odracza i zamyka Sejm i Senat.

Sejm winien być zwołany na pierwsze posiedzenie w trzeci wtorek po dniu wyborów i corocznie naj-

później w październiku na sesję zwyczajną celem uchwalenia budżetu, stanu liczebnego i poboru wojska, oraz innych spraw bieżących.

Prezydent Rzeczypospolitej może zwołać Sejm w każdym czasie na sesję nadzwyczajną wedle własnego uznania, a winien to uczynić na żądanie $\frac{1}{2}$ części ogółu posłów w ciągu dwóch tygodni.

Inne wypadki zebrania się Sejmu na sesję nadzwyczajną określa Konstytucja.

Odroczenie wymaga zgody Sejmu, jeżeli ma być w ciągu tej samej sesji zwyczajnej powtórzone, lub jeżeli przerwa ma trwać dłużej, niż 30 dni.

Sejm, zwołany w październiku na sesję zwyczajną nie może być zamknięty przed uchwaleniem budżetu.

Art. 26. Sejm może się rozwiązać mocą własnej uchwały, powziętej większością $\frac{2}{3}$ głosów. Prezydent Rzeczypospolitej może rozwiązać Sejm za zgodą $\frac{3}{5}$ ustawowej liczby członków Senatu przy obecności połowy ustawowej liczby posłów.

Równocześnie w obu wypadkach z samego prawa rozwiązuje się Senat.

Wybory odbędą się w ciągu 90 dni od dnia rozwiązania, termin ich będzie oznaczony bądź w uchwale Sejmu, bądź w orędziu Prezydenta o rozwiązaniu Sejmu.

Art. 27. Posłowie wykonywują swe prawa i obowiązki poselskie osobiście.

Art. 28. Sejm wybiera ze swego grona Marszałka i jego zastępców, sekretarzy i komisje.

Mandaty Marszałka i jego zastępców trwają po rozwiązaniu Sejmu aż do ukonstytuowania się nowego Sejmu.

Art. 29. Sposób i porządek obrad sejmowych, rodzaj i ilość komisyj, liczbę wice-marszałków i sekretarzy, prawa i obowiązki Marszałka — określa regulamin sejmowy.

Art. 30. Posiedzenia Sejmu są jawne: Na wniosek Marszałka, przedstawiciela Rządu lub 30 posłów może Sejm uchwalić tajność posiedzenia.

Art. 31. Nikt nie może być pociągnięty do odpowiedzialności za zgodne z prawdą sprawozdania z jawnego posiedzenia Sejmu i Komisji sejmowej.

Art. 32. Do prawomocności uchwał potrzebna jest zwykła większość głosów przy obecności przynajmniej $\frac{1}{3}$ części ogółu ustawowej liczby posłów, o ile inne przepisy Konstytucji nie zawierają odmiennych postanowień.

Art. 33. Posłowie mają prawo zwracać się z interpelacjami do Rządu, bądź do poszczególnych ministrów w sposób regulaminem przepisany. Minister ma obowiązek udzielić odpowiedzi ustnie lub pisemnie w terminie nie dłuższym, niż 6 tygodni, albo w umotywowanem oświadczeniu usprawiedliwić brak rzeczowej odpowiedzi. Na żądanie interpelantów odpowiedź musi być Sejmowi zakomunikowana. Sejm może odpowiedź Rządu uczynić przedmiotem dyskusji i uchwały.

Art. 34. Sejm może wyłaniać i naznaczać dla zbadania poszczególnych spraw nadzwyczajne komisje z prawem przesłuchiwania stron interesowanych oraz wzywania świadków i rzeczoznawców. Zakres działania i uprawnień tych komisyj uchwała Sejm.

Art. 35. Każdy projekt ustawy, przez Sejm uchwalony, będzie przekazany Sejmowi do rozpatrzenia. Jeżeli Senat nie podniesie w ciągu 30 dni od dnia doręczenia mu uchwalonego projektu ustawy

żadnych przeciwko niemu zarzutów — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy. Na wniosek Senatu Prezydent Rzeczypospolitej może zarządzić ogłoszenie ustawy przed upływem 30 dni

Jeżeli Senat postanowi projekt, uchwalony przez Sejm, zmienić lub odrzucić, powinien zapowiedzieć to Sejmowi w ciągu powyższych 30 dni, a najdalej w ciągu następnych 30 dni zwrócić Sejmowi z proponowanemi zmianami.

Jeżeli Sejm zmiany, przez Senat proponowane uchwali zwykłą większością, albo odrzuci większością 11/20 głosujących — Prezydent Rzeczypospolitej zarządzi ogłoszenie ustawy w brzmieniu, ustalonem ponowną uchwałą Sejmu.

Art. 36. Senat składa się z członków:

1. Wybranych przez poszczególne województwa w głosowaniu powszechnem, tajnem, bezpośredniem, równem i stosunkowem. Każde województwo stanowi jeden okręg wyborczy, przyczem w stosunku do liczby mandatów sejmowych na ilość mieszkańców, liczba mandatów do Senatu wynosi $\frac{1}{4}$ część. Prawo wybierania do Senatu ma każdy wyborca do Sejmu, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 30 i w dniu tym zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od roku; nie tracą jednak prawa wyborczego świeżo osiedli koloniści, którzy opuścili poprzednio miejsce zamieszkania, korzystając z reformy rolnej, również nie tracą tego prawa robotnicy, którzy zmienił miejsce pobytu wskutek zmiany miejsca pracy, oraz urzędnicy państwowi, przeniesieni służbowo. Prawo wybieralności ma każdy obywatel, posiadający prawo wybierania do Senatu, nie wyłączając wojskowych w służbie czynnej, o ile z dniem ogłoszenia wyborów ukończył lat 40.

Kadencja Senatu rozpoczyna się i kończy z kadencją Sejmową.

Nikt nie może być jednocześnie członkiem Sejmu i Senatu.

Art. 37. Postanowienia artykułów 14, 15, 16, 17, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 27, 28, 29, 30, 31, 32 i 33 stosują się odpowiednio także do Senatu, względnie jego członków.

Art. 38. Żadna ustawa nie może stać w sprzeczności z niniejszą konstytucją, ani naruszać jej postanowień.

Rozdział III.

Władza Wykonawcza.

Art. 39. Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedm bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w ostatnim kwartale siedmioletnia swego urzędowania.

Jeżeli zwołanie nie nastąpi na 30 dni przed upływem siedmioletnia, Sejm i Senat łączą się z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem.

Art. 40. Jeżeli prezydent Rzeczypospolitej nie może sprawować urzędu oraz w razie opróżnienia urzędu prezydenta Rzeczypospolitej wskutek śmierci, zrzeczenia się lub innej przyczyny, zastępuje go marszałek Sejmu.

Art. 41. W razie opróżnienia urzędu prezydenta Rzeczypospolitej, Sejm i Senat łączą się natychmiast na zaproszenie marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem, z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe, celem wyboru prezydenta.

Gdyby Sejm był rozwiązany w chwili, gdy urząd prezydenta Rzeczypospolitej jest opróżniony, marszałek Sejmu zarządzi niezwłocznie nowe wybory do Sejmu i Senatu.

Art. 42. Jeżeli prezydent Rzeczypospolitej przez trzy miesiące nie sprawuje urzędu, marszałek Sejmu zwoła niezwłocznie Sejm i podda jego uchwale, czy urząd prezydenta Rzeczypospolitej należy uznać za opróżniony.

Uchwała uznająca urząd za opróżniony, zapada większością $\frac{3}{5}$ głosów, w obecności przynajmniej połowy ustawowej, to jest ordynacją wyborczą ustalonej, liczby posłów.

Art. 43. Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.

Każdy urzędnik Rzeczypospolitej musi podlegać ministrowi, który za jego działania odpowiada przed Sejmem.

Nominacje urzędników kancelarii cywilnej prezydenta Rzeczypospolitej kontrasygnuje prezes rady ministrów i jest za ich działania odpowiedzialny przed Sejmem.

Art. 44. Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi ministrami i zarządza ogłoszenie ich w Dzienniku ustaw Rzeczypospolitej.

Prezydent Rzeczypospolitej ma prawo, celem wykonania ustaw i z powołaniem się na upoważnienie ustawowe, wydawać rozporządzenia wykonawcze, zarządzenia, rozkazy i zakazy i przeprowadzenie ich użyciem przymusu zapewnić.

Takież prawo w swoim zakresie działania, mają ministrowie i władze im podległe.

Każdy akt rządowy prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu prezesa rady mi-

nistrów i właściwego ministra, którzy przez podpisanie aktu biorą zań odpowiedzialność.

Art. 46. Naczelnego wodza sił zbrojnych państwa, na wypadek wojny, mianuje prezydent Rzeczypospolitej, na wniosek rady ministrów, przedstawiony przez ministra spraw wojskowych, który za akty, związane z dowództwem w czasie wojny, jak i za wszelkie sprawy kierownictwa wojskowego, odpowiada przed Sejmem.

Art. 47. Prawo darowania i złagodzenia kary, oraz darowania skutków zasądzenia karno-sądowego w poszczególnych wypadkach przysługuje prezydentowi Rzeczypospolitej.

Prezydent nie może stosować tego prawa do ministrów zasądzonych na skutek postawienia ich w stan oskarżenia przez Sejm.

Amnestja może być udzielona tylko w drodze ustawodawczej.

Art. 49. Prezydent Rzeczypospolitej zawiera umowy z innemi państwami i podaje je do wiadomości Sejmu.

Umowy handlowe i celne oraz umowy, które stale obciążają pod względem finansowym państwo, albo zawierają przepisy prawne, obowiązujące obywateli, albo też wprowadzają zmianę granic państwa, a także przymierza — wymagają zgody Sejmu.

Art. 50. Prezydent Rzeczypospolitej może wypowiedzieć wojnę i zawrzeć pokój tylko za uprzednią zgodą Sejmu.

Art. 51. Za zdradę kraju, pogwałcenie konstytucji lub przestępstwa karne — prezydent Rzeczypospolitej może być pociągnięty do odpowiedzialności tylko przez Sejm uchwałą, powziętą większością $\frac{3}{5}$ głosów przy obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów. Sprawę rozpatruje i wyrok wydaje

Trybunał Stanu według postanowień osobnej ustawy. Z chwilą postawienia w stan oskarżenia przed Trybunałem Stanu — prezydent Rzeczypospolitej zawieszony jest w urzędowaniu.

Art. 53. Prezydent Rzeczypospolitej nie może piastować żadnego innego urzędu, ani należeć do składu Sejmu i Senatu.

Art. 58. Do odpowiedzialności parlamentarnej pociąga ministrów Sejm zwyczajną większością. Rada ministrów i każdy minister z osobna ustępują na żądanie Sejmu.

Art. 59. Uchwała, stawiająca ministra w stan oskarżenia, musi być powzięta w obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów większością $\frac{3}{5}$ oddanych głosów.

Rozpoznanie spraw i wydanie wyroku należy do trybunału stanu.

Art. 64. Trybunał stanu składa się z pierwszego prezesa sądu najwyższego, jako przewodniczącego oraz dwunastu członków, których wybierają z poza swego grona: ośmiu Sejm i czterech Senat.

Członkami trybunału stanu mogą być wybrane osoby, nie piastujące żadnego urzędu państwowego i używające pełni praw obywatelskich.

Wyboru członków trybunału stanu dokonywują Sejm i Senat natychmiast po ukonstytuowaniu się na cały okres kadencji sejmowej.

Rozdział V.

Powszechne obowiązki i prawa obywatelskie.

Art. 114. Wyznanie rzymsko-katolickie, będące religją przeważającą większości narodu, zajmuje w państwie naczelne stanowisko wśród uprawnionych wyznań.

Kościół rzymsko-katolicki rządzi się własnymi prawami. Stosunek państwa do Kościoła będzie określony na podstawie układu ze Stolicą Apostolską, który podlega ratyfikacji przez Sejm.

Art. 124. Czasowe zawieszenie praw obywatelskich: wolności osobistej (art. 97), nietykalności mieszkania (art. 100), wolność prasy (art. 105), tajemnicy korespondencji (art. 106), prawa koalicji, zgromadzania się i zawiązywania stowarzyszeń (art. 108) może nastąpić dla całego obszaru państwowego lub dla miejscowości, w których okaże się konieczna ze względów bezpieczeństwa publicznego.

Zawieszenie takie zarządzić może tylko rada ministrów za zezwoleniem prezydenta Rzeczypospolitej podczas wojny, albo gdy grozi wybuch wojny, jako też w razie rozruchów wewnętrznych lub rozległych knozań o charakterze zdrady państwa, albo bezpieczeństwa obywateli.

Zarządzenie takiej rady ministrów w czasie trwania sesji sejmowej musi być natychmiast przedstawione Sejmowi do zatwierdzenia. W razie wydania takiego zarządzenia, mającego obowiązywać na obszarze, obejmującym więcej niż jedno województwo, w czasie przerwy w obradach sejmowych, Sejm zbiera się automatycznie w ciągu dni 8 od ogłoszenia owego zarządzenia celem powzięcia odpowiedniej decyzji.

Jeśli Sejm odmówi zatwierdzenia, stan wyjątkowy natychmiast traci moc obowiązującą. Jeżeli rada ministrów zarządzi stan wyjątkowy po zakończeniu okresu sejmowego lub po rozwiązaniu Sejmu, zarządzenie rządu powinno być przedstawione Sejmowi nowowybranemu niezwłocznie na pierwszym posiedzeniu.

Zasady te określi bliżej ustawa o stanie wyjątkowym.

Zasady czasowego zawieszenia wyżej wymienionych praw obywatelskich w czasie wojny, na przestrzeni obszaru, objętego działaniem wojennym, określi ustawa o stanie wojennym.

Art. 125. Zmiana Konstytucji może być uchwalona tylko w obecności co najmniej połowy ustawowej liczby posłów, względnie członków Senatu, większością dwu trzecich głosów.

Wniosek o zmianę Konstytucji winien być podpisany conajmniej przez jedną czwartą część ustawowej liczby posłów, a wniesienie takiego wniosku zapowiedziane conajmniej na 15 dni.

Drugi Sejm, zebrany na podstawie tej Konstytucji, może dokonać rewizji ustawy konstytucyjnej własną uchwałą, powziętą większością $\frac{3}{5}$ przy obecności conajmniej połowy ustawowej liczby posłów.

2.

Ordynacja wyborcza do Sejmu

uchwalona dnia 28 lipca 1922 r.

(Dz. U. R. P. nr. 66 z 18. 8. 1922 poz. 590).

Rozdział I.

Prawo wybierania.

Art. 1

Prawo wybierania posłów do Sejmu ma, wyłączający wojskowych w służbie czynnej, każdy obywatel Rzeczypospolitej Polskiej bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw” ma ukończonych 21 lat wieku i w myśl postanowień niniejszej ustawy prawa tego nie jest pozbawiony.

Art. 2.

1. Każdy wyborca ma prawo wybierania tylko w tym okręgu wyborczym, w którym zamieszkuje przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w „Dzienniku Ustaw“.

2. Głosować wolno tylko osobiście.

3. Każdy wyborca ma prawo oddania jednego głosu w jednym tylko obwodzie głosowania, w którym zgodnie z przepisami art. 33 ustawy niniejszej zostanie wpisany do spisu wyborców.

Art. 3.

Prawo wybierania nie przysługuje:

1. Pozbawionym całkowicie lub częściowo własnowolności, tudzież upadłym dłużnikom — w czasie trwania tego stanu;

2. pozbawionym z mocy orzeczenia sądowego władzy ojcowskiej, względnie rodzicielskiej w czasie trwania tego stanu;

3. prawomocnie skazanym wyrokiem sądowym, jeśli zarazem orzeczono oddanie względnie dopuszczalność oddania pod dozór policyjny lub do domu pracy — na czas trwania dozoru lub pobytu w domu pracy — w każdym razie przez lat 3 po prawomocności wyroku, o ile w myśl innych przepisów pozbawienie praw wyborczych nie rozciąga się na czas dłuższy;

4. nadto w b. dzielnicy rosyjskiej prawomocnie skazanym:

a) za zbrodnie, tudzież na kary, z którymi łączy się pozbawienie lub ograniczenie praw (art. 25 do 30 K. K.), tudzież pozbawionym praw w myśl kodeksu kar głównych i poprawczych;

b) za przestępstwa, wymienione w art. 79 cz. 2, 149, 158—160, 168 cz. 2 ust. 2, 212 cz. 2, 274—276,

277 cz. 2, 279, 280 cz. 2, 283, 351, 352, 420 ust. 2, 427—429, 430 cz. 1, 431, 432, 433 cz. 2, 434, 435 cz. 2, 438—441, 442 cz. 3, 443 cz. 3, 445, 446, 466, 500 cz. 1 ust. 2, 502 cz. 2, 505 cz. 1, 515—521, 524—527, 529, 574 cz. 1 i 2, 575—578, 580, 599, 600, 601, 602, 607—619, 620 cz. 3, 657, 658, 665, 673 cz. 2, 674 Kodeksu Karnego z r. 1903, bez względu na wymiar orzeczonej kary;

c) za przestępstwa, wymienione w art. 284 cz. 2, 285 cz. 2, 289 K. K. z r. 1903, jeżeli orzeczono, jako karę główną, conajmniej karę pozbawienia wolności;

d) za przestępstwa, wymienione w art. 551, 552 cz. 1, 2 i 3 i 556—559 K. K. z r. 1903, jeżeli orzeczono, jako karę główną, przynajmniej karę trzymiesięcznego więzienia;

e) za przestępstwa, przewidziane w części XXXII, XXXIII i XXXIV K. K. z roku 1903, jeśli ustawa przewiduje karę więzienia lub karę surowszą;

f) za przestępstwa, przewidziane w części IV i XXXVII K. K. z r. 1903, jeżeli ustawa przewiduje karę więzienia, zastępującego dom poprawy;

g) za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 20 lutego 1920 r. w przedmiocie kar za pogwałcenie przepisów, dotyczących powszechnego obowiązku służby wojskowej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 20 poz. 104), jeśli wymierzono karę więzienia;

h) za występki, przewidziane w dekreście z dnia 8 stycznia 1919 r. o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich (Dz. Pr. P. P. Nr. 5, poz. 96), jeśli wymierzono karę pozbawienia wolności;

i) za przestępstwa, polegające na lichwiarskim wyzysku; pozbawienie prawa wybierania rozciąga się na czas trwania skutków, przewidzianych w art. 25 do 30 K. K., a zresztą ustaje z upływem lat 3 po od-

cierpieniu kary, o ile przepis szczególny nie zawiera innego postanowienia;

5. w b. dzielnicy austriacko-węgierskiej prawomocnie skazanym;

a) za zbrodnie, przewidziane w austr. ustawie karnej, tudzież za przekroczenie kradzieży, sprzeniewierzenia i uczestnictwa w tychże, oszustwa i kuplerstwa (§§ 460, 461, 463, 465, 512 Ust. Karn.);

b) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 28 maja 1888 r. o środkach zaradczych przeciw nierzetelnemu postępowaniu w czynnościach kredytowych (Dz. P. P. Nr. 47), względnie w §§ 2, 3 i 4 ces. roz. z dnia 12 października 1914 r. (Dz. P. P. Nr. 275);

c) za przestępstwa, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 25 maja 1883 r. o przepisach karnych przeciwko udaremnieniu egzekucji (Dz. P. P. Nr. 78);

d) za przekroczenie, przewidziane w §§ 1, 2, 3, 4 i 5 ustawy z dnia 24 maja 1885 r., zawierającej postanowienia karne o dopuszczalności osadzenia w domach pracy przymusowej lub zakładach poprawczych (Dz. P. P. Nr. 89);

e) za przekroczenia, przewidziane w § 1 ustawy z dnia 19 lipca 1877 r., zawierającej przepisy, mające na celu położenie tamy opilstwu (Dz. P. P. Nr. 67) i w §§ 523 i 524 Ust. Karn., jeśli orzeczono karę aresztu;

f) za przestępstwa, przewidziane w §§ 66—69 ustawy z dnia 5 lipca 1912 r., w przedmiocie wprowadzenia nowej ustawy o sile zbrojnej (Dz. P. P. Nr. 128), o ile przestępstwo popełniono przeciwko polskiej sile zbrojnej;

g) za przestępstwa, przewidziane w ustawie z dnia 2 lipca 1920 r. o zwalczaniu lichwy wojennej (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 67, poz. 449), względnie poprzednio

obowiązujących w tym przedmiocie przepisach, jeśli ze skazaniem łączą się te same skutki, co ze skazaniem za przekroczenie oszustwa;

h) za występki, przewidziane w ustawie z dnia 26 stycznia 1907 r. w przedmiocie postanowień karnych, mających na celu ochronę wyborów (Dz. P. P. Nr. 18), a to na czas, określony w § 14 tejże ustawy.

i) za przestępstwa, przewidziane w §§ 11, 18 i 19 ustawy z dnia 16 stycznia 1896 r. o kupczeniu żywnością i niektórymi przedmiotami użytkowymi (Dz. P. P. Nr. 89 z r. 1897);

j) pozbawienie prawa wybierania, o ile skutków karno-sądowych skazania nie uchylono wcześniej, ustaje przy zbrodniach, wymienionych w § 6 ust. 1—10 ustawy z dnia 15 listopada 1867 r. (Dz. P. P. Nr. 131), z chwilą odbycia kary, przy zbrodniach, za które orzeczono karę conajmniej pięcioletniego pozbawienia wolności — po dziesięciu latach po odbyciu kary, przy innych zbrodniach — po latach pięciu po odbyciu kary, zaś przy występkach i przekroczeniach — po upływie lat trzech po odbyciu kary;

6. w b. dzielnicy pruskiej:

a) pozbawionym prawomocnym wyrokiem sądowym obywatelskich praw honorowych, a to na czas trwania tego stanu;

b) prawomocnie skazanym za kradzież i przestępstwo (cz. 2 rozdział XIX Kodeksu Karnego, obowiązującego w b. dzielnicy pruskiej), oszustwo i nieuczciwość (cz. 2 rozdział XXII Kodeksu), lichwiarski wyzysk, kuplerstwo, tudzież za zbrodnie i występki, odnoszące się do wykonywania praw obywatelskich (cz. 2 rozdział V Kodeksu), tudzież za przestępstwa, przewidziane w dekrete z dnia 2 maja 1919 r. o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków

poselskich (Tygodnik Urzędowy Poznański Nr. 11, poz. 49), a to w braku innych przepisów prawnych na przeciąg lat trzech po odbyciu kary;

7. prawomocnie skazanym przez sądy wojskowe za przestępstwa **pospolite**, wyszczególnione powyżej w ustępach 4, 5 i 6, oraz za przestępstwa wojskowe, jeśli orzeczono utratę obywatelskich praw honorowych, lub postąpiono w myśl art. 23, 24, 42 i 43 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 maja 1920 roku w przedmiocie wprowadzenia w życie wojskowego kodeksu karnego (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 59, poz. 369).

Art. 4.

Kto w myśl art. 3 został pozbawiony prawa wybierania na obszarze jednej dzielnicy, traci to prawo na całym obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozdział II.

Wybieralność.

Art. 5.

1. Wybieranymi do Sejmu mogą być wszyscy obywatele Rzeczypospolitej Polskiej, posiadający prawo wybierania, nie wyłączając wojskowych w służbie czynnej, niezależnie od miejsca zamieszkania w kraju lub zagranicą, którzy do dnia ogłoszenia wyborów ukończyli 25 lat.

2. O zakwestjonowaniem prawie wybieralności rozstrzyga wyłącznie Sąd Najwyższy.

Art. 6.

1. Państwowi urzędnicy administracyjni wszelkich dekanterji oraz sędziowie i urzędnicy sądowi nie mogą być wybierani w tych okręgach wyborczych, w których pełnią swą służbę.

2. Przepis ten nie dotyczy urzędników, pełniących służbę przy władzach centralnych.

Art. 7.

1. Pracownicy państwowi i samorządowi z wyjątkiem ministrów, podsekretarzy stanu i profesorów wyższych uczelni z chwilą wyboru na posła otrzymują na czas trwania mandatu poselskiego urlop bezpłatny.

2. Lata, spędzone na wykonywaniu mandatu poselskiego, liczą się do lat służby.

Art. 8.

Wojskowi w razie wyboru na posła zostają na czas trwania mandatu poselskiego przeniesieni w stan nieczynny ze zwolnieniem od wszelkiej zależności służbowej bez prawa noszenia mundur.

Rozdział III.

Liczba posłów, okręgi wyborcze i obwody głosowania.

Art. 9.

Wyborcy z całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej wybierają 444 posłów, z których 372 z list wystawionych w okręgach, a 72 z list państwowych.

Art. 10.

1. Dla przeprowadzenia wyborów obszar Rzeczypospolitej dzieli się na okręgi wyborcze.

2. Wykaz okręgów wyborczych i liczbę posłów, przypadających na każdy okręg wyborczy, wyszczególnia się w załączniku do niniejszej ustawy.

3. Powiaty przyjmuje się w takich granicach, jakie mieć one będą w dniu ogłoszenia wyborów.

4. W razie utworzenia nowego powiatu włącza się go do tego okręgu wyborczego, do którego należała większa część ludności, zamieszkałej w jego granicach.

Art. 11.

Podział na okręgi wyborcze oraz liczba posłów, przypadająca na poszczególne okręgi, będą określane osobną ustawą po każdym powszechnym spisie ludności.

Art. 12.

1. Każdy okręg wyborczy dzieli się na obwody głosowania.

2. Władza administracyjna I instancji przeprowadza podział na obwody głosowania, wyznaczając jednocześnie lokal wyborczy, o ile możliwości, w środku każdego obwodu, bacząc na to, aby w związku ze stosunkami miejscowymi możliwie równomiernie ułatwić wszystkim wyborcom korzystanie z prawa wybierania, tudzież przestrzegając następujących warunków:

1. żeby żaden obwód nie liczył więcej, aniżeli 3000 mieszkańców;

2. żeby żaden wyborca nie miał z mieszkania dalej do lokalu wyborczego, aniżeli 6 klm.;

3. żeby nie tworzone obwodów, składających się z różnych gmin, a względnie i części tychże.

3. W granicach powyższych postanowień jest dozwolone:

1. łączenie kilku wsi (osad, miejscowości) jako całości w jeden obwód głosowania;

2. dzielenie większych wsi (osad, miejscowości) na dwa lub więcej samoistnych obwodów głosowania.

4. Cdstępstwa od tych warunków są dopuszczalne tylko ze względu na niewykonalność.

Rozdział IV.

Zarządzenie i ogłoszenie wyborów.

Art. 13.

1. Wybory zarządza Prezydent Rzeczypospolitej najpóźniej w tydzień po wygaśnięciu mandatów poprzedniego Sejmu (art. 11 Konstytucji), o ile nie znajdzie zastosowania art. 26 Konstytucji.

2. Zarządzenie to będzie ogłoszone w Dzienniku Ustaw i ma zawierać kalendarz wyborczy, z oznaczeniem miesiąca i dnia, w którym upływają terminy, przewidziane w ordynacji.

Art. 14.

1. W akcie zarządzenia wyborów ma być oznaczony dzień głosowania, który przypaść powinien na niedzielę.

2. Głosowanie odbywa się jednego dnia w całym państwie. Głosowanie wyznaczone będzie najwcześniej na 78-my dzień po dniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw.

Rozdział V.

Komisje Wyborcze.

Art. 15.

1. Dla przeprowadzenia wyborów będą ustanowione:

1. Państwowa Komisja Wyborcza,
2. Okręgowe Komisje Wyborcze po jednej dla każdego okręgu wyborczego,
3. Obwodowe Komisje Wyborcze po jednej dla każdego obwodu głosowania.

2. Państwowa Komisja Wyborcza i Okręgowe Komisje Wyborcze będą ustanowione niezwłocznie po ogłoszeniu wyborów, Obwodowe zaś Komisje Wy-

borcze niezwłocznie po podziale okręgu na obwody.

3. Okręgowe i Obwodowe Komisje Wyborcze rozwiązują się po ukończeniu czynności Wyborczych. Państwowa zaś Komisja Wyborcza urzęduje aż do wygaśnięcia mandatów (art. 11 Konstyt.), względnie aż do rozwiązania Sejmu (art. 26 Konstyt.).

Art. 16.

1. Nadzór nad czynnościami komisji wyborczych sprawuje Generalny Komisarz Wyborczy.

2. Generalnego Komisarza Wyborczego i jego zastępcę mianuje na wniosek Prezesa Rady Ministrów Prezydent Rzeczypospolitej z pomiędzy trzech kandydatów, przedstawionych przez zebranie Prezesów Sądu Najwyższego.

Art. 17.

1. Państwowa Komisja Wyborcza składa się z Generalnego Komisarza Wyborczego, jako przewodniczącego, oraz z 8 członków, względnie 8 ich zastępców, przedstawionych Generalnemu Komisarzowi Wyborczemu przez ośm najliczniejszych klubów poselskich ustępującego Sejmu.

2. Mężowie zaufania, delegowani przez pełnomocników ważnie zgłoszonych państwowych list wyborczych, po jednym od każdej listy, mają prawo uczestniczenia we wszystkich zebraniach Państwowej Komisji Wyborczej z głosem doradczym w sprawach, dotyczących ich list.

3. Zastępca Generalnego Komisarza Wyborczego, jakoteż zastępcy innych członków, wchodzi w skład komisji tylko w razie nieobecności osoby, którą zastępują.

Art. 18.

Uprawnione kluby poselskie zakomunikują Generalnemu Komisarzowi Wyborczemu imię, nazwisko,

zawód i dokładny adres każdego z wydelegowanych członków komisji i zastępców przed upływem 8 dni od dnia ogłoszenia wyborów.

Art. 19.

1. Okręgowa Komisja Wyborcza składa się z przewodniczącego i 5 członków. Przewodniczącym komisji, względnie jego zastępcą, jest sędzia, urzędujący w okręgu wyborczym, a mianowany przez Generalnego Komisarza Wyborczego na wniosek prezesa sądu apelacyjnego, właściwego dla siedziby komisji.

2. Jednego członka komisji, względnie jego zastępcę, mianuje wojewoda, właściwy dla siedziby komisji. W okręgu wyborczym Nr. 1 (m. st. Warszawa) mianuje go Komisarz Rządu.

3. Co do wyboru innych 4 członków komisji, tudzież 4 ich zastępców, mają zastosowanie przepisy następujące.

4. W okręgach wyborczych N. 1, 13, 34, 41 i 50 (m. st. Warszawa, Łódź, Poznań, Kraków i Lwów) wybiera ich rada miejska.

5. W innych okręgach wyborczych wybiera z członków komisji i ich zastępców rada miejska miasta, w którym komisja ma swoją siedzibę, z członków zaś i ich zastępców wybiera sejmik powiatowy tego powiatu, w obrębie którego komisja ma swoją siedzibę.

6. Jeżeli w obrębie powiatu sejmik powiatowy nie istnieje, wybiera z członków komisji i ich zastępców zgromadzenie przełożonych gmin tego powiatu.

7. Rady powiatowe w Małopolsce nie są uważane za sejmik powiatowy w myśl niniejszego artykułu.

8. Zastępca przewodniczącego i zastępcy innych członków wchodzi w skład komisji tylko w razie nieobecności osoby, którą zastępują.

Art. 20.

1. Generalny Komisarz Wyborczy, względnie wojewoda (Komisarz Rządu) dokona nominacji, przewidzianych w art. 19, najpóźniej w 10 dni po dniu ogłoszenia wyborów w wojewódzkim Dzienniku Urzędowym.

2. Starosta, względnie prezydent miasta (burmistrz), zwoła bezzwłocznie po ogłoszeniu wyborów posiedzenie sejmiku, względnie rady miejskiej, celem dokonania wyboru członków komisji i ich zastępców.

3. Przewodniczących gmin zaprasza starosta dla dokonania wyboru conajmniej na 4 dni przed dniem wyboru.

4. Wybór powinien być w każdym razie dokonany w ciągu 12 dni od dnia ogłoszenia wyborów.

5. Gdyby do dni dwunastu wybór z jakichkolwiek powodów nie był dokonany, miażdży przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej brakujących członków, którzy urzędować będą aż do chwili dokonania prawomocnego wyboru. Mianowanie takie musi być niezwłocznie w okręgu specjalnie ogłoszone wraz z motywami.

6. Wybór odbywa się kartkami. Za wybranych uważa się tych, którzy otrzymali największą ilość głosów. W razie równości rozstrzyga los wyciągnięty przez starostę, względnie prezydenta miasta (burmistrza).

7. Przewodniczący zawiadomi zebranych bezzwłocznie o wynikach głosowania i prześle protokół wyboru z dokładnym adresem wybranych przewodniczącemu Okręgowej Komisji Wyborczej.

8. Ewentualne protesty przeciwko wyborom należy wnieść najpóźniej przed upływem 14 dni od dnia ogłoszenia wyborów do przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej. Protesty rozstrzyga Senat Sądu Okręgowego, składający się z trzech sędziów, wyznaczonych przez Prezesa Sądu, w byłej zaś dzielnicy pruskiej — wojewódzki sąd administracyjny.

9. W razie unieważnienia wyborów należy zarządzić bezzwłocznie nowe wybory. Członkowie, wybrani w poprzednim wyborze, urzędują aż do dokonania nowego wyboru.

10. Najpóźniej 14 dnia po dniu ogłoszenia wyborów ogłosi przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej jej skład w wojewódzkim Dzienniku Urzędowym.

Art. 21.

1. Przy Okręgowych Komisjach Wyborczych ustanowieni będą Komisarze Wyborczy mianowani przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. Okręgowe Komisje Wyborcze są obowiązane podawać swe decyzje na piśmie do wiadomości Komisarza Wyborczego w przeciągu 48 godzin.

3. Komisarz Wyborczy ma prawo w ciągu dalszych 48 godzin zaskarżenia orzeczeń komisji do Sądu Najwyższego tylko z powodu niezachowania przepisów prawa.

4. Zaskarżenie nie wstrzymuje postępowania wyborczego.

5. Komisarzowi Wyborczemu przysługuje prawo przeglądania wszelkich aktów wyborczych.

Art. 22.

1. Obwodowa Komisja Wyborcza składa się z przewodniczącego i 4 członków.

2. Przewodniczącego komisji i jego zastępcę mianuje Okręgowa Komisja Wyborcza na pierwszym swoim posiedzeniu.

3. Jednego członka komisji i tegoż zastępcę mianuje władza administracyjna I instancji, 3 zaś członków i tyluż zastępców wybiera rada gminna gminy, w której jest położony lokal wyborczy, przeznaczony do komisji, tam zaś, gdzie rady gminnej nie ma, uprawnienie to przechodzi na zebranie sołtysów wsi, wchodzących w skład gminy, a w dzielnicy austriacko-węgierskiej na komisarza rządowego, który dokonywa nominacji na podstawie propozycji rady przybocznej.

4. Zastępcy wchodzi w skład komisji tylko w razie nieobecności członka, którego zastępują.

5. Przewodniczący i wszyscy członkowie komisji i ich zastępcy powinni być wyborcami obwodu, względnie gminy, której obwód jest częścią.

6. Od tej zasady wolno w razie konieczności odstąpić, o ile chodzi o członka, mianowanego przez władzę polityczną, za zgodą Okręgowej Komisji Wyborczej.

7. Dla dokonania wyboru 3 członków zwoła przełożony gminy radę gminną (zebranie gminne) najpóźniej na 15 dzień po dniu ogłoszenia wyborów.

8. Wybór odbywa się kartkami, przyczem przepisy art. 20 ust. 3 i 6 znajdują zastosowanie.

9. O wyborze zawiadomi przełożony gminy bezwzględnie Prezesa Okręgowej Komisji Wyborczej. Jeżeli zawiadomienie to nie nadejdzie do preśesa Okręgowej Komisji Wyborczej najpóźniej przed upływem 18 dni po ogłoszeniu wyborów, mianuje 3 członków Komisji Obwodowej i ich zastępców Okręgowa Komisja Wyborcza. Członkowie ci urzędują aż do

ich odwołania przez Prezesa Okręgowej Komisji Wyborczej, co nastąpi po dokonaniu wyboru przez radę gminną.

Art. 23.

1. Do powzięcia uchwały w Państwowej Komisji Wyborczej niezbędna jest obecność Generalnego Komisarza Wyborczego, względnie jego zastępcy, i przynajmniej 4 członków, do powzięcia zaś uchwały w Okręgowej i Obwodowej Komisji Wyborczej — obecność przewodniczącego, względnie jego zastępcy i przynajmniej 2 członków.

2. Uchwały komisji zapadają zwykłą większością głosów. Przewodniczący nie głosuje, a w razie równości głosów — rozsądza.

Art. 24.

1. Jeden z członków komisji prowadzi protokół obrad komisji.

2. Protokoły powinny być podpisane przez wszystkich obecnych na zebraniu członków komisji.

Art. 25.

1. Członkiem Komisji Państwowej, Okręgowej i Obwodowej może być tylko osoba, posiadająca prawo wybierania w myśl art. 1 i umiejąca czytać i pisać po polsku.

2. Kandydat na posła nie może brać udziału w pracach Komisji Wyborczej Okręgowej i Obwodowej.

Art. 26.

1. Godność członków komisji wyborczych jest honorową, od jej przyjęcia nikt nie może się uchylać bez usprawiedliwionych przyczyn. Członkowie komisji wyborczych, którzy uchylają się od spełnienia swych obowiązków bez usprawiedliwionej przyczyny, ulegają grzywnie 20000 mk.

2. Uiszczenie kary nie uwalnia od obowiązku, wynikającego z niniejszego artykułu.

3. Skazanie po raz trzeci powoduje wykreślenie z listy członków komisji.

4. Kary nakłada przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej, zaś na członków Państwowej Komisji Wyborczej — Generalny Komisarz Wyborczy.

5. Przeciw orzeczeniom karnym, tudzież przeciw zarządzeniu wykreślenia z listy członków komisji przysługuje dotkniętemu odwołanie do pełnej komisji.

Art. 27.

Osoby, wchodzące w skład komisji wyborczych, podczas urzędowania pozostają pod ochroną prawa, przysługującą urzędnikom państwowym.

Art. 28:

1. Członkowie komisji wyborczych, o ile wskutek udziału w pracach wyborczych ponieśliby uszczerbek w swym zarobku dziennym, otrzymują za dni rzeczywistej pracy diety, o ile mieszkają poza miejscem urzędowania — również zwrot kosztów podróży.

2. Wysokość diet i kosztów podróży określi Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Rozdział VI.

Publiczne ogłoszenia w gminach.

Art. 29.

1. Najpóźniej 10 dnia od daty ogłoszenia wyborów władza administracyjna I instancji poda do publicznej wiadomości we wszystkich gminach zarządzenia o ich podziale, względnie ugrupowaniu w obwody głosowania, o lokalu wyborczym i lokalu urzędowym Obwodowych Komisji Wyborczych.

2. Jednocześnie powyższe wiadomości zakomunikowane być mają Okręgowej Komisji Wyborczej i Głównemu Urzędowi Statystycznemu.

Art. 30.

Najpóźniej w 10 dni od dnia ogłoszenia wyborów ogłosi Generalny Komisarz Wyborczy w Monitorze Polskim skład osobowy i lokal urzędowy Państwowej Komisji Wyborczej, tudzież miejsce, czas, sposób i ostatni termin zgłaszania państwowych list kandydatów. W ogłoszeniu powinny być powtórzone przepisy art. 58 i 59 niniejszej ustawy.

Art. 31.

1. Najpóźniej w 14 dniu od daty ogłoszenia wyborów Okręgowa Komisja Wyborcza ogłosi publicznie we wszystkich gminach okręgu wyborczego dzień wyborów, godziny głosowania, liczbę posłów, którzy mają być wybrani w okręgu, miejsce, czas, sposób i ostatni termin zgłaszania kandydatur i oświadczeń w myśl art. 58, wreszcie skład osobowy i lokal urzędowy Okręgowej Komisji Wyborczej.

2. Najpóźniej w 20 dni po dniu ogłoszenia wyborów zawiadamia prezes Okręgowej Komisji Wyborczej naczelnika gminy o składzie Obwodowych Komisji Wyborczych i podaje go do publicznej wiadomości.

3. Ogłoszenia te, jak również ogłoszenia, przepisane w art. 29, i wszelkie dalsze zmiany powinny być wykonane przez rozlepianie plakatów we wszystkich zamieszkałych miejscowościach, przynajmniej po jednym w każdej, i powinny być utrzymane, a w razie potrzeby zastępowane nowymi do końca procedury wyborczej; pozatem ogłoszenia te powinny być wykonane w sposób zwykle w danej gminie używany przy ogłoszeniu rozporządzeń.

Rozdział VII.

Spisy wyborców.

Art. 32.

1. Naczelnicy gmin (prezydenci, burmistrzowie, wójtowie, zarządcy obszarów dominjalnych) najpóźniej do dnia 20 od daty ogłoszenia wyborów sporządzą dla każdej miejscowości spis wyborców w trzech egzemplarzach.

2. Jeżeli miejscowość jest podzielona na dwa, lub więcej obwodów głosowania, należy ułożyć spis dla każdego obwodu z osobna.

3. Spis wyborców będzie ułożony w miejscowościach, w których przeprowadzono numerację domów wedle ulic i placów, w porządku abecednym ulic i placów do obwodów przydzielonych. Dla każdej ulicy i placu należy podać domy numerowane w porządku numerów domów, poczynając od numeru najniższego, dla każdego zaś domu, wyborców w domu tym w dniu ogłoszenia wyborców zamieszkałych, w porządku abecednym.

4. W miejscowościach, w których numerowanie domów jest przeprowadzone bez wymieniania ulic lub placów, należy w spisie umieścić domy w porządku numerów, poczynając od numeru najniższego, dla każdego zaś domu należy wyszczególnić wyborców w porządku abecednym.

5. W miejscowościach, w których numerowanie nie zostało przeprowadzone, należy spis wyborców sporządzić w porządku abecednym.

6. Dla każdego wyborcy należy wpisać nazwisko w porządku abecednym, imię, zawód, dzień, miesiąc i rok urodzenia, względnie wiek, wreszcie datę, od kiedy mieszka w obwodzie głosowania.

7. Wzór formularza dla spisu wyborców ustali rozporządzenie wykonawcze.

8. W każdym obwodzie będzie oprócz spisu urzędowego, w powyższy sposób sporządzonego, wyłożony razem z nim do przejrzania, także spis abecadłowy ogólny z podaniem adresów wyborców.

9. W miastach, liczących więcej niż 10 000 mieszkańców, każdy wyborca może w ciągu dni 10 od ogłoszenia wyborów żądać od naczelnika gminy odbitki spisu wyborców. Naczelnik gminy wyda odbitkę zamawiającemu najpóźniej 21-go dnia po dniu ogłoszenia wyborów za zwrotem kosztów przypadających za jeden egzemplarz sporządzonej odbitki.

Art. 33.

Wyborcę należy wpisać do wpisu wyborców tej miejscowości, względnie tego obwodu głosowania, w którym mieszkał w przededniu ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw.

Art. 34.

1. Najpóźniej 21 dnia od ogłoszenia wyborów prześle naczelnik gminy trzy egzemplarze spisu wyborców przewodniczącemu właściwej Obwodowej Komisji Wyborczej, który zwoła komisję natychmiast i przedłoży jej spis do zbadania i zatwierdzenia.

2. Komisja ma prawo badania materiałów, na których podstawie sporządzone zostały spisy wyborców, i żądania od naczelnika gminy wyjaśnień.

3. Najpóźniej 27 dnia od ogłoszenia wyborów prześle Komisja Obwodowa jeden egzemplarz zatwierdzonego spisu wyborców Okręgowej Komisji Wyborczej, równocześnie zaś ogłasza publicznie w gminie w sposób, używany do ogłoszeń gminnych, iż spis wyborców będzie wyłożony do przejrzania w lokalu komisji.

Art. 35.

1. Spisy wyborców będą wyłożone do przejrzania, poczynawszy od 28 dnia od ogłoszenia wyborów, przez dni 14 w lokalu urzędowym Obwodowej Komisji Wyborczej, codziennie przez 6 godzin i to w takiej porze, by ułatwić wszystkim wyborcom przejrzanie spisu.

2. Prawo przeglądania spisu wyborców uprawnia do robienia notatek i wyciągu ze spisu w sposób, umożliwiający innym osobom przeglądanie.

3. Godziny urzędowe Komisji Obwodowej będą ogłoszone w sposób, w danej miejscowości używany.

4. Najpóźniej do 42 dnia od daty ogłoszenia wyborów, każdy obywatel ma prawo wnieść do Komisji Obwodowej reklamację przeciw pominięciu jego samego, lub kogokolwiek innego w spisie wyborców, jak również przeciw wpisaniu tamże kogokolwiek nieuprawnionego.

5. Reklamacje mogą być zgłaszane pisemnie lub ustnie do protokołu i powinny być poparte dowodami, o ile nie dotyczą faktów powszechnie znanych.

6. Reklamacje bezimienne nie będą przyjmowane.

Art. 36.

1. Reklamacje przeciw pominięciu osoby, uprawnionej do wybierania, załatwia Komisja Obwodowa niezwłocznie, wydaje w tej mierze decyzję i uzupełnia stosownie do niej spis wyborców.

2. W razie potrzeby może Komisja Obwodowa zażądać od żalącego się uzupełnienia przedłożonych dowodów.

3. Odmowną swoją decyzję Komisja Obwodowa, osobie pominiętej w spisie, doręcza w sposób w art. 37, ust. 2 przepisany i jednocześnie ogłasza ją przez wywieszenie obwieszczenia w lokalu komisji.

Art. 37.

1. O wniesieniu reklamacji przeciw wpisaniu do spisu wyborców osoby, nieuprawnionej do wybierania, Komisja obwodowa jest obowiązana w przeciągu 24 godzin zawiadomić osobę, której prawo wybierania zostaje podane w wątpliwość, z pouczeniem, iż służy jej prawo w ciągu 3 dni od daty doręczenia zawiadomienia, nie później wszakże niż do 48 dnia od ogłoszenia wyborów, wnieść na piśmie lub ustnie do protokołu sprzeciw, popierając go dowodami.

2. Doręczenie nastąpić musi albo przez pocztę za recepisem zwrotnym, albo za potwierdzeniem odbioru do rąk własnych lub pełnoletniego członka rodziny, względnie domownika osoby, której prawo wybierania zaczepiono.

3. Komisja Obwodowa rozpatruje reklamacje oraz ewentualnie wniesione sprzeciwy i wydaje decyzje.

4. Doręczenie decyzji stronom interesowanym następuje w sposób, w ustępie 2 przepisany, jednocześnie Komisja Obwodowa ogłasza ją przez wywieszenie obwieszczenia w lokalu komisji.

Art. 38.

1. Przeciw decyzjom Obwodowej Komisji Wyborczej przysługuje każdemu wyborcy prawo zażalenia do Okręgowej Komisji Wyborczej.

2. Jeżeli chodzi o osoby w art. 36 ust. 3 i w art. 37 ust. 4 wymienione, należy zażalenie wnieść przez właściwą Komisję Obwodową w ciągu dni trzech od daty doręczenia, dla innych w ciągu dni trzech od daty ogłoszenia decyzji.

Art. 39.

1. W razie uprawomocnienia się decyzji Komisji Obwodowej prostuje ona odpowiednio do nich spisy wyborców.

2. Najpóźniej 52-go dnia od daty ogłoszenia wyborów Komisje Obwodowe przesyłają Okręgowym Komisjom Wyborczym obydwie egzemplarze sprostowanych i uzupełnionych przez siebie spisów wyborców wraz z aktami wniesionych reklamacyj, sprzeciwów oraz zażaleń przeciw powziętym decyzjom.

3. Sprzeciwy, napływające do Komisji Obwodowej do dnia 56 po ogłoszeniu wyborów włącznie, mają być bezzwłocznie przesłane dodatkowo Komisji Okręgowej.

Art. 40.

Okręgowe Komisje Wyborcze rozpatrują je i na tej podstawie ustalają ostatecznie spisy wyborców, a zatwierdziwszy je, przesyłają obydwie egzemplarze najpóźniej 62-go dnia od daty ogłoszenia wyborów Obwodowym Komisjom Wyborczym, uzgodniając jednocześnie podług nich trzecie egzemplarze poprzednio otrzymane (art. 33), które odsyłają do właściwego naczelnika gminy (art. 31).

Art. 41.

1. Prawo zaskarżania powyższych decyzji Okręgowych Komisji Wyborczych przysługuje jedynie osobom, których prawa wybierania one dotyczą, tudzież Okręgowym Komisarzom Wyborczym tylko z powodu niezachowania przepisów prawa. Skarga ma być wniesioną do Najwyższego Sądu bezpośrednio, a to przez osobę, której prawa wybierania decyzja dotyczyła w ciągu 48 godzin od doręczenia decyzji, zaś przez Okręgowych Komisarzy Wyborczych w ciągu 48 godzin od ogłoszenia tejże.

2. Co do składu Sądu Najwyższego i postępowania przed nim znajdują zastosowanie przepisy art. 105 i następnych niniejszej ustawy.

3. Postępowanie, wszczęte na podstawie takiej skargi, nie wstrzymuje ustalenia list wyborczych i dalszego postępowania wyborczego.

Art. 42.

Od chwili zatwierdzenia spisu wyborców przez Okręgową Komisję Wyborczą (art. 39) wolno w spisie czynić poprawki tylko na mocy wyroku Sądu Najwyższego, którego oryginał lub odpis uwierzytelniony sądownie albo notarialnie powinien być dołączony do aktów. Pozatem nie wolno umieszczać w spisie nowych wyborców, wykreślać zaś z listy wolno tylko osoby zmarłe za przedłożeniem urzędowego świadectwa skonu, które będzie dołączone do aktów wyborczych.

Art. 43.

1. Najpóźniej w 66-m dniu od daty rozpisania wyborów wyłoży przewodniczący Obwodowej Komisji Wyborczej zatwierdzony ostatecznie spis wyborców (art. 40) do publicznego przeglądu przez dni 5 w lokalu urzędowym komisji.

2. Co do prawa przeglądania spisu oraz godzin jego wyłożenia, mają zastosowanie przepisy art. 34. Wyłożenie to ma te same skutki, co doręczenie decyzji Komisji Wyborczej zainteresowanemu wyborcy w wypadkach reklamacji, sprzeciwu i zażalenia.

Rozdział VIII.

Listy kandydatów.

Art. 44.

1. Kandydatury poselskie w okręgu wyborczym powinny być zgłaszane pisemnie na ręce przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej nie później, niż 30-go dnia przed dniem wyborów.

2. Kandydatura może być zgłoszoną tylko za zgodą kandydata. Odnośne oświadczenie zaopatrzone jego własnoręcznym podpisem powinno być wręczone przewodniczącemu Okręgowej Komisji Wyborczej nie później, niż 22-go dnia przed dniem wyborów. Oświadczenie to musi ponadto zawierać stwierdzenie, że kandydat uważa się za obywatela Państwa Polskiego i że wedle swej najlepszej wiedzy posiada bierne prawo wyborcze. W braku takiego oświadczenia należy wykreślić kandydata z listy.

3. Nikt nie może być w tym samym okręgu wyborczym zgłoszony na dwóch lub więcej listach kandydatów.

Art. 45.

Zgłoszenie winno być podpisane łącznie lub na oddzielnych deklaracjach najmniej przez 50 wyborców, zamieszkałych w okręgu wyborczym.

Art. 46.

Liczba kandydatów na liczbie okręgowej nie może przewyższać dwukrotnej liczby posłów, przypadających na dany okręg.

Art. 47.

1. Zgłaszający okręgową listę kandydatów powinni jednocześnie w pisemnem oświadczeniu wskazać swego pełnomocnika, uprawnionego do porozumiewania się z władzami wyborczymi i składania w imieniu zgłaszających oświadczeń w sprawie zgłoszenia.

2. Oprócz pełnomocnika należy równocześnie wskazać jego zastępcę.

3. Większość podpisanych na zgłoszeniu listy kandydatów może oświadczyć pisemnie, iż odwołuje pełnomocnika, względnie jego zastępcę, i mianuje nowego pełnomocnika, względnie nowego zastępcę. Oświadczenie to będzie uznane za ważne, jeżeli dla

każdej osoby podpisującej będą wyszczególnione dane, wskazane w art. 48 i jeżeli własnoręczność podpisu będzie potwierdzona przynajmniej przez rzekoźnego gminy albo przez przewodniczącego Obwodowej Komisji Wyborczej.

4. Nowomianowany pełnomocnik wstępuje w miejsce pełnomocnika odwołanego z chwilą, gdy komisja stwierdzi, iż odwołanie zostało dokonane z przepisami niniejszego artykułu.

5. Komisja jest obowiązana zgłoszone odwołanie niezwłocznie rozpatrzyć i załatwić.

Art. 48.

Wyborcy, podpisujący zgłoszenie okręgowej listy kandydatów, powinni podać obok swojego czytelnego podpisu swój wiek, zawód i dokładny adres tak, by co do osoby podpisującego nie mogło być żadnej wątpliwości.

Art. 49.

1. Każda zgłoszona lista kandydatów może być oznaczona albo przez wskazanie stronnictwa, zgłaszającego listę, albo też innymi słowami, odróżniającymi listę od wszystkich innych list.

2. Odznaczenia, zdolne wprowadzić w błąd wyborców nie są dozwolone.

3. Odznaczenie listy, jako listy stronnictwa, wymaga przedłożenia zgody władz danego stronnictwa, jeśliby przez pełnomocnika innej listy zaczerpione zostało.

4. W razie podniesienia zarzutów z tego tytułu przez pełnomocników, przewodniczący Komisji Okręgowej wezwie zainteresowanych pełnomocników do porozumienia się, a gdyby ono nie było osiągnięte, Komisja Okręgowa oznaczy listy zgodnie z rzeczywistymi stosunkami wedle przedłożonych dowodów, listy

zaś, których charakter partyjny nie został udowodniony, pozostawi bez oznaczenia.

Art. 50.

Oświadczenie kandydata, iż zgadza się na umieszczenie go na okręgowej liście kandydatów, może być uczynione także telegraficznie pod warunkiem wszakże, że najpóźniej przed wydrukowaniem listy nadejdzie pisemne oświadczenie kandydata.

Art. 51.

1. W zgłoszonych listach kandydatów należy podać nazwisko, imię, wiek, zawód i miejsce zamieszkania każdego kandydata tak, by nie mogło być wątpliwości co do jego osoby.

2. Nazwiska kandydatów powinny być oznaczone kolejnymi numerami, poczynając od 1, w porządku pierwszeństwa do otrzymania mandatu.

Art. 52.

Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej powinien wydać pisemne potwierdzenie zgłoszenia listy kandydatów, oraz złożenia oświadczenia kandydatów co do przyjęcia kandydatury i zgłoszenia przyłączenia listy okręgowej do listy państwowej (art. 57).

Art. 53.

Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej bada, czy zgłoszone listy kandydatów odpowiadają przepisom ustawy, o dostrzeżonych zaś brakach i wadach zawiadamia pełnomocnika listy najpóźniej w 3 dni po zgłoszeniu listy.

Art. 54.

Jeżeli wskazane wady i braki nie zostaną przez pełnomocnika grupy usunięte w ciągu 5 dni, właściwa komisja wyborcza stwierdza nieważność zgłoszenia w całości albo nieważność kandydatur, których wady dotyczą, i zawiadamia o swej decyzji pełnomocnika

Art. 55.

W razie zgłoszenia w okręgu wyborczym w terminie przepisany (art. 44): a) kilku list z ogólną liczbą kandydatów, nie większą od liczby posłów, przypadającej na dany okręg; b) jednej tylko listy kandydatów, — głosowanie nie odbywa się, natomiast za wybranych uważa się: w wypadku, podanym pod a) — wszystkich zgłoszonych kandydatów, przyczem jeżeli liczba ich jest mniejsza od liczby posłów, jakich wybiera się z okręgu, to pozostające z tego powodu mandaty przypadają na rzecz list państwowych; w wypadku zaś pod b) — osoby, które znajdują się na tyłu pierwszych miejscach listy, ilu posłów ma być wybranych z okręgu. Prócz tego ma w tym wypadku zastosowanie przepis, zamieszczony w art. 97 ust. 2 i 3.

Art. 56.

1. W razie zgłoszenia kilku list o łącznej liczbie kandydatów większej od liczby posłów, wybieranych w okręgu, Okręgowa Komisja Wyborcza po ostatecznem ustaleniu list zarządza wydrukowanie ich na afiszach wyborczych pod numerami i nazwami, jakie im przysługują, z uwzględnieniem kolejności ich numerów. Równocześnie należy ogłosić na tym samym afiszu te państwowe listy kandydatów, do których postawione w okręgu listy zgłosiły swoje przyłączenie.
2. Podpisów, umieszczonych na zgłoszeniach list kandydatów, nie należy drukować.

3. Afisze wyborcze najpóźniej 12 dnia przed dniem wyborów mają być w dostatecznej liczbie rozsyłane do Obwodowych Komisji Wyborczych z poleceniem rozplakatowania. Równocześnie należy przesyłać afisz wyborczy do Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 57.

1. Pełnomocnik okręgowej listy kandydatów może złożyć na ręce przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej na piśmie oświadczenie, iż listę swoją przylacza do oznaczonej w oświadczeniu państwowej listy kandydatów, jednakże tylko o tyle, o ile lista okręgowa, którą reprezentuje, jest oznaczona tem samem mianem co i lista państwowa.

2. Oświadczenie to musi być złożone najpóźniej na 22 dni przed dniem wyborów, inaczej mandaty z tej listy uzyskane pozostaną przy rozdziale mandatów z list państwowych nieuwzględnione. Oświadczenie to prześle przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej natychmiast Generalnemu Komisarzowi Wyborczemu.

3. Mandaty z listy okręgowej do żadnej listy państwowej nie przyłączone nie będą uwzględnione przy rozdziale mandatów z list państwowych.

Art. 58.

1. Państwowe listy kandydatów powinny być zgłaszane pisemnie na ręce Generalnego Komisarza Wyborczego nie później, niż 40-go dnia przed dniem wyborów.

2. Zgłoszenie powinno być podpisane przez co najmniej 5-u posłów lub senatorów ustępującego Sejmu, względnie Senatu, albo przez co najmniej 1000 wyborców z dwóch okręgów wyborczych po co najmniej 500 z każdego okręgu. W tym wypadku może być zgłoszenie podpisywane w oddzielnych deklaracjach.

3. Ta sama osoba nie może podpisać więcej, niż jedno zgłoszenie.

4. Liczba kandydatów na liście państwowej nie może przekraczać 100.

Art. 59.

1. Kandydatura może być zgłoszona tylko za zgodą kandydata. Odnosne oświadczenie kandydata, zaopatrzone jego własnoręcznym podpisem, powinno być wręczone przewodniczącemu Państwowej Komisji Wyborczej nie później, niż 32-go dnia przed dniem wyborów. Oświadczenie to musi ponadto zawierać stwierdzenie, że kandydat uważa się za obywatela Państwa Polskiego i że wedle swej najlepszej wiedzy posiada bierne prawo wyborcze. W braku takiego oświadczenia należy wykreślić kandydata z listy.

2. Nikt nie może być zgłoszony na dwóch lub więcej państwowych listach kandydatów.

Art. 60.

1. Generalny Komisarz Wyborczy ogłasza nie później niż 30 dnia przed dniem wyborów w Monitorze Polskim ważne zgłoszone państwowe listy kandydatów w formie, ustalonej przez Państwową Komisję Wyborczą.

2. Listy będą oznaczone numerem porządkowym w kolejności ich składania.

Art. 61.

1. Przepisy art. 47—54 włącznie mają odpowiednie zastosowanie w odniesieniu do list państwowych.

2. Listy okręgowe, które zgłosiły swoje przyłączenie do listy państwowej, będą oznaczone tym samym numerem porządkowym, co odpowiednie listy państwowe. Inne listy okręgowe otrzymują numery porządkowe w kolejności ich składania, poczynając od numeru, następującego po numerze listy państwowej, oznaczonej numerem najwyższym, choćby numer ten nie był w okręgu zużytkowany.

3. Żadna lista nie będzie oznaczona numerem dziewiątym.

Rozdział IX.

O głosowaniu.

Art. 62.

1. Przeprowadzenie aktu głosowania należy do Obwodowej Komisji Wyborczej.

2. Od chwili rozpoczęcia głosowania aż do chwili ukończenia go w lokalu wyborczym, powinni być obecni bez przerwy conajmniej przewodniczący i dwaj członkowie komisji wyborczej, względnie ich zastępcy.

3. Gdyby brakowało członków do tego kompletu, przewodniczący uzupełni komisję, powołując do niej jedną lub dwie osoby piśmienne z pośród obecnych wyborców.

4. Przewodniczący komisji i członek komisji, wybrany do pisania protokołu, nie mogą równocześnie opuszczać lokalu wyborczego.

Art. 63.

Wstęp do lokalu wyborczego mają tylko wyborcy i mężowie zaufania grup wyborczych, zgłoszeni przez pełnomocników z pośród miejscowych wyborców po jednym do każdej komisji, względnie zastępcy tych mężów zaufania po jednym dla każdego z nich.

Art. 64.

W przeddzień wyborów, począwszy od godziny 6-tej wieczorem, i przez cały dzień wyborów sprzedaż, wyszynk lub podawanie trunków alkoholowych są zakazane na całym obszarze wyborczym.

Art. 65.

1. Przewodniczący może usunąć z lokalu wyborczego, osoby, które zakłócają spokój albo agitują, z zakazem powrotu, nie pozbawiając ich jednak prawa oddania głosu.

2. Męża zaufania, względnie jego zastępcę, komisja wyborcza może wydalić z lokalu wyborczego dopiero po bezskuteczności uprzedniego upomnienia, zaznaczając fakt ten oraz jego powody w protokóle komisji.

Art. 66.

W czasie głosowania nie wolno ani w lokalu wyborczym, ani w budynku, w którym się ten lokal znajduje, ani też na ulicy i na placu przed wejściem do budynku w promieniu 100 metrów wygłaszać przemówień, rozdawać kart do głosowania i w jakikolwiek sposób agitować.

Art. 67.

W razie gdyby tłumne zgromadzenie się publiczności tamowało wyborcom dostęp do lokalu wyborczego, lub też do urny wyborczej, przewodniczący komisji poczyni stosowne zarządzenia, by zapewnić wyborcom swobodny dostęp.

Art. 68.

W celu zapewnienia wykonania zarządzeń przewodniczącego, zmierzających do utrzymania bezpieczeństwa i spokojnego przebiegu aktu wyborczego, władze administracyjne oddadzą do jego rozporządzenia straż w odpowiedniej sile.

Art. 69.

1. Stół, przy którym urzęduje komisja wyborcza, należy ustawić tak, aby był ze wszystkich stron widoczny. Mężowie zaufania będą zasiadali przy stole komisji. Na stole należy ustawić urnę wyborczą, która powinna być tak zbudowana, żeby bez otwierania nie można było wydobywać z niej kart do głosowania.

2. Egzemplarz niniejszej ordynacji wyborczej powinien znajdować się na stole komisji do publicznego użytku.

3. Przed rozpoczęciem głosowania komisja i mężowie zaufania powinni się przekonać, czy urna jest próżna. Od tej chwili aż do ukończenia głosowania w żadnym wypadku otwierać nie wolno.

Art. 70.

1. Głosowanie odbywa się za pomocą kart do głosowania. Karty do głosowania powinny być koloru białego. Karta zawierać ma jedynie wyrażony słowami lub cyframi numer listy kandydatów, na którą wyborca oddaje swój głos.

2. Numer może być odbity mechanicznie lub pisany.

Art. 71.

1. Karty do głosowania będą wkładane do kopert ostemplowanych stemplem przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej. Koperty powinny być sporządzone z papieru nieprzejrystego w formacie 9×12 cm.

2. Wszystkie koperty, przeznaczone dla jednego obwodu głosowania, powinny być jednakowej barwy.

3. Koperty nie będą oznaczone żadnym znakiem odróżniającym oprócz stempla.

4. Kopert ostemplowanych dostarcza przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej na koszt państwa.

Art. 72.

Głosowanie rozpoczyna się o godzinie 9 rano i trwa bez przerwy do godziny 9 wieczorem.

Art. 73.

1. Głosowanie odbywa się publicznie w następujący sposób. Wyborca, zbliżywszy się do stołu, przy którym zasiada komisja wyborcza, wymienia swe nazwisko i imię. Po sprawdzeniu przez członka, pro-

wadzącego protokół, czy imię i nazwisko wymienione znajduje się w spisie wyborców, wyborca otrzymuje ostemplowaną kopertę do głosowania i wręcza przewodniczącemu komisji, który sprawdziwszy stempel na kopercie i nie zaglądając do jej wnętrza, wrzuca ją do urny wyborczej. Jednocześnie członkowie komisji obok nazwiska wyborcy w obu egzemplarzach spisu zaznaczają, że tenże swój głos oddał.

2. Wyborcy, którzy z powodu ułomności cielesnej nie mogą wykonać czynności, w tym artykule określonych, mogą się posługiwać pomocą osoby swego zaufania.

Art. 74.

Przewodniczący nie może przyjąć do głosowania karty, którąby wyborca pragnął oddać bez włożenia jej do koperty urzędowej, również nie przyjmie przewodniczący kopert, oznaczonych jakimkolwiek znakiem poza stemplem urzędowym.

Art. 75.

1. Każdy członek komisji i każdy mąż zaufania może wystąpić z zarzutem co do tożsamości osoby głosującego. Zarzuty te mogą być czynione tylko dopóty, dopóki osoba, o którą chodzi nie oddała głosu.

2. W takim wypadku, przewodniczący komisji wyborczej za zgodą komisji może zażądać od głosującego udowodnienia tożsamości jego osoby; jeśli osoba, której tożsamość została zakwestjonowana, nie przedstawi dokumentów, uznanych za wystarczające przez komisję, może się powołać na świadectwo dwóch świadków, osobiście znanych choćby jednemu członkowi komisji. Nazwiska tych świadków i nazwisko członka komisji, znającego ich osobiście, będą zaznaczone w protokóle komisji.

3. Od decyzji komisji w sprawie tożsamości wyborcy niema odwołania.

4. W razie niejednomyslności powyższych orzeczeń komisji należy zaznaczyć to w protokóle.

Art. 76.

1. Gdyby komisji przedłożono wyrok Sądu Najwyższego, iż wyborca został niezgodnie z prawem wpisany do spisu wyborców, komisja nie dopuści wyborcy do oddania głosu i wykreśli go z listy.

2. Gdyby komisji przedłożono wyrok Sądu Najwyższego, iż wyborca został niezgodnie z prawem pominięty w spisie wyborców, komisja zarządzi wpisanie go do spisu wyborców, poczem dopuści go do oddania głosu.

3. Wszelkie wypadki tego rodzaju powinny być w protokóle komisji zaznaczone.

Art. 77.

Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek wydarzeń siły wyższej czynności wyborcze były na czas przejściowy wręcz uniemożliwione, komisja wyborcza może przedłużyć głosowanie lub odroczyć je do dnia następnego. Zarządzenie takie musi być natychmiast ogłoszone publicznie w sposób, w danym miejscu używany.

Art. 78.

W razie przerwania głosowania komisja wyborcza opieczętowuje akta wyborcze i urnę wyborczą i oddaje je na przechowanie przewodniczącemu pod jego osobistą odpowiedzialnością. Po ponownem podjęciu głosowania należy protokółarnie stwierdzić, czy pieczęcie były nienaruszone.

Art. 79.

1. Z uderzeniem godziny 9 wieczorem przewodniczący nakazuje zamknięcie lokalu wyborczego. Odtąd mogą głosować tylko wyborcy, którzy przed uderzeniem godziny 9 weszli do lokalu.

2. Jeżeli wszyscy wyborcy, wpisani do spisu wyborców, oddali swoje głosy, komisja może także przed godziną 9 uznać głosowanie za ukończone.

Rozdział X.

Ustalenie wyniku głosowania w obwodzie.

Art. 80.

Natychmiast po zamknięciu głosowania uskutecznia komisja obliczenie wyniku w obecności mężów zaufania, względnie ich zastępców.

Art. 81.

1. Przewodniczący otwiera urnę wyborczą, poczem liczy koperty, w niej złożone, nie otwierając ich.

2. Jednocześnie ustala się na podstawie notatek w spisie wyborców liczbę wyborców, którzy głosowali.

3. Gdyby liczba ta mimo kilkakrotnego liczenia różniła się od liczby kopert, wyjętych z urny, należy to zaznaczyć w protokole, podając okoliczności, mogące wyjaśnić przyczynę powyższej niezgodności.

Art. 82.

1. Po ukończeniu tej czynności Komisja Obwodowa przystępuje niezwłocznie do obliczenia głosów oddanych na poszczególne listy kandydatów.

2. W tym celu jeden z członków komisji otwiera kopertę każdą z osobna, wyjmując z niej kartę do głosowania i po obejrzeniu jej podaje przewodniczącemu, który odczytuje głośno treść karty, poczem, okazawszy ją mężom zaufania, oddaje ją wraz z kopertą innemu członkowi komisji do sprawdzenia i przechowania aż do ukończenia obliczenia. Podczas odczytywania przez przewodniczącego dwaj członkowie komisji czynią odpowiednie zapiski na formularzach obliczeniowych, dostarczonych na koszt Skarbu Państwa przez Ministra Spraw Wewnętrznych. Po

ukończeniu tych czynności oblicza się na obudwóch formularzach liczby głosów, przypadające na poszczególne listy. Liczby te na obudwóch formularzach powinny zgadzać się ze sobą i mają odpowiadać liczbie ważnie oddanych głosów.

3. Obiedwie listy powinny być podpisane przez wszystkich członków komisji i dołączone do protokołu.

Art. 83.

1. Nieważne są: 1. karty do głosowania, włożone do koperty, urzędownie nie ostemplowanej lub też do koperty, oznaczonej znakiem odróżniającym, 2. karty do głosowania puste, 3. karty do głosowania, wypełnione niezgodnie z przepisem art. 70, tudzież karty koloru oczywiście innego niż białe, 4. karty do głosowania, znalezione w kopercie w liczbie większej, niż jedna, o ile nie opiewają na jeden i ten sam numer, gdyż wówczas liczą się za jedną, 5. karty do głosowania, nie opiewające na jedną z ważnie zgłoszonych okręgowych list kandydatów.

2. W wypadku wszakże, wymienionym pod liczbą 4, jeżeli wszystkie karty opiewają na jeden i ten sam numer, liczą się one za jedną, a jednobrzmiące duplikaty przewodniczący niezwłocznie zniszczy, o czem zaznacza się w protokole komisji.

Art. 84.

Karty do głosowania, o których ważności decydowała komisja, należy oznaczyć na odwrotnej stronie numerami porządkowymi i osobno zapakowane i opieczętowane dołączyć do protokołu. W protokole należy podać powody, dla których karta uznana została za ważną lub nieważną. Jeżeliby powodem unieważnienia karty do głosowania była wadliwość koperty, należy dołączyć do karty także kopertę.

oznaczywszy ją numerem porządkowym odnośnej karty.

Art. 85.

Wszystkie oddane podczas głosowania karty, nie podpadające pod przepisy artykułu 84, komisja wyborcza starannie zapakuje. Na opakowaniu należy umieścić napis, wskazujący obwód głosowania, z którego karty pochodzą.

Art. 86.

1. Z czynności swoich Obwodowa Komisja Wyborcza spisuje protokół według wzoru, ustalonego przez Ministra Spraw Wewnętrznych.

2. W protokole tym musi być uwidoczniona:
1. liczba osób, mających prawo wybierania według spisu wyborców, który służył za podstawę głosowania,
2. liczba wyborców głosujących, 3. liczba głosów nieważnych w myśl art. 83, 4. liczba głosów ważnych,
5. liczba głosów, ważne oddanych na poszczególnie listy kandydatów, przyczem wyszczególnić należy, ile z nich było kwestjonowanych.

3. Protokół musi być podpisany przez wszystkich obecnych członków komisji i mężów zaufania, a następnie łącznie z kartami do głosowania oraz ze spisami wyborców, użytymi podczas głosowania, ma być odesłany niezwłocznie do Okręgowej Komisji Wyborczej.

4. Każdy członek Komisji lub mąż zaufania, jeśli uważa, że protokół nie jest zgodny z rzeczywistością, ma prawo podyktować swoje oświadczenie w tej mierze lub złożyć je na piśmie.

5. Oświadczenie to musi być dołączone do protokołu.

Rozdział XI.

Ustalenie i ogłoszenie wyniku wyborów w okręgach wyborczych i w państwie.

Art. 87.

1. Posiedzenie Okręgowej Komisji Wyborczej w celu ustalenia wyników głosowania odbywa się najpóźniej na trzeci dzień po głosowaniu.

2. Przewodniczący komisji oznacza posiedzenie na dzień i godzinę, w której można oczekiwać nadejścia protokółów wyborczych ze wszystkich obwodów głosowania, i zawiadamia o miejscu i czasie tego posiedzenia conajmniej na 24 godzin przed terminem wszystkich członków komisji, pełnomocników i zastępców tychże.

Art. 88.

1. Okręgowa Komisja Wyborcza przegląda protokoły Obwodowych Komisji Wyborczych w miarę ich napływania i bada, czy uchwały komisji co do ważności kart głosowania są zgodne z przepisami art. 83, tudzież, czy w liczbach, podanych według przepisu art. 86 ust. 2 w protokóle Obwodowej Komisji Wyborczej niema widocznych błędów arytmetycznych.

2. Jeżeliby uchwały Komisji Obwodowej były niezgodne z przepisami art. 83 uskuteczni Komisja Okręgowa odpowiednie sprostowanie wyników głosowania, ustalonych przez Obwodową Komisję Wyborczą. Widoczne błędy arytmetyczne poprawi Komisja Okręgowa, o ile to na podstawie protokołu lub spisu wyborców jest możliwe.

3. Jeżeliby pozatem przeprowadzenie wyborów w obwodzie nasuwało pewne wątpliwości, zaznaczy je Komisja Okręgowa w swym protokóle — nie może

jednak sprostować wyników głosowania ustalonych przez Komisję Obwodową.

Art. 89.

1. Po nadejściu wyników głosowania z całego okręgu wyborczego zestawia je Komisja Okręgowa według odpowiedniego formularza, podając dla każdego obwodu głosowania, a następnie dla każdego powiatu i dla całego okręgu wyborczego:

1. liczbę osób uprawnionych do głosowania,
2. liczbę głosujących,
3. liczbę głosów nieważnych według uchwał Komisji Obwodowych.

4. liczbę głosów nieważnych według uchwał Komisji Okręgowych (ostateczną liczbę głosów nieważnych).

5. ostateczną liczbę głosów ważnych,

6. liczbę głosów ważnych, oddanych na każdą ważnie zgłoszoną listę kandydatów.

2. Obliczenie to będzie sporządzone w dwóch egzemplarzach i powinno być podpisane przez wszystkich obecnych członków komisji i dołączone do protokołu.

3. Zestawianie wyników obliczania może być przerwane jedynie z powodu wydarzeń siły wyższej, uniemożliwiających te czynności. Postanowienia art. 78 co do opieczetowania i przechowania aktów mają tu zastosowanie.

Art. 90.

1. Ustaliwszy wyniki głosowania w całym okręgu, Okręgowa Komisja Wyborcza uskutecznia podział mandatów pomiędzy poszczególne listy w następujący sposób.

2. Liczby głosów ważnych, złożonych na poszczególne listy dzieli się kolejno przez 1, 2, 3 i t. d. aż do tej chwili, gdy z otrzymanych w ten sposób

ilorazów da się uszeregować tyle kolejno największych liczb, ile jest mandatów w okręgu do podziału.

3. Każdej liście kandydatów przyznaje się tyle mandatów poselskich, ile przypada jej liczb z pośród ustalonego w powyżej przepisany sposób szeregu liczb kolejno największych.

4. Jeżeliby kilka list wykazało ilorazy równe ostatniej z uszeregowanych w wyżej podany sposób liczb i list tych było więcej aniżeli mandatów do obsadzenia, pierwszeństwo mają listy w kolei ogólnej liczby oddanych na nie w okręgu głosów, a gdyby dwie listy, lub więcej, miały równo ilość głosów, rozstrzyga między nimi los, wyciągnięty przez przewodniczące posiedzenia komisji.

5. Jeżeliby na rzecz listy którejkolwiek przypa-
dło więcej mandatów aniżeli ta lista zawiera nazwisk, to brakujące nazwiska bierze się z listy państwowej, do której ona została przyłączona, zaś, gdyby do żadnej listy państwowej nie była przyłączona to nieobsadzone z tego powodu mandaty dolicza się do liczby 72 mandatów, które mają być obsadzone z list państwowych.

Art. 91.

1. Okręgowa Komisja Wyborcza spisuje ze swoich czynności protokół. W protokóle uwidocznione powinny być wszystkie obliczenia, dokonane w celu stwierdzenia wyniku wyborów, a nie uwidocznione w formularzu, wymienionym w art. 89.

2. Wzór protokołu ustali Minister Spraw Wewnętrznych.

Art. 92.

1. Po ustaleniu treści protokołu przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej ogłasza na publicznem posiedzeniu komisji wyborczej rezultaty wyborów, a więc liczbę głosów ważnych, oddanych w ca-

łym okręgu wyborczym, wogóle na poszczególne listy, imiona i nazwiska wybranych posłów, ewentualnie liczbę mandatów, które pozostały w okręgu nieobsadzone.

2. Przewodniczący zarządzi bezzwłoczne ogłoszenie wszystkich tych danych w dziennikach i w inny sposób, używany zwykle w danej miejscowości, poczem dla każdego z wybranych posłów wystawia list wierzytelny, podpisany przez obecnych członków komisji wyborczej.

3. List wierzytelny ma zawierać:

1. numer i nazwę okręgu wyborczego,
2. dzień wyborów,
3. imię i nazwisko, wiek, zawód i miejsce zamieszkania osoby, wybranej na posła.

4. Poseł może podjąć list wierzytelny w ciągu 5 dni od dnia ogłoszenia wyborów u przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej. Listy wierzytelne, nie podjęte w tym terminie, przesyła przewodniczący do Biura Sejmowego.

5. List wierzytelny zastępuje wybranemu legitymację poselską do chwili jej otrzymania.

Art. 93.

1. Po wystawieniu listów wierzytelnych protokół odczytuje się, poczem podpisują go wszyscy obecni członkowie komisji i pełnomocnicy.

2. Protokół wraz z formularzami wymienionymi w art. 89 tudzież z protokołami Obwodowych Komisji Wyborczych należy opieczetować i przesłać bezzwłocznie Generalnemu Komisarzowi Wyborczemu.

3. Karty do głosowania oraz wszelkie inne akta wyborcze, zarówno Okręgowej jak i Obwodowej Komisji Wyborczej, będą osobno opieczetowane, opatrzone napisem oznaczającym zawartość i przesłane

Prezesowi Sądu Okręgowego, właściwego dla siedziby Okręgowej Komisji Wyborczej.

4. W razie wniesienia protestu przeciwko wyborowi będą akta te odesłane do Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego.

5. Akta te należy przechowywać do końca okresu wyborczego.

6. Odpis protokołu, uwierzytelniony przez przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej, przesyła się do Biura Sejmowego.

7. Taki sam odpis protokołu wraz z odpisem formularza, wymienionego w art. 89, prześle przewodniczący do Głównego Urzędu Statystycznego.

Art. 94.

1. Po ustaleniu wyniku wyborów we wszystkich okręgach Państwowa Komisja Wyborcza stwierdza, czy pozostały jeszcze jakie mandaty nieobsadzone i dolicza je do stałej liczby 72 mandatów z list państwowych.

2. Mandaty te przypadają do podziału między zgłoszone ważne państwowe listy kandydatów, przy czem jednak pozostają nie uwzględnione listy państwowe takich grup wyborców (stronnictw), które z przyłączonych do danej listy państwowej list okręgowych nie przeprowadziły w całym państwie posłów conajmniej w 6 okręgach wyborczych.

Art. 95.

1. Komisja ustala według odpowiedniego formularza, ilu posłów zostało wybranych w całym państwie ze wszystkich tych list okręgowych, które zgłosiły zgodnie z przepisami art. 57 swoje przyłączenie do poszczególnych list państwowych.

2. Otrzymane w ten sposób liczby mandatów poszczególnych grup wyborczych (stronnictw) pisze się obok siebie, poczynając od najwyższej, a kończąc

na najniższej, następnie zaś dzieli się te liczby kolejno przez 1, 2, 3 i t. d., tak długo aż z otrzymanych w ten sposób ilorazów da się uszerogować tyle kolejno największych liczb, ile mandatów jest do rozdzielenia przez Państwową Komisję Wyborczą.

3. Każda państwowa lista kandydatów, wchodząca w rachubę, otrzyma tyle mandatów poselskich, ile przypada jej liczb z pośród ustalonego w powyżej przepisany sposób szeregu liczb kolejno największych.

4. Gdyby kilka list wykazało ilorazy równe ostatniej z uszeregowanych w powyżej podany sposób liczb i list tych było więcej, niż mandatów do dyspozycji, należy dać pierwszeństwo liście ugrupowania, które przeprowadziło w okręgach więcej posłów, gdyby zaś wchodzące w grę ugrupowania przeprowadziły równą ilość posłów, rozstrzyga między nimi los, wyciągnięty przez Generalnego Komisarza Wyborczego na posiedzeniu Państwowej Komisji Wyborczej.

Art. 96.

Państwowa Komisja Wyborcza spisuje ze swoich czynności protokoły i ogłasza wynik wyborów w Monitorze Polskim. Przepisy art. 91, 92 i 93 ust. 1 z 4 maja i tutaj zastosowanie.

Art. 97.

1. Posłami z listy okręgowej lub państwowej zostają osoby, wymienione z kolei na tyłu pierwszych miejscach listy kandydatów ile tejże przypada mandatów poselskich.

2. Jeżeli na listy okręgowe przypada więcej mandatów poselskich, aniżeli jest na nich kandydatów, przechodzą mandaty poselskie nie obsadzone z tych list na rzecz listy państwowej, do której dana lista okręgowa zgłosiła swe przyłączenie. Odnosne

mandaty należy uwzględnić przy obliczaniu, dokonywanem w myśl art. 95 ust. 1.

3. Jeżeli liście państwowej zostanie przydzielonych więcej mandatów aniżeli lista ma kandydatów, należy przydzielić mandaty nie obsadzone, po jednym, tym listom okręgowym, przyłączonym do danej listy, które wykazują z kolei najwyższe nie zużyte resztki.

Art. 98.

1. Jeżeli jedna i ta sama osoba została wybraną równocześnie z kilku list okręgowych albo z listy państwowej i z listy okręgowej, winna oświadczyć na ręce Generalnego Komisarza Wyborczego najpóźniej w ciągu tygodnia po ogłoszeniu wyniku wyborów z listy państwowej w Monitorze Polskim, który mandat przyjmuje.

2. Jeżeliby takie oświadczenie nie zostało w terminie tym złożone, należy uważać osobę tę za wybraną z listy okręgowej a powołać zastępcę w myśl art. 99 z listy państwowej, a jeżeliby wybraną była z kilku list okręgowych, należy ją uważać za wybraną z tej listy, na którą oddano więcej głosów, zaś w razie równości głosów — według losu.

Art. 99.

1. Ogłaszając wynik wyborów, ogłosi przewodniczący Okręgowej, a względnie Państwowej Komisji Wyborczej, osoby, wymienione po wybranych posłach na dalszych miejscach na liście — zastępcami posłów, a to w kolejności, w jakiej na liście są umieszczone.

2. Każdemu zastępcy przysługuje prawo ustąpienia pierwszeństwa swemu bezpośredniemu następcy na liście, jednak bez przymusowego zrzeczenia się prawa zastępstwa.

3. Zastępcy posłów zostają posłami na wypadek unieważnienia (art. 107) lub wygaśnięcia mandatu (art. 111) posłów z tej samej listy. Przepisy art. 97 i 98 mają i tu analogiczne zastosowanie.

Rozdział XII.

Koszty wyborów.

Art. 100.

1. Dostarczeniem lokalu, urny, sprzętów i przyborów do pisania dla Komisji Wyborczej Obwodowej i Okręgowej zajmuje się na swój koszt gmina, w obrębie której komisja urządzuje.

2. Gmina ponosi również koszt sporządzenia spisu wyborców (art. 32) i dyet (art. 28) członków komisji obwodowych, wybranych przez radę gminną

3. Wszystkie inne wydatki, połączone z przeprowadzeniem wyborów, ponosi Skarb Państwa, który też dostarcza formularzy przepisanych w niniejszej ordynacji wyborczej.

4. Wykaz wydatków, które mają być pokryte przez Skarb, komisje wyborcze przesyłają Ministrowi Spraw Wewnętrznych najpóźniej w trzy miesiące po dniu wyborów.

Art. 101.

Wszelkie pisma w sprawach wyborczych, zwłaszcza zaś podania stron w postępowaniu reklamacyjnem (art. 35—41), zgłoszenia list kandydatów i potwierdzenia podpisów na tych zgłoszeniach, wszelkie protokoły, oświadczenia i t. d. są wolne od jakichkolwiek stempli i należytości.

Rozdział XIII.

Sprawdzanie ważności wyborów.

Art. 102.

1. W ciągu czternastu dni od ogłoszenia wyniku wyborów (art. 92 względnie 96) każdy wyborca może wnieść protest przeciwko wyborowi posła, lub wyborom.

2. Protest przeciwko wyborowi posła z listy okręgowej lub też przeciwko wyborom w okręgu ma być wniesiony na piśmie lub ustnie do protokołu, na ręce przewodniczącego Okręgowej Komisji Wyborczej.

3. Protest zaś przeciwko wyborowi posła z listy państwowej, lub też przeciwko ustalonym przez Komisję Państwową wynikom wyborów ma być na piśmie wniesiony na ręce Generalnego Komisarza Wyborczego.

Art. 103.

1. Przewodniczący Okręgowej Komisji Wyborczej, a względnie Generalny Komisarz Wyborczy, ogłasza niezwłocznie w Monitorze Polskim i w dziennikach miejscowych o wniesieniu protestu, wyznaczając 14-dniowy od dnia ogłoszenia termin do wnoszenia zarzutów przeciwko treści tegoż.

2. Przed upływem oznaczonego terminu wolno każdemu wyborcy przeglądać protest w lokalu komisji i czynić z niego odpisy.

3. Następnie protest wraz z wniesionymi zarzutami przesyła się do Sądu Najwyższego, odpis zaś jego do Biura Sejmowego.

Art. 104.

1. Niezaczepione protestem mandaty poselskie mogą być jedynie z powodu braku prawa wybiera-

ności zakwestjonowane w ciągu 3 pierwszych posiedzeń Sejmu trybem, przepisany dla nagłych wniosków poselskich.

2. Mandaty niezaprotestowane i niezakwestjonowane przyjmuje Sejm trybem, przepisany dla nagłych wniosków poselskich.

3. W razie zakwestjonowania mandatu Sejm uchwałą przekazuje sprawę do zbadania i rozstrzygnięcia Sądowi Najwyższemu.

Art. 105.

1. O ważności wyborów zaprotestowanych lub przez Sejm zakwestjonowanych rozstrzyga Sąd Najwyższy.

2. Sąd Najwyższy rozstrzyga w sprawach wyborczych w komplecie 3-ch sędziów na posiedzeniu jawnem po wysłuchaniu prokuratora i interesowanych.

3. Postępowanie w sprawach wyborczych jest wolne od wszelkich opłat.

Art. 106.

Do chwili kiedy protest lub zakwestjonowanie zostaną rozstrzygnięte, przysługuje posłowi, zaopatrzonemu w list wierzytelny, prawo wstępu do Izby i udziału w jej pracach.

Art. 107.

Sąd Najwyższy unieważni wybór posła lub wybory zaprotestowane:

1. jeżeli zostanie stwierdzone, iż w danym okręgu wyborczym dopuszczono się przy wyborach przekupstw, wymuszeń, fałszu lub jakichkolwiek podejść w rozmiarach zdolnych zmienić wynik wyborów;
2. jeżeli wybory przeprowadzone zostały niezgodnie z przepisami niniejszej ustawy, a

uchybień popełnione mogły wpłynąć na wynik wyborów.

Art. 108.

Unieważniając wybory, Sąd Najwyższy jednocześnie orzeka, czy głosowanie, względnie wybory, mają być unieważnione w całym okręgu wyborczym, czy też tylko w niektórych obwodach głosowania.

Art. 109.

1. W razie unieważnienia głosowania i wyborów stosownie do art. 107 i 108 niniejszej ustawy Minister Spraw Wewnętrznych zarządza w ciągu 14 dni od daty unieważnienia wybory ponowne w tym okręgu lub obwodzie, w którym głosowanie zostało unieważnione.

2. Wybory te przeprowadzać mogą te same komisje na podstawie tych samych spisów wyborców, co wybory pierwsze, chyba, że uchybień, w art. 107 wymienione, odnoszą się do komisji lub spisów, w których to wypadkach należy bezzwłocznie założyć nowe spisy, względnie w sposób, ustawą tą przepisany, wybrać nową komisję.

Art. 110.

1. Jeżeli stosownie do art. 109 odbędą się wybory ponowne, Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie ich wyników przystąpi niezwłocznie do rewizji obliczeń, dokonanych na mocy art. 94—95.

2. Jeżeliby wskutek wyniku obliczeń przypadało na pewną listę państwową więcej mandatów, niż dotychczas, należy mandaty przyznane dodatkowo danej liście obsadzić według art. 97 ust. 2. Gdyby natomiast przypadało na pewną listę państwową mniej mandatów niż dotychczas, uzna Państwowa Komisja Wyborcza odpowiednią liczbę mandatów za unieważnione. Co do kolejności w ustępowaniu posłów z danej listy, obowiązuje zasada, iż ten, który został po-

słem na ostatnim miejscu, ustępuje pierwszy, następnie zaś wstępuje ten, który został posłem na przedostatnim miejscu i t. d.

3. W tym ostatnim wypadku posłowie, tracący mandaty, pozostają na odpowiedniej liście zastępców w poprzedniej kolei.

Rozdział XIV.

Wygaśnięcie mandatu posła.

Art. 111.

1. Mandat posła wygasa w razie: 1. śmierci posła, 2. zrzeczenia się mandatu, 3. utraty prawa wybieralności, 4. zajścia wypadku, przepisanego w ust. 2 art. 114, 5. nie uczestniczenia bez prawidłowego urlopu w 15-tu z kolei posiedzeniach Sejmu, 6. odmówienia złożenia ślubowania, przepisanego w art. 20 Konstytucji, 7. objęcia przez posła płatnej służby państwowej, z wyjątkiem stanowiska ministra, podsekretarza stanu lub profesora wyższych uczelni, 8. przyjęcia lub zatrzymania przez posła stanowiska odpowiedzialnego redaktora, 9. zajścia wypadków, przewidzianych w art. 22 Ustawy Konstytucyjnej z dnia 17 marca 1921 r. (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 267).

2. Korzystanie z reformy rolnej przez nabycie działki gruntu nie podpada pod przepisy art. 22 Ustawy Konstytucyjnej.

3. Pozbawienie wolności posła, wydane go sądom przez Sejm, nie pociąga za sobą wygaśnięcia mandatu, niezależnie od liczby posiedzeń, które z tego powodu opuścił.

Art. 112.

W razie zajścia okoliczności, powodujących wygaśnięcie mandatu poselskiego stosownie do art. 111 niniejszej ustawy, władze, stwierdzające te okoliczno-

ści, obowiązane są o tem zawiadomić Marszałka Sejmu.

Art. 113.

Wygaśnięcie mandatu poselskiego stwierdza Sejm.

Art. 114.

1. Jeżeli ta sama osoba zostanie wybrana na posła i senatora, powinna złożyć na ręce Generalnego Komisarza Wyborczego oświadczenie, który mandat przyjmuje. Przed złożeniem tego oświadczenia nie może osoba ta wstąpić ani do Sejmu ani do Senatu.

2. Po upływie 3 miesięcy od dnia wyborów brak takiego oświadczenia powoduje wygaśnięcie obu mandatów.

Art. 115.

1. W wypadkach unieważnienia lub wygaśnięcia mandatu posła, Państwowa Komisja Wyborczą ogłasza o wstąpieniu na jego miejsce kolejnego zastępcy posła i wystawia mu list wierzytelny.

2. Jeżeli okręgowa lista zastępców zostanie wyczerpaną, należy mandat obsadzić z listy państwowej w sposób, w art. 97 ust. 2 przepisany.

3. Jeżeli także i lista państwowa zostanie wyczerpaną, a również jeśli wyczerpana lista okręgowa do żadnej listy państwowej nie była przyłączoną, mandat do końca kadencji pozostanie nie obsadzonym.

Rozdział XV.

Wykonanie ustawy.

Art. 116.

Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy tracą swoją moc obowiązującą:

1. dekret z dnia 28 listopada 1918 r. o ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 18, poz. 46);

2. dekret z dnia 28 listopada 1918 r. o wyborach do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 18, poz. 47);

3. dekret z dnia 19 grudnia 1918 r. o przedłużeniu niektórych terminów prekluzyjnych przy wyborach do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 20, poz. 63);

4. dekret z dnia 26 grudnia 1918 r. o zmianach w ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 21, poz. 74);

5. dekret z dnia 11 stycznia 1919 r. o nadaniu praw wyborczych obywatelom, którzy po dniu 5 grudnia 1918 r. powrócili do kraju (Dz. Pr. P. P. Nr. 5, poz. 97);

6. dekret z dnia 8 lutego 1919 r. w sprawie zmiany art. 9 ordynacji wyborczej do Sejmu Ustawodawczego (Dz. Pr. P. P. Nr. 14, poz. 198);

7. ustawa z dnia 5 kwietnia 1919 r. w przedmiocie zmiany niektórych przepisów ordynacji wyborczej, objętej dekretami poz. 46 i 47, Nr. 18 Dz. Pr. P. P. z dnia 6 grudnia 1918 r. celem przeprowadzenia wyborów posłów do Sejmu Ustawodawczego Rzeczypospolitej Polskiej z części ziem polskich z b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. P. P. Nr. 30, poz. 253);

8. ustawa z dnia 10 maja 1919 r. w sprawie zmiany niektórych przepisów ordynacji wyborczej z dnia 28 listopada 1918 r. celem przeprowadzenia wyborów w okręgach 33 i 34 (Dz. Pr. P. P. Nr. 40, poz. 294);

9. ustawa z dnia 1 sierpnia 1919 r. o uzupełniających wyborach do Sejmu Ustawodawczego z dalších części b. zaboru pruskiego (Dz. Pr. P. P.

Nr. 65, poz. 393), oraz wszelkie rozporządzenia, na ich podstawie wydane.

Art. 117.

Pierwsze wybory do Sejmu i Senatu będą zarządzane na podstawie art. 3 ustawy przechodniej do Konstytucji z dnia 18 maja 1921 r. (Dz. Ust. Rz. P. Nr. 44, poz. 268).

Art. 118.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 119.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia

3.

Ordynacja wyborcza do Senatu

uchwalona dnia 28 lipca 1922 r:

Art. 1.

Wybory senatorów odbywać się będą przy odpowiedzialnem zastosowaniu przepisów ustawy, zawierającej ordynację wyborczą do Sejmu, o ile niniejsza ustawa nie zawiera odmiennych postanowień.

Art. 2.

1. Prawo wybierania ma każdy wyborca do Sejmu, który w dniu ogłoszenia wyborów ma ukończonych 30 lat i w dniu tym zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od roku, licząc wstecz od dnia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw.

2. Warunek jednorocznego zamieszkania nie dotyczy: a) świeżo osiadłych kolonistów, b) robotników, którzy zmienili miejsce pobytu wskutek zmiany miej-

sca pracy, oraz c) urzędników państwowych, przeniesionych służbowo.

Art. 3.

Wybieranymi do Senatu mogą być wszyscy obywatele, niezależnie od miejsca zamieszkania w kraju lub zagranicą, posiadający prawo wybierania do Senatu, o ile w dniu ogłoszenia wyborów mają ukończonych lat 40, nie wyłączając wojskowych.

Art. 4.

Wyborcy z całego obszaru Rzeczypospolitej Polskiej wybierają 111 senatorów, z czego 93 z list okręgowych, zaś 18 z list państwowych.

Art. 5.

Każde województwo stanowi jeden okręg wyborczy; m. st. Warszawa stanowi oddzielny okręg wyborczy.

Art. 6.

1. Wymienione poniżej okręgi wyborcze wybierają senatorów:

Województwo Pomorskie	3
„ Poznańskie	7
„ Śląskie	4
„ Krakowskie	7
„ Lwowskie	9
„ Stanisławowskie	4
„ Tarnopolskie	5
„ Wołyńskie	5
„ Lubelskie	7
„ Kieleckie	9
„ Łódzkie	8
„ Warszawskie	7
Miasto Warszawa	4
Województwo Białostockie	4
„ Poleskie	3

„	Nowogrodzkie	3
„	Wileńskie	4
	Razem	93

2. Ustawa, zmieniająca granice poszczególnych województw, oznaczy także, czy i o ile zmiana tych granic pociąga za sobą zmianę liczby senatorów, przypadających na odnośne województwa.

Art. 7.

Obwody głosowania przy wyborach do Senatu odpowiadają obwodom głosowania, ustanowionym dla wyborów do Sejmu.

Art. 8.

Wybory do Senatu zarządza Prezydent Rzeczypospolitej jednocześnie z ogłoszeniem wyborów do Sejmu.

Art. 9.

Dzień głosowania wyznaczony będzie na następną niedzielę po dniu wyborów do Sejmu. Jednakże wszystkie terminy, liczone wstecz od dnia wyborów, będą liczone od dnia wyborów do Sejmu.

Art. 10.

Jednocześnie ze spisem wyborców do Sejmu naczelnicy gmin sporządzą oddzielne spisy wyborców do Senatu.

Art. 11.

Reklamacje przeciwko pominięciu kogokolwiek w spisie wyborców lub wpisaniu kogokolwiek nieuprawnionego rozstrzygane będą przez te same władze, co przy wyborach do Sejmu.

Art. 12.

Wszystkie czynniki władz wyborczych, związane z ustaleniem list kandydatów, oraz ustaleniem wyników wyborów w całym okręgu, spełniać będą następujące Okręgowe Komisje Wyborcze, ustanowione dla przeprowadzenia wyborów do Sejmu:

W okręgu:

voj. Pomorskiego	Komisja okręgu Nr. 31
„ Poznańskiego	„ „ „ 35
„ Śląskiego	„ „ „ 39
„ Krakowskiego	„ „ „ 42
„ Lwowskiego	„ „ „ 51
„ Stanisławowskiego . .	„ „ „ 53
„ Tarnopolskiego	„ „ „ 54
„ Wołyńskiego	„ „ „ 57
„ Lubelskiego	„ „ „ 26
„ Kieleckiego	„ „ „ 20
„ Łódzkiego	„ „ „ 14
„ Warszawskiego	„ „ „ 2
m. st. Warszawy	„ „ „ 1
voj. Białostockiego . . .	„ „ „ 5
„ Poleskiego	„ „ „ 60
„ Nowogródzkiego . . .	„ „ „ 61
„ Wileńskiego	„ „ „ 63

Art. 13.

Dekret z dnia 8 stycznia 1919 r. o postanowieniach karnych za przeciwdziałanie wyborom do Sejmu i wykonywaniu obowiązków poselskich (Dz. Pr. P. P. Nr. 5, poz. 96) znajduje zastosowanie na całym obszarze b. dzielnicy rosyjskiej także do wyborów do Senatu.

Art. 14.

1. Zgłaszający państwową listę kandydatów do wyborów sejmowych mogą oświadczyć, iż zgłoszą także państwową listę kandydatów do wyborów do Senatu i proszę o oznaczenie listy kandydatów do Senatu tym samym numerem, jakim będzie oznaczona ich lista kandydatów do Sejmu. Żądanie takie należy uwzględnić, o ile rzeczywiście państwowa lista kandydatów do Senatu zostanie w przepisany terminie zgłoszona.

2. Jeżeli ta sama grupa posłów, względnie ta sama grupa wyborców, zgłosiła tylko państwową listę kandydatów do Sejmu, nie zgłosiła zaś takiej listy do Senatu, to numer, który lista ta przy wyborach do Sejmu otrzymała, nie może być użyty na oznaczenie jakiegokolwiek listy państwowej, czy wojewódzkiej przy wyborach do Senatu.

3. Przepisy niniejsze mają analogiczne zastosowanie także przy oznaczeniu numerami wojewódzkich list kandydatów do Senatu, które nie zgłosiły swojego przyłączenia do żadnej ważnej zgłoszonej państwowej listy kandydatów.

Art. 15.

1. Liczba kandydatów na liście państwowej nie może przewyższać liczby 25, zaś na liście wojewódzkiej dwukrotnej liczby senatorów, przydzielonych województwu według przepisu art. 6.

2. Nieuwzględnione zostają listy państwowe takich grup wyborców (stronnictw), które z przyłączonych do danej listy państwowej list okręgowych nie przeprowadziły w całym państwie senatorów conajmniej w trzech okręgach wyborczych.

Art. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości.

Art. 17.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

4. OKRĘGI WYBORCZE do SEJMU

Numer Okręgu	P O W I A T Y	Ilość mandatów
1	Miasto stoł. Warszawa	14
2	Warszawa pow. Radzymin, Mińsk . .	5
3	Siedlce, Sokołów, Węgrów	4
4	Ostrów, Bielsk, Wysokie Mazowieckie, Białowieża	4
5	Białystok, Sokółka, Wołkowysk . .	6
6	Grodno, Suwałki, Sejny, Augustów .	4
7	Łomża, Kolno, Ostrołęka, Szczuczyn	4
8	Ciechanów, Mława, Pułtusk, Przasnysz, Maków	5
9	Płock, Sierpc, Rypin, Płońsk . . .	5
10	Włocławek, Nieszawa, Lipno	5
11	Łowicz, Kutno, Gostynin, Sochaczew	5
12	Błonie (Grodzisk), Skierniewice, Rawa, Grójec	6
13	Łódź miasto	7
14	Łódź pow., Łask, Sieradz	6
15	Konin, Koło, Słupca, Łęczyca . . .	6
16	Kalisz, Turek, Wieluń	7
17	Częstochowa, Radomsk	6
18	Piotrków, Brzeziny	5
19	Radom, Końskie, Opoczno	7
20	Kielce, Jędrzejów, Włoszczowa . . .	5
21	Będzin	6
22	Sandomierz, Stopnica, Pińczów . . .	5
23	Łęka (Wierzbnik), Kozienice, Opatów	6
24	Łuków, Garwolin, Puławy	6
25	Biała Podlaska, Radzyń, Konstanty- nów, Włodawa	4
26	Lublin, Chełm, Lubartów	6
27	Zamość, Biłgoraj, Tomaszów	5
28	Krasnystaw, Hrubieszów, Janów . .	5

U w a g a : Miejscowość, oznaczona tłustym drukiem, jest siedzibą Okręgowej Komisji Wyborczej

Numer Okręgu	P O W I A T Y	Ilość mandatów
29	Tczew, Starogard, Gniew, Kościerzyna, Kartuzy, Wejherowo, Pułk . . .	5
30	Grudziądz, miasto i powiat, Świecie, Tuchola, Chojnice, Sępólno . .	4
31	Toruń miasto i powiat, Chełmno, Wąbrzeźno, Brodnica, Lubawa, Działdów	5
32	Bydgoszcz miasto i pow., Inowrocław, Szubin, Wyrzysk, Strzelno, Żnin	6
33	Gniezno, Mogilno, Września, Środa, Witkowo, Wągrówiec, Oborniki	5
34	Poznań miasto	4
35	Poznań wschód i zach., Śrem, Koś- cian, Leszno, Rawicz,	4
36	Szamotuły, Czarnków, Chodzież, Mię- dzychód, Nowotomysk, Grodzisk, Wolsztyn, Śmigiel	5
37	Ostrów Odolanów, Ostrzeszów, Kępno, Pleszew, Jarocin, Koźmin, Kroto- szyn, Gostyń	6
38	Huta Królewska, Świętochłowice, Lu- bliniec, Tarnowskie Góry . . .	5
39	Katowice miasto i powiat, Ruda, . .	5
40	Cieszyn, Bielsk miasto i powiat, Pszczyna, Rybnik	7
41	Kraków Miasto	4
42	Kraków powiat, Chrzanów, Oświęcim Podgórze, Olkusz, Miechów . .	8
43	Wadowice, Biała, Myślenice, Żywiec, Nowy Targ, Spisz, Orawa . . .	7
44	Nowy Sącz, Limanowa, Bochnia, Wieliczka	6
45	Tarnów, Pilzno, Brzezko, Dąbrowa, Grybów, Gorlice	7
46	Jasło, Ropczyce, Strzyżów, Mielec, Kolbuszowa, Tarnobrzeg, . . .	6

Numer Okręgu	P O W I A T Y	Ilość mandatów
47	Rzeszów, Jarosław, Przeworsk, Łańcut, Nisko,	7
48	Przemyśl, Dobromil, Sanok, Brzozów, Krosno,	6
49	Sambor, Stary Sambor, Lisko, Rudki, Mościska, Gródek	6
50	Lwów miasto	4
51	Lwów powiat, Żółkiew, Sokal, Rawa Ruska, Jaworów, Cieszanów . .	7
52	Stryj, Drohobycz, Turka, Skole, Do- lina, Kałusz	6
53	Stanisławów, Tłumacz, Bohorodczany, Nadwórna, Kołomyja, Horodeńska, Śniatyn, Kosów, Peczeniżyn . .	9
54	Tarnopol, Żbaraż, Trembowla, Skałat, Podhajce, Czortków, Buczacz, Husiatyn, Borszczów, Zaleszczyki	10
55	Złoczów, Żborów, Kamionka Strumi- łowa, Brody, Radziechów, Bóbrka, Przemyślany, Rohatyn, Żydaczów, Brzeżany	9
56	Kowel, Luboml, Włodzimierz Wo- łyński, Horochów	5
57	Łuck, Równo	6
58	Krzemieniec, Dubno, Ostroróg . .	5
59	Brześć Litewski, Kobryn, Prużany, Kosów, Drohiczyn, Kamień Ko- szyrski	5
60	Pińsk, Łuniniec, Sarny	5
61	Nowogródek, Stołpce, Nieśwież, Ba- ranowicze, Słonim	6
62	Lida, Oszmiana, Wołożyn, Wilejka .	7
63	Wilno miasto i powiat	5
64	Święciany, Brasław, Duniłowicze, Dzisna	6
Ogółem mandatów . . .		372

5.

Uchwała

z dnia 28 lipca 1922 r.

**o terminie pierwszych wyborów do Sejmu i Senatu
na zasadzie nowej ordynacji wyborczej.**

(Dz. Ust. R. P. Nr. 66 z 18. 8. 1922 r., poz. 592).

W wykonaniu art. 3 ustawy przechodniej z dnia 18 maja 1921 r. do ustawy konstytucyjnej (Dz. U. R. P. Nr. 44, poz. 268) Sejm Ustawodawczy oznacza termin wyborów do Sejmu na zasadzie nowej ordynacji wyborczej na niedzielę, dnia 5 listopada 1922 r., a wyborów do Senatu na następną niedzielę, dnia 12 listopada 1922 r. i poleca Panu Naczelnikowi Państwa, aby na podstawie tej uchwały, która ma być ogłoszona w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, zarządził pierwsze wybory do Sejmu i Senatu na zasadzie nowej ordynacji wyborczej.

Marszałek:

(—) Trąpczyński.

Prezydent Ministrów:

(—) Artur Śliwiński.

6.

Dekret

z dnia 18 sierpnia 1922 r.

(Dziennik ustaw Nr. 66 z 18. 8. 1922 r., poz. 593)

**o zarządzeniu wyborów do Sejmu i Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej.**

Na mocy art. 117, art. 13 ust. 2 ordynacji wyborczej do Sejmu, zawartej w ustawie z dnia 28 lipca

1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590), art. 9 ordynacji wyborczej do Senatu, zawartej w ustawie z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 591), oraz uchwały Sejmu Ustawodawczego z dnia 28 lipca 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 592),
— zarządzam wybory do Sejmu i Senatu Rzeczypospolitej Polskiej.

Głosowanie do Sejmu ma się odbyć dnia 5 listopada, a do Senatu dnia 12 listopada 1922 r.

Czynności wyborcze mają być wykonane w terminach, oznaczonych w dołączonym do niniejszego dekretu kalendarzu wyborczym.

Dan w Warszawie 18 sierpnia 1922 r.

Naczelnik Państwa:

(—) J. Piłsudski.

Prezydent Ministrów:

(—) Julian Nowak.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) A. Kamiński.

Minister Sprawiedliwości:

(—) W. Makowski.

7.

Ustawa

z dnia 5 sierpnia 1922 r.

w sprawie wolności zgromadzeń przedwyborczych.
(Dz. Ustaw R. P. Nr. 66 z 18. 8. 1922 r., poz. 594).

Art. 1. Wszystkie zgromadzenia zwoływane przez wyborców, względnie przez kandydatów na posłów, w okresie wyborczym, t. j. od dnia rozpisania wyborów aż do dnia wyborów, nie wymagają zezwolenia władz administracyjnych.

Art. 2. Zgromadzenia przedwyborcze na drogach i placach publicznych winno być zgłoszone przez osobę, zwołującą zgromadzenie, przed odpowiednią władzą administracyjną I instancji lub najbliższym posterunkiem policyjnym w terminie nie późniejszym niż na 24 godziny przed rozpoczęciem zgromadzenia.

Art. 3. Zgłoszenie wspomniane w art. 2, może być pisemne albo ustne i powinno zawierać: 1. imię i nazwisko zwołującego, 2. oświadczenie, że zgromadzenie to jest przedwyborcze, 3. adres zwołującego. Władze niezwłocznie wystawiają poświadczenie o zgłoszeniu zgromadzenia.

Art. 4. Wymienione w art. 3 zgłoszenie i poświadczenie są wolne od wszelkich opłat stempłowych.

Art. 5. Ustawa niniejsza nie krępuje w niczem zebrań w lokalach zamkniętych, przyczem podwórze i ogródek, stanowiące organicznie zamkniętą całość z gmachem, uważa się za lokal zamknięty.

Art. 6. Wszystkie postanowienia dotychczasowych przepisów, sprzeczne z niniejszą ustawą, tracą moc prawa.

Art. 7. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a wykonanie jej powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych.

Marszałek:

(—) Trampczyński.

Prezydent Ministrów:

(—) Julian Nowak.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) A. Kamiński.

Rozporządzenie wykonawcze

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 18 sierpnia 1922 r.

do ustawy z dnia 28. lipca 1922 r., zawierającej ordynację wyborczą do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590), oraz ustawy z dnia 28. lipca, zawierającej ordynację wyborczą do Senatu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 591).

Na zasadzie art. 32 ust. 7, art. 82 ust. 2, art. 86 ust. 1, art. 89 ust. 1, art. 91 ust. 2 i art. 118 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r., zawierającej ordynację wyborczą do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590), oraz art. 1 i 16 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r., zawierającej ordynację wyborczą do Senatu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 591), zarządza się, co następuje:
(Dz. Ust. R. P. Nr. 66 z 18. 8. 1922 r., poz. 595).

I. Spisy wyborców.

§ 1. Spisy wyborców (Rozdz. VII ord. wyb. do Sejmu i art. 10 ord. wyb. do Senatu) mają być sporządzane w formie zeszytu o kartkach wielkości $\frac{1}{2}$ arkusza. Kartki zeszytu mają być zesnurowane, a końce sznurka mają być przymocowane do okładki zeszytu lakową pieczęcią gminy. O ile gmina lakowej pieczęci nie posiada, to końce sznurka należy przykleić za pomocą małej kartki papieru, na której winien być wyciśnięty stempel urzędu gminnego w ten sposób, aby część odcisku znalazła się na kartce a druga część na okładce zeszytu.

§ 2. Spisy winny być sporządzone według wzorów, podanych w dodatku niniejszego rozporządzenia pod Nr. 1 i pod Nr. 1 a).

§ 3. Wszelkie określenia i poprawki na spisie winny być omówione obok w rubryce „uwagi“.

§ 4. W razie skreślenia kogokolwiek z listy, — bieżącej numeracji zmieniać nie należy.

§ 5. Na końcu spisu, tuż pod ostatniem nazwiskiem, należy wpisać: „Spis ten zawiera nazwisk wyborców“.

§ 6. Spis winien być podpisany przez naczelnika gminy i nosić ma pieczęć urzędu gminnego.

§ 7. Do spisu, podpisanego przez naczelnika gminy, nie można dopisywać żadnych nazwisk. W razie konieczności uzupełnienia spisu, należy sporządzić spis dodatkowy, według wyżej podanych przepisów.

II. Karty obliczeniowe.

§ 8. Podczas odczytywania przez przewodniczącego obwodowej komisji wyborczej kart do głosowania (art. 82 ord. wyb. do Sejmu) dwaj członkowie komisji mają czynić zapiski na kartkach obliczeniowych, które będą sporządzone według wzorów, podanych w dodatku Nr. 2 i 2 a).

§ 9. Zapiski te mają być uskuteczniane w następujący sposób: dla każdej z wystawionych w okręgu list kandydatów należy zająć na karcie obliczeniowej jedną rubrykę i obok niej wystawić numer odnośnej listy kandydatów. Jeżeli list kandydatów jest więcej, niż 6, to należy dobrać jedną, a w razie potrzeby i więcej dodatkowych kart obliczeniowych (wzór w dodatku Nr. 2 a) i zająć na nich odpowiednią liczbę rubryk, postawiwszy obok nich numery odnośnych list kandydatów.

Po odczytaniu przez przewodniczącego numeru karty, stawia się pionową kreskę w tej rubryce, do której się odnosi przeczytany numer.

Wpisywać należy tylko głosy ważne. W jednej kratce stawia się tylko pięć kresek. Kratki wypełnia się w kierunku poziomym. Po wypełnieniu wszystkich kretek w całej rubryce, należy dla tegoż numeru (listy kandydatów) zająć nową rubrykę na karcie dodatkowej.

Każda użyta dodatkowa karta obliczeniowa winna być oznaczona kolejnym rzymskim numerem (I, II, III i t. d.).

Na dole głównej karty obliczeniowej ma być wymienione, ile użyto dodatkowych kart obliczeniowych.

Po ukończeniu odczytania kart należy przeciągnąć poziomą kreskę przez niewypełnioną część kratki, oraz przez kartkę następną, poczem należy obliczyć według postawionych w poszczególnych rubrykach kresek, ile głosów ważnych oddanych zostało na poszczególne listy kandydatów i wpisać odpowiednie cyfry w przeznaczonej na to rubryce na karcie obliczeniowej.

W razie uskutecznienia jakiegokolwiek poprawki na karcie, należy to zaznaczyć w rubryce „uwagi“.

Po wypełnieniu karty, członek komisji, który kartę wypełniał, winien ją podpisać.

§ 10. Na odwrotnej stronie karty obliczeniowej mają być wydrukowane przepisy, zawarte w § 8 i 9 niniejszego rozporządzenia.

III. Protokoły komisji.

§ 11. Okręgowe komisje wyborcze mają spisywać protokoły ze swoich czynności (art. 91 i 93 ord. wyb. do Sejmu) według wzoru, podanego w dodatku Nr. 3; prócz tego każda komisja okręgowa ma zestawiać wyniki głosowania w całym okręgu (art. 89 ord.

wyb. do Sejmu) według wzoru w dodatku Nr. 3 a). Zestawienie to dołączone być winno do protokołu, wraz z innemi aktami.

§ 12. Obwodowe komisje wyborcze spisywać będą protokoły ze swoich czynności (art. 86 ord. wyb.) według wzoru w dodatku Nr. 4; prócz tego Obwodowe komisje wyborcze winny spisać oddzielny protokół głosowania (według wzoru w dodatku Nr. 4 a).

IV. Przepis końcowy.

§ 13. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie z dniem ogłoszenia go w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) A. Kamieński.

Spis wyborców do Sejmu Rzeczpos. Polskiej z miejs. _____ gminy _____
Senatu

pow. _____ obwodu głoś. _____ okr. nr. _____

[illegible]

Spis ten zawiera _____ nazwisk wyborców

Naczelnik gminy:

Pieczęć urzędu gminnego:

Abecadłowy spis wyborców do Sejmu Rzeczpos. Polskiej z miejsc.
Senatu

gminy _____ pow. _____ obwodu głos _____ okr. nr. _____

Nr. bież.	Nazwisko, imię	Data urodzenia albo wiek	Miejsce zamieszkania	otrzymał koperkę	złożył koperkę	U w a g i

Spis ten zawiera _____ nazwisk wyborców

Naczelnik gminy:

Pieczęć urzędu gminnego:

Okręg wyborczy Nr.

Obwodowa komisja wyborcza Nr.

W pow.

DODATKOWA KARTA OBLICZENIOWA Nr.

Nr.	1. Imię i nazwisko	2. Data urodzenia	3. Miejsce urodzenia	4. Zawód	5. Stan cywilny	6. Wykształcenie	7. Wzrost	8. Ciężar ciała	9. Ciężar serca	10. Ciężar płuc	11. Ciężar wątroby	12. Ciężar nerek	13. Ciężar pęcherzyka żółciowego	14. Ciężar trzustki	15. Ciężar śledziony	16. Ciężar wątroby	17. Ciężar nerek	18. Ciężar pęcherzyka żółciowego	19. Ciężar trzustki	20. Ciężar śledziony
																				
																				
																				
Nr.	1. Imię i nazwisko	2. Data urodzenia	3. Miejsce urodzenia	4. Zawód	5. Stan cywilny	6. Wykształcenie	7. Wzrost	8. Ciężar ciała	9. Ciężar serca	10. Ciężar płuc	11. Ciężar wątroby	12. Ciężar nerek	13. Ciężar pęcherzyka żółciowego	14. Ciężar trzustki	15. Ciężar śledziony	16. Ciężar wątroby	17. Ciężar nerek	18. Ciężar pęcherzyka żółciowego	19. Ciężar trzustki	20. Ciężar śledziony
																				
																				
																				
Nr.	1. Imię i nazwisko	2. Data urodzenia	3. Miejsce urodzenia	4. Zawód	5. Stan cywilny	6. Wykształcenie	7. Wzrost	8. Ciężar ciała	9. Ciężar serca	10. Ciężar płuc	11. Ciężar wątroby	12. Ciężar nerek	13. Ciężar pęcherzyka żółciowego	14. Ciężar trzustki	15. Ciężar śledziony	16. Ciężar wątroby	17. Ciężar nerek	18. Ciężar pęcherzyka żółciowego	19. Ciężar trzustki	20. Ciężar śledziony
																				
																				
																				

PROTOKUŁ CZYNNOŚCI Okręg wyborczy Nr.....

Okręgowej Komisji Wyborczej w.....

Komisja składała się z następujących osób:

Przewodniczący: (nazwisko, imię, zawód, miejsce zamieszkania)

Członek mianowany przez Wojewodę: " " " " "

Członkowie mianow. przez radę miejską, sejmik (zgromadz. naczelników gmin): " " " " "

Zastępcy:

Przewodniczącego " " " " "

Członka mianowan. przez Wojewodę " " " " "

Pozostałych członków " " " " "

Przy komisji działał jako komisarz wyborczy " " " " "

Komisja zebrała się na pierwsze posiedzenie dn.

Ogółem komisja odbyła posiedzeń

Komisja nałożyła kary na członków komisji obwodowych:

na członków komisji okręgowej

Komisja rozpatrzyła:

..... zażeń przeciwko decyzjom obwodowych komisji wyborczych, z czego uwzględniono zażalenia w..... sprawach, a oddalono w..... sprawach.

Na podstawie uprawomocnionych decyzji komisji wpisano do spisu wyborcówosób, skreślono ze spisu wyborcówosób.

Zgłoszone zostały następujące listy kandydatów:

Nr..... (nazwa)

Nr..... (nazwa)

Zgłoszyły swoje przystąpienie do państwowych list kandydatów; opatrzonych temi samymi numerami i nazwami listy Nr.Nr.....

.....

Nie zgłosiły swego przystąpienia do list państwowych listy: Nr. Nr.

Uznano za nieważne listy kandydatów:

Nr..... z powodu

Uznane za nieważne kandydatury: (nazwisko, imię)

z listy Nr..... z powodu

Posiedzenie celem ustalenia wyniku wyborów w okręgu odbyło się dnia

Decyzje komisji obwodowej z obwodu (Nr. i nazwa) co do nieważności wzgl. ważności kart głosowania zmieniono jak następuje:

W obwodzie Nr..... unieważniono dodatkowo..... kart przywrócono ważność..... kart

W protokule nadesłanym przez komisję obwodową z obwodu (Nr. i nazwa) stwierdzono następujące błędy wzgl. niedokładności

Zestawienie wyników głosowania w okręgu wyborczym Nr. _____

Obwód Nr. i nazwa	Liczba uprawnionych do głosowania według spisu	Liczba złożonych głosów	Liczba głosów unieważ- nionych przez ko- misię obwod.	Liczba głosów unieważ- nionych przez ko- misię okręg.	Ogólna liczba głosów ważnych	Liczby głosów ważnych oddanych na listy									
						Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.	Nr.
Ogółem															

Pieczęć komisji:

Przewodniczący komisji:
Członkowie komisji:

Okręg wyborczy
PROTOKUŁ CZYNNOŚCI

obwodowej komisji Nr. w
 powiatu

Komisja składała się z następujących osób:

Przewodniczący: (nazwisko, imię, zawód, miejsce zamieszkania)

Członek mianowany
 przez władzę adm.
 I instancji " " " " "

Członkowie mianowani
 przez radę gminną
 (zebranie sołtysów,
 komisarza rządowego) " " " " "

Zastępcami byli:
 przewodniczącego " " " " "

Członka mianowanego
 przez władzę adm.
 I instancji " " " " "

Pozostałych członków " " " " "

Komisja zebrała się na posiedzenie dnia

Ogółem komisja odbyła posiedzeń

Komisja otrzymała od nacz. gminy spis wyborców dnia

W spisie wyborców komisja stwierdziła braki wzgl. niedokładności,
 polegaj. na tem, że

Braki te wzgl. niedokładności usunięto w ten sposób, że

Egzemplarz spisu wyborców przesłano okr. kom. wyb. d.

Spis wyborców wyłożono do publ. przejrzania d.

Komisja rozpatrzyła:

a) ... reklamacji przeciwko pominięciu w spisie z czego uwzgl. reklam.
 w ... sprawach a oddalono w ... sprawach:

b) ... reklam. przeciwko wpisaniu do spisu, z czego ... uwzgl. ... oddał.

Przeciwko decyzjom komisji wniesiono zażalenia do okręg. komisji
 wyb. w term. oznacz. (art. 38 ust. 3 ord. wyb.). w ... spraw.

Po upływie terminu wniesiono zażalenia w ... sprawach.

Na podstawie uprawomocnionych decyzji komisji wpisano do spisu
 wyborców ... osób, skreślono ze spisu wyborców ... osób.

Po upływie terminu dla reklamacji (art. 35 ust. 4 ord. wyb.) zgło-
 szono ... reklamacji przeciwko spisowi.

Wpisano do spisu wyborców na mocy przedstawionego wyroku Sądu
 Najwyższego ... osób.

Skreślono ze spisu wybor. ... osób na mocy wyroku Sądu Najwyż.
 ... osób na podstawie przedstawionego urzęd. świadectwa skonu.

Spis wyborców wyłożono powtórnie do publ. przejrzania d.

Do niniejszego protokołu dołącza się

Protokół spisano dnia r.

Przewodniczący komisji:

Członek komisji prowadzący protokół:

Pozostali członkowie komisji:

Okręg wyborczy Nr.

PROTOKUŁ GŁOSOWANIA

spisany przez obwodową komisję wyborczą Nr.
w powiatu

Działo się dnia r. w lokalu
wyborczym mieszczącym się w
pow. przy ul. Nr.

Obecni byli:

Przewodniczący

Członkowie komisji

Powołani do komisji w czasie głosowania w myśl art. 62 ust. 3
.....

Mężowie zaufania:

(Nazwisko, imię, zawód) od listy Nr.

" " " " " "

Głosowanie rozpoczęło się o godz.

Liczba uprawnionych do głosowania według spisu wyborców wyno-
siła osób.

Liczba głosujących wyborców według notatek na spisie wynosiła

W urnie znaleziono kopert.

Liczba kopert nie zgadza się z liczbą głosujących według spisu
z powodu

W kopertach znaleziono kart

Kart, o których ważności komisja decydowała, było

Z tego uznano za ważne kartki oznaczone na odwrotnej stronie:

Nr. z powodu

Nr. z powodu

Nr. z powodu

a) jako włożone do koperty nieostemplowanej urzędownie:

Nr. Nr.

b) włożono do koperty oznaczonej znakiem odróżniającym:

Nr. Nr.

c) karty puste Nr. Nr.

d) wypełniono niezgodnie z przepisem art. 70 ord. wyb. Nr. Nr.

e) znaleziono w kopercie w liczbie większej niż jedna i opiewające
na różne Nr. Nr.

f) nieopiewające na żadną ze zgłoszonych list kandydatów Nr. Nr.

Zniszczono duplikatów opiewających na listę Nr.

Głosy ważne rozłożyły się następująco :

Na listę Nr. złożono głosów ważnych z czego
było kwestjonowanych.

Ogółem głosów ważnych złożono z czego
kwestjonowanych.

W czasie głosowania udowodnili swą tożsamość za pomocą
świadków:

(nazwisko, imię wyborcy)

Nazwiska świadków

świadkowie ci znani są osobiście członkowi komisji

Nie dopuszczono do głosowania:

(nazwisko i imię, Nr. na spisie wyborców) z powodu

Decyzje co do tożsamości głosujących powzięte były przez
komisję niejednogłośnie w sprawach: (nazwisko i imię), a to wbrew
opinii członków komisji

W czasie głosowania wydalone z sali mężów zaufania:

(nazwisko i imię)

z powodu

Głosowanie przerwano od do z powodu

Głosowanie ukończono o godz.

Obliczanie wyników głosowania ukończono o godz.

Ogólne uwagi o przebiegu głosowania

Do niniejszego protokołu dołącza się:

Protokół spisano dnia r.

Przewodniczący Komisji:

Członek komisji prowadzący protokół:

Pozostali członkowie komisji:

Mężowie zaufania:

Rozporządzenie

Ministra Spraw Wewnętrznych

z dnia 23 sierpnia 1922 r.

(Dz. Ust. R. P. Nr. 70 z 26. 8. 1922 r., poz. 632).
uzupełniające rozporządzenie wykonawcze z dnia
18. 8. 1922 r. do ustawy z dnia 28. lipca 1922 r.
zawierającej ordynację wyborczą do Sejmu oraz
ustawy z dnia 28. lipca 1922 r. zawierającej ordy-
nację wyborczą do Senatu.

Na zasadzie art. 32 ust. 7 i art. 118 ustawy
z dnia 28 lipca 1922 r. zawierającej ordynację wy-
borczą do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590) oraz
art. 1 i art. 16 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r. zawiera-
jącej ordynację wyborczą do Senatu (Dz. U. R. P.
Nr. 66, poz. 591) zarządza się co następuje:

§ 1. Wzory formularzy spisu wyborców podane
w dodatku Nr. 1 i Nr. 1 a rozporządzenia wykonaw-
czego Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 28 sier-
pnia 1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 595) uzupeł-
nia się w ten sposób, że przed z rubryką z nagłów-
kiem: „otrzymał kopertę“ wstawia się nową rubrykę
z nagłówkiem: „od kiedy zamieszkuje w obwodzie
głosowania“.

§ 2. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie
z dniem ogłoszenia.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) A. Kamieński.

10.

Ustawa

z dnia 27 lipca 1922 r.

Regulamin Zgromadzenia Narodowego dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej.

(Dz. Ust. R. P. Nr. 66 z 18. 8. 1922 r., poz. 596).

Art. 1. Zgromadzenie Narodowe dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w miejscu i w czasie, przez siebie oznaczonych, nie później jednak, niż na 30 dni przed upływem siedmioletnia swego urzędowania.

Jeżeli zwołanie nie nastąpi na 30 dni przed upływem siedmioletnia, jak również w razie opróżnienia urzędu Prezydenta Rzeczypospolitej, Zgromadzenie Narodowe zwołuje Marszałek Sejmu w miejscu w czasie, przez siebie oznaczonych.

Art. 2. Prezydium Zgromadzenia Narodowego składa się z marszałka Sejmu, jako przewodniczącego, Marszałka Senatu, jako jego zastępcy, oraz z ośmiu sekretarzy, z których czterech powołuje Marszałek Sejmu z pośród sekretarzy Sejmu, a czterech Marszałek Senatu z pośród sekretarzy Senatu.

Sekretarze urzędują po dwóch jednocześnie na zaproszenie Przewodniczącego, przyczem jeden z nich musi należeć do składu Sejmu, a drugi do składu Senatu.

Art. 3. Wszelkie czynności biurowe, związane z działalnością Zgromadzenia Narodowego, załatwia kancelarja sejmowa.

Art. 4. Władzę policyjną w obrębie gmachu, w którym obraduje Zgromadzenie Narodowe, sprawuje wyłącznie jego Przewodniczący.

Art. 5. O terminie zwołania Zgromadzenia Narodowego zawiadania Przewodniczący na piśmie wszystkich jego członków przynajmniej na tydzień przedtem, nadto zaś obwieszcza o niem w gazecie rządowej.

Art. 6. Udział w Zgromadzeniu Narodowem mogą brać i w niem głosować także i tacy posłowie, względnie senatorzy, których mandaty nie zostały ostatecznie zweryfikowane, o ile według regulaminu właściwej Izby mają prawo w jej posiedzeniach uczestniczyć z głosem stanowczym.

Posłowie i senatorzy, którzyby przed otwarciem Zgromadzenia w swojej Izbie ślubowania, w art. 20 Konstytucji przepisanego, nie złożyli jeszcze, mogą to uczynić w Zgromadzeniu.

Art. 7. Posiedzenie otwiera Przewodniczący nie później, niż w 15 minut po godzinie, na którą zostało zwołane, niezależnie od liczby obecnych. Do prawomocności uchwał i wyborów potrzebna jest obecność przynajmniej połowy ustawowej liczby członków Zgromadzenia Narodowego. W razie stwierdzenia przez Przewodniczącego z własnej inicjatywy lub na żądanie jednego z członków braku kompletu przed głosowaniem, Przewodniczący może posiedzenie odroczyć na czas, który uzna za stosowny, nie później jednak, niż na dzień trzeci.

Art. 8. Posiedzenia Zgromadzenia Narodowego są jawne.

Art. 9. Językiem rozpraw Zgromadzenia Narodowego jest język polski.

Art. 10. Prawo wstępu na salę posiedzeń mają tylko członkowie Zgromadzenia Narodowego, Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej, przedstawiciele Rządu i potrzebni na posiedzeniu funkcjonariusze kancelarii sejmowej.

Art. 11. Zgromadzenie Narodowe, zwołane dla dokonania wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej, zajmuje się wyłącznie tym jednym punktem porządku dziennego.

Jakiegokolwiek przemówienia, obrady i uchwały poza wyborami i zaprzysiężeniem Prezydenta oraz zatwierdzeniem protokółów są wykluczone i z góry nieprawomocne.

Art. 12. Po otwarciu posiedzenia Przewodniczący niezwłocznie wzywa członków do zgłaszania kandydatur na urząd Prezydenta Rzeczypospolitej.

Nazwiska kandydatur zgłasza się na piśmie, przy czem za ważnie zgłoszone uważa się jedynie kandydatury poparte przez co najmniej 50 członków Zgromadzenia Narodowego. Na podstawie zgłoszeń pisemnych Przewodniczący ustala listę kandydatów, poczem natychmiast zarządza wybory.

Rozprawa nad zgłoszonymi kandydaturami jest niedopuszczalna.

Gdyby została zgłoszona kandydatura Marszałka Sejmu na Prezydenta Rzeczypospolitej, nie przeszkadza mu to w urzędowaniu w charakterze przewodniczącego Zgromadzenia Narodowego, jednakże przy ogłaszaniu wyniku wyboru przewodnictwo w takim wypadku obejmuje Marszałek Senatu.

To samo obowiązuje odwrotnie, gdyby była zgłoszona kandydatura Marszałka Senatu.

Art. 13. Po zarządzeniu wyborów Przewodniczący wzywa członków do zajęcia miejsc, poczem jeden z urzędujących sekretarzy odczytuje listę imienną wszystkich członków Zgromadzenia Narodowego, a inny sekretarz odczytuje po wywołaniu nazwiska nieobecnego członka jego usprawiedliwienie, jeśli zostało nadesłane. Zaproszeni przez Przewodniczącego z pośród pozostałych członków Prezydium czterej skru-

tatorzy odbierają na mównicy od wywoływanych członków, którzy osobiście do mównicy podchodzą, kartki, złożone we dwoje, zawierające nazwisko kandydata. Po ukończeniu głosowania Przewodniczący ogłasza je za zamknięte, skrutatorzy oliczają głosy; wynik ogłasza się z mównicy.

Art. 14. Za wybranego uważa się kandydata, który uzyska bezwzględną większość ważnie oddanych głosów, przyczem kartek białych, kartek, zawierających nazwiska kandydatów, którzy nie zostali ważnie zgłoszeni, oraz kartek, zawierających nazwiska głosujących, nie bierze się w rachubę.

Art. 15. Jeżeli w pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów nie uzyska bezwzględnej większości ważnie oddanych głosów, Przewodniczący zarządza powtórne głosowanie, które odbywa się w ten sam sposób, jak pierwsze.

Art. 16. Jeżeli i drugie głosowanie nie da pomyślnego wyniku, zarządza się trzecie głosowanie, które odbywa się tak samo jak poprzednie, z tą różnicą, że kandydat, który otrzymał najmniejszą ilość głosów w drugim głosowaniu, jest wykluczony od wyboru.

Jeżeli i trzecie głosowanie nie da pomyślnego wyniku, zarządza się czwarte głosowanie, a w razie potrzeby i dalsze głosowania, przyczem przy każdym następnem głosowaniu wyklucza się kolejno tego z kandydatów, który w poprzednim uzyskał najmniejszą ilość głosów.

Art. 17. Jeżeli kilku kandydatów uzyskało tę samą najmniejszą ilość głosów — wyklucza się ich wszystkich od wyboru. Jeżeli jednak jeden z kandydatów uzyska względną większość, a wszyscy inni kandydaci otrzymają po równej ilości głosów, los rozstrzyga, którego z nich wykluczy się od wyboru.

Sposób, w jaki ma się odbyć losowanie, określi Przewodniczący.

Art. 18. Jeżeli w dwóch następujących po sobie głosowaniach głosy rozdziela się równo pomiędzy więcej niż dwóch kandydatów, los rozstrzyga, którego z nich wykluczy się od wyboru.

Art. 19. Jeżeli pozostanie tylko dwóch kandydatów i w ciągu dwóch kolejnych głosowań uzyskają oni równą ilość głosów, los rozstrzyga, który z nich zostanie wybrany.

Art. 20. Po ukończeniu wyborów Przewodniczący niezwłocznie ogłasza ich wynik.

Art. 21. O dokonanym wyborze Przewodniczący zawiadomi natychmiast Prezesa Rady Ministrów i ustępującego Prezydenta Rzeczypospolitej, przysyłając im odpis wierzytelny protokołu Zgromadzenia, poczem Prezes Rady Ministrów w obecności obu Marszałków zawiadomi o dokonanym wyborze nowoobranego Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 22. W dniu i czasie przez siebie oznaczonym, zwoła Marszałek Sejmu, lub w jego zastępstwie Marszałek Senatu, ponownie Zgromadzenie Narodowe dla odebrania przysięgi od nowoobranego Prezydenta Rzeczypospolitej według art. 54 Konstytucji.

W tym celu wezwie przewodniczący jednocześnie ze zwołaniem Zgromadzenia nowoobranego Prezydenta do stawienia się w Zgromadzeniu dla złożenia przepisanej przysięgi.

Art. 23. W razie gdyby nowoobрани Prezydent odmówił przyjęcia urzędu, albo na wezwanie Przewodniczącego przepisanej przysięgi nie złożył, należy niezwłocznie przystąpić do ponownego wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej.

Art. 24. Po złożeniu przysięgi w Zgromadzeniu Narodowem, o czem sporządza się protokół według

przepisów art. 25, nowoobрани Prezydent Rzeczypospolitej przejmujc władz od ustępujacego Prezydenta w obecnoSci Marszałkow Sejmu i Senatu i Prezesa Rady Ministrów, który odczyta przytem oba protokóły Zgromadzenia Narodowego, stwierdzajace wybór i przyjecie przysięgi wybranego Prezydenta.

O tym akcie przejecia władzy będzie sporządzony krótki protokół z powołaniem protokółów obu posiedzeń Zgromadzenia Narodowego.

Rada Ministrów ogłosi ten protokół w Dzienniku Ustaw.

Jeżeli by nowoobрани Prezydent Rzeczypospolitej w chwili swego wyboru piastował jakikolwiek inny urząd lub mandat, złoży go w myśl art. 53 Konstytucji przy akcie przejecia władzy, a oświadczenie takie będzie w protokóle pomienionego aktu stwierdzone.

Art. 25. Z posiedzeń Zgromadzenia Narodowego będzie podczas posiedzenia sporządzany protokół w jednym egzemplarzu.

Do protokołu tego dołączy się wykaz imienny posłów i senatorów, którzy uczestniczyli w głosowaniu, oraz nieobecnych i ewentualne podane w ich usprawiedliwieniach przyczyny ich nieobecności.

Po odczytaniu protokołu bezpośrednio po ogłoszeniu wyniku wyborów, względnie po odebraniu przysięgi, każdy członek Zgromadzenia może zgłosić sprostowanie do protokołu. Nad zgłoszonymi sprostowaniami Zgromadzenie głosuje bez dyskusji.

Według wyniku tych głosowań ewentualnie sprostowany protokół podpisuje Przewodniczący i urzędujący sekretarze.

Art. 26. Po odczytaniu i zatwierdzeniu protokołu Przewodniczący natychmiast zamyka posiedzenie Zgromadzenia Narodowego, a po odebraniu przysięgi

od nowoobranego Prezydenta — rozwiązuje Zgromadzenie.

Art. 27. Przy rozstrzyganiu spraw nieunormowanych niniejszą ustawą stosować należy odpowiednio regulamin Sejmu.

Art. 28. Pierwsze zgromadzenie Narodowe dla wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej zwoła nowoobрани Marszałek Sejmu imiennymi zaproszeniami i obwieszczeniem w gazecie rządowej natychmiast po ukonstytuowaniu się nowego Sejmu i Senatu w terminie siedmiodniowym (art. 4 ustawy przechodniej z dnia 18 maja 1921 r. do Ustawy Konstytucyjnej, Dz. U. R. Nr. 44, poz. 268).

Art. 29. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem jej ogłoszenia, a wykonanie jej powierza się Prezesowi Rady Ministrów.

Marszałek:

(—) Trąpczyński.

Prezydent Ministrów:

(—) Julian Nowak.

11.

Ustawa

z dnia 21 września 1922 r.

o zmianie ustawy z dnia 28 lipca 1922 r.: Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590).
(Dz. U. R. P. Nr. 81 z 29. 9. 1922 r., poz. 723).

Art. 1. Art. 2 ustawy z dnia 28 lipca 1922 r.: Ordynacja wyborcza do Sejmu (Dz. U. R. P. Nr. 66, poz. 590), uzupełnia się przez dodanie następującego ustępu:

„4. Wyjątkowo mogą osoby wchodzące w skład komisji wyborczych, komisarze wyborczy, mężowie zaufania grup wyborczych, oraz zastępcy tych osób, a również osoby, pełniące straż przy komisjach wyborczych, oddać swój głos przy zachowaniu przepisów, zawartych w art. 76 ust. 3 niniejszej ustawy, w obwodzie głosowania, w którym w dniu wyborów urząd swój wykonują, o ile obwód ten jest położony w obrębie tego samego okręgu wyborczego, a względnie, o ile chodzi o mężów zaufania i ich zastępców, w obrębie tej samej gminy“.

Art. 2. W art. 12 dodać należy na końcu, jako osobny ustęp 5 ustęp następujący:

„5. Przy podziale na obwody głosowania włącza się obszary dworskie do gminy, stanowiącej z obszarem dworskim jedną miejscowość, względnie do najbliższej gminy sąsiedniej. W b. dzielnicy pruskiej nie ma przepis ten zastosowania co do obszarów dworskich, liczących więcej, niż 1000 mieszkańców“.

Art. 3. W art. 16 ust. 1 dodaje się drugie zdanie:

„Oдноśnie do obwodowych komisji wyborczych sprawuje on ten nadzór za pośrednictwem komisarzy wyborczych, ustanowionych stosownie do art. 21 niniejszej ustawy“.

Art. 4. W art. 21 ust. 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„5. Komisarzowi wyborczemu przysługuje prawo obecności na posiedzeniach komisji wyborczych oraz prawo przeglądania wszelkich aktów zarówno okręgowych komisji wyborczych, jak i obwodowych komisji wyborczych“.

Art. 5. W art. 22 ust. 3 dodaje się na końcu zdanie:

„Do obwodowej komisji wyborczej, ustanowionej w b. dzielnicy pruskiej, dla obwodu, obejmującego wyłącznie obszar dworski lub jego część, — 3 członków i tyluż ich zastępców wyznacza właściwy wydział powiatowy“.

Art. 6. W art. 26 ust. 1 oznaczoną wysokość grzywny podnosi się na 200 000 marek.

W tymże artykule ust. 5 otrzymuje brzmienie następujące:

„Przeciw orzeczeniom karnym, tudzież przeciw zarządzeniu wykreślenia z listy członków komisji przysługuje dotkniętemu odwołanie w ciągu dwóch dni od chwili doręczenia mu orzeczenia do pełnej komisji, która orzeka ostatecznie.

Art. 7. W art. 76 numerację ustępu 3 zmienia się, oznaczając go liczbą 4.

Dodaje się, jako trzeci, następujący ustęp

„3. Również komisja wpisze do spisu wyborców i dopuści do głosowania osoby, wchodzące w skład komisji, komisarza wyborczego, męża zaufania grupy wyborców, lub osobę, pełniącą straż przy komisji, o ile to jest dopuszczalne na mocy art. 2 niniejszej ordynacji wyborczej i o ile osoba ta przedstawi zaświadczenie od przewodniczącego komisji tego obwodu, w którym w myśl art. 33 jest wpisana do spisu wyborców, że nie będzie głosować w tamtym obwodzie. Wydanie takiego zaświadczenia uwidoczni przewodniczący w spisie wyborców. Zaświadczenie takie winno być zatrzymane i dołączone do protokołu komisji wyborczej obwodu, w którym dany wyborca głosuje“.

Art. 8. Ustęp 2 art. 100 otrzymuje brzmienie następujące:

„2. Gmina ponosi również koszt sporządzenia spisu wyborców wraz z kosztem formularzy (art. 32)

i koszt djet (art. 28) członków komisji obwodowych, wybranych przez radę gminną“.

Art. 9. Tytuł „Rozdział XV“ zmienia się na „Rozdział XVI“.

Dodaje się nowy rozdział:

Rozdział XV.

Przepisy przechodnie.

Art. 115-a. Przy pierwszych wyborach mają zastosowanie przepisy następujących artykułów 115-b do 115-g.

Art. 115-b. 1. Gdyby dwóch lub więcej członków komisji wyborczej obwodowej oraz zastępcy tychże pomimo dwukrotnego wezwania przez przewodniczącego nie stawili się na zebranie komisji, względnie uchylali się od spełnienia swoich obowiązków, to przewodniczący komisji powoła do niej dwie osoby piśmienne z pośród wyborców, które urzędować będą w charakterze członków do czasu podjęcia czynności przez stałych członków komisji. W razie wykreślenia jakiegokolwiek osoby z listy członków komisji (art. 115-c), osoba, spełniająca za nią zastępczo czynności, staje się stałym członkiem komisji.

2. Gdyby uzupełnienie komisji do kompletu w powyższy sposób było niemożliwe, wszelkie uprawnienia komisji przechodzą na pozostałych członków komisji, względnie na samego przewodniczącego komisji wyborczej.

3. Gdyby przewodniczący obwodowej komisji wyborczej oraz jego zastępca uchylili się od spełnienia swoich obowiązków, lub z jakichkolwiek powodów nie mogli ich spełnić, to okręgowa komisja wy-

borcza mianuje niezwłocznie nowego przewodniczącego oraz zastępcę tegoż. Nowomianowany przewodniczący w razie uchylenia się członków komisji sam załatwia wszystkie jej czynności.

4. W razie gdyby tego rodzaju wypadek zaszedł w kilku sąsiednich obwodach, to okręgowa komisja wyborcza może kilka obwodów połączyć w jeden obwód i ustanowić dla niego jednego przewodniczącego i zastępcę.

5. Co do osób, powołanych na przewodniczącego lub na członków komisji na mocy niniejszego artykułu, nie mają zastosowania przepisy ust. 5 art. 22.

Art. 115-c. W obwodach, w których 2 lub więcej członków komisji wyborczych, względnie zastępców tychże, zostało skazanych na mocy art. 26 niniejszej ordynacji wyborczej, może przewodniczący okręgowej komisji wyborczej orzec wykreślenie ich z listy członków komisji również przy pierwszym, względnie drugim skazaniu.

Art. 115-d. W art. 35 numerację ust. 2, 3, 4, 5 i 6 zmienia się, oznaczając je kolejno numerami 3, 4, 5, 6 i 7. Jako ustęp drugi dodaje się następujące przepisy:

„Gdyby w przepisany terminie wskutek okoliczności, przewidzianych w art. 115-b, lub z jakichkolwiek innych powodów wyłożenie spisu wyborców w lokalu komisji nie mogło nastąpić, to spis winien być wyłożony do przeglądania we właściwym urzędzie gminnym; przy pierwszej możliwości jednak spis winien być wyłożony w lokalu komisji. O wyłożeniu spisu w urzędzie gminnym naczelnik gminy winien ogłosić w sposób, zwykle w danej gminie praktykowany“.

W dotychczasowym ust. 4 tegoż artykułu dodaje się na końcu zdanie:

„W czasie wyłożenia spisu wyborców w urzędzie gminnym w myśl przepisu, zawartego w ust. 2 niniejszego artykułu, reklamacje winny być wnoszone na ręce naczelnika gminy, który je przy pierwszej możliwości przekaże do rozstrzygnięcia właściwej obwodowej komisji wyborczej“.

Art. 115-e. Art. 77 otrzymuje brzmienie następujące:

„Głosowania przerywać nie wolno. Gdyby wskutek wydarzeń siły wyższej lub też wskutek okoliczności, przewidzianych w art. 115-b ust. 3 i 4, czynności wyborcze były na czas przejściowy wręcz uniemożliwione, głosowanie może być przedłużone lub odroczone do jednego z najbliższych 5 dni. Zarządzenie takie winno być natychmiast ogłoszone publicznie w sposób, w danym miejscu praktykowany“.

Art. 115-f. W art. 87 ust. 1 zamiast „najpóźniej na trzeci dzień“ ma być „najpóźniej na ósmy dzień“

Art. 115-g. Terminy, ustalone w art. 31 ust. 1 i 2, art. 32 ust. 1, art. 34 ust. 1 i 3, art. 35 ust. 1 i 4, art. 37 ust. 1, art. 39 ust. 2 i 3, art. 40 i art. 43 ust. 1 przedłuża się o 7 dni. Po tym terminie dopuszczalne jest jednak sprostowanie, względnie uzupełnienie poprzedniego ogłoszenia“.

Art. 10. Przepisy niniejszej ustawy odnoszą się zarówno do wyborów do Sejmu, jak i do wyborów do Senatu.

Art. 11. Wykonanie niniejszej ustawy powierza się Ministrowi Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości. Jednocześnie upoważnia się Ministra Spraw Wewnętrznych do opublikowania kalendarza wyborczego ze zmianami, wynikającymi z niniejszej ustawy.

Art. 12. Ustawa niniejsza wchodzi w życie z dniem ogłoszenia.

Marszałek:

(—) Trąpczyński.

Prezydent Ministrów:

(—) Julian Nowak.

Minister Spraw Wewnętrznych:

(—) A. Kamiński.

Minister Sprawiedliwości:

(—) W. Makowski.

Część II.

1. Wykaz list wyborczych do Sejmu poszczególnych stronnictw.
 2. Wyniki wyborów do Sejmu w poszczególnych okręgach wyborczych.
 3. Podobizny i życiorysy posłów.
 4. Wynik wyborów do Sejmu z listy państwowej.
 5. Wykazy komisji sejmowych, klubów i t.d.
 6. Spis alfabetyczny posłów do Sejmu.
-

WYKAZ

LIST WYBORCZYCH DO SEJMU.

Numer
listy :

- 1 Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast“.
 - 2 Polska Partja Socjalistyczna.
 - 3 Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie“ i „Lewica Ludowa“.
 - 4 Ogólno Żydowski Związek Robotniczy w Polsce („Bund“).
 - 5 Komunistyczny Związek Proletariatu Miast i Wsi.
 - 6 Związek Rad Ludowych.
 - 7 Narodowa Partja Robotnicza.
 - 8 Chrześcijański Związek Jedności Narodowej.
 - 10 Unja Narodowo-Państwowa.
 - 11 Żydowski Robotniczy Komitet Wyborczy. („Poale Sjon“).
 - 12 Polskie Centrum.
 - 13 Polskie Stronnictwo Ludowe — Lewica.
 - 14 Centrum Mieszczańskie.
 - 15 Chłopskie Stronnictwo Radykalne.
 - 16 Blok Mniejszości Narodowych Rzeczypospolitej Polskiej.
 - 17 Komitet Zjednoczonych Stronnictw Narodowo-Żydowskich.
 - 18 Komitet Wyborczy Inwalidów i Zdemobilizowanych. Wojskowych.
 - 20 Żydowski Demokratyczny Blok Ludowy.
 - 22 Państwowe Zjednoczenie na Kresach.
-

Okręg wyborczy 1.

Miasto stoł. Warszawa

Posłów 14.

Ludność 30. 9. 1921: 931 176. Polaków 673 320
(72,3⁰/₀). Obcych 257 856 (27,7⁰/₀).

Józef Haller

Lud. Gdyk

Dr. St. Stroński

I. z Kozielska Puzynianka

T. Błazejewicz

Dr. K. Ilski

Dr. Wład. Rabski

Norb. Barlicki

Rajm. Jaworowski

Zofja Praussowa

Maksym. Ap. Hartglass

Majer Szapira

Stefan Królikowski

Nojach Pryłucki

Uprawnionych	564 264
Głosujących	403 795
Głosy ważne	401 504
„ unieważnione	2 291
% głosujących	71,56%

Padło głosów na listę:

8	168 582
2	83 241
16	50 558
5	26 920
20	23 204
4	18 986
7	5 081
10	16 804
11	1 208
12	6 476
23	45

24	181
26	108
27 Zjednoczony Komitet Wyborczy „Poale Sjon“ i „Cejre Sjon“	86
28 Lista Kontuszowców	8
30	16

Dzielnik wyborczy: 23 204.

Lista 8	otrzymała 7 mandatów:	1, 2, 4, 6, 8, 9 i 13-ty
„ 2	„ 3	„ 3, 7 i 10 ty
„ 16	„ 2	„ 5 i 12-ty
„ 5	„ 1	„ 11-ty
„ 20	„ 1	„ 14-ty.

Józef Haller Lista 8. Generał broni, generalny inspektor artylerji, zamieszkały w Warszawie, Aleje Ujazdowskie 33. Urodzony 13. 8. 1873 w Jurczycach p. Podgórze. Gimnazjum we Lwowie, szkoła realna, wojskowa w Koszycach, wyższa szkoła realna, wojskowa w Hranicach, techniczna akademja wojskowa w Wiedniu, wyższe kursy wojskowo-taktyczne, artyleryjskie i kurs gazowy. Uczęszczał na kursa ekonomji społecznej na uniwersytecie w Wiedniu i kursa rolniczo-hodowlane we Lwowie. B. kapitan artylerji austriackiej. Porzuciwszy służbę wojskową, poświęcił się pracy społecznej jako inspektor Towarzystwa Kółek Rolniczych. B. członek Związku Ziemian i Towarzystwa Gospodarskiego, b. członek Kół Zjazdów Rolniczych. Jako członek Sokła Macierzy we Lwowie organizował Drużyny Polowe Sokoła. W chwili wybuchu wojny europejskiej staje na czele „Legjonu Wschodniego“. Jako dowódca 3 pp. Leg. Pol. bierze udział w kampanji karpackiej, walcząc pod Rafajłową, Zieloną, Nadworną, Mołotkowem, Sclotwiną. Wsławia się skuteczną obroną (1914/15) wsi Rafajłowej. W 1915 uległ wypadkowi automobilowemu, wskutek którego chorował ciężko przez cały rok. Objąwszy w początkach lipca 1916 dowództwo II Brygady Leg. Pol.; uczestniczy w kampanji wołyńskiej (bitwy nad Styrem i Stochodem). Dnia 16 lutego 1918 na skutek traktatu w Brześciu stacza walkę z Austriakami pod Rarańczą i łączy się z wojskiem polskim utworzonym w Rosji. Tutaj jako dowódca V dywizji

polskich strzelców na Ukrainie, następnie jako dowódca II korpusu polskich strzelców na Ukrainie, stacza walki z bolszewikami. Pomimo ciągłych groźb otoczenia i stawianego ultimatum przez Niemców. dociera w okolice Kaniowa. Zaatakowany w nocy przez przeważające siły Niemców stacza z nimi 11-go maja 1918 pod Kaniowem zaciętą walkę. Późem niszczy broń i amunicję, a sam w przebraniu chłopskim przedziera się przez Kijów i Moskwę na północ, organizując po drodze placówki i oddziały polskie (Murman). Po szeregu przejść dostaje się do Francji, gdzie jako członek Polskiego Komitetu Narodowego organizuje wojsko polskie we Francji. W kwietniu 1919 r. przybywa na czele t. zw. „Armji gen. Hallera“ przez Niemcy do Polski. Jako dowódca frontu południowo-wschodniego bierze udział w majowych walkach pod Lwowem i następnie oswobadza Wschodnią Małopolskę. W styczniu 1920 r. jako dowódca frontu pomorskiego zajmuje Pomorze i wybrzeże morskie. W lipcu 1920 r. organizuje „Armję Ochotniczą“ i jako dowódca frontu północno-wschodniego w bitwie nad Bugiem (2—6 sierpnia 1920) powstrzymuje nawałę bolszewicką w bitwie pod Warszawą (14—28. 8. 1920), przez co ocala stolicę Polski. Dwukrotnie ranny. B. członek Najwyższej Wojskowej Komisji Opinującej, członek Ścisłej Rady Wojennej. B. przewodniczący Obywatelskiego Komitetu Obrony Państwa. Prezes Komitetu Głównego Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża, przewodniczący Związku Harcerstwa Polskiego, protektor Towarzystwa Zagród dla Inwalidów, prezes Rady Nadzorczej Zrzeszenia Pracy. Honorowy obywatel m. Warszawy. Członek kapituły orderu Orła Białego, odznaczony krzyżem „Virtuti Militari“, „Krzyżem Walecznych“ (3 okucia), francuskim Krzyżem Wojskowym z palmą, orderem Włoskiej Korony, estońskim krzyżem wolności i t. d. Komandor francuskiej Legji Honorowej. Przed wojną światową pisywał do „Gazety Narodowej“ i w „Przewodniku Kółek Rolniczych“. Napisał: „O nowożytnym ustroju państwowym“ (projekt Konstytucji 1921, nie wydane). Kwestję kooperatyw wiejskich studiował praktycznie w Szwajcarji (1912)

i (Danji 1914). Przed wojną organizator kooperatyw wiejskich i wspólnie z prof. Krzyżanowskim kursów kooperatywnych. Za walkę pod Rarańczą (16.2.1918) skazany zaocznie przez władze wojskowe austriackie na karę śmierci. Wybrany równocześnie w okręgu 17 (Częstochowa).

Ludwik Gdyk. (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Zecer. Urodzony w 1876 r. w Warszawie. Szkoła 6-klasowa, miejska. Poseł na Sejm 1919—1922 i wiceprezes sejmowego Chrześcijańskiego Klubu Robotniczego. W Sejmie ustawodawczym przewodniczący komisji aprowizacyjnej i ochrony pracy i członek komisji morskiej i robót publicznych. B. członek i sekretarz sekcji Straży Obywatelskiej w Warszawie, b. skarbnik stowarzyszenia spożywczego „Wspólna Praca”. Organizator związków zawodowych chrześcijańskich. Członek Towarzystwa Ogrodów Robotniczych. Prezes Centrali Stowarzyszeń Spożywczych i Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich. Artykuły w „Pracowniku Polskim”. Więziony przez Rosjan w cytadeli warszawskiej.

Dr. Stanisław Stroński. (Klub Chrześcijańsko-Narodowy). Lista 8. Od chwili założenia (czerwiec 1920) kierownik dziennika „Rzeczpospolita”, zamieszkały w Warszawie, Plac Napoleona 1. Urodzony 1882 r. Uniwersytet we Lwowie, Wiedniu i Paryżu. Doktorat Uniwersytetu Paryskiego 1907, docent Uniwersytetu Jagiellońskiego 1909, profesor nadzwyczajny romanistyki 1910, profesor zwyczajny od 1919. B. poseł na Sejm galicyjski 1913/14. Współredaktor czasopisma młodzieży wszechpolskiej „Tekę” we Lwowie (1901), wydawca i redaktor dwutygodnika politycznego „Rzeczpospolita” (Lwów—Kraków) wydanie tajne na zabór rosyjski (1909—1914), redaktor tygodnika „L'Indépendance Polonaise”, wydawanego przez Polski Komitet Narodowy, a następnie przez Delegację Pokojową w Paryżu w czasie Konferencji Pokojowej od stycznia do lipca 1919 i kierownik dziennika „Rzeczpospolita” w Warszawie (oddziały Poznań, Kraków, Lwów i Wilno) od czerwca 1920 r. Autor szeregu książek i prac naukowych ogłoszonych

w języku francuskim. Jako przeciwnik roboty N. K. N-u z Państwami Centralnemi, internowany przez władze austriackie w Mürzzuschlag w Styrii (1914 do 1917). Wiceprezes klubu sejmowego Chrześcijańsko-Narodowego i członek wspólnej komisji parlamentarnej 3 grup Chrześcijańskiego Związku Jedności Narodowej.

Irena z Kozielska Puzynianka (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Urodzona w 1881 r. w Hrymniaczu p. Brześć, ziemia grodzieńska. Zagraniczne kursa naukowe. Przewodnicząca Narodowej Organizacji Kobiet i Komitetu „Polska Repatriantom”. Praca w stowarzyszeniach kobiecych.

Tadeusz Błażejewicz. (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Radca Ministerstwa Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego, zamieszkały w Warszawie, Puławska 37. Urodzony w 1880 r. w Lublinie. Szkoła realna w Warszawie i prawo na uniwersytecie w Dorpacie. B. dyrektor Polskiej Macierzy Szkolnej w Warszawie. Od 1906 r. udział w organizacji i pracach stowarzyszenia robotników chrześcijańskich w Warszawie. Od 1916 do 1919 nauczyciel w Mińsku Litewskim i dyrektor gimnazjum męskiego. B. wiceprezes Macierzy Szkolnej w Mińsku i członek Rady Ziemi Mińskiej i Towarzystwa Pomocy ofiarom wojny. Od 1908—1914 redaktor miesięcznika „Prąd” i wydawca „Biblioteki Prądu”. Praca w stronnictwie od 1906. — W 1908 r. więziony przez 3 miesiące za organizowanie młodzieży uniwersyteckiej i szkolnej w duchu zasad filareckich. Członek komisji parlamentarnej klubu sejmowego i sekretarz komisji konstytucyjnej.

Dr. Konrad Ilski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Profesor wyższej szkoły handlowej, zamieszkały w Warszawie Litewska 3, m. 3. Urodzony w 1885 r. w Warszawie. Wydział prawny w Moskwie, wydział społeczno-ekonomiczny w Lipsku, Monachjum, i Freiburgu (Badenia). Doktorat nauk ekonomiczno-społecznych. Ławnik magistratu i radny miasta Warszawy, członek zarządu związku miast. Honorowy dyrektor Centralnego Towarzystwa Rzemieślniczego w Państwie Polskiem, członek za-

ządu Towarzystwa unarodowienia życia w Polsce i Syndykatu Centralnego Towarzystwa Rzemieślnicze-go i Ligi Pracy. Od grudnia 1919 do marca 1921 brał udział w misji dyplomatycznej na Syberję w charakterze pierwszego sekretarza misji i radcy handlo-wego, a następnie jako zastępca Wysokiego Komisarza na Syberję. Zwiedził kraj Zabajkalski, Chiny i Japonję. Wicepr. Komisji administracyjnej Sejmu.

Dr. Władysław Rabski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Redaktor „Kurjera Warszawskiego“, zamieszkały w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 5. Urodzony w 1865 r. w Kępnie. Gimnazjum w Poznaniu i Wągrówcu, matura w Wągrówcu. Wydział filozoficzny uniwersytetu w Berlinie. W 1920 r. ochotnik armji ochotniczej. B. sekretarz Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Poznaniu, b. wiceprezes Towarzystwa literatów i dziennikarzy polskich w Poznaniu i b. prezes „Sokoła“ w Poznaniu. B. wiceprezes Syndykatu Dziennikarzy w Warszawie. Artykuły w pismach: „Goniec Wielkopolski“, „Wiek“, „Prawda“, „Głos“, „Ateneum“, „Biblioteka Warszawska“, „Tygodnik Ilustrowany“, „Świat“, „Dziennik Poznański“ i „Przegląd Poznański“. „Asceta“ (dramat w 3 aktach), „Zwycięzony“ (dramat w 4 aktach), „Uczucia narodowe“ (Warszawa), „Wielkopolska w czasie wojny“ (brożura), „Ueber die Satiren des Christoph Opaliński“ rozprawa doktorska). Rozprawy o Ibsenie, Hauptmannie, Heinem, rewolucji w literaturze powojennej, Maeterlincku, Wyspiańskim. Szekspirze i t. d. W przygotowaniu z tony studjów literackich i tom feljetonów politycznych. W 1918 r. po powrocie z Rosji uwięziony przez Niemców, trzy-many w cytadeli warszawskiej przez pół roku pod zarzutem zdrady stanu. Uwolniony w chwili wypędzenia Niemców z Warszawy. Członek rady okręgowej Związku Ludowo-Narodowego w Warszawie.

Norbert Barlicki. (Polska Partja Socjali-styczna). Lista 2. Nauczyciel szkół średnich, zamieszkały w Warszawie, Marszałkowska 31. Urodzony w 1880 r. w Sieciechowie p. Kozienice. Gimnazjum Radom (1900), prawo na uniwersytecie w Warszawie (1904), nauki społeczne w Brukseli (1906).

i wydział ekonomiczno-społeczny (1 rok) w Petersburgu. B. członek Rady miejskiej w Warszawie. Za odczytany w Radzie protest partji P. P. S. przeciwko wybieraniu do II Rady Stanu uwięziony przez Niemców w Modlinie, gdzie był przez 7 miesięcy, uwolniony 11. 11. 1918 w chwili rozbrojenia Niemców. B. podsekretarz stanu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w gabinecie Moraczewskiego (1918/19). B. poseł do Sejmu 1919—1922. Przewodniczący klubu sejmowego P. P. S. B. członek Rady Obrony Państwa. B. członek delegacji pokojowej w Mińsku i Rydze. Podczas studjów na uniwersytecie warszawskim członek „Spójni“ i przewodniczący Koła socjalistycznego. W ruchu rewolucyjnym w 1905 r. brał udział jako okręgowiec z ramienia P. P. S. w Zagłębiu Dąbrowskiem, Łodzi i Wilnie. B. członek Komitetu wykonawczego P. P. S. w Warszawie, za czasów okupacji niemieckiej członek C. K. R. P. P. S. Członek Rady Naczelnej i C. K. W. P. P. S. B. redaktor „Górnika“, „Łodzianina“ i „Dziennika Wileńskiego“. Prezes klubu sejmowego P. P. S. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Rajmund Jaworowski. (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Nauczyciel, zamieszkały w Warszawie, Solec 103. Urodzony w 1885 r. w Bierzule, p. Bałta na Podolu. Gimnazjum Kijów, chemja na politechnice we Lwowie. W partji pracuje od 1902 r. Zmuszony do ucieczki z Kijowa do Lwowa, z powodu wykrycia transportu bibuły agitacyjnej, którą miał w swoim mieszkaniu. W 1904 r. członek organizacji P. P. S. „Nieprzejeđnanych“, pracuje w pierwszym laboratorium partji, w którym wyrabiano materiały wybuchowe. Ukończył w Krakowie drugą bojową szkołę partji, poczem jako instruktor organizacji bojowej i okręgowiec bojowy w Warszawie, Kaliszu i Łodzi bierze udział w licznych akcjach bojowych. Pod Milanówkiem ranny w rękę i nogę wskutek wybuchu bomby. Po wyleczeniu się bierze udział w organizowaniu zamachu na Skąłona. Po rozłamie partji wstępuje do Wydziału agitacyjnego, pracuje w Częstochowie jako okręgowiec. Aresztowany w Noworadomsku na konferencji, uwięziony zostaje w Piotrko-

wie, poczem wysłany na Syberję do Surgułka, następnie do Tobolska. Na wygnaniu studjuje nauki społeczne. Wróciwszy do kraju w 1909 r. pracuje wśród młodzieży w Krakowie, potem w Warszawie jako okręgowiec. Członek wydziału agitacyjno-organizacyjnego i C. K. R. Członek okręgu warszawskiego związku strzeleckiego. W Legionach służy jako porucznik i kapitan aż do dymisji Piłsudskiego. Odznaczony krzyżem zasługi I-szej Brygady Leg. Pol. i „Virtuti Militari“. Członek Rady miejskiej w Warszawie, prezes klubu radzieckiego P. P. S. i wiceprezes Rady. Członek Związku miast polskich. Członek Rady Naczelnej i C. K. W. P. P. S. i prezes warszawskiej organizacji P. P. S.. Współpracownik „Robotnika“.

Zofja Praussowa. (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Inspektorka pracy m. Warszawy, zamieszkała Aleje 3 Maja 16. Urodzona w 1878 r. w Budzowie, ziemi Kieleckiej. Gimnazjum, wydział matematyczny w Petersburgu, studja matematyczne w Sorbonie i egzamin państwowy na inspektora pracy. Członek Rady miejskiej w Warszawie. Pracuje w partji od 1897 r. i to naprzód w organizacjach studenckich w Petersburgu. Przyczynia się do uwolnienia z więzienia w Petersburgu Piłsudskiego, zorganizowania mu ucieczki i urzãdzenia nowej drukarni partyjnej. Przez dwa lata pełnomocniczka C. K. R. P. P. S. Od 1904 r. organizatorka przewożenia bibuły z Prus i Galicji do Królestwa, praca agitacyjna w okręgu częstochowskim, w Łodzi i w warszawskim podmiejskim. W czasie wojny organizuje intendantury Leg. Pol. i pracuje w Centralnem Biurze Szkolnem w Piotrkowie. Członek Prezydjum Rady Naczelnej i C. K. W. P. P. S. (funkcje kasjerki). Inicjatorka Banku Ludowego Sp. Akc. w Warszawie. W 1920 r. wyjazd z ramienia partji do Włoch, celem przeciwdziałania agitacji bolszewickiej w sprawie polskiej i do Stanów Zjednoczonych celem nawiązania stosunków między P. P. S. a Polakami amerykańskimi. Podczas inwazji bolszewickiej członek Robotniczego Komitetu Obrony Państwa. Aresztowana przez Rosjan w Olkuszu, więziona w Kielcach przez 8 miesięcy, zesłana do Rosji,

skąd po 2 dniach pobytu w miasteczku Kupiańsku udało się jej zbiedz. Aresztowana następnie w Warszawie, wydalona zagranicę. Trzykrotnie aresztowana podczas okupacji i po paru dniach wypuszczona.

Maksymiljan Apolinary Hartglass. (Klub Frakcji Żydowskiej — sjonista). Lista 16. Adwokat, zamieszkały w Warszawie, Leszno 48, m. 6. Urodzony 7. 4. 1883 w Białej Podlaskiej. Gimnazjum Biała Podlaska, prawo na uniwersytecie w Warszawie (1904). Jednoroczny ochotnik 5 kałuskiego pułku piechoty, w wojnie europejskiej nie brał udziału, zatrzymany w Niemczech aż do okupacji Królestwa Szeregowiec bataljonów ochotniczych Obrony Warszawy (1920). Poseł na Sejm ustawodawczy (9. 3. 1919—1922). Członek i ostatnio sekretarz komisji prawniczej Sejmu, referent noweli do ustawodawstwa karnego, obowiązującego w Królestwie, noweli do ustawy o zwalczaniu przestępstw z chęci zysku popełnionych przez urzędników, ustawy o dostarczaniu lokali dla sądów pokoju, ustawy o zmianie niektórych postanowień karnych w b. dzielnicy rosyjskiej, ustawy o nieobecnych i zaginionych, noweli do przepisów o kosztach sądowych, ustawy o skutkach zatajenia ceny w umowach kupna — sprzedaży i ustawy o ustaleniu wartości celem wymiaru opłat stemplowych. Wnioskodawca i referent projektu ustawy o uchyleniu ograniczeń ludności żydowskiej w b. Królestwie Polskiem. B. ławnik magistratu i wiceprezes Rady miejskiej w Siedlcach. B. członek rady Handlowego Towarzystwa Wzajemnego Kredytu w Siedlcach, b. prezes żydowskiego Tow. „Oświata” w Siedlcach i b. członek oddziału Rady Opiekuńczej w Siedlcach. Artykuły w pismach: „Głos Żydowski”, „Życie Żydowskie”, „Epoka”, „Przegląd Codzienny”, „Das juedische Volk”, „Wschód”, „Moriah”, „Die Zukunft”, (Ameryka), „Der Jude” (Niemcy), „Razswiet”, „Strawa”, „Jewrejska Myśl” (Rosja), „Hajnt”, „Nowiny Codzienne”, „Nasz Kurjer”, „Gazeta Sądowa”, „Nowy Dziennik” i „Chwila”. Książki: „Terytorjum a naród”, „Wzroźdieńcy i ich teorje”, „Kryzys Bundu” i „Zasady naszego programu politycznego”. Od 1901 roku członek organizacji sjonistycznej i od 1910 r

członek Centralnego Komitetu Organizacji Sjonistycznej w Polsce. W r. 1903 więziony przez Moskali 3 tygodnie na Pawiaku, w 1918 r. skazany na grzywny przez wojenno-polowy sąd niemiecki w Siedlcach za nawoływanie do przeciwstawienia się władzom okupacyjnym.

Majer Szapira. (Klub Frakcyj Żydowskich — Związek Żydów Ortodoksów „Szłome Emune Israel“). Lista 16. Rabin, zamieszkały w Sanoku. Urodzony w 1887 r. w Suczawie (Bukowina). Członek prezydium Związku Rabinów w Polsce, założyciel i prezes ortodoksyjnego wyższego zakładu nauki talmudycznej p. t. „Buli Tora“ w Glinianach i Sanoku. Współpracownik dziennika ortodoksyjnego „Der Jud“. Autor kilkutomowego dzieła talmudyczno-pilpulistycznego na tle wiedzy astronomicznej p. t. „Imrej Daat“. Przewodniczący egzekutywy Związku żydów ortodoksów i członek rady centralnej wszechświatowej organizacji ortodoksyjnej „Agudas Israel“.

Stefan Królikowski. (Klub Komunistycznej Partji Robotniczej w Polsce). Lista 5. Ogrodnik, zamieszkały w Warszawie ul. Wolska 66, m. 12 (obecnie więzienie „Brygidki“ we Lwowie). Urodzony w 1881 r. w Warszawie. Bezwyznaniowy. Samouk. Członek Związku Zawodowego Robotników i Robotnic przemysłu budowlanego (sic!). Artykuły w nielegalnej prasie komunistycznej. Od 1901 należał do P. P. S. Podczas rozłamu w P. P. S. w 1906 r. wstąpił do Lewicy P. P. S., której członkiem był aż do połączenia się tej partji z Socjal-Demokracją Królestwa Polskiego i Litwy w 1918 r., z którego to połączenia powstała dzisiejsza Komunistyczna Partja Robotnicza Polska. B. członek różnych komitetów okręgowych partji. Od 1919 r. członek Komitetu Centralnego Komunistycznej Partji Robotniczej. Pod pseudonimem „Ogrodniczek“ pracował w partji od 1901—1918 i jako „Cyprjan“ od 1918 r. Pod zarzutem należenia do P. P. S. lub Lewicy P. P. S. jedenaście razy więziony przez rząd rosyjski na zasadzie rozporządzeń administracyjnych i jeden raz jako oskarżony przez sąd wojenny w Warszawie. Ogółem więziony przez Rosjan przeszło 8 lat. Skazany

administracyjnie w 1901 r. na wygnanie z gubernji warszawskiej i piotrkowskiej na przeciąg 2 lat. W 1915 r. wygnany do Wschodniej Syberji do wsi Pirowskoje powiat Jenisejski na cały czas trwania stanu wojennego. W Polsce w końcu grudnia 1918 r. administracyjnie uwięziony aż do lipca 1919 i dnia 30 października 1921 we Lwowie, gdzie siedzi uwięziony do tej chwili jako oskarżony w procesie „Świętojurskim“.

Nojach Pryłucki. (Żydowskie Stronnictwo Ludowe). Lista 20. Adwokat, zamieszkały w Warszawie, Leszno 28. Urodzony 1. 10. 1882 r. w Berdyczowie. Prawo na uniwersytecie w Warszawie i Petersburgu. B. członek I-szej Rady miejskiej w Warszawie, członek II-giej Rady Stanu i poseł z miasta Warszawy do Sejmu ustawodawczego (26. 1. 1919 do 24. 5. 1919) i b. prezes klubu sejmowego posłów Żydowskiego Stronnictwa Ludowego, członek i sekretarz komisji sejmowej do zbadania zająć w Pińsku (kwiecień i maj 1919); założyciel Żydowskiego Stronnictwa Ludowego (1916) i żydowskiego Związku Szkolnego i Oświaty Ludowej (1915) i prezes tychże. Założyciel i prezes żydowskiej Ligi Oświaty Ludowej (1922). Założyciel i wiceprezes Centralnego Komitetu Pomocy Żydom, ofiarom wojny, emigrantom i reemigrantom z Ukrainy i Rosji (1920). Członek Rady żydowskiej wszechświatowej konferencji pomocy (1922). Redaktor pisma „Der Weg“ (Warszawa 1905 do 1907). Współpracownik „Unser Leben“ (1907 do 1910). Założyciel, współwłaściciel i współredaktor „Moment“. Redaktor tygodnika „Das Folk“. Książki: „Nacjonalizm i demokratyzm“ (po żyd.) Warszawa 1907, „Przed ołtarzem“ (poezje po żyd.) Warszawa 1908, „Żydowskie pieśni ludowe“ 2 tomy — Warszawa 1911 i 1913, „Roczniki poświęcone żydowskiemu folkeorowi, folologii i historii kultury“ Warszawa 1912, 1917 i 1919. „Ku Wyżynom“, zbiór artykułów i feljetonów o literaturze, sztuce, języku i t. p. po żyd., Warszawa 1917. „Żydowskie badania dialektologiczne“, Warszawa 1917. „Sz. J. Abramowicz“ (monografia w języku żydowskim) Warszawę 1919. „W Polsce“ (zbiór artykułów) Warszawa 1919.

„Wokalizm żydowski“ Warszawa 1919. „Paralele i uwagi djalektologiczne“ (po żyd.) Warszawa 1921. „Teatr żydowski“ (po żyd.) 2 tomy Warszawa 1921. „Mowy“ (po polsku) tom I. Warszawa 1920 i „Mowy“ (po żydowskiu) tom I. Warszawa 1922. Więziony miesiąc w 1903 r. na Pawiaku za udział w demonstracji w teatrze i tamże 2 miesiące w 1904 r. za udział w niedozwolonym wiecu ogólnostudenckim. Prezes Żydowskiego Stronnictwa Ludowego.

Zastępcy listy 8. Kazimierz Ujazdowski, kupiec. Kazimierz Józef Kujawski, dyr. gimnazjum. Symforjan Drewnowski, inżynier. Stanisław Lipczyński, mistrz rytowniczy. Łucjan Zarzecki, profesor Pań. Instytutu Pedag. Jan Płuciennik, oficjalista biurowy. Dr. Bolesław Jakimiak, lekarz.

Okręg wyborczy 2.

Województwo Warszawskie

Powiaty: Warszawa, Radzymin i Mińsk.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 350 345. Polaków 311 995 (89,1 %), obcych 38 350 (10,9 %).

Antoni Marylski

Julian Łabęda

	Ks. Wyřebowski	Ignacy Rowicki	Dr. Adam Pragier	
	Pow. Warszawski	Radzymin	Mińsk	Razem
Uprawnionych . . .	89 211	33 112	44 868	167 191
głosujących . . .	65 651	26 652	33 254	125 557
głosy ważne . . .	64 406	26 415	33 073	125 894
„ unieważnione	1 245	237	181	1 663
$\%$ głosujących . .	79,85 $\%$	80,49 $\%$	74,11 $\%$	76,29 $\%$
8	35 538	18 440	16 695	70 673
2	10 725	1 350	2 394	14 469
1	5 351	2 067	3 808	11 226
3	2 559	1 610	7 400	1 569
4	559	72	429	1 060
5	1 261	50	115	1 426
12	948	494	619	2 061
15	33	1	—	34
16	6 610	2 104	3 475	12 189
20	765	227	138	1 130
23	17	—	—	17
24	22	—	—	22
25	18	—	—	18

Dzielnik wyborczy: 14 469.

Lista 8 otrzymała 4 mandaty: 1, 2, 3 i 4-ty.

2 1 5-ty.

Antoni Marylski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Ziemiańin, zamieszkały w Pędzicach p. Warszawa. Urodzony w 1865 r. w Warszawie. Uniwersytet w Krakowie, Paryżu i Heidelbergu. B. członek II Rady Stanu z wyborów, pełnomocnik gminny i członek Sejmiku. Poseł na Sejm ustawodawczy 1919—1922. Prezes Okręgowego Towarzystwa Rolniczego i członek Komitetu Centralnego Towarzystwa Rolniczego. Artykuły w pismach: „Gazeta

Warszawska“, „Przegląd Narodowy“, „Kurjer Warszawski“, „Tygodnik Ilustrowany“, „Polak“, „Ognisko“, „Nowe Ognisko“. Książki: „Historja włościan w Polsce“, „Dzieje sprawy żydowskiej w Polsce“, „Jenerał Karol Malczewski“, „Polityka Narodowa“, „Wobec zbrodni“, „Próżno zastawiają sieci“, „Podręcznik dla pełnomocników gminnych“, „Od Jasnej Góry do Hellberga“, „Wydawnictwo pisarzy politycznych“, „Quelques reflexions sur l'Autriche en juxtaposition avec la cause polonaise“, „Nauka i sztuka wywłaszczenia“, „Lud i naród“ i inne.

Juljan Łabęda (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Ślusarz, zam. w Nowym Dworze, p. Warszawa. Ur. 30. 6. 1894 w Nowym Dworze. Szkoła rzem. czteroklasowa i 2 kursa zawod. wykształ. ślusarzy w Warszawie. W armji ros. służył w komp. inżynierskiej 3 dywizji finlandzkiej (1914—1918). Poseł na Sejm ustaw. 1919—1922. Sekr. Chrz. Narod. Klubu Rob. Czł. kom. wojsk. i kom. Wnioskodawca projektu ust. w sprawie dodatku za wysługę lat w wyposażeniu pracowników państw. Wnioskod. w sprawie podwyższenia zasiłku rodzinom szereg., w sprawie rozbierania uszkodz. fortów, zapobieżeniu bezrobociu. Wicepr. Stow. Rob. Chrześc. w Nowym Dworze, sekr. rady nadz. Centr. Chrz. Stow. Spożywczych, wicepr. Chrz. Zw. Zaw. Rob. Rolnych i sekr. okręg. (Warszawa — podmiejska).

Ks. Adam Wyřebowski. (Klub Chrześcijańsko-Narodowy). Lista 8.

Ignacy Rowicki (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Dyrektor gimnazjum w Mińsku Mazowieckim. Urodzony 1888 r. w Drechnowie, p. Warszawa. Gimnaz. Kreczmara w Warszawie i politechnika we Lwowie. Od lipca do października 1920 szeregowiec armji ochotniczej. Czł. Rady miejskiej, b. czł. sejmiku i wydz. powiat. B. przewodn. Tow. Sport. i powiat. Komitetu Górnoszląskiego. B. czł. zarządu Polskiej Macierzy Szkolnej, założyciel gimnazjum w Mińsku Mazowieckim i czł. Kom. organiz. gimnazjum żeńskiego tamże. Czł. zarządu kooperatywy „Oszczędność“ i t. d. B. prezes zarządu okręg. Związku Ludowo-Narodowego na p. Mińsk.

Dr. Adam Pragier. (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Profesor skarbowości Wolnej Wszechnicy Polskiej, zamieszkały w Warszawie, Żórawia 21, m. 4. Doktorat ekonomji politycznej i prawa uniwersytetów w Zurychu i Krakowie. W 1914/15 odbył kampanję karpacką w II Brygadzie Legionów, w 1918 w wojsku polskiem. W 1920 r. służba ochotnicza w Związku Obrony Ojczyzny. Artykuły w piśmiech: „Gazeta Robotnicza“, „Myśl Socjalistyczna“, „Głos“, „Przegląd Społeczny“, „Wiedza“, „Kuźnia“, „Trybuna“, „Robotnik“ i „Samorząd“. Książki: „Die Produktivgenossenschaften der schweizerischen Arbeiter“ Zurych 1913, „Królewsko-pruska Komisja Kolonizacyjna 1886—1918“ Warszawa 1920, „Encyklopedia Handlowa“ 2 tomy (część ekonomiczna) Warszawa 1914, „Uwagi o Konstytucji 17 marca“ Warszawa 1921 i „Zarys skarbowości komunalnej“ (w druku). Członek Rady Naczelnej P. P. S. i członek egzekutywy okręgowego Komitetu Robotniczego Warszawa — Podmiejska.

Okręg 3.

Województwo Warszawskie

Powiaty: Siedlce, Sokołów i Węgrow.

Posłów 4.

Ludność 30. 9. 1921: 257 207. Polaków 224 327 (87,2 %), obcych 32 886 (12,8 %).

Antoni Śadzewicz

Julian Szymborski

M. Holder Eggerowa

Stefan Struss

	Siedlce	Sokołów	Węgrów	Razem
Uprawnionych . . .	47 812	37 842	39 505	125 159
głosujących . . .	37 822	31 307	30 018	99 111
głosy ważne . . .	37 734	31 260	29 869	98 863
„ unieważnione . . .	88	47	149	248
% głosujących . . .	79,10%	82,73%	75,98%	79,18%
8	20 301	18 607	15 445	54 353
1	4 482	3 462	2 771	10 715
2	2 690	2 416	2 789	7 895
3	1 413	3 556	5 410	10 379
4	371	137	235	763
5	143	56	34	233
7	466	157	1	624
11	508	301	234	1 043
12	3 569	559	473	4 601
16	3 458	1 981	2 413	7 852
20	333	8	64	405

Dzielnik wyborczy 13 588.

Wszystkie 4 mandaty otrzymała lista 8.

Antoni Sadzewicz. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Naczelny redaktor „Gazety Porannej” od chwili jej założenia (23. 10. 1912), zamieszkały w Warszawie Nowy Świat 55, m. 21. B. współredaktor „Gazety Warszawskiej”.

Juljan Szymborski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Rolnik (do 1914 r. nauczyciel). Urodzony 16. 8. 1875 w Szymborach p. Wysoką Mazowieckie. Seminarjum nauczycielskie w Siennicy.

Posel na Sejm ustawodawczy. Członek zarządu Towarzystwa Rolniczego w Sokołowie. B. przewodniczący rady gminnej i członek rady szkolnej. Członek zarządu stronnictwa. Za walkę o szkołę polską przez władze rosyjskie wydalony i pozbawiony praw nauczycielskich.

Maria Holder Eggerowa. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Właścicielka ziemska, zamieszkała w Korytnicy p. Węgrów. Urodzona w 1875 w Krzemieńczuku na Ukrainie. Szkoła średnia. Członek kilku komisyj Sejmiku, Rady Szkolnej i przewodnicząca dozoru szkolnego w gminie. Członek zarządu Stowarzyszenia Zjednoczonych Ziemianek, sekcji kół gospodyń przy Centr. Tow. Roln., członek rady naczelnej Tow. „Rozwój“, członek rady Okręgowego Towarzystwa Rolniczego, przewodnicząca oddziału Polskiego Towarzystwa Czerwonego Krzyża w Węgrowie, przewodnicząca Komitetu Porzący Dzieciom, przewodnicząca Sekcji Obrony Konstytucji w Węgrowie i członek rady wojewódzkiej Narodowej Organizacji Kobiet. Artykuły w pismach: „Kurjer Warszawski“, „Gazeta Poranna“, „Zorza“ i inne. Członek zarządu okręgowego Związku Ludowo-Narodowego.

Stefan Struss. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Obywatel ziemski, zamieszkały w Ignacpolu, p. Sokołów. Urodzony w 1879 r. w Strussach, pow. Siedlce. Członek Sejmiku, Rady Szkolnej Okręgowej i dozoru szkolnego. Członek zarządu Syndykatu Rolniczego w Siedlce, Stowarzyszenia Rolniczo-Handlowego i Okręgowego Towarzystwa Rolniczego w Sokołowie, Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej w Skrzyszewie, Kółka Rolniczego i Stowarzyszeń Spożywczych w Skrzyszewie i Galkach. Więziony w 1905 r. przez 2 tygodnie i przez miesiąc na wysiedleniu w Jekaterynosławiu. W 1915 r. parodniowy areszt niemiecki.

Zastępcy listy 8: Paweł Gochnio, rolnik. Ujrzanów p. Siedlce. Mieczysław Mszczonowski, nauczyciel gimnazjalny, Sokołów. Franciszek Żochowski, rolnik, Skibniew p. Sokołów. Franciszek Krzymowski, rolnik, Ujrzanów p. Siedlce.

Okręg 4.

Województwo Białostockie

Powiaty: Ostrów, Bielsk, Białowieża i Wysokie Mazowieckie.

Posłów 4.

Ludność 30. 9. 1921: 294 650. Polaków 224 179 (76,1%), obcych 70 471 (23,9%).

Ks. Dr. Kaz. Lutosławski

Dr. Jan Harusewicz

Michał Arcichowski

Szymon Jakowluk

	Ostrów	Bielsk	Białowieża	Wysokie Maz.	Razem
Uprawnionych	44 424	73 414	9 888	73 721	165 447
głosujących	35 671	39 094	3 147	32 889	120 801
głosy ważne	35 624	38 875	3 071	32 813	110 383
„ unieważn.	47	219	76	76	418
% głosujących	80,30%	53,25%	31,82%	87,45%	66,97%

8	19 567	17 295	402	25 237	62 501
16	4 798	9 913	1 064	3 108	18 883
1	37	1 118	93	189	1 437
2	1 024	1 333	149	1 542	4 408
3	9 410	4 850	1 293	985	16 538
4	345	814	1	14	1 164
7	7	76	13	32	128
12	435	1 041	50	1 500	3 026
15	1	792	—	59	852
20	8	13	1	6	28
23 lista wyborców okręgu wyborczego Nr. 4	2	15	—	141	158
24 związek włościan trudow- ników obsz. wsch. Polski	—	1 615	5	—	1 620

Dzielnik wyborczy: 18883.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 3-ci

„ 16 „ 1 „ : 4-ty.

Ks. Dr. Kazimierz Lutosławski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Prałat domowy Jego Świętobliwości i b. prefekt szkół średnich, zamieszkały w Warszawie, Marszałkowska 21, m. 4., tel. 183—10. Urodzony w 1880 r. w Drozdowie, p. Łomża. Doktorat medycyny w 1903 r. w Zurychu, kurs fizykałny w 1905 r. w Londynie, teologja we Fryburgu (Szwajcarja) w 1914 r. Świecenia kapłańskie w 1912 r. Podczas wojny opieka nad formacjami polskimi na Wschodzie, kierownictwo Wydziału Wojskowego Rady Polskiego Zjednoczenia Międzypartyjnego w Moskwie. Za te prace i za odwiedzanie I linii okopów odznaczony „Krzyżem Walecznych“. Posel na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji konstytucyjnej (wiceprezes), oświatowej, regulaminowej (wiceprezes) i zagranicznej. Referent ustawy o uposażeniu duchowieństwa katolickiego, regulaminu Zgromadzenia Narodowego i ustawy o godłach i barwach Rz. P. Wstęp do Konstytucji, rota przysięgi prezydenta i ślubowania poselskiego zostały przyjęte przez Sejm niemal dosłownie według jego projektu. Artykuły w pismach: „Gazeta Warszawska“, „Gazeta Poranna“, „Myśl Narodowa“ i „Bulletin Catholique de Pologne“ (redaktor). Książki: „O potrzebie filozofji w wykształceniu obywatela“ 1912, „Wychowanie Ojców Kapadockich“ 1912, „Czuj

Duch — gawędy skautowe“ 1912, 1916 i 1919, „Letniska Młodzieży Szkolnej“ 1915, „Teologja“ T. I. i III. 1919, „Młodzież a polityka“ 1915, „Wojna wobec moralności chrześcijańskiej“ 1914, „Hasła rewolucyjne w świetle nauki katolickiej“ 1919 i „Ordynacja wyborcza do Sejmu i Senatu“ 1922. Członek naczelnych władz harcerskich i Związku Kół Prefektów. Przewodniczący Komisji Konstytucyjnej.

Dr. Jan Harusewicz. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Lekarz, zamieszkały w Ostrowie Łomżyńskim. Ur. 1863 r. w Łomży. Gimn. w Łomży, medycyna w Warszawie. Poseł do 4 Dumi z ziemi Łomżyńskiej (czł. prezydium Koła Polskiego). B. delegat Polskiego Komitetu w Paryżu na Finlandję i Szwecję. Założyciel lub członek straży ogniowej, spółki spożywczej, banku ludowego, Macierzy Szkolnej i t. d. w Ostrowie. Artykuły w „Głosie“, „Gazecie Warszawskiej“, „Kurj. Poznańskim“, „Echu Półkciem i Łomżyńskim“ i innych. Współzałożyciel stronnictwa N. D.

Michał Arcichowski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Nauczyciel, zamieszkały w Warszawie, Pułaska 95 b. Urodzony w 1863 r. w Wólce Zamkowej. Seminarjum nauczycielskie. B. członek Rady miejskiej w Warszawie (od czerwca 1916 do 28. 6. 1919). Poseł na Sejm ustawodawczy (15. 6. 1919 do 1922). Członek komisji oświatowej i wodnej. Praca konspiracyjno-oświatowa w seminarjum nauczycielskiem i praca oświeceniowa wśród nauczycieli przed 1905 r. B. członek redakcji „Polaka“ (przed 1905), w „Zorzy“ pomieszczał sprawozdania ze zjazdów powiatowych i zebrań politycznych. Książka: „Burzenie kościołów na Litwie“. Organizator kół Związku Ludowo-Narodowego i referent na zjazdach powiatowych kół. Aresztowany w 1906 r. na zebraniu nauczycielskiem, więziony przez dobę i pół roku zawieszony w obowiązkach. Karany pieniężnie przez Niemców podczas okupacji za sprawy polityczno-szkolne.

Szymon Jakowluk. (Klub Białoruski). Lista 16. Elektrotechnik, zamieszkały w Grodnie, Północna 11 a. Urodzony w 1881 r. w Dubinach powiat

Bielsk. Szkoła techniczna w Wilnie, szkoła elektro-techniczna i inżynierska, wojskowa w Petrogradzie. Porucznik armji rosyjskiej 14 batl. kolejowego na froncie tureckim (1914—1918). Praca w kooperatywach na Kaukazie i w Grodnie. Miesiąc więziony w Białymstoku.

Zastępcy listy 8: Józef Jankowski, pracownik prywatny, Siemewicze, gmina Narojki, p. Bielsk. Kazimierz Gawroński, rolnik, Wilkowo, gmina Poświętne, p. Wysoko Mazowieckie. Bolesław Wyszyński, rolnik, Drewnowo—Daćboki, gmina Boguty, p. Ostrów.

Zastępcy listy 16: Izaak Brański, prawnik, Warszawa, Leszno 23. Maliszewski Adolf, nauczyciel, Paproć Duża, p. Ostrów.

Okręg 5.

Województwo Białostockie

Powiaty: Białystok, Sokółka i Wołkowysk.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 407 921. Polaków 293 183 (71,9%), obcych 114 738 (28,1%).

Dr. Symche Binem
vel Szym. Feldman

Włodz. Kalinowski

Dr. Tad. Dymowski

Nik. H. Hryckiewicz

Ks. St. Nawrocki

Dr. K. Polakiewicz

Białystok Sokółka Wołkowysk Razem

Uprawnionych . . .	96 102	48 265	62 627	2 06994
głosujących . . .	67 708	35 549	36 230	1 39487
głosy ważne . . .	67 462	35 377	36 038	13 8877
„ unieważnione . .	246	172	192	610
% głosujących . .	70,45%	73,65%	57,85%	67,38%
16.	15 138	5 214	12 720	33 072
8.	15 556	9 486	6 766	31 808
12.	17 224	12 491	336	30 051
1.	5 656	3 069	11 555	20 280
2	2 276	312	396	2 984
3	1 228	573	1 972	3 773
4	4 366	358	821	5 545
5	692	156	299	1 147
6	311	2 910	345	3 566
7	3 835	511	418	4 764
15	8	225	1	234
20	551	56	38	645
23 Zjedn. Komitet Wyborczy »Poale Sjon i Cejrej Sjon«	231	15	1	247
24 Zw. Włościan Trudowników obszarów wschodn. Polski	387	1	370	758
25 Centr. Komitet Wyborczy Niez. Socjalistów w Polsce	2	—	—	2
26 Lista Klimaszewskiego	1	—	—	1

Dzielnik wyborczy: 15 904.

Lista 16 otrzymała 2 mandaty.

„ 8	„ 2	„
„ 12	„ 1	„
„ 1	„ 1	„

Dr. Simche Binem vel Szymon Feldman. (Żyd. Stron. Sjonistów — ortod. „Mizrachi”). Urodzony 1877 w Zborowie, mieszka w Złoczowie i w Warszawie (Pawia 13). Gimnazjum w Brodach, studja prawnicze w Czerniowcach, egz. adw. w Wiedniu. Trzy lata w armji austr. pułku węg. 83, potem w armji polskiej pułku 100 sierżantem aspir. ofic. Na froncie włoskim pół roku. Pracował w tow. oświat. żyd. i prasie hebrajskiej. Członek Centr. Kom. Stron. „Mizrachi”.

Włodzimierz Kalinowski. (Klub Białoruski). Lista 16. Prawnik, zamieszkały w Wołkowysku, Piaskowa 14. Urodzony 6. 6. 1889 w ziemi grodzieńskiej. Prawosławny. Prawo na uniwersytecie w Petersburgu (1914), kursa Wschodniej Akademii w Petersburgu (wydział gruziński) i kursa w Instytucie Archeologicznym w Petersburgu.

Dr. Tadeusz Dymowski. (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Naczelny dyrektor Towarzystwa „Rozwój” — ekonomista, zamieszkały w Warszawie Marszałkowska 32, m. 8. Urodzony 25. 3. 1885 w Nowym Dworze. Matematyka na uniwersytecie w Warszawie, nauki społeczne na uniwersytecie w Frankfurcie nad Menem, prawo na uniwersytecie w Zurychu i wyższa szkoła handlowa w Warszawie. Dyplomowany matematyk, znawca nauk ubezpieczeniowych. Od 1. 2. 1918 do 3. 1. 1919 komendant IV. okręgu Straży Narodowej w Warszawie, w 1920 r. podczas inwazji bolszewickiej służył w Jeździe Rycerstwa Polskiego. Członek Rady miasta Warszawy. Poseł na Sejm ustawodawczy (15. 6. 1919—1922), gdzie był członkiem komisji skarbowo-budżetowej, prawniczej, przemysłowo - handlowej i spraw żydowskich. Liczne referaty w komisjach i na plenum oraz liczne interpelacje i wnioski nagłe względnie inicjatywy ustaw. Prezes kooperatywy Ligi Konsumentów. członek Towarzystwa statystyków i ekonomistów polskich, członek zarządu Kasy Emerytów, członek Ligi Żeglugi Polskiej, Towarzystwa Geograficznego i Stowarzyszenia b. Wychowawców Wyższej Szkoły Handlowej, członek rady nadzorczej i komitetu wykonawczego Banku Narodowego, skarb-

nik zarządu Zakładów Drukarskich Tow. „Rozwój”.
Artykuły w pismach: „Kurjer Warszawski”, „Gazeta
Poranna”, „Rozwój”, „Ekonomista”, „Neue Züricher
Zeitung”, „Schweizerische Blätter für Wirtschafts-
und Sozialpolitik” i „Zeitschrift für die gesamte Ver-
sicherungswissenschaft”. Książki: „Die Frage der
Zukunftsversorgung der Privatangestellten und das
deutsche Versicherungsgesetz vom 30. 12. 1911”
Bern 1914, „Einwirkung der Sozialversicherung auf
die Armenpflege” Zürich 1915, „Die Alters und Inva-
lidenversicherung in der Schweiz”. Zürich i Lipsk
1915, „Eigentum im Lichte der neuesten Forschun-
gen” Bern 1916, „Die Kapitalsverhältnisse der
schweizerischen Versicherungsgesellschaften” Zü-
rich 1917, „Teorja ubezpieczeń społecznych” War-
szawa 1918, „Kłopoty finansowe Państwa Polskiego”
Warszawa 1921 i „Jak mamy się ratować przed za-
lewem żydowskim” Kraków 1922. Wiceprezes sej-
mowej komisji przemysłowo-handlowej.

Nikodem Henryk Hryckiewicz. (Naro-
dowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8.
Chemik — agronom, zamieszkały w Dąbrowie, p. So-
kółka. Urodzony 23. 3. 1891 r. w Nierośnie p. So-
kółka. Szkoła chemiczna w Wilnie i politechnika
w Nowoczerkasku. Ochotnik przez 3 miesiące armji
ochotniczej w 1920 r. B. członek Rady Naczelnej
ziemi Grodzieńskiej i Komisji Litewskiej w 1918
i 1919 r., b. organizator i wiceprezes Rady powiatu
Sokółka, b. zastępca naczelnika powiatu za rządów
okupacyjnych, członek sejmiku powiatowego, wydzia-
łu powiatowego i komisji drogowej. Poseł na Sejm
ustawodawczy (15. 6. 1919—1922). Prezes komisji
robót publicznych i członek komisji komunikacyjnej,
odbudowy kraju, wodnej, morskiej, regulaminowej,
opałowej, demobilizacyjnej i podkomisji do badania
kryzysu w przemyśle cementowym, leśnej i śledczej
w sprawie odbudowy i szeregu czasowych subkomisji.
Stały referent komisji robót publicznych. Referent
ustawy o świadczeniach drogowych, o upaństwowieniu
dróg, o bezpieczeństwie na drogach publicznych i in-
nych oraz szeregu wniosków dziedziny gospodarczej.
Jako przedsiębiorca kolejowy na linii czarnomorskiej

na Kaukazie był członkiem wielu organizacji polskich, prezes kółka rolniczego w Różanymstoku, członek zarządu spółki rolniczo-handlowej w Sokółce, b. organizator milicji powiatowej w celu bronienia interesów powiatu i trudności przed okupantami, członek rady nadzorczej Centrali Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Warszawie i innych. W 1908 r. aresztowany w Wilnie za udział w polskich organizacjach oświatowych uczniowskich.

Ks. Stanisław Nawrocki (Narodowe Chrz. Stron. Pracy). Lista 12. Proboszcz, zamieszkały w Zabłudowie, p. Białystok.

Dr. Karol Polakiewicz. (Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast“). Lista 1. Prawnik, zamieszkały w Białymstoku, Starobojańska 15. Urodzony 4. 3. 1893 w Dublanach — Kranzberg. Gimnazjum w Krakowie i Lwowie, prawo na uniwersytecie we Lwowie i doktorat praw, studja ekonomii politycznej w Oxfordzie. Od 20. 8. 1914 służył w 3 i 4 pułku piechoty Leg. Pol. począwszy od szeregowca. Odbił kampanję Karpacką do 28. 10. 1914 (bitwą pod Mołotkowem). Ukończywszy szkołę podchorążych, ranny ciężko 31. 8. 1915 pod Jastkowem. Jako chorąży i podporucznik odbył po wyjściu ze szpitala kampanję wołyńską. W sierpniu 1916 r. w bitwie pod Rudką Miryńską kontuzjowany. B. członek P. O. W. Od listopada 1918 dowódca 6 kompanii 4 pp. w Krakowie, szef kancelarii D. O. G., referent polityczny. od czerwca 1919 zastępca szefa oddziału politycznego Min. Spraw Wojsk., szef sekcji plebiscytowej, szef sztabu delegacji pokojowej w Rydze, zdemobilizowany 1. 1. 1921 na własne życzenie, wyjechał na studia do Oxfordu (1½ roku). Odznaczony krzyżem „Virtuti Militari“, „Krzyżem Walecznych“ (poczwórnie i wstęgą waleczności Powstańców Górnosląskich. Wiceprezes Związku Legionistów Polskich i członek zarządu głównego Związku Strzeleckiego. Jako reprezentant Naczelnego Wodza i Ministra Spraw Wojsk. był członkiem Głównej Rady Plebiscytowej w łonie Rady Ministrów. Od 1. 8. 1922 kierownik akcji politycznej P. S. L. „Piast“ na województwo białostockie.

W 1917 areszt czterodniowy w czasie przesilenia w Legjonach za odmowę przysięgi.

Zastępcy listy 16: Wołoszyn Paret, rolnik, Harkowicze, gmina Odelsk, p. Sokółka. Tietz Karol — Adolf, kupiec Białystok, Mickiewicza 12. Kazięko Sergjusz, nauczyciel, Roś p. Wołkowysk. Hepner Wolf, kupiec, Białystok, Warszawska 20.

Zastępcy listy 8: Ks. Burak Marek, proboszcz, Mścibów p. Wołkowysk. Lenczewski—Samołyja Józef, rolnik, Lenka-Samołyje, gmina Obrubniki, p. Białystok. Gołgowski Jan, urzędnik kolejowy, Wołkowysk, Brzeska 22. Hermanowski Wincenty, aptekarz, Białystok, Starobojarska 3.

Zastępcy listy 12: Pogorzelski Piotr, rolnik, Rzepniki, gmina Zawyki, p. Białystok. Pawęcki Czesław, lekarz weterynarii, burmistrz m. Wołkowyska.

Zastępcy listy 1: Durda Roman, b. redaktor, Białystok, Kilińskiego 5. Bajko Antoni, rolnik, Brzozowy Mostek, gmina Korycik, p. Sokółka.

Okręg 6.

Województwo Białostockie

Powiaty: Grodno, Suwałki, Sejny i Augustów.

Posłów 4.

Ludność 30. 9. 1921: 302 407. Polaków: 214 545 (70,9%), obcych: 87 862 (29,1%).

Ks. Zygm. Kaczyński

Zygm. Kadłubowski

Sergiusz Baranow

Kazimierz Waszkiewicz

	Grodno	Suwałki	Sejny	Augustów	Razem
Uprawnionych	80 394	34 061	9 336	31 726	156 417
głosujących .	51 930	24 577	5 204	21 297	103 008
głosy ważne	51 738	24 493	5 152	71 004	102 384
„ unieważnione	192	84	52	296	624
o/0 głosujących	64,59 ⁰ / ₀	70,30 ⁰ / ₀	55,74 ⁰ / ₀	67,12 ⁰ / ₀	65,85 ⁰ / ₀
8	10 463	6 843	1 514	9 148	27 968
16	21 645	2 959	361	1 767	26 732
1	4 847	11 316	1 893	3 451	21 507
2	1 262	872	27	731	2 892
3	6 378	1 099	1 164	3 925	12 566
4	500	—	—	—	500
5	3 616	709	67	33	4 425
7	806	162	31	126	1 125
10	417	158	13	82	680
12	1 387	339	56	1 670	3 452
18	213	24	3	31	271
20	94	3	13	1	111
23 Narod. Part. Pracy	110	9	—	36	155

Dzielnik: 13 984.

Lista 8 otrzymała 2 mandaty.

„ 16	„ 1	„
„ 1	„ 1	„

Ks. Zygmunt Kaczyński (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Zamieszkały w Warszawie, Chełmska 19. Urodzony 15. 10. 1894 w Kaczyniu w ziemi Łomżyńskiej. Gimnazjum III. w Warszawie, seminarjum duchowne, akademja du-

chowna w Petersburgu ze stopniem naukowym „kandydat praw“. W Finlandji, podczas tworzenia II korpusu W. P. był instruktorem oświatowym. W 1920 r. podczas inwazji bolszewickiej kapelan W. P. Odznaczony „Krzyżem Walecznych“. B. poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922) i prezes komisji ochrony pracy, członek komisji skarbowo-budżetowej i miejskiej. Referent ustawy o zarobkowym pośrednictwie pracy, o załatwianiu zatargów pomiędzy pracodawcami a pracownikami rolnymi, o opiece społecznej i innych. Referent budżetu Izby Kontroli Państwa, ustawy o daninie od wzbogacenia się i innych. Był członkiem Towarzystwa Pomocy Ofiarom Wojny, opiekun wielu instytucji dla uchodźców w Rosji. Do lutego 1919 sekretarz generalny Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, założyciel klubów robotniczych i organizator związków zawodowych. Redaktor „Pracownika Polskiego“. Członek Rady Naczelnej Stronnictwa. W maju 1918 więziony przez Niemców w Brześciu za akcję polityczną podczas pobytu w Rosji w duchu ścisłego przymierza i współdziałania z Koalicją.

Zygmunt Kadłubowski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Obrońca sądowy, zamieszkały w Suwałkach, „Kościuszki 90. Urodzony 2. 5. 1879 r. Wykształcenie domowe. B. radny m. Suwałk i pełnomocnik Obywatelskiego Komitetu Obrony Państwa na powiat Suwałki. W 1918 r. zorganizował Związek Robotników Chrześcijańskich w Suwałkach i był przewodniczącym. B. członek zarządu Suwalskiej Okręgowej Rady Obywatelskiej, w czasie okupacji litewskiej (1920) członek zarządu Rady Ludowej okręgu Suwałki. B. referent okręgowego Zarządu Rolnictwa i Dóbr Państwowych na gubernję Suwalską i Łomżyńską. Prezes rady nadzorczej Banku Udziałowego w Suwałkach.

Sergiusz Baranow (vel Baran). (Klub Białoruski — socjalista-rewolucjonista). Lista 16. Nauczyciel, zamieszkały w Grodnie, Rzeźnicza 13. Prawosławny. Urodzony w 1892 r. we wsi Wićkach powiat Grodno. Szkoły średnie w Grodzieńszczyźnie i wyższe kursa naukowe w Kijowie. W armji rosyj-

skiej służył od 1914 do grudnia 1917 jako urz. wojsk. na froncie poł.-zach. Członek Rady Szkolnej. Członek Związku Kooperatyw, Związku Młodzieży i Towarzystwa Pomocy Ofiarom Wojny w Grodnie. Więziony miesiąc w Białymstoku i 2 miesiące w Grodnie za sprawy polityczne. Wiceprezes sejmowego klubu białoruskiego.

Kazimierz Waszkiewicz (Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast”). Lista 1.

Okręg 7.

Województwo Białostockie

Powiaty: Łomża, Kolno, Ostrołęka i Szczuczyn.

Posłów 4.

Ludność 30. 9. 1921: 297.281. Polaków: 264.107 (89,2⁰/o), obcych: 33.174 (10,8⁰/o).

Adam Mieczkowski

Adam Chętnik

Paweł Romocki

Franciszek Wierzbicki

	Łomża	Szczucin	Kolno	Ostrołęka	Razem
Uprawnionych	50 784	29 172	30 981	36 509	147 446
głosujących	38 649	23 843	23 676	29 674	115 842
głosy ważne	38 446	23 761	23 575	29 525	115 307
„ unieważnione	203	82	101	149	535
% głosujących	76,10%	81,73%	76,42%	81,27%	78,56%
8	20 997	10 457	11 923	21 264	64 641
1	1 789	3 242	2 290	921	8 242
2	2 932	2 502	977	1 340	7 751
3	5 126	2 591	4 433	3 073	15 223
4	276	5	66	160	507
11	490	33	1	—	524
12	1 614	1 263	749	801	4 427
15	17	431	970	4	1 422
16	4 982	3 237	2 152	1 962	12 333
20	132	—	1	—	133
23 ^{Zjedn. Komitet Wyborczy} ^{»Pole Sjen i Cejre Sjooc}	91	—	13	—	104

Dzielnik wyborczy: 16 160.

Wszystkie 4 mandaty otrzymała lista 8.

Adam Mieczkowski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Adwokat, zamieszkały w Łomży, Dworna 23. Urodzony w 1876 r. w Nowej Wsi, powiat Ostrołęka. Prawo na uniwersytecie w Warszawie. B. sędzia Sądu Okręgowego w Łomży, b. radny m. Łomży. B. poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922) i prezes komisji prawniczej i delegat na konferencję pokojową w Mińsku i Rydze. Członek zarządu Polskiej Macierzy Szkolnej. Wiceprezes komisji prawniczej obecnego Sejmu.

Adam Chętnik (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Redaktor pism ludowych, zamieszkały w Nowogrodzie Łomżyńskim. Urodzony w 1885 r. w Nowogrodzie. Warszawskie kursa pedagogiczne, wydział humanistyczny Wolnej Wszechnicy w Warszawie i samodzielne studja z dziedziny krajoznawstwa, ludoznawstwa i historii kultury. Sekretarz komisji szacunkowo-rolnej p. Łomża, b. członek komisji statystyczno-rolnej za okupacji, b. wizytator szkół Rady Opiekuńczej p. Łomża, członek Rady Szkolnej i jej wiceprezes w Nowogrodzie. Organizator straży

ogniowych, spółek spożywczych, czyteln, kół oświatowych, bibliotek, związków młodzieży patriotycznej, kół śpiewaczych i teatralnych i kół oświatowych młodzieży wiejskiej. B. członek zarządu Towarzystwa „Przyszłość“, „Ciulamy“, „Czytaj“, „Związku Młodzieży Wiejskiej“ i członek komisji wycieczkowej i fotograficznej Towarzystwa Krajoznawczego w Warszawie. W 1906 r. instruktor „Sokoła“ w Łomży i członek zarządu Polskiej Macierzy Szkolnej. W 1915 jeden z inicjatorów „Drużyn junackich“ w Warszawie za okupacji niemieckiej. B. członek Rady Towarzystwa Rolniczego w Łomży. Członek Rady „Związku Puszczańskiego“, prezes Oddziału Kurpiowskiego Towarzystwa Krajoznawczego i organizator Muzeum etnograficznego Kurpiów. B. członek Komitetu Mazurskiego, członek Polskiego Towarzystwa Opieki nad Kresami. W lipcu 1920 r. miał powierzone organizowanie „Strzelców Kurpiowskich“, w trakcie organizacji nastąpiła jednak inwazja bolszewicka i aresztowanie. Artykuły w pismach: od 1919 „Zorza“, „Naród“, „Goniec“, „Ziemia“ i pisma łomżyńskie, od 1912—1922 współredaktor „Drużyny“ i redaktor „Gońca Puszczańskiego“ 1919—1922 w Nowogrodzie (Gazeta Kurpiów) i od 1919—1921 redaktor „Gońca Pogranicznego“ (sprawy Mazurów Pruskich). Autor trzydziestu kilku książek dla ludu i młodzieży, krajoznawczych i t. p. „Chata Kurpiowska“ nagrodzona przez Kasę imienia Mianowskiego, kilka monografii o Kurpiach. W 1921 r. pracownik i mąż zaufania Sejmowego Centralnego Komitetu Plebiscytowego, delegowany do spraw pogranicza Mazurskiego. W 1905 za organizowanie ruchu narodowego areszt kilkunastu dni w Łomży i 1906 więzienie 3 miesięczne. Częste prześladowania rosyjskie i rewizje. Miał być zesłany do Rosji, uwolniony od tego przez amnestję. Kilkunastu dniowy areszt za Niemców i szykany z ich strony, za to, że nie chciał im pomagać zbierać okazy, dotyczących kurpiowskiej kultury i sztuki dla niemieckich muzeów. W sierpniu 1920 r. aresztowany przez „czerezwycajkę“ bolszewicką z Białego-stoku, oskarżony za walkę z bolszewizmem i za wyrażanie stanowisko narodowe w pismach, które wyda-

wał. Skazany na zesłanie do kopalni węgla w Donieckiem, potem po kilku rewizjach na śmierć. Wskutek interwencji miejscowej ludności uwolniony został na parę dni do dalszego śledztwa. Skorzystawszy z chwilowej wolności, uciekł w przebraniu do Puszczy, skąd wrócił w chwili odwrotu bolszewickiego. Członek sejmowej komisji odbudowy i zastępca członka komisji oświatowej.

Paweł Romocki. (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Inżynier, zamieszkały w Warszawie, Piękna 11a. Politechnika w Hannoverze i Instytut Technologiczny w Petersburgu. Były oficer rezerwy armii rosyjskiej, major rezerwy W. P. Walczył od 1914 do maja 1915 w oddziałach rosyjskich, następnie w formacjach polskich i I. Korpusie Wschodnim (Dowbora-Muśnickiego). Udział w kampanji bolszewickiej w 1920 r. Dekorowany odznaką honorową I. Korpusu i „Virtuti Militari”. Członek zarządu Zjednoczenia Kooperatyw Chrześcijańskich. Praca oświatowa w Stowarzyszeniach Robotników Chrześcijańskich i Związkach Zawodowych. Sporadyczne artykuły w sprawach gospodarczych w dziennikach i tygodnikach. Z ramienia stronnictwa był członkiem Państwowej Komisji Wyborczej. Członek zarządu stronnictwa i sekretarz klubu sejmowego.

Wybrany równocześnie do Senatu z Województwa Warszawskiego.

Franciszek Wierzbicki. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Obywatel ziemski, zamieszkały w Boguszycach Starych p. Łomża. Urodzony 2. 4. 1884 r. Szkoła handlowa 7-klasowa w Warszawie i studjum rolnicze Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. W armji rosyjskiej służył rok w artylerji, przeszedł do rezerwy w stopniu chorążego. Podczas wojny służył od 1915 do 1. 8. 1918 w armji rosyjskiej i I. korpusie Dowbora-Muśnickiego jako podporucznik. W 1920 r. służba w Departamencie Uzbrojenia Min. Spraw Wojsk. Członek rady gminnej w Szczepankowie i sejmiku i wydziału powiatowego w Łomży. Od 1908 członek Rady Towarzystwa Rolniczego w Łomży i prezes od 1920 r. Prezes rady Kasy Spółdzielczej w Szczepankowie. Prezes Zwią-

zku Hodowców Bydła Ras Polskich przy C. T. R.
w Warszawie.

Zastępcy listy 8: Romuald Bielicki, inspektor samorządu gminnego, Łomża, Plac Kościuszki 2.
Józef Sobiech, rolnik, Kadzidło p. Ostrołęka. Wawrzyniec Bagiński, burmistrz m. Kolna.

Okręg 8.

Województwo Warszawskie

Powiaty: Ciechanów, Mława, Pułtusk, Przasnysz
i Maków.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 378 308. Polaków 342 059
(90,4⁰/₀), obcych 36 249 (9,6⁰/₀).

Michał Wichliński

Jerzy Zdziechowski

Aleks. Żebrowski

Leopold Bienkowski

Dr. Jerzy Barański

	Ciechanów	Mława	Przasnysz	Maków	Pułtusk	Razem
Uprawnion.	32 369	43 154	28 735	28 546	49 598	182 402
głosujących	25 782	36 507	24 740	24 719	39 460	151 208
głosy ważne	25 738	36 459	24 678	24 619	39 386	150 880
„ unieważnione	44	48	62	100	74	328
% głosując.	79,65%	84,59%	86,10%	86,59%	79,55%	82,89%
8 . . .	11 711	18 855	16 734	15 807	19 999	83 106
3 . . .	3 612	5 863	2 320	804	8 328	20 927
1 . . .	1 871	2 217	1 893	2 988	141	9 110
2 . . .	5 222	3 443	1 884	1 454	4 135	16 158
4 . . .	169	156	57	338	58	778
5 . . .	206	117	2	67	317	709
7 . . .	5	28	4	78	242	357
12 . . .	707	2 524	243	657	375	4 506
15 . . .	360	424	224	1	8	1 017
16 . . .	1 874	2 832	1 317	2 425	5 757	14 205
20 . . .	1	—	—	—	6	7

Dzielnik wyborczy: 16 621.

Lista 8 otrzymała 4 mandaty.

„ 3 „ 1 „

Michał Feliks Wichliński. (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Ślusarz-handlowiec, zamieszkały w Ciechanowie, Warszawska 48. Urodzony 23. 5. 1882 w Piotrkowie. W armji rosyjskiej służył jako kapral sanitarny (1904 do 1907) i podczas wojny europejskiej (1914—1918) na froncie w szpitalu. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji wojskowej i spraw zagranicznych. Zastępca członka Rady Obrony Państwa. Delegat na rokowania pokojowe w Mińsku Litewskim i Rydze. B. członek Związku Katolickiego i b. członek zarządu sklepów współdzielczych „Mazur“ i „Zgoda“. Od 1907 do 1908 członek Narodowego Związku Robotniczego, 1910—1914 Związek Katolicki i od 1917—1918 wiceprezes zarządu głównego Chrześcijańskiej Demokracji w Petersburgu.

Jerzy Zdziechowski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Przemysłowiec, zamieszkały w Warszawie, Ujazdowska 17. Tel. 204-52. Urodzony w 1880 r. Akademia wyższych nauk handlowych w Antwerpii; dyplom licencjata. W 1889—1900 słu-

zył jako oficer w kawalerji rosyjskiej, w 1920 r. jako podpor. kawalerji W. P. (ochotnik). W 1914 r. prezes Polskiego Czerwonego Krzyża w Lubelskiem, wiceprezes Komitetu Obywatelskiego w Lubelskiem (1914—1915). W Rosji kierownik Wydziału Wojskowego Rady Zjednoczenia Międzypartyjnego (Petrograd 1917) i członek Rady Naczelnej Wojsk Polskich na Wschodzie. Członek wydziału wykonawczego Rady Zjednoczenia Międzypartyjnego w Rosji w 1917 i 1918. Wiceprezes Rady Zjazdów Polskich Organizacyi Pomocy Ofiarom Wojny. Od 1920 r. prezes zrzeszenia Przemysłowców Leśnych w Warszawie. prezes rady naczelnej Związków Drzewnych w Polsce, wiceprezes Centralnego Związku dla Handlu, Przemysłu, Górnictwa i Finansów i członek Trybunału Arbitrażowego przy Międzynarodowej Izbie Handlowej (z ramienia Polski). Artykuły ekonomiczne w pismach: „Gazeta Warszawska“ i „Przegląd Gospodarczy“, artykuły polityczne na emigracji w „Sprawie Polskiej“. Od 1919 r. członek Rady Naczelnej Związku Ludowo-Narodowego i członek zarządu głównego tegoż Związku.

Aleksander Żebrowski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Rolnik, zamieszkały w Ogonach p. Maków. Urodzony w 1875 r. w Ogonach. Szkoła gminna. B. członek rady gminnej i poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji robót publicznych, rolnej i odbudowy. Wnioskodawca w sprawie nadmiernej liczby policji, pomocy państwowej pozostałym rodzinom po zamordowanych przez robotników, sprzed. drzewa, wystarania się o drzewo na odbudowę i inicjator ustawy o przymusowem okalaniu gruntów. Założyciel Kółka Rolniczego Stowarzyszenia Spożywczego w Sieluniu. Członek Kasy pożyczkowo - oszczędnościowej i spółki tartacznej dla odbudowy. Od 1903 r. członek tajnej organizacyi demokratyczno-narodowej, organizator kółek i kolporter „Polaków“.

Leopold Bieńkowski. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Instruktor rolniczy C. T. R., zamieszkały w Przasnyszu. Urodzony w 1883 r. w Przasnyszu. Niższa szkoła rolna w Pszczelinie

i kursa hodowlany i pszczelniczy. Służba 3 miesiące w 7 p. ułanów W. P. B. pomocnik dyrektora szkoły rolniczej w Pszczelinie. B. instruktor rolniczy na powiat mińsko-mazowiecki i mławski, b. inspektor samorządu gminnego. Organizator Kółek Rolniczych. Za czasów rosyjskich rozszerza nielegalną „bibułę“ i kolportuje „Polaka“. W 1905 i 1906 agituje po gminach za wprowadzeniem języka polskiego w gminach, sądownictwie i w szkolnictwie. Organizator Kół Polskiej Macierzy Szkolnej. Praca w „Radzie Opiekuńczej“ (opieka nad dziećmi i propaganda nad tworzeniem ochron i szkół polskich. W 1918 roku współudział w wyganianiu Niemców z Polski. Były czł. powiatowego Komitetu Obrony Państwa. Organizator pomocy dla rolników dotkniętych najazdem bolszewickim. Praca w Komitecie Pomocy Rolnej. Praca nad założeniem Szkoły Rolnej w Rudzie pod Przasnyszem. Organizator oddziału „Rozwoju“. Redaktor „Głosu Ziemi Przasnyskiej“. Współpracownik „Zorzy“ i „Przewodnika Kółek Rolniczych“. Autor studjum o Mazurach. Za rozpowszechnianie nielegalnej literatury aresztowany i skazany wyrokiem rosyjskiego sądu karnego w Warszawie na 9 miesięcy twierdzy. Ogółem więziony rok i 13 dni w więzieniach w Mławie, na „Pawiaku“ i w Płocku.

Dr. Jerzy Barański (Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie“). Lista 3. Naczelnik wydziału oświaty rolniczej Min. Rolnictwa, zamieszkały w Warszawie, Mokotowska 59, m. 4. Urodzony 1884 w Nietulisku, p. Opatów. 2 lata prawo na Uniwersytecie Dorpackim i filozofja na Uniwersytecie Krakowskim. W wojsku rosyjskiem służba 5 miesięcy, w wojsku polskiem 3 miesiące jako ochotnik w 1920 r. Członek zarządu Centralnego Związku Kółek Rolniczych, Stowarzyszenia Urzędników Ministerstwa Rolnictwa, zrzeszenia urzędników państwowych „Pomoc Żołnierzowi“. Członek prezydjum Komitetu Pomocy Jeńcom. Członek komisji sejmowej opieki społecznej i sekretarz komisji oświatowej.

Okręg 9.

Województwo Warszawskie

Powiaty: Płock, Płońsk, Sierpe i Rypin.

Posłów 5.

Ludność: 30. 9. 1921: 331 104. Polaków: 293 283
(88,6%), obcych: 37 821 (11,4%).

Karol Mierzejewski

Tadeusz Swiecki

Szczepan Sawicki

Mieczysław Niedziałkowski

Juliusz Poniatowski

	Pow.: Płock	Płońsk	Sierpe	Rypin	Razem
Uprawnionych .	55 979	34 899	32 855	35 622	159 355
głosujących .	43 459	29 052	28 532	30 876	131 919
głosy ważne .	43 348	29 021	28 517	30 835	131 721
„ unieważnione	111	31	15	41	198
% głosujących	77,45	83,24	86,84	86,64	82,78

8	19 888	13 756	14 112	14 032	61 788
2	10 282	6 187	3 419	4 294	24 182
3	3 526	5 168	3 873	4 911	17 478
1	2 118	438	2 557	1 472	6575
4	220	31	149	188	588
5	710	14	81	242	1 047
7	190	3	3	14	219
10	276	55	106	279	716
11	127	—	109	84	320
12	560	322	500	359	1 746
16	5 452	3 042	3 608	1 951	17 052
23 lista „Jedności Wiejskiej“	—	—	—	9	9

Dzielnik wyborczy: 17,478.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 4-ty,
 „ 2 „ 1 mandat: 3-ci,
 „ 3 „ 1 „ 5-ty.

Karol Mierzejewski (Z. L. N.). Lista 8. Rolnik-nauczyciel, zam. w Płocku, ul. Bielska 25. Ur. 1880 w Radziwiu, p. Płock. Gimn. w Płocku i Łodzi, wydział matemat. un. w Warszawie. B. prez. rady gminnej gm. Brwilno, b. czł. rady miejskiej i powiat. w Płocku. Poseł na Sejm ustaw. (1919 do 1922), prez. i czł. komisji aprow. i oświatowej. Przewodniczący płockiego Okręgowego Zw. Kółek Rolniczych, czł. zarządu Stow. Naucz. w Płocku, prezes Kółka Rolniczego w Sikorzu. Członek Tow. Naukowego w Płocku. B. prez. Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Łowiczu (1906), b. przewodn. Tow. Krajoznawczego i kier. Tow. Organizacji Narodowej w Łowiczu. B. kier. akcji spolszczenia gmin i szkół w powiecie Gostynińskim w 1905 r. B. organizator i kierownik tajnej organizacji oświatowej młodzieży w Łodzi. Więziony za udział w zjeździe młodzieży. Odznaczony „Krzyżem Walecznych“. Długoletni inspektor gimn. w Płocku.

Tadeusz Świecki (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Ziemianin. Prezes Dyrekcji Szczegółowej Towarzystwa Kredytowego ziemskiego od 1914. zamieszkały w Płocku, Kościuszki 6. Urodzony w 1880 r. w Stawce. Studja rolnicze i doksztalcające

z przyrody i ekonomji politycznej. B. członek tajnej organizacji oświatowej młodzieży i kolporter zakazanej „bibuły“. Jako prezes Towarzystwa Rolniczego ziemi Dobrzyńskiej odznaczył się szerszą inicjatywą, a to przez kupno własnej siedziby dla zorganiz. syndykatu rolniczego w Lipnie, stacji doświadczalnej w Głodowie, urządzenie dużej wystawy w Lipnie, urządzanie kursów rolniczych, na których sam wykładał. Po wybuchu wojny europejskiej prezes gubernialnego i powiatowego Komitetu Obywatelskiego i członek zarządu Komitetu miejskiego. Organizator i prezes Okręgowego Komitetu Obywatelskiego na powiaty Płock, Sierpc, Rypin i Lipno, z ramienia tego Komitetu założył taniej kuchni w Płocku i z dużych ochron. B. przewodn. Rady Opiekuńczej na powiaty Płock i Sierpc, a następnie czł. Rady Opiekuńczej miasta i powiatu Płockiego. B. przewodniczący wydziału wykonawczego Gubernjalnej Rady Szkolnej i Płockiej Macierzy Szkolnej. Pracuje nad uruchomieniem drugiego gimnazjum i seminarjum nauczycielskiego w Płocku. Czynny udział w urządzaniu kursów, bibliotek i t. p. Propozycje czynione mu przez Cleinowa założenia przyjaznego Niemcom pisma szorstko odrzuca. Pomimo ostrego nacisku odmawia swego udziału w zarządzie cywilnym utworzonym przez niemiecki korpus Harracha w Płockiem. Odmawia swego udziału w niemieckich zarządach powiat. W 1915 tworzy tajną organizację narodową, której zadaniem było podtrzymanie ducha w społeczeństwie i dotrwanie w oporze przeciw Niemcom. Proponowanego mu przez Niemców mandatu do I. Rady Stanu nie przyjął, wszedł natomiast z wyborów do II. Rady Stanu, gdzie jako członek Klubu Koła Międzypartyjnego należy do inicjatorów zgłoszonej przez ten Klub deklaracji, żądającej zjednoczenia ziem polskich. W 1918/19 kieruje wyborami do Sejmu w okręgu płockim. Czynny udział w pracach Związku Lud. Nar. Współpraca w organizacjach opieki i pomocy dla żołnierza polskiego. Podczas inwazji bolszewickiej jako pełnomocnik Komitetu Obywatelskiego Obrony Państwa kieruje w Płocku całą organizacją werbunkową i agitacyjną, za co

udekorowany został Krzyżem Walecznych przez Naczelnika Państwa. Przewodniczący Djeceżjalnego Komitetu dla spraw społecznych i b. przewodniczący Komitetów wykonawczych dwóch djeceżjalnych Zjazdów Katolickich. Odznaczony orderem św. Grzegorza.

Szczepan Sawicki (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Rolnik, zamieszkały w Kołoząbie, gmina Sochocin, p. Płońsk. Urodzony 1870 r. w Kołoząbie. Samouk. Członek Rady gminnej i sejmiku powiatowego, poseł na Sejm ustawodawczy (1919 do 1922) i członek komisji administracyjnej, ochrony pracy, współdzielczej i rolnej. Członek zarządu Związku Kółek Rolniczych, Polskiej Macierzy Szkolnej i sklepu współdzielczego. Członek Syndykatu Rolniczego i Spółki Betonowej. B. członek Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej. Członek zarządu Związku Ludowo-Narodowego i organizator kół prowincjonalnych. Za organizowanie gmin w sprawie usunięcia języka rosyjskiego skazany na 3 miesiące więzienia i 18 dni więzienia za okupacji niemieckiej.

Mieczysław Niedziałkowski (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Publicysta, zamieszkały w Warszawie, Polna 46, m. 6. Urodzony w 1893 roku w Wilnie. Prawo w Petersburgu. Sekretarz zarządu Uniwersytetu Ludowego. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji konstytucyjnej (sekretarz). Sejmowi przedłożył projekt Konstytucji. Wnioskodawca w sprawie utworzenia komisji sejmowej dla zbadania postępów żandarmerji polowej, w przedmiocie rozwiązania rosyjskiej drużyny oficerskiej przy oddziałach wojska polskiego, w sprawie wyłonienia komisji sejmowej dla zbadania stanu rzeczy w więzieniach i obozach koncentracyjnych (referent na plenum Sejmu) i innych. Referent ustawy o przyłączeniu ziemi Wileńskiej do Polski. Artykuły w pismach: „Robotnik“, „Naprzód“, „Jedność Robotnicza“, „Myśl Polska“, „Widnokrąg“, „Prawda“ i „Przedświt“ (redaktor). Książki: „Organizacja pośrednictwa pracy“ 1916 i „Izby wyższe w parlamentach“ 1918. W 1917 więziony miesiąc na Pawiaku

w Warszawie. Członek komisji parlamentarnej Klubu sejmowego, P. P. S.

Juljusz Poniatowski (Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie”. Lista 3. Ziemianin, zamieszkały w Czarnocinie p. Łódź. Urodzony w 1886 r. w Petersburgu. Szkoła realna Wilno (1903), agronomia Kraków (1906), 2 semestry wydziału ekonomiczno-społecznego uniwersytetu w Brukseli (1912), 2 semestry wydziału rolnego politechniki czeskiej w Pradze (1913). Od listopada 1914 do września 1915 plutonowy 5 pp. Leg. Polskich. Od listopada 1915 do września 1917 wiceprezes Wydziału Narodowego w Lublinie, 1917/18 referent polityczny Komendy Naczelnej P. O. W. w Warszawie. W rządzie lubelskim (listopad 1918) minister rolnictwa, następnie komisarz nadzwyczajny M. S. W. na b. okupację austriacką. Minister rolnictwa od 23 lipca 1920 do lutego 1921. Od 1917 członek zarządu Związku Kółek Rolniczych. Od 1916 członek zarządu głównego P. S. L. „Wyzwolenie”, członek komisji redakcyjnej organu stronnictwa „Wyzwolenie”. Poseł na Sejm ustawodawczy (kwiecień 1919—1922). Wnioskodawca w sprawie zniesienia granicy celnej od Księstwa Poznańskiego, zniesienia odrębności formacji wojskowej poznańskiej, unifikacji Poznańskiego, nadzoru państwowego nad prywatnemi towarzystwami ubezpieczeniowemi, zapobieżenia szkodliwemu dla reformy rolnej handlowi ziemią, gwarancji rządu do wysokości 10 milionów dla Centrali Współdzielczych Stowarzyszeń Rolniczo-Handlowych, tymczasowego kredytu osadniczego dla pracowników rolnych. Referent ustawy utworzenia Głównego Urzędu Ziemskiego. Członek komisji parlamentarnej klubu sejmowego P. S. L. „Wyzwolenie”. Równocześnie wybrany w okręgu 15 (Rypin) i z listy państwowej.

Zastępcy listy 8: Marek Kozielski, adwokat, Płock, Wiezienna 5. Antoni Rudnicki, rolnik, Warszawa, Chmielna 5. Leopold Damiński, rolnik, Ucieck, gm. Gutkowo, p. Sierpc.

Zastępcy listy 2: Wincenty Kępczyński, stelmach, Płock, 3 Maja 40. Paweł Jesionkowski,

instruktor Zw. Zaw. Robotników Rolnych, Rypin, Kościuszki 36.

Zastępcy listy 3: Tomasz Gabryś, kierownik agentury mleczarskiej, Rypin, Kościuszki 32. Antoni Anusiak, urzędnik prywatny, Lipno, Płocka 29.

Okręg 10.

Województwo Warszawskie

Powiaty: Włocławek, Nieszawa i Lipno.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 319 672. Polaków: 278 420 (87,1%), obcych 41 252 (12,9%).

Lud. Czerniewski

Stefan Sacha

Zygm. Piotrowski

Wacł. Winc. Łypaciewicz

Jakób Karan

	Włocławek	Nieszawa	Lipno	Razem
Uprawnionych	61 751	46 791	41 821	150 363
głosujących	49 435	37 679	35 747	122 859
głosy ważne	49 116	37 602	35 688	122 406
„ unieważnione	319	75	59	453
% głosujących	80,05%	80,52%	85,47%	81,70%
8	22 797	13 980	12 910	49 687
2	8 432	5 690	6 504	20 626
3	5 437	9 083	5 485	20 005
16	6 883	4 592	7 534	19 009
1	1 552	824	1 616	3 992
4	942	121	97	1 160
7	164	396	16	576
11	204	75	27	306
12	2 434	2 822	1 449	6 705
15	9	6	19	34
20	121	4	4	129
23 lista bezpart. z gm. Skępe	—	9	20	29
25 Zjeda. Kom. Wyb. »Poale Sjon i Cejrej Sjon«	141	—	7	148

Dzielnik wyborczy: 19 009.

Lista 8 otrzymała 2 mandaty.

„ 2	„ 1	„
„ 3	„ 1	„
„ 16	„ 1	„

Ludomir Czerniewski (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Publicysta i profesor szkół średnich w Warszawie. Urodzony w 1883 r. w Jenisejsku. B. kierownik wydziału historycznego kursów pedagogicznych Kat. Związku Polek. B. naczelnny komendant skauta i redaktor „Skauta“. B. sekretarz Komitetu Narodowego. Jeden z organizatorów Chrz. Demokracji i prezes stron. w 1919 i 1920 r. B. wiceprezes Koła Międzypartyjnego. Poseł na Sejm ustawodawczy (maj 1920—1922). Prezes klubu sejmowego Narodowego Chrz. Klubu Robotniczego. Członek komisji konstytucyjnej, spraw zagranicznych i innych. Członek podkomisji konstytucyjnej dla ostatecznej redakcji Konstytucji. Członek Rady Obrony Państwa. B. współpracownik „Gazety Warszawskiej“, „Gazety Porannej“, „Tygodnika Polskiego“ i innych. Książka: „Duch sztuki chrze-

ścijańskiej". Wiceprezes klubu sejmowego Narod. Chrz. Str. Pracy.

Stefan Sacha. (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Redaktor „Słowa Pomorskiego“, zamieszczały w Toruniu, plac św. Katarzyny 6. Urodzony w 1888 r. w Wojniczu. Wydział filozoficzny uniwersytetu w Wiedniu, Krakowie i Londynie. Jako porucznik rezerwy austriackiej walczył od 1. 8. 1914 do 1. 2. 1916 na froncie rosyjskim i włoskim. Służba w armii polskiej od 1. 11. 1918 do 31. 3. 1919. Artykuły w „Kurjerze Poznańskim“ i „Słowie Pomorskiem“ w Toruniu. Broszury wydane pod pseudonimem.

Zygmunt Kazimierz Piotrowski (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Dziennikarz-publicysta, zamieszkały w Warszawie, Nowy Zjazd 4, m. 14. Ur. 16. 12. 1891 r. w Tuchowie, p. Tarnów. Gimnazjum w Tarnowie i Nowym Sączu, prawo na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. W Nowym Sączu jako uczeń gimnazjalny członek koła socjalistyczno-niepodległościowego „Promień“, po r. 1910 prelegent wśród kolejarzy i robotników miejskich w Nowym Sączu z ramienia partyjnej komisji oświatowej. Jeden z założycieli Uniwersytetu Ludowego w Nowym Sączu. W Krakowie udział w robocie politycznej P. P. S. Galicji i Śląska. W październiku 1912 wyjazd przez Niemcy do Ameryki. Z emigrantem polskim styka się, pracując jako niefachowy robotnik przez 11 godzin w fabryce mebli przez 3 miesiące. Uczęszczał następnie na uniwersytet w Valparaiso Ind., a w marcu 1915 wstąpił jako współredaktor „Dziennika Ludowego“ w Chicago. Czynny udział w życiu partyjnym, organizator i prelegent Kółek oświatowych. Prelegent Polskiego Uniwersytetu Ludowego w Chicago i 4-letni jego sekretarz. Inicjator wycieczek naukowych do muzeów, szpitali i wycieczek krajoznawczych poza miasto. Udział w pracach Komitetu Obrony Narodowej, z ramienia Związku Socjalistów Polskich, objazd 3-miesięczny (w 1915 r.) po osadach polskich w zachodnich i środkowych stanach. Kierownictwo strajkiem 40 000 robotników trustu zniwiarek International Harvester Co.

w Chicago (1917) i strajkiem garbarzy, robotników i robotnic krawieckich, kolejarzy warsztatowców w liczbie 500 000 (1919), robotników gazowni, wielkich rzeźni i robotników krawieckich w liczbie 25 000 w Nowym Jorku (styczeń 1921). Jako sekretarz Związku Socjalistów Polskich nawiązuje bezpośrednie stosunki z P. P. S., podczas najazdu bolszewickiego, bierze udział w kampanji propagandycznej, na rzecz Polski, objeżdżając kolonie polskie. W październiku 1921 r. powrócił do kraju, gdzie jako prelegent objeżdża okręg Łodzi i Zachodniej Małopolski. W grudniu i styczniu (1922) objazd odczytowy i organizacyjny z ramienia C. K. W. P. P. S. na Górnym Śląsku. Od lutego do sierpnia 1922 objazd organizacyjny Pomorza i Poznańskiego. Artykuły w pismach: „Dziennik Ludowy“ Chicago, „Robotnik Polski“ Chicago, „Przemysłowa Demokracja“ New-York, „Advance“ New-York, „Robotnik“, „Naprzód“, „Gazeta Robotnicza“, „Światło“, „Łodzianin“, „Wice“, Chicago i inne. Książka: „Dziesięć Lat Pracy“ 1908—1918 Polskiego Uniwersytetu Ludowego w Chicago z krótkim przeglądem całego oświatowego ruchu polskiego na emigracji amerykańskiej i ankieta oświatowa. Członek rady nadzorczej Banku Ludowego w Warszawie. Sekretarz klubu sejmowego P. P. S. i jego referent dla spraw emigracyjnych.

Wacław Wincenty Łypacewicz (Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie“). Lista 3. Adwokat, zamieszkały w Warszawie, Nowosenatorska 12. Urodzony w 1871 r. w Płońsku. Uniwersytet warszawski i kilkuletnie studja ekonomiczne, filozoficzne i prawnicze zagranicą (głównie we Włoszech). B. pełnomocnik gminny. Od 1916 radny m. Warszawy, prezes Klubu Reformy Gospodarki Miejskiej, wiceprezes Rady Szkolnej m. Warszawy, wiceprezes Komisji Głównej Powszechnego Nauczania i Komisji Rozszerzenia Sieci Szkolnej w Warszawie. Czynny udział w stowarzyszeniach (b. członek zarządu Tow. Kultury Polskiej od chwili założenia do czasu zamknięcia przez Rosjan). Od 1908 do 1915 współredaktor i współwydawca „Prawdy“. Podczas okupacji niemieckiej w „Kurjerze Porannym“ przeprowadził kam-

panję przeciwko Komitetowi Obywatelskiemu miasta Warszawy i rządowi „familji“. Książki: „O kursie wekslowym“, „O ośmiogodzinnym dniu pracy“ i „Marka Polska. Przyczyny i skutki jej upadku oraz drogi i środki uzdrowienia waluty i finansów w Polsce“. Jako prezes Polskiego Zjednoczenia Postępowego popierał gorąco t. z. ruch zaraniarski. Do P. S. L. „Wyzwolenie“ należy od 1918 i jest członkiem Zarządu Głównego. Członek komisji parlamentarnej klubu sejmowego. Kilkumiesięczne więzienie w X pawilonie cytadeli warszawskiej w 1901 r. i zesłanie do Rosji 1903—1904.

Jakób Karan (Zjednoczenie postów niemieckich). Lista 16. Nauczyciel ludowy, zamieszkały we Włocławku, Ogrodowa 4. Wyznanie ewangelicko-augsburskie. Urodzony 16. 10. 1883 r. w Płatkownicy, ziemia Siedlecka. Seminarjum nauczycielskie w Warszawie (1902), kurs półroczny humanistyczny we Włocławku (1921) i wyższe kursa metodyczne (1916 i 1917). Kantor i kasjer parafii ewangelicko-augsburskiej we Włocławku.

Zastępcy listy 8: Władysław Ożminkowski, rolnik, Borek, gm. Czamanin, p. Nieszawa. Feliksą Dowmontowa, radna miejska, Włocławek, Nowy Rynek 7. Jan Tomaszewski, obrońca sądowy, Włocławek, Spichlerza 28. Jan Kępiński, rolnik, Jastrzębie, p. Lipno.

Zastępcy listy 2: Stefan Zbrożyna, ławnik magistratu, Włocławek, Szpitalna 11. Wacław Rankowski, instruktor Zw. Zaw. Rob. Rolnych, Lipno, Borek.

Zastępcy listy 3: Stanisław Kuliński, Popowiczki, gm. Falborz, p. Warszawa. Henryk Ciborowski, kooperatysta, Brześć Kujawski.

Zastępcy listy 16: Wilhelm Drang, rolnik, Bernardowo, gm. Mazowsze, p. Lipno. Emil Lange, rolnik, Słońsk, p. Nieszawa.

Okręg 11.

Województwo Warszawskie

Powiaty: Łowicz, Kutno, Gostynin i Sochaczew.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 342 373. Polaków: 311 014 (91,80%), obcych 31 359 (9,20%).

Witold Staniszkis

Franciszek Urbański

Józef Goździk

Jan Dąbski

Ludwik Śiedziński

	Łowicz	Kutno	Gostynin	Sochaczew	Razem
Uprawnionych	49 320	49 388	35 623	29 388	160 610
głosujących	40 930	39 492	29 974	24 720	135 116
głosy ważne	40 801	39 398	29 903	24 651	134 753
„ unieważnione	129	94	71	69	363
% głosujących	82,98%	79,96%	84,14%	84,11%	84,12%
8	14 609	14 093	9 903	8 276	46 881
1	13 601	7 129	9 036	956	30 722
2	3 923	12 129	3 808	3 978	23 838

3	5 002	854	1 003	6 899	13 758
4	66	725	323	20	1 134
5	115	441	242	173	971
7	105	251	244	46	646
11	157	119	10	—	286
12	241	119	112	979	1 451
15	676	—	—	216	892
16	2 276	3 168	5 199	3 106	13 749
20	6	370	23	2	401
23 lista lokalna	24	—	—	—	24

Dzielnik wyborczy: 15 627.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 4 i 5-ty.

„ 1 „ 1 „ 2-gi.
 „ 2 „ 1 „ 3-ci.

Witold Staniszkis (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, zamieszkały w Warszawie, Lwowska 3. Urodzony 20. 12. 1880 w Marjampolu. Gimnazjum Marjampolu i Łomża, wydział przyrodniczy uniwersytetu w Warszawie (1903), studjum rolnicze w Krakowie (1905). W 1915 r. wiceburmistrz Kutna. B. poseł na Sejm ustawodawczy (1919-1922) Sekretarz komisji rolnej. Wnioskodawca w sprawie zbadania nadużyć milicji ludowej. w sprawie wyznaczenia odpowiedniego gmachu Szkole Gospodarstwa Wiejskiego i innych. Referent mniejszości komisji ustawy o reformie rolnej i referent komisji dla zbadania nadużyć popełnionych przez spółki drzewne. Przed 1903 r. prezes tajnego towarzystwa oświaty narodowej, b. członek zarządu Bratniej Pomocy, był członkiem IV Koła akademickiego T. S. L. w Krakowie, b. prezes akademickiego Koła związku pomocy narodowej w Krakowie, b. sekretarz „Sokoła“ w Krakowie, prezes Towarzystwa Krajoznawczego w Kutnie, członek zarządu Towarzystwa Rolniczego w Kutnie. Artykuły w pismach: „Przegląd Rolniczy“, „Tygodnik Rolniczy“, „Gazeta Rolnicza“, „Zorza“, „Zjednoczenie“ i „Wiadomości Polityczne“. Książki: „Znaczenie kwasu fosforowego w życiu roślin, jego pobieraniu i przerabianiu“, „Uprawa szczegółowa roślin“, „Sprawa rolna“ i liczne sprawozdania z doświadczeń stacji doświadczalnej w Kutnie.

Franciszek Urbański (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Sekretarz generalny Chrześcijańskiego Związku Zawodowego Robotników Rolnych, zamieszkały w Warszawie, Wileńska 7, m. 7. Urodzony 7. 11. 1891 w Suchodębii, p. Kutno. Ochotnik armji polskiej w 1920 r. Organizator straży ogniowych, kooperatyw, kółek rolniczych i oświatowych.

Józef Goździk (Związek Ludowo-Narodowy) Lista 8. Rolnik, zamieszkały we wsi Złaków—Borowy, p. Łowicz. Urodzony w 1869 r. w Złakowie Borowym. Szkoła elementarna.

Jan Dąbski (Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast“). Lista 1. Dziennikarz, zamieszkały w Warszawie, Aleje Ujazdowskie 22. Urodzony w 1880 r. w Kukizowie, p. Lwow. Chemja na uniwersytecie we Lwowie. B. podsekretarz stanu w Min. Spraw Zagranicznych (1919—1921) prezes delegacji pokojowej w Mińsku i Rydzu, odznaczony orderem „Polonia Restituta“ I klasy. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji rolnej, skarbowo-budżetowej, spraw zagranicznych i wojskowej (wiceprezes). Wnioskodawca w sprawie przyłączenia do Polski Mazowsza Polskiego, utworzenia „Wsi Kościuszkowskiej“, unormowania stosunków prawnych zawodu dziennikarskiego, subwencji dla Muzeum Przemysłu i Handlu i innych. Referent ustawy o reformie rolnej. Wiceprezes stronnictwa i b. wiceprezes klubu sejmowego P. S. L. „Piast“ i związku posłów ludowych w Sejmie. B. oficer werbunkowy Dep. Wojsk. N. K. N. w Lublinie i porucznik 4 pp. Leg. Pol. Członek T. S. L., kółek rolniczych, prezes Centrali Współdzielczych Stowarzyszeń Rolniczych w Warszawie, prezes Syndykatu dziennikarzy w Warszawie i prezes Stowarzyszenia Legionistów“. Wiceprezes klubu sejmowego P. S. L. „Piast“. Prezes komisji spraw zagranicznych. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Ludwik Sledziński (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Biuralista, zamieszkały w Warszawie — Praga, Strzelecka 26, m. 39. Bezwyznaniowy. Urodzony 26. 12. 1875 w Zduńskiej Woli. Szkoła

miejska w Zduńskiej Woli i studja przyrodnicze, historyczne i społeczne (w więzieniu). B. członek polskiej rady gminnej w Irkucku i jej delegat do różnych miast Wschodniej Syberji. Członek Stowarzyszenia b. więźniów politycznych, Wolnomyślicieli i Ligi Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Artykuły w pismach robotniczych. Wspomnienia z lat 1904—1907 i wspomnienia z katorgi. B. zastępca generalnego sekretarza Centralnego Komitetu Wykonawczego P. P. S. Aresztowany w Łodzi 1. 4. 1901 i po 3 latach więzienia otrzymał 4 lata zesłania do gub. Archangielskiej. Uciekłszy stamtąd, 30. 10. 1906 aresztowany w Łowiczu i skazany przez sąd wojenny na 10 lat katorgi i wieczne osiedlenie na Syberji. Katorgę przeszło 9 lat odbył w Tobolsku i Aleksandrowsku. Przebywającemu na osiedleniu w Irkucku rewolucja marcowa 1917 r. przyniosła mu amnestję.

Zastępcy listy 8: Stanisław Grabiński, rolnik, Walewice, p. Łowicz. Stanisław Kamiński, rolnik, Gnatowice, p. Sochaczew. Jan Zdziennicki, stelmach, Oporów, p. Kutno.

Zastępcy listy 1: Tomasz Wróbel, rolnik i b. posł, Strugiennice, p. Łowicz. Andrzej Czapski, rolnik, Rataje, p. Gostynin.

Zastępcy listy 2: Jan Aleksander Janiak, urzędnik komunalny, Kutno, Alejowa 8. Józef Piesiewicz, formierz, Kutno, Warszawskie Przedmieście 241.

Okręg 12.

Województwo Warszawskie

Powiaty: Błonie, Skierniewice, Rawa i Grójec.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 390 304. Polaków: 358 415 (91,80%), obcych: 31 889 (8,20%).

Ks. Mar. Nowakowski

Wacław Bitner

Wojc. Wojciechowski

Aug. Stan. Thugutt

Kaz. Wł. Dobrowolski

Marj. Cieplak

	Błonie	Skierniewice	Rawa	Grójec	Razem
Uprawnionych	57 861	58 414	38 782	30 267	185 324
głosujących .	46 926	47 790	32 319	25 062	152 097
głosy ważne .	46 635	47 657	32 255	24 986	151 533
„ unieważnione	291	133	64	76	564
o/o głosujących	81,10o/o	81,81o/o	83,33o/o	82,80o/o	82,07o/o
8	17 057	18 315	8 592	8 542	52 506
3	2 421	9 520	10 832	6 883	29 656
2	10 349	8 871	3 793	4 224	27 237
1	7 891	3 793	4 846	2 394	18 924
4	283	260	571	233	1 347
5	1 364	677	35	62	2 138
7	1 726	13	133	62	1 934
10	776	402	42	157	1 377
12	747	343	160	710	1 960
16	3 778	4 988	3 096	1 645	13 507
20	242	475	19	74	810
23 lista lokalna	1	—	136	—	137

Dzielnik wyborczy: 17 502.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 3-ci

"	3	"	1	"	4-ty
"	2	"	1	"	5-ty
"	1	"	1	"	6-ty

Ks. Marcei Nowakowski (Związek Ludo-wo-Narodowy). Lista 8. Profesor seminarjum duchownego, zamieszkały w Warszawie, Krakowskie Przedmieście 52. Urodzony 20. 9. 1881 w Przyby-
szewie p. Grójec. Filozofja w Rzymie i teologja w Innsbrucku i Monachjum. Poseł na Sejm ustawo-
dawczy (1919—1922). Członek komisji wojskowej.
B. członek Komitetu Opieki nad Jeńcami. Członek
i założyciel Polskiego Czerwonego Krzyża i sekretarz
rady nadzorczej Polskiej Macierzy Szkolnej. Sekre-
tarz komisji wojskowej.

Wacław Bitner (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Adwokat, zamieszkały
w Warszawie, Kredytowa 14. Urodzony w 1893 r.
w Wilnie. Studja prawnicze w Kijowie i Peters-
burgu z dyplomem uniwersytetu w Petersburgu.
Ochotnik armji polskiej (podporucznik). Radca pra-
wny Chrześcijańskich Związków Zawodowych. Książ-
ki: „Materjały do bilansu handlowego Litwy“, „Przy-
czynę do poznania Kurlandji“ i „Stan gospodarczy
Litwy“. Członek Rady i Zarządu Głównego Stron-
nictwa. Opracował i napisał I program stronnictwa.
Członek komisji parlamentarnej klubu sejmowego Na-
rodowego Chrz. Stron. Pracy.

Wojciech Wojciechowski (Związek Lu-
dowo-Narodowy). Lista 8. Rolnik, zamieszkały
w Otrębusach, gm. Helenów, p. Błonie. Urodzony
w 1870 r. w Biskupicach. Wykształcenie domowe.
Członek rady gminnej, sejmiku powiatowego i ławnik
sądu pokoju. Członek zarządu Stowarzyszenia Rol-
niczo-Handlowego w Brwinowie.

August Stanisław Thugutt (P. S. L.
„Wyzwolenie“). Lista 3. Literat i przemysłowiec
(prezes zarządu S. A. „Len Polski“), zamieszkały
w Warszawie, Śniadeckich 9. Ur. 30. 7. 1873 w Łę-
czycy. Szkoła realna W. Górskiego w Warszawie
i matura rządowa (1891). Służba w 2 17 pp. Leg.

Pol. (1915/16) i 201 pp. W. P. Ranny 30. 7. 1920 pod Surazem. B. minister spraw wewnętrznych w gabinecie Moraczewskiego. B. członek Towarzystwa Krajoznawczego. Wiceprezes Ligi Obrony Praw Człowieka i Obywatela i Instytutu do badania spraw obcych narodowości w Polsce. B. kierownik tygodnika „Ziemia” (1910—1914). Artykuły w „Wyzwoleniu”. Książki: „Przewodnik po kraju”, „Przewodnik po Warszawie”, „W pałacej sprawie szkolnej” (1915), „Z Rosją czy przeciw Rosji” (1916), „Rada Narodowa” (1917), „Wrogowie ochrony rolnej” (1919), „Jakich Polsce rządów potrzeba” (1919), wydawnictwo nieperjodyczne tajne „Biuletyn” (1916/17) i „Zagadnienie jedności narodowej” (1917). W 1918 roku w więzieniu i obozie jeńców w Warszawie i Mo-dlinie przez 6 miesięcy. Prezes klubu sejmowego P. S. L. „Wyzwolenie” i prezes komisji administracyjnej. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Kazimierz Władysław Dobrowolski (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Kotlarz, zamieszkały w Warszawie, plac Parysowski 1. Urodzony 15. 2. 1884 w Jangarzewie, p. Grójec. Szkoła rzemieślnicza 3 klasowa. Od 1901—1904 pracował jako praktykant kotlarski w fabryce Lilpop i Rau w Warszawie. Wstąpiwszy w 1903 do P. P. S. w 1904 wstępuje do bojówki partji i brał czynny udział w zamachu na patrol policyjno-żandarmski i na oberpolicmajstra Nolkena. B. komendant dziesiątki bojówki na Powiślu i uczestnik szeregu zamachów na policję i żandarmerję. Udział w manifestacjach zbrojnych, ulicznych na Lesznie, ul. Wolskiej i pl. Grzybowskiem. Po aresztowaniu w 1906 r. zmuszony emigrować do Galicji, poczem wyjechał do Ameryki Północnej, gdzie przebywał do 1915 r., znalazłszy tam pracę i biorąc czynny udział w organizacji socjalistycznej politycznej i zawodowej. W końcu 1915 wróciwszy do kraju do 1917 służył jako kapral w I. Brygadzie Leg. Pol. Uniknąwszy internowania w Szczypiornie, przedostał się w Grójeckie, gdzie na własną rękę organizował młodzież wiejską w kółka socjalistyczne. Po kilku miesiącach wrócił do Warszawy i tu, ukrywając się przed Niemcami, pod przybranem nazwi-

skiem, organizował dzielnicę Powiśle. W 1920 r. służył w pułku dla Obrony Warszawy. B. poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922), członek komisji petycyjnej, robót publicznych i likwidacyjnej. B. kasjer kooperatywy „Promień”, członek Rady Nadzorczej Zrzeszenia Kooperatyw. W 1905 więziony 9 miesięcy w X Pawilonie cytadeli warszawskiej i skazany na wysyłkę do Wiatki, przed którą emigrował do Galicji i Ameryki.

Marjan Cieplak (Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast”). Lista 1. Nauczyciel gimnazjalny, zamieszkały w Skierniowicach, Sienkiwicza 4. Matura w seminarjum nauczycielskiem w Tarnopolu, matura gimnazjalna w Nowym Targu, wydział filozoficzny i egzamin kwalifikacyjny nauczycielski. Urodzony w 1894 r. w Płoskirowie. W wojsku służył 19 miesięcy jako ochotnik, front lwowski od 1. 11. 1918 do 1. 3. 1919, mianowany sierżantem na polu bitwy, ochotnik w 1920 r. od 1. 8. 1920 do 20. 7. 1921 jako podporucznik 64 pp. W. P. (odcinek „Rzeczna Polska”). B. prezes tajnego stowarzyszenia młodzieży w Tarnopolu „Bojkot”, członek czynny T. S. L. w Tarnopolu, prezes Związku Młodzieży w Leśnej, członek Towarzystwa Nauczycieli Szkół Powszechnych i Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich i Wyższych. W 1921 r. redaktor naczelny tygodnika „Zarzewie Ludowe” organu P. S. L. Członek zarządu okręgowego stronnictwa w Warszawie i zarządu okręgowego w Lublinie. W 1912 r. 20-dniowe więzienie w Staro-Konstantynowie za przewóz broszur przez granicę w Podwołoczyskach.

Zastępcy listy 8: Rafał Sygielowicz, małorolny, Zagorze, p. Rawa. Józef Markowicz, rolnik. Komorów, p. Błonie. Paweł Gwardyś, rolnik, Wola Magierowa, p. Grójec.

Zastępcy listy 3: Ludwik¹ Kruk, rolnik, Biernik, p. Skierniewice. Leon Majewski, komisarz ziemski, Wilno, Belmonta 34.

Zastępcy listy 2: Stefan Giedyk¹, kowal. Grójec. Antoni Paluch, tkacz, Żyrardów, Fabryczna 16.

— 78 —

Zastępcy listy 1: Piotr Witkowski, rolnik,
i b. poseł, Wolica, p. Błonie. Stanisław Dąbrowski,
nauczyciel gimnazjalny, Klonowa Wola, p. Grójec.

Okręg 13.

Województwo Łódzkie

Miasto Łódź.

Posłów 7

Ludność 30. 9. 1921: 451 813. Polaków: 266 301
(58,90/0), obcych: 185 512 (41,10/0).

Antoni Harasz

Wanda Ładzina

Karol Chądzyński

Jerzy Rosenblatt

Artur Kronig

Ludwik Waszkiewicz

Walenty Michalak

Uprawnionych	274 443
głosujących	223 487
głosy ważne	222 980
„ unieważnione	507
‰ głosujących	81,25‰
8	62 452
16	60 117
7	43 683
2	19 296
4	12 492
5	14 049
11	2 621
14	3 361
20	4 800
23 Zjedn. Kom. Wyb. Żyd. Partji Socjal. „Poalej Sjon“ i „Cejrej Sjon“	28
24 Centr. Kom. Wyb. Niez. Socjal.	77
25 Narodowa Partja Pracy	

Dzielnik wyborczy: 20 817.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 3-ci

„ 16 „ 2 „ 4, 5-ty

„ 7 „ 2 „ 6, 7-my

Antoni Harasz (Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy). Lista 8. Pracownik biurowy. Urodzony w 1878 r. w Łodzi. Szkoła fabryczna 4-klasowa i szkoła handl. niedzielna 4-klasowa. Był członkiem Rady miejskiej w Łodzi. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1920) i sekretarz Sejmu. Członek komisji konstytucyjnej i opieki społecznej. B. przewodniczący III. dzielniczy Komitetu Niesienia Pomocy

Biednym, organizator Stowarzyszenia Robotników Chrześcijańskich, założyciel VII. Towarzystwa pożyczkowo-oszczędnościowego. B, członek Rady Głównej Opiekuńczej w Łodzi, wiceprezes Towarzystwa śpiewaczego imienia Moniuszki. Członek Rady Głównej Stronnictwa Chrześcijańskiej Demokracji i organizator tegoż na gruncie łódzkim.

Wanda Ładzina (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Instruktorka sanitarna i przewodnicząca Narodowej Organizacji Kobiet, zamieszkała w Łodzi, Konstantynowska 5. Urodzona 17. 7. 1884 r. w Warszawie. Szkoła średnia w Warszawie, wyższa szkoła im. Królowej Saskiej w Dreźnie, szkoła sztuk pięknych prof. Gersona w Warszawie, „Academie Rançon“ w Paryżu, kursa sanitarne we Francji. Jako członkini Czerwonego Krzyża „Union de Femmes de France“ pracowała cztery lata w szpitalach francuskich najprzód w Biarritz i Nicei, potem przeszedłszy stopnie sanitarne do „Infirmerie Major“ (stopień kapitana) na froncie Amiens—Arras. W czasie najazdu bolszewickiego kierowniczką patrolu sanitarnego przy armji I-szej w walkach pod Radzyminem, potem przy Dowództwie Sanitarnem III-ciej armji na froncie litewskim. Założycielka i przewodnicząca Narodowej Organizacji Kobiet w Łodzi i województwie Łódzkim. Przewodnicząca Sekcji Sióstr przy Czerwonym Krzyżu w Łodzi i kierowniczką Związków Zawodowych Kobietych: pielęgniarek, pracownic igły, sług i innych Artykuły w sprawach kobiecych w miejscowych pismach codziennych. Za czteroletni udział w wojnie na froncie francuskim odznaczona „Palmes d'or“ od Ministerstwa Wojny, „Palmes d'or“ od Ministerstwa Zdrowia, „Palmes d'argent“ od francuskiego Czerwonego Krzyża, „Medaille d'honneur des epidemies“ od Ministerstwa Wojny. Medal brązowy i srebrny za pracę sanitarną w Polsce od Polskiego Czerwonego Krzyża.

Karol Chądzyński (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Aptekarz, zamieszkały w Łodzi, Główna 51. Ur. w 1868 r. w Łasku. Wydział farmaceutyczny uniwersytetu w Warszawie. Członek towarzystw handlowych i przemysłowych w Łodzi.

Dr. Jerzy Rosenblatt (Koło żydowskie w Sejmie — Żydowska Rada Narodowa: Stronnictwo sjonistyczne w Polsce). Lista 16. Lekarz, zamieszkały w Łodzi, Piotrkowska 35. Urodzony w 1872 w Lublinie. Gimnazjum i medycyna w Warszawie, specjalne studia w Berlinie i Londynie. Podczas wojny lekarz lazaretu Wszechrosyjskiego Związku Ziemskiego. B. członek II. Rady Stanu (z wyboru), radny i wiceprezes rady m. Łodzi i prezes frakcji żydowskiej. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Prezes Łódzkiego Komitetu Sjonistycznego, prezes Towarzystwa literacko-muzycznego „Hasomir“, założyciel Łódzkiego Żydowskiego Skautingu. Członek Żydowskiej Rady Narodowej i Centralnego Komitetu Sjonistycznego w Polsce. Współpracownik „Łodzer Tageblatt“.

Artur Kronig (Zjednoczenie posłów niemieckich — Niemieckie Partja Pracy w Polsce). Lista 16. Redaktor tygodnika „Freiheit“ (organ Niemieckiej Partji Pracy), zamieszkały w Łodzi, Wólczańska 94. Wyznanie ewang.-augsburskie. Urodzony 6. 4. 1896 w Łodzi. 4 semestry wydziału prawa i nauk politycznych Uniwersytetu Warszawskiego. Jako ochotnik wstąpił 16. 11. 1918 r. do wojska polskiego i służył w 28 pułku Strzelców Kaniowskich, następnie jako podporucznik w Wojskowym Okręgowym Zakładzie Gospodarczym Nr. IV, zwolniony 11. 1. 1921 jako akademik. Członek niemieckiego stowarzyszenia szerzenia oświaty i komitetu niesienia pomocy uchodźcom z Rosji. Artykuły w pismach: „Łodzer Freie Presse“, „Volksfreund“, „Die Arbeit“ i „Freiheit“. Sekretarz generalny Niemieckiej Partji Pracy, członek zarządu głównego i kierownik wydziału politycznego partji.

Ludwik Waszkiewicz (Narodowa Partja Robotnicza) Lista 7. Nauczyciel gimnazjalny, zamieszkały w Łodzi, Wólczańska 109. Urodzony 23. 7. 1888 w Łodzi. Szkoła handlowa w Łodzi, matura gimnazjum św. Anny w Krakowie, absolwent wydziału filozoficznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Jeden z inicjatorów bojkotu szkolnego w 1906/7 w Łodzi. Radny m. Łodzi. Poseł na Sejm

ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji ochrony pracy (wiceprezes), prawniczej i zagranicznej. Delegat na konferencję pokojową w Rydze. Wnioskodawca w sprawie przyznania kredytu 10 milionów na cele urządzenia Kas Chorych w b. zaborze rosyjskim, sekwestru ziemiopłodów, masowych rugów robotników rolnych w b. dzielnicy pruskiej i innej. Sekretarz Sejmu. Sekretarz klubu sejmowego N. P. R. Członek rady naczelnej N. P. R. B. przewodniczący „Zarzewia“, członek stowarzyszenia zawodowego „Praca“ i kooperatywy „Wyzwolenie“. Członek zarządu Koła Polskiej Macierzy Szkolnej i b. wiceprezes i założyciel Uniwersytetu Ludowego. B. współpracownik „Zarzewia“. B. redaktor nielegalnego „Głosu Robotnika“ (Łódź). Artykuły w „Sprawie Robotniczej“ i „Pracy“. Sekretarz komisji pracy. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Walenty Michalak (Narodowa Partja Robotnicza). Lista 7. Robotnik, zamieszkały w Łodzi, Magistracka 14. Urodzony 14. 2. 1882 w Poręczewie, p. Łęczycy. Szkoła ludowa. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji inwalidzkiej, petycyjnej i wojskowej. Referent ustawy o służbie w wojsku felczerów. Wnioskodawca w sprawie noszenia odznak i orderów wrogich Polsce państw, w sprawie wydania ustawy o opiece nad inwalidami wojennymi i innych. Plutonowy i kompani saperów Leg. Pol. Internowany w Szczypiornie przez 4 miesiące. B. członek Ligi Narodowej, b. członek „Strzelca“ w Rzeszowie, b. członek związku zawodowego robotników przemysłu włóknistego, b. członek Polskiej Macierzy Szkolnej. Prezes rady nadzorczej Widzewskiej Współdzielni Spożywców. Jeden z założycieli N. Z. R. Członek zarządu okręgowego stronnictwa w Łodzi i kilkoletni członek zarządu głównego. Artykuły w „Pracy“, „Sprawie Robotniczej“ i t. d.

Zastępcy listy 8: Władysław Adamski, biuralista, Łódź, Ogrodowa 28. Zygmunt Fidler, przemysłowiec, Łódź, Orla 17. Karol Folkierski, inżynier, Łódź, Kościuszki 3. Antoni Czernik, robotnik, Łódź, Grabowa 19.

Zastępcy listy 16: Szulim Bialer, przemysłowiec, Łódź, Piotrkowska 76. Adolf Steigert, fabrykant, Łódź, Przędzalniana 74, Abram Lewinson, dziennikarz, Łódź, Cegielniana 57.

Zastępcy listy 7: Józef Bednarczyk, sekretarz związku budowlanego, Łódź, Składowa 32. Adam Durka, biuralista związku „Praca“, Łódź, Radwańska 53. Jan Żukowski, majster przedziałniczy, Łódź. Zakątna 80.

Okręg 14.

Województwo Łódzkie.

Powiat: Łódź, Łask i Sieradz.

Posłów 6.

Ludność 30. 6. 1921: 413 661. Polaków: 354 133
(85,6 ‰), obcych: 59 528 (14,4 ‰).

Kaz. Rokossowski

Inż. H. M. Lipski

Dr. Franc. Rąb

Aug. Utta

Henryk Wyrzykowski

Zygm. Nowicki

	pow. Łódź	Łask	Sieradz	Razem
Uprawnionych	57 275	73 982	69 990	201 227
głosujących	50 101	66 918	60 087	176 806
głosy ważne	49 932	66 432	59 940	176 304
„ unieważnione	196	186	147	502
$\frac{0}{100}$ głosujących	87,47 $\frac{0}{100}$	90,07 $\frac{0}{100}$	85,85 $\frac{0}{100}$	87,86 $\frac{0}{100}$
8	22 408	25 952	15 116	63 476
16	13 944	12 316	75 13	33 773
1	20 26	14 540	11 722	28 288
3	1 220	2 361	15 037	18 618
2	2 340	5 586	7 362	15 396
4	237	88	232	557
5	788	874	71	1 733
7	6 511	3 668	1 345	11 545
11	114	258	83	452
12	178	640	804	1 622
14	54	97	483	634
15	—	2	4	6
18 zjednoczony Komitet Wy- borczy żydowskich Partji	1	17	22	40
23 Socjalistycznych „Poale Sjon” i Ceteri Sjon”	13	23	146	182

Dzielnik wyborczy: 18 618.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty.

„ 16	„	1	„
„ 1	„	1	„
„ 3	„	1	„

Kazimierz Rokossowski (Chrześcijańsko-Narodowe Stronnictwo Pracy). Lista 8. Od 1900 do 1919 adwokat, ad 1919 rejent, zamieszkały w Zduńskiej Woli. Urodzony 2. 3. 1876 w Załubicach, gmina Małopole, p. Radzymin. Wydział prawny uniwersytetu w Petersburgu (1900). Radny miasta Zduńska Wola i członek sejmiku powiatowego w Sieradzu. Członek Towarzystw „Oświata“, „Sokół“, Wspólnota“ i innych. Sporadyczne artykuły w pismach. Trzykrotne więzienie rosyjskie za pracę oświatową i narodową.

Inż. Henryk Mieczysław Lipski (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Dyrektor gimnazjum im. Zamojskiego w Warszawie, zamieszkały Smolna 30, m. 5. Urodzony w 1877 w Suwałkach. Gimnazjum filologiczne w Łodzi, wydział matematy-

czny uniwersytetu w Petersburgu, wydział budowy maszyn i elektrotechniki w Zurychu. Podczas najazdu bolszewickiego członek Straży Obywatelskiej w Warszawie. B. przewodniczący Rady Miejskiej w Pabjanicach. B. przewodniczący t. zw. Towarzystwa Naukowego, Straży Ogniowej, Komitetu Obywatelskiego, Komitetu Opieki nad Rezerwistkami w Pabjanicach. Obecnie przewodniczący Koła dyrektorów szkół średnich w Warszawie i członek zarządu kilku stowarzyszeń.

Dr. Franciszek Rąb. (Związek Ludowo-Narod.). Lista 8. Nauczyciel Rz.-kat., ur. 1888 r. w Krasnem pod Rzeszowem, zam. w Warszawie, ul. Śniadeckich 9. Egz. dojrzał. w seminarjum naucz. w Rzeszowie i gimnazjum I. tamże, egz. kwalif. na naucz. szkół powsz. w Krakowie; studja prawa i filozofji na Un. Jagiell., doktorat nauk polit. i prawa. Od 1907 na różnych stanowiskach w szkolnictwie powszechnem. Od 1914—18 w armji austr. 56 mies. na froncie, od stycznia do czerwca 1919 ochotnik W. P. w kampanji ukraińskiej, a w 1920 ochotnik w kampanji bolszewickiej. Praca społeczna: Kółka rolnicze, kasy Raiffeisena, spółki wytwórcze, T. S. L., Sokół, uniw. wiejskie. Publikacje z dziedziny szkolnictwa i nauk społecznych. W Z. L. N. czynny w Małopolsce Zach., Śląsku i Chełmszczyźnie.

August Utta (Zjednoczenie Posłów Niemieckich). Lista 16. Ewangelik. Kierownik szkoły powszechnej, zamieszkały w Łodzi, Wólczańska 117. Urodzony 5. 6. 1887 w Augustynowie. Seminarjum nauczycielskie w Warszawie. Od 1. 8. 1914 do 8. 4. 1918 służył w armji rosyjskiej jako kierownik oddziału sanitarnego. Od 26. 2. 1919 radny m. Łodzi, członek prezydium Rady Miejskiej i 2 komisji i 2 wydziałów magistratu: oświaty i kultury i opieki społecznej. Członek Rady Szkolnej m. Łodzi i Związku Nauczycielskiego. Wiceprezes Klubu sejmowego Zjednoczenia Posłów Niemieckich.

Henryk Wyrzykowski (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Redaktor naczelny „Ludowca“ — Gazety Ludowej, zam. w Warszawie, Świętokrzyska 17. Ur. 1884 w Częstochowie. Gimn. filolog. w Często-

chowie. Czynny udział w agitacji za Legionami i udział w akcji pomocy dla Legionistów w Łodzi. W 1920 r. w czasie inwazji bolszewickiej propaganda w okręgu D. O. G. w Łodzi. B. czł. i sekr. Rady Stanu w 1918 r., czł. całego szeregu stow. kultur. i oświat. Artykuły w „Kurjerze Lwowskim“ i „Polityce“. Prezes zarządu okręg. na woj. Łódzkie, czł. zarządu głównego i rady nacz. P. S. L. „Piast“. W 1901 blisko rok więziony w Piotrkowie i Kielcach i zesłany do gubernji Kurskiej za prowadzenie kół samokształceniowych wśród uczniów gimnazjum w Częstochowie i za pracę oświatową wśród włościan i robotników. Po powrocie z zesłania na skutek amnestji czynny udział w ruchu rewolucyjnym 1905, dwukrotnie aresztowany, przed nowem aresztowaniem zbiegł do Krakowa. Po powrocie pod cudzem nazwiskiem mieszkał w Łodzi.

Zygmunt Nowicki (Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie“). Lista 3. Nauczyciel szkoły powszechnej, zamieszkały w Warszawie, Wilcza 44, m. 12. Urodzony 5. 1. 1881 w Krasnopolu p. Sejny. Seminarjum nauczycielskie w Wejwerach (Suwałszczyzna) 1899 r. i tajne kursa dla nauczycieli ludowych w Warszawie w 1900, 1, 2, 3 i 4-tym roku. W 1920 r. ochotnik-szeregowiec W. P. Wiceprezes Zarządu Głównego Związku Polskiego Nauczycielstwa Szkół Powszechnych, redaktor „Głosu Nauczycielskiego“, członek rady szkolnej m. st. Warszawy (z wyboru nauczycielstwa warszawskiego). W 1905 i 1906 współredaktor tygodnika ludowego (organ Polskiego Związku Ludowego), który zamykany przez władze rosyjskie wychodził w Warszawie pod nazwami: „Życie Gromadzkie“, „Głos Gromadzki“, „Wiś Polska“, „Snop“ i „Zagon“. W 1903 i 1904 korespondent „Ogniwa“ i w 1915 r. pisywał wstępne artykuły do „Gońca Częstochowskiego“. W końcu 1904 r. był jednym z założycieli „Polskiego Związku Lud.“ — protoplasty dzisiaj P. S. L. „Wyzwolenie“. W 1906 aresztowany wraz z całym zarządem Związku i składem redakcji „Zagon“. Osadzony w twierdzy w Brześciu; po półrocznem więzieniu skazany na banicję z granic Rosji. Wyemigrował do Lwowa, otrzymaw-

szy w 1909 r. pozwolenie na powrót do Królestwa, objął kierownictwo szkoły powszechnej fabrycznej w Rakowie pod Częstochową. W 1916 przeniósł się do Warszawy, gdzie objął kierownictwo jednej ze szkół powszechnych, pracując równocześnie w stronnictwie jako członek zarządu głównego.

Zastępcy listy 8: Andrzej Kuśmierek, rolnik, i b. poseł, Potek, gm. Brzeźno, p. Sieradz. Bernard Dębich, majster fabryczny, Pabjanice, Zamkowa 35. Czesław Suszyński, inżynier, Charbice Górne, gm. Puczniew, p. Łódź. Szczepan Kikowski, rolnik, Dzi-gorzew, gm. Charłupia Mała, p. Sieradz.

Zastępcy listy 16: Artur Zerndt, właściciel domu, Zgierz, Szczęśliwa 11. Józef Szwarcwasser, lekarz, Pabianice, św. Jana.

Zastępcy listy 3: Piotr Rychlik, nauczyciel, Złoczew, p. Sieradz. Telesfor Wegner, rolnik i przemysłowiec, Łask.

Zastępcy listy 1: Edmund Wyganowski, obrońca sądowy, Sieradz, Kolegiacka 5. Władysław Górecki, nauczyciel, Łódź, Kilińskiego 139.

Okręg 15.

Województwo Łódzkie.

Powiaty: Konin, Koło, Słupca i Łęczyca.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 429 541. Polaków: 382 352 (89,1⁰/₀), obcych: 47 189 (10,9⁰/₀).

Wawrzyn. Sielski

Aleks. Dzierżawski

Stanisław Majewski

Antoni Langer

Franc. Pudlarz

Józef Spickermann

	Pow. Konin	Koło	Słupca	Łęczyca	Razem
Uprawnionych . . .	45 354	51 504	40 426	57 753	195 037
głosujących . . .	40 109	45 333	34 094	50 471	170 007
głosy ważne . . .	40 035	45 227	33 967	50 329	169 558
„ unieważnione . . .	74	106	127	142	448
% głosujących . . .	88,43	88,01	84,33	87,39	87,16
8	9 116	14 630	10 509	21 539	55 804
3	11 262	10 843	5 342	1 526	28 973
2	7 142	7 138	5 652	5 866	25 798
16	4 860	7 610	5 825	6 570	24 865
1	2 866	1 296	928	9 973	15 063
4	107	223	2	367	699
5	108	169	34	1 550	1 861
7	274	891	646	1 384	3 195
11	5	158	—	474	637
12	4 285	2 064	5 019	1 065	12 433
15	10	205	10	—	225
23 Nar. Partja Pr.	—	—	—	5	5

Dzielnik wyborczy: 18 601.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 3 i 6-ty

„ 3 „ 1 mandat: 2-gi

„ 2 „ 1 „ 4-ty

„ 16 „ 1 „ 5-ty,

Wawrzyniec Sielski (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Ziemianin, zamieszkały w Wyszynie, pow. Konin. Urodzony 30. 4. 1874. Szkoła realna w Kaliszu. Członek Rady Gminnej, Sejmiku Powiatowego, Wydziału Powiatowego, od 1902 sędzia gminny, a następnie sędzia pokoju (do 1921). Prezes

Kółka rolniczego, przewodniczący dozoru szkolnego, członek Powiatowego Zarządu Czerwonego Krzyża, prezes zarządu Hurtowni Polskiej w Koninie. Artykuły w pismach rolniczych. Prezes zarządu okręgowego i członek Rady Naczelnej Związku Ludowo-Narodowego.

Aleksander Dzierżawski (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Rolnik-ekonomista, starosta w Turku. Urodzony w 1890 r. w Mikulicach p. Turek. Gimnazjum klasyczne, wydział rolniczy uniwersytetu we Wrocławiu i kursa akademickie dla urzędników wyższej administracji przy uniwersytecie warszawskim. Przewodniczący sejmiku i wydziału powiatowego. Przewodniczący Rady Opiekuńczej gimnazjum męskiego w Turku. Prezes straży ogniowej i oddziału Czerwonego Krzyża w Turku. Artykuły: „Głos Kaliski“, „Głos Koniński“, „Gazeta Powiatowa“, w Turku i tygodnik „Posiew“ w Turku. Członek komitetu wykonawczego Związku Ludowo-Narodowego na okręg 15.

Stanisław Majewski (Związek Ludowo-Narodowy). Lista 8. Redaktor, zamieszkały w Grzegorzewie, gm. Krzykosy, pow. Koło. Ur. w 1891 r.

Antoni Langer (Polskie Str. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Literat i referent oświaty rolniczej Min. Roln., zamieszkały w Warszawie, Polna 76, m. 8. Urodzony w 1888 r.

Franciszek Pudłarz (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Tkacz, zam. w Łodzi, Piotrkowska 207. Ur. w 1883 r. w Łodzi. Szkoła elementarna - - samouk. Radny m. Łodzi. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji aprow., komunikacyjnej i wodnej. B. członek Tow. Krzewienia Oświaty w Łodzi. Organizator i członek Związku Zawodowego Rob. Przem. Włók. i b. członek zarządu. Organizator i członek kooperatywy „Związkowiec“ obecnie „Łodzianin“. Więziony przez 2 mies. w Łodzi w 1905, w 1907 po 9-miesięcznem więzieniu wydalony z Kongresówki na czas trwania stanu wojennego. Po powrocie do kraju aresztowany w Łodzi w 1913 i więziony do sierpnia 1914 (do chwili ucieczki Rosjan z Łodzi).

Józef Spickermann (Zjedn. Posłów Niem.).
Lista 16. Właściciel realności, zam. w Łodzi, Raj-
tera 11. Ur. 6. 3. 1870 w Błocie, p. Łódź. Szkoła
elementarna w Łodzi i szkoła majstrów w Minden.
B. członek Rady Miejskiej w Łodzi i jej sekretarz
Lawnik Sądu Pokoju. Poseł na Sejm ustawodawczy
(1919—1922). B. dyrektor i kasjer Bałuckiego Tow.
Wzajem. Kredytu. Członek cechu stolarskiego.

Zastępcy listy 8: Marcin Roch, rzemieślnik,
Duszniki, pow. Szamotuły. Piotr Wesołowski, rolnik,
Pępocin, gm. Kazimierz, p. Słupca. Jan Stępowski,
rolnik, Prądzew, gm. Topola, p. Łęczyca. Maksymil-
jan Ziemnicki, lekarz, Łęczyca.

Zastępcy listy 3: Tomasz Opas, rolnik,
Brudzew, pow. Koło. Władysław Kubus, rolnik i b.
poseł. Konin, Słupcka 16..

Zastępcy listy 2: Izydor Kopiszcz. sekretarz
Zw. zaw. rob. roln.. Konin, Duży Rynek. Jan Flor-
czak, prezes Zw. zaw. rob. roln., Łęczyca.

Zastępcy listy 16: Mendel Eillenberg, radny
m. Warszawy, Długa 8a. Reinhard Fiedler, rewizor
kas pożyczkowych. Konin, Słupcka 19.

Okręg 16.

Województwo Łódzkie.

Powiaty: Kalisz, Turek i Wieluń

Posłów 7.

Ludność 30. 9. 1921: 463 656. Polaków: 427 898
(92,3⁰/₀), obcych: 35 758 (7,7⁰/₀).

Dr. H. Radziszewski

Boł. Łażewski

Winc. Baranowski

Dr. Alfr. Fiderkiewicz

Piotr Chwaliński

Sirkis Lejzor

Zygm. Gardecki

	Pow. Kalisz	Turek	Wieluń	Razem
Uprawnionych	82 796	45 515	79 103	207 414
głosujących	68 836	39 641	67 980	176 461
głosy ważne	68 569	39 559	67 806	175 934
„ unieważnione	267	82	174	527
% głosujących	83,14	87,09	85,93	85,07
8	26 674	8 257	16 910	51 841
3	12 214	9 664	20 348	42 226
1	2 144	9 958	11 823	23 925
16	10 659	3 900	6 116	20 675
2	9 815	5 164	4 587	19 566
4	454	57	149	660
7	740	173	109	1 022
11	624	—	84	708
12	4 286	1 930	4 191	10 407
14	468	139	330	937
15	417	302	3 099	3 818
18	11	15	20	46

20	.	.	.	.	21	—	1	22
23	Zj. Kom. Wyb.	„Poale			42	—	39	81
	„Sjon i „Ceprej	Sjon“						

Dzielnik wyborczy: 19566.

Lista 8	otrzymała	2	mandaty:	1 i 3-ci
„ 3	„	2	„	2 i 5-ty
„ 1	„	1	mandat:	4-ty
„ 16	„	1	„	6-ty
„ 2	„	1	„	7-my.

Dr. Henryk Radziszewski (Związek Lud. Nar.). Lista 8. Profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, zam. w Warszawie, Bracka 18. Ur. 27. 7. 1873 w Brukseli. Prawo na uniwer. w Paryżu i tamże Szkoła Nauk Politycznych (z odznaczeniem i nagrodą), University College Londyn, prawo na uniw. w Petersburgu i doktorat filozofii w Krakowie. B. docent Uniwersytetu Jagiellońskiego i prof. uniw. w Lublinie. Członek II. Rady Stanu (z wyboru). Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek kom. skarb.-budż., ochrony pracy, odbudowy i oświat. Wnioskodawca i referent ustawy o pomocy państwa w odbudowie Kalisza. Referent ustaw o podatku dochodowym i majątkowym i szkołach akademickich. W 1922 r. za min. Michalskiego prowadził rokowania w Paryżu o zagraniczną pożyczkę amerykańską dla Polski. Człk. Tow. Nauk. w Warszawie, komis. hist. Akad. Umiejętności w Krakowie. B. prezes Stow. Pracowników Handlowych i wydziału wyszukiwania pracy. B. skarbnik Domu Sierot po robotnikach i b. sekretarz Sekcji Handl. Tow. Popier. Przem. Artykuły w pismach: „Bibl. Warsz.“, „Przegląd Narodowy“, „Ekonomista“, „Revue Politique et Parlementaire“, „Gaz. Warsz.“, „Gaz. Poranna“ i „Kurjer Warszawski“. Dzieła: „Skarb i organizacja władz skarbowych w Królestwie Polskiem“ (2 tomy), „Bank Polski“ (2 wydania), „Warszawa — gospodarstwo miejskie“, „Podatki gruntowe w Królestwie Polsk.“, „Zarys rozwoju przemysłu w Królestwie Polskiem“, „Piotr Steinkeller“, „Statystyka szkolnictwa początkowego“, „L'instruction politique au Royaume de Pologne“, „Statystyka stosunków handlowych Kró-

lestwa Polskiego z Anglią", Podręcznik ekonomji politycznej", „Nauka skarbowości", „Polska idea ekonomiczna" i „Polityka ekonomiczna" (3 tomy).

Bolesław Łażewski (Związ. Lud. Nar.). Lista 8. Radca Kontroli Państwa i naczelnik wydz. Warsz. Okręg. Izby Kontr. Państwa, zam. w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 37, m. 25. Ur. w 1877 r. Średni zakład naukowy w Tomaszowie, praktyczne i teoretyczne studia budowlane w kraju i zagranicą z egzaminem na stopień budowniczego. Od 1901 do 1920 inspektor ubezp. państw. W armji rosyjskiej służył jako zast. naczelnika ruchomych warsztatów artyleryjskich, jako urzędnik wojskowy — major. Był członkiem Związku Wojskowych Polaków frontu zachodniego. Podczas inwazji bolszewickiej prezes Komitetu Obrony Państwa na pow. Turecki i komendant Straży Obyw. tegoż powiatu. Członek Rady Miejskiej, członek sejmiku i wydz. pow. w Turku i czł. Rady Woj. w Łodzi. Reorganizator i organizator straży ogniowych i komendant tychże w Radomiu i Łowiczu, inicjator i protektor kursów pożarniczych. Czł. rad opiek. średn. zakładów nauk. w Łowiczu i Turku. Kurator ochron i wiceprezes sal zajęć w Radomiu. Czł. zarządu Pol. Macierzy Szkolnej i Tow. Krajoznawczego w Łowiczu. Założyciel „Gazety Powiatowej" w Turku i jej współpracownik. Książki: „Podręcznik dla techników przy szacowaniu młynów i urządzeń młyńskich" i „Uzasadnienia i ekonomiczne podstawy budowy kolei szerokotorowej Częstochowa—Włocławek" 1920. Prezes Rady Pow. Zw. Lud.-Nar.

Wincenty Baranowski. (Pol. Str. Lud. „Wyzwolenie"). Lista 3. Rolnik-siodlarz, zamieszkały w Wydrzynie, p. Wieluń. Ur. w 1877 w Wydrzynie. Szkoła elementarna i rzemieślnicza. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Czł. komisji przem.-handl. i robót publicznych. Prezes Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej, sekretarz Kółka Rolniczego i Czytelni Młodzieży. Artykuły w „Zaraniu" i „Wyzwoleniu". Za przekonania polityczne więziony z miesiące w Warszawie. Czł. kom. parlamentarnej klubu sejmowego P. S. L. „Wyzwolenie".

Dr. Alfred Fiderkiewicz (Polskie Stron. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Lekarz, zam. w Lesznie, Osiecka 51. Ur. 2. 7. 1886 w Horodence (Małopolska). Medycyna na uniwer. w Bostonie. Przez 18 lat przebywał w Ameryce (do maja 1922), gdzie był prof. w Collegium Medyczno-Chirurgicznem w Bostonie. B. prezes Szkoły Polskiej w Bostonie, czł. Obrony Narodowej i przywódca ruchu niepodległościowego w Ameryce. Założyciel i prezes P. S. L. „Wyzwolenie“ w Ameryce. Wiceprezes sejm. kom. opieki społecznej i inwalidzkiej.

Piotr Chwaliński (Pol. Str. Lud. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Krzyworzece, gm. Mokrsko, p. Wieluń. Ur. 30. 1. 1889 r. w Krzyworzece. Szk. lud. Służba w 48 p. p. rosyjskiej. Czł. kooperatywy i związku pszczelarskiego. Założyciel i gospodarz straży ogniowej. Prezes P. S. L. na powiat Wieluń.

Sirkis Lejzor (Koło Żydowskie w Sejmie — Centr. Zw. Ortodoksów). Lista 16. Przemysłowiec, zam. w Zgierzu. Ur. 17. 10. 1880. Wykształcenie domowe. Radny m. Zgierza. Czł. kom. wykon. Centr. Zw. Ortodoksów w Polsce. Przewodniczący Banku Ludowego w Zgierzu.

Zygmunt Gardecki (Pol. Partja Socjal.). Lista 2. Malarz, zam. w Warszawie, Marszałkowska 1. Ur. w 1887 r. w Warszawie. Samouk. Czł. kooperatyw i związków zawodowych w Warszawie. W 1903 więziony przez 8 miesięcy w X pawilonie cytadeli warszawskiej, w 1906 przez 10 miesięcy i wydalony zagranicę.

Zastępcy listy 8: Józef Kawecki, rolnik, Warszawa, Piękna 37. Józef Binek, rolnik, Goliszew, gm. Zborów, p. Kalisz. Marcin Roch, komisarz pbowodowy, Duszniki, p. Szamotuły.

Zastępcy listy 3: Marcin Kałużny, rolnik, Kościelna wieś, p. Kalisz. Stefan Adamek, rolnik, Bibjanna, gm. Piętno, p. Turek. Józef Sibera, rolnik, Okalew, gm. Skrzynno, p. Wieluń.

Zastępcy listy 1: Franciszek Jagiełło, rolnik, Turek, szosa Kaliska 40. Wacław Dlouhy, podprokurator sądu okręgowego, Piotrków, Aleja 3 Maja 4.

Zastępcy listy 16: Henryk Frenkler, restaurator, Turek, Kolska 7. Hersz Szenfeld, właśc. domu, Kalisz, Wiejska 18.

Zastępcy listy 2: Mieczysław Michalski, nauczyciel gimnazjalny, Kalisz, Lipowa 32. Walenty Chlebosz, kierownik kooperatywy robotniczej, Kalisz, Polna 26.

Okręg 17.

Województwo Kieleckie

Powiaty: Częstochowa i Radomsk

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 403 837. Polaków: 371 044 (91,9%), obcych: 32 793 (8,1%).

Jan Puchatka

Tad. Belina

Stanisł. Wartalski

Eust. Rudziński

Aleksy Cwiakowski

Kaz. Ruzak

	Częstochowa	Radomsk	Razem
Uprawnionych	110 966	76 498	187 464
głosujących	95 412	67 186	162 698
głosy ważne	95 093	67 024	162 117
„ unieważnione	319	162	581
% głosujących	85,98	87,84	86,78
8	37 010	14 399	51 409
3	14 674	32 371	47 045
2	12 345	5 721	18 066
1	3 282	2 476	5 758
4	343	119	462
5	11 91	134	1 325
7	3 265	609	3 874
12	10 832	5 202	16 034
16	9 763	4 737	14 500
20	9	—	9
23 Niezał. Socjal. w Polsce Pol. Bezpartyjny Kom. Wyb.	1 522	1 158	2 680
24	857	98	955

Dzielnik wyborczy: 17 136.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 3-ci

„ 3 „ 2 „ 4 i 5-ty

„ 2 „ 1 mandat: 6-ty

Jan Puchatka (Nar. Chrz. Stron. Pracy).

Lista 8. Prezes Centr. Komisji Chrz. Związku Zawodowego, zam. w Krakowie, plac Marjacki 22. Ur. w 1882 r. Polskie gimn. w Cieszyńcu i wydział prawny Uniw. Jagiell. w Krakowie. Czł. Rady miejskiej w Krakowie. Praca w stowarzyszeniach oświatowych i robotniczych w Cieszyńcu i Bielsku-Białej. Założyciel Chrzesc. Zw. Robotn. i Spółdz. Spożywczych w Krakowie. Redaktor „Ruchu Robotniczego“, „Chrześcijańskiego Górnika, Humnika i Saliniarza“, „Chrześcijańskiego Dróżnika“, „Chrześcijańskiej Służącej“. Artykuły w „Robotniku Polskim“, „Głosie Narodu“ i innych. Napisał: 4 poradniki prawne w czasie wojny, „Leon XIII a kwestja robotnicza“, „W sprawie kas chorych“ i „Związki Zawodowe“. Praca w stronnictwie od 1908 (założenie Chrzesc. Demokracji w Krakowie), członek zarządu dzielnicowego i głównego stronnictwa.

Tadeusz Belina (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Ziemianin, zam. w Strzelcach Wielkich, p. Radomsk. Ur. w 1886 r. w Strzelcach Wielkich. Szkoła handl. im. E. Rontalera w Warszawie i studjum rolnicze Uniw. Jagiell. w Krakowie (z odznaczeniem). W 1920 służył 3 miesiące jako szeregowiec-ochotnik w artylerji konnej. Czł. sejmiku powiat. i wydziału tegoż sejmiku od r. 1917, czł. Rady Szkolnej Okręg. i Kom. Okręg. Ziemskiej w Piotrkowie. Prezes Okręg. Tow. Roln. w Radomsku od 1918, czł. zarz. Stow. Roln.-Handl. w Piotrkowie i Radomsku. Drobne artykuły w pismach rolniczych.

Stanisław Wartalski (Zw. Lud.-Narod.). Lista 8. Prawnik i ekonomista, zam. w Warszawie, Hotel Europejski. Ur. 1880 r. Dyr. Stow. Kupców Polskich i redaktor „Tygodnika Handlowego“.

Eustachy Rudziński (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Inspektor szkolny, zam. w Warszawie, Szczygła 12. Ur. 20. 9. 1885 w Makowie, ziemi Łomżyńskiej. Gimn. w Krakowie i Un. w Bernie (Szwajcarja). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. kom. oświat., przemysł.-handl. i dla spraw żydowskich. B. sekr. kom. sejm. dla spraw zagr. i sekr. klubu „Wyzwolenie“. Czł. Tow. oświat. i zawod. nauczycielskich. Prezes rady nadz. Włociańskiego stow. roln.-handl. w Radomsku. Czł. zarz. gł. Zw. Strzeleckiego i Polsk. Tow. Kolonjalnego. Przed wojną czł. org. społeczno-kultur. (nieleg.). B. czł. org. strzeleckich, czł. zarządu główn. i wydz. wykon. stronn. i wicepr. klubu sejmow. P. S. L. „Wyzwolenie“. Więziony w Kielcach przez Rosjan za sprawy polityczne.

Aleksy Cwiakowski (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Nauczyciel zam. w Kusiętach, gm. Olsztyn p. Częstochowa. Ur. w 1895 r. w Sygontce, p. Częstochowa, Gimn. w Częstochowie i studja prawne Un. Warszawskiego i Krakow. (absolwent praw.). Od 1905 czł. P. O. W., jako por. 5 pp. brał udział w obrobie Lwowa i w walkach w Małopolsce. Ciężko ranny, dwukrotnie odzn. Krzyżem Wal. Prezes zarz. Stow. Roln. Handl. w Częstochowie. Artykuły w prasie ludowej. Czł. zarz. główn. P. S. L. „Wyzwolenie“.

Kazimierz Pużak (P. P. S.). Lista 2. B. sekr. gen. Min. poczt. zam. w Warszawie, Al. Jerozolimskie 93. Ur. 1883 r. w Tarnopolu. Gimn. w Tarnopolu i wydz. prawny uniw. we Lwowie. W 1899 r. założyciel w gimnaz. tajnej org. patriotyczno-radykalnej. Kolportaż bibuły agitacyjnej do zaboru rosyjskiego. W 1905 udział w pracy agit.-org. w Kongresówce i w wydziale bojowym. Od 1909 do marca 1911 czł. centr. wydziału agit.-org. partji. W 1917 praca organizacyjna w Rosji, założenie całego szeregu sekcji P. P. S. i zorganizowanie 4000 członków. Równocześnie pełnił funkcje przewodniczącego, sekretarza i skarbnika organizacji i redaktora „Głosu robotnika i żołnierza”. Po bitwie pod Kaniowem udzielał pomocy, rady i dokumentów setkom żołnierzy i oficerów korpusu Hallera. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Czł. komisji admin., aprow., likwid., prawn., regulam., dla badania więzień i obozów koncentracyjnych (sekretarz), demob. i dla reorganizacji urzędów państwowych. Referent amnestji dla b. więźniów politycznych i amnestji na Górnym Śląsku, wnioskodawca i referent utworzenia komisji celem zbadania stanu więzień i obozów koncentr. i po 2-miesięcznym objeździe więzień sprawozdawca imieniem komisji. Wnioskodawca w sprawie masakry robotników w Zagłębiu (12. 3. 1919) i zniesienia stanu wyjątkowego. W komisji prawniczej prowadził obstrukcję przeciwko zniesieniu ochrony lokatorów. Czł. rady nacz. P. P. S. i sekretarz gen. C. K. W. Aresztowany w marcu 1911 i po 2½ roczn. śledztwie skazany na 8 lat katorgi, którą odbył w twierdzy Szlisselburskiej. Uwolniony przez rewolucję marcową 1917 r. Członek komisji parlamentarnej P. P. S.

Zastępcy listy 8: Jan Łukowski, rolnik, Opatów, p. Częstochowa. Wiktor Stanios, robotnik, Częstochowa, Krakowska 24. Stanisław Nowak, rolnik, Kraszewice, p. Radomsk. Antoni Kocznur, nauczyciel, Dankowice, p. Częstochowa.

Zastępcy listy 3: Adam Bardziński, rolnik, Wilkowiecko, gmina Opatów, powiat Częstochowa

Leopold Jańczur, inżynier i dyrektor Włościańskiego Stow. Roln.-Handl. w Radomsku. Jan Trajdos, rolnik, Zakrzówek, gm. Radomsk.

Zastępcy listy 2: Józef Kaźmierczak, tokarz, Raków, dom fabryczny 14. Józef Dziuba, nauczyciel, Częstochowa, Jasna 2.

Okręg 18.

Województwo Łódzkie

Powiaty: Piotrków, Brzeziny

Posłów 5.

Ludność: 30. 9. 1921: 322 976. Polaków: 270 295 (83,7⁰/₀), obcych: 52 81 (16,3⁰/₀).

Henryk Popowski

Józef Tomczak

Zygm. Berezowski

M. Leib Helman

Wład. Fijałkowski

	Pow. Piotrków	Brzeziny	Razem
Uprawnionych . . .	92 780	81 016	153 796
głosujących . . .	75 272	50 988	126 260

głosy ważne	74 880	50 678	125 558
„ unieważnione	392	310	702
‰ głosujących	81,12	83,56	82,09
8	29 129	18 725	47 854
16	9 795	11 933	21 728
1	15 489	1 337	16 826
2	7 293	4 778	12 071
3	5 630	4 249	11 879
4	1 222	807	2 029
7	4 205	4 867	9 072
10	494	364	885
11	183	875	1 058
12	1 076	594	1 670
15	72	61	133
20	120	88	208
24 lista „rolników“	172	—	172

Dzielnik wyborczy: 15 952

Lista 8 otrzymała 3 mandaty

„ 16 „ 1 mandat

„ 1 „ 1 „

Henryk Popowski (Związek Lud.-Narod.).

Lista 8. Profesor gimn., zam. w Piotrkowie, Rokszycka 2. Ur. w 1878 r. w Piotrkowie. Gimn. w Piotrkowie i wydział przyrodniczy. uniw. w Warszawie i Lwowie. B. członek pierwszego pow. sejmiku za okupacji, powołany na to stanowisko przez Radę m. Piotrkowa. W czasie najazdu bolszewickiego przewodniczący powiat. obyw. Komitetu Obrony Państwa w Piotrkowie i pełnomocnik Centr. Wykon. O. K. O. P. B. prezes Polskiej Macierzy Szkolnej w Piotrkowie. Czł. zarządu Tow. Pom. Szkolnej, czł. rady Piotrk. Banku Pow., czł. rady i jeden z założycieli Piotrk. Pow. Zw. Stow. Spożywców. Współpracownik „Gazety Piotrkowskiej“ i korespondent pism warszawskich. Praca dyplomowa: „Geologia okolic Lwowa“. Przewodniczący zarządu Pow. Zw. Lud.-Narodowego.

Józef Tomczak (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8.

Rolnik, zam. w Biesiekierzy — Górzewo, gm. Biała, p. Brzeziny. Ur. w 1885 r. w Biesiekierzy. Wyższa szkoła rzemieślnicza w Łodzi z maturą, wyższe kursa

handlowe Zielińskiego w Warszawie. W armji rosyjskiej służył przez rok jako chorąży, rok i 3 miesiące na wojnie japońskiej i przez cały czas wojny europejskiej jako podporucznik i porucznik i od lipca 1920 do połowy lutego 1921 służył jako porucznik w 40 p. p. Strzelców Lwowskich. Wójt gminy Biała. B. czł. wydz. handl. przy sejmikach powiat. Brzezińskiego i Łódzkiego. B. prezes Kółka rolniczego „Dźwignia“ w Giecznie i tamże naczelnik straży ogn. W czasie służby w armji rosyjskiej odsiedział tygodniowy areszt, za przychylne odnoszenie się do żołnierzy Polaków.

Zygmunt Berezowski (Zw. Lud.-Narod.). Lista 8. Publicysta, zam. w Warszawie, Polna 64, m. 5. Tel. 80-12. Ur. 1891 r.

Moszek Leib Helman (Koło Żydowskie w Sejmie — Stron. Sjon. Ortod. „Mizrachi“). L. 16. Kupiec, zam. w Łodzi, Cegielniana 26. Ur. 28. 4. 1873. Gimnaz. 7-klasowe. Radny m. Łodzi i członek delegacji finansowej., wydz. zdrow. publ., opieki społ., statyst. i gospod., czł. rady nadz. gazowni miejskiej i przedsiębiorstw koncesjonowanych. Przewodniczący partji sjonistycznej „Mizrachi“ w Łodzi i czł. Centr. Kom. partji w Warszawie. Czł. kom. robót publ.

Władysław Fijałkowski (Polskie Stron. Lud. „Piast“). Lista 1. Rolnik i kierownik Okręg. Związku Kółek Rolniczych ziemi Piotrkowskiej, zam. w Piotrkowie, Żelazna 6. Ur. w 1892 r. w Modrzewku, p. Piotrków. Samouk. Ochotnik W. P. przez 6 miesięcy podczas najazdu bolszewickiego. Członek Rady gminnej w Goleszach, sejmiku i wydziału powiatowego w Piotrkowie i członek Rady woj. w Łodzi. Organizator i czł. Kółek Roln., Pow. Kooperat. Włosc., Banku Ludowego i czł. Zarządu Głównego Związku Kółek Rolniczych w Warszawie. Wydawca i redaktor „Tygodnika Ludowego“ w Piotrkowie. Organizator i prezes P. S. L. na powiat Piotrków, kierownik i wiceprezes zarządu woj. P. S. L. w Łodzi i czł. Rady Nacz. P. S. L. Z wyroku sądu wojakowego, austriackiego w 1917/18 więziony przez 5 mies. za organizowanie i pracę w P. O. W. i P. S. L. w Piotrkowskiem.

Zastępcy listy 8: Wincenty Chmyzowski, Woźniki, p. Piotrków. Franciszek Januszkiewicz, rolnik, Popielawy, gm. Łącznów, p. Brzeziny. Piotr Jędrzejczyk, rolnik, Kuznocin, gm. Bogusławice, powiat Piotrków, Stanisław Orzechowski, nauczyciel, Piotrków, Bykowska 71.

Zastępcy listy 16: Alfred Weggi, ksiązkowy, Tomaszów Mazowiecki, Gustowna 47. Wilhelm Silberstein, przemysłowiec, Piotrków, Bykowska 52.

Zastępcy listy 1: Dominik Dratwa, inspektor samorządu gminnego, Piotrków, Bykowska 52. Jan Walasik, rolnik, Sługocice, gm. Bętków, p. Brzeziny.

Okręg 19.

Województwo Kieleckie.

Powiaty: Radom, Końskie i Opatów.

Posłów 7.

Ludność 30. 9. 1921: 460 789. Polaków: 413 475 (89,7%), obcych: 47 314 (10,3%).

Stefan Sołtyk

Dr. Tad. Mendrys

Władysław Lippoman

Ignacy Ziętek

Józef Makulski

Stanisław Nowak

Tomasz Arciszewski

	Pow. Radom	Końskie	Opoczno	Razem
Uprawnionych	94 231	68 623	56 740	219 594
głosujących	75 482	53 030	47 057	175 569
głosy ważne	75 296	52 735	46 868	174 899
„ unieważnione	186	295	189	670
% głosujących	80,10	74,36	82,93	79,97
8	28 076	14 722	17 353	60 151
1	20 985	5 098	14 972	41 055
3	3 865	15 502	4 157	23 524
2	8 883	7 953	3 670	20 506
4	922	327	271	1 520
5	546	1 298	41	1 885
6	67	15	1 688	1 770
7	724	457	366	1 547
11	277	28	—	305
12	1 266	484	261	2 011
16	7 648	6 797	4 013	18 458
20	2 037	53	12	2 102

23	lista lokalna	—	1	33	34
24	lista byłego posła Tom. Jakubowskiego	—	—	31	31

Dzielnik wyborczy: 20 050.

Lista 8	otrzymała	3	mandaty	1, 2 i 3-ci
"	1	2	"	4 i 5-ty
"	3	1	"	6-ty
"	2	1	"	7-my

Stefan Sołtyk (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Dyrektor gimnazjum, zam. w Radomiu, Lubelska 41. Ur. 1880 w Zwoleniu. Wydział matem. uniwersytetu w Warszawie, egz. państw. w Odesie z dypl. I stopnia i kursa radjotelegraficzne. W armii rosyjskiej służył od 1915 do lipca 1917 jako chorąży zapasu w radjotelegrafii, potem w I. korpusie polskim Dowbora-Muśnickiego. Na zjeździe Polaków wojskowych w Piotrogradzie w czerwcu 1917 wybrany do Główn. Pol. Wojsk. Kom. Wykonawczego, mającego za zadanie organizować armję polską. Podczas inwazji bolszewickiej wstąpił do armji ochotniczej i mianowany został kapitanem-szefem gabinetu gen. Hallera. B. członek Rady Szkolnej Okręg. w Radomiu i czł. wydz. wykon. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919 do 1922). Sekretarz Sejmu. Przewodniczący komisji oświatowej i sekretarz komisji wojskowej. Praca w instytucjach o charakterze kulturalno-oświatowym. Artykuły w „Słowie Radomskim”. Książka: „Algebra dla średnich zakładów naukowych” (kurs litografowany). W 1905 za udział w wiecu domagającym się szkoły polskiej, usunięty z uniw. warszawskiego. Prezes komisji oświatowej.

Dr. Tadeusz Mendrys (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Wizytator szkół, zam. w Brześciu n. Bugiem. Ur. 1885 w Bolesławiu, p. Dąbrowa Gimn. w Tarnowie, wydz. filozoficzny uniwer. w Krakowie. B. prelegent Uniw. Powszechnego w Krakowie. Organizator kursów wieczornych dla analfabetów, kooperatyw szkolnych, domów ludowych, bibliotek ludowych i kółek rolniczych. B. prezes powiat. Komitetu śląskiego, wileńskiego, Obrony Państwa, Tow. Czerwonego Krzyża i t. d. w Końskich. Jako inspektor szkolny w Końskich w ciągu 3 lat powie-

kszył ilość szkół w powiecie z 70 na 200 i liczbę nauczycieli z 110 na 330. Książka: „O Mieczysławie Romanowskim. „Feljetony: „O Cyprjanie Godebskim“, i „O Stanisławie Orzechowskim“. Wiceprezes sejmowej komisji oświatowej.

Władysław Lippoman (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Rolnik, zam. w Mazowszanach, p. Radom. Ur. w 1888 r. w Dobranowicach, p. Wieliczka. Studium rolnicze uniwersytetu w Krakowie. Jednoroczna służba w armii austriackiej jako chorąży. Podczas wojny europejskiej przez Rosjan wysiedlony do Moskwy. Członek wydziału wykonawczego Rady Międzypartyjnej w Moskwie. Członek sejmiku i przewodniczący komisji szkolnej i członek innych komisji. Wiceprezes Tow. Roln. w Radomiu i przewodniczący wydz. ogrodniczego tegoż Tow. Czł. Komitetu Centr. Tow. Roln. Czł. zarządu Związku Ziemian w Radomiu i członek rady „Spółki Rolnej“ w Radomiu. B. redaktor tygodnika „Wygnaniec“ (Moskwa), b. sekretarz redakcji „Gazety Polskiej“ (Moskwa 1916—1918), współpracownik „Gazety Rolniczej“, „Słowa Radomskiego i Kieleckiego“ i „Przeglądu Sejmikowego“. Członek zarządu Koła Zw. L. N. w Radomiu i Radv Główniej Zw. L. N. w Warszawie.

Ignacy Ziętek (Polskie Stron. Lud. „Piast“) Lista 1. Rolnik, zam. w Pomorzanach, gm. Zalesice, p. Radom. Ur. 1890 w Pomorzanach. Szkoła elem. w Wierzbicy. W armii rosyjskiej służył od 1911—1917 i to na froncie od 1914 do 6. 6. 1916 (ranny pod Kowlem), a następnie w oddziałach zapasowych jako plut. W 1920 r. służba przez miesiąc w W. P. Sekretarz Koła Rolniczego w Polanach. Sekretarz P. S. L. na powiat Radom.

Józef Makułski (Polskie Str. Lud. „Piast“) Lista 1. Wiceprezes Gł. Urzędu Ziemskiego, zam. w Warszawie, Tamka 44, m. 4. Ur. 19. 3. 1879 r. w Opatowie. Wydział prawny uniwersytetu w Warszawie ze stopniem kandydata praw. Pełnomocnik Centr. Kom. Obywat. Królestwa Polskiego na Okręg Tambowsko-Penzeński od 22. 8. 1915 do 1. 10. 1918, do chwili powrotu do kraju.

Stanisław Nowak (Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie“). Lista 3. Sztymar górniczy, zam. w Bliżynie, p. Końskie. Ur. 31. 1. 1886 w Krynkach, p. Opatów. Szkoła ludowa. B. czł. tajnej organizacji Oświaty Narodowej, założyciel i nauczyciel tajnej szkoły ludowej w Lubieniu. B. czł. Macierzy Szkolnej. Kierownik i założyciel biblioteki ludowej w Lubieniu. b. współzałożyciel i członek stowarzyszenia „spożywczego w Lagiszy. Kierownik stowarzyszenia spożywczego w Chlewiskach i Bliżynie. B. członek zarządu i współzałożyciel Związku Pracowników Przemysłowych w Skarżysku. Prezes P. S. L. „Wyzwolenie“ na p. Końskie i czł. zarządu głównego w Warszawie. W 1904 r. więziony przez 4½ miesiące w Radomiu, w 1907 r. 3 miesiące więzienia w Radomiu, w 1908 r. 8 miesięcy więzienia w Radomiu i Sandomierzu, w 1909 r. tygodniowy areszt w Będzinie i Sosnowcu za działalność oświatową i polityczną.

Tomasz Arciszewski (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Ślusarz, zam. w Warszawie, Biała 4. Ur. 4. 11. 1877 w Sierzchowie, p. Rawa. Szkoła ludowa i rzemieślnicza. Praca u stolarza przez rok i u ślusarza 4 lata, następnie w fabryce Fitzner i Gamper w Sosnowcu. Jako agitator P. P. S. zagrożony aresztowaniem w 1898 r. uciekł do Londynu, po kilku miesiącach udał się do Bremy, gdzie pracował w fabryce jako kotlarz i działał w Tow. socjalistów polskich. Wróciwszy w 1900 r. do Zagłębia prowadził robotę partyjną. Aresztowany, odsiedział 3 i pół roku w więzieniu śledczym w Piotrkowie i Kielcach. W 1904 r. pracował w Zagłębiu, wyjechał do Łodzi i tam organizował manifestacje z powodu wojny i pierwsze akcje bojowe. W 1905 ukończywszy w Krakowie szkołę bojową, do 1911 r. pracował jako bojowiec partji. W 1911 po rozwiązaniu organizacji bojowej wyjechał do Galicji, gdzie pracował jako monter w Stanisławowie i Borysławiu. Wstąpiwszy do I. Brygady Leg. Pol. jako porucznik zorganizował „oddział lotny“. W końcu 1914 opuściwszy Legjony, zajął się odbudowaniem organizacji P. P. S. w Zagłębiu, Piotrkowie i Częstochowie. W 1915 wróciwszy do Warszawy stanął na czele metalowców i zo-

stał wybrany do Rady miejskiej. Organizował „Pogotowie bojowe”. W gabinecie Moraczewskiego minister poczt i telegrafów. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji aprowizacyjnej i miejskiej. Podczas najazdu bolszewickiego organizator „Komitetu obrony niepodległości”. Czł. Komitetu pomocy dla żołnierzy i zdemobilizowanych. Kierownik Robotn. Wydziału opieki nad dzieckiem. Czł. koop. i zw. zawodowych. Inicjator budowy Domu Ludowego w Zagłębiu. Członek Rady Nadzorczej Banku Ludowego S. A. w Warszawie. Wybrany równocześnie w okręgu 21 (Będzin).

Zastępcy listy 8: Dr. Seweryn Dziubultowski, profesor Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Warszawa, Dzika 65, m. 12. Ks. Stanisław Koprowski, proboszcz, Chlewiska, p. Końskie. Stanisław Gumowski, rolnik, Podgajek, gm. Przytyk, p. Radom. Franc. Firkowski, rzemieślnik, Opoczno.

Zastępcy listy 1: Witold Ziemiński, nauczyciel gimnazjalny, Końskie, Małachowskich 21. Józef Więcaszek, rolnik, Polany, gm. Zalesice, p. Radom. Bolesław Redliński, rolnik, Smyków, gmina Miedziera, p. Końskie.

Zastępcy listy 3: Jan Grzywacz, Słupica, gm. Gzowice, p. Radom. Stefan Madej, rolnik, Ruski Bród, gm. Borkowice, p. Końskie.

Zastępcy listy 2: Józef Grzeczmarowski, garbarz, Radom, Moniuszki 3. Dr. Stanisław Kelles-Kranz, lekarz, Radom, Piłsudskiego 11.

Okręg 20.

Województwo Kieleckie

Powiaty: Kielce, Jędrzejów i Włoszczowa

Posłów 5.

Ludność: 30. 9. 1921: 370 136. Polaków: 342 355
92,5⁰/₀), obcych: 27 781 (7,5⁰/₀).

Andrzej Waleron

Jan Ledwoch

Franciszek Chyb

Stefan Dobrzański

Adam Chelmoński

	Pow. Kielce	Jędrzejów	Włoszczowa	Razem
Uprawnionych	83 916	44 326	41 700	169 942
głosujących	89 950	37 914	36 313	144 177
Głosy ważne	69 671	37 830	36 252	143 753
„ unieważnione	279	84	81	424
o/0 głosujących	83,35	85,53	87,08	84,83
3	13 356	20 525	20 957	54 838
8	22,950	8 808	7 738	39 496
1	11 293	785	388	12 466
2	6 642	3 922	3 600	14 164
5	166	19	27	212
11	804	—	—	804
12	833	135	184	1 152
15	4 614	8	5	4 627
16	7 898	3 607	3 307	14 812
23 lista lokalna	1	—	—	1
24 „ bezpartyjna	3	—	2	5
26 „ lokalna	4	—	—	4

Dzielnik wyborczy: 18 279

Lista 3 otrzymała 3 mandaty 1, 2 i 3-ci

„ 8 „ 2 „ 4 i 5-ty

Andrzej Wałeron (Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik (b. nauczyciel), zamieszkały w Sudole, gm. Przęsław, p. Jędrzejów. Ur. 1882 w Sudole. Sem. naucz. w Jędrzejowie (1901) i kurs nauk społ. w Warszawie (1905). Członek wydz. sejmiku powiat. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji admin. i prawnej. B. wiceprezes klubu P. S. L. „Wyzwolenie“. Członek zarządu zw. okręg. Kółek Rolniczych i Stow. rolniczo-handlowego. Korespondencje w „Wyzwoleniu“ i „Głosie Nauczycielskim“.

Jan Ledwoch (Polskie Stron. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Sekretarz redakcji tygodnika „Wyzwolenie“, zam. w Warszawie, Aleje Ujazdowskie 22, m. 20. Ur. 26. 2. 1891. Filozofja w Krakowie. Członek wydz. pow. sejmiku Włoszczowskiego, czł. Rady Woj. w Kielcach, okręg. Kom. Ziemskiej w Kielcach. Poseł na Sejm ustawodawczy (26. 1. 1919 do czerwca 1919), mandat unieważnił Sąd Najwyższy, gdyż będąc starostą w Włoszczowie kandydował w tym samym okręgu i opóźnił nadesłanie zrzeczenia się urzędu. W 1918 i 1919 założyciel kooperatyw wiejskich, w 1922 zorganizował jako członek sejmiku szkołę rolniczą w Różnicy, p. Włoszczowa. Współpracownik „Wyzwolenia“. Czł. zarządu główn. P. S. L. „Wyzwolenie“, kierownik Wydz. Org. i czł. Centr. Kom. Wyb. Członek komisji parlamentarnej klubu sejmowego P. S. L. „Wyzwolenie“.

Franciszek Chyb (Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie“). Lista 3.

Stefan Dobrzański (Związek Lud.-Nar.). Lista 8. Adwokat, zamieszkały w Kielcach, Rynek 4.

Adam Chelmoński (Związek Lud.-Narod.). Lista 8. Profesor i radca prawny „Związku Odrodzenia Gospodarczego Polski“, zam. w Warszawie, Wielka 5. Tel. 61-15.

Okręg 21.

Województwo Kieleckie.

Będzin.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 386 678. Polaków: 342 988
(88,7%), obcych: 43 690 11,3%).

Bronisław Knothe

Dr. Stef. Falkowski

Jan Sianczyk

Jan Cupiat

Stan. Łancucki

Salomon Weinzieher

Uprawnionych	198 115
głosujących	159 179
głosy ważne	158 381
„ unieważnione	798
% głosujących	80,34
8	45 831
2	40 117
5	33 006
16	17 490

1	158
3	6 723
4	173
7	8 447
10	2 653
14	2 929
15	230
23 Włociańska lista bezpartyjna	136
24 Stow. Lokatorów Zagłębia Dąbrowskiego	487
25 „Rolnik“	1

Dzielnik wyborczy: 17 490.

Lista 8 otrzymała 2 mandaty 1 i 2-gi

„ 2 „ 2 „ 3 i 4-ty
„ 5 „ 1 „ 5-ty
„ 16 „ 1 „ 6-ty

Bronisław Knothe (Nar. Chrześc. Stron. Pracy). Lista 8. Redaktor „Iskry“ od 1921 r., zam. w Sosnowcu, Małachowskiego 26. Ur. 23. 4. 1881 w Wilkowie, ziemi Sandomierskiej. Gimnazjum w Radomiu, wydział filozoficzny Un. Jagiell., egz. nauczycielski w Warszawie. B. profesor gimnazjalny w Skierniewicach (1907—1914), w Łodzi w szkole kupiectwa łódzkiego (1914—1917) i tamże b. dyrektor gimnazjum Zimowskiego (1917—1918) i w Sosnowcu (1918—1921). Jako ochotnik 11 p. piechoty w 1920 r. brał udział w wojnie z bolszewikami przez 5 miesięcy. B. ławnik magistratu m. Sosnowca. B. delegat Polskiej Macierzy Szkolnej w Pinczowskiem, b. wizytator szkół powszechnych z ramienia sekcji szkolnej Kom. Obywat., b. wiceprezes Stow. nauczycieli szkół średnich w Łodzi, b. wiceprezes Polskiej Macierzy Szkolnej i sekretarz Rady Opiekuńczej w Łodzi. Członek rady naczelnej Związku Obrony Kresów Zachodnich. B. prezes zarządu okręgowego Nar. Zjedn. Lud. i od założenia członek zarządu głównego. Artykuły: w „Kurjerze Łódzkim“, „Kurjerze Zagłębia“ i „Iskrze“.

Dr. Stefan Falkowski (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Lekarz, zam. w Sosnowcu, Warszawska 6. Ur. w 1879 r. w Koźminku, ziemia Kaliska. Gimn. w Kaliszu, medycyna w Warszawie (1899—1904). Od

1904—1906 lekarz kliniki w Warszawie, 1907—1910 szpitala kopalni „Saturn“ w Czeladzi i od 1910 wolnopraktykujący w Sosnowcu. B. wiceprezes Rady miejskiej w Sosnowcu, b. komisarz pow. Będzin od listopada 1918 z nominacji prezydenta ministrów Wróblewskiego do czasu powstania gabinetu Moraczewskiego. B. poseł na Sejm ustawodawczy (1919 do 1922), wiceprezes komisji zdrowia publ. i dla spraw zagran. Członek komisji morskiej i konstyt. Referent ustawy o ratyfikacji umowy o pokoju preliminaryjnym i rozejmie zawartym z Rosją, referent im. Klubu N. Z. L. w sprawie Kas Chorych. Liczne interpelacje i wnioski, dotyczące spraw Zagłębia Dąbrowskiego i t. p. W czasie studjów uniw. członek gł. zarządu studenckiej sekcji Towarzystwa Oświaty Narodowej i członek tajnych organizacji młodzieży wzsechpolskiej. W 1903 r. wiceprezes studenckiej Bratniej Pomocy, b. czł. zarządu Polskiej Macierzy Szkolnej w Czeladzi, b. prezes „Sokoła“ w Czeladzi, czł. zarz. gł. „Sokoła“ w Warszawie. Organizator Kół Tow. antyalkoholowego „Przyszłość“ i wicepr. zarz. gł. w Warszawie. B. prezes R. G. O. powiatu Będzin. Praca w strażach ogniowych ochotniczych, kasach pożyczkowo-oszczędnościowych, Tow. „Rozwój“, Domach Ludowych i t. d. Org. i czł. zarządu Oddziału Sosnowickiego Tow. Hygienicznego. Udział w pracach Związku Lekarzy Zagłębia Dąbrowskiego (członek komisji kwalifikacyjnej Związku) i Towarzystwa Lekarskiego (przez dłuższy czas członek komisji rewizyjnej tegoż Towarzystwa). B. redaktor „Gazety Zagłębia“ i „Głosu Polskiego“ w Sosnowcu. Artykuły i korespondencje w „Kurjerze Zagłębia“ (1919 do 1921). Broszura: „Polska a nie Niemcy“, wydana w 1920 r. nakład. Komitetu Plebiscytowego w Sosnowcu w odpowiedzi na oszczerczą broszurę Gotheima. posła parlamentu niemieckiego. Szereg wygłoszonych odczytów z dziedziny polityki, medycyny i higieny. Do 1914 r. członek N. D., następnie w okresie wojny org. Zjednoczenia Narodowego w Zagłębiu prezes okręgu w Sosnowcu i czł. zarz. gł. Zjednoczenia Narodowego w Warszawie. B. czł. zarz. klubu sejmowego Nar. Zj. Lud. Po rozłamie w N. Zj. Lud.

członek Narodowego Chrześcijańskiego Stron. Ludowego, a od listopada 1922 członek Klubu Zw. Lud. Nar. Za czasów rosyjskich miał liczne rewizje i areszt w Warszawie za czasów studenckich za udział w uroczystości 3 Maja.

Jan Stańczyk (Polska Partja Socjal.). Lista 2. Sekretarz Związku Górników, zam. w Dąbrowie Górniczej, Kościuszki 17. Członek Centr. Komisji Zw. Zawodowych.

Jan Cupiat (Polska Partja Socjalistyczna. Lista 2. Odlewacz żelaza, zam. w Dąbrowie Górniczej, Kolonja Dębniaki 19.

Stanisław Łańcucki (Komunistyczny Związek Proletariatu Miast i Wsi). Lista 5. Ślusarz kolejowy, zam. w Przemyśle, Barska 15. Ur. w 1882 r. w Grochowcach, p. Przemyśl. Szkoła wydz. i przem. w Przemyśle. B. czł. Rady miejskiej w Jarosławiu. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922) i członek i sekretarz komisji komunikacyjnej. B. bibliotekarz i czł. wydz. zw. zaw. kolejowego. B. wydawcą tygodnika „Nowiny Poniedziałkowe” w Przemyśle. Z powodu założenia tajnej P. O. W. w Jarosławiu, ścigany przez władze austriackie, uciekł w sierpniu 1918 do Kijowa. B. członek P. P. S.

Salomon Weinzieher (Koło Żydowskie w Sejmie — Żydowska Rada Narodowa: bezpart.). Lista 16. Lekarz, zam. w Będzinie, Kołłątaja 31. Gimnaz. w Piotrkowie, medycyna w Warszawie i Kijowie. B. radny miejski, ławnik m. Będzina. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Czł. komisji miejskiej, skarbowo-budżetowej i żydowskiej. Referent ustawy o pożyczce złotej w komisji i na plenum. Wnioskodawca wniosku uchwalonego przez Sejm o opracowaniu przez Rząd jednolitej dla całego Państwa ustawy szpitalnej. B. członek Koła i przewodniczący „Uniwersytetu dla wszystkich” i „Towarzystwa Kultury Polskiej” (zamknięte przez władze rosyjskie). Członek Rady Tow. Wzajemnego Kredytu, prezes zarządu Tow. Dobroczynności Wyzn. Mojż. i członek Rady Opiekuńczej gimn. realnego. Artykuły w „Nowym Dzienniku” i Nowinach Codziennych”. Prezes sejmowej komisji zdrowia publicznego.

Zastępcy listy 8: Ks. Kazimierz Hamerling, Niegowa. Stefan Rayski, dyrektor banku, Sosnowiec, Dęblińska 7. Ks. Władysław Pawłowski, Strzemieszyce. Adam Stadnicki, inżynier, Dąbrowa, kopalnia „Flora”.

Zastępcy listy 2: Aleksy Bień, sekretarz Zw. Górników, Sosnowiec, Raclawicka 15. Franciszek Kurek, kasjer, Sosnowiec, Piłsudskiego 100. Józef Pędzik, biuralista, Zawiercie, Szeroka 18. Józef Żąłowski, elektromonter, Wojkowice, Szosowa 142.

Zastępcy listy 5: Ludwik Szmidt, tokarz, Sosnowiec, Robotnicza 9. Józef Czeszejko-Sochacki, nauczyciel, Warszawa, Konopacka 12.

Okreg 22.

Województwo Kieleckie

Powiaty: Sandomierz, Słopnica i Pińczów.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1621: 372826. Polaków: 339262 (91%), obcych: 33564 (9%).

Jan Smoła

Jan Szafranek

Alfons Erdman

Antoni Bujak

Mateusz Manterys

	Sandomierz	Stąpnica	Pińczów	Razem
Uprawnionych	53 064	64 840	54 060	171 964
głosujących . .	43 618	53 076	44 648	141 242
głosy ważne . .	43 266	52 855	44 438	140 559
„ unieważnione	252	221	210	683
% głosujących	82,01	81,85	82,58	82,13
3	21 903	20 053	7 717	49 673
1	1 340	13 405	18 759	33 504
8	9 132	8 550	7 243	24 925
2	4 679	4 516	5 531	14 726
12	645	224	302	1 173
15	470	5	5	480
16	4 587	6 102	4 874	15 563
20	509	—	1	510
23 bezpartyjna .	1	—	4	5

Dzielnik wyborczy: 16 572.

Lista 3 otrzymała 2 mandaty 1 i 2-gi

„ 1 „ 2 „ 3 i 4-ty

„ 8 „ 1 „ 5-ty

Jan Smoła (Polskie Stron. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik-publicysta, zam. w Winiarach, gm. Dwiekozy, p. Sandomierz. Ur. 1889 w Winiarach, p. Sandomierz. Wolny słuchacz Wyższej Szkoły Rolniczej w Warszawie. B. instruktor mleczarski. Korespondent pism ludowych. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). B. czł. komisji demobil., rolnej i skarbowo-budżetowej. Czł. komisji parlamentarnej klubu sejmowego P. S. L. „Wyzwolenie“.

Jan Szafranek (Polskie Stron. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Stróżyskach, gm. Grotniki, p. Stopnica. Ur. 1876 w Sempichowie, ziemi Kieleckiej. Szkoła elementarna. Czł. wydź. powiat., prezes dozoru szkoln. gm. Grotniki. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Czł. komisji ochrony pracy i zdrowia publ. Członek zarządu Tow. Kredyt. w Nowym Korczyniu i czł. kółka rolniczego.

Alfons Erdman (Polskie Str. Lud. „Piast“). Lista 1. Inspektor szkolny, zam. w Warszawie, Szopena 16, m. 4. Ur. 4. 2. 1886 w Grodzie, ziemi Kaliskiej. Filologja na uniw. w Zurychu. B. kierownik szkoły w SokołóWKu. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Czł. kom. admin. (wiceprezes), oświat. i spraw zagran. Sekretarz klubu sejmowego P. S. L. „Piast“. B. czł. Rady Gł. Kółek rolniczych im. Staszycy. Internowany przez Niemców w Mińsku Mazowieckim i Szczypiorniu jako członek pomocniczego Komitetu Wojennego. Czł. komisji parlamentarnej klubu sejmowego P. S. L. „Piast“.

Antoni Bujak (Polskie Str. Lud. „Piast“). Lista 1. Rolnik i pszczelarz, zam. w Winiarkach, gm. Dwiekozy, p. Sandomierz. Ur. 1892 w Winiarkach. Szkoła gosp. w Pszczelinie. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji komunikacyjnej i wojskowej. Wiceprezes kółka rolniczego. czł. zarządu okręg. Kółka Rolniczego, czł. stow. spoż. w Winiarach, prezes Związku Młodzieży „Wstrzemięźliwość“ w Winiarach. B. instruktor Kółek rolniczych. Jako członek i organizator w pow. Sandomierskim P. O. W. więziony w 1918 r. przez Austriaków. Służba w W. P. od października 1918 do lutego 1919 i w czasie najazdu bolszewickiego w oddziale II. defenzywy.

Mateusz Manterys (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Rolnik, zam. w Pojałowicach, gm. Miechów. Ur. 1872 r. w Pojałowicach. Szkoła medyczno-felczerska w Petersburgu (z odznaczeniem). W gwardji rosyjskiej służył 5 lat, brał udział w wojnie japońskiej. Przez lat 16 pełnomocnik gminy Miechów, b. poseł do I. Dumy. B. członek zarządu czyteln. Macierzy Szkolnej, Kółka Roln. i Sklepu Współdz. Artykuły

w gazetach ludowych. W 1898 więziony kilka miesięcy w „Krestach“ w Petersburgu i w 1906 w Kielcach 2 miesiące.

Okręg 23.

Województwo Kieleckie

Pow. Iłża (Wierzbnik), Kozienice i Opatów.

Posłów 6.

Ludność: 30. 9. 1921: 424 274. Polaków: 389 380 (91,80%), obcych: 34 894 (8,20%)

Jan Duro

Eug. Smiarowski

Franc. Kapeliński

Adam Mrozowski

Michał Janeczek

Antoni Pączek

	Pow. Iłża	Kozienice	Opatów	Razem
Uprawnionych .	62 561	55 668	74 444	192 673
głosujących .	50 191	44 214	62 473	156 876
głosy ważne .	50 055	44 059	62 318	156 432
„ unieważnione	136	155	155	448

% głosujących .	80,22	79,42	83,92	81,37
3	18 588	19 086	17 054	54 728
8	7 006	9 055	9 106	25 167
1	7 925	5 281	9 168	22 374
2	3 776	2 714	12 160	18 650
4	34	474	3	511
7	328	73	2 417	2 818
11	16	13	551	580
12	2 842	3 431	1 838	8 111
15	4 819	17	1 606	6 442
16	3 686	3 425	7 884	14 995
18	180	14	235	429
22 lista gołędzinowska	747	38	293	1 078

Dzielnik wyborczy: 18 242

Lista 3 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 3-ci

„ 8 „	1 mandat:	4-ty
„ 1 „	1 „	5-ty
„ 2 „	1 „	6-ty

Jan Duro (Polskie Str. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik i paroletni nauczyciel wiejski, zam. w Rossochach, gm. Opatów. Ur. 20. I. 1887 w Bartogach. Kursa rolnicze w Pszczelinie i kursa pedag. w Lublinie (1916). Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Członek komisji Wodnej. Czł. zarz. Kółka rolniczego i czł. komisji rewizyjnej Stow. spoż. Artykuły w „Gazecie Polskiej“, „Wyzwoleniu“, „Polsce Ludowej“ i korespondencje w „Dzienniku Lubelskim“. B. komendant podobwođu P. O. W. Z powodu udziału w rewolucji 1905 r. zmuszony przebywać pod obcem nazwiskiem. Jako instruktor w Lubelskiem i okręgowiec P. S. L. od 1918 w Radomskiem ścigany przez władze okupacyjne austriackie; za wskazanie jego miejsca pobytu była naznaczona nagroda koron 2 000 w powiecie Sandomierskim.

Eugenjusz Śmiarowski (Polskie Str. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Adwokat, zam. w Warszawie. Smolna 44. Urodzony w 1878 r.

Franciszek Kapeliński (Polskie Str. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Starszy referent wydziału przewozowo-taryfowego Dyrekcji P. K. P., zamieszkały w Radomiu, Skaryszewska 5. Ur. 1874 r.

Adam Mrozowski (Klub Chrześ.-Narod.).

Lista 8. Przemysławiec, burmistrz m. Ostrowca. Ur. 24. 12. 1871 w Irenie, p. Janów. Gimn. w Radomiu. Członek sejmiku powiatowego. B. czł. Komitetu Gł. Opiekuńczego, Kom. Ratunkowego i Kom. Obywat. W 1900 r. założyciel i dotychczasowy naczelnik ochot. straży pożarnej, w 1899 założyciel koop. spoż., w 1902 jeden z założycieli Kasy oszczędnościowo-pożyczkowej i kilkuletni jej czł. zarządu, w 1910 założyciel Tow. Wz. Kredytu i dyrektor do 1915, w 1910 założyciel piekarni spółdzielczej „Przyszłość” i stały jej prezes zarządu. Od 1905—1914 czł. Nar. Dem. i od 1914 Zjednocz. Narodowego. W 1906 więziony przez 9 miesięcy w Sandomierzu, 4-letnia deportacja z kraju (do 1910) za działalność społeczną i narodową.

Michał Janeczek (Polskie Stron. Ludowe

„Piaś”). Lista 1. Rolnik, zam. w Słowikach, gmina Brzeźnica, p. Kozienice. Ur. 18. 9. 1872 w Dąbrówce, p. Kozienice. Szkoła 2-klasowa w Kozienicach. Pełnomocnik gminny, czł. wydz. sejmiku powiatowego, czł. komisji szacunkowo-rolnej w Kozienicach. B. czł. Kom. Obywat. w Brzeźnicy. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Czł. komisji oświatowej i rolnej, czł. miejscowej Rady Szkolnej i okręg. Członek Komitetu budowy kościoła w Brzeźnicy. Prezes Tow. Budowlanego i czł. Stowarzyszenia Spożywczego.

Antoni Pączek (Polska Partja Socjalistycz-

na). Lista 2. Książkowy, zamieszkały w Woli Grzybowskiej, gmina Okuniew, p. Warszawa. Urodzony w 1890 r. w Sosnowcu. Wykształcenie średnic. B. radny miasta Ostrowca. B. ławnik sądu okręg. w Radomiu. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919 do 1922). Służba w I. Brygadzie Leg. Pol. (8. 8. 1914 do lipca 1917). Sekretarz komisji skarbowo-budżetowej. Gospodarz i skarbnik klubu sejmowego P. P. S.

Zastępcy listy 3: Ludwik Stachowicz, kierownik szkoły państwowej, Sieradzice, gm. Błaziny, p. Iłża. Józef Jedynak, rolnik, Wierzbnik, ul. Łazy 14. Władysław Napiórkowski, rolnik, Boska Wola, gm. Grabów, p. Kozienice. Roman Bilski, rolnik, Jastków, gm. Ćmielów, p. Opatów.

Zastępcy listy 8: Michał Matuja, profesor gimnazjalny, Radom, Piaski 29. Stanisław Zawadzki, rolnik, Czarnolas, gm. Policzna, p. Kozienice.

Zastępcy listy 1: Michał Kucharczak, rolnik i b. poseł, Gojców, gm. Opatów. Stanisław Duraziński, rolnik, Malenie, gm. Krzyżanowice, p. Iłża.

Zastępcy listy 2: Stanisław Kowalski, sekretarz okręg. Zw. Robotn. Przem. Metal., Łódź, Nowotargowa 14. Adam Mrowiński, technik, Opatów, Kilińskiego 2.

Okręg 24.

Województwo Lubelskie

Powiaty: Łuków, Garwolin i Puławy.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 409 584. Polaków: 372 017 (90,8⁰/₀), obcych: 37 567 (9,2⁰/₀).

Tytus Jemielewski

Jan Zalewski

Tadeusz Prószyński

Wacław Kryński

Stanisław Osiecki

Eugenjusz Okoń

	Pow. Łuków	Garwolin	Puławy	Razem
Uprawnionych .	54 826	67 680	69 457	191 963
głosujących . .	45 241	53 872	52 287	151 400
głosy ważne .	42 877	52 786	47 073	142 736
„ unieważnione	2 364	1 086	5 214	8 664
0/0 głosujących .	82,51	79,60	75,00	78,86
3	9 640	10 625	22 267	42 532
8	13 799	18 201	10 179	41 179
1	3 203	11 612	4 956	19 771
15	9 047	3 603	2 878	15 528
5	340	675	675	1 690
12	2 624	2 084	1 282	5 990
16	3 877	5 178	5 754	14 809
23 Zw. Drobn. Roln	1	714	1	716
24 „Poale Sjon” i „Cejrej Sjon”	120	94	84	298
25 „Apodyktyczne Stronnictwo Chłopskie	226	—	—	226

Z ogólnej liczby unieważnionych głosów: 8 664 wypada 8091 głosów złożonych na listę nr. 2 (P.P.S.), która w tym okręgu nie została przyjęta, jako zgłoszona po terminie i 573 głosy na inne listy nie zgłoszone w okręgu.

Dzielnik wyborczy: 18 528.

Lista 3 otrzymała 2 mandaty: 1 i 2-gi

„ 8 „ 2 „ 3 i 4-ty

„ 1 „ 1 mandat: 5-ty

„ 15 „ 1 „ 6-ty

Tytus Jemielewski (Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie“.) Lista 3. Rolnik — kierownik stacji rolniczej w Instytucie Nauk. w Puławach. Ur. 1884 w Sławucie (Wołyń). Szkoła Pankiewicza i Rontalera w Warszawie, studjum rolnicze z tytułem inżyniera w Krakowie. W 1914/15 służył w 1 p. ułanów Leg. Pol., od maja 1915 jako sierżant w Dep. Wojsk. Od lipca 1915 praca polityczna. Współdziałanie z P. O. W. przez cały czas okupacji. W czasie najazdu bolszewickiego praca w II oddziale Sztabu Gen. i w Z. O. O. na terenie Lubelszczyzny, przez 10 mies. praca w wydz. oświaty Sztabu Gen., czł. wydz. powiatowego w Puławach. Czł. zarz. gł. Centr. Zw. Kółek Roln., prezes Puławskiego Zw. Kółek Roln., członek

radę nadz. Centrali Handlowej w Warszawie i Spółdzielni w Puławach, wiceprezes Uniw. Lud. w Puławach i prezes „Strzelca“ pow. puławskiego. Artykuły w pismach: „Poradnik Kółek i Spółek“, „Siew“, „Samorząd“, „Ziemia“ i t. p. Jeden z założycieli P. S. L. „Wyzwolenie“, na początku czł. Zarządu Gł. i Zarz. Powiat. w Piotrkowie i od 4 lat w Puławach. Czł. sejmowej komisji oświatowej i administracyjnej.

Jan Zalewski (Polskie Stron. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Uninie, gm. Górzno, p. Garwolin. Ur. w 1890 r. w Zawadach, p. Garwolin. Szkoła rolnicza w Pszczelinie. W czasie inwazji bolszewickiej brał udział w partyzanckich oddziałach, czł. rady gminnej, sejmiku powiat. Członek zarządu Centr. Zw. Kółek, prezes Okręg. Zw. Kółek Roln. w Garwolinie. Prezes rady nadz. Stow. Roln.-Handl. w Garwolinie, wiceprezes Stow. Mleczarsko-Jajczarskiego w Warszawie. Czł. rady nadz. Zw. Stow. Spoż. w Garwolinie, czł. zarz. szkoły rolniczej w Miętne. Czł. powiat. Rady Szkolnej, Głównej Komisji Ziemskiej i powiat. Komisji Ziemskiej. Artykuły w „Wyzwoleniu“.

Tadeusz Prószyński (Zw. Lud.-Narod.). Lista 8. Redaktor naczelny „Gazety Świątecznej“, zam. w Warszawie, św. Barbary 8. Ur. 1873 w Warszawie. Szkoła realna w Warszawie, wydz. roln. Instytutu agronom.-leśnego w Puławach. Dziennikarstwo oświatowe od 1900 r. w „redakcji „Gazety Świątecznej“ pod kierunkiem Konrada Prószyńskiego (Kazimierza Promyka). W 1920 r. służba w wydziale prasowym propagandy armji ochotn. gen. Hallera. Wiceprezes zarz. Tow. Literatów i Dziennikarzy Polskich w Warszawie. Książki: „Nauka czytania i pisanie w wojsku polskim“ (Praca skreślona na żądanie Uniw. Żołn. w Warszawie 1919), Projekt reformy waluty w Polsce“ Warszawa 1920. W latach 1895/97 przez 17 miesięcy więziony w X pawilonie cytadeli warszawskiej, a następnie do r. 1900 3 lata wygnania w Archangielsku za pracę oświatową wśród ludności wiejskiej w okolicy Puław podczas studiów rolniczych w Instytucie Puławskim.

Wacław Kryński (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Dziennikarz, zam. w Warszawie, Szczygła 8. Urodz. 4. 12. 1879 w Wąsocinie, p. Nieszawa. Szkoła realna w Sosnowcu, wydz. architekt. polit. w Warszawie (1900—1904), architektura polit. w Pradze (1908 do 1913) i egz. państwowy na nauczyciela matem. w szkołach średnich. B. prezes Stow. Nauczycielskiego w Petersburgu i b. prezes Ogniska Polskiego w Pradze czeskiej. B. pierwszy redaktor „Głosu Płockiego“ i „Głosu Lubelskiego“, kilkoletni redaktor i referent polityki zagranicznej „Gazety Warszawskiej“ (w 1920 r. przez 2 miesiące korespondent wojenny na froncie wschodn.) i w „Przeglądzie Narodowym“. B. współredaktor „Rozwoju“. W Petersburgu podczas wojny członek redakcji „Dziennika Polskiego“ i następnie redaktor „Więści z Polski“ aż do zamknięcia tygodnika przez bolszewików. Od 1900 r. czł. tajnych nar. org. akademickich, od 1904 Nar. Dem., w 1905 i 1906 dzielnicowy Nar. Zw. Rob. w Warszawie. Podczas wojny czł. Rady Międzypartyjnej w Petersburgu. Czł. Zarz. Gł. Zw. L. N. i jego Rady Naczelnej. W 1908 w grudniu skazany administracyjnie na wygnanie z kraju bez terminu za wydanie w Płocku kwestjonariusza w sprawie nadużyć administracji na tle ustawy gminnej. Powrócił z wygnania z Czech w 1913 r. na skutek amnestji z racji jubileuszu domu Romanowych.

Stanisław Osiecki (Polskie Stron. Ludowe „Piast“). Lista 1. Dyrektor fabryki, zam. w Warszawie, ul. św. Barbary 10. Urodzony w 1875 r. w Ciechanowie. Studja matem. w Warszawie i Krakowie. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922) i wicemarszałek Sejmu. Czł. komisji przemysłowo-handlowej, regulamin., skarbowo-budżetowej i zagr. Praca wśród tow. oświat. i koop. od 1905 r. Artykuły w pismach ludowych. W 1907 za sprawy polityczne więziony w Warszawie i Brześciu Litewskim i wydany z granic państwa rosyjskiego. B. współtwórca P. S. L. „Wyzwolenie“ i b. wiceprezes i czł. zarządu stronnictwa. Członek komisji parlamentarnej i klubu sejmowego P. S. L. „Piast“. Wiceprezes komisji skarbowo-budżetowej.

Eugenjusz Okoń (Chłopskie Str. Radyk.).
Lista 15. B. wikary w Radomyślu nad Sanem, zam.
w Warszawie, Wspólna 3a. Ur. 25. 12. 1882 w Radomyślu. Gimn. w Rzeszowie, teologja i filozofja ścisła.
B. czł. Rady Powiat. w Rzeszowie. B. poseł do Sejmu galicyjskiego 1913/14. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922). Czł. komisji rolnej i ochrony pracy. Wnioskodawca budowy kolei Rzeszów — Sandomierz — Warszawa i inicjator budowy zakł. drzewn. na Kępie p. Rozwadowem. Praca w Kółkach Rolniczych. Założyciel i nacz. redaktor „Chłopskiej Sprawy”. Broszury: „Miłość Ojczyzny w poezji Adama Mickiewicza” i „Program Chłopskiego Stronnictwa Radykalnego”. Prezes Rady Naczelnej i prezes klubu sejmowego Chłopskiego Str. Rad. W 1919 za radykalizm polityczny więziony przez miesiąc w Rzeszowie. Wybrany równocześnie w okręgu 27 (Zamość) i 28 (Krasnystaw).

Zastępcy listy 3: Stanisław Kruczek, nauczyciel, Łuków, Kościuszki 5. Roman Grochowski, sekretarz Sejmiku, Puławy. Stefan Boguszewski, rolnik, Stężyca Królewska, p. Kartuzy.

Zastępcy listy 8: Konrad Kotkowski, ogrodnik-pszczelarz, Puławy. Tadeusz Chwalibóg, ziemianin, Mysłów, p. Łuków. Józef Pałyska, rolnik, Oziemkówka, p. Garwolin.

Zastępcy listy 1: Michał Sekuła, rolnik, Wysokie-Litewskie, p. Brześć. Stanisław Bartnik, rolnik, Kaliszany, gm. Opole, p. Garwolin.

Zastępcy listy 15: Bolesław Płowaś, rolnik, Serokomla, p. Łuków. Walery Kurach, rolnik i b. poseł, Sulbiny, gm. Górzno, p. Garwolin.

Okręg 25.

Województwo Lubelskie

Pow.: Biała Podlaska, Radzyń, Konstantynów i Włodawa.

Posłów 4.

Ludność: 30. 9. 1921: 289 420. Polaków 232 749 (80,4%), obcych: 56 671 (19,6%).

Sew. ks. Czetwertyński

Stefan Łobacz

Józef Kowalczyk

Stefan Makówka

	Pow. Biał. Podlaska	Radzyn	Konstant.	Włodawa	Razem
Uprawnionych	33 588	45 275	33 372	42 829	155 044
głosujących .	22 892	35 925	27 097	29 978	115 892
głosy ważne	22 779	35 751	27 024	29 738	115 292
„ unieważn.	113	174	73	240	600
% głosujących	68,19	79,34	81,19	70,00	74,74
8 . . .	10 523	8 573	1 1110	6 629	36 835
1 . . .	2 650	7 243	7 211	6 495	23 599
16 . . .	5 025	2 984	3 440	11 508	22 957
2 . . .	1 230	2 392	3 268	457	7 347
3 . . .	1 367	3 255	6 696	2 912	14 230
4 . . .	1 151	488	1 889	556	4 084
6 . . .	12	70	17	702	801
7 . . .	481	66	53	30	630
12 . . .	215	902	1 001	149	2 267
15 . . .	3	925	360	3	1 291
20 . . .	80	113	601	267	1061
23 Bezparyjna	—	—	19	1	20

24	Włościańska . .	14	—	—	—	14
25	Kom. Wyb. „Poal. Sjon“ i „Cejrej Sjon“ . .	22	13	86	15	136
26	Partja prawosł. wiejsk. obyw. Rz. P. . . .	6	—	—	14	20

Dzielnik wyborczy: 18417.

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 4-ty

„ 1	„ 1	mandat: 2-gi
„ 16	„ 1	„ 3-ci

Seweryn ks. Czetwertyński (Związek Ludowo - Narodowy). Lista 8. Rolnik-ekonomista, zam. w Suchowoli, p. Radzyń. Ur. 18. 4. 1873 r. Politechnika w Rydze (agron.) i uniwer. w Bonn. Poseł do Dumy z gub. Siedleckiej w 1906 r. Poseł do Sejmu ustawodawczego (9. 3. 1919—1922). Czł. komisji prawn., skarbowo-budżetowej i wojskowej. Referent budżetu Min. Sp. Wojsk. Podczas wojny wiceprezes Komitetu Narodowego i czł. Komitetu Międzypartyjnego od 1917 r. w Moskwie. Prezes Centr. Kom. Obywat. w Warszawie (1914—1915. Współzałożyciel Centr. Tow. Roln. w Król. Polskiem i prezes od 1907 do 1917. Prezes Tow. osad rolnych i przytułków rzemieślniczych (1908—1918). B. prezes Komitetu pomocy biednym (1906). Czł. Syndykatu i Tow. Rolniczego w Siedlcach, Tow. Roln. w Radzynie i Spółki Spirytus. B. czł. zarz. Zw. Sej. Lud. Nar. Przez bolszewików więziony 5 tygodni w Homlu (1918).

Stefan Łobacz (Zw. Lud.-Nar.). Lista 8. Student medycyny, zam. w Warszawie, Polna 50, m. 19. Ur. 16. 3. 1892 w Pawlukach, gm. Sławatycze, p. Biała. Szkoła filologiczna W. Górskiego w Warszawie, 3 semestry wydz. filozof. Uniw. Warsz. i 7 semestrów medycyny. Służył w 5 p. ułanów W. P. od 10. 11. 1918 do 3. 8. 1920, 2 p. szwoleżerów „Rokitniańskich“ od 3. 8. 1920 do 18. 10. 1920 i od 18. 10. 1920 do 5. 3. 1921 w szpitalu polowym jako podchorąży sanitarny. Odbył kampanję wołyńską 1919 r., udział w bitwie pod Ołyką 17. 5. 1919, kampanję kijowską 1920 r. i wypad na Korosteń 10. 10. 1920. Kandydat do Sejmu ustawodawczego,

wskutek służby czynnej w W. P. zrzekł się dobrowolnie mandatu. Praca kulturalno-społeczna wśród młodzieży wiejskiej i młodzieży akademickiej.

Józef Kowalczuk (Polskie Stron. Ludowe „Piast“). Lista 1. Książkowy i rolnik, Ur. 1885, zam. w Drelowie, gmina Zahajki, pow. Radzyń. Szkoła roln. w Bereźnicy, kursa buchalt. H. Chankowskiego w Warszawie. B. czł. rady gminnej i powiat. w pow. Lityńskim na Podolu. Poseł na Sejm ustawodawczy (9. 3. 1919—1922). Czł. komisji rolnej, skarbowo-budżetowej, spółdzielczej (przewodniczący), zagranicznej i demobilizacyjnej. B. sekretarz klubu sejimowego P. S. L. „Piast“. B. prezes koop. zw. oficjalistów w Sewerynowce, b. czł. zarz. Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej, b. prezes sewerynowskiego oddz. zw. prac. rolnych, b. prezes komisji rewizyjnej głównego zarządu zw. prac. rolnoprzemysłowych w Kijowie, b. prezes oddziału Polskiej Macierzy Szkolnej w Sewerynowce. B. czł. sądów rozjemczych związku prac. rolnoprzemysłowych w Sewerynowce, Winnicy i Kijowie. Czł. zarz. zw. prac. w cukrownictwie w Sewerynowce. B. prezes wydz. org. w b. Kongresówce i nacz. kierownik głównego biura stronnictwa P. S. L. „Piast“ w Warszawie. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Stefan Makówka (Klub ukraiński — ukraiński socjalista-rewolucjonista). Lista 16. Nauczyciel. zam. w Kodenicach, gm. Krzyworzecza, p. Włoda-wa. Ur. 1889 w Kodenicach. Sem. naucz. w Białej, historia na Uniwersytecie Kijowskim i kursa praktycznej szkoły amerykańskiej w Rywii. Od 1915 do 1917 sekretarz oddziału sanitarnego przy sztabie 8 armji rosyjskiej. B. wiceprezes Zw. nauczycielskiego w Połtawszczyźnie. Czł. Koop. i Kółek Roln. Artykuły w pismach: „Gadziaczystyj Wistnik“ i „Nasze Żytia“. Broszura: „Nowa amerykańska szkoła“. Więziony krótki czas przez Moskali w 1915, 1917, 1918 i 1919 i przez polską defenzywę w 1921 r. B. prezes Ukraińskiego Komitetu Chełmszczyzny i Podlasia. Czł. kom. ochrony pracy, rolnej i szkolnej.

Zastępcy listy 8: Wiktor Wiktor, rolnik-organista, Biała Podlaska. Daniel Łopatniuk, rolnik, Hołodnica, p. Konstantynów. Teodor Libiszewski, rolnik, Sosnowica, p. Włodawa.

Zastępcy listy 1: Zdzisław Czałbowski, rolnik, Warszawa, Smolna 7, m. 18. Paweł Pawluk, rolnik, Pawluki, gm. Sławatycze, p. Biała.

Zastępcy listy 16: Stefan Karaczuk, prawnik, Worsy, gm. Szóstka, p. Radzyń. Mendel Eilenberg, kupiec, Warszawa, Długa 8a.

Okręg 26.

Województwo Lubelskie

Miasto i powiat Lublin, Chełm i Lubartów

Posłów 6.

Ludność: 30. 9. 1921: 450 567. Polaków: 367 791
81,6⁰/₀), obcych: 82 776 (18,4⁰/₀)

Stefan Tatarczak

Irena Kosmowska

Paweł Wasyńczuk

Marjan Malinowski

Jan Dębski

Ks. Aleks. Woycicki

	Miasto i pow. Lublin	Chełm	Lubartów	Razem	
Uprawnionych:	51 366	63 581	59 215	46 573	220 735
głosujących	37 438	49 717	37 746	35 771	160 672
głosy ważne	37 344	49 611	37 572	35 666	160 193
„ unieważnione	94	106	174	105	479
% „głosujących	72,70	75,82	63,45	76,58	72,78
3	53	8 340	6 179	19 212	33 784
16	7 003	3 360	14 317	4 058	28 738
2	10 753	7 061	5242	3 283	26 339
1	67	12 925	6 648	3 704	22 344
8	10 763	2 624	3 050	2 096	18 533
4	3 517	386	467	336	4 706
5	830	50	226	13	1 119
6	1 131	57	254	103	1 545
11	68	37	185	67	357
12	1 220	2 945	423	2 240	6 828
15	1	11 674	52	229	11 956
20	1880	3	498	271	2 652
23	58	149	31	52	290
26	—	—	—	2	2

Dzielnik wyborczy: 16 892

Lista 3 otrzymała 2 mandaty: 1 i 2-gi

„ 16 „	1	mandat: 3-ci
„ 2 „	1	„ 4-ty
„ 1 „	1	„ 5-ty
„ 8 „	1	„ 6-ty

Stefan Tatarczak (Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie”). Lista 3. Rolnik, zam. w Ludwikowie, gm. Spiczyn, p. Lubartów. Ur. 28. 12. 1883 w Miechowie, p. Lubartów. Szkoła element. i półroczne kursa mleczarskie. B. czł. wydz. sejmiku (1916 do 1919) i poseł na Sejm ustawodawczy (1919-1922). Czł. komisji aprow. i petycyjnej. Trzykrotny referent komisji petycyjnej i plenum i referent ustawy o zniesieniu sekwestru im. klubu. Czł. Kółka Roln. i spółdzielni handlowo-rolniczej, prezes stow. „Świt”. Artykuły w pismach: „Zaranie”, „Polska Ludowa” i „Wyzwolenie”. Więziony przez władze okupac. austr. Prezes zarządu powiat. i czł. Zarz. Okręg. P. S. L. „Wyzwolenie”.

Irena Kosmowska (Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie“). Lista 3. Nauczycielka, zam. w Warszawie, Nowogrodzka 42, m. 6. Ur. 1880 w Warszawie. Szkoły średnie w Warszawie i uniw. w Krakowie i Lwowie. Poseł na Sejm ustawodawczy (1919-1922). Sekretarka komisji spraw zagran., przewodn. komisji opieki społecznej i czł. komisji konstyt. Przemawiała w Sejmie w sprawie planowej akcji odbudowy, w sprawie wileńskiej i o ustawie o spółdzielniach. B. czł. zarządu Kółek Rolniczych im. Staszica, b. kierowniczka szkoły gospodarczej dla dziewcząt włościańskich w Krasieninie. Czł. zarządu Tow. Oświaty i Kultury im. Staszica i Związku zbliżenia narodów wyzwolonych „Przymierze“. Artykuły w „Zaraniu“. Od 1918—1920 redaktorka „Wyzwolenia“, od 1918—1920 redaktorka i wydawczyni pisma dla młodzieży „Świt“. Broszura popularna: „O Weselu Wyspiańskiego“, wydana przez Macierz Szkolną we Lwowie. W 1914 r. podczas wojny aresztowana przez Rosjan za udział w organizacjach niepodległościowych i wywieziona do Rosji, gdzie przebywała do 1917 r. Więzienie w Warszawie i Moskwie przez 7 miesięcy.

Paweł Wasyńczuk (Klub Ukraiński). Lista 16. Zamieszkały w Pruszkowie, ul. Natalji.

Marjan Malinowski (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Malarz-dekorator kościelny. Urodzony 1. 5. 1876 w Kielcach. Szkoła 2-klasowa w Radomiu i 4-klasowa rzemieślnicza w Warszawie. Przez lat 7 dziesiętnik straży ogniowej ochotn. w Radomiu. W P. P. S. pracuje od 1896 r. W 1904 w Radomiu utworzył organizację bojową. Aresztowany 24/25 12. 1904 po zbrojnej demonstracji podczas pasterki, w której zabito pułkownika rosyjskiego. Ponieważ nie było żadnych dowodów udziału w demonstracji, wypuszczony z więzienia po 3 miesiącach za kaucję. Po wypuszczeniu kierował w dalszym ciągu akcją bojową i zorganizował i pracował w tajnej drukarni w Radomiu. W czasie strejku (1905) rozwinął gorączkową pracę agitacyjną i bojową. W grudniu 1905 aresztowany i po 10-miesięcznem więzieniu zesłany został do Pinegi na czas stanu wojennego, skąd po

kilku tygodniach uciekł do kraju, a później wyjechał do Krakowa. Po rozłamie w P. P. S. wrócił do Królestwa i stanawszy w szeregach „frakcji rewolucyjnej“ objął okręg Zagłębia, gdzie pracował 7 miesięcy, organizując tajną drukarnię i wznowił wydawn. „Górnika“. Jako czł. centr. wydz. org.-agit. 1. 11. 1907 aresztowany w Łodzi na konferencji. Po 8 miesiącz. więzienia śledczego skazany został przez sąd wojenny na 6 lat katorgi (skazany pod obcem nazwiskiem Bolesława Jankowskiego). W 1913 skończył odsiadywać katorgę i wysłany został na osiedlenie w gub. Irkuckiej, skąd w kwietniu 1914 r. zbiegł do Krakowa. W I. Brygadzie Leg. Pol. służył jako komisarz dla świadczeń wojennych (8. 8. 1914 do stycznia 1915). Po rozwiązaniu komisarjatów pracował jako emisariusz P. P. S., zajął się odbudową organ. P. P. S. w okup. niem. i austr. Od 1916 mąż zaufania P. P. S. (pomoc w organiz. P. S. L. „Wyzwolenie“). Ścigany przez władze okup. pracował pod obcem nazwiskiem. W 1918 organizator „Pogotowia wojennego“ P. P. S. i organizator zamachu na Szulcego przy ul. Smolnej w Warszawie. B. minister robót publ. w Rządzie Lubelskim i minister bez łąki w gab. Moraczewskiego. B. poseł na Sejm ustawodawczy (1919—1922) i czł. komisji rolnej, robót publ. i wojskowej. Skarbnik klubu P. P. S. B. czł. Centr. Kom. Robotn. P. P. S., b. czł. Rady Nacz. i Gł. Kom. Wykon. P. P. S. W 1905 wydawca „Wici“, w 1907 wydawca i współredaktor „Górnika“, w 1915 redaktor i wydawca „Łodzianina“, w 1916 redaktor i wydawca „Wezwania“, w 1917 współred. i wyd. „Naszych Haseł“, b. red. „Doli Chłopskiej“, „Niedoli Chłopskiej“, feljtonista „Jedności Robotniczej“ i współpr. „Robotnika“. Książki: „Z krwawych dni“ i szereg broszur.

Jan Dębski (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Dyrektor sem. naucz., zam. w Chełmie. Ur. 13. 12. 1889 r. w Mircu. Szkoła średnia w Radomiu i wydz. chem. w Liège (Belgja). Plutonowy 1 p. uł. Leg. Pol. Podczas inwazji bolszewickiej ochotnik 1 p. szwoleżerów. Odznaczony krzyżem „Virtuti Militari“. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922) i czł. kom. admin. (przewodniczący), oświat. i zagran. Referent ustawy

o państwowej dyrekcji ubezpieczeń, o zarządzeniach w sprawie kresów wschodnich i innych. Praca oświatowo-kulturalna w „Straży Kresowej”. B. redaktor „Ludowca”, współredaktor „Woli Ludu” i innych pism. B. prez. klubu sejmowego P. S. L. Wiceprezes zarz. gł. P. S. L. i przewodn. zarządu wojewódzkiego w Lublinie. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Ks. Aleksander Wóycicki (Nar. Ch. Str. Pracy). Lista 8. Profesor uniwersytetu w Lublinie. Ur. 1878 w Miślowie, woj. Warszawskie. Gimn. III. w Warszawie, nauki filozoficzne i teologiczne w sem. metrop. w Warszawie, nauki polityczne i społeczne na uniw. w Paryżu, Szkole Nauk Politycznych w Paryżu i w Londynie, doktorat nauk politycznych i społecznych w Lowanjum (Belgja) i stopień kandydata św. Teologii w Petersburgu. B. prof Akademii Katolickiej w Petersburgu. Należał do organiz. Tow. Pom. dla Ofiar Wojny i do 1918 był czł. jego Rady Głównej. Założyciel w Petersburgu wzorowej ochronki i szkoły dla dzieci wygnańców. Prezes Rady Nadzorczej Stow. Robotn. Chrześc. w Lublinie. Sprawą robotniczą zajął się od 1903 r., kiedy to został wikariuszem w Wiskitkach pod Żyrardowem, parafji złożonej przeważnie z robotników fabryki żyrardowskiej. Założyciel w 1903 r. w Wiskitkach jednej z pierwszych w Kongresówce spółdzielni robotniczej „Żubr”. Powodowany chęcią oddania się racjonalnej pracy społecznej wśród robotników, porzucił pracę pasterską i wyjechał zagranicę na studia polityczne i społeczne, poznając środowiska pracy we Francji, Anglii i Belgji. Artykuły w pismach: „Ekonomista”, „Hasło”, „Sprawa”, „Głos Lubelski”, „Ziemia Lubelska”, „Le Mouvement Social”, „La Réforme sociale”, „L’Action Populaire” i inne. Książki: „Związek Chłopski w Belgji i Holandji” (1909), „La classe ouvrière dans la grande industrie du Royaume de Pologne” (1909), „Praca polityczno-społeczna katolików niemieckich” (1910), „Instytucje społeczne i fabryczne w Królestwie Polskiem” (1915), „Chrześcijański ruch robotniczy w Królestwie Polskiem” (1916), „Sprawa szkoły katolickiej” (1915), „Program De-

mokracji Chrześcijańskiej" (1917), „Demokracja Chrześcijańska w Polsce" (1917), „Dzieje klasy robotniczej w Polsce" (1918), „Socjologia" (1920), „Chrześcijański ruch robotniczy w Polsce" (1921), „Robotnik polski w życiu rodzinnym" (1922) i inne. Zoorganizował Demokrację Chrześcijańską w Petersburgu (1917—1918), w Lublinie i woj. Lubelskiem. Prezes sejmowej komisji pracy.

Okręg 27.

Województwo Lubelskie

Powiaty: Zamość, Biłgoraj i Tomaszów.

Posłów 5.

Ludność: 30. 9. 1921: 327 546. Polaków: 277 974 (84,90/0), obcych: 49 572 (15,10/0)

Jan Dzikuch

Kazim. Średniawa

Józef Skrzypa

Dr. Ign. Schipper

Maks. Malinowski

	Pow. Zamość	Biłgoraj	Tomaszów	Razem
Uprawnionych .	70 456	47 034	46 690	164 180
głosujących .	52 700	36 015	32 406	121 121
głosy ważne .	52 450	35 525	32 050	120 025
„ unieważnione	250	490	356	1 096
‰/o głosujących	75,11	76,90	70,06	79,19
5	13 893	15 974	119	29 986
6	6 290	9 717	12 454	28 461
3	14 254	2 237	8 526	25 017
1	2 908	3 909	2 344	9 161
2	7 312	1 458	5 142	13 912
4	827	43	95	965
8	6 438	2 094	3 287	11 819
13	13	68	3	84
18	325	21	49	395
20	63	—	—	63
23 Koło Radamickich Włościan Rolników	54	—	—	54
24 Zjednocz. Komitet Wyborczy „Poale Sjon” i Cejrej Sjon	58	—	29	87
25 Prawosławnej Partji grażdan Rz. P.	13	4	2	19
20 bezpartyjnych Włościan	2	—	—	2

Dzielnik wyborczy 14 230

Lista 15 otrzymała 2 mandaty: 1 i 2-gi

„ 16 „ 2 „ 3 i 4-ty

„ 3 „ 1 mandat: 5-ty

Jan Dziduch (Chłopskie Stron. Radykalne).

Lista 15. Rolnik, zam. w gminie Sól, p. Biłgoraj. Ur. 23. 11. 1893 w Soli. Szkoła ludowa. W armji rosyjskiej służył jako plutonowy w wywiadowcach konnych 13 dywizji syberyjskiej (1914—1917). Ranny w 1914 i kontuzjowany w 1917. Odznaczony dwukrotnie orderem św. Jerzego. Od 1917—1918 służył w 1 pułku ułanów „Krechowieckich” korpusu Dowbora-Muśnickiego, za czasów Polski reklamowany przez gminę jako wójt gm. Sól. Prezes Kasy oszczędnościowo-pożyczkowej, gminnej. Czł. rady woj. w Lublinie. Czł. sejmiku powiat., czł. zarządu Kółek Roln. W 1918 po rozbrojeniu Austriaków sformował gminną straż bezpieczeństwa publicznego.

Kazimierz Średniawa (Chłopskie Stron. Radykalne). Lista 15. Kierownik biura odbudowy, zam. w Opocznie. Ur. 1889 w Ostruszy, p. Grybów.

Gimn. w Tarnowie i Nowym Sączu i inżynierja na politechnice we Lwowie. Służba jednoroczna w armji austriackiej i na wojnie przez 4 lata jako kadet.

Józef Skrzypa (Klub Ukraiński — socjal-demokrata). Lista 16. Rolnik i b. nauczyciel, zam. w Siedliskach, gm. Wysokie, p. Zamość. Ur. 1. 3. 1894 w Siedliskach. Sem. naucz. w Solcu i wyższe kursa pedagogiczne w Baku (Kaukaz). Założyciel i b. prezes stow. spoż., straży ogniowej, kółka roln. i kółka młodzieży w Siedliskach. Korespondent pism: „Wpered“, „Nasze Żytie“ i „Ziemia Zamojska“. Czł. i wiceprezes nacjonalnego komitetu chełmskiego. Za sprawy polityczne więziony od stycznia do października 1919 w Zamościu, Brześciu Litewskim, Wadowicach i Dąbiu.

Dr. Ignacy Schipper (Koło Żydowskie w Sejmie — Klub posłów Żyd. Rady Narodowej: socjalista). Lista 16. Adwokat, zam. w Warszawie, Tłomackie 6—8, m. 10. Ur. 9. 11. 1884 w Tarnowie. Prawo i filozofja na uniw. w Krakowie i Wiedniu. B. czł. Centr. Kom. Partji Sjonistycznej. Poseł na Sejm ustawodawczy (14. 2. 1919—1922). Czł. komisji ochrony pracy i spółdz. B. chorąży sądowy przy Sądzie Dywiz. W. P. w Krakowie. Redaktor „Naszyc Haseł“ (Lwów) i „Robotnika żydowskiego“ (Lwów — po żyd.). Książki: „Anfänge des Kapitalismus bei abendländischen Juden“ Wiedeń—Lipsk 1906, „Studja nad stosunkami gospodarczymi żydów w Polsce“ Lwów 1911 (praca nagrodzona I-szą na grodą na konkursie nauk. im. Wawelberga przez uniwersytet we Lwowie), „Przyczynki do dziejów sejmików żydowskich w Polsce“ (Wrocław 1913, po niemiecku), „Żydzi polsko-litewscy a Palestyna“ Wiedeń 1917, „Początki żydów w Polsce i na Rusi“ Wiedeń 1917, „Problemy emigracji żydowskiej“ 1913 i „Dzieje żydów w Tarnowie“ 1905.

Maksymiljan Malinowski (P. Str. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Redaktor, zam. w Warszawie, Śniadeckich 11, m. 11. Ur. w 1860 r. w Lipnowskim. Sem. naucz. w Wymyślinie pod Płockiem. Od 1887—1906 redaktor „Żorzy“ i od grudnia 1907 założyciel i redaktor „Zarania“ do 12. 4. 1915, kiedy

to aresztowany przez Rosjan zmuszony był dać zobowiązanie, że nadal „Zarania“ redagować nie będzie. W czasie wojny europejskiej redakcja „Zarania“ była punktem zbornym dla osób, będących łącznikiem między „Strzelcem“ i P. O. W. i Legjonami. Redakcja zajmowała się kolportażem nielegalnych druków własnych i tajnych organizacji niepodległościowych („Na naszej ziemi“, „Już Blisko“ i inne). W redakcji w grudniu 1914 wyszedł protest od „Zaraniarzy“ przeciwko deklaracji oddawania Polski zjednoczonej pod berło monarchii rosyjskiej. W czasie nawały bolszewickiej jeden z działaczy „Związku Obrony Ojczyzny“ i autor broszury „My chłopci — lud polski Ojczyznę obronim“. Od 1891 założyciel sklepów kooperatywnych, kas pożyczkowo-oszczędnościowych, spółek rolniczych i mleczarni spółkowych, które to zorganizował w Związek z centralą w Warszawie. Założyciel sekcji przemysłu ludowego przy Tow. popierania przemysłu i handlu, założył warsztaty wzorowe tkackie pod Stanisławowem (ziemia Warszawska), Myszyńcem i Krasnystawem i ulepszone garncarstwo i koszykarstwo w Iłży i Dobrzyniu. Książki i broszury: „Rozmowy nauczyciela z gospodarzami o wychowaniu dzieci“, „Mieszkania ludzkie, jakie, gdzie i kiedy były, a jakie są“, „Nasi Praojcowie“, „Jak się wzbogacają włościanie czescy“, „Pierwsza wycieczka do Czech i na Morawy“, „Rolnictwo włościańskie zagranicą“, „Jak odbudować Polskę czyli dla mocy Polski co nam dziś trzeba czynić i co uczynić nam, Polakom w Ameryce“ (wydana przez Komitet Obrony Narodowej w Stan. Zjednocz. w 1917 r.), „O Radach gminnych według dekretu Rządu Ludowego“, „Co to jest Rząd Ludowy“, „Serwituty, jak je likwidować na zasadzie ustawy z 7 maja 1920“ i „Ustawa o reformie rolnej“ (broszura dla żołnierzy). Czł. zarządu głównego stronnictwa i redaktor organu stronnictwa. Od 1892 kilkanaście razy miał rewizje żandarmów, w 1898 Imerytyński zawiesił na 6 miesięcy „Zorzę“. W 1906 po kilkakrotnem zawieszeniu „Zorzy“ za artykuł o Rosji sądownie skazany na 2 tygodnie więzienia. Kilkakrotnie skazywany na kary pieniężne. Dnia 12. 4. 1915 aresztowany wraz

z rodziną za „udział w działaniu szkodzącem armji rosyjskiej“ i więziony w Warszawie, skąd wywieziony do Moskwy i więziony tam w więzieniu Butyrskim i następnie w więzieniu celkowem „Taganka“. Z powodu ciężkiej choroby wypuszczony za wysoką kaucją. Sprawę całą umorzyła rewolucja Kiereńskiego. Wracającego przez Sztokholm władze niemieckie przez 10 i pół miesiąca nie chciały wpuścić do kraju. Członek komisji parlamentarnej klubu sejmowego. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Zastępcy listy 15: Józef Chwiejczak, rolnik, Żurawnica, gm. Zwierzyniec, p. Zamość. Jan Kurzyński, rolnik, Tereszpól, p. Zamość. Antoni Kurowski, bezrolny, Rzeczyca Ziemiańska, gm. Trzydnik, p. Janów.

Zastępcy listy 16: Włodzimierz Kosonocki, dziennikarz, Grodostawice, gm. Rachanie, p. Tomaszów. Benedykt Bożuś, rolnik, Płósy, gm. Księżpól, p. Biłgoraj. Antoni Szawała, rolnik, Kulno, gm. Potok, p. Biłgoraj.

Zastępcy listy 3: Bolesław Wnuk, rolnik, Wysokie, p. Zamość. Grzegorz Sosnowiec, rolnik, Sumin, gm. Tarnawatka, p. Tomaszów.

Okręg 28.

Województwo Lubelskie.

Powiaty: Krasnostaw, Hrubieszów i Janów.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 351 233. Polaków: 301 195 (85,80%), obcych: 50,038 (14,20%).

Stanisław Wrona

Sylwester Marecki

Szymon Lubarski

Jan Kudelski

Józef Niski

	Pow. Krasnystaw Hrubieszów	Janów	Razem
Uprawnionych	57 281	52 540	59 549
głosujących	46 750	36 077	42 155
głosy ważne	46 608	35 983	42 035
„ unieważnione	142	94	120
% głosujących	81,61	68,66	70,78
3	22 881	8 305	6 155
16	4 549	16 671	4 638
15	5 401	15	19 836
2	8 755	5 096	5 687
1	995	2 072	2 352
6	84	270	62
8	2 844	1 707	2 568
12	891	1 664	585
18	173	139	150
20	8	44	2
			54

Dzielnik wyborczy: 18 670.

Lista 3 otrzymała 2 mandaty: 1 i 2-gi

„ 16 „ 1 mandat: 3-ci

„ 15 „ 1 „ 4-ty

„ 2 „ 1 „ 5-ty

Stanisław Wrona (Polskie Str. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rownik, — absolwent medycyny, zam. w Zabrze, p. Krasnystaw. Ur. 1893 w Żółkiewce, p. Krasnystaw. Medycyna na Uniw. Jagiellońskim i Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie. Czł. P. O. W. i komendant grupy (1916—1918), od lipca 1920 do marca 1921 jako ochotnik, wachmistrz-medyk

5 p. strzelców konnych W. P. W r. 1918 komisarz ludowy powiatu Krasnystaw, 1919 czł. sejmiku i wydź. powiat. w Krasnymstawie. Od 1916 czł. P. S. L. „Wyzwolenie“. W sierpniu i wrześniu więziony przez władze austriackie w Krasnymstawie, od kwietnia do czerwca 1919 więzienie śledcze na zamku w Lublinie i w kwietniu 1920 r. więzienie śledcze w Krasnymstawie.

Sylwester Marecki (Polskie Stron. Lud. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rzemieślnik, zam. w Hrubieszowie. Ur. 1882 w Mirczu, p. Hrubieszów. Samouk. Od 1916 do 1918 czł. P. O. W. i w 1920 komendant pow. Hrubieszowskiego Związku Obrony Ojczyzny. Przez krótki czas udział w walkach na froncie ukraińskim. W 1918 przewodn. Rady gminnej w Mirczu. Od 1917—1918 przewodn. Stow. spoż. i wiceprezes Włociańskiej Spółki Handlowej w Mirczu. Od 1919—1921 przewodn. Stow. spoż. w Podgórzu. Od 1916—1922 instruktor powiatowy i od 1922 r. przewodn. zarządu powiat. P. S. L. „Wyzwolenie“. W 1917 więziony przez 6 tygodni przez władze austriackie w Uściługu jako naczelnik milicji w Kisielinie, p. Włodzimierz Wołyński.

Szymon Lubarski (Klub Ukraiński) Lista 16. Zam. w Skrygiczynie, p. Hrubieszów. Ur. 1878.

Jan Kudelski (Chłopskie Str. Radykalne). Lista 15. Rolnik, zam. w kolonji Potok — Radwanówka, p. Janów. Ur. 1882 w Potoku. Szkoła ludowa.

Józef Niski (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Elektro-monter, zam. w Lublinie, Przemysłowa 9. Bezwyznaniowy. Ur. 2. 3. 1893 w Łomży. Niższa szkoła handlowa, kursa elektromont. w Wilnie i szkoła wojen. szoferów w Nowym Peterhofie. Od 1915—1918 szeregowiec-instruktor wojsk samochodowych. W r. 1918 niewola niemiecka. W 1920 r. brał udział w agitacji plebiscytowej na Górnym Śląsku. W czasie inwazji bolszewickiej udział w Związku Obrony Ojczyzny. Od 1910 r. udział w Związku Postępowej Młodzieży Niepodległościowej i w P. P. S.

Od 1919 r. praca w Zw. Zaw. Robotn. Roln. Rz. P. w Lublinie. W 1912 r. więziony przez rok w Piotrkowie.

Zastępcy listy 3: Jan Nowak, rolnik, Kraśnik. Piotr Palonka, rolnik i b. poseł, Siennica Królewska, p. Krasnystaw. Michał Piekarski, rolnik, Kopytów, p. Hrubieszów.

Zastępcy listy 16: Józef Duda, nauczyciel, Jarosławiec, p. Hrubieszów. Mikołaj Wawrysiewicz, b. dyr. gimn., Horodło, p. Hrubieszów.

Zastępcy listy 15: Władysław Okoń, leśnik, Spała, p. Opoczno. Jan Dzik, rolnik, Siennica — Różanna, p. Krasnystaw.

Zastępcy listy 2: Paweł Plewa, rolnik, Kraśnik. Michał Kobylański, rolnik, Tarcymiechy, pow. Krasnystaw.

Okręg 29.

Województwo Pomorskie

Powiaty: Tczew, Starogard, Gniew, Kościerzyna, Kartuszy
Wejherowo i Puck.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 312 264. Polaków 274 982
(88,1⁰/₀), obcych 37 282 (11,9⁰/₀)

Franciszek Wałaszek Kazimierz Bobowski

Piotr Szturmowski

Bronisław Mania

Adam Chądzyński

	Pow.	Tczew	Starogard	Gniew	Kościerz.	Kartuzy	Wejher.	Puck	Razem
Upraw.:	16739	28956	12662	21526	27951	19812	11356	139602	
głosuj.	13594	23602	10492	18846	22907	15279	10690	115410	
gl. waż.	13565	23560	10474	18830	22851	15246	10645	115171	
uniew.	29	42	18	16	56	33	45	239	
% głos.	81,21	81,50	82,86	87,55	81,95	82,10	94,43	83,02	
8	6357	15891	5023	12263	17939	8571	5132	71776	
7	4372	5467	2746	3374	2549	4529	2572	25609	
1	14	260	147	105	323	443	989	2283	
2	416	247	1115	92	2	5	8	1887	
14	117	109	124	56	74	86	41	601	
16	2289	1586	719	2940	1964	1612	1993	13015	

Dzielnik wyborczy 14 355.

Lista 8 otrzymała 4 mandaty:

" 7 " 1 mandat:

Franciszek Wałaszek (Klub Chrześcijańsko-Narodowy — Chrześc. Nar. Stron. Rolnicze). Lista 8. Rolnik, zam. w Ossowcu, p. Lubawa. Ur. w 1891 r. w Juroszewach, p. Kościerzyna. Szkoła ludowa w Starogardzie i 2 lata szkoły budowniczej w Gdańsku. W armji niemieckiej służył 1½ roku w 1 pułku czarnych huzarów w Gdańsku-Wrzeszczu. Sołtys gminy Ossówca. Skarbnik Kółka Roln. w Samyśławej i czł. Rady Opieki Społ. Od 1. 5. 1919 praca organizacyjna w Stron. Rolniczem. W 1906 r. jako 15-letni chłopak organizował strejk szkolny o udzielanie religji po polsku w pow. Starogardzkim, za co wydalony został z gimnazjum w Starogardzie i groził mu „dom poprawy“.

Kazimierz Bobowski (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Urzędnik prywatny, zamieszkały

w Grudziądzu, ul. 3 Maja. Ur. w 1887 r. B. urzędnik Dep. Opieki Społ. Min. b. dzieln. pruskiej.

Piotr Szturmowski (Związek Lud. Nar.). Lista 8. Rolnik, zam. w Tomaszewie, p. Kościerzyna. Ur. 22. 2. 1887 w Czarnej Wodzie. Szkoła powszechna. W 163 p. piechoty niem. służył 2 lata jako starszy żołnierz, zwolniony z wojska jako aspirant podoficerski. Podczas wojny europejskiej żołnierz sanitarny. Po wojnie po zwolnieniu sołtysa Niemca przez gminę jednogłośnie obrany sołtysiem. Czł. sejmiku powiat., czł. Tow. Oświaty Ludowej i Kółka Roln. w Pogódkach. Organizator Związku Lud. Nar. na Pomorzu, brał udział w agitacji wyborczej przy wyborach sejmowych w maju 1920 r. na Pomorzu, w zjazdach delegatów i założyciel i prezes Koła Związku Ludowo-Narodowego w Pogódkach.

Bronisław Mania (Klub Chrześc. Nar. — Chrz. Nar. Str. Roln.). Lista 8. Rolnik, zam. w Rajkowach, p. Tczew. Ur. 1. 10. 1889 w Rajkowach. Gimn. w Pelplinie i Chełmnie. Od 1915 do 1. 7. 1918 służba w niem. artyl. ciężkiej jako podpor. Czł. sejmiku i wydziału powiat. w Tczewie. Przewodniczący Kółka Roln. w Rajkowach. B. czł. Rady Ludowej i b. komendant straży obywatelskiej. Organizator i przewod. Chrz. Nar. Str. Roln. na p. Tczew.

Adam Chądryński (Nar. Partja Robotn.). Lista 7. Inżynier budowy maszyn, zam. w Warszawie, Ślizka 44, m. 12. Ur. 1882 w Górkach — Grubakach, ziemi Siedleckiej. Gimn. filolog. w Siedlcach i politechnika w Pradze czeskiej. B. poseł na Sejm ustawodawczy (2. 5. 1920—1922). B. czł. Rady Obrony Państwa. Czł. komisji skarbu-budż. i zagr. Czł. podkomisji dla opracowania daniny. B. prezes klubu sejmowego N. P. R. Czł. Rady Nacz. N. P. R. Praca społeczna, kulturalno-oświatowa i polityczna wśród robotników od 1902 r. Artykuły w organach N. P. R. W latach 1909—1911 więzienie rosyjskie na Pawiaku w Warszawie za pracę polityczno-niepodległościową wśród robotników i za przynależność do Nar. Zw. Robotniczego. Wiceprezes klubu sejmowego N. P. R. Wiceprezes sejmowej komisji morskiej. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Zastępcy listy 8: Ks. Aleksander Kupczyński, b. poseł, Duży Garc, p. Gniew. Antoni Abraham, robotnik, Gdynia, p. Puck. Wawrzyniec Miotka, rolnik, Bendargowo, p. Wejherowo. Augustyn Wandtke, nauczyciel, Mosty, p. Puck. Ignacy Jakubowski, inspektor szkolny, Skarszewy, p. Kościerzyna.

Zastępcy listy 7: Romuald Widźgowski, przedsiębiorca, Tczew, Sambora 2. Franciszek Marchewicz, stolarz, Kościerzyna, Gdańska 3.

Okręg 30.

Województwo Pomorskie

Miasto i powiat Grudziądz, Świecie, Tuchola,
Chojnice i Sępólno.

Posłów 4.

Ludność: 30. 9. 1921: 294 739. Polaków: 216 962
173,6‰, obcych: 77,777 (26,4‰).

Albin Nowicki

Leonard Krzywiński

Ignacy Reder

Karol Daczko

	Miasto Grudziądz	Powiat Grudziądz	Świecie	Tuchola	Chojnice	Śępólno	Razem
Uprawn. .	17 099	18 573	36 171	14 559	31 639	12 740	130 781
głosujących	12 686	14 649	28 990	12 828	25 992	10 805	105 950
głosy ważne	12 637	14 593	28 914	12 790	25 912	10 773	105 819
„ unieważn.	49	56	76	38	80	32	331
0/0 głos.	74,19	78,87	80,14	88,11	82,15	84,81	81,01
8 . . .	54 949	3 487	13 401	7 119	16 487	3 203	49 646
7 . . .	3 583	5 845	6 638	3 365	4 239	1 807	25 517
16 . . .	2 043	3 789	6 720	1 513	4 152	5 473	23 690
1 . . .	84	926	1 422	782	636	191	4 041
2 . . .	541	400	450	3	265	—	1 659
5 . . .	38	3	—	—	15	—	56
14 . . .	399	103	283	8	118	99	1 010

Dzielnik wyborczy: 23 690

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 3-ci

„ 16 „ 1 mandat: 2-gi

„ 7 „ 1 „ 4-ty

Albin Nowicki (Nar. Chrz. Stron. Pracy).

Lista 8. Profesor sem. naucz. w Grudziądzu, zam. przy ul. Sobieskiego 16. Ur. 1891 w Wabczu, pow. Chełmno. „Collegium Marianum“ w Pelplinie i seminarjum nauczycielskie w Toruniu. Jako szeregowiec 61 p. piechoty niem. brał udział w bitwach przy jeziorach mazurskich. W r. 1914 pod Wysoką, p. Ełk ciężko ranny, po 3 operacjach w szpitalu Weissensee pod Berlinem, zwolniony ze służby wojskowej. W 1920 r. podczas inwazji bolszewickiej wstąpił jako ochotnik do 64 pp. W. P. w Grudziądzu. Poseł na Sejm ustawodawczy (2. 5. 1920—1922), z ramienia N. Str. Robot. i był sekretarzem klubu N. P. R.; w styczniu 1921 r. wstąpił do Nar. Chrz. Klubu Rob. (sekretarz klubu). Czł. specjalnej komisji pomorskiej, sekretarz komisji oświatowej. Na plenum przemawiał w obronie szkoły wyznaniowej, w sprawach ustroju szkolnictwa i polepszenia bytu materialnego nauczycielstwa i urzędników. Współzałożyciel „Zw. Dzieln. nauczycielstwa b. dz. pruskiej“, sekretarz, wiceprezes i w końcu prezes „Związku Tow. Nauczycieli Polaków-katolików woj. Pomorskiego“, od roku prezes pomorskiego oddziału okręg. „Stow. Chrześc. Nar. Nauczycielstwa w Polsce“ i wiceprezes na całą Polskę tejże organizacji. Współpracownik „Głosu Pomorskiego“, korespondent sejmowy dzienników pomor-

skich i „Nauczyciela Polskiego“ (Warszawa). Książki: „Pamiętniki wycieczek krajoznawczych nauczycielstwa pomorskiego (Warszawa, Częstochowa, Kraków, Wieliczka i Tatry)“ i „Pamiętniki zjazdów wojewódzkich nauczycielstwa pomorskiego“ (Tczew 1921 i Toruń 1922). Prezes Pomorskiej Rady Wojewódzkiej N. S. R. — Chrz. Nar. Str. Pracy i wiceprezes Rady Dzieln. i czł. Rady Nacz. Chrz. Demokracji. Sekretarz klubu sejmowego Chrz. Nar. Str. Pracy.

Leonard Krzywiński (Zw. Lud. Narod.). Lista 8. Kupiec-hurtownik, zam. w Grudziądzu, Grobłowa 50. Ur. 4. 12. 1876 r. w Grudziądzu. Gimn. Podczas wojny europejskiej 2 lata służby garnizon. w Poznaniu. Wiceprezes Tow. Kupców Samodz., czł. zarządu Izby Handlowej i Przemysłowej i czł. Zw. Tow. Kupieckich na Pomorzu w Grudziądzu. Wicepr. Koła Zw. Lud.-Nar. w Grudziądzu i członek Rady Wojew. Zw. Sej. Lud. Nar. na Pomorze.

Ignacy Reder (Nar. Partja Robot.). Lista 7. Telegrafista kolejowy, zam. w Grudziądzu. Urodzony 19. 7. 1881 w Grudziądzu. Szkoła ludowa. Przez 2 lata służba jako szeregowiec w armii niemieckiej i podczas wojny od 30. 5. 1917 do 28. 11. 1918. Czł. Rady Miejskiej i Sejmiku Wojewódzkiego. Poseł na Sejm ustawodawczy (1. 6. 1919—1922), gdzie był członkiem komisji komunikacyjnej, robót publicznych i wodnej.

Karol Daczko (Zjedn. Niem. w Sejmie). Lista 16. B. radzca szkolny, obecnie rolnik, zamieszkały w Nowej Tucholi. Ur. 28. 4. 1860 w Jakuszowcach, p. Węgoborski (Prusy Wschodnie). Ewangelik. Gimnazjum i seminarjum. Egz. na nauczyciela szkół średnich i licealnych. B. inspektor szkolny w Warszawie (1915—1918). Poseł na Sejm ustawodawczy (2. 5. 1920—1922). Sekretarz klubu niem. Referent klubu dla spraw kościelnych, szkolnych, agrarnych i prasowych. Czł. Rady Nadz. Banku Tucholskiego.

Zastępcy listy 8: Ks. Szulc. Pacer. Główn. czewski, Wiele. Prądyński, Karpy.

Zastępcy listy 7: Walenty Michalak, kierownik oddz. Zw. Rob. Roln. i Leśnych Zj. Zaw. Pols. Antoni Antczak, skarbnik wojewódzki N. P. R.

Okręg 31.

Województwo Pomorskie

Miasto i powiat Toruń, Chełmno, Wąbrzeźno,
Brodnica, Lubawa i Działdowo.

Posłów 5.

Ludność: 30. 9. 1921: 332 492. Polaków: 262 963
(79,1%, obcych: 69 529 (20,9%).

Jan Marweg

St. Ossowski

• Ign. Echaust

Franc. Sołtysiak

Wojc. Pawlak

	Toruń Miasto	Toruń Powiat	Chełmno	Wąbrzeźno	Brodnica	Lubawa	Działdowo	Razem
Upow.	20 951	22 799	21 082	19 611	26 097	25 937	9 217	145 694
głosuj.	16 929	18 314	16 792	16 224	21 972	22 491	7 452	120 174
gł. ważn.	16 098	17 907	16 721	15 814	21 906	22 458	7 326	118 220
„ uniew.	841	407	71	410	66	33	126	954
% gł.	80,80	80,32	79,55	82,72	84,18	88,71	80,85	82,48
8 . .	11 394	8 462	7 135	7 359	13 688	16 549	2 857	67 444
7 . .	30 098	6 045	5 393	4 235	5 094	4 851	2 165	30 791
11 . .	27	513	701	1 361	1 039	388	241	4 273
14 . .	102	21	176	98	55	2	18	472
16 . .	1 557	2 866	3 316	2 761	2 030	668	2 045	15 240

Dzielnik wyborczy: 16 861

Lista 8 otrzymała 4 mandaty: 1, 2, 4 i 5-ty

„ 7 „ 1 mandat: 3-ci

Jan Marweg (Zw. Lud. Nar.). Lista 8. Redaktor, zam. w Poznaniu, Towarowa 21 a. Ur. 9. 5. 1885 r. w Ostrzeszowie. Gimnazjum w Kępnie, technika w Mittweidzie i hospitant Un. Krakowskiego i Lwowskiego. W armji niem. służył w artylerji polnej. Podczas wojny zaciągnięty do wojska niemieckiego, z frontu niem. w Królestwie „za sprzyjanie ludności polskiej“ odstawiony na front pod Verdun, gdzie przebywa do końca wojny. Jako student techniki w Mittweidzie pracował na polu oświaty wśród polskich robotników sezon. w Niemczech. Z Krakowa przemycał do Królestwa „Przegląd Wszechpolski“ i „Polaka“. W 1904 r. pracował w redakcji „Słowa Polskiego“ we Lwowie. Wyjechawszy w 1905 r. do Królestwa, za walkę o gminę polską i szkołę więziony przez Moskali w Łomży. Podczas wyborów do Dumy agit. w Radomskiem wśród robotników i włościan. W 1907 wrócił do redakcji „Słowa Polskiego“, poczem wstąpił do redakcji „Kurjera Poznańskiego“. Artykuły w „Gazecie Warszawskiej“, „Dzienniku Kijowskim“ i „Dzienniku Wileńskim“. Powieść: „Śląskowe Dzieje“. Od stycznia 1919 r. sekretarz Zw. Ludowo-Narodowego n. b. dzielnicę pruską.

Stanisław Ossowski (Klub Chrz. Nar. — Chrz. Nar. Stron. Rolnicze). Lista 8. Ziemianin, zam. w Najmowie, p. Brodnica. Ur. 6. 6. 1886 w Najmowie. Gimn. i akademja rolnicza w Lipsku. W 1906 służba jednoroczna w armji niem. (podpor. rezerwy). Służba frontowa podczas wojny, w czym 1½ roku inżynier 2 p. ułanów Leg. Pol. w Mińsku Mazowieckim. W wojsku polskim rotmistrz 2 p. ułanów wielkopolskich, organizator 18 p. ułanów pomorskich i jego czasowy dowódca w Grudziądzu. Z 18 p. ułanów brał udział w walkach armji rezerwowej gen. Sosnkowskiego i w walkach brygady pułkownika Beliny pod Duksztami i nad Dźwiną. Udział przed wojną w organizacjach rolnych, oświatowych i koope-

ratywach (w Kółkach roln., stow. roln. itd.). Artykuły w „Ziemiańninie” i „Kłosach”. Organizator i prezes zarządu na woj. Pomorskie Chrz. Nar. Str. Roln.

Ignacy Echaust (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Urzędnik kolejowy, zam. w Toruniu, dworzec główny. Urodzony w 1875 r.

Franciszek Sottysiak (Zw. Lud. Nar.). Lista 8. Sekretarz wojewódzki Związku Lud. Nar. na Pomorzu, zam. w Toruniu, Kazimierza Jagiellończyka nr. 4. Ur. 17. 9. 1887 w Wilanowie (Wielkopolska). Szkoła ludowa. Udział w powstaniu wielkopolskiem w Poznaniu (1918). Przez 15 lat pracował w górnictwie. B. czł. od 1905—1918 na obczyźnie „Sokoła”, Zjedn. Zaw. Polskiego, w Tow. Wyborczem i innych tow. oświatowo-kulturalnych jako członek zarządu. B. prezes filjalny N. S. R. w Essen-Dellwig, referent i prelegent w różnych miejscowościach. Od lipca 1919 do września 1920 współprac. „Postępu” w Poznaniu.

Wojciech Pawlak (Nar. Partja Robotnicza). Lista 7. Górnik, obecnie prezes zarz. woj. N. P. R. na Pomorzu, zam. w Toruniu, Mickiewicza 61. Ur. 20. 3. 1881 w Świńcu, p. Kościan. Służba podczas wojny 1914—1917. Podczas inwazji bolszewickiej w 1920 r. organizator oddziałów ochotniczych. Czł. Rady miejskiej w Luenen (Westfalja — 1910). Czł. Rady Ludowej w Grudziądzu (1919). B. poseł na Sejm Dzielny w Poznaniu (1918), radny miasta Torunia i zastępca czł. Wydz. Krajowego na Pomorzu (od 1920 r.). Założył i sam uczył w prywatnej szkole polskiej w Habinghorst (Westfalja — 1901). Współzałożyciel Związku Polaków na Obczyźnie (1905) i „Komitetów Wyborczych” (zamienionych następnie na „Tow. Wyborcze”). B. delegat do Komitetu prow. wyb. na lewym brzegu Łaby. Współzałożyciel „Sokoła” i kółka śpiewaczego „Leśna Róża” w Habinghorst, „Wandy” w Holthausen, „Głos z nad Warty” w Luenen (1908—1914). B. czł. Tow. polsko-katolickiego w Westfalji, b. prezes Zjedn. Zaw. Polskiego, w Westfalji, założyciel Koła śpiew. „Moniuszko” w Toruniu. Założyciel Nar. Str. Rob. na

Pomorzu, czł. Rady Nacz. N. P. R. i Gł. Kom. Wykonawczego. Artykuły w prasie N. P. R. Za narodową działalność i pracę w polskich stowarzyszeniach szukanowany przez Niemców.

Zastępcy listy 8: Jan Sieciński, kierownik firmy handlowej, Działdowo, Kolejowa 3. Franciszek Dolatowski, rolnik, Otłoczyn, p. Toruń. Anastazy Strehlau, rzemieślnik, Chełmno, ul. Grudziądzka. Alojzy Porzyński, urzędnik pocztowy, Toruń, Chrobrego 5.

Zastępcy listy 7: Walenty Malinowski, prezes dzieln. Zjedn. Zaw. Polskiego, Toruń, Kościuszki nr. 54 a. Jan Krenglewski, sekretarz Zjedn. Zaw. Polskiego, Działdowo, Lidzbarska 7.

Okręg 32.

Województwo Poznańskie

Miasto i powiat Bydgoszcz, Wyrzysk, Inowrocław,
Strzelno, Szubin i Żnin.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 406 620. Polaków: 301128
(74,1⁰/₀), obcych: 105 492 (25,9⁰/₀).

Karol Rzepecki

Leon Żółtowski

Edm. Bigoński

Władysław Herz

Jan Faustyniak

Kurt Graebe

	Miasto Bydgoszcz	Powiat Bydgoszcz	Wyrzysk	Inowrocław	Strzelno	Szubin	Żnin	Razem
Uprawn.	44 584	24 051	28 853	36 283	18 135	20 446	18 167	190 510
głosuj.	36 353	20 582	25 962	29 920	16 240	18 112	16 672	163 841
gł. ważne	36 235	20 478	25 915	29 851	16 164	18 074	16 617	163 341
„ uniew.	118	104	47	69	76	38	55	50
o/ gł.	81,53	85,57	86,51	82,46	89,55	88,58	91,77	86,07
8	21 598	9 314	10 497	12 591	7 522	7 095	8 350	77 367
7	7 210	4 687	7 826	8 647	6 613	4 859	4 498	44 340
16	6 770	6 077	6 884	4 288	1 027	4 954	2 454	32 454
1	48	280	414	248	180	783	329	1 782
2 P.P.S.	389	34	5	3 422	795	793	360	5 799
14	184	44	134	653	56	89	26	1 155
23 P. nica. socj. w Polsce	236	42	155	2	1	1	—	43

Dzielnik wyborczy: 19 341

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 3 i 6-ty

„ 7 „ 2 „ 2 i 5-ty

„ 16 „ 1 mandat: 4-ty

Edmund Bigoński (Nar. Chrześc. Stron. Pracy). Lista 8. Redaktor, zam. w Poznaniu, Wierzbicice 33. Ur. 29. 10. 1891 w Castrop, p. Dortmund. Gimn. Praca oświatowa na wychodźstwie. B. decernent reemigracji Nacz. Rady Lud. w Poznaniu. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. sejmowej komisji inwalidzkiej, prawniczej i zagran. B. prez. i wiceprez. sejmowego klubu Nar. Chrz. Klubu Rob. Wiceprez. klubu Nar. Chrz. Stron. Pracy. Prez. komisji opieki społecznej i inwalidzkiej.

Karol Rzepecki (Z. L. N.). Lista 8. Księgarz-wydawca, zam. w Poznaniu, Plac Wolności 4. Ur. w 1865 r. w Poznaniu. Wyższa szkoła realna

i matura w Poznaniu. Organizator Straży Lud. w Poznaniu i woj. Poznańskim. B. delegat wyborczy m. Poznania, b. sekr. Nacz. Rady Lud., b. prezydent policji i b. naczelnik wydz. aprowiz. woj. Poznańskiego, b. prez. okr. poznańskiego „Sokoła”, sekr. wydziału Związku Sokołów. B. prezes sekcji org. „Straży”, sekr. Zw. Tow. Przemysł., prez. Zw. Tow. Straży Pożarnych na woj. Poznańskie. Czł. Rady Gł. Zw. Księgarzy i Wydawców. Artykuły w pismach: „Goniec Wielkopolski” (1895/6), „Praca” (1905/7), „Sokół” (redaktor), „Kupiec” i t. d. Książki: „Czarha księga czyli wykaz szkód wyrządzonych polskości przez komisję kolonizacyjną” 1906, „Pobudka wyborcza” Tom I. 1907, „Naprzód czy wstecz” (Pobudka wyborcza, Tom II.) 1912, „Historja ustawy wyborczej pruskiej oraz wyniki wyborów do sejmu pruskiego z 1903 i 1908 na ziemiach polskich” 1913, „Ubytek żydów w W. Ks. Pozn.” 1910 i „Powstanie Wielkopolskie” 1919. Wydawca „Bojów Polskich” (1912—1922). Czł. Gł. Zarz. Tow. Narodowo-Demokr. w zab. pruskim (1905—1919) i czł. Rady Głównej. Odznaczony krzyżem „Za Waleczność” (1919) za organizację 14 kompanji Straży Ludowej i udział w walce z Niemcami w Poznaniu w 1918 r. W 1914 r. skazany na miesiąc więzienia pruskiego za wydanie „Śpiewnika Narodowego”.

Leon Żółtowski (Klub Chrześc. Nar. — Chrześc. Nar. Stron. Rolnicze). Lista 8. Ziemianin, zam. w Niechanowie pod Gnieznem. Ur. w 1877 r. w Niechanowie. Gimn. w Krotoszynie, 2-letnia zawodowa szkoła mechaniki w Akwizgranie, 4-letnie studja na politechnice w Liège z dyplom. inżyniera-chemika. W 1919/20 naczelnik wydziału i następnie kier. Depart. Rolnictwa i Dóbr Państwowych Min. b. dzielnicy pruskiej. Czł. sejmiku powiat. B. czł. Centr. Zarządu Centr. Tow. Gospodarczego, b. mąż zaufania Związku Ziemian w Poznaniu, b. czł. Rady nadz. Banku Ziemskiego w Poznaniu, b. czł. Rady nadzorczej „Rolnika” w Witkowie. Czł. kółka roln. w Niechanowie, wicepatron Tow. Robotników Katolickich w Niechanowie, czł. Rady nadzor. Centrali Rolników w Poznaniu i czł. rady zarządzającej Zje-

dnoczenia Producentów Rolnych. Artykuły w pismach: „Postęp“, „Gazeta Powszechna“ i „Głos Rolnika“. Broszura: „Wzory odczytów oświatowo-politycznych“. W Wielkopolsce i Pomorzu miał dla włościan wykłady oświatowo-polityczne. Jeden z założycieli i czł. Rady Głównej Chrz. Nar. Stron. Rolniczego. Sekr. sejmowej komisji rolnej.

Władysław Herz (N. P. R.). Lista 7. Ślusarz, zam. w Poznaniu, Poznańska 37. Ur. 21. 2. 1885 w Bronisławie, p. Strzelno. Szkoła ludowa w Strzelnie, termin ślusarski w Strzelnie i Berlinie. B. poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922), czł. komisji administracyjnej i reorganizacji urzędów państwowych. B. prez. klubu sejmowego Nar. Chrzesc. Stron. Pracy. B. czł. Tow. Katolickich Robotników w Schönebergu, „Harmonji“, „Oświaty“, Związku Towarzystw i Zjednocz. Zaw. Polskiego w Berlinie-Moabie. B. czł. komisji kościelnej parafji św. Pawła w Moabie, b. czł. Komitetu Ratunkowego dla bezdomnych ofiar wojennych w Kongresówce. B. delegat Moabitu na Sejm dzielnicowy 3. 12. 1918 w Poznaniu. Jeden z założycieli w 1919 r. N. S. R. i twórca N. S. R. w Berlinie i okolicy. W 1920 r. udział w pracach Komitetu Mazurskiego i praca na terenie plebiscytowym. Od 1922 r. prez. N. P. R. na woj. Poznańskie. Odznaczony krzyżem „Zasługi Obywatelskiej“ przez Radę Ludową m. Poznania.

Jan Faustyniak (N. P. R.) Lista 7. Górnik, i od 1919 r. b. płatny prez. N. P. R. w Niemczech, zam. w Bydgoszczy, Poniatowskiego 11. Ur. 14. 5. 1879 w Kościuszkowie, p. Gostyń. Szkoła ludowa i 2 semestry Un. Ludowego w Hamborn i Bochum. W armji niem. służył dwa lata. B. czł. ścisłego wydziału m. Hamborn n. Renem. Praca w „Sokole“, Tow. Kat. Robotników, Zjedn. Zawod. Polskiem, w stow. oświat. młodzieży i kooperatwach. Artykuły w „Miesięczniku Informacyjnym dla N. P. R. w Niemczech“. Prez. N. P. R. na okręg Bydgoski. Po rewolucji niem. pośrednik między wychodźstwem w Nadrenji i Westfalji a krajem. W 1920 r. prowadził agitację celem przewiezienia amunicji dla armji polskiej. B. kier. Komitetu pomocy dla internowa-

nych żołnierzy polskich w Minden i b. kier. Komitetu plebiscytowego Górnego Śląska w Westfalji.

Kurt Graebe (Zjedn. Niem. w Sejmie). Lista 16. B. podpułkownik niem., zam. w Bydgoszczy, ul. 20 stycznia 1920 r. l. 37. Ur. w 1874 w Karniszewie, p. Gniezno. Gimn. w Gnieźnie. W armji niem. służył od 1.5.1892 do 10.1.1920 (ostatnio kom. pułku artylerji polnej). Przewodniczący zarządu „Volksbank“ w Bydgoszczy. Kier. biura stronnictwa.

Zastępcy listy 8: Jan Cywiński, mistrz ślusarski, Bydgoszcz, Jagiellońska 38. Antoni Lewandowski, drogerzysta, Bydgoszcz, Długa 41. Wojciech Ziętara, rolnik, Spadławice, p. Inowrocław. Wojciech Fijołka, b. poseł, Bydgoszcz, Jagiellońska nr. 71.

Zastępcy listy 7: Henryk Głowania, nauczyciel, Bydgoszcz, Śniadeckich 29. Wincenty Banach, sekretarz związkowy, Bydgoszcz. Andrzej Bogaczyk, robotnik, Nakło, Kilińskiego 171.

Zastępcy listy 16: Eryk Witzleben, wł. ziemski, Liszkowo, p. Wyrzysk. Emil Göhring, wł. ziemski, Szpital, p. Inowrocław.

Okręg 33.

Województwo Poznańskie

Powiaty: Gniezno, Mogilno, Września, Środa, Witkowo, Wągrówiec i Oborniki.

Posłów 5.

Ludność 30. 9 1921: 307 281. Polaków: 279 032 (82,77/o, obcych: 58,275 17,31/o).

Kaz. Brownsford

Jan Frąckowiak

Ks. Stefan Bratkowski

Dr. Zygm. Rabski

Wawrzyniec Lisiecki

	Pow.	Gniezno	Mogilno	Września	Środa	Witkowo	Wągrówiec	Oborniki	Razem
Uprawn.		26 774	21 916	18 248	23 117	13 487	23 578	24 547	151 667
głosując.		22 159	19 562	16 179	20 460	12 251	20 861	21 961	133 436
gł. ważne		22 112	19 513	16 157	20 421	12 218	20 824	21 905	133 150
„ unieważ.		47	49	22	42	33	37	56	286
0/0 głos		82,76	89,25	88,66	88,51	90,83	88,47	89,46	87,98
8 . . .		11 952	10 003	6 251	9 942	6 445	10 064	9 887	64 544
7 . . .		6 041	5 759	9 914	7 228	3 830	5 577	5 696	41 043
1 . . .		58	107	1 636	1 845	727	545	440	5 358
2 . . .		282	183	291	488	16	424	1 458	3 142
3 . . .		765	102	35	10	70	611	79	1 672
14 . . .		196	25	6	10	6	22	6	271
16 . . .		2 818	3 334	1 024	900	1 124	3 581	4 329	17 120

Dzielnik wyborczy: 20 521

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 3 i 4-ty

„ 7 „ 2 „ 2 i 5-ty

Kazimierz Brownsford (Z. L. N.). Li sta 8. Rolnik, zam. w Poznaniu, Ogrodowa 9. Ur. 4. 12. 1856 w Łubowiezkach, p. Gniezno. Gimn. w Poznaniu i Śremie. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji rolnej. W dniu 17. 11. 1920 podczas rozpraw nad Konstytucją wystąpił w obronie katolicyzmu („Kościół a Państwo“). B. czł. Komitetu niesienia pomocy Król. Polskiemu. Patron Wielkopolskich Kółek Rolniczych, czł. Komitetu dla Kresów Wschodnich i Śląska w Poznaniu, wiceprez. Tow. Literatów i Dziennikarzy w Poznaniu, wiceprez. Związku „Caritas“, prez. Rady Wyższej Konferencji św. Wincentego à Paulo archidiecezji gnieźnieńsko-poznańskiej. Czł. zarządu Centr. Tow. Gospodarczego w Poznaniu. Od 1893 do 1. 1.

1920 redaktor „Poradnika Gospodarczego“ i „Gospodyni wiejskiej“ i od 1903 do dziś wydawca Kalendarza rolniczego. Jako najstarszy wiekiem poseł był marszałkiem Sejmu do chwili wyboru marszałka Sejmu, posła Rataja.

Jan Frackowiak (Nar. Chrz. Stron. Pracy Lista 8. Robotnik, zam. w Poznaniu, Fabryczna 2. Ur. 29. 5. 1877 w Węgierskiem, p. Środa. Szkoła element. W armji niem. służba dwuletnia i podczas wojny od 4. 8. 1914 do 25. 11. 1918. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji odbudowy i robót publ. B. prez. filji Zj. Zaw. Pol. w Poznaniu-Wilda i b. czł. Rady Nadz. Zjedn. Zaw. Pol. Sekr. Chrz. Zjedn. Zawod. Trzykrotnie karany pieniądze za wiece i zebrania przez władze pruskie.

Ks. Stefan Bratkowski (Klub Chrz. Nar. — Nar. Chrz. Stron. Rolnicze). Lista 8. Proboszcz w Dziekanowicach, p. Gniezno. Ur. 1876 w Wągrówcu. B. poseł na Sejm dzielnicowy w Poznaniu w 1918 r. Wicepatron Kółek Rolniczych na powiat Gniezno, czł. zarządu powiat. Tow. Czyteln. Ludowych i t. d. Jeden z organizatorów i czł. Rady Głównej Nar. Chrz. Str. Rolniczego.

Dr. Zygmunt Rabski (N. P. R.). Lista 7. Adwokat i notariusz, zam. w Gnieźnie, Tumska 11. Ur. 1885 w Miłostawiu. Un. we Wrocławiu i Monachjum. Przez 4 lata referendarjusz w sądach hano-werskich. W 1918 służba w armji niem. jako szeregowiec, w grudniu 1918 ochotnik przy wypędzaniu Niemców z Gniezna. W styczniu 1919 r. sędzia woj-skowy na okręg północny frontu wielkopolskiego i kontroler niem. prezydenta m. Gniezna. B. przewo-dniczący Wydz. Wykon. Rad Lud. na powiat i mia-sto Gniezno. Czł. Rady miejskiej w Gnieźnie od 1919, przez maj 1919 pierwszy prezydent miasta (urząd złożył z powodu choroby). Od 1922 r. prze-wodniczący Rady miejskiej, czł. sejmiku powiat. i wydz. powiat. Artykuły okolicznościowe w pis-mach. Rozprawa: „O skutkach wyroków ex turno“.

Wawrzyniec Lisiecki (N. P. R.). Lista 7. Robotnik, zam. w Inowrocławiu, Studzienna 10. Ur. 7. 7. 1875 w Inowrocławiu. Szkoła ludowa. W armji

niem. służył 6½ lat, z czego 4 i pół roku podczas wojny jako kapral. Czł. magistratu w Inowrocławiu, czł. sejmiku powiat i woj. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji miejskiej (wicepr.) i rolnej. Prez. filji i okręgu Zjedn. Zawod. Polsk. w Inowrocławiu. Artykuły w „Prawdzie“ (Poznań)

Zastępcy listy 8: Józef Przybyszewski, żołtnik, Gniezno, Farna 2. Władysław Rękosiewicz, nauczyciel przem., Poznań, Śniadeckich 15. Feliks Zieliński, rolnik, Lubin, p. Mogilno. Władysław Mroczkowski, inspektor szkolny, Oborniki.

Zastępcy listy 7: Józef Kowalski, górnik, Gozdów, p. Września. Józef Szalapieta, górnik, Środa, Dworcowa 2. Szymon Przybył, sekr. związk. Łęgów, p. Wągrówiec.

Okręg 34.

Województwo Poznańskie

Miasto Poznań

Posłów 4.

Ludność: 30. 9. 1921: 169 739. Polaków: 159 632 (940/0), obcych: 10 161 (60/0).

Dr. Marjan Seyda

Adam Piotrowski

Zofia Sokolnicka

Dr. Stefan Piechocki

Uprawnionych	97 080
głosujących	80 866
głosy ważne	80 598
„ unieważnione	268
0 3 głosujących	83 29
8	61 245
2	2 893
5	1 679
7	13 418
14	1 357
16	6

Dzielnik wyborczy: 15 311

Wszystkie 4 mandaty otrzymała lista 8.

Dr. Marjan Seyda (Z. L. N.). Lista 8. Publicysta, zam. w Warszawie, Świętokrzyska 30. Telefon 35-83. Ur. 7. 7. 1879 w Poznaniu. Studja prawnicze i historii sztuki w Berlinie, Wrocławiu i Monachjum. Od 1906 (chwila założenia) do 1915 naczelny redaktor „Kurjera Poznańskiego“. Od marca 1915 do jesieni 1917 dyrektor polityczny Centralnej Agencji Polskiej w Lozannie, od jesieni 1917 do sierpnia 1919 czł. Nar. Kom. Polskiego w Paryżu i kier. jego wydziału prasowego (od czerwca 1919 Wydział Kresowy Polskiej Delegacji Kongresowej). Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji spraw zagran. Wiceprez. klubu sejmowego Związku Lud. Nar. Redaktor „Przeglądu Polskiego“ Lozanna 1916—1917. Książki: „Territoires polonais sous la domination prussienne“ (1919) i szereg

memorjałów dla konferencji pokojowej w Paryżu, dotyczących b. dzielnicy pruskiej, między innemi odpowiedzi na memorjał, w którym się delegacja niemiecka przeciwstawiała pierwotnym warunkom pokojowym. W 1917 skazany in contumaciam na rok więzienia za niestawienie się do wojska pruskiego i skreślony przez pruskie ministerstwo spraw wewn. z listy obywateli państwa pruskiego. Czł. prezydium Związku Lud. Nar. i czł. wspólnej komisji parlamentarnej 3 grup Chrz. Zw. Jedn. Nar. Wiceprezes komisji spraw zagranicznych.

Adam Piotrowski (Nar. Chrześc. Stron. Pracy). Lista 8. Redaktor od 1905, przedtem malarz, zam. w Poznaniu, Ogrodowa 12. Ur. 30. 11. 1875 w Poznaniu. Szkoła ludowa 8-klasowa w Poznaniu i wieczorna szkoła przemysłowa. Artylerja polna niem. 1897/99 i 1914—1918 poza frontem. B. członek Rady żołnierskiej w Poznaniu. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji konstytucyjnej, oświat. i morskiej. Od 1893 r. praca w stow. przemysłowych poznańskich i berlińskich. Założyciel kilku towarzystw politycznych i śpiewających na G. Śląsku. Współzałożyciel Polskiego Związku Zawodowego w b. zaborze pruskim. Prez. dzieln. Chrz. Zjedn. Zawod. na Poznańskie i Pomorze. Artykuły w pismach: „Siła“, „Robotnik na obczyźnie“, „Katolik“, „Kurjer Śląski“, „Kurjer Poznański“, „Orędownik“ i „Postęp“. Książki: „Powstanie i rozwój polskich związków zawodowych w zaborze pruskim“ 1910 i „50 dni rządów Rady Żołnierzy i Robotników w Poznaniu“ (1919) i inne broszury.

Zofja Sokolnicka (Z. L. N.). Lista 8. Nauczycielka, zam. w Poznaniu, Ogrodowa 13. Ur. 15. 5. 1878 w Krakowie. Kursa naukowe Un. Jagiel. i wyższa szkoła muzyczna. Od 1915 r. jako emisariuszka pośredniczyła między krajem a Agencją Lozańską i Nar. Komitetem w Paryżu. Poseł na Sejm dzieln. w Poznaniu 1918. B. czł. Nacz. Rady Lud. w Poznaniu, przewodn. komisji dla szkolnictwa średniego żeńskiego wydziału szkolnego R. Lud. i czł. komisji szkolnej R. Lud. m. Poznania.

Posel na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji oświat. i opieki społ. Referentka ustawy o pomocy naukowej i materialnej dla młodzieży, o rozwoju szkół wyższych i nauki, polepszenia bytu i pracy naukowej profesorów szkół wyższych, o zmianie ustawy o szkołach akademickich, o kwalifikacjach potrzebnych do nauczania w szkołach średnich itp. i wnioskodawczyni całego szeregu wniosków w sprawach oświatowych. Praca w „Warcie“ i tajnych organizacjach młodzieży gimn. i akadem. Założycielka Biura porady rodzicielskiej. Organizatorka wycieczek krajoznawczych, kursów tajnych nauczycielskich, kursów wakacyjnych. Założycielka Tow. wykładów nauk. w Poznaniu, Gnieźnie i Inowrocławiu. Organizatorka Tow. Pedagog., Czytelni dla Kobiet, Lutni, Żnicza, Zjedn. Tow. oświat., Gościny, Komitetu pomocy dla Lwowa i Wilna, Nar. Org. Kobiet, Nar. Służby Kobiet i t. p. Artykuły w „Szkółce domowej“, „Kurjerze Poznańskim“, „Oredowniku“ i „Gazecie Warszawskiej“. Broszury w sprawach młodzieży, szkolnictwa, nauki i t. p.

Dr. Stefan Piechocki (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Adwokat i notariusz, zam. w Poznaniu, Franciszka Ratajczaka 11 a. Ur. 2. 8. 1883 w Czekanowie, p. Ostrów. Gimn. w Trzemesznie i Rogoźnie, un. Berlin i Getynga. W armji niem. służył 3 lata jako starszy żołnierz. Radny m. Poznania i poseł na sejmik wojewódzki. Od utworzenia Nacz. Rady Lud. (listopad 1918) do sierpnia 1921 w służbie administracyjnej: sekr. gen. Komisarjatu N. R. L., od 23. 4. 1919 szef wydziału sądownictwa i administracji, od połowy czerwca 1919 szef wydziału administracji, od 8. 1. 1920 dyrektor Depart. Spraw Wewn. Min. b. Dzieln. Pruskiej. Odznaczony orderem „Polonia restituta“ IV. klasy.

Zastępcy listy 8: Ignacy Kornaszewski, mistrz stolarski, Inowrocław, Toruńska 26. Stanisław Janczewski, drogerzysta, Poznań, Chwaliszewo nr. 9. Seweryn Samulski, przemysłowiec i dyrektor banku, Poznań, Gwarna 9. Marcin Bukowski, nacz. urzędu kolej. obrotu handl., Gniezno, 3 Maja 6.

Okręg 35.

Województwo PoznańskiePowiaty: Poznań-wschód i zachód, Kościan,
Śrem, Leszno i Rawicz.**Posłów 4.**Ludność 30. 9. 1921: 306 110. Polaków: 264 848
(86,50/0), obcych: 41 262 (13,50/0)

Dr. Alfred Chłapowski

Ks. Tad. Styczyński

Stanisław Marciniak

Marcin Milczyński

	Poznań- wschód	Poznań- zachód	Kościan	Śrem	Leszno	Rawicz	Razem
Uprawnionych	22 788	20 083	21 990	26 032	26 159	23 166	140 218
głosujących	19 109	17 732	19 368	23 364	23 080	20 202	122 738
głosy ważne	19 030	17 694	19 322	23 321	23 009	20 154	122 413
„ unieważn	79	38	46	43	71	48	325
% głosujących	83,51	88,10	88,08	89,75	88,23	88,72	87,53
8	10 118	9 234	12 995	11,073	12,032	6 866	62 319
7	6 993	7 224	4 491	7 987	4 615	6 345	37 680
1	71	139	1 314	2 502	676	3 301	8 003
2	179	226	5	87	3	—	500
14	38	14	7	232	39	163	493
16	1 582	764	509	1 440	5 644	3 479	13 418

Dzielnik wyborczy: 20 773

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 3 i 4-ty

„ 7 „ 1 mandat: 2-gi

Dr. Alfred Chłapowski (Klub Chr. Nar. -- Chrześc. Nar. Stron. Lud.). Lista 8. Rolnik i przemyslowiec, zam. w Bonikowie, p. Kościan. Ur. 5. 10. 1874 w Bonikowie. Matura w gimn. św. Marji Magdaleny w Poznaniu, studja ekonomji polit. (polityka agrarna), prawa, skarbowości, historii i filozofji w Berlinie, Paryżu, Halli i Monachjum, gdzie 1899 zdał z odznaczeniem doktorat na fakultecie nauk państwowych. Podróże do Małej Azji i Afryki. Książka: „Polityka agrarna w Belgji w XIX wieku“ (1900). Poseł do parlamentu niem. 1904—1919. By nie zostać powołanym do wojska niem. w wojnie, brał udział jako delegat Maltańskiego Czerwonego Krzyża, podczas rewolucji niem. czł. Rady Żołn. i Robotniczej w Kościanie. B. komendant okręgowy „Straży Ludowej“. Od przeszło lat dwudziestu prez. Kółka Rolniczego w Kościanie, b. wicepatron Kółek Rolniczych, b. starosta „Straży“. Czł. wydziału i sejmiku powiat., Komitetu okręg. Czerwonego Krzyża na Wielkopolskę, Rady Rolniczej, Przemysłowo-Handlowej i Apropowizacyjnej Min. b. Dzieln. Pruskiej. Prez. Zjedn. Producentów Rolnych; dyrektor cukrowni w Kościanie, prezydent Zw. Zachodnio-Polskiego Przem. Cukrowniczego, prez. Nacz. Rady Polskiego Przem. Cukrowniczego, radca Poznańskiego Ziemstwa Kredytowego, czł. zarządu Centr. Tow. Gospodarczego i prez. rady nadzorczej Banku Cukrownictwa w Poznaniu. Wiceprez. Klubu Chr. Nar. i zastępca czł. wspólnej komisji parlamentarnej 3 grup Ch. Z. J. N.

Ks. Tadeusz Styczyński (Zw. Lud. Nar.). Lista 8. Proboszcz w Grodzisku. Ur. 1870 w Śremie. Seminarjum duchowne w Poznaniu i Gnieźnie. B. poseł do Sejmu pruskiego (1908—1918) i sekr. Koła Polskiego w Berlinie. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji ochrony pracy i spółdzielczej. Prez. Rady miejskiej w Grodzisku.

Prez. Tow. robotniczego, Samopomocy żeńskiej i Kółka Rolniczego. Założyciel Tow. Narodowo-Demokratycznego w Grodzisku.

Stanisław Marciniak (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Urzędnik prywatny, zam. w Poznaniu, Głogowska 91. Szkoła ludowa. Udział w powstaniu wielkopolskiem. Na obczyźnie czł. „Sokoła”, prez. Koła Śpiewaczego, czł. rady nadzorczej spółki spożywczej „Wzajemna Pomoc” i referent na wiecach oświat. Udział w organizacji stronnictwa.

Marcin Milczyński (N. P. R.). Lista 7. Urzędnik pryw., zam. w Poznaniu, Długa 3. Ur. 2. 11. 1883 w Dakowach Mokrych, p. Grodzisk. Szkoła lud. i szkoła handl. W armji niem. służył 1905-1907 i 1914 do 17. 11. 1916. Od lutego 1901 do listopada 1918 pracował jako górnik na obczyźnie. Organizator Związku Kół śpiewających w Westfalji i Nadrenji, jego członek i wiceprezes. Organizator i założyciel gniazda „Sokoła”. B. czł. Tow. polskokatolickiego i Tow. Czytelń Ludowych. Propagator drobnych kas oszczędności. Założyciel Banku Robotników w Bochum (1917) i prez. Rady Nadz. Mąż zaufania, prez. filji i czł. komisji rewizyjnej Zjedn. Zaw. Polskiego. Organizator Nar. Stron. Robotników w Niemczech i b. czł. komisji apelacyjnej. B. sêkr. i kier. biura Komitetu Wykonawczego dla Polaków na zachodzie Niemiec. Współzałożyciel Tow. Recemigrantów i Tow. Kredytowego dla Recemigrantów w Poznaniu. Czł. Rady Nadz. Banku Zjednoczenia T. A. w Poznaniu. Od 1920 r. wicepr. N. P. R. na woj. Poznańskie.

Zastępcy listy 8: Józef Braniewicz, rolnik, Opalenica. Stefan Ponikiewski, ziemianin i b. poseł, Drobnin, p. Leszno. Władysław Wróż, kier. szkoły, Mogilno. Roman Mieloch, rolnik, Śrem.

Zastępcy listy 7: Jan Stanisław Lenartowicz, dziennikarz, Warszawa, Chmielna 10. Kazimierz Grabowski, nauczyciel, Będlew, p. Poznań-zachód.

Okręg 36.

Województwo Poznańskie

Szamotuły, Czarnków, Chodzież, Międzychód, Nowy Tomyśl, Grodzisk, Wolsztyn i Śmigiel.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 348 585. Polaków: 262 620 (75,30/o) obcych: 85 965 (24,70/o).

Franc. Kaczmarek

Wojc. Ozimina

Wład. Kapaczyński

Dr. St. Wachowiak

Eug. Naumann

	Szamo- tuły	Czarnków	Chodzież	Między- chód	Nowy- Tomyśl	Grodzisk	Wolsztyn	Śmigiel	Razem
Upow.	29883	15545	19635	13853	24502	16576	23607	16882	160483
głos.	26661	13887	17220	12414	21761	15264	21741	15611	144550
gł.waż.	26599	13818	17169	12369	21704	15244	21707	15586	154196
" unew.	62	60	51	45	57	20	34	25	354
głos.	89,21	89,27	87,70	89,61	88,81	92,08	92,09	92,47	90,07
8	10477	6866	5425	5266	8098	7701	12859	11024	67715
7	12407	3296	3930	4662	5270	6178	2155	2687	40580
16	2655	2880	7726	2372	8145	948	6120	1414	32267
1	1012	774	67	58	62	233	560	461	3223
2	20	1	4	1	128	4	10	—	168
14	7	1	17	8	1	180	3	—	217
17 N.P.R.]	21	—	—	2	—	—	—	—	23

Dzielnik wyborczy: 22572.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 3 i 5-ty.

„ 7 „ 1 mandat: 2-gi

„ 16 „ 1 „ 4-ty

Franciszek Kaczmarek (Z. L. N.). Lista 8. Rolnik, zam. w Bukówcu, p. Leszno. Ur. 31. 8. 1860. Szkoła powszechna. Czł. sejmiku powiat. i Izby Rolniczej w Poznaniu. Skarbnik Kółka Rolniczego i czł. zarządu Banku Ludowego.

Wojciech Ozimina (Klub Chrześc. Nar. — Chrześc. Nar. Stron. Rolnicze). Lista 8. Rolnik, zam. w Jacewie, p. Inowrocław. Ur. 1875 w Jaksicach, p. Inowrocław. Szkoła powszechna. Od 23 lat sekr. Kółka Rolniczego. Artykuły w „Poradniku Gospodarskim“. Za sprawę szkolną 2-letn. śledztwo, za popieranie i udział w strejku szkolnym przez władze pruskie złożony z sołectwa.

Władysław Kapalczyński (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Inspektor szkolny od 1. 9. 1919, zam. w Środzie, Długa 16. Ur. 25. 3. 1880 w Poznaniu. Szkoła średnia w Poznaniu, egzamin maturalny, kwalifikacyjny i rektorski. Długoletni kier. szkół prywatnych. B. referent wydziału szkolnego Nacz. Rady Lud. Służba jednoroczna w armji pruskiej i od 10. 11. 1914—10. 1. 1919 służba garnizonowa jako podporucznik. Od 1. 1. 1922 członek Rady miejskiej i jej zastępca przewodniczącego w Środzie. Współzałożyciel Towarzystwa nauczycieli Polaków na m. Poznań i okolicę, piekarni współdzielczej dla robotników w Środzie. W powiecie zorganizował oświatę pozaszkolną. Prelegent w Tow. Oświaty Kobiet w Środzie. Artykuły w pismach pedagogicznych. Organizator i prezes powiat. stron. w Śremie i prelegent na zebraniach stronnictwa.

Dr. Stanisław Wachowiak (N. P. R.). Lista 7. Ekonomista i b. dyrektor banku, zam. w Poznaniu, Wały Wazów 15. Ur. 7. 5. 1890 w Smolicach. Gimn. w Recklinghausen, prawo i ekonomja w Berlinie, Monasterze, Strassburgu i Monachjum. Jako czł. Rady Ludowej organizował wspólnie z powstańcami akcję zbrojną przeciw

Niemcom w Inowrocławiu (1918). Poseł na Sejm ustaw. (2. 5. 1920—1922). Prezes Rady miejskiej w Inowrocławiu (1918—1920), od 15. 10. 1920 do 1922 wiceminister b. dzieln. pruskiej aż do likwidacji Ministerstwa, następnie w charakterze podsekretarza stanu pełnomocnik rządu dla pertraktacyj traktowych. Organizator szeregu spółek rzemieślniczych i robotniczych. B. czł. Rady Nadz. Banku Związku Spółek Zarobkowych. Prez. Rady Nadz. Banku Zjednoczenia w Poznaniu. Artykuły w pismach: „Wiarus Polski“, „Głos Górnika“, „Dziennik Poznański“, „Warsztat i Rola“, „Poradnik dla Spółek“ i „Kupiec“. Książki: „Polacy w Nadrenji i Westfalji“ (i po niem.), „Teorja wartości“ Cz. I, „Odczyty ekonomiczne“, „O przyszłość rzemiosła“ i szereg broszur. Z un. w Strassburgu wydany „za wrogie usposobienie wobec Niemiec“. Wiceprez. klubu sejmowego N. P. R.

Eugenjusz Naumann (Zjedn. pos. niem.). Lista 16. Właśc. dóbr Suchoręcz, p. Szubin. Ur. 2. 1. 1874 w Mikuszewie, p. Września. Prawo na un. w Lozannie, Freiburgu, Berlinie i Wrocławiu. Kapitan rezerwy 7 p. piechoty niem. B. landrat w komisji kolonizacyjnej w Poznaniu, od 3. 4. 1909 do lipca 1918 landrat w Żninie i Neuhaus an der Orte. Prezes klubu sejmowego.

Zastępcy listy 8: Ks. Maksymiljan Napiątek, proboszcz, Margonin, p. Chodzież. Franciszek Swat, rektor szkoły, Poznań, Poznańska 56. Ks. Stanisław Kulizsak, duchowny, Przement, p. Wolsztyn. Helena Brownsfordowa, żona ziemianina, Poznań, Ogrodowa 9.

Zastępcy listy 7: Leon Leśniewski, sekr. Związku, Poznań, Półwiejska 20. Ignacy Krawczyk, nauczyciel, Poznań, Niegolewskich, 8.

Zastępcy listy 16: Dr. Otto Sondermann, dzierżawca dóbr, Wyszyny, p. Chodzież. Dr. Wilhelm Schlinke, lekarz, Białcz, p. Międzychód.

Okręg 37.

Województwo Poznańskie

Powiaty: Ostrów, Odolanów, Ostrzeszów, Kępno,
Pleszew, Jarocin Koźmin, Krotoszyn i Gostyń

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 405 642. Polaków 361 262
(89,1%), obcych 44 380 (10,9%).

Józef Petrycki

Ks. Filip Dachowski

Franc. Wojtkowiak

Mikołaj Nader

Jan Brzeziński

Wojciech Sikora

Pow :	Ostrów	Odolanów	Ostrze- szów	Kępno	Pleszew	Jarocin	Koźmin	Kroto- szyn	Gostyń	Razem
Upraw	28 657	19 838	17 500	24 158	17 508	24 481	15 709	20 880	22 871	186 608
głosuj.	19 933	17 995	15 316	21 206	15 661	21 967	14 537	18 720	20 529	165 898
gł. waż.	19 907	17 948	15 281	21 166	15 649	21 939	14 516	18 688	20 511	165 690
„ uniew.	26	47	35	40	12	28	21	34	18	261
% głos.	84,26	90,70	87,52	87,73	89,45	89,73	92,53	89,65	89,75	88,99
8 .	11 050	9 879	4 251	7 804	4 923	5 414	4 326	7 495	7 205	62 447
7 .	5 107	2 477	2 996	5 274	5 740	10 881	5 514	5 928	7 564	51 481
1 .	2 729	1 393	5 768	4 331	3 772	4 523	2 789	2 581	4 384	32 218
2 .	511	41	17	3	1	91	—	7	2	68
14 .	46	138	—	8	183	27	153	306	207	1 100
16 .	464	4 520	2 251	3 746	1 030	1 003	1 134	2 369	1 199	17 711

Dzielnik wyborczy: 20 815

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 4 i 6-ty

„ 7 „ 2 „ 2 i 5-ty

„ 1 „ 1 mandat: 3-ci

Józef Petrycki (Z. L. N.). Lista 8. Publicysta, zam. w Poznaniu, Składowa 12. Ur. 1889 w Brzostku, p. Pilzno. Gimn. w Jaśle i filozofja (historja) we Lwowie i Kijowie. Od 1913—1918 profesor szkół średnich. B. czł. zarządu akademickiego koła T. S. L. i Czytelni akademickiej we Lwowie. Jeden z kier. „Młodzieży Narodowej“. B. redaktor naczelnny „Straży Polskiej“ w Łodzi (1919), 1920—1921 czł. redakcji „Gazety Warszawskiej“. Artykuły w „Muzeum“, „Przeglądzie Bibliograficznym“, „Przedświcie“, „Młodzieży“, „Przeglądzie Narodowym“, „Gazecie Porannej“, „Kurjerze Poznańskim“ i „Przeglądzie Wszechpolskim“. Książki: „Roman Dmowski“ Warszawa 1921 i „Dwie u nas w czasie wojny polityki“ 1919. Od 1919 r. czł. Rady Nacz. i od 1920 czł. Zarz. Gł. Z. L. N.

Ks. Filip Dachowski (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Zam. w Poznaniu, Ratajczaka 29. Gimn. w Ostrowie, seminarjum duchowne w Poznaniu i Gnieźnie. Podczas wojny sanitariusz armji niem. w Królewcu, kapelan Wojsk Wielkop. w Kościanie. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji wojskowej, żydowskiej, administracyjnej i petycyjnej. W gimn. i seminar. czł. Tow. samokształceniowego, organizator harcerstwa w Wielkopolsce. Praca w Tow. młodzieży męskiej i żeńskiej, w stow. robotniczych, Przemysłowców, Tow. Czytelni dla Kobiet, Kółku Śpiewu i innych.

Franciszek Wojtkowiak (Klub Chrześc. Nar. — Chrześc. Nar. Stron. Rolnicze). Lista 8. Obywatel ziemski, zam. w Donaborowie, p. Kępno. Ur. 24. 3. 1891 w Gnieźnie. Gimn. Gniezno, studia un. we Fryburgu i Monachjum. Od 16. 9. 1916 do 1. 8. 1918 służba w gwardji niem. jako starszy żołnierz, od maja 1919 do 1. 7. 1921 w wojsku polskim jako podporucznik gospodarczy. Prez. i założ. Rolnika Spółdzielczego w Kępnie, wicepatron Kółek Rolniczych na p. Kępno.

Mikołaj Nader (N. P. R.). Lista 7. Stolarz, zam. w Poznaniu, Półwiejska 20. Ur. 4. 12. 1875 w Pogorzeli. Szkoła ludowa. Służba w 20 p. artylerji niem. w Poznaniu. B. delegat na Sejm dziel. w Poznaniu (1918). Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji likwidacyjnej i sekretarz komisji ochrony pracy. B. prez. okręgu Zj. Zaw. Pol. w Berlinie, b. czł. zarządu Związku Tow. Polskich w Berlinie, b. czł. „Sokoła“, Tow. polskokatolickiego i Tow. Stolarzy w Berlinie. B. prez. dzielnicy poznańskiej Nar. Stron. Rob. B. czł. rady nadzorczej i b. wiceprez. i prez. Z. Z. P. Skarbnik Zw. Rob. i Rzem. Z. Z. P. w Poznaniu.

Jan Brzeziński (N. P. R.). Lista 7. Sekr. związkowy, zam. w Poznaniu, Szwajcarska 24. Ur. 23. 10. 1874 w Morzewie, p. Chodzież. Szkoła lud. Od 1895—1897 służba w niem. artylerji ciężkiej, podczas wojny udział w walkach we Francji i Serbji. Od 1892 praca w Tow. polskich w Berlinie. Od 1921 sekr. Z. Z. P. w Berlinie, od 1919 kier. Związku Robotników i Rzemieślników Z. Z. P. i od 1920 prez.

Wojciech Sikora (Polskie Stron. Ludowe „Piast“). Lista 1. Bankowiec, zam. w Ostrowie, Raszkowska 54. Ur. 1. 4. 1874 r. w Krempie, p. Ostrów. Gimn. Ostrów i prawo Wrocław. Służba jednoroczna w armji niem., w 1914 niem. obrona krajowa. W 1919 czynny udział w Straży Ludowej. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji administracyjnej i skarbowo-budżetowej. Referent ustawy o Państwowym Banku Rolnym, inicjator wniosku o redukcji samochodów i pojazdów w urzędach. B. prez. Tow. Młodzieży Kupieckiej i Tow. Śpiewaczego w Krempie. B. kasjer Komitetu wyborczego na powiat Ostrów. Czł. „Sokoła“ i Towarzystwa Kupców. W 1905/6 redaktor „Polaka“ w Katowicach.

Zastępcy listy 8: Adam Żółtowski, prof. uniw., Poznań, Ogrodowa 9. Jakób Piotr Pussak, mularz i b. poseł, Ostrów, Kolcowa 11. Ludwik Kantecki, kupiec, Grabów, p. Ostrzeszów. Antoni Bartosz, rolnik, Topola Wielka, p. Odolanów.

Zastępcy listy 7: Franciszka Wilczkowiakowa, robotnica i b. posłanka, Piaski, p. Gostyń. Marcin Siekierski, kupiec, Pobiedziska, Kazimierzowska 2. Walenty Dubielczyk, robotnik, Pleszew, Małińska 16.

Zastępcy listy 1: Andrzej Stefaniak, rolnik, Lenartowice, p. Pleszew. Andrzej Maćkowiak, nauczyciel, Grabonog, p. Gostyń.

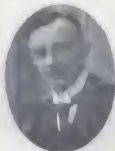
Okręg 38.

Województwo Śląskie

Huta Królewska, Świętochłowice, Lubliniec
i Tarnowskie Góry.

Posłów 5.

Ludność (spis 1919 r.) 337 805. Polaków: 222 082
(65,7%), obcych: 115 723 (34,3%).

Tomasz Skowronek

Stanisław Wojtacha

Piotr Kubis

Karol Włodasch

Otto Krajczyński

	Królewska Huta	Święto- chłowice	Lu- bliniec	Tarnowskie Góry	Razem
Uprawnionych	37 247	91 076	16 142	26 336	170 791
głosujących	26 337	55 793	8 585	16 689	107 204
głosy ważne	26 195	55 251	8 558	16 604	106 608
„ unieważnione	142	342	27	85	596
o/o głosujących	70,70	81,04	53,18	63,37	62,77
8	5 995	22 246	6 428	8 997	43 666
16	16 668	16 136	1 567	4 571	38 942
1	2	75	152	134	363
2	862	8 751	266	1 207	11 086
7	2 090	5 809	139	1 627	9 665
23 Komunistyczna Partja Górnego Śląska	578	2 253	6	58	2 875
24 Socjalistyczny Blok Wyborczy	—	1	—	—	1

Dzielnik wyborczy. 14 555

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 3 i 5-ty

„ 16 „ 2 „ 2 i 4-ty

Tomasz Skowronek (Nar. Chrześc. Stron. Pracy). Lista 8. Ubezpieczeniowiec, zam. w Królewskiej Hucie, Cesarska 40. Ur. 1884 r. w Król. Hucie. Gimn. humanist. w Król. Hucie, B. inspektor Tow. Ubezp. (od ognia) w przemyśle niem. przez 10 lat. Od marca 1915—1917 w armji niem. na froncie ros. i francuskim. W 1917 dostał się do niewoli franc. Wrócił do Polski w 1919 z armją Hallera. (front ukr. i bolszew.) B. czł. zarz. i b. prez. Pow. Rady Lud. w Król. Hucie. Od października 1920 do czerwca 22 był doradcą pow. w Król. Hucie przy Międzysoj. Kom. Plebisc. i Rządzącej. W 1917/18 udał się do Francji jako delegat Bratn. Pom. Jeńców Polaków (Le Puy en Veloy Haute Loire) Zał. kooperatyw w obozach jeńców, którzy pracowali w przemyśle. W 1918 został szefem polskim największego obozu jeńców Polaków w Montluçon (Allice).

Stanisław Wojtacha (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. B. sztygar górniczy, obecnie kier. Związku Pracowników Umysłowych Z. Z. P., zam. w Królewskiej Hucie, Sobieskiego 24. Ur. 10. 11. 1895. Szkoła handlowa w Gliwicach i szkoła górnicza w Tarnowskich Górach. W armji niem. służył od 30. 5. 1917 do 15. 3. 1918 w grupie technicznej samochodów w Berlinie i w ofensywie pod Rygą

przy 409 p. piech. Podczas 3 powstań górnośląskich jako chorąży-dowódca kompanji. Odznaczony za pracę plebiscytową krzyżem plebiscytowym i „Krzyżem Walecznych“ za udział w 3 powstaniu na Górnym Śląsku. Czł. „Sokoła“, Tow. śpiewackiego, Czytelni Ludowej, Czerwonego Krzyża i t. d. Komisarz plebiscytowy w powiecie zabrskim i organizator P. O. W.

Piotr Kubis (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Rolnik, zam. w Sadowie, p. Lubliniec. Ur. 15. 7. 1898 w Starych Siołkowicach, p. Opole. W artylerji polnej niem. służył 2 lata. B. ławnik, gminy Góry, p. Września, ławnik gm. Sadow. Przewodn. Rady Ludowej, prez. Kółka Rolniczego i skarbnik Powiat. Związku Kółek Rolniczych. B. delegat na Sejm dzielnicowy w Poznaniu (1918). B. przewodniczący Kom. Plebiscytowego i prez. Biura Parytetycznego. W 1919 pobity przez niem. stosstruplerów.

Karol Włodasch (Zjedn. Posłów Niem.). Lista 16. Inżynier i inspektor hutniczy, zam. w Świętochłowicach, Bytomska 6. Ur. 22. 1. 1878 r. Gimn. w Królewskiej Hucie i politechnika w Berlinie. Radny gminny. Przewodniczący katol. stow. ludowego w Świętochłowicach.

Otto Krajczyński (Zjedn. Posłów Niem.). Lista 16. Naucz. rel., zam. w Katowicach, Beaty 33.

Zastępcy listy 8: Paweł Trzensiok, kier. Banku Ludowego, Tarnowskie Góry, Gliwicka 5. Jan Kamiński, dozorca, Świętochłowice, Długa 53.

Zastępcy listy 16: Kurt Mayer, Królewska Huta, Bytomska 13. Tomasz Gawlik, formiarz, Królewska Huta, Karola 29. Dr. Karol Doorman, Królewska Huta, Katowicka 14.

Okręg 39.

Województwo Śląskie

Miasto i powiat Katowice i Ruda.

Posłów 5.

Ludność (spis 1919 r.) 330 442. Polakow 198 492 (60,40%) obcych: 131 950 (39,90%)

Jan Rosumek

Eugenjusz Franz

Dr. Boł. Sikorski

Józef Biniszkievicz

Stanisław Piecha

	Miasto Katowice	Powiat Katowice	Ruda	Razem
Uprawnionych	24 017	114 218	28 018	166 253
głosujących	15 262	79 696	19 975	114 933
głosy ważne	15 169	79 262	19 821	114 252
„ unieważnione	93	434	154	681
% głosujących	63,54	69,77	71,29	69,13
16	9 829	24 698	2 837	37 364
8	4 224	22 845	7 180	34 249
2	427	17 014	4 150	21 591
7	573	11 866	5 415	17 854
1	4	460	212	676
23 Komunistyczna Partja Górn.-Śląska	112	2 379	27	2 518

Dzielnik wyborczy: 17 682.

Lista 16 otrzymała 2 mandaty: 1 i 5-ty

„ 8 „ 1 mandat: 2-gi

„ 2 „ 1 „ 3-ci

„ 7 „ 1 „ 4-ty

Jan Rosumek (Zjedn. Posłów Niem.). Lista 16. Dyrektor Tow. Akc. „Occident“ w Katowicach, zam. w Hucie Laury, Gellhorna 1. Ur. 1883 r. w Załężu. Szkoła techniczno-hutnicza w Duisburgu. Podoficer armji niem., brał udział w walkach pod Verdun.

Eugenjusz Franz (Zjedn. Posłów Niem.). Lista 16. Kupiec, zam. w Załężu, Moltkego 129. Ur. 29. 4. 1881 w Załężu. Gimn. w Katowicach. Udział w wojnie europejskiej 1915—1918 jako podoficer armji niem. Radca gminny w Załężu. Czł. delegacji i komisji gospodarczej przy rokowaniach nad umowami w sprawie Górnego Śląska w Genewie. Przewodniczący Zjednocz. Związków Zawod. na Górnym Śląsku i prez. Katolickiego stronnictwa ludowego w Załężu.

Dr. Bolesław Sikorski (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Zam. w Katowicach, ul. Fryderyka. Ur. 22. 9. 1884 w Wągrówcu. Prawo i ekonomja polityczna w Monachjum, Berlinie i Wrocławiu. B. szef wydziału Dyrekcji kolejowej w Poznaniu, b. minister kolei i b. prez. Dyrekcji kolejowej w Katowicach.

Józef Biniszkiewicz (P. P. S.). Lista 2. Wydawca i-redaktor „Gazety Robotniczej“, zam. w Katowicach, Fryderyka 31. Ur. 9. 3. 1875 r. w Czepiniu. Szkoła ludowa. Służba przez 17 mies. podczas wojny w armji niem. Poseł na Sejm Śląski. Współzałożyciel kooperatywy „Przyszłość“. Skazany na 44 dni więzienia jako odpowiedzialny redaktor w Berlinie. Podczas powstań górnośląskich kilkakrotnie aresztowany na przeciąg kilku dni. Przed dalszemi aresztowaniami zbiegł do Kongresówki.

Stanisław Piecha (N. P. R.). Lista 7. Sekretarz związków zawodowych, zam. w Katowicach, Beaty 24. Ur. 16. 11. 1890 w Zaborzu. Szkoła 7-klasowa. Od stycznia 1918 do rewolucji żołnierz robotniczy 15 p. piechoty niem. Podczas powstania górnośląskiego prez. Kasy powiat. w Zabrze. Wice-marszałek Sejmu Dzielnicowego w Poznaniu (1918) i b. czł. Nacz. Rady Ludowej w Poznaniu. Organizator kół młodzieży i kół filareckich na G. Śląsku.

B. dyrygent kół śpiewaczych. B. kier. i założyciel Uniw. Ludowego na wychodźstwie. Czł. rady nadzorczej Spółki spożywców Zjednoczenia i rady nadzorczej Śląskiej Centrali Zakupu Związków Zawod. Redaktor „Głosu Górnika” i współredaktor „Polaka”. Broszury: „Nasza polityka”, „Organizacja zawodowa i fundusz bojowy” i inne. Założyciel N. P. R. Czł. Rady Nacz. N. P. R. i sekr. dzielnicowy N. P. R. na Górnym Śląsku. Więziony przez 20 dni w fortecy w Nissie. Sekr. klubu sejmowego N. P. R.

Zastępcy listy 16: Dr. Wilhelm Wendt, lekarz, Katowice, Fryderyka 6. Andrzej Adamczyk, sekr. robotniczy, Katowice, Jana 10. Jan Portzek, tokarz, Siemianowice, Spindlera 8.

Zastępcy listy 8: Wojciech Sosiński, kupiec i b. poseł, Siemianowice, Barbary 1. Ryszard Wiechula, robotnik, Załęże, Ligonja 5.

Zastępcy listy 2: Wilhelm Bobek, urzędnik, Katowice, Luetzowa 20. Leopold Kośnik, górnik, Bańgów 10.

Zastępcy listy 7: Alojzy Kot, sekr. związkowy, Katowice, Andrzeja 25. Edmund Wąsik, radca kolejowy, Katowice, Seidlitza 34.

Okręg 40.

Województwo Śląskie

Pow: Cieszyn miasto i powiat Bielsk, Pszczyna i Rybnik.

Posłów 7.

Ludność Cieszyn i Bielsk według spisu z 30. 9. 1921, Pszczyna i Rybnik z 1919: 457 281. Polaków 368 078 (80,6%), obcych: 89 203 (19,4%).

• Ks. Józef Londzin

Halina Steślicka

Michał Kwiatkowski

Walenty Cieřlik

Tadeusz Reger

Robert Piesch

Jan Wieczorek

	Pow. Cieszyn	Bielsk	Pszczyna	Rybnik	Razem
Uprawnionych	33 117	40 411	65 294	77 070	215 892
głosujących .	21 755	25 302	41 261	45 384	133 702
głosy ważne	21 689	25 191	41 142	45 259	133 281
„ unieważnione	66	111	119	125	421
% głosujących	65,69	82,61	63,19	58,76	61,93
8	8 457	7 097	18 179	17 680	51 413
2	4 417	7 848	5 235	6 884	24 384
16	2 998	7 818	5 718	7 677	24 211
7	64	183	11 301	11 708	23 256
1	5 735	2 183	537	1 092	9 547
5	18	62	159	218	457
23 Socjalno-Demokra- tyczny Związek Wyborczy	—	—	13	—	13

Dzielnik wyborczy: 12 853.

Lista 8 otrzymała 4 mandaty: 1, 2, 6 i 7

„ 2	„	1 mandat:	3-ci
„ 16	„	1	4-ty
„ 7	„	1	5-ty

Ks. Józef Londzin (Nar. Chrz. Str. Lud.). Lista 8. Profesor państw. gimn. w Cieszynie. Ur. 3. 2. 1863. Gimn. w Bielsku, seminarjum duchowne w Ołomuńcu. B. poseł do parlamentu austriackiego (1907—1918), b. czł. Rady Szkolnej Okręg., b. prezydent Rady Narodowej Ks. Cieszyńskiego i czł. rządu krajowego w Cieszynie. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji inwalidzkiej, konstytucyjnej i zagran. B. długoletni sekr. i 2 lata prez. Macierzy Szkolnej Cieszyńskiej, prez. Rady Nadz. Związku Spółek Rolniczych, prez. Polskiego Towarzystwa Turystycznego „Beskid” i Polskiego Tow. Etnograficznego w Cieszynie, Opieki nad młodzieżą katolicką im. bł. Melchiora Grodzickiego i Związku Kapłanów Śląska Cieszyńskiego „Unitas”. Artykuły w „Gwiazdce Cieszyńskiej”. Książki: „Stan szkół w Księstwie Cieszyńskim na początku XIX wieku”, „Zaprowadzenie języka polskiego w szkołach ludowych Ks. Cieszyńskiego w 1848 r.”, „Polskość Księstwa Cieszyńskiego”, „Sprawa polsko-czeska na Śląsku Cieszyńskim”, „Bibliografia druków polskich wydanych w Księstwie Cieszyńskim” i inne.

Halina Stęślicka (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Dziennikarka, zam. w Rybniku. Ur. 16. 9. 1897 w Siemianowicach, p. Katowice. Liceum w Katowicach, gimn. realne S. S. Urszulanek w Krakowie, 1 semestr przyrodniczo matematyczny we Wrocławiu i 2 semestry medycyny w Krakowie. B. kierowniczką Sekcji Tow. Kobietych Komisarjatu Plebiscytowego w Bytomiu, czł. Tow. Polek na G. Śląsku, Uniwersytetu Ludowego w Królewskiej Hucie i Narodowej Organizacji Kobiety. Artykuły w „Głosie Polek” (Bytom) i „Sztandarze Polskim” (Gliwice).

Michał Kwiatkowski (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Redaktor, zam. w Rybniku. Ur. 16. 9. 1883 w Gnieźnie. Gimn. w Gnieźnie, un. w Monasterze i podróże do Holandji, Belgji, Francji i Anglii. Podczas wojny służba w armji niem. jako szeregowiec. Praca w Tow. Czytelń Lud., prelegent uniwersytetów ludowych w Nadrenji, Westfalji, Zabrzu i Katowicach. Czł. kilku kooperatyw. Współpracownik „Straży” i Rady Narodowej w Poznaniu.

Praca organizacyjno-agitacyjno-oświatowa na wychodźstwie. B. redaktor „Gazety Gdańskiej“, „Wiadomości Polskiego“, założyciel „Narodowca“ w Herne (1909), „Sztandaru Polskiego“ w Gliwicach (1919) i „Gazety Rybnickiej“ (1920), którą dotychczas wydaje. Napisał i wydał kilka odczytów popularnych. Przez szereg lat czł. Kom. Wykonawczego na wychodźstwie i przez 15 lat prez. Głównego Komitetu Wyborczego na Westfalję i Nadrenję. B. poseł na Sejm dzielnicowy w Poznaniu (1918). Podczas plebiscytu kier. wydawnictwa „Oberschlesische Post“ w Gliwicach. Za należenie do tajnych związków polskich więziony w Gdańsku, za przemówienia na wiecach karany grzywnami przez władze pruskie.

Walenty Cieślík (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Rolnik, zam. w Łaziskach Średnich, powiat Pszczyna. Ur. 9. 2. 1879 w Dębii, p. Katowice. Służba w czasie wojny europejskiej w armji niem. (front rumuński). Naczelnik gminy. B. przewodniczący Rady Ludowej i Kółka Rolniczego. Udział w powstaniach górnośląskich.

Tadeusz Reger (P. P. S.). Lista 2. Redaktor, zam. w Cieszynie, Sienkiewicza 10. Ur. 2. 4. 1872 w Nowym Yorku. Gimn. i farmaceutyka w Krakowie, relegowany z uniwersytetu w 1892 r. za przekonania socjalistyczne. Od 1914—1917 podpor. Leg. Pol., obecnie podporucznik rezerwy 50 p. p. W. P. B. poseł do parlamentu austr. 1907—1908) i 1911—1918. B. czł. Prezydium Rady Narodowej Ks. Cieszyńskiego. Czł. Rady miejskiej w Cieszynie. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922) i prez. komisji ochrony pracy, członek komisji inwalidzkiej, handlowo-przemysłowej, ochrony pracy i zdrowia publicznego. Od 1891 praca w stowarzyszeniach kształcących, zawodowych i politycznych Małopolski, Śląska i Moraw. Założyciel „Siły“ (robotniczego stow. oświatowego). Współdziałał i inicjował zakładanie konsumów robotniczych, Domów Robotniczych i organizacji zawodowych. Zorganizował Kasę Chorych w Cieszynie. B. redaktor „Naprzodu“, „Robotnika Śląskiego“ i „Górnika“. Redaktor „Pobudki“ w Cieszynie. Książki: „O zgromadze-

niach i stowarzyszeniach“, „Prawo żołnierzy i ich rodzin“, „Historja Kościoła w Słonawie“, „Religja a Socjalizm“, „Niepodległość Polski a Socjalizm“ i inne. Wielokrotnie karany za sprawy polityczne aresztem (ogółem 3 lata). Wiceprez. sejmowej komisji pracy.

Robert Piesch (Zjedn. Posłów Niem.). Lista 16. Dyrektor seminar. nauczycielskiego, zam. w Bielsku. Ur. 27. 7. 1871. Szkoła realna i semin. Radny m. Bielska od 1908 r.

Jan Wieczorek (N. P. R.). Lista 7. Sekr. Związku Górników Z. Z. P., zam. w Mikołowie, p. Pszczyna. Ur. w 1884 r. w Małej Dąbrówce, p. Katowice. Od 1914 do 1918 służba w 2-gim pułku dragonów gwardji niem. Udział w powstaniu górnośląskiem. Czł. magistratu w Mikołowie i wydziału powiat. w Pszczynie. Czł. rady nadzorczej Spółki Spożycwców „Zjednoczenie“ w Katowicach. B. redaktor „Głosu Górnika“. B. czł. zarządu N. P. R. na G. Śląsku. W 1919 r. więziony przez Niemców 3 tygodnie w Mikołowie za organizowanie powstania.

Zastępcy Listy 8: Karol Junga, rolnik i b. poseł, Dziedzice.

Zastępcy listy 2: Wojciech Mokry, górnik, Popielów. Andrzej Czuma, sekretarz robotników chemicznych, Czechowice.

Zastępcy listy 16: Leopold Wechsberg, fabrykant, Lipnik. Franciszek Borek, sekretarz, Królewska Huta.

Zastępcy listy 7: Jan Mildner, adwokat, Katowice. Paweł Kozyra, górnik, Murcki.

Okręg 41.

Województwo Krakowskie Miasto Kraków

Posłów 4.

Ludność: 30. 9. 1921: 181 700. Polaków: 152 690
(84⁰/₀) obcych (29 010) 16⁰/₀.

Henryk Mianowski

Dr. Wład. Konopczyński

Dr. Emil Bobrowski

Dr. Abraham Thon

Uprawnionych	109 641
głosujących	73 166
głosy ważne	72 879
„ unieważnione	287
o/o głosujących	66,73
8	27 620
2	19 272
25 Związek Narodowo-Żydowski	16 910
4	1 376
5	358
7	1 817
10	2 287
11	108
14	793
18	456
23 Komitet Wyborczy Niezależnych Socjalistów	152
24 Komitet obywatelski	577
26 Komitet wyborczy pracowników publicznych	1 023

- 27 Zjedn. Komitet wyb. „Poale Sjon“ i „Cejrej Sjon“ 87
 28 Związek pracy 34

Dzielnik wyborczy: 13810

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 4-ty

„ 2	„	1 mandat:	2-gi
„ 25	„	1 „	3-ci

Henryk Mianowski (Nar. Chrześc. Stron. Pracy). Lista 8. Inżynier budowy maszyn i profesor wyższej szkoły przemysł., zam. w Krakowie, Plac Matejki 5. Ur. 1882 we Lwowie. Polit. we Lwowie i studja we Francji i Szwajcarji. Jako oficer 30 pp. austr. 1914 ranny ciężko pod Męsną Szlach. i wzięty do niewoli ros. Czł. Rady miejskiej Krakowa. Praca w chrz. org. oświat. i zawod. W 1918 w Kazaniu wydawał dwutygodnik „Przyszłość“, artykuły w „Myśli Narodowej“ (Petersburg 1916) i „Głosie Narodu“ (Kraków). Szereg broszur w sprawie przemysłu, handlu i szkolnictwa zawodowego w 1912 i 1913 r.

Dr. Władysław Konopczyński (Z. L. N.). Lista 8. Prof. historii polskiej Un. Jagiell., zam. w Krakowie, Sobieskiego 3. Ur. 1880 w Warszawie. Wydział prawny (kand. praw) un. w Warszawie, doktorat fil. we Lwowie. Podróże archiw. zagranicą 1904—6, 1911—12 i 1914—16. Służba jednoroczna 1903/4 w artylerji gwardji ros. Od 10.7. 1920 jako ochotnik W. P. prowadził kurs instr. dla ochot. przy działach franc. w Łobzowie. Podpor. rez. W. P. B. czł. Pol. Mac. Szkolnej (1906/7), Org. Nar. (1918), Zw. Intelig. Pol. (1920/2). Dyr. propag. Żeglugi Polskiej (1918/9). Czł. Tow. Etycznego. Czł. Tow. Nauk. w Warszawie od 1908 i koresp. Akad. Umiej. w Krakowie od 1922. Artykuły: „Przegląd Narodowy“, „Przegląd Wszechpolski“, „Głos Narodu“, „Słowo Polskie“, „Gazeta Warszawska“ i „Tygodnik Polski“. Książka: „Polska w dobie Wojny Siedmioletniej“, „Mrok i Świt“, „Geneza i ustanowienie Rady Nieustającej“, „Librum Veto“, „Od Sobieskiego do Kościuszki“ i inne. W 1918 uczestniczył w Zjeździe Słowiańskim na jubileuszu Teatru Narodowego w Pradze. Wspólnie

z prof. Tadeuszem Grabowskim jeździł jako reprez. Kom. Likwid. do Belgradu do gen. Henrysa, celem sprowadzenia odsieczy dla oblęż. Lwowa. W 1919 czł. Biura Prac Kongresowych w Paryżu. W 1920/21 zorganizował zbiorową manifestację uczonych polskich, profesorów i artystów za systemem dwuizbowym w Konstytucji. Wiceprez. Krak. Kom. Stron. N. D. W Skandynawji (1914—1916) spędził 1½ r. jako wydalony przez Niemców z Gdyni jako poddany rosyjski.

Dr. Emil Bobrowski (P. P. S.). Lista 2. Lekarz, zam. w Krakowie, Karmelicka 8. Ur. 1876 w Niepołomicach. Medycyna w Krakowie i Wiedniu (doktorat w 1901 r. w Krakowie). Od 1914 do 1917 w Leg. Pol. jako komisarz wojskowy w Jędrzejowie i Słomnikach i jako lekarz-porucznik bat. uzupeł. 4 p. p. i szef sanitarny komendy grupy. Czł. Rady miejskiej i wiceprez. m. Krakowa. Poseł do parlamentu austr. (1913—1918). B. radny miasta Podgórze. B. nacz. wydz. zdrowia i opieki społ. Polskiej Kom. Likwid. Poseł na Sejm ustaw (1919 do 1922). B. szef Dep. opieki N. K. N. Czł. rady zawiad. Jaworznickich Kom. Kop. Węgla S. A. i Banku Ludowego S. A. w Warszawie. Artykuły w „Naprzodzie“. Praca w stron. od 1895. Od 1919 przewodn. Krak. Rady Robotn., czł. Rady Nacz. P. P. S. W 1898 wydalony z Galicji na czas trwania stanu wyjątkowego, miał wzbroniony przyjazd do Kongresówki i Rosji; szereg procesów politycznych zakończonych uwolnieniem.

Dr. Abraham Ozjasz Thon (Koło Żyd. — Stron. Sjon.). Lista 25. Rabin, zam. w Krakowie, Jasna 5. Ur. w 1870 r. we Lwowie. Gimn. Lwów, uniw. i szkoła rabinacka Berlin. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Założyciel biblioteki „Ezra“. B. prez. stow. „Solidarność“. Prez. kilku stow. humanit. Artykuły w pismach: „Welt“, „Hazefirah“, „Haschiloach“ i w innych polskich, hebrajskich i angielskich. Książki: „Die Grundprinzipien der Kantischen Moralphilosophie in ihrer Entwicklung“, „Herbert Spencer“, „Teodor Hertz“ i inne. Czł.

prezydjum Koła Żydowskiego w Sejmie. Wybrany równocześnie w okręgu 47 (Rzeszów), z listy państwowej i do Senatu z m. Warszawy.

Zastępcy listy 8: Antoni Dalewski, rękodzielnik, Kraków, Felicjanek 12. Paweł Madejski, właściciel drukarni, Kraków, Felicjanek 13. Julja Puszetowa, przewodn. Nar. Org. Kobiet, Kraków, Wolska 18.

Zastępcy listy 2: Stanisław Chudzik, funkcjonariusz kolejowy, Kraków, Murowana 12. Jan Jasiński, krawiec, Kraków, Długa 32.

Zastępcy listy 25: Dr. Izak Ignacy Schwartzbard, adwokat i redaktor, Kraków, św. Jana nr. 3. Berl Fränkel, kupiec, Kraków, Meiselsa 32.

Okręg 42.

Województwo Krakowskie

Powiaty: Kraków, Chrzanów, Oświęcim, Podgórze, Olkusz i Miechów.

Posłów 8.

Ludność 30. 9. 1921: 559 899. Polaków 539 375 (96,3%), obcych 20 524 (3,7%).

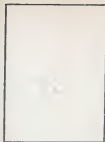
Ign. Daszyński

Zygm. Żulawski

Piotr Chałupka
(Jan Kwapiński)

Tad. Tabaczyński

Józef Matłosz

Jan Tabor

Józef Sanojca

Jan Gawlikowski

	Pow. Kraków	Chrzanów	Oświęcim	Podgórze	Olkusz	Miechów	Razem
Uprawn.	32 456	55 334	23 985	18 244	62 437	65 246	257 702
głosuj.	22 826	40 548	17 351	12 496	49 038	54 405	196 664
gł. waż.	22 728	40 381	17 296	12 415	48 902	54 137	195 859
„ uniew.	98	167	55	81	136	268	805
% głos.	70,33	73,07	72,34	68,50	78,54	83,38	76,39
2	6 038	18 268	5 030	5 585	9 928	7 745	52 874
8	2 322	7 963	1 378	1 597	14 972	12 070	40 302
3	2 057	454	2 696	293	10 664	22 048	38 212
1	6 010	3 237	3 546	2 516	7 116	8 822	31 847
5	22	408	14	5	396	237	1 082
7	122	2 941	226	49	96	42	3 476
10	841	1 172	987	1 142	343	111	4 596
12	1 036	717	711	520	148	93	3 225
13	3 036	340	67	98	566	176	4 283
18	142	803	360	202	407	110	2 024
23 Berpartyjna z Hibiżką Mal.	1	43	—	—	—	—	44
24 Bezpart.	16	3	—	3	5	1	28
25 Berpartyjna „Piłsudczyk”	17	2	—	20	—	—	39
26 Krakowskiej Ziemi	13	6	—	10	1	4	34

27	Związ. Nar. Żydowski	149	3 967	2 278	153	4 223	2 581	13 351
28	Stronnictwa 'Wola Ludu'	—	30	2	2	—	—	34
29	Chłop. Małomieszczańsk. (Bezpartyjna)	26	—	—	220	37	97	380
30	Bezp. Zagl. Chrzanowski. (Zyd)	—	27	1	—	—	—	28

Dzielnik wyborczy: 17 624

Lista 2 otrzymała 3 mandaty: 1, 5 i 8-my
 „ 8 „ 2 „ 2 i 6-ty
 „ 3 „ 2 „ 3 i 7-my
 „ 1 „ 1 mandat: 4-ty

Ignacy Daszyński (P. P. S.). Lista 2. Publicysta-redaktor, zam. w Krakowie, Krcmcrowska 6. Ur. 1866 w Zbarażu. Gimn. Stanisławów (relegowany w 5 roku studjów), matura w 1888 r. jako eksternista. Filozofja na un. w Krakowie i Zurychu i prawo na un. we Lwowie. Radny m. Krakowa (od 1902). B. poseł do parl. austr. (1897—1918), b. czł. delegacji austr.-węg., b. wiceprez. Koła Polskiego w Wiedniu, b. czł. „Komisji Tymczasowej“ i wiceprez. N. K. N. Prezydent ministrów Rządu Lubelskiego (1. 11. do 11. 11. 1918), b. wiceprez. min. (23. 7. 1920—8. 1. 1921). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Prezes klubu sejmowego P. P. S. Czł. Un. Lud. w Krakowie. Praca w stow. robotniczo-kształcących we Lwowie i Krakowie. Prez. Rady Nadzorczej Banku Ludowego S. A. w Warszawie. Artykuły w pismach: „Robotnik“, „Praca“, „Naprzód“, „Gazeta Robotnicza“ (Berlin — redaktor w 1891 r.), „Przedświt“, „Krytyka“, „Głos“, „Trybuna“ i w pismach zagran. Austrii, Niemiec, Francji i Anglii. Broszury: „Polityka Proletariatu“, „O formach rządu“, „Szlachetczyzna“, „Czego chcą socjaliści“ i mowy parlamentarne wydane drukiem. W 1890 założyciel w Galicji Soc.-demokrat. Partji Robotn. (późniejsza P. P. S. D. Galicji i Śląska) i pierwszego w Galicji stow. robotniczego (1891), czł. kom. wykonawczego partji od 1890 r., reprezentant partji na międzynarodowych kongresach II. Międzynarodówki. Agitacja i odczyty wśród skupień robo-

tników polskich za granicą (Berlin, Paryż, Londyn, Wiedeń, Budapeszt, Ameryka, Szwajcaria). Więziony 7 miesięcy w Pułtusku za rządów Hurki, wydany z Berlina, 10-miesięczne więzienie w Krakowie i Lwowie i około 40 procesów politycznych. Czł. komisji parlamentarnej klubu sejmowego P. P. S. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Zygmunt Żuławski (P. P. S.). Lista 2. Sekr. zw. zawod., zam. w Krakowie, Długa 14 Ur. w 1880 r. w Młynnem, p. Limanowa. Gimn. w Nowym Sączu i przyroda na wydz. filozof. Un. Jagiell. Jednoroczna służba jako kapral w 96 p. p. (austr.) i jako podporucznik 32 p. p. przez 33 miesiące na froncie ros. i włoskim. Ranny 2 razy (ciężko pod Monte Santo). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Wiceprez. klubu sejmowego P. P. S. Prez. Zw. Stow. Zawod. w Polsce i Kasy Chorych m. Krakowa. Czł. rady admin. Międzynarodowego Biura Pracy w Genewie i zarządu Międzynarodowej Federacji Związków Zawodowych w Amsterdamie. Czł. Rady Nacz. i Centr. Kom. Wykon. P. P. S. Artykuły w „Robotniku Drzewnym“, „Górniku“, „Zawodowcu“ i „Oświacie“. Czł. komisji parlament. klubu sejmowego P. P. S. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Piotr Chałupka pseudonim Jan Kwapiński (P. P. S.). Lista 2. Prez. Zarz. Gł. Zw. zawod. rob. rolnych Rz. P., zam. w Warszawie, Warecka 7, m. 8. Ur. 1885 w Warszawie. Od 1900 r. praca w Zakł. Ostrowieckich jako traser walcowni blachy. W partji od 1900 r. Kolportaż bibuły nielegalnej w 1904 r. Od 1905 r. czł. pierwszej formacji bojowej P. P. S., z powodu udziału w „Ostrowieckiej republice“ zmuszony do ukrywania się w lasach i do ucieczki do Krakowa, gdzie ukończył instruktorską bojową org. P. P. S. Pod fałszywym nazwiskiem organizacja bojówek w Zgierzu i Dąbrówce, w Łodzi, gdzie zorganizował szereg zamachów na szpiegów i prowokatorów i napad na pociąg pocztowy pod Rogowem. Podczas wyprawy w Wadowicach pod Zawierciem łapany przez policję i kozaków, skatowany i więziony w Będzinie, Piotrkowie i X pawilonie cytadeli

warsz. Skazany 1907 przez sąd wojenny na śmierć, poczem Skallon zamienił mu karę śmierci na 15 lat ciężkich robót. Więziony w Łomży i w katordze w Orle. 1917 uwolniony przez rewolucję po 9 latach. W Rosji praca w organizacjach wygnańczych polskich. Po powrocie do kraju zorganizował w 1919 r. robotników rolnych. Przewodn. Centr. Kom. Zw. Zaw. i członek Rady Nadz. Zw. Robotn. Stow. Spożywczych. Redaktor pisma „Niedola Chłopska“, współpracownik „Robotnika“ i innych pism socjalistycznych. Broszura „Pod Rogowem“ (wspomnienia z okresu rewolucyjnego). Wiceprezes Centr. Kom. Wykon. P. P. S. Wybrany równocześnie w okręgu 15 (Kortin).

Tadeusz Tabaczyński (Z. L. N.) Lista 8. urzędnik dyrekcji kolej. zam. w Krakowie, Blich 3. Ur. 1868 r. w Jaściszwowej p. Brzesko. Wyższa szkoła realna w Krakowie i akad. handl. w Wiedniu. Radny m. Krakowa. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. zarz. gł. T. S. L. i zarz. okręg. T. S. L. w Krakowie. B. prez. dyrekcji stow. spoż. w Krakowie. B. czł. Rady Nacz. i Komitetu Wykon. Stron. N. D. w Małopolsce. B. redaktor „Nowego Kolejowca“ i korespondent „Łącznika“ i „Wieńca i Pszczółki“.

Józef Matłosz (Z. L. N.) Lista 8. Redaktor „Ojczyzny“, zam. w Kielcach, 3 Maja 1. Ur. 1886 r. w Żarnowej, p. Strzyżów. Gimn. Rzeszów, wyd. praw. Un. Jagiell. w Krakowie, matura sem. w Kętach i patent na nauczyc. szkół powsz. Służba w Legionach do czasów przysięgi austr., której nie chciał składać. W 1915 r. 7 tygodni służba w armji austr., reklamowany jako nauczyciel. B. czł. Komit. Obr. Państw. 1920 r. Praca w Kółkach Rolniczych, T. S. L. i Sokole w Strzyżowie i Bielsku. Założyciel Spółki wywozu nierogaczyny. Propaganda wśród włościan za i pożyczką polską. B. czł. Kom. Woj. propag. i pożyczki. Artykuły w „Wieńcu i Pszczółce“, „Ojczyźnie“ (Kraków i Kielce od 1919 r.) i „Zorzy“. Czł. Rady Nacz. Z. L. N. i kier. org. polit. Zw. L. N. na województwo Kieleckie. W 1914 w Białej więziony

przez 6 dni i przez 6 miesięcy pod ścisłym dozorem policyjnym z zakazem wyjazdu z Bielska-Białej.

Jan Tabor (P. S. L. „Wyzwolenie“) Lista 3. Rolnik, zam. w Bogdanowie p. Miechów. Ur. 1886 r. w Bogdanowie. Szkoła elementarna. Czł. Sejmiku. W armji rosyjskiej służył jako sierżant przez 2 lata i przez 6 miesięcy jako podch. 10 pp. W. P. B. wicepr. Klubu Sejmow. P. S. L. „Wyzwolenie“. Czł. Zw. pow. kółek roln. stow. spoż. i kas poż.-oszczędn.. Wybr. równocześnie z listy państwowej. Podczas okupacji austr. więziony 12 dni w Miechowie i Wodzisławiu.

Józef Sanojca (P. S. L. „Wyzwolenie“) Lista 3. Redaktor „Chłopskiego Sztandaru“. Ur. 1887 B. kierownik redakcji „Przyjaciela Ludu“.

Jan Gawlikowski (P. S. L. „Piast“) Lista 1. Inżynier-rolnik, zam. w Pieskowej Skale, p. Olkusz. Ur. 1892 w Podleśnej Woli, p. Miechów. Gimn. w Krakowie, studjum Roln. w Krakowie i 1/2 roku akad. Roln. w Taborze. W 1920 r. ochotnik 5 pp. Legjon. Trzykrotnie referent budżetu Min. Roln. i kilkunastu drobniejszych ustaw. W 1922 r. prezes Okręg. Zw. Kółek Roln. w Siedlcach i dyrektor niższej szkoły roln. w Starej Wsi pod Siedlcami. Artykuły w „Piaście“, „Woli Ludu“, i „Ludzie Miechowskim“ i t. d.

Zastępcy Listy 2: Jan Nosal, górnik, Brzeszcze p. Oświęcim; Władysław Głowacki, kolej. Trzebinia-wieś nr. 386; Jan Paliwoda, kontroler Kasy Chorych, Jaworzno, Stara Huta; Andrzej Adamczyk, urzędnik, Olkusz.

Zastępcy Listy 8: Stanisław Bac, dyrektor szkoły rzemieśl., Olkusz; Jan Ziętek, rolnik, Przemęczany, p. Miechów; Antoni Konior, sekretarz chrześc. związków zawodowych, Trzebinia.

Zastępcy Listy 3: Tomasz Karkowski, rolnik-nauczyciel i b. poseł, Czaple Małe, p. Miechów. Józef Kotnis, rolnik i b. poseł, Wierzbica p. Olkusz; Tomasz Kita, nauczyciel, Włosiennica p. Oświęcim.

Zastępcy Listy 1: Włodzimierz Tetmajer,
art.-malarz, Bronowice Małe p. Kraków; Władysław
Boruch, kier. szkoły, Polanka Wielka, p. Oświęcim.

Okręg 43.

Województwo Krakowskie

Powiaty: Wąłdowice, Biała, Myślenice, Żywiec,
Nowy Targ, Spiż i Orawa.

Posłów 7.

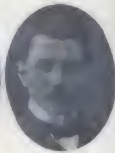
Ludność: 30. 9. 1921: 469 992. Polaków: 455 143
(96,8%) obcych: 14 849 (3,2%).

Józef Beđnarczyk

Józef Roman

Karol Holeksa

Ludwik Dobija

Kaz Czapiński

Franciszek Maślanka

Dr. Józef Putek

	Pow. Wądlowice	Biała	Myślenice	Żywiec	Nowy Targ	Spiz i Orawa	Razem
Upraw.	42 099	39 925	43 053	52 095	39 263	11 932	228 367
głosuj.	28 267	28 869	28 345	30 784	27 565	4 429	148 259
gł. waż.	27 995	28 691	28 180	30 626	27 380	4 349	147 221
„ uniew.	272	178	165	158	185	80	1 038
% głos.	67,14	71,86	65,84	59,09	70,20	37,12	64,92
1 . . .	7 006	1 368	15 584	5 636	9 943	2 136	41 714
8 . . .	4 078	10 184	1 739	10 389	5 307	548	32 245
2 . . .	3 791	10 069	1 392	8 957	1 239	27	25 475
12 . . .	2 592	290	5 297	1 246	7 119	1 424	17 968
3 . . .	8 057	726	3 005	1 272	1 275	59	14 394
5 . . .	14	82	2	3	9	4	114
7 . . .	18	1 112	4	806	20	15	1 975
14 . . .	844	822	739	222	193	—	2 820
18 . . .	72	11	30	645	676	50	1 484
23 listy	1	—	—	1	318	—	320
24 pryw.	—	1	1	—	100	—	102
25 Związek	—	—	—	458	1	1	460
26 Narod.	12	2 983	2	325	61	—	3 383
27 żyd.	1 164	1 043	384	664	1 073	85	4 413
28 pryw.	346	—	1	2	5	—	354

Dzielnik wyborczy: 14 394

Lista 1	otrzymała	2 mandaty:	1 i 4-ty
„ 8	„	2 „	2 i 6-ty
„ 2	„	1 mandat	3 ci
„ 12	„	1 „	5-ty
„ 3	„	1 „	7-my

Józef Bednarczyk (P. S. L. „Piast“) Lista 1
 Rolnik, zam. w Cichem, pow. N-Targ. Ur. 1875 r.
 w Cichem. Szkoła ludowa, w Nowym Targu. Wójt
 gminy Ciche, od 1901 czł. Rady gm., od 1902 czł.
 Rady pow. i miejsc. Rady Szkolnej. Czł. Tow. Roln.

w Krakowie. Artykuły w „Piaście“, Gazecie Grudziądzkiej“ i „Gazecie Podhalańskiej“. Czł. Rady Nacz. Stronnictwa.

Józef Roman (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Prof. gimnazjalny, zam. w Wadowicach.

Karol Holeksa (Nar. Chrześc. Stron. Pracy) Lista 8. Dziennikarz, zam. w Krakowie, Pędzichów 13 Ur. 1886 w Grennie, woj. śląskie. Szkoła powsz. i kursa prywatne. B. czł. Kraj. Rady Gospod. Radny m. Krakowa. Dyrektor Spółki Wydawniczej „Głos Narodu“. Czł. zarz. kilku stowarz. i instytucji kulturalno-społecznych i gospod. Artykuły w pismach: „Głos Narodu“, „Postęp“, „Myśl Robotnicza“, „Ruch Chrześcijańsko-Społeczny“ i inne. Pr. Rady dzieln. Stron. Chrzc. Dem. Prezes Klubu radzieck. w Radzie m. Krakowa. Wicepr. klubu sejm. Nar. Chrzc. Stron. Pracy.

Ludwik Dobija (Z. L. N.) Nr. 8. Przemysłowiec i rolnik, zam. w Rybarzowicach, p. Biała. Ur. 1873 w Rybarzowicach. W Bielsku ukończył 2 klasy gimn. niem. Służba jako starszy żołnierz 56 pp. austr. B. czł. Rady gm. i pow. B. poseł do parlamentu austr. Jako komisarz Polskiej Kom. Likw. w Żywcu przeprowadził mobilizację 3 p. podhalańskiego i odsiecz dla Lwowa. Więziony w Wiedniu 27 dni, poczem zbiegł do Węgier przed aresztem 6 miesięcznym i rokiem wydalenia. Kara darowana skutkiem amnestji. W czasie wojny europejskiej więziony 7 krot. Inicjator zakładania i budowy szkół w p. Bielskim.

Kazimierz Czapiński (P. P. S.). Lista 2. Publicysta, zam. w Warszawie, Traugutta 6. Ur. 1882 w Minsku Litewskim. Gim. w Minsku i Un. w Petersburgu i Krakowie. Radny m. Krakowa (od 1919). Praca w kółkach robotn. i uczniowskich w Petersburgu i Mińsku i kolportarz bibuły. Prelegent dla rob. we Lwowie (1908). Współzał. part. kom. ośw. i org. szkół partyjnych. Wykłady w Krakowskim Koleg. wykładów nauk. Org. grupy socjal. w Mińsku. Założ. i redaktor rosyjskiego dziennika „Siewierozapadnyj Kraj“ w Mińsku (nie można było uzyskać koncesji na polski dziennik) i od 1908—1920 współpracownik a następnie nacz. redaktor „Naprzodu“. Artykuły

w pismach: „Krytyka“, „Widnokrąg“, „Głos“ „Robotnik“ i t. d. Więziony pół roku w „Predwatytcie“ i „Krestach“ w Petersburgu za udział w Zw. walki o oswobodzenie klasy robotn. Wydalony z Un. i wysłany do Mińska. pod nadzór policyjny na lat 3. Aresztowany 1906 i skazany na 4 lata do kraju Narymskiego. Wyrok ten zamieniono na 4 lata pobytu za granicą. Czł. komisji parlamentarnej klubu.

Franciszek Maślanka (Klub Chrześc. Nar.). Lista 12. Naczelný rachmistrz elektr. miejskiej w Krakowie. Ur. 1880 w Wilkowicach p. Biała Akad. handl. w Krakowie i akad. eksp. w Wiedniu. Prezes VII koła T. S. L. Wicepr. klubu sejm. Nar.-Chrześc. Prez. Zw. absolwentów akad. handl. Czł. komisji handlowo-przemysłowej i morskiej. Inicjator ustawy o ochronie drobnych dzierżawców.

Dr. Józef Putek (P. S. L. „Wyzwolenie“) Lista 1. Redaktor i wydawca tygodnika „Chłopski Sztandar“, zam. w Choczni, p. Wadowice. Ur. 1892 w Wadowicach. Prawo na Un. w Krakowie. Nacz. gm. Choczni. Sekr. Sejmu. Wnioskodawca i referent ustawy o wcieleniu obszarów dworskich do gmin w Małopolsce. Wnioskod. o nadanie gminom wiejskim i miejskim prawa patronatu kościelnego. Walka przeciw zaprowadzeniu gmin zbiorowych w Małopolsce. B. wicepr. klubu lewicy P. S. L. Sekr. Kółka Roln. w Choczni i czł. zarz. Pow. Tow. Roln. Były redaktor „Przyjaciela Ludu“. Broszury: „Kler pod prężeniem Sejmu“, „Walka o wolność sumienia w Polsce“, „Ochrona drobnych dzierżawców rolnych“ itd. Wiceprez. klubu sejmowego P. S. L. „Wyzwolenie“. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Zastępcy Listy 1: Wawrzyniec Wojdyła, rolnik; Józef Barcik, rolnik; Ludwik Werszler prof. gimnazjalny, Myślenice.

Okręg 44.

Województwo Krakowskie

Powiaty: Nowy Sącz, Limanowa, Bochnia i Wieliczka.

Posłów 6.

Ludność: 30. 9. 1921: 384 810. Polaków: 357 566
(92,9%) obcych: 27 244 (7,1%)

Dr. Wład. Kiernik

Narcyz Połoczek

Michał Łaskuda

Ignacy Jasiński

Dr. Zygmunt Marek

Ludwik Jachymiak

	Pow. Nowy Sącz	Limanowa	Bochnia	Wieliczka	Razem
Uprawnionych	60 993	35 871	49 857	31 555	178 276
głosujących .	41 445	26 282	38 209	23 566	129 501
głosy ważne .	41 306	26 149	38 033	23 434	128 922
„ unieważnione	139	132	176	132	579
% głosujących	67,95	73,26	76,63	74,68	72,64
1	16 476	12 847	17 408	11 178	57 909
12	5 016	6 070	7 351	519	18 956
2	5 099	1 476	5 291	6 322	18 188

8	.	.	.	.	7 746	1 910	4 801	3 727	18 184
5	.	.	.	.	32	3	5	5	45
13	.	.	.	.	207	2 281	153	79	2 720
14	.	.	.	.	2 218	459	385	37	3 099
18	.	.	.	.	493	180	150	521	1 344
23	Niezależni Socjaliści				—	—	12	4	16
24	Związek Narodowo-Żydowski				4 001	903	2 095	1 029	8 028

Dzielnik wyborczy: 18 184

Lista 1 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 3-ci

" 12 " 1 mandat: 4-ty

" 2 " 1 " 5-ty

" 8 " 1 " 6-ty

Dr. Władysław Kiernik (P. S. L., „Piast“).

Lista 1. Adwokat, zam. w Bochni. Ur. 1879 w Bochni. Prawo na un. w Krakowie. B. kom. wojsk. Leg. Pol. na powiat bocheński Org. pow. kom. nar. w jesieni 1918, który dokonał przejęcia władzy od austr. w pow. bocheńskim 31. 10. 1918 Z ramienia Pol. Kom. Likwid. do lutego 1919 stał na czele adm. pow. Bochnia. Czł. Rady Obr. Państwa. Czł. deleg. pokoj. w Mińsku i Rydze i przew. kom. ekonom. a potem prawnopolit. tejże deleg. Czł. Rady Miejskiej w Bochni. B. wicepr. Rady Pow. w Bochni. Referent ustawy o ratyfikacji pokoju w Rydze, o wykonaniu reformy rolnej, o org. urzędów ziemskich, noweli do ustawy o ochronie drobnych dzierżawców, o powiększeniu kapitału zakładowego Państw. Bk. Roln., o likwidacji b. sejmu galicyj. i Wydz. Kraj., o org. województw w Kongresówce i Małopolsce, org. władz skarbowych i referent jednego z działów konstyt. z 17. 3. 1921. Jako pr. Gł. Urz. Ziemskiego (1921—1922) reorganizował i porządkował urz. ziemskie, wydał rozporz. wykonawcze do ustawy o wykonaniu reformy rolnej, przeprowadził likwidację b. rosyjsk. Banku Włośc., zorganizował Państw. Bank Rolny Pod jego przewodnictwem w Gł. Kom. Ziemskiej dokonano przym. wykupu pierwszych pryw. majątków ziemskich, przygotował projekty ustaw o komassacji o Miń. reformy rolnej i t. d. Ustąpił skutkiem zarzutów podniesionych na posiedz. Sejmu 4. 4. 1922 w wie Doilid. Sąd Sejmowy 28. 6. 1922 stwierdził, że zarzuty te oparte były na fałszywych informacjach..

B. pr. koła T. S. L. i zarz. gł. Artykuły w „Piaście”. B. czł. zarz. i wicepr. klubu sejm. P. S. L. „Piaś”, przew. zarz. pow. w Bochni i czł. zarz. okręg. P. S. L. w Krakowie. W obecnym sejmie wicepr. klubu sejm. P. S. L. Wybr. równocz. z listy państwowej.

Narcyz Potoczek (P. S. L. „Piaś”). L. 1. Rolnik, zam. w Chelmcu polskim, p. N.-Sącz. Ur. 1875 r. Szkoła 8-kl. wydz. w N. Sączu. Przez 3 lata służba w art. austr. Czł. rady gm. i rady pow. Wicepr. Rady Nadz. Tow. Wzaj. Ubezp. „Wisła”. B. współpr. pisma Lud. Zw. Chłopskiego. Referent mniejszości ustawy drogowej i połączenia obszarów dworskich z gminami. Prezes Pow. zarz. P. S. L. w N.-Sączu i czł. zarz. P. S. L.

Michał Łaskuda (P. S. L. „Piaś”) Lista 1. Rolnik, zam. w Jurkowie, p. Limanowa. Ur. 1873 w Jurkowie Szkoła lud. W armji austr. służył 4 lata na froncie ros. i włoskim. Wójt gm. Jurków. B. poseł do Sejmu galic. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Przewodniczący Kasy Raiffeisena.

Ignacy Jasiński (Klub Chrześc. Nar.—Stron. Kat.-Lud.) Lista 12. Rolnik, zam. w Gołęb-kowicach-Chruszlicach. Ur. 1891 r. Gimn. w Nowym Sączu. Służba w wojsku austr. (20 p. p.) od 1914 do 1918 i jako plut. i p. strz. podhalańskich W. P. od 1918 do 1919. Radny gminy i sekr. Kółka Roln. Artykuły w „Ludzie Katolickim”. Czł. Zarządu Głównego Stron. Katolicko-Ludowego.

Dr. Zygmunt Marek (P. P. S.). Lista 2. Adwokat zam. w Krakowie, Wolska 11. Ur. 1875 w Krakowie. Prawo na Un. Jagiell. Radny m. Krakowa. B. poseł do parlamentu austr. (1911—1918). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. Kom. adm., prawn. (przewodn.), konstyt. regul. Inicjator i referent ustawy o komisji kodyfikacyjnej. Czł. Kom. Kodyfik. i Rady Dyscypl. Izby adw. Czł. zarz. miejsk. Kasy Chorych i b. jej pr. przez 7 lat. B. wydawca i red. „Więźnia Politycznego” i „Naprzodu”. Karany wielokrotnie grzywnami przez władze austr. za przekonania polityczne. Przew. kom. prawniczej.

Ludwik Jachymiak (Z. L. N.). Lista 8. Urz. kolej., zam. w Krakowie, Lubicz 10. Ur. 1866

w Krauszowie, p. N-Targ. Gimn. św. Anny w Krakowie i wydział prawny Un. Jagiell. w Krakowie. Służba jednor. w artyl. pol. austr. i potem jako ppor. rezerwy. Czł. Sokoła i I koła T. S. L. w Krakowie (od 1911). Od wiosny 1918 prezes II Koła Kol. Półn. Zw. urz. kolej., od 1919 czł. koła miejsc. Pol. Zw. Kolej. i Zarz. Okręg. w Krakowie, od marca 1920 prezes Zarz. Gł. Zw. w Warszawie. Prez. zarz. Polsk. Centr. Spoż. Spółdzielni Kolej. w Warszawie. Czł. Rady Stoł. Z. L. N. w Warszawie.

Zastępcy listy 1: Franciszek Zastawniak, dyrektor składnicy Kółek Rolniczych, Wieliczka. Wincenty Myjak, rolnik, Zagorzyn, p. N-Sącz; Andrzej Pacholek, rolnik, Mszana dolna, p. Limanowa; Tomasz Widomski, burmistrz m. Piwnicznej, p. N-Sącz.

Zastępcy Listy 12: Piotr Majcher, rolnik i b. poseł, Chelmiec polski, p. N-Sącz; Jan Stach, rolnik, Ujanowice p. Limanowa;

Zastępca Listy 2: Klemens Tatar, górnik i wójt, Koźmice małe, p. Wieliczka; Antoni Broszkiewicz, nauczyciel, N-Sącz, ul. Nawojowska.

Zastępca Listy 8: Ks. Marjan Selwa, kateleta, Wieliczka; Adam hr. Stadnicki, ziemianin, Nawojowa p. N-Sącz.

Okręg 45.

Województwo Krakowskie

Powiaty: Tarnów, Pilzno, Brzesko, Dąbrowa, Grzybów i Gorlice.

Posłów 7.

Ludność 30. 9. 1921: 445 245. Polaków: 398 277 (89,5%) obcych 46 968 (10,5%)

Wincenty Witos

Jan Brodacki

Gabriel Dubiel

Jozef Berek

Jan Cieluch

Dr. Ant. Matakiewicz

Ks. Dr. Jan Czuj

	Miasto Tarnów	Powiat Tarnów	Pilzno	Brzesko	Dąbrowa	Grybów	Gorlice	Razen
Upraw. .	17916	34536	27958	46879	30837	24424	47155	229751
głosuj. .	11116	28935	17630	38708	25926	16345	22571	161234
gł. waż. .	11068	28879	17597	38619	25846	16308	22527	160844
„ uniew. .	48	56	33	89	80	37	44	387
% głosuj.	62,04	83,81	63,88	82,57	84,07	66,92	47,86	70,19

1	220	18165	13668	24377	15289	8069	1980	81768
2	1551	7266	2139	5194	7179	4685	253	28267
3	1808	1578	312	2021	172	1302	4933	12126
4	3	24	10	25	94	11	12	179
5	758	3	3	1	77	10	19	871
6	350	422	18	29	137	—	3	959
7	1733	355	169	752	502	524	2404	6439
8	6	96	210	735	189	58	6611	7908
chl. Kom. bezp.	—	129	2	38	—	172	3954	4295
Zw. Nar.-żyd.	4077	450	762	1566	1594	934	1935	11318
Łączn. Nar.	552	391	304	3881	613	543	423	6717

Dzielnik wyborczy: 14133

Lista 1 otrzymała 5 mandatów: 1, 2, 4, 5 i 6-ty

„ 12 „ 2 mandaty: 3 i 7-my

Wincenty Witos (P. S. L. „Piast“). L. 1. Rolnik, zam. w Wierzchosławicach. p. Tarnów. Ur. 1874 w Wierzchosławicach. Szkoła Ludowa. W armji austr. szereg. w artyl. wałowej. B. wójt w Wierzchosławicach, B. poseł do Sejmu galic. (1908—1914) i parl. austr. (1911—1918). B. prez. min. B. czł. Rady Obrony Państwa. Pr. Małop. Tow. Roln. i okr. Tow. Roln. w Tarnowie. Pr. Kółka Roln. B. czł. zarz. Gł. T. S. L. Pr. Rady Nadz. Synd. Koszykarskiego S. A. w Krakowie. Artykuły w „Przyjacielu Ludu“ i „Piaście“. Autor kilku broszur o charakterze polit.-agitacyjnym. Od października 1916 pr. klubu P. S. L. Wybrany równocz. w okr. 42 (p. Kraków), 46 (Jasło), 53 (Stanisławów), 54 (Tarnopol) i z listy państw.

Jan Brodacki (P. S. L. „Piast“) Lista 1. Sędzia, zam. w Bochni. Ur. 1882 w Wysoce, p. Strzyżów. Un. we Lwowie. Czł. T. S. L., Sokoła i kółek Roln. Artykuły w „Piaście“ i „Ludzie Polskim“. Autor szeregu niewyd. nowel, prac lit. i t. p.

Gabriel Dubiel (P. S. L. „Piast“) Lista 1. Prof. gimn., zam. w Tarnowie. Ur. 1880 w Pałuszycach. Gimn. i Un. Jagiell. W armji austr. w 57 i 32 pp. jako kapitan, udział w walkach na froncie ros. Od lipca 1920 w armji polskiej jako kapitan. Kamp. bolszew. i na G. Śląsku podczas plebiscytu i 3 powstania 1921. Przez lat 4 czł. wydz. Tow. Br. Pom. Un. Jagiell., b. pr. Czyt. Akad. im. Mickiewicza i wi-cepr. Koła T. S. L. im. Kościuszki. Przez 5 lat czł.

Zarz. Gł. T. S. N. W. we Lwowie, przez rok czł. zarz. Gł. T. S. L. b. sekr. Sokoła w Mielcu, nacz. Sokoła II w Tarnowie, wicepr. Zw. Strzelec. w Tarnowie, pr. Un. Lud. w Tarnowie, dyr. sp. roln.-handl. „Plon“ w Tarnowie przez 5 lat, pr. Rady Nadz. „Łanu“ w Dąbrowie i założ. Włośc. Zjedn. hodowców drobiu. Artykuły w „Przyj. Ludu“, „Piaście“, „Ludzie Polskim“, „Kur. Lubelskim“, „Kur. Lwowskim“ i „Nowej Reformy“. Wyd. i red. „Sztandaru Polskiego“ w Tarnowie, red. „Przewodnika Wiejskiego“ na G. Śląsku w roku pleb. i red. „Woli Ludu“ w Warszawie. Książki: „Wpływ Krasińskiego na twórczość poet. Ujejskiego (rozpr. doktoryzac.) i „Powieści Ludowe J. I. Kraszewskiego“. Czł. stron. od 1903. Od 1913—1917 sekr. P. S. L. „Piaśt“. Sekr. Tow. wyd. „Ród“. Czł. Rady Nacz. stronnictwa.

Józef Berek (P. S. L. „Piaśt“). Lista 1. Rolnik, zam. w Kamienicy dolnej, p. Pilzno. Ur. 1894 w Chicago. Szkoła roln. i kurs instrukt. Org. Kółek Roln. Sierżant legjonów pol. (1914—1918). Służba w W. P. (walki r. 1920). Wójt gm., czł. Rady przybocznej p. Pilzno. Prez. Zw. Wójtów, p. Pilzno. Org. Kółek Roln. i propagator oświaty i przedstawień amatorskich ludowych. Czł. Zarz. Gł. Małop. Tow. Roln. w Krakowie. Artykuły w „Gazecie Ludowej“, „Przyjacielu Ludu“, „Piaście“, „Głosie Ludu“, „Sprawie Chłopskiej“ i „Tygodniku Ludowym“. B. org. Zw. strzeleckich. Internowany 1918 w Żurawicy i Witkowicach przez Austrjaków.

Jan Cieluch (P. S. L. „Piaśt“). L. 1. Rolnik.

Dr. Antoni Matakiewicz (Klub Chrześc. Nar. Str. Kat.-Lud.). Lista 12. Naczelnik sądu w Tuchowie. Ur. 1873 w Niepołomicach p. Bochnia. Gimn. i prawo w Krakowie. Służba jednor. w 13 pp. austr. (ppor. rezerwy) i od 1914 do 1918 jako kap. B. czł. Rady przybocznej Gen. Deleg. Rządu dla Małopolski. Hon. obyw. Wojnicza i Żabna. Radny m. Tuchowa. Posel do parl. austr. (1911—1918). B. pr. klubu Kat.-Lud. w Sejmie. Czł. Kółek Roln. i Małop. Tow. Roln. Współpr. pism ludowych.

Ks. Dr. Jan Czuj (Klub Chrześc.-Nar.-Stron. Kat.-Lud.). Lista 12. Profesor Un. w Lublinie. Ur. 20. 5. 1886 w Borzecinie. Gimn. i semin. duchowne w Tarnowie, doktorat Un. Jagiell., specjalizował się w patrologji w Rzymie, gdzie uzyskał na Un. Gregorjańskim tytuł „Magister Aggregatus“. B. katecheta gimn. w Brzesku. B. pr. Koła T. S. L. w Ciężkowicach i czł. w Tarnowie i Brzesku. B. czł. „Sokoła“ w Brzesku, i pr. Rady Nadz. Sp. Chrześc.-Handl. Org. i b. pr. Tow. Mieszcz. w Brzesku. B. redaktor „Ludu Katolickiego“, artykuły w „Gazecie Kościelnej“, „Miesięczniku Kościelnym“, „Miesięczniku Katechetycznym“, „Przegl. Kościelnym“ i „Przegl. teologicznym“. Książki: „Moskale w Tarnowie“ 1916 (pod pseudonim. Borzęcki), „Buddyzm“ 1917, „Kościół a państwo u św. Augustyna“ 1918 i „Kazanie patrijotyczne“ 1917. Od 1912 praca w Str. Kat.-Lud.

Zastępcy listy 1: Antoni Gradalski, rolnik; Jan Cieśla, rolnik; Karol Kautzki, profesor gimn., Grybów; Dmytro Cieślak, rolnik; Piróg, rolnik; Michał Korzeniowski, rolnik.

Okręg 46.

Województwo Lwowskie

Powiaty: Jasło, Mielec, Kolbuszowo, Tarnobrzeg, Ropczyce i Strzyżów.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 429 672. Polaków: 405 270 94,30/0, obcych: 24 402 (5,70/0).

Antoni Szmigiel

Jan Madejczyk

Jan Jedynak

Jan Bielak

Bronisław Greiss

Franciszek Krempa

Pow.:	Jasło	Mielec	Kolbuszowa	Tarnobrzeg	Ropczyce	Strzyżów	Razem
Uprawn.	38 500	33 167	30 858	31 266	35 518	26 091	198 100
głosuj.	28 920	25 979	22 429	27 525	29 910	18 972	153 735
gł. waż.	28 763	25 840	22 318	27 391	29 701	18 888	152 901
„ uniew.	157	139	111	134	209	84	834
% głos.	75,11	78,32	72,68	80,32	84,93	72,71	77,60
1 . .	11 441	9 072	9 105	4 917	18 591	6 722	59 848
12 . .	1 963	4 891	1 783	314	4 529	1 832	15 312
13 . .	1 821	4 216	2 083	1 287	41	5 059	14 507
2 . .	2 645	1 115	43	1 886	1 311	583	7 582
3 . .	1 601	151	1	242	419	1 461	3 875
5 . .	32	102	16	6 384	1	20	6 555
8 . .	3 561	367	929	2 338	2 000	1 606	10 891
14 . .	612	1 696	1 727	423	596	106	5 160
15 . .	1	1 446	2 397	4 828	2	—	8 674
23 prywatn.	—	—	—	—	—	50	50
24 niezaw.	1	3	—	1 587	—	3	1 594
25 prywatn.	—	49	—	—	—	—	49
26 „	2	—	—	—	—	4	6
27 „	—	1	—	—	—	—	1
28 Part. lud. robotn.	3	212	2	—	1	—	218
29 bezp.	2 187	—	—	—	—	3	2 190
30 Zw. N. żyd.	1 731	2 182	1 892	2 704	1 999	1 388	11 896
31 chr. r.	1 162	310	7	45	121	51	1 696
32 part. matoroln.	—	28	2 372	437	—	—	2 797

Dzielnik wyborczy: 14 462.

Lista 1 otrzymała 4 mandaty: 1, 2, 3 i 6-ty

„ 12 „ 1 mandat: 4-ty

„ 13 „ 1 „ 5-ty

Antoni Szmigiel (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Babicy, p. Rzeszów. Ur. 1889 w Rzeszowie. Gimn. w Rzeszowie. i prawo na Uniw. Jagiell. Służba w armji austr. od 1914 do 1918 Czł. Kółka Roln. w Babicy, T. S. L. i Składnicy Towarowej w Rzeszowie. Artykuły w „Przyjacielu Ludu“, „Piaście“ i innych. Do stron. należy od 1905. B. czł. Sejmiku i pow. kom. Likwid. w Krośnie jako deleg. robotn. naftowych. Praca org. przy wyborach sejm. na Podlasiu (1919), w ziemi Wileńskiej (1922) i we Wschodniej Małopolsce.

Jan Madejczyk (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. we Wróblowej p. Jasło. Ur. 1880 we Wróblowej. Szkoła ludowa. Przez 3 lata plut. 57. pp. austr. Wójt gm. i czł. rady pow. Wicepr. Tow. Roln. w Jasle i czł. R. N. Składnicy Kółek Roln. w Jasle. Artyk. w pismach ludowych. Czł. Rady Nacz. P. S. L.

Jan Henryk Jedynak (P. S. L. „Piast“). Lista 1. rolnik, zam. w Paszczynie, p. Ropczyce. Ur. 1892 w Paszczynie. Gimn., akad. roln. w Dublanach 1 rok studjów roln. w Danji. Od 1914 służba w 2 i 4 pp. Leg. Pol. i od 1917 do 1918 w armji austr., w wojsku pol. od 1918 do 1921 jako kapitan. Udział w walkach w Karpatach, w ofensywie na Lublin, walkach na Wołyniu, w wojsku pol. w 2 dyw. Leg. Pol. w ofensywie na Mińsk. Org. drużyn strzel. na Pomorzu. Od 1913—1914 czł. T. S. L., Kółka Roln. i Czytelni w Dublanach. W 1922 instruktor roln. i hodowli w pow. Wicepr. Zw. pow. młodzieży. Opisowe artykuły o Danji w „Piaście“. Czł. Rady Nacz. Stron. Za przemówienie (o mundurze kadeta austr.) przeciw Austrii i Niemcom z okazji pokoju w Brześciu, na skutek denuncjacji żydówki postawiony pod sąd wojenny w Przemyślu, jednak dzięki audytorowi Polakowi i braku świadków uwolniony.

Jan Bielak (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Kier. szkoły w Trzeboni, p. Kolbuszowa. Ur. 1886 w Siedlcach. p. N-Sącz. Sem. naucz. w N-Sączu i Krakowie i egz. naucz. do szkół powszechnych. B. komisarz Leg. Pol. (1914), zwolniony wskutek choroby, 1914 szereg. armji austr. Czł. Tow. Roln. i dyrektor Skł. Kółek Roln. w Kolbuszowej i czł. Zarz. Gł. Małop.

Tow. Roln. w Krakowie. Artykuły w „Piaście“ i „Przewodniku Kółek Rolniczych“. Czł. Stron. 1914.

Bronisław Greiss (Klub Chrześc. - Nar. Stron. Kat.-Lud.). Lista 12. Kier. szkoły w Rzachowie. p. Mielec. Ur. 1884 w Przemyślanach. Sem. naucz. egz. kwalif. w Tarnopolu. Dyrektor i org. spółdz. jajczarskich. Artykuły w „Ludzie Katol.“. W 1910 jako nauczyciel w Żulinie posądzony przez Rusinów bezpodstawnie o śmierć dziecka szkolnego, która to sprawa odbiła się głośnem echem w Sejmie gal. parl. austr. i niemieckim i Dumie rosyjskiej.

Franciszek Krempa (P. S. L. Lewica). Lista 13. Rolnik-młynarz, zam. w Padwi-Kolonji, p. Mielec. Ur. w 1855 r. w Padwi. B. wójt, b. poseł do parl. austr. Czł. wydz. pow. w Mielcu. Zał. i prez. Rady Nadz. Kasy Reiffeisena i Kółka Roln. Artykuły w „Przyjacielu Ludu“ i „Monitorze“ (Lwów) w „Wieńcu i Pszczółce“. Broszura: „Komitety powiatowe“. Karany grzywną 200 k. za kolportaż brosz. ks. Stojałowskiego, dwukrotnie miał dochodzenia za obrazę cesarza austriackiego.

Zastępcy listy 1: Tomasz, Bik, rolnik, Młodochów, p. Mielec; Wojciech Lazar, rolnik, Osobnica, p. Jasło; Stanisław Witek, nauczyciel, Jaślany, p. Mielec; Józef Lubziński, rolnik, Brzezówki, p. Ropczyce.

Zastępcy listy 12: Dr. Włodzim. Sokalski, sędzia Sądu Najwyższego, Warszawa, Mazowiecka 4; Kazimierz Konieczkowski, stolarz, Strzyżów.

Zastępcy listy 13: Wawrzyniec Tomaszewski, kierownik szkoły i b. poseł, Łęki, p. Łączki Jagiellońskie; Jan Sudół, rolnik i b. poseł, Lipnica p. Dzikowiec.

Okręg 47.

Województwo Lwowskie

Powiaty: Rzeszów, Jarosław, Przeworsk,
Łańcut i Nisko.

Posłów 7.

Ludność 30. 9. 1921: 486 242. Polaków: 415 695
85,5%, obcych: 70 547 (14,5%).

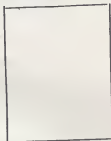
Andr. Pluta

Jan Pieniążek

Jan Sobek

Bruno Gruszka

Marcin Socha

Dr. Kaz. Chłapowski

Feiweł Stempel

	Pow.:	Rzeszów	Jarosław	Przeworsk	Łańcut	Nisko	Razem
Uprawnionych		65 439	61 787	26 416	41 218	26 986	2 1846
głosujących		47 668	35 390	20 517	30 229	19 316	153 120
głosy ważne		47 495	35 205	20 475	30 104	19 261	152 540
„ unieważn.		173	185	42	125	55	580
% głosujących		72,84	57,27	77,67	73,33	71,95	69,02
1		27 861	16 887	13 551	14 583	4 026	76 908
8		5 337	7 299	3 074	3 006	3 120	21 836
28 Zjednoczon.							
Stronnict. żyd.		5 054	4 682	1 347	2 689	1 637	15 409
2		3 633	1 321	727	1 310	1 232	8 223
3		364	2 942	854	3 846	4 328	12 334
5		30	48	—	9	1	88
7		57	1 294	57	54	10	1 472
12		1 562	69	89	272	115	2 107
13		374	137	367	1 575	3 198	5 651
14		742	206	162	476	9	1 595
15		2 282	—	—	—	70	2 352
18		178	303	223	470	150	1 324
24 Ludowcy bezpart.	1	—	—	—	5	465	471
26 Kand. pow. bezp.	2	10	—	—	6	887	905
27 Związek gmin							
powiatu Łańcut	18	7	24	1 803	13	1 865	

Dzielnik wyborczy: 15 381.

Lista 1 otrzymała 5 mandatów: 1, 2, 3, 5 i 7-my

„ 8 „ 1 mandat: 4-ty

„ 16 „ 1 „ 6-ty

Andrzej Pluta (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Szklarach, p. Rzeszów. Ur. 1869 w Szklarach. z klasy gimn. w Rzeszowie. Czł. Rady gmin. i pow. Przewodn. Kółka Roln. w Szklarach, wicepr. Małop. Tow. Roln. w Krakowie, przewodn. kółka T. S. L. w Szklarach. Artykuły w „Przewodniku Kółek Roln.“ i pismach ludowych. Wicepr. klubu sejmowego P. S. L.

Jan Pieniążek (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Mokrej stronie, p. Przeworsk. Ur. 1881 w Mokrej stronie. Szkoła ludowa. Służba przez 7 lat jako wachmistrz 7 p. ułanów i tamże przez 40 miesięcy podczas wojny. Wójt gminy i czł. Rady Pow. Sekr. Kółka Roln. i czł. Rady Nadz. Skł. Kółek Roln. Org. i pr. Rady pow. P. S. L. w Przeworsku.

Jan Sobek (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Handzlówce, p. Łańcut. Ur. 1880 w Handzlówce. Szkoła ludowa. Od 1914—1918 w 90 pp. austr.

W 1920 propaganda celem wstępowania do wojska. Czł. rady gmin. Czł. Kółka Roln., Czytelni, Tow. Roln., Banku Ziemsk. i Skł. Tow. Artykuły w „Przewodniku Kółek Roln.“, „Piaście“, „Gazecie Ludowej“ i „Woli Ludu“. W czasie wojny w armji austr. cierpiał prześladowania ze strony Niemców, Rusinów i Czechów, lubo reklamowany nie otrzymał zwolnienia powrotu.

Bruno Gruszka (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Skołowie p. Jarosław. Ur. 1881 r.

Marcin Socha (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Asystent kolej. zam. w Rudniku nad Sanem. Ur. 1892 w Kamieniu, p. Nisko. 4½ klasy gimn. w Jarosławiu i Dębicy. Asesor Rady przyb. Kom. rząd. w Rudniku. Dyr. Tow. Handl. w Rudniku. Pr. i załóż. Koła Młodzieży im. T. Kościuszki. Zastępca nacz. ochotn. straż. poż. i jej org. Za prace położone w chwilach przełomowych 1918 w kierunku zabezp. składów amunicji w Rudniku odznaczony „Orlętami“. Prezes zarządu pow. P. S. L. w Nisku.

Dr. Kazimierz Chłapowski (Klub Chrz.-Nar.). Lista 8. B. radca Min. Spraw Wewn., zam. w Poznaniu, Pawła 8. Ur. 1872 w Kopaszewie, p. Kościan. Wydz. prawny Uniw. Jagiell. W armji austr. ppor. obr. kraj., ppor. ochotnik W. P. (Insp. armji ochotn. w Poznaniu). B. starosta w Przeworsku.

Feiweł Stempel (Kolo żyd. — Org. żydów ortodoksyjnych „Szlojme Emune Israel“). Lista 28. Przemysławiec, wł. kopalni węgla, zam. w Krakowie, Czł. Rady gminy żyd. w Krakowie. Czł. wielu żyd. stow. ośw. i społ.-ekonom., czł. honorowy Żyd. Zw. Inwal. Współpr. kilku organów prasy ortodoksyjnej. Czł. Centr. Kom. Org. Żyd. ortodoks. „Szlojme Emune Israel“ w Polsce i czł. egzekutywy tejże org. w Krakowie.

Zastępcy listy 1: Dr. Andrzej Kuś, prof. gimn. Rzeszów; Wincenty Cieśliński, rolnik, Krzeczowice, p. Przeworsk. Jan Mach, rolnik, Grodzisko Górne, p. Łańcut; Michał Prymon, rolnik, Wiązownia p. Jarosław.

Zastępcy listy 8: Wiktor Ostrowski, prof. gimn., Jarosław; Grzegorz Bereś, rolnik, Trzebowski, p. Rzeszów.

Zastępcy Listy 28. Szymon Dym, kupiec,
Rzeszów; Dr. Samuel Seelenfreund, adw. Rzeszów.

Okręg 48.

Województwo Lwowskie

Powiaty: Przemyśl, Dobromil, Sanok, Brzozów
i Krosno.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 479 381. Polaków: 284 846
59,40/o), obcych: 194 535 (40,60/o).

Wal. Toczek

Jakób Pawłowski

Stan Ryniar

Izyd. Wiewiórski

Moses Frostig

Dr. H. Liebermann

	Pow. Przemyśl	Dobromil	Sanok	Brzozów	Krosno	Razem
Uprawnionych	71 738	30 043	45 488	36 424	38 938	222 631
głosujących .	35 252	15 778	25 116	26 586	28 832	131 464
głosy ważne .	34 930	15 709	24 834	26 475	28 698	130 646
„ unieważn.	322	69	182	111	134	818

% głosujących	49,14	52,51	54,99	72,99	74,04	59,05
1	9 251	7 844	7 101	10 622	1 556	36 414
8	8 495	20 99	4 355	3 428	2 441	21 418
13	43	528	3 503	4 422	12 146	20 642
17	5 864	2 511	3 174	1 807	2 082	15 438
2	4 911	716	2 249	735	4 983	13 584
3	65	394	1 274	2 369	4 021	8 123
4	281	4	113	3	2	403
5	775	11	10	—	17	813
10	647	396	799	1 736	113	3 691
12	796	111	346	182	503	1 938
18	339	41	289	108	280	1 057
23	—	—	11	—	1	12
24	—	—	2	—	2	4
25	2	—	2	—	—	4
26	8	3	486	—	146	643
27	1 186	326	5	897	7	2 421
28	20	—	1	1	—	22
29 Pol. Jedn. Państ.	2 247	84	696	125	397	3 549
30 Zawod. bezpart.	—	41	415	—	1	457
31 Gr. ort. w Przem.	—	—	3	—	—	3

Dzielnik wyborczy: 13 584.

Lista 1 otrzymała 2 mandaty: 1 i 4-ty

" 8	"	1 mandat:	2-gi
" 13	"	1 "	3-ci
" 17	"	1 "	5-ty
" 2	"	1 "	6-ty

Walenty Toczek (P. S. L. „Piast“). L. 1. Rolnik, zam. w Nozdrzcu, p. Brzozów. Ur. 1880 w Nozdrzcu. Szkoła ludowa. W wojsku austr. służba w 10 pp. przez 8 lat jako sierżant (4 lata na wojnie). Wójt gminy i czł. wydz. pow. Pr. Kółka Roln. Artyk. w pismach ludowych. Czł. Rady Nacz. P. S. L.

Jakób Pawłowski (P. S. L. „Piast“). L. 1. Inżynier, zam. we Lwowie, Mickiewicza 26 Ur. 1884 w Żbikowicach, p. N-Sącz. Wydz. bud. wodnego pol. techn. we Lwowie B. asystent budown. wodnego politechniki Lwowskiej, b. inż. budowy wodociągów w N-Sączu i b. inż. pow. w Dobromilu. Od 1918 do 1919 Komisarz Polskiej Kom. Likw. i kier. starostwa w Dobromilu (wybr. jednom. przez pow. zjazd Polaków). Założ. Skł. Kółek Roln. w Dobromilu. Od 1920 czł. Wydz. Samorz. we Lwowie. Pr. Zarz. Okr.

P. S. L. na Wsch. Małop. i wicepr. Małop. Tow. Roln. Czł. Kom. parl. klubu sejmowego P. S. L. „Piast“.

Stanisław Rymar (Z. L. N.). Lista 8. Red. „Wieńca i Pszczółki“, zam. w Krakowie, Topolowa 52. Ur. 1886 w Haczowie, p. Brzozów. Gimn. w Sanoku, wydz. filozof. i prawn. Uniw. Jagiell. B. prof. gimn. w Krakowie i Tarnowie. B. czł. tajnych kółek samoksz. Org. czyteln. teatrów i chórów amat. B. czł. koła akad. T. S. L. w Krakowie (kier. sekcji bibl. i czyteln. i Czytelni robotn. im. Kilińskiego). Od 1908 czł. Zarz. Gł. T. S. L. kolejno referent oświatowy, domów ludowych. Czynny udział w akcji kolonizacji Małop. Wsch., tworzenia szkół dla polskich mniejszości, budowy kościołów, domów lud. i t. p. Współzał. Tow. „Ziemia Polska“. Współinicjator zał. Zw. p. tow. ośw., ich Spółki wydawn., i inicjator stworzenia w Min. Spraw Zagr. referatu opieki kult. nad Polakami, mieszk. na obczyźnie. Praca w kole mieszczańsk. zw. rzemieślniczych, Org. Kobiet, Kom. Spisko-Orawskim i Mazurskim i Straży Kresowej. Radny m. Krakowa, przewodn. radzieckiego klubu Z. L. N. Podczas najazdu bolsz. prez. sekcji org. zaciągowej na Małop. zach. i czł. prezydium K. O. N. Udział w akcji pleb. (w czasie trzeciego powst. na G. Ślązku kier. Sekcji wyżyw. powst.). Od 1907—1922 red. „Ojczyzny“, od 1910 red. „Wieńca i Pszczółki“. B. red. „Dziennika Polskiego“. Broszury: „Kazimierz Wielki“, „Pod Górą Kalwarią“, „Hugo Kołłątaj“, „O pracy oświatowej wśród młodzieży“, „O państwie w Polsce“ „24 lata politykowania Jana Stapińskiego“ (Wskutek wydania tej broszury (nakł. 100.000 egz.) Stapiński wytoczył autorowi proces, na którym autor przeprowadził dowód prawdy i przyczynił się przez to do usunięcia Stapińskiego z klubu P. S. L., „O samodzielności Galicji“, „Ludowcy i ich program rolny“ (nakł. 20.000 egz. rozkupiony w tydzień), „Co to są Endecy“ i inne. Podczas wojny więziony przez władze austr., następnie pod nadz. policyjnym z zakazem wyjazdu z Krakowa. Mimo tego zakazu kilkakrotnie udało mu się porozumiewać się w Warszawie, Poznaniu i Wiedniu z repr. polit. Dmowskiego i Grabskiego. Udz. w przygotowaniach

do rozbr. władz austr. i współdz. z tajnym kom. kol. dla niewypuszczania z Polski wagonów i lokomotyw. W stron. sprawował kolejno funkcje przewodn. grupy krakowskiej Rady Dzielnicowej, czł. Rady Nacz. i jej Wydz. Wykon. W 1922 przewodn. Dziel. Kom. Wyb. Ch. Z. J. N. i Kom. Wyb. na Kraków.

Izydor Wiewiórski (P. S. L. Lewica). Lista 13. Rolnik, zam. w Wojkówce, p. Łączki Jagiełłońskie. Ur. w r. 1883.

Moses Frostig (Koło żyd. w Sejmie—Zw. żyd. posłów sejm. Wsch. Małop. — stron. sjonistyczne w Polsce). Lista 17. Nacz. red. „Tageblatt“, zam. we Lwowie, Zygmuntowska 9. Ur. 1885 w Żółkwi. Gimn. i wydz. prawn. Uniw. we Lwowie. Podczas wojny internowany jako jeńiec cywilny w Anglii. Czł. żyd. stow. i intytucji kult. i ekonom. Artykuły w pismach: „Wschód“, „Moriach“, „Dziennik Żydowski“ i „Tageblatt“. Korresp. dzienników żyd. w Nowym Jorku. Książki: „O sjonizmie“, „Kwestja szynkarska“, „Sprawa Konskrypcji“ i „Ekonomika żydowska a sjonizm“. Czł. Rady Nacz. stron. sjonist. w Małopolsce.

Dr. Herman Liebermann (P. P. S.). L. 2. Adwokat, zam. w Przemyśle, Franciszkańska 2. Ur. 1870 r. w Drohobycz. Studja w Paryżu i Szwajcarii (wydz. prawny). Por. Leg. Pol. 1914—1917 i ppłk. w rezerwie korpusu sądowego W.P. B. poseł do parl. austr. (1907—1918) i poseł do Sejmu Ustaw. (1919—1922). B. przewodn. Kasy Chorych w Przemyśle. Czł. Rady Nadz. Banku Ludowego S.A. w Warszawie. Obrońca w procesach o zdradę stanu przeciw państw. centr. Beliniaków, oficerów i żołnierzy 416 pułku i w procesie w Marmarosch Sziget. Założ. org. partyjnej w Rzeszowie. Wydalony z Paryża, liczne procesy polit. w Rzeszowie, 3 miesiące więzienia w Krakowie w 1890 za zbrodnię zdrady stanu, w Przemyśle i we Lwowie w 1901 r. 4 miesięczne więzienie i proces za walkę z militaryzmem (sprawa gen. Gálgocego w Przemyśle). We wrześniu 1917 wydalony z Legionów na rozkaz Nacz. Kom. austr. za „agitację wrogą państwu centralnym“. Czł. kom. parl. Klubu sejmowego P. P. S.

Zastępcy listy 1: Jan Potocki, rolnik, Głębokie, p. Sanok; Franciszek Ćwikowski, prof. gimn., Przemyśl; Franciszek Wesoliński, kier. szkoły rolniczej, Suchodół, p. Krosno.

Zastępcy listy 8: Adam Pytel, prof. gimn., Sanok; Karol Kazimierz Janicki, rękodzielnik, Przemyśl, Franciszkańska 2.

Zastępcy listy 13: Józef Matusz, rolnik, i b. poseł, Haczów; Jan Korzeń (junjor), rolnik, Jawornik, p. Ulucz.

Zastępcy listy 17: Salomon Seelenfreund, kupiec, Rymanów; Moses Katz, kupiec Przemyśl, Targowica.

Zastępcy listy 2: Józef Nowicki, inżynier, Glinnik Marjampolski; Marcin Komorowski, malarz, Sanok.

Okręg 49.

Województwo Lwowskie

Pow.: Stary Sambor, Lisko, Rudki, Mościska i Gródek.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 482 874. Polaków: 180 381 (37,4%), obcych: 302 493 (62,6%).

Maciej Rataj

Dr Kaz. Widota

Antoni Pasicki

Jan Krawczyszyn

Jan Kornecki

Aron Lewin

	Pow.	Sambo	St. Sambo	Lisko	Rudki	Mościska	Gródek	Razem
Upraw.	48 494	25 038	39 232	34 433	36 845	31 800	215 849	
głosuj.	17 962	14 349	20 313	17 242	17 640	9 106	96 619	
gł. waż.	17 801	14 005	20 043	17 085	17 428	9 034	95 396	
„ uniew.	162	344	270	157	212	72	1 223	
% głos.	37,04	37,31	51,77	50,07	47,87	28,63	44,76	
1	8 074	2 520	1 866	8 465	7 988	3 438	32 358	
26 Niez. Ukr. Kom. Chł.	1 460	5 570	5 850	2 812	3 570	363	19 625	
8	3 085	2 361	3 525	3 704	1 971	2 633	17 279	
17	2 507	2 311	3 695	1 870	2 311	1 687	14 381	
2	1 463	894	2 380	106	352	729	5 924	
3	128	21	2 131	11	14	10	2 315	
4	87	i	5	12	3	1	109	
7	273	69	43	32	109	48	574	
12	58	15	480	44	920	89	1 606	
13	556	213	62	16	67	13	927	
23 Bezp.-lud.	84	10	—	1	2	19	116	
24 Bezpart.	25	19	4	12	109	4	173	
Zjedn. Kom. Wyb. niezal. Socj. Wsch. Małopolski (żydzi)	1	1	2	—	12	—	16	

Dzielnik wyborczy: 10786.

Lista 1 otrzymała 3 mandaty: 1, 4 i 6-ty
 „ 26 „ 1 mandat: 2-gi
 „ 8 „ 1 „ 3-ci
 „ 17 „ 1 „ 5-ty

Maciej Rataj Do chwili wyboru marszałkiem Sejmu P. S. I. „Piast“). Lista 1. Prof. gimn., zam. w Warszawie, Wiejska 6 (Sejm). Ur. 1884 w Chłopach, p. Rudki. Wydział filoz. w Lwowie. B. min. oświecenia publ. i wyznań relig. B. czł. Rady Obrony Państwa. Posel na Sejm Ustaw. (1919—

1922). B. przewodn. kom. konstytucyjnej i czł. kom. oświatowej i spraw zagr. B. wicepr. koła im. Kościuszki T. S. L. we Lwowie. B. red. „Gazety Zamojskiej“, b. współpr. „Kurjera Lwowskiego“ i b. red. „Woli Ludu“. Należał do P. S. L. „Piast“ w Małop. następnie do P. S. L. „Wyzwolenie“, z ramienia którego wszedł w 1919 r. do Sejmu z okr. 23 (Zamość) i od 1919 r. ponownie w P. S. L. „Piast“. B. wicepr. klubu sejmowego P. S. L. „Piast“ i b. wicepr. stronnictwa. Dnia 1. grudnia 1922 na 2-gim posiedzeniu Sejmu, wybrany marszałkiem Sejmu, dzięki temu, że 3 grupy Chrz. Zw. Jedn. Nar. rzuciły nań swe głosy. Na 432 głosujących otrzymał 252 głosy (165 Chrz. Zw. J. N., 70 P. S. L. „Piasta“ i 17 N. P. R.) przeciw 177 przy 3 głosach nieważnych. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Dr. Kazimierz Widota (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Starszy lekarz weterynarii starostwa w Trembowli. Urodzony w 1882 r.

Antoni Pasicki (P. L. L. „Piast“). Lista 1. Agronom, zam. w Czernichowie, p. Rudki. Ur. 1894 w Czernichowie. Szkoła rolnicza w Dublanach. Ochotnik Leg. Wschodniego w 1914 r. i w służbie w armji polskiej w 1920 r. w Małop. Wsch. w czasie inwazji bolszewickiej. Org. kółek roln. i czł. zarz. pow. Małop. Tow. Roln. Artykuły w „Sprawie Ludowej“. Przez 4 miesiące internowany przez Ukraińców w barakach w Skolem, Dolinie, Bolechowie, Stanisławowie, Buczaczu i Jazłowcu, skąd zbiegł.

Jan Krawczyszyn (Ukraiński wiejski klub sejmowy). Lista 26. Rolnik, zam. w Czułowicach, p. Rudki. Ur. 1862 w Czułowicach. Wykształcenie domowe. Służba w armji austr. Radny gm. Czułowiceł.

Jan Kornecki (Z. L. N.). Lista 8. Inspektor szkolny w pow. warszawskim, zam. w Utracie pod Pruszkowem. Ur. 1884 w Chłopach, p. Rudki. Sem. naucz. we Lwowie, egz. dla szkół wydz. i częściowe studja akad. B. czł. koła T. S. L. im. Jeża we Lwowie, b. sekr. zarz. gł. Polsk. Tow. Pedagog. we Lwowie. Od 1915—1919 w Kijowie: sekr. Wydz. Ośw. Polsk. Kom. Wykon. na Rusi, sekr. Macierzy Polsk. na Rusi, insp. szkół polskich i sekr. Polsk. Kom. Wykon.

na Rusi. B. redaktor „Szkóły” (Lwów 1914) i „Przewodnika Oświatowego” (Kijów 1917—1918). Artykuły w „Słowie Polskiem,” i „Gońcu”. Książki: „O szkolnictwie polskim na Rusi w czasie wojny” 1922, „Księga pamiątkowa II-go kongresu pedagog. we Lwowie 1909”. Czł. zarz. Stron. Nar.-Dem. we Lwowie (1907—1914). Jako org. szkolnictwa i sekr. Polsk. Kom. Wykon. na Rusi w 1919 r. ścigany przez rząd bolszewicki, uniknął szczęśliwie czerezwyczajki.

Aron Lewin (Koło Żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małop.: Zw. żyd. ort. „Szlojmej Emune Israel”). Lista 17. Rabin, zam. w Samborze, Sosnowa 8. Ur. 1879 w Przemyślu. Matura gimn. we Lwowie i Un. we Wiedniu. Czł. Rady Miejskiej w Samborze, czł. Rady szkolnej miejskiej i okręg.

Zastępcy listy 1: Stanisław Szczepuła, rolnik, Sąsiadowice, p. Sambor; Antoni Moroz, rolnik, Gródek Jagielloński; Jan Maciejowski, rolnik, Poraz, p. Lisko; Stanisław Dracz, rolnik, Łaszki Murowane, p. Stary Sambor.

Zastępcy listy 26: Iwan Steca, rolnik, Tuligłowy, p. Mościska; Michał Augustyn, rolnik, Szołomienice, p. Rudki.

Zastępcy listy 8: Kazimierz Sielecki, red. „Ojczyzny”, Lwów, Potockiego 67; Ks. Stanisław Wolanin, proboszcz w Dobromilu.

Zastępcy listy 17: Moses Frostig, Hersch Heller, Dr. Emil Sonnenschein i Szymon Federbusch, wszyscy wybr. posłami w innych okręgach.

Okręg 50.

Województwo Lwowskie Miasto Lwów.

Posłów 4.

Ludność 30. 9. 1921: 219 193. Polaków: 135 578 (61,9%), obcych: 83 615 (38,1%).

Dr. St. Głabiński

Czesław Mączyński

Dr. Leon Reich

Art. Wal. Hausner

Uprawnionych	137 414
głosujących	78 261
głosy ważne	77 961
" unieważnione	300
% głosujących	56,95
8	33 485
17	24 069
2	13 939
1	244
4	3 491
5	326
11	303
14	1 632
23 Zjedn. Kom. Wyb. Niezal. Socj. Wsch. Małop. (Żydzi)	115
24 Związek Kobiet Polskich	357
Dzielnik wyborczy: 13 939	
Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 3-ci	
" 17 " 2 " 2-gi	
" 2 " 1 mandat: 4-ty	

Dr. Stanisław Głabiński (Z. L. N.). L. 8.

Prof. ekonomji Un. Lwowskiego, zam. we Lwowie, Mochnackiego 48. Ur. 25. 2. 1862 w Skolem. Gimn. w Samborze i prawo we Lwowie, Wiedniu i Berlinie. B. dziekan i rektor Un. we Lwowie. B. czł. Rady m. Lwowa. B. poseł do Sejmu Galic. i Bukow. B. poseł do parl. austr. (1902—1918). B. prez. Koła Polskiego (1909—1911) i pr. deleg. B. austr. min. kolei (1911) i h. min. spraw zagr. (w gabinecie Świerzyńskiego 1918). Poseł na Sejm Ustaw. (1919—1922). B. czł. Rady Obrony Państwa. Przew. Kom. skarb.-budż. Referent ustawy o obywatelstwie polskiem, o wymianie i stemplowaniu koron, inicjator Państw. Rady Kolej. Wnioskodawca projektu konstytucji Rz. P. i referent działu „o obowiązkach i prawach obyw. polskich“, wnioskodawca szeregu ustaw z dziedziny skarbowości, gospod. narod. i kwestji robotn. Jeden z założ. Tow. handl.-geogr., Kraj. Zw. Przem., B. pr. Rady Nadz. T. S. L. Czł. Tow. Nauk. we Lwowie i Filadelfji i prez. Tow. Opieki nad Kresami w Warszawie. Artykuły w pismach: „Słowo Polskie“, „Gazeta Warszawska“, „Przegląd Narodowy“, „Przegląd Wszechpolski“ i „Przegląd prawa i administracji“. Książki: „O systemie fizjokratów w ekonomji społecznej“, „Nauka Skarbowości“ i t. d. Jeden z założ. Nar. Dem. w Małop. i pierwszy prezes tego stron. Prez. klubu N. D. w parl. austr. i prez. Zw. Sejm. Lud.-Nar. w Sejmie ustaw. Prez. Kom. Centr. we Lwowie, zawiązanego z końcem lipca 1914 r. pod hasłem zjednoczenia i niepodległości całej Polski. W Kole Poskiem (parl. i sejm.) przeprowadził znaną uchwałę z 28 maja 1917. Autor szeregu bezimennych broszur wojennych w obronie Polski. W czasie wojny od chwili wystąpienia z N. K. N-u (wrzesień 1914, zwłaszcza zaś od czasu rezygnacji z godności tajnego radcy i zwrotu odznaczeń austr. i pamiętnej uchwały z 28. 5. 1917 strzeżony przez policją austr. Prez. Kom. skarb.-budż. w obecnym Sejmie. Prez. klubu sejmowego Z. L. N. i czł. kom. parl. 3 grup Chrz. Z. J. N. Wybrany równocześnie w okręgu 1. (m. st. Warszawa).

Czesław Mączyński (Klub Chrz. Nar.).
 Lista 8. Pułk.-brygadjer W. P., zam. we Lwowie, św.
 Marka 16. Ur. 1881 r. w Kaszycach, p. Jarosław.
 Gimn. w Jarosławiu i wydz. filoz. i prawn. Uniw. we
 Lwowie. Jednoroczny ochotnik i oficer rez. w 2 p.
 austr. art. pol. (od 1902). Od 1914 na froncie jako
 dowódca baterji (ranny), od 5. 12. 1916 w grupie art.
 dowództwa 4 armji. Dowódca obrony Lwowa (1. 11.
 1918—22. 11. 1918), dowódca brygady Lwowskiej (do
 12. 11. 1919), dowódca 2 brygady litewsko-białoru-
 skiej (do 16. 6. 1920), dowódca Małop. Oddz. Armji
 Ochotn. (do 1. 3. 1921), w sztabie 6 armji i zast. d-cy
 D. O. K. Lwów (do 1. 11. 1921) i ostatnio dowódca
 27 dyw. piechoty. B. przewodn. Bratn. Pom. Słucha-
 czów Wszechn. Lwowskiej, b. przewodn. „Ogniwa“
 (Zw. polskich Tow. akad.), b. czł. wydz. „Czytelni
 akademickiej“ i t. d. Przed wojną art. w pismach:
 „Muzeum“, „Rzeczpospolita“, „Słowo Polskie“ i
 „Dzwon“. Książki: „Polski dom akademicki we
 Lwowie“ 1908, „Gminy szkolne“ 1912 i „Boje Lwo-
 wskie“ 2 t. 1921. Odznaczony orderem „Virtuti Mi-
 litari“ V kl., „Odrodzenia Polski“ IV kl. i cztero-
 krotn. „Krzyżem Walecznych“. Przew. Kom. Wojsk.

Dr. Leon Reich (Koło Żyd. w Sejmie — Zw.
 żyd. posłów Małop. Wsch.: stron. sjonist. w Polsce).
 Lista 17. Adwokat, zam. we Lwowie, Kraszewskiego
 nr. 1. Ur. 1879 w Drohobyczu. Prawo na Un. Lwow-
 skim i studja ekonom.-socjalne w „Ecole des Scien-
 ces politiques“ w Paryżu. Od 1915 do 1918 akcesista
 sądu wojsk. w Gracu i w Lwowie. Czł. zarz. wykon.
 światowej org. sjonist. Artyk. w pismach: „Chwila“,
 „Tageblatt“, „Wschód“, „Der Jude“, „Polen“,
 „L'Humanité“ i inne. Książki: „La Question des
 minorités nationales en Europe Orientale“ (książka
 zbiorowa pod naczelną redakcją autora) i „Żydowska
 delegacja pokojowa w Paryżu“ 1921. Prez. stron.
 sjonist. Wsch. Małop. Internowany w czasie walk
 polsko-ukr. jako zakładnik żyd. w Baranowie. przez
 władze polskie. Wybrany równocześnie w okręgu 48
 (Przemyśl), 52 (Stryj), 53 (Stanisławów), 54 (Tarno-
 pol), 55 (Złoczów) i z listy państwowej.

Artur Walenty Hausner (P.P.S.). L. 2. Inżynier i red. „Dziennika Ludowego“, zam. we Lwowie, Bajerowska 8. Służba w leg. w komp. sap. Czł. Rady m. Lwowa. Czł. Uniw. Lud. w Krakowie i org. zaw. Książki: „Drogi wodne a uprzemysłowienie Galicji“ i „Reemigracja amerykańska. Jej wpływ na uprzemysłowienie kraju“. Czł. Rady Nacz. P.P.S. Liczne procesy prasowe polityczne z wyrokami do 6 tygodni więzienia, zamienione na grzywnę.

Zastępcy listy 8: Dr. Stanisław Bieńkowski, inżynier, Lwów, Zacharjewicza 5; Marja Demelówna, nauczycielka, Lwów, Kochanowskiego 48; Ignacy Korzeniowski, em. radca b. Nam., Lwów, Żyblkiewicza 48.

Zastępcy listy 17: Ferdynand Kassler, inżynier, Lwów, Kochanowskiego 11.

Zastępcy listy 2: Jan Lisiewicz, funkcjonariusz Kasy Chorych, Lwów, Kochanowskiego 78; Zofja Mokłowska, urzędniczka miejskiego biura Pośrednictwa Pracy, Lwów, Obertyńska 6.

Okręg 51.

Województwo Lwowskie

Pow.: Lwów, Żółkiew, Sokal, Rawa Ruska, Jaworów i Cieszanów.

Posłów 7.

Ludność 30. 9. 1921: 609 161. Polaków: 232 900 (38.2%) obcych: 376 261 (61,8).

Bronisław Malik

Stefan Posacki

Marcin Przewrocki

Stanisław Hulak

Dr. Dawid Schreiber

Dr. Marek Prószyński

Juljan Smulikowski

	Pow.: Lwów	Żółkiew	Sokal	Rawa Ruska	Janów	Cieszanów	Razem
Uprawnionych	71 139	40 565	48 909	42 423	33 778	38 706	275 520
głosujących	30 589	11 510	14 665	12 157	7 769	22 118	98 868
głosy ważne	30 300	11 378	14 523	11 996	7 652	21 842	97 691
„ unieważnione	289	132	142	161	117	276	1 117
% głosujących	42,59	28,05	29,69	28,27	22,65	56,44	35,45
1	13 101	4 648	4 506	3 443	3 184	12 249	41 131
17	2 707	2 771	3 434	4 068	1 703	2 423	17 106
8	7 349	1 909	2 231	1 607	657	1 127	14 880
2	5 437	311	865	1 536	154	1 366	9 669
3	7	—	2	—	14	489	512
4	340	—	341	542	41	134	1 398
5	27	6	3	1	1	4	42
11	33	252	1	—	—	292	578
12	154	639	2 216	290	675	1 378	5 352
13	364	1	1	12	16	658	1 052
23 Ukraiński Niezależny Chłopski Komitet	485	708	780	336	1 090	1 445	4 844
24 Zjedn. Kom. Wyb. Niez. Socj. Wsch. Małopolski	7	1	1	—	—	1	10

Dzielnik wyborczy: 9 669,

Lista 1	otrzymała	4 mandaty:	1, 2, 5 i 6-ty
" 17	"	1 mandat:	3-ci
" 8	"	1 "	4-ty
" 2	"	1 "	7-my

Bronisław Malik (P. S. L. „Piast“). L. 1. Nauczyciel, zam. w Tolszczowie, p. Lwów.

Stefan Posacki (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Inżynier i st. ref. Min. Robót Publ., zam. w Tarnopolu. Ur. 1882 w Podmichalu. Szkoła realna Stanisławów i wydz. inż. Politech. Lwowskiej. Od 1901 do 1914 urzędnik biura Melior. Wydz. Kraj. we Lwowie. Kierował regulacją i melioracją rzeki Pełtwi, wybudował pierwszy na ziemiach polskich jaz segmentowy w Barszcznowicach. Służba wojsk. w armji austr. jako por. Podczas wojny jako inżynier przydzielony do budowy i naprawy dróg i mostów przy II armji. W 1919 kier. Biura odbudowy w Złoczowie, od maja 1921 kier. Dyr. odbudowy w Tarnopolu. Czł. T. S. L., Sokoła, Kółek Roln. i prez. „Strzelca“ na obwód Złoczów. Jeden z inicjatorów i twórców pomnika-grobowca dla ofiar mordów ukr. w Złoczowie. Przygodny korespondent dzienników ludowych. Prez. P. S. L. „Piast“ na powiat Złoczów.

Marcin Przewrocki (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Skomorochach, p. Sokal. Ur. 1877 r. w Zarzeczu, p. Jarosław. Szkoła ludowa. Więziony 9½ miesiąca w Tallerhofie (Styrja) i miesiąc w areszcie policyjnym w Jarosławiu. Wybrany równocześnie w okręgu 55 (Złoczów).

Stanisław Hulak (P. S. L. „Piast“). L. 1. Rolnik, zam. w Starym Dzikowie. Szkoła ludowa. W armji austr. sierż. od 1914—1918. Asesor Rady gmin. Czł. Kółek Roln. Artykuły w „Sprawie Ludowej“. Organizator kółek gminnych P. S. L.

Dr. Dawid Schreiber (Koło żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małop.: Stron. sjonist. w Polsce). Lista 17. Adwokat, zam. we Lwowie, Brajerowska 7. Ur. 1874 we Lwowie. Gimn. we Lwowie i un. we Wiedniu i Lwowie. Długoletni czł. wydz. żyd. Tow. szkoły lud. i średn. we Lwowie i b. prez. Tow. szkoły hebr. Artykuły w „Przyszłości“, „Mo-

wa" i „Chwila" i b. nacz. red. „Wschodu". Długoletni wicepr. org. sjonist. we Lwowie dla Wsch. Małop.

Dr. Marcelli Prószyński (Z. L. N.). L. 8. Prof. gimn., zam. we Lwowie, Nabelaka 8. Ur. 1881. Gimn. w Tarnowie i Rzeszowie, un. z doktoratem filozofji i egz. prof. we Lwowie. Szereg.-ochotnik w walce o Lwów 1918 r. (III odcinek, Bema) i ochotnik 40 p.p. 1920 r. Odznaczony Krzyżem Walecznych, krzyżem odcinka Bema. Radny m. Lwowa. Prez. Zw. Wojew. Org. Nar. we Lwowie. Redaktor „Przewodnika Org. Narodowych". Książki: Monografja pow. lwowskiego", „Błędy językowe u uczniów szkół średnich", „Plan nauki języka polskiego w szkołach średnich", „Omówienie przepisów maturalnych" i „Statystyka szkolnictwa ludowego we Wschodniej Małopolsce.

Juljan Smulikowski (P. P. S.). Lista 2. Naucz. szkół powsz., zam. we Lwowie, Potockiego 75. Ur. 1880 we Lwowie. Sem. Naucz. Służba w Leg. Radny m. Lwowa. Poseł na Sejm (1919—1922). Czł. Kom. Ośw. Referent ustawy o uposażeniu i ustaleniu naucz. szkół powsz. Wnioskodawca i referent ustawy o przymusowem nauczaniu w W. P. Wnioskodawca w sprawach prawno-służbowych funkcjonarjuszy państw., emerytów, wdów i sierót, w sprawach szkolnych i oświatowych. Wicepr. Zw. naucz. powsz. w Polsce. Zast. sekr. klubu sejm. P. P. S.

Zastępcy listy 1: Jan Bajsarowicz, rolnik, Przemiwódki, p. Żółkiew; Stefan Puka, rolnik, Ludwinów, p. Jaworów; Władysław Mamczur, rolnik, Bełżec-Brzeziny, p. Rawa Ruska; Michał Lachowski, rolnik, Dublany, p. Lwów; Tomasz Konarski, rolnik, Kłodno Wielkie, p. Żółkiew.

Zastępcy listy 17: Dr. Józef Mandel, adwokat, Rawa Ruska; Dr. Kopel Schwarz, adwokat, Lwów, Rzeźbiarska 5.

Zastępcy listy 8: Ks. Józef Dziędzielewicz, kaznodzieja, Lwów, Magazynowa 2; Antoni Maślanka, rolnik, Zubrza, p. Lwów.

Zastępcy listy 2: Marcin Ostrowski, nauczyciel, Rawa Ruska; Leopold Mikłaszewski, urzędnik pocztowy, Dzików Stary, p. Cieszanów.

Okręg 52.

Województwo Lwowskie

Powiaty: Stryj, Drohobycz, Turka, Skole,
Dolina i Kałusz.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 550 158. Polaków: 139 486
(25,4%), obcych: 410 672 (74,6%).

Karol Eisenstein

Dr. E. Sommerstein

Ludw. Dunin

Jędrzej Moraczewski

Dr. Tad. Targowski

Ks. Mik. Ilkow

Pow.:	Dolina	Drohobycz	Kałusz	Skole	Stryj	Turk	Razem
Upraw.	49 423	77 569	40 452	21 937	30 831	33 340	253 552
głosuj.	13 772	34 609	9 283	10 091	12 356	20 590	100 701
gł. waż.	13 480	34 389	9 187	10 012	12 308	20 224	99 600
„ uniew.	292	220	96	79	48	366	1 101
0/0 głos.	27,86	44,61	22,94	46,00	40,07	61,75	39,75
17 . . .	4 013	9 230	2 552	1 711	4 235	3 567	25 308
8 . . .	2 757	5 727	1 098	1 470	3 946	5 586	20 584
2 . . .	1 692	13 026	1 114	1 380	2 025	679	19 916
1 . . .	1 766	2 521	2 758	90	791	7 551	15 477

24	Partji Ukr. Chł.	2 682	439	1 518	4 664	477	2 084	11 864
4	.	18	131	8	—	206	1	364
10	.	14	29	34	1	7	10	95
11	.	176	96	1	75	187	164	699
18	.	174	312	86	21	59	199	851
23	Niez. par.	116	2 861	17	74	122	379	3 569
25	Zjed. Kom. Wyb. Niezn. Socj. Wsch. Mał.	72	17	1	526	253	4	873

Dzielnik wyborczy: 11 864

Lista 17 otrzymała 2 mandaty: 1 i 5-ty

"	8	"	1	mandat	2-gi
"	2	"	1	"	3-ci
"	1	"	1	"	4 ty
"	24	"	1	"	6-ty

Karol Eisenstein (Koło Żyd. w Sejmie—Zw. Żyd. posłów Wsch. Małop.: stron. sjon.). Lista 17. Kupiec, zam. we Lwowie, Blacharska 27. Ur. 1884 we Lwowie. Niższa szk. śred. Czł. Izby handl.-przem. we Lwowie. Org. pom. handl. w stow. zaw. Prez. Centr. Żyd. stow. kupieckich dla Wsch. Małop. Wicepr. Stow. Kupców i dyr. Samopomocy Kred. we Lwowie. Czł. Rady Nacz. stron. sjonist. we Wsch. Małopolsce. Za czasów austr. 8-dniowy areszt śledczy za walkę o prawo uznania narodowości żydowskiej.

Dr. Emil Sommerstein (Koło Żyd. w Sejmie—Zw. Żyd. posłów Wsch. Małop.: Stron. sjon.). Lista 17. Adwokat zam. we Lwowie, Smolki 5. Urodzony 1883 r.

Ludwik Dunin (Klub Chrz. Nar.). Lista 8. Przem. naftowy, zam. w Borysławiu. Ur. 1892 r.

Jędrzej Moraczewski (P. P. S.). Lista 2. Inżynier kolejowy, zam. w Sulejówku pod Warszawą. Ur. 13. I. 1870 w Trzemesznie. Polit. we Lwowie. Kierował budową linii kolej. Tarnopol—Czortków, Teresin—Skała, Sambor—Sianki, Lwów—Podhajce i linii kolej. Spalato—Senj w Dalmacji. Por. Leg. do maja 1917. W rządzie lubelskim min. kolei, prezydent min. i min. komunikacji od 19. II. 1918—16. I. 1919. B. poseł do parl. austr. 1907—1918. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. kom. skarb.-budż. komunik. (wicepr.) i wojskowej. Referent budżetu kolej. Wicemarszałek Sejmu. B. przew. klubu sejm. P. P. S. W r. 1920 jako kap. sap. odznaczył się przy obronie Włocławka przed bolszewikami. Odzn. krzy-

żem „Virtuti Militari“. B. czł. tajnego zw. młodzieży. B. przewodn. Kasy Chorych w Stryju. Zał. piekarni robotn. jak i wędliniarni w Stryju. Broszury: „Regulamin musztry piechoty“, „Walka o słońce“, „Socjalizm w gminie“, „Lud a Sejm“, „Jak Stańczycy rządzą Galicją“, „Polityka polska w wojnie światowej“, „Rządy Ludowe w Polsce“ i „Granica między Polską a Ukrainą“. W partji pracuje od 1889 r. Wicepr. klubu sejm. P. P. S. Wicemarszałek Sejmu. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Dr. Tadeusz Targowski (P. S. L. „Piast“)

L. 1. Lekarz, zam. w Zawadowie, p. Stryj. Ur. 1886.

Ks. Mikołaj Ilkow (Ukraiński wiejski klub sejm). Lista 24. Grecko-katolicki administr. probostwa w Babinie, p. Kałusz. Ur. 1890 w Przewoźcu, p. Kałusz. Gimn. w Stanisławowie i teologja na un. we Lwowie. Czł. Rady miejskiej i powiat. w Kałuszu. B. kier. gimn. pryw. kursów w Kałuszu i prez. Ukr. Komitetu Ratunk. i Kom. Odbudowy Kraju. Przewodn. klubu sejm. ukraińsko-włościańskiego.

Zastępcy listy 17: Jakób Reișer, inżynier, Lwów, Wolność 15.

Zastępcy listy 8: Jan Zborowski, robotnik, naftowy, Tustanowice; Dr. Adam Patryn, profesor gimnazjalny, Stryj.

Zastępcy listy 2: Józef Oktawiec, kierownik kopalni, Borysław; Matusz Melnarowicz, nauczyciel, Drohobycz.

Zastępcy listy 1: Michał Komarnicki, rolnik, Komorniki, p. Turka; Michał Rybak, rolnik, Tomaszowce, p. Kałusz.

Zastępcy listy 24: Teodor Żownir, rolnik, Podhorodce, p. Skole; Wasyl Juszcyszyn, rolnik, Świdnik, p. Turka.

Okręg 53.

Województwo Stanisławowskie

Pow.: Stanisławów, Tłumacz, Bohorodczany, Nadwórna, Kołomyja, Horodenka, Sniatyn, Kossów i Peczeniżyn.

Posłów 9.

Ludność 30. 9. 1921: 775 692. Polaków: 164 631
(21,2%), obcych: 611 061 (78,8%).

Iwan Dutczak

Emilj Załucki

Semen Melnyk

Dr. H. Rosmarin

Dr. Abr. Insler

Róża Melcerowa

Tad. Zagajewski

Marj. Jaroszyński

Wład Ostrowski

Powiaty :	Stani- sławów	Tłumacz	Boho- radczany	Nadwórna	Koło- myja	Horodeńka	Śniż- tyn	Kosów	Pecze- niżyn	Razem
Uprawn	70 093	49 014	26 349	36 369	48 020	38 100	39 004	37 048	19 216	363 213
głosując.	23 294	12 290	8 096	8 118	21 634	10 149	7 089	18 981	4 364	114 015
gł. ważne	23 186	12 240	8 073	8 031	21 481	10 095	7 046	18 927	4 353	113 432
„ uniew.	108	50	23	87	153	54	43	54	11	583

rosujących .	33,23	25,07	30,72	22,32	45,04	26,63	18,17	51,23	22,71	31,39
igrar. Ukr. Chłop. Part.	167	2 707	4 142	751	4 319	2 825	202	13 549	2 366	31 028
.....	7 728	2 073	1 274	2 523	4 059	1 941	1 558	2 277	995	24 428
.....	5 369	2 870	398	1 717	7 455	1 564	1 624	1 750	448	23 195
.....	2 000	3 476	1 605	1 663	2 157	2 900	1 680	188	12	15 681
.....	4 009	367	358	871	1 212	86	336	260	94	7 593
.....	17	213	—	20	91	1	14	116	41	513
.....	931	133	—	110	1 504	413	272	138	81	3 582
.....	90	—	2	1	20	—	—	6	1	120
.....	2 069	58	247	45	89	25	63	15	8	2 619
.....	35	—	1	10	18	—	11	—	—	73
.....	193	120	28	178	323	239	123	83	59	1 346
Lista leśników	3	—	15	96	14	—	—	64	241	433
niecznacz. (ruska)	—	72	—	1	—	—	—	—	—	73
jedn. Komit Wyb. Socj.	326	132	—	1	203	93	1 149	481	—	2 385
Wschodniej Małopolsk.	251	19	3	44	17	8	14	—	7	363
Polskie Centrum										

Dzielnik Wyborczy: 8142.

Lista 29 otrzymała 3 mandaty: 1, 5 i 8-my
 „ 17 „ 3 „ 2, 7 i 9-ty
 „ 8 „ 2 „ 3 i 6-ty
 „ 1 „ 1 mandat: 4-ty

Iwan Dutczak (Ukr. wiejski klub sejm.).

Lista 29. Gospodarz i naczelnik gminy w Żabiem, p. Kossów. Ur. w 1872 r.

Emiljan Załucki (Ukr. wiejski klub sejm.).

Lista 29. Kooperatysta. zam. w Kołomyji, Aleja Wolności 11 c. Ur. 1887 w Burakówce, p. Zaleszczyki. Gimn. w Kołomyji i akad. handl. w Wiedniu. W armji austr. porucznik rezerwy na froncie serbskim, rosyjskim i rumuńskim (ciężko ranny — inwalida). Wskrzesał tow. handl. „Czarnohora“. Zał. spółdz. „Dobrobyt“ w Kołomyji i dyr. nacz. „Czarnohory“ i „Dobrobytu“. Prez. włośc. kom. ratunk. Huculszczyzny w Kołomyji. Artykuły w pismach w sprawach kooperacji. Czynny udział w życiu polit.-org. Wiceprezes klubu sejmowego.

Semen Melnyk (Ukr. wiejski klub sejm.).

Lista 29. Gospodarz, zam. w Błudnikach, p. Stanisławów. Urodzony 1851 r.

Dr. Henryk Rosmarin (Koło żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małop.: stron. sjon.).

Lista 17. Nacz. red. „Chwili“, zam. we Lwowie, Zyblikiewicza 27. Ur. 1882 w Peratynie, p. Radziechów. Wydział prawny uniw. we Lwowie. Wiceprez.

stron. sjonist. Wsch. Małop. Wicepr. zw. żyd. posłów Wsch. Małop. Czł. prezvdjum koła żyd. w Sejmie. Wybrany równocześnie z listy państwowej.

Dr. Abraham Insler (Koło żyd. w Sejmie Zw. żyd. posłów Wsch. Małop.: stron. sjonist.). Lista 17. Kandydat adwokacki — publicysta, zam. we Lwowie, Kopernika 5. Ur. 1893 w Stryju. Gimn. w Stryju, wydział prawny un. we Lwowie i Wiedniu W armji austr. od 1916—1918. Zał. warsztatów rękodzieln. dla młodzieży żyd. w Stryju. Red. „Chwili“ we Lwowie i współpr. dzienników i tygodników w języku żyd. i polskim. Broszura o Dr. Gersonie Zipperze. Czł. krajowej egzekutywy sjonistycznej.

Róża Melcerowa (Koło żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małopolski: stron. sjonist.). Lista 17. Żona radcy kolei państwowej, zam. we Lwowie, Zygmuntowska 3 a. Ur. 5. 11. 1861 w Tarnopolu. Studja w kraju, w Lipsku i Paryżu. Przewodnicząca Org. kobiet żydowskich w Wsch. Małopolsce. Wiceprzewodn. Centr. Kraj. Kom. opieki nad sierotami wojennemi, założycielka i opiekunka zakładu dla sierót we Lwowie i innych zakładów społeczno-humanitarnych. Artykuły w pismach kraj. i zagran. Broszura: „Do kobiet żydowskich“ i książka: „W kraju nędzy“ (1908 po niemiecku).

Tadeusz Zagajewski (Z. L. N.). Lista 8. Urzędnik dyrekcji kolei w Stanisławowie, Gruńwaldzka 9. Ur. w 1890 r. w Iwankowie, p. Borszczów. Gimn. w Stanisławowie i 2 lata praw na Un. Lwowskim. Przewodn. Pow. Org. Nar.; czł. Gł. Zarz. Polskiego Zw. Kolejowców, czł. czynny T. S. L., prez. Tow. „Młodzież Polska“. Przed wojną organizator Drużyn Bartoszwych. Założyciel i nacz. redaktor czasopisma „Znicz“ w Stanisławowie (podczas okupacji ukraińskiej nacz. redaktor „Kurjera Stanisławowskiego“. Czł. Rady Nacz. Zw. L. Nar. Za działalność polityczną i redagowanie „Znicza“ aresztowany w styczniu 1919 przez Ukraińców i internowany w Kosaczowie, Bolechowic, Stryju, Samborze i Jazłowcu do 12. 6. 1919. Sekretarz komisji komunikacyjnej.

Marian Jaroszyński (Klub Chrz. Nar.).
Lista 8. Ziemianin, zam. w Niżniowie. Ur. 1880 r.

Władysław Ostrowski (Polskie Str. Lud.
„Piaś”). Lista 1. Nacz. sekcji utrzymania dróg
żelaznych w Buczaczu. Ur. w 1883 r. w Buczaczu.
Wydz. inż. politechniki we Lwowie. Czł. Rady miej-
skiej w Buczaczu. Prez. Zw. Strzeleckiego, wicepr.
Małop. Tow. Roln. i Pol. Org. Nar., czł. T. S. L.
i rady nadz. Składnicy Kółek Roln. i Spółki Szew-
ców im. Kilińskiego. Prez. pow. zarz. P. S. L. i czł.
komisji parl. klubu sejm. W 1919 r. przez 9 mie-
sięcy internowany przez Ukraińców w Jazłowcu. Wy-
brany równocześnie w okręgu 54 (Tarnopol).

Zastępcy listy 29: Emytro Uszedżuk, go-
spodarz, Żabie. Michał Pasika, gospodarz, Lackie,
p. Tłumacz. Włodzimierz Parfanowicz, wójt, Mikuli-
czyn, p. Nadwórna. Antoni Hawera, przemysłowiec,
Kołomyja.

Zastępcy listy 17: Dr. Kopel Schwarz, ad-
wokat, Lwów, Rzeźbiarska 5. Rubin Fahn, kupiec,
Stanisławów, Gołuchowskiego.

Zastępcy listy 8: Michał Spulnicki, prof.
gimn., Kołomyja. Leszek Stojalowski, rolnik, wieś
św. Józef. Ks. Józef Kluz, katecheta, Kołomyja.

Zastępcy listy 1: Michał Markowski, nau-
czyciel, Śniatyn. Józef Blumicz, sędzia, Mielnica.

Okręg 54.

Województwo Tarnopolskie

Powiaty: Tarnopol, Zbaraż, Trembowla, Skalał,
Podhajce, Czortków, Buczacz, Husiatyn,
Borszczów i Zaleszczyki.

Posłów 10.

Ludność 30. 9. 1921: 864 496. Polaków: 395 437
(45,7⁰/₀) obcych: 469 059 (54,3⁰/₀)

Karol Wojewoda

Wład. Kosydarski

Eug. Spittal

Jan Nawrocki

Ad. Saraniecki

Jan Zamorski

Franc Sobolak

Ks. Wład. Matus

Dr. Bernh. Hausner

Hersz Heller

Pow.	Tarnopol	Buczac	Borszczów	Czortków	Husiatyn	Podhajce	Skalat	Trembowla	Zbaraż	Zaleszczyki	Razem
Uprawn.	62437	54674	45512	33904	43440	39648	41813	33687	30900	31345	41736
głosując.	22360	19417	13217	10401	11272	11804	19498	12984	11023	12690	1446
gł.ważne	22212	19308	13154	10352	11088	11761	19372	12910	10910	12607	14367
„ unieważ.	148	109	63	49	184	43	126	74	113	83	99
głosuj.	35,81	29,00	35,51	30,67	25,62	29,77	46,63	38,54	35,67	40,48	34,6
1	6591	11852	5406	4209	4013	6588	8692	5364	4924	5016	6265
8	6138	3176	2378	2725	3321	3633	4322	3270	3498	1706	3416
17	4912	2799	3632	2247	2601	1356	3162	2172	1286	1898	2606
2	994	411	64	527	149	26	251	135	258	81	289
3	43	175	4	5	88	5	17	557	9	6	90
4	733	2	—	—	1	17	16	—	79	46	89
5	187	—	1	—	1	10	3	2	—	1	20
10	773	130	205	63	163	7	199	53	69	121	178
13	19	1	—	3	11	2	11	1222	47	3	131
15	—	—	—	—	10	—	—	—	1	—	1
23 Niez. Socj. Wsch. Mał.	211	396	562	369	75	7	74	84	—	12	17
24 Ukr. Nzw. Chł. Kom.	1611	366	902	204	633	110	2625	51	738	3717	1095
25 Lista prywatna	—	—	—	—	22	—	—	—	1	—	—

Dzielnik wyborczy: 11 385

Lista 1 otrzymała 5 mandatów: 1, 3, 5, 7 i 9-ty

„ 8 „ 3 mandaty: 2, 6 i 10-ty

„ 17 „ 2 „ 4 i 8-my

Karol Wojewoda (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Referent rolniczy starostwa, zam. w Wygnance dolnej, p. Czortków. Ur. w 1887 r.

Władysław Kosydarski (P. S. L. „Piast“) Lista 1. Inżynier, zam. w Sądowej Wiszni, p. Mościska. Ur. w 1884 r.

Eugenjusz Spittal (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Prof. gimn., zam. w Tarnopolu, ul. Puntscherta 18. Ur. w 1885 r.

Jan Nawrocki (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Odrzykoniu, p. Krosno. Ur. 1876 r. w Odrzykoniu. Szkoła ludowa. Służba 4-letnia podczas wojny w armji austr. Wójt gminy Odrzykoń i czł. wydz. powiat. Poseł na Sejm ustaw. (1919 do 1922). Czł. komisji aprowizacyjnej.

Adolf Saraniecki (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Sędzia powiatowy, zam. w Haliczu, p. Stanisławów. Ur. w 1884 r. w Hołoskowie, p. Tłumacz. Gimn. w Kołomyji i wydz. prawny un. we Lwowie. B. szeregowiec, P. O. W. (od 1. 11. 1918). Praca w „Sokole“ w Kołomyji, Hołoskowie, Ottyni i Haliczu, w T. S. L. w Stanisławowie i Hołoskowie, w Kasie Raiffeisena w Hołoskowie, Kółku Rolniczem w Ottyni, w Pol. Tow. dla handlu i przemysłu w Stanisławowie i w szeregu organizacyj kulturalno-oświatowych i politycznych pow. Tłumacz. Artykuły w „Sprawie Ludowej“ i „Gazecie Pokuckiej“. Sekr. komisji prawniczej.

Jan Zamorski (Z. L. N.). Lista 8. Profesor gimn. w Tarnopolu. Ur. 24. 5. 1874 w Głogowcu. Gimn. w Jarosławiu, wydz. filozof. un. w Krakowie i rok studjów w Paryżu. Poseł do parlamentu austr. (1907—1918), poseł do Sejmu galicyjskiego (1913/4). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji wojskowej i zagranicznej. Inicjator komisji dla zbadań okrucieństw w Małopolsce Wschod. Czł. zarz. klubu sejmowego Z. L. N. Dnia 25. 11. 1914 aresztowany w Białej, w śledztwie pod sądem polowym austr. pod zarzutem zdrady stanu, 12. 8. 1915 internowany w Bad Hall, w listopadzie 1915 wcielony jako szeregowiec do armji austr., wydalony ze szkoły oficerskiej jako podejrzany politycznie. Dnia 2. 11. 1916 wzięty do niewoli włoskiej. W listopadzie 1917 uwolniony z obozu jeńców staraniem polskiej agencji w Lozannie. W maju 1918 powołany do głównej kwatery włoskiej w Padwie jako czł. międzykoalicyjnej komisji propagandy wśród wojsk austr. Wicepr. Kongresu narodów austr. w dniu 21. 4. 1918 w Rzymie. Organizator armji polskiej we Włoszech. Założyciel wielu czytelń T. S. L., Kółek Roln. i Kas Raiffeisena. B. wicepr. Zw. okręg. T. S. L. w Tar-

nopolu, b. prez. „Sokoła“ w Wiedniu i Tarnopolu (1902—1906). Założyciel „Tygodnika Podolskiego“ i „Głosu Polskiego“. Redaktor „Wieńca i Pszczółki“. Broszury wydane we Włoszech: „La Pologna“, „L'assenament dell' Europa centrale e la missione della Pologna“, „L'Ukraina“, „La Galizia orientale“, i „L'unione della chiesa orientale“.

Franciszek Sobolak (Z. L. N.). Lista 8. Rolnik, zam. w Maksymówce, p. Zbaraż. Ur. w 1862 w Maksymówce. Szkoła ludowa. Podoficer 15 p.p. austr. (1881—1884). Czł. T. S. L., Kółek Roln. i Organizacji Narodowej gminnej i powiatowej. Praca w stronnictwie od 1907 r.

Ks. Władysław Matus (Z. L. N.). Lista 8. Proboszcz w Husiatynie. Ur. w 1888 r. w Buczynie. Gimn. w Krakowie i teologia we Lwowie. Czł. Rady m. Husiatyna. Wicepr. Małop. Tow. Roln., prez. T. S. L. i Pow. Org. Nar. Podczas wojny org. Komitetu pomocy dla rodzin wojskowych. W 1917 r. organizator szkoły i ochrony w Husiatynie. Opiekun ludności ewakuowanej z Husiatyna i podczas okupacji ukraińskiej. Czterokrotnie aresztowany przez Ukraińców.

Dr. Bernhard Hausner (Kolo żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małopolski: sjonistamiżrahista). Lista 17. Nauczyciel gimn., zam. we Lwowie, Gliniańska 17. Gimn. w Stanisławowie, filozofja w Wiedniu i Pradze. Od 1916—1918 kapelan armji austr., w armji polskiej (1919—1920) jako ochotnik-kapelan. Na froncie od 1916—1918, w czasie inwazji bolszewickiej służba pomocnicza na froncie. Prez. Tow. dla szerzenia oświaty między żydami „Mitet“ i Komitetu pomocy głodnym w Rosji i na Ukrainie. Artykuły w „Kurjerze Lwowskim“, „Chwili“, „Wschodzie“ i „Przyszłości“. Książki: „Gramatyka języka hebrajskiego“, „Słowacki a biblja“, „Kwestja mordu rytualnego“, „Księga Joba a tragedia grecka“ i „Księgi liturgiczne w przekładzie polskim“.

Hersz Heller (Koło żyd. w Sejmie—Zw. żyd. posłów Wsch. Małop.: sjonistyczna partja pracy: „Hitachduth“). Lista 17. Szef biura Centr. Żyd

Komitetu Ratunkowego, zam. we Lwowie, Jagiellońska 20. Ur. w 1889 r. w Stryju. Wydział prawn. Un. Lwowskiego. Praca w żydowskich stow. oświatowych, polit., ekonom. i humanit. Artykuły w żydowskich pismach krajowych i zagranicznych. Przewodniczący partji na Wsch. Małopolskę.

Zastępcy listy 1: Stanisław Jasiński, komisarz ziemski, Brzeżany, ul. Izabelówka 157. Michał Zwoliński, rolnik, Zbaraż, Tarnopolskie przedmieście. Piotr Furmaniuk, rolnik, Hadyńkowce, p. Husiatyn. Artur Halkiewicz, nauczyciel, Stary Czortków. Henryk Reich, rolnik, Boryszkowce, p. Borszczów. Jan Moszyński, rolnik, Panowice, p. Podhajce.

Zastępcy listy 8: Kazimierz Pękalski, kier. szkoły, Podhajce. Stanisław Zagórski, rolnik, Kołodziejówka, p. Skalat. Wojciech Borowski, rolnik, Rydaduby, p. Czortków. Józef Barcikowski, rolnik, Dubienko, p. Buczacz.

Zastępcy listy 17: Dr. Emil Schmorak, adwokat, Lwów, Fredry 9. Dr. Leon Rosenkranz, adwokat, Lwów, Sykustska 33.

Okręg 55.

Województwo Tarnopolskie

Pow.: Złoczów, Zborów, Kamionka Strumiłowa, Brody, Radziechów, Bóbrka, Przemyślany, Rohatyn, Żydaczów i Brzeżany.

Posłów 9.

Ludność 30. 9. 1921: 833 972. Polaków: 320 021 (38,4%), obcych: 513 950 (61,6%).

Karol Poznański

Andrzej Witos

Stan. Wiszniewski

Wład. Wojtowicz

Konr. Łuszczewski

Slef Dolarowicz

Józ. Manaczyński

Dr. Ad. H. Silberschein

Henryk Reizes

Pow.:	Bóbrka	Brody	Brzeżany	Kamionka	Przemysław	Rohatyn	Radziechów	Zborów	Złoczów	Żydaczów	Razem
Prawn.	38153	34281	42078	34563	37156	49981	33207	35261	51756	34711	391147
suając.	15220	13158	11757	16457	15061	11739	9095	14155	16913	8677	132532
ważne	14313	12994	11689	16219	14889	11360	8990	14155	16774	8616	130199
aniew.	907	164	68	238	172	179	105	300	129	61	2333
głosuj.	39,89	38,38	27,94	47,61	40,54	23,46	27,38	40,99	32,67	24,99	33,88
	2634	3003	5237	9312	2939	5187	3624	5741	6868	3259	47804
	4741	5242	2248	3930	6098	2404	1913	3063	4162	2648	36449
	2440	3382	2875	2035	3314	3116	2753	1873	4631	2067	28486
	1052	549	186	318	192	347	18	371	311	256	3600
	1393	6	20	62	1827	61	—	8	42	29	3448
	28	26	—	—	2	1	2	2	1	2	64
Niez. Socj.	11	22	480	1	17	85	—	22	22	—	660
sch. Małop.											
Bezpart.	14	173	—	—	1	7	3	12	4	5	219
iar. Part. Pr.	31	63	30	2	3	28	—	3	17	12	191
kr. Niez.	1969	523	613	559	496	324	677	3060	716	338	9275
hl. Kom.											

Dzielnik wyborczy: 11 951.

Lista 1 otrzymała 4 mandaty: 1, 4, 6 i 9-ty

„ 8 „ 3 „ 2, 5 i 8-my

„ 17 „ 2 „ 3 i 7-my

Karol Poznański (P. S. L. „Piast“). Li-
sta 1.

Andrzej Witos (P. S. L. „Piast“). Lista 1.

Stanisław Wiszniewski (Pol. Str. Lud.
„Piast“). Lista 1. Sekretarz komisji przemysłowo-
handlowej.

Władysław Wojtowicz (P. S. L. „Piast“).
Lista 1.

Konrad Łuszczewski (Klub Chrz. Nar.).
Lista 8.

Stefan Dolarowicz (Nar. Chrzesc. Klub
Pracy). Lista 8.

Józef Manaczyński (Z. L. N.). Lista 8.
Starszy radca skarbu, zam. w Tarnowie, ul. Ks. Pio-
tra Skargi 660. Prawo na un. we Lwowie. Czł.
T. S. L. i org. nar. i kooperat. urzęd. w Tarnowie.
Prez. okręgu tarnowskiego „Sokoła“. B. prez. Org.
Nar. i „Sokoła“ w Przemyślanach. B. prez. zarz.
powiat. Kółek Roln. i wiceprez. rady nadz. Tow.
Zaliczkowego w Przemyślanach. Prezes powiat. Zw.
Lud. Narodowego w Tarnowie.

Dr. Adolf Henryk Silberschein (Kolo
żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małop.:
sjonistyczna partja pracy „Hitachduth“). Lista 17.
Adwokat, zam. we Lwowie, Trybunalska 1. Ur. 1882
we Lwowie. Prawo na Un. Lwowski. Nacz. dyre-
ktor Centr. Żyd. Kom. Rat. we Lwowie, czł. wydz.
Centrali Warsztatów Rękodz. i Tow. szkoły zawod.
dla dziewcząt żyd. Wicepr. organizacji sjońskiej
w Małopolsce Wschodn. i czł. zarz. sjonistycznej
partji pracy „Hitachduth“.

Henryk Reizes (Kolo żyd. w Sejmie —
Zw. żyd. posłów Wsch. Małop.). Lista 17. Przemys-
łowiec. Ur. 1878 r. we Lwowie. Gimn. we Lwowie.
B. radny m. Lwowa. Poseł do parl. austr. (1911
do 1918). Przed wojną europejską wydawca i reda-
ktor „Przeglądu Poniedziałkowego“ (Lwów). Orga-
nizator doraźnej pomocy dla uchodźców żydowskich
w Wiedniu (1914).

Zastępcy listy 1: Karol Duszyński, przemysłowiec, Rohatyn. Stanisław Holdenmajer, burmistrz Radziechowa. Mieczysław Borowiecki, Żydaczów. Dominik Cybruch, rolnik. Antoni Biały, kierownik szkoły.

Zastępcy listy 8: Edward Zamorski. Kaczorowski. Krynicki. Kapuściński.

Okręg 56.

Województwo Wołyńskie

Powiaty: Kowel, Lubomla, Włodzimierz Wołyński i Horochów.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 404 350. Polaków: 68 774 (17%) obcych: 335 576 (83%)

Szmul Brot

Mikołaj Pirogow

Marek Łuckiewicz

Wasyl Komarewicz

Andrzej Bratuń

	Pow.:	Kowel	Lubomla	Włodzimierz Wołyński	Horochów	Razem
Uprawnionych .	80 859	28 807	49 833	36 943	196 442	
głosujących . .	43 852	15 127	29 023	21 167	109 169	
głosy ważne .	42 973	14 980	28 721	21 043	107 717	
„ unieważnione	879	147	302	124	1452	
% głosujących	54,23	52,51	58,24	57,29	55,73	
16	36 891	12 694	22 929	18 670	91 184	
2	1 195	86	1 170	35	2 486	
3	325	847	1 173	636	2 981	
6	1 120	428	1 398	628	3 574	
12	1 538	498	1 025	422	3 483	
20	642	1	116	165	924	
22 Państw. Zjedn. na Kresach	1 228	413	910	487	3 038	
24 Ukr. Jedn. Narod.	10	—	—	—	10	
25 Ukr. Zjednoczenie	24	—	—	—	24	

Dzielnik wyborczy 18 236.

Wszystkie 5 mandatów otrzymała lista 16.

Szumł Broł (Koło żyd. w Scjmie — Klub posłów sejm. Żyd. Rady Nar.: stron. sjon. ortodoks. „Mizrachi“). Lista 16. Rabin, zam. w Lipnie. Ur. w 1885 r.

Mikołaj Pirogow (Klub Ukraiński). Lista 16. Lekarz, zam. w Kowlu, ul. Król. Bony 13. Ur. 1875 r. Wiceprezes klubu ukraińskiego.

Marek Łuckiewicz (Klub Ukraiński). Lista 16. Rolnik, zam. w Kowlu, ul. Maciejowska. Ur. w 1889 r. Więziony od listopada 1922 do stycznia 1923.

Wasył Komarewicz (Klub Ukraiński: socjalno-demokrata). Lista 16. Prawnik, zamieszkały w Włodzimierzu Wołyńskim. Ur. w 1891 r. w Dubszurce na Wołyniu. Un. Warszawski (wydz. prawny). W armji rosyjskiej podczas wojny służył w artylerji ciężkiej. Czł. Tow. „Proświta“. Artykuły w prasie ukraińskiej.

Andrzej Bratuń (Klub Ukraiński). Lista 16. Nauczyciel, zam. w Strzelcach, p. Horochów. Ur. w 1891 r.

Zastępcy listy 16: Michnel Fajnsztein, przedsiębiorca, Kowel, Targowa 8. Wasył Moch-

niuk, rolnik, Lubomla. Siergiej Nazaruk, nauczyciel, Włodzimierz Wołyński. Nestor Chomiak, rolnik, Janowicze, p. Włodzimierz.

Okręg 57.

Województwo Wołyńskie

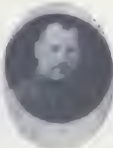
Powiaty: Łuck, Równe.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 533 356. Polaków: 80 582 (15,1%), obcych: 452 774 (84,9%).

Samuel Podhirski

Jerzy Tymoszczuk

Wacław Wiślicki

Otto Somschor

Andrzej Paszezuk

Tomasz Prystupa

	Pow.: Łuck	Równe	Razem
Uprawnionych	127 106	74 338	201 444
głosujących	48 980	69 255	118 235
głosy ważne	48 657	67 969	116 626
„ unieważnione	323	1 286	1 609

16	.	.	.	.	.	38 553	38 759	77 312
2	.	.	.	.	.	1 046	396	1 442
3	.	.	.	.	.	3 466	9 20	4 386
6	.	.	.	.	.	6 879	3 774	10 653
8	.	.	.	.	.	3 573	2 288	5 861
18	.	.	.	.	.	124	28	152
20	.	.	.	.	.	2 057	992	3 049
22	Ukr. Ludowa partja	.	.	.	.	3 323	1 459	4 782
23	Stron. włośc.-rolnicze	.	.	.	.	8 491	35	8 976
24	Związek lokatorów	.	.	.	.	6	1	7
25	Lista gminy Klewanskiej	.	.	.	.	1	5	6

Dzielnik wyborczy: 15 462.

Wszystkie mandaty otrzymała lista 16.

Samuel Podhinski (Klub Ukraiński). Lista 16. Prawnik, zam. w Łucku, Jagiellońska 93. Wiceprez. Klubu ukraińskiego. Wybrany równocześnie w okręgu 56 (Kowel).

Jerzy Tymoszczuk (Klub Ukraiński). Lista 16. Rolnik.

Wacław Wiślicki (Koło żyd. w Sejmie — Klub posłów sejmowych Centrali Związku Kupców). Lista 16. Przemysławiec, zam. w Warszawie, Śniadeckich 23. Ur. 30. 12. 1882. Szkoła 7 kl. handl. i wydz. ekonom. Un. Nouvelle w Brukseli. Służba jednoroczna w armji rosyjskiej 1903/4. B. komisarz IV okręgu Straży Obywatelskiej w Warszawie. Sędzia handlowy sądu okręgowego. Czł. Urzędu Starszych Zgromadzenia Kupców, wiceprez. Centrali Związku Kupców i wiceprez. Tow. „Kooperatywa kupców branży kolonjalno-spożywczej”. Czł. sejm. komisji handl.-przem. i drożyźnianej. W 1907 r. za udział w organizacjach młodzieży w walce o niepodległość Polski, więziony przez 6 mies. w Warszawie.

Otto Somschor (Zjedn. Posłów Niem.). Lista 16. Przemysławiec, zam. w Warszawie, Brühlowska 16 18. Ur. 25. 10. 1879 w Liciszewach, ziemia Płocka. Wyznanie ewangelicko-augsburskie. Wyższe wykształcenie handlowe. Artvkuły w dziennikach niemieckich w Łodzi.

Andrzej Paszczuk (Klub Ukraiński). Lista 16. Rolnik.

Tomasz Prystupa (Klub Ukraiński — socjalista). Lista 16. Agronom, zam. w Łucku, Wiejska 12. Ur. 3. 11. 1895 w Zadwórzu, p. Przemyślan (Małopolska). Gimn. i kursa agronom. w Kijowie. Czł. zarz. ukr. koop. „Spilka“ i czł. zarz. „Proświty“ w Łucku. Redaktor czasopisma „Ukraińskie Żytia“ w Łucku.

Okręg 58.

Województwo Wołyńskie

Powiaty: Krzemieniec, Dubno i Ostroróg.

Posłów 5.

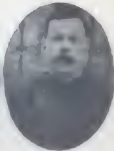
Ludność 30. 9. 1921: 495 451. Polaków: 58 576 (11,8%) obcych: 436 875 (88,2%).

Borys Kozubski

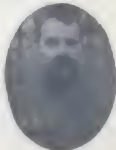
Maksym Czuczma

Ilarion Pawluk

Abram Lewinsohn

Sergiusz Kozicki

	Pow.: Krzemieniec	Dubno	Ostroróg	Razem
Uprawnionych .	103 663	96 502	21 654	221 319
głosujących .	61 531	63 441	14 268	139 240
głosy ważne .	60 977	63 162	14 200	138 339
„ unieważnione	554	279	68	901
% głosujących .	59,26	65,74	65,89	62,46
16	54 252	55 144	11 613	121 009
3	72	906	31	1 009
6	115	746	1	862
8	1 674	1 856	707	4 237
18	147	40	3	190
20	441	742	437	1 620
22	4 276	3 467	1 405	9 148
23 Gr. drobn. Roln. na Wołyniu —	—	261	3	264

Dzielnik wyborczy: 24 201.

Wszystkie mandaty otrzymała lista 16.

Borys Kozubski (Klub Ukraiński). Lista 16. Rolnik, zam. w Rakowcu Wielkim, p. Krzemieniec. Wydział prawny Un. w Charkowie. Były prez. Powiatowego Zarządu Ziemskiego w Krzemieńcu (1914—1917) i prezydent Rady Miejskiej w Krzemieńcu (1917—1919). Prez. Rady Nadz. Krzemienieckiego Zw. Kooperatystów. Czł. komisji rewizyjnej „Proświty“ w Krzemieńcu. W 1919 internowany przez władze polskie w Dąbiu p. Krakowem.

Maksym Czuczmał (Klub Ukraiński). Lista 16. Kooperator, zam. w Dubnie. Ur. w 1887 r. w Dranezie, p. Krzemieniec. Seminarjum nauczycielskie i kurs kooperacji w Żytomierzu. Od 1. 8. 1917 do 15. 8. 1919 prez. Dubieńskiej powiat. uprawy ziemskiej. Instruktor spożywczej kooperacji Związku Kooperacyjnego w Dubnie.

Ilarion Pawluk (Klub Ukraiński). Lista 16. Rolnik.

Abram Lewinsohn (Koło żyd. w Sejmie — Klub posłów sejm. Żyd. Rady Nar.: sjonistyczna partja pracy „Hitachduth“). Lista 16. Dziennikarz, zam. w Łodzi. Ur. w 1889 r. w Łodzi. Wydział prawny na un. w Warszawie i Rostowie i Akademia Handlowa w Rostowie. Czł. Stow. krzewienia jęz. hebrajskiego „Izoria“ i stow. muzyczno-literackiego

„Hazomir“ w Łodzi i innych. B. współredaktor „Erd und Arbeit“ (Kijów), redaktor „Folk und Land“ i współpracownik „Lodzer Tageblatt“. Przewodniczący Komitetu wykon. Sjon. Partji Pracy „Hitachduth“ w Polsce.

Sergjusz Kozicki (Klub Ukraiński). Lista 16. Nauczyciel.

Zastępcy listy 16: Leontij Loboczuk. Antoni Kamiński. Anoron Seniuk. Dr. Benjamin Landsberg.

Okręg 59.

Województwo Poleskie

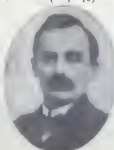
Powiaty: Brześć Litewski, Kobryń, Prużany, Kosów, Drohiczyn i Kamień Koszyrski.

Posłów 5.

Ludność: 30. 9. 1921: 414 046. Polaków 117 861 (28,5%), obcych: 296 185 (71,5%).

Wasył Dmitrijuk

Sergjusz Chrucki

Jakób L. Minberg

Władysław Uziembło

Adolf Bon

	Pow.:	Brześć Litewski	Kobryń	Prużany	Kosów	Drohiczyn	Kamień Koszyński	Razem
Uprawnionych		71 376	36 226	35 903	27 387	34 690	27 899	234 071
głosujących		31 878	21 541	15 877	11 880	17 688	15 065	113 929
głosy ważne		31 254	21 209	15 476	117 02	17 236	14 704	111 581
„ unieważnione		624	332	401	178	452	361	2 348
% głosujących		44,66	59,46	44,22	43,38	51,01	53,82	48,67
16		13 173	12 526	2 880	3 295	3 712	8 919	44 805
2		2 503	1 782	2 122	2 250	8 293	3 796	20 746
3		4 455	506	2 521	2 830	2 188	1 098	13 598
4		958	46	471	381	14	—	1 870
5		2 532	2 320	2 828	105	795	80	8 660
6		291	1 178	1 804	96	244	302	3 715
11		626	40	35	—	71	—	772
20		618	66	119	45	32	—	880
22		2 853	1 904	1 301	1 209	1 065	484	8 816
23 Prywatna		4	4	8	2	—	1	19
25 Bezp. Związek Polesia		2 316	124	851	384	17	22	4 214
26 Bezp. Kres. Obywat.		3	13	5	—	—	1	22
27 Zw. Wł. Wsch. Kres. Polski		57	255	569	829	301	—	2 031
28 Związek Włośc.-Rolniczy		—	—	—	—	93	—	93
29 Zjedn. Komitet Wyborczy		351	119	142	276	410	1	1 299
30 Poale Sjon i Cejrej Sjon		—	—	—	—	—	—	—
30 Reduty Wsch. w Brześciu		14	26	—	—	1	—	41

Dzielnik wyborczy: 13 598.

Lista 16 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 5-ty

„ 2 „ 1 mandat: 3-ci

„ 3 „ 1 „ 4-ty

Wasył Dmitrijuk (Klub Ukraiński). Lista 16. Lekarz, zam. w Brześciu, Kościuszki 3. Ur. 1. 1. 1890. Un. Warszawski (medycyna). Od 1914 do 1918 służba w armji rosyjskiej. Prez. „Proświty“ w Brześciu.

Sergiusz Chrucki (Klub Ukraiński). Lista 16. Profesor, zam. w Antoniówce, p. Tomaszów Lubelski. Ur. w 1887 r.

Jakób Lejb Mincberg (Koło żyd. w Sejmie — Klub posłów org. żydów ortodoksów „Szlojmej Emunej Israel“). Lista 16. Przemysławiec, zam. w Łodzi, Główna 47. Ur. w 1884 r. w Radomiu. Szkoła 6-klasowa. Radny m. Łodzi od 1918 i czł. prezydium Rady. Czł. komisji radzieckiej kulturalno-oświatowej, Konwentu Seniorów, wydziału gospodarczo-handlowego i rady nadzorczej gazowni miejskich. Prez. zrzeszenia frakcji radnych ortodoksów w Łodzi.

Władysław Uziembło (Polska Partja Socjalistyczna). Lista 2. Elektrotechnik, zam. w Lublinie, Namiestnikowska 36. Ur. w 1887 r.

Adolf Bon (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Nauczyciel-kooperatysta, zam. w Brześciu, Topolowa 9. Ur. w 1890 r. w Huszycz, p. Biała Podlaska. Sem. nauczycielskie w Warszawie i instytut pedag. na Krymie. W armji ros. służył jako urzędnik wojskowy (1916—1918). Czł. kilku komisji powiat. Od 1920 r. org. spółdzielni rolniczo-handlowych w ziemi Brzeskiej i Okręg. Związku Spółdz. Stow. Rolniczo-Handlowych, którego jest kierownikiem.

Zastępcy listy 16: Eugenjusz Wołkow, pomocnik adwokata, Brześć, 3 Maja 70. Jan Sawczuk, rolnik, Suchowczyce, p. Kobryń. Gleb Łoś, rolnik, Antonino, p. Brześć. Radjon Kaszuba, rolnik, Kamień Koszyrski.

Zastępcy listy 2: Kazimierz Szyszko, ślusarz kolejowy, Brześć, Piotrowska 16. Leon Eismond, inżynier, Prużany, Grodzieńska 26.

Zastępcy listy 3: Aleksyj Gawryluk. rolnik-student, Błoty, p. Kobryń. Fiodozjusz Gołowko, rolnik, Kozłowice, p. Brześć.

Okręg 60.

Województwo Poleskie

Powiaty: Pińsk, Łuniniec i Sarny.

Posłów 5.

Ludność 30. 9. 1921: 462 619. Polaków: 72,839 (15,7⁰/₀), obcych: 389 780 (84,3⁰/₀).

Wiencz. Badzian

Stan. Wolicki

Józef Dziegielewski

Fabjan Jeremicz

Antoni Korolowski

	Pow.: Pińsk	Luniniec	Sarny	Razem
Uprawnionych	64 908	81 360	61 892	208 160
głosujących	38 971	48 130	38 399	125 500
głosy ważne	38 749	47 794	37 792	124 335
„ unieważnione	222	336	607	1 165
0/0 głosujących	60,04	59,16	62,04	60,29
2	19 101	32 646	1 234	52 981
16	6 311	6 302	18 361	30 974
3	7 875	5 263	13 379	26 925
4	1 824	141	337	2 302
6	193	424	1 540	2 157
11	284	3	—	287
20	313	8	12	333
22	1 304	1 817	406	3 527
23 Zjedn. Komitet Wyborczy „Poale Sjon” i Cejrej Sjon	246	324	134	704
24 Zjedn. Kraj. Polesia	1 298	866	2 389	4 553

Dzielnik wyborczy: 17 667

Lista 2 otrzymała 3 mandaty: 1, 4 i 5-ty

„ 16 „ 1 mandat: 2-gi

„ 3 „ 1 „ 3-ci

Wienczysław Badzian (P. P. S.). Lista 2. Prawnik, zam. w Łodzi, Kilińskiego 95 a. Ur. 1889 r.

Stanisław Wolicki (P. P. S.). Lista 2. Nauczyciel, zam. w Chełmie, Hrubieszowska 32. Ur. w 1889 r.

Józef Dzięgielewski (P. P. S.). Lista 2. Książkowy-agronom, zam. w Pińsku, Zawalna 18. Ur. 1895. Gimn. filologiczne w Płocku i kurs książkowości w Warszawie. Dwa lata służył jako szere-

gowiec W. P. w IV armji na froncie Litewsko-Białoruskim. B. członek Zw. Obrony Ojczyzny. Praca org.-kulturalna na Polesiu. Za organizacją młodzieży P. O. W. więziony przez Niemców przez 7 miesięcy w Warszawie i Modlinie.

Fabjan Jeremicz (Klub Białoruski — Socjal-Demokrata). Lista 16. Technik — naczelnik stacji telefonicznej m. Wilna (1919—1922), zam. Potocka 4. Ur. w 1891 r. Szkoła elektro-techniczna w Petersburgu. Prez. Nar. Białoruskiego Komitetu m. Wilna. Czł. Rady Republiki Białoruskiej. Czł. prezydium Białoruskiej Rady Wileńszczyzny i Grodzieńszczyzny. Czł. Białoruskiego Komitetu ofiarom wojny. Czł. rady naczelnej Związku Kooperatyw kraju białoruskiego. W 1912 r. więziony w Petersburgu przez 2 miesiące. Wybrany równocześnie w okręgu 61 (Nowogródek) i z listy państwowej.

Antoni Korolowski (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Dziennikarz — współpracownik „Wyzwolenia“, zam. w Warszawie, Chmielna 58. Ur. w 1891 r.

Okręg 61.

Województwo Nowogrodzkie

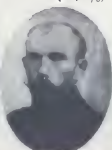
Pow.: Nowogródek, Stołpce, Nieśwież,
Baranowicze i Słonim.

Posłów 6.

Ludność 30. 9. 1921: 514 047. Polaków: 201 543 (39,2%), obcych: 312 504 (60,8%).

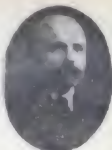
Michał Kochanowicz

Bazyl Roguła

Dr. Jakób Wygodzki

	Izr. Mich. Lubliński	Stanisław Hellmann	Włodzimierz Szakun	
	Pow.	Baranowice	Nowogródek	Nieśwież Stolpce Stolin Razem
Uprawnionych .	45 674	51 715	52 409	34 558 61 479 245 835
głosujących . .	22 069	30 995	30 423	19 422 30 792 133 701
głosy ważne . .	21 245	30 433	30 175	19 030 30 078 130 962
„ unieważnione	824	561	248	392 714 2 739
% głosujących	48,31	59,34	58,05	56,20 50,08 54,38
16	3 686	24 534	17 439	5 537 8 609 59 805
3	11 168	2 314	3 589	7 931 16 349 41 351
4	279	92	147	6 438 962
6	1 540	126	4 211	2 480 772 9 129
12	1 839	1 275	455	1 338 2 290 7 197
20	271	60	192	4 269 796
22	2 349	2 030	4 124	1 733 1 265 11 501
33 Zjedn. Rom. Wyb. „Po- alej Sion” i „Cejr. Sion”	113	3	18	1 86 221

Dzielnik wyborczy: 14951.

Lista 16 otrzymała 4 mandaty: 1, 3, 5 i 6-ty

„ 3 „ 2 „ 2 i 4-ty

Michał Kochanowicz (Klub Białoruski — socjalista). Lista 16. Nauczyciel, zam. w Wilnie, Ostrobramska 9. Ur. 26. 9. 1882 w Wielkich Łukach, p. Baranowicze. Wydział historyczno-filolog. un. w Charkowie. B. czł. Rady miejskiej w Mohilewie. Czł. stow. naukowego białoruskiego w Wilnie. Artykuły w pismach białoruskich.

Bazył Roguła (Klub Białoruski). Lista 16. Rolnik, zam. w Aczukiewiczach, p. Nowogródek. Ur. w 1879 r.

Jakób Wygodzki (Koło żyd. w Sejmie — Klub posłów żyd. Rady Nar.: stron. sjonistyczne w Polsce). Lista 16. Lekarz, zam. w Wilnie, Gdańska 1, m. 10. Ur. w 1857 r. w Bobrujsku. Akademja

Wojenno-Medyczna w Petersburgu i studja w Wiedniu, Paryżu i Berlinie. B. ordynator i nacz. lekarz w szpitalach i Kasie Chorych m. Wilna. B. prezes Stow. lekarskiego w Wilnie, b. radny m. Wilna i b. prez. gminy żydowskiej. Artykuły w pismach ros., niem. i polskich. Więziony przez Niemców 13 mies. w Wilnie, Czersku i Celle (1917—1918) i przez bolszewików w Wilnie (1919).

Izrael Michał Lubliński — Stuczyński (Koło żyd. w Sejmie — Klub posłów Żyd. Rady Nar.: stron. sjonistyczne w Polsce). Lista 16. Adwokat, zam. w Słonimie, 3 Maja 10. Ur. w 1882 roku w Gródku. Wydział prawny un. w Petersburgu. B. czł. Tymcz. Komitetu Miejskiego w Białymstoku. B. redaktor „Białostoker Folksblatt“ i współpracownik innych pism. Prez. org. sjonist. w Słonimie.

Stanisław Hellman (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Wilnie — Antokół, Holendernia 8. Ur. w 1869 r. Służył jako oficer w II Brygadzie Leg. Pol.

Włodzimierz Szakun (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Kielewiczach, p. Wołożyn. Ur. w 1883 r.

Zastępcy listy 16: Jerzy Sobolewski, geometra, Stołpce, Szpitalna 22. Józef Sznarkiewicz, nauczyciel, Nieśwież, Albiańska 28. Włodzimierz Łobocki, geometra, Mir, p. Nieśwież. Antoni Leonowicz, agronom, Stołpce, Wileńska 68. Michał Kurjanko, inżynier, Turzec, p. Nowogródek.

Zastępcy listy 3: Franciszek Czerechowicz, rolnik, Zadworce, p. Słonim. Jan Czarnecki, rolnik, Lachowicze, p. Baranowicze. Władysław Olszewski, rolnik, Macioszyce, p. Nowogródek.

Okręg 62.

Wojew. Nowogrodzkie i Wileńskie

Pow.: Lida, Wołożyn, Oszmiana i Wilejka.

Posłów 7.

Ludność według spisu z 1919r. i 30.9.1921: 517346
Polaków: 329901 (63,80/0), obcych: 187445 (36,20/0).

Sylw. Wojewódzki

Feliks Hołowacz

Stanisł. Baltin

Antoni Owsianik

Szym. Rak-Michajłowski

Adolf Dubrownik

Feliks Raczkowski

	Pow.:	Lida	Oszmiana	Wołożyn	Wilejka	Razem
Uprawnionych	.	100 728	45 033	59 367	60 469	265 577
głosujących	.	56 097	25 463	36 380	34 867	152 807
głosy ważne	.	55 382	25 138	36 033	34 440	150 993
„ unieważnione		715	325	347	427	1 814
0/0 głosujących		55,69	56,54	61,27	57,66	57,53

3	11,448	3 180	26 130	10,910	51 668
16	13 653	3 606	4 683	18 735	40 677
11	18 968	13 681	1 606	89	34 344
8	9 841	3 263	2 460	2 548	18 112
5	498	886	967	1 933	4 284
6	909	443	154	125	1 631
23 Lista Zjedn. Białorusk. Bezp. Komit. Aktywist. i Ziel. Dębu	2	34	—	14	50
24 Polski Zw. Lud. Odrodz.	63	10	13	84	170
26 Centr. Zrzeszeń Lokator.	—	1	—	1	2
27 Zjedn. Kom. „Poalej Sjon“ i „Cejrej Sjon“	—	34	20	1	54

Dzielnik wyborczy: 17 222.

Lista 3 otrzymała 3 mandaty: 1, 4 i 7-my
 „ 16 „ 2 „ 2 i 5-ty
 „ 1 „ 1 mandat: 3-ci
 „ 8 „ 1 „ 6-ty

Sylwester Wojewódzki (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Redaktor „Wyzwolenia Ludu“, zam. w Wilnie, Sierakowskiego 31 b. Ur. 1892 r. w Pskowie. Gimn. w Grodnie i instytut psychoneurologiczny w Petersburgu. Służba w I. Bryg. Leg. Pol. (I. komp. kadr.) do 1916 r., następnie komendant okręgu P. O. W. Oficer sztabu gen. Szeptyckiego, a następnie w Szt. Gen. W. P. Artykuły w pismach „Jutro“, „Głos Młodzieży“ i pismach wileńskich. Za czasów ros. wydany z gimn. w Grodnie i stale pod dozorem policyjnym za przewodniczenie młodzieży postępowo-niepodległościowej w Grodnie. W 1916 więziony przez 2 mies. przez władze austr. w Piotrkowie (jako komendant P. O. W.), w 1917 poszukiwany przez władze austr. za urządzenie manifestacji w Piotrkowie z protestem za aresztowanie Piłsudskiego. Kier. organiz. P. S. L. „Wyzwolenie“ ziemi Wileńskiej. Czł. zarz. główn. i sekr. klubu sejmowego P. S. L. „Wyzwolenie“.

Feliks Hołowacz (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik-technik, zam. w Zaborzu, gm. Nalibocka, p. Wołożyn. Ur. w 1886 r. w Zaborzu. Szkoła techniczna i wydział rolniczy Un. Szaniawskiego w Moskwie. Praca w kooperatywach w Rosji i Polsce. Artykuły w „Wyzwoleniu Ludu“. B. dele-

gat Białorusinów na wszechrosyjskiej naradzie państwowej Kiereńskiego w 1917 r. W 1907 więziony w Wilnie przez 2 miesiące.

Stanisław Ballin (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Buchalter, zam. w Lidzie, Zamkowa 3b. Ur. 4. 2. 1897 w Trokielach, p. Lida. Szkoły średnie. Sekr. Rady nadzor. Związku Kooperatyw ziemi Lidzkiej. Artykuły w „Wyzwoleniu Ludu“. Od 1921 r. prezes Powiat. Oddz. Stron. Ścigany policyjnie za caratu jako nielegalny nauczyciel w Oranach 1914/15 i kilkakrotnie aresztowany przez bolszewików w Woroneżu, Liwnach i Pawłogradzie (1918/1919).

Antoni Owsianik (Klub Białoruski). Lista 16. Inżynier-mechanik, zam. w Kobylu, p. Wilejka. Ur. w 1888 r. Sekr. sejmowego Klubu Białoruskiego.

Szymon Rak-Michajłowski (Klub Białoruski — niezależny socjalista). Lista 16. Nauczyciel, zam. w Wilnie. Ur. 20. 3. 1885 w Maksimówce, p. Wilejka. Instytut pedagog. w Tczodzji (Krym). Służba w armji ros. W 1917 prez. Białoruskiej Centralnej Rady Wojskowej w Mińsku i w 1919 r. czł. Białoruskiej Komisji Wojsk. B. czł. Białoruskiej Centr. Rady Szkolnej w Mińsku (1918). B. wiceprez. Białorus. Centr. Rady Szk. w Wilnie (1921). Czł. Białoruskiego Komitetu Narod. w Wilnie i Białoruskiego Tow. Wydawniczego. Prez. Wileńskiego Białoruskiego Komitetu pomocy ofiarom wojny. W 1920 do 1921 redaktor „Bielaruskaje Słowa“ w Grodnie. Artykuły w pismach: „Nasza Dumka“, „Bielaruskija Wiedomości“ i „Bielaruski Zwon“.

Adolf Dubrownik (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Żołudku, p. Lida. Ur. 1893 r.

Feliks Raczkowski (Ż. L. N.). Lista 8. Inżynier, zam. w Wilnie. Ur. 1876 r. w Werdulach, ziemi Kowieńskiej. Akademia górnicza w Freibergu i studja specjalne geologiczne na un. w Wiedniu. Poseł do IV Dumi z ziemi Kowieńskiej. Poseł z miasta Wilna do sejmu plebiscytowego w Wilnie (1922) i poseł na Sejm ustaw. (od marca do listopada 1922). Czł. komisji rolnej. Pracował w Moskwie w komisji wojskowej wysyłającej żołnierzy Polaków na Murmań. z ramienia Rady Międzypar-

tyjnej; organizator oddziałów polskich na Kubaniu i w Odesie (b. dywizja gen. Żeligowskiego). B. czł. zarządu Tow. Rolniczego i wiceprez. Syndykatu Rolniczego w Kownie. Artykuły w „Gazecie Warszawskiej“, „Dzienniku Wileńskim“, „Głosie Wileńskim“ i „Przeglądzie Narodowym“. Książka: „Dwa obozy polityczne“ i szereg broszur popularnych. Kier. Zw. Lud. Nar. na kresach północno-wschodnich.

Zastępcy listy 3: Jan Świrbutowicz, rolnik, Maślenniki, p. Święciany. Józef Wasilewski, kolejarz, Wołkowysk, Zamościańska 10. Antoni Stelmach, rolnik, Czarnuszka, p. Oszmiana. Borys Ignatowicz, rolnik, Pożaryszcze, p. Wilejka.

Zastępcy listy 16: Izaak Icyk Rubinsztejn, rabin, Wilno, Portowa 7. Włodzimierz Kolesiński, technik, Lida, Słobódka 8. Szymon Korol, nauczyciel, Gródek, p. Wilejka.

Zastępcy listy 1: Bronisław Missan, obrońca sądowy, Lida, Dworzańska 4. Wincenty Sieluk, rolnik, Osipany, p. Oszmiana.

Zastępcy listy 8: Franciszek Mejnartowicz, wójt gm. Olany, p. Oszmiana. Eustachy Perycz, kolejarz, Wilno, Poleska 24.

Okręg 63.

Województwo Wileńskie

Miasto i powiat Wilno i pas neutralny.

Posłów 5.

Ludność według spisu z 1919 r.: 279 952. Polaków: 207 416 (74,1%), obcych: 72 536 (25,9%).

Aleks Zwierzyński

Ks. Ig. Olszański

Bron. Wędziagolski

Marjan Kościółkowski

Stanisław Pławski

	Miasto Wilno	Pow. Wilno	Razem
Uprawnionych	79 221	79 059	158 280
głosujących	56 534	48 909	105 443
głosy ważne	56 251	48 702	104 953
„ unieważnione	283	207	490
% głosujących	71,36	61,86	66,61
8	25 062	6 969	32 031
1	325	16 230	16 555
3	136	13 855	13 991
2	9 472	3 592	13 064
4	1 374	23	1 397
5	475	195	670
6	53	2 364	2 417
16	10 794	1 991	12 785
20	3 402	189	3 591
22	5 130	1 359	6 489
23 Pol. Zw. Lud. „Odrodzenie“	16	1 926	1 942
24 Zjedn. Białor. Bezp. Aktyw. i „Ziel. Dębu“	12	9	21

Dzielnik wyborczy: 13 064

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 3-ci

„ 1 „ 1 mandat: 2-gi

„ 3 „ 1 „ 4-ty

„ 2 „ 1 „ 5-ty

Ludność pasa neutralnego między Polską a Litwą dokonała samorzutnie wyborów do Sejmu. Wybory obejmowały przestrzeń od Smol (pow. Braśław) do Olkienik (pow. Troki). Cały ten teren podzielony został na 18 obwodów wyborczych. Wyborcy z 4 obwodów zajętych przez partyzantów litewskich mieli możliwość złożenia swych głosów

w sąsiednich komisjach obwodowych, z czego skwapliwie skorzystano. Uprawnionych do głosowania było 10913. List kandydackich zgłoszono do Głównej Komisji Wyboŕczej pasa neutralnego 2. Dano im nr. 31 (otrzymała 2117 głosów) i nr. 32 (otrzymała 6994 głosów). Poŕtem wybrany został kandydat listy nr. 32 Wacław Zajączkowski, lekarz-rolnik z Wituniszek, p. Trocki, który jednak do Sejmu nie wszedł. O entuzjazmie głosujących świadczyła frekwencja, wynosząca przeciętnie 83½ %. Litwini starali się wyborom przeszkodzić i przychwycić urny wyborcze. W rejonie wsi Awizańce przedostali się na tyły komisji wiozącej urny wyborcze i w momencie zaatakowania jej zostali wykryci i wzięci w krzyżowy ogień milicji ludowej, musieli się cofnąć ze stratami, zostawiając na miejscu 2 zabitych i kilku rannych. W momencie walki urny zdolano odstawić w miejsce bezpieczne. Do Senatu wyborów już nie przeprowadzano. Nie chciano ludności narażać na nowe ostrzeliwania i zrezygnowano dlatego, że w myśl ordynacji ilość głosów byłaby niedostateczna do uzyskania mandatów.

Aleksander Zwierzyński (Zw. L. N.).

Lista 8. Redaktor, zam. w Wilnie, Dominikańska 4. Ur. w 1880 w Tuszynie, p. Łódź. Wydział prawny un. w Warszawie. Radny m. Wilna. B. poseł do Sejmu Wileńskiego i prez. jego komisji politycznej, czł. delegacji do Warszawy. Poseł na Sejm ustaw. (od marca do czerwca 1922, kiedy to zrzekł się mandatu). Przed 1905 czynny czł. Tow. oświaty nar. (konspiracyjne) w Wilnie, za okupacji niem. czł. zarządu i sekr. Komitetu Edukacyjnego, czł. Komitetu Polskiego i Rady Narodowej ziemi Wileńskiej i t. d. Artykuły w szeregu pism i kilka broszur o Wileńszczyźnie. Od ukończenia un. praca w stronnictwie N. D. i Zw. L. N. Czł. zarządu klubu sejmowego Z. L. N.

Ks. Ignacy Olszański (Nar. Chrz. Stron.

Pracy). Lista 8. Ksiądz, zam. w Wilnie, Zarzecze nr. 13. Ur. 28. I. 1883 w Olszanicy, z. Grodzieńskiej. Sem. duchowne w Wilnie, Akademia ducho-

wna w Petersburgu (magister św. teologii), studja uniwersyteckie w Fryburgu (Szwajcaria) i Rzymie i studja robotniczo-społeczne w München-Gladbach i Londynie. Radny m. Wilna (od 1919), b. poseł na Sejm Wileński, czł. delegacji tego Sejmu w Warszawie, gdzie podczas pertraktacji bronił zasady bezwzględności wcielenia Wileńszczyzny do Polski. Poseł na Sejm ustaw. (marzec — listopad 1922) i czł. komisji administracyjnej i zagranicznej. W 1912 r. praca wśród górników polskich we Francji północnej. B. kier. Stow. Rob. Chrz. i Stow. św. Zyty. Założyciel Tow. „Caritas”. B. czł. zarządu Pol. Tow. ofiarom wojny (prez. sekcji opieki nad tułaczami, założyciel schroniska, szpitalika dla dzieci i organizator Domu Pracy). B. czł. Komitetu Edukacyjnego i Komitetu Polskiego (organizator i prez. wydz. reemigracyjnego i założyciel biura pośrednictwa pracy). Współzałożyciel Stow. kuchni ludowych i prez. sekcji kuchni stanu średniego. W 1917 założyciel Stow. Kat. Robotn. Polskich, gdzie stworzył chrześcijańskie związki zawodowe, teatr, klub, bibliotekę, czytelnię, kuchnię i uniwersytet robotniczy. W 1918 r. założyciel Centrali chrz. zw. zawodowych (obecnie 32 związki z 23 000 członków). Podczas inwazji bolszewickiej pracą konspiracyjną pod firmą Tow. „Caritas” założył szkoły, kursa wieczorowe, ochronę, żłóbki i ogródki dziecięce. Jeden z założycieli Tow. „Pomoc Armji Polskiej” (1918), Polskiego Białego Krzyża (1919) i Komitetu Przyjaciół Żołnierza (1920). Starał się o zaopatrywanie wojska w ubranie, żywność i t. d. Od chwili zajęcia Wilna przez samoobronę (1. 1. 1919) objął obowiązki dziekana wojskowego. Wydawca i redaktor „Naszego Sztandaru”. W 1918 założyciel Polskiego, Zw. Chrześcijańsko-Demokratycznego. Wiceprez. zarz. główn. Nar. Chrz. Stron. Pracy. Więziony przez Niemców w Wilnie przez 14 dni za opór przeciw germanizacji szkół.

Bronisław Wędziagolski (Polskie Stron. Lud. „Piast”). Lista 1. Pułkownik W. P., zam. w Jaworowie, p. Wilno. Ur. 18. 8. 1876 w Jaworowie. Gimn. w Wilnie, matura w Petersburgu, szkoła

wojskowa w Moskwie i Akademia Wojskowa Gospodarczo-Intendancja w Petersburgu. B. pułkownik 16 p. strzelców syber. Udział w wojnie chińskiej i japońskiej (oblężenie Portu Artura). W wojsku polskim jako pułkownik od 1918 do 1. 2. 1919 na Kubaniu, następnie we Francji w armji gen. Hallera, jako dowódca 8 p. p., w Polsce dowódca Lidzkiego p. p. i następnie dowódca 3 brygady 2 dywizji Litewsko-Białoruskiej. Brał udział w obrońce litewskiego pasa neutralnego, obronie Wilna i Grodna, w bitwie pod Radzyminem (1920), zajęciu Wilna przez gen. Żeligowskiego, poczem był szefem wydziału Nacz. Kontroli Wojsk. Wojsk Litwy Środk. Czł. Sejmiku pow. Wilno (6. 12. 1920 do 6. 12. 1922). W 1921 prez. radv wykonawczej z. Wileńskiej, czł. Tymcz. Rządu Litwy Środk. i dyrektor departamentu aprowizacji tegoż rządu (1. 10. 1921 do marca 1922). Poseł na Sejm Wileński Czł. powiat. komisji ziemskiej (1. 5. 1921 do 1. 12. 1922).

Marjan Zyndram Kościałkowski (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Major W. P., zam. w Wilnie, Nadbrzeżna 18. Ur. w 1892 r. w Poniedelu, p. Jeziorański, z. Kowieńska. Szkoły średnie w Petersburgu, studja rolnicze na politechnice w Rydze, 4 semestry kursów psycho-neurologicznego instytutu w Petersburgu i kurs dla wyższych dowódców W. P. w Warszawie. Od 1911 komendant okręgu nadbałtyckiej Zw. Walki Czynnej. Od 1914 w Leg. Pol.: sierpień 1914 — sierpień 1915 komendant oddziałów lotnych na tyłach wojsk ros., sierpień 1915 — luty 1916 dowódca plutonu w batal. warszawskim I. Brygady, następnie do rozbrojenia Niemców zastępca komendanta naczelnego P. O. W. i komendant oddziałów bojowych P. O. W. Szef sekcji sztabu Piłsudskiego podczas zdobycia Wilna (1919), szef oddziału sztabu armji gen. Szeptyckiego, dowódca ochotniczej grupy operacyjnej podczas odwrotu 1920 r., komendant główny Zw. Obrony Ojczyzny i dowódca ochotniczej grupy kresowej jego imienia podczas zdobywania Wilna (1920). Wicepr. komisji wojskowej.

Stanisław Pławski (P. P. S.). Inżynier, zam. w Wilnie, 3 Maja 9. Ur. w 1883 r.

Zastępcy listy 8: Ludwik Dubicki, rolnik, Daszyski, gm. Worniańska. Zygmunt Fedorowicz, nauczyciel, Wilno, Pohulanka 11. Mieczysław Engiel, adwokat, Wilno, Ludwisarska 7.

Zastępcy listy 1: Jan Macutkiewicz, wiceprezes Sejmiku, Borwaniszki, p. Wilno. Michał Sawicz, właściciel realności, Wilno, Archanielska 12.

Zastępcy listy 3: Jan Adamowicz, rolnik, Braśław, Piłsudskiego 6. Antoni Jurkojć, rolnik, Kierniany.

Zastępcy listy 2: Józef Godwod, inżynier, Wilno, Portowa 4. Leon Kulikowski, adwokat, Wilno, Dobroczyzna 2.

Okręg 64.

Województwo Wileńskie

Powiaty: Święciany, Braśław, Duniłowice, Dzisna.

Posłów 6.

Ludność według spisu z 1919 r. i 30. 9. 1921: 424 274.
Polaków: 247 203 (51,70%), obcych: 230 489 (48,30%).

Antoni Hatko

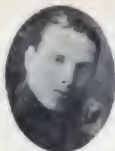
Jan Adamowicz

Włodzim. Piotrowski

Antoni Szapiel

Ks. Ad. Stankiewicz

Piotr Miotła

Pow.:	Święciany	Brasław	Duniłowice	Dzisna *	Razem
Uprawnionych	68 219	31 396	57 629	79 345	236 589
głosujących	26 384	17 575	34 405	43 363	121 727
głosy ważne	26 005	17 397	33 987	42 957	120 346
„ unieważn.	379	178	418	406	1 381
o/o głosujących	38,67	55,98	59,70	54,65	51,44
3	12 041	11 150	16 207	17 334	56 732
16	3 664	1 181	12 008	19 756	36 609
1	3 166	1 207	430	325	5 128
6	2 230	23	1 193	673	4 119
12	2 855	1 553	3 306	3 257	10 971
20	1 038	610	582	1 281	3 511
22	819	96	122	104	1 141
23 Pol. Zw. Lud „Odrodzenie“	192	1 577	139	227	2 135

Dzielnik wyborczy: 14 183

Lista 3 otrzymała 4 mandaty: 1, 3, 4 i 6-ty

„ 16 „ 2 „ 2 i 5-ty

Antoni Hatko (P. S. L. „Wyzwolenie“).

Lista 3. Słuchacz prawa, zam. w Wilnie, Pobrzeżna 9. Ur. w 1894 r. w Suwałkach. Gimn. w Marjampolu, 4 lata praw Un. Wileńskiego. Przez przeszło 3 lata ochotnik-plutonowy 12 p. ułanów podolskich. B. czł. P. O. W. Odznaczony „Krzyżem Walecznych“ i „Virtuti Militari“. Poseł na Sejm Wileński, jego sekretarz, sekr. stronnictwa i czł. komisji głównej. Referent oświatowy Związku Bezpieczeństwa Kraju. Współpracownik „Wyzwolenia Ludu“. Od 1919 r. czł. zarządu głównego „Odrodzenie“ w Wilnie, kier. wydz. org. P. S. L. „Wyzwole-

nie" ziemi Wilczeńskiej i sekr. gen. P. S. L. „Wyzwolenie“. Więziony w 1910 r. przez Moskali i w 1917 przez Niemców.

Jan Adamowicz (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Brasławiu, Piłsudskiego 5.

Włodzimierz Piotrowski (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Technik, zam. w Wilejce, ul. Pohulańska. Ur. w 1894 r. w Winnicy (Podole). Szkoła inżynierska dróg i komunikacji w Moskwie. W 1920 r. służba w wojskach kolejowych. B. kier. pow. Biura Odbudowy w Wilejce. Prezes Związku Włościańskiego na pow. Wilejski. Kier. organiz. P. S. L. „Wyzwolenie“ w pow. Wilejka.

Antoni Szapiek (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Maślenikach, p. Święciany. Ur. w 1891 r.

Ks. Adam Stankiewicz (Klub Białoruski — Białoruska chrz. dem. partja). Lista 16. Ksiądz, nauczyciel, zam. w Wilnie, Zaulek Mikołajewski 8. Ur. 24. 12. 1891 w Orlenietach, p. Oszmiana. Akademja duchowna w Petersburgu (kandydat prawa kanonicznego). Czł. zarządu Białoruskiego Tow. Nauk., Białoruskiego Zw. Kooperatyw, Białoruskiego Komitetu Pom. Ofiar. Wojny. Wiceprez. Białoruskiego Komitetu Narodowego w Wilnie i czł. Tow. „Szkoła Białoruska“. Przez 6 lat redaktor tygodnika „Krynica“. Książka: „Etyka ogólna“ (w rękopisie). Przywódca Białoruskiej Chrz. Dem. Wiceprezes sejmowego Klubu Białoruskiego.

Piotr Miotła (Klub Białoruski). Lista 16. Kooperator, zam. w Mołodecznie, p. Wilejka. Urodzony w 1891 r.

Zastępcy listy 3: Józef Drozdowicz, rolnik, Propielewszczyzna, p. Dżisna. Daniel Nowicki, rolnik, Zapłisie, p. Duniłowice. Jan Świrbutowicz, rolnik, Maśleniki, p. Święciany. Antoni Krawczonok, rolnik, Gołubowszczyzna, p. Dżisna. Aleksander Nowicki, rolnik, Jackowszczyzna, p. Brasław.

Zastępcy listy 16: Karys Żetnin, rolnik, Widzki-Dwór, p. Brasław. Dymitr Samozwanow, Jackowszczyzna, p. Dżisna. Włodzimierz Orzechowski, rolnik, Budśław, p. Duniłowice.

Posłowie z listy państwowej.

Posłów 72.

Obszar państwa: 386 273 km. Ludność (według spisu z 30. 9. 1921. z 8. 10. 1919 dla G. Śląska i z 1919 r. dla b. Litwy Środkowej) wraz z ludnością spisaną przez władze wojskowe: 27 160 163. Polaków: 18 659 993 (68,7 %) i obcych: 8 500 170 (31,3 %).

W dniu 5. 11. 1922 wybrano w okręgach wyborczych 372 posłów. Do rozdziału z listy państwowej przypadło zatem w myśl art. 96 ord. wyb. 72 mandaty do Sejmu.

Na posiedzeniu w dniu 20. 11. 1922 Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła, że z list okręgowych (1—22), które przyłączono do odpowiednich list państwowych, przeprowadziły w całym państwie co najmniej w 6 okręgach wyborczych tylko następujące listy:

Nr 8 w ilości 134 mandatów				
" 1	"	"	58	"
" 16	"	"	55	"
" 3	"	"	41	"
" 2	"	"	34	"
" 7	"	"	15	"
" 17	"	"	13	"

Wobec tego z państwowych list wyborczych zostało wybranych:

z listy Nr. 8 posłów 29				
" " "	1	"	"	12
" " "	16	"	"	11
" " "	3	"	"	8
" " "	2	"	"	7
" " "	7	"	"	3
" " "	17	"	"	2

Wojciech Korfanty

Dr. Stan. Grabski

Dr. Ed. Dubanowicz

Józef Chaciński

Dr. Gabrjela Balicka

Wład. Kucharski

Dr. J. Michalski

Leon Pluciński

Ign. Szebeko

Koust. Kowalewski

Andr. Wierzbicki

Dr. Zygm. Seyda

Dr. St. Dąbrowski

Wiesław Gerlicz

Ks. Fr. Gąsiorowski

Dr. Jan Załuska

Jerzy Gościński

Jan Rudnicki

Juljan Sykała

Edmund Trepka

Jan Brzostowski

Dr. St. Kozicki

Karol Wierciak

Tad. Fudakowski

Wilh. Fojcik

Ks. Al. Kubik

Jan Kalenkiewicz

Med. Kozłowski

Stef. Paczkowski

Paweł Bobek

Al. Bogusławski

S. Niedbalski

Bog. Miedziński

Dr. M. Dąbrowski

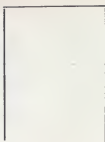
Jan Bryl

Wład. Byrka

Antoni Anusz

Marjan Szydłowski

Aug. Lizak

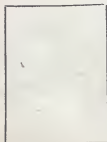
Tomasz Wilkoński

Zygm. Rusinek

Icek K. Grünbaum

Ks. Józ. Klinke

Ant. Wasýńczuk

Bron. Taraszkiewicz

E. Kirszbraun

Emil Zerbe

S. H. Farbstein

M. Serebrennikow

Jak. Wojliuk

Berth. Moritz

Art. Pankratz

Błażej Stolarski

Tom. Nocznicki

Ludw. Chomiński

Dr. K. Bartel

Kaz. Bagiński

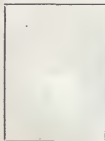
Hip. Śliwiński

T. Józ. Sejb

Tad. Niedzielski

Dr. F. Resl

Bron. Ziemięcki

Dr. H. Diamond

Ant. Szerkowski

Zygm. Zaremba

Ad. Kuryłowicz

Józ. Adamek

Franc. Roguszcak

Ant. Ciszak

Karol Popiel

Dr. Rubin Jonasz

Dr. Sz. Federbusch

Wojciech Korfanty (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Publicysta, zam. w Katowicach, Trzeciego Maja 41. Ur. w 1873 r. w Sadowce, p. Katowice. Gimn. Katowice, prawo i ekonomja w Berlinie i Wrocławiu. B. poseł do Sejmu pruskiego (1903—1918), b. poseł do parlamentu niemieckiego (1902—1912 i od 1918; pierwszy poseł Polak ze Śląska). Poseł na Sejm Śląski i prezes klubu Chrz. Zjedn. Lud. w tymże Sejmie. B. czł. Komisarjatu Naczelnej Rady Lud. w Poznaniu (kier. wydziału polit. i wojsk.). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922) i b. prez. Z. L. N. — B. czł. komisji konstitut. i zagran. B. komisarz plebiscytowy na G. Śląsku i inicjator drugiego i trzeciego powstania górnośląskiego. B. redaktor „Górnoślązaka“, „Kurjera Śląskiego“ i „Polaka“. Więzienie 4-miesięczne pruskie za przestępstwo prasowe odpokutowane w Poznaniu i Wronkach. Czł. komisji parlament. Nar. Chrz. Stron. Pracy (wybrany prez., lecz zrezygnował z powodu nawału pracy w Sejmie Śląskim). Wybrany równocześnie z okręgu 13 (Łódź), 29 (Tczew), 38 (Królewska Huta), 39 (Katowice), 40 (Cieszyn), 41 (Kraków) i do Senatu z woj. śląskiego.

Dr. Stanisław Grabski (Z. L. N.). Lista 8. Profesor wydz. prawa Un. Lwowskiego i naczelny redaktor „Słowa Polskiego“, zam. we Lwowie, Wólka. Ur. w 1871 w Borowie, p. Łowicz. Studja w Berlinie, Paryżu i Bernie Szwajcarskiem, gdzie w 1894 r. otrzymał doktorat filozofji. B. bibliotekarz Muzeum Polskiego w Rapperswillu. B. docent Un. Krakowskiego i b. profesor ekonomji w Akad. Rolniczej w Dublanach i Politechnice we Lwowie. B. dziekan wydziału prawnego Un. Lwowskiego. B. referent spraw agrarnych Wydz. Krajowego, przez Koło Polskie w I Dumie powołany jako rzeczoznawca spraw konstytucyjnych i ekspert przy opracowaniu projektu autonomji Król. Kongr. Od 1905—1914 czł. zarz. główn. Kółek Roln. (referat handlowy). Książki: „Ekonomista polski Fryderyk Skarbek“, „Idea wartości“, „Idee społeczne i gospodarcze w Polsce w XVIII wieku“, „Bolszewizm“ i inne. B. czł. komisji organiz. stron. N.-D. w Mało-

polsce, podczas wojny europ. czł. Rady Zjedn. Międzypartyjnego (kier. wydz. spraw zagran.). Przez Murman udawszy się do Paryża został czł. Komitetu Narodowego. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). B. przewodn. komisji spraw zagran., z którego to stanowiska zrezygnował w 1920 r., aby zmanifestować swój sprzeciw polityce awanturniczej (traktat z Petlurą). B. wiceprez. Z. L. N. Członek prezydium Z. L. N.

Dr. Edward Dubanowicz (Klub Chrześc. Nar.). Lista 8. Profesor nadzw. wydziału prawa Un. Lwowskiego, zam. w Warszawie, Świętokrzyska nr. 30. Ur. 6. I. 1881. Wydział filozof. i prawny Un. Lwowskiego z dwoma doktoratami i rok studiów we Francji i Anglii. Od 1914—1916 por. 57 p. p. austr. Ranny w piersi pod Dęblinem. Zwolniony z wojska na reklamację uniwersytecką. Kier. sekcji wojsk. i czł. prezydium Tym. Kom. Rządzącego we Lwowie w czasie walki o Lwów w zimie 1918/19. B. czł. Komisji Rządzącej w Galicji. Czł. Rady Obrony Państwa (1920). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji konstytucyjnej (przewodniczący), wojsk. i zagran. Referent ustawy o poborze 6 roczników do W. P., o „Virtuti Militari“, referent generalny ustawy o konstytucji z 17. 3. 1921 i ustawy przechodniej konstytucji. Udział w pracy kierunku wszechpolskiego, następnie w klubie „Rzeczpospolita“, od 1916 r. w zarządzie Zjedn. Narod., od 1919 w zarządzie Nar. Zjedn. Lud., od 1921 czł. zarządu Nar. Chrz. Str. Lud. (prez. klubu sejm.). Czł. T. S. L., „Sokoła“, Tow. dla popierania nauki polskiej i Tow. im. A. Mickiewicza we Lwowie. Artykuły w „Słowie Polskiem“, „Gazecie Narodowej“, „Kurjerze Poznańskim“, „Dzienniku Kijowskim“ i „Rzeczypospolitej“. Książki: „Stanowisko ludności żydowskiej w czasie wyborów do parlamentu wiedeńskiego“, „Reforma wyborcza a kwestja ruska w Galicji“, „Kataster narodowościowy i jego następstwa prawne i polityczne“, „Sprawa politycznej administracji w Polsce“ i szereg innych. Prez. Klubu Chrz. Nar. i czł. komisji porozumiewawczej 3 stronnictw listy 8.

Józef Chaciński (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Prez. Nar. Chrz. Str. Pracy, zam. w Warszawie, Żórawia 9. Ur. 1889 r. Szkoła handl. w Warszawie, matura gimn. w Libawie, wydział prawny uniw. w Kijowie. W 1920 r. przez 2 miesiące służba w Inspektoracie Armji Ochotn. Praca w stowarzyszeniach kulturalno-oświat. robotn. chrześc. (przez pewien czas sekr. gen. tych stowarzyszeń). Redaktor polit. tygodn. „Hasło“. Za udział w org. tajnych młodzieży narodowej w 1909 aresztowany przez władze ros. i po pięcioletnim więzieniu śledczym w Warszawie oddany pod tajny dozór policyjny. Prez. klubu sejm. Nar. Chrz. Str. Pracy.

Dr. Gabriela Balicka (Z. L. N.). Lista 8. Nauczycielka, zam. w Warszawie, Marszałkowska 21. Ur. w 1871 r. Doktorat chemji w Genewie i studia dodatkowe w Krakowie. B. kier. semin. żeńskiego. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922).

Władysław Kucharski (Z. L. N.). Lista 8. Inżynier i przemysłowiec, zam. w Krakowie, Zabłocie 26. Ur. w 1884 r. B. kier. wydz. aprow. Polskiej Komisji Likwidacyjnej i szef depart. Min. b. Dzieln. Pruskiej. B. minister b. Dzieln. Pruskiej (24. 7. 1920—1921). Prezes Rady Nadzor. S. A. W. Kucharski, fabryka wyrobów metalowych w Krakowie, wiceprez. R. N. Syndykatu Koszykarskiego S. A. w Krakowie i czł. R. N. Ziemskiego Banku Kredytowego we Lwowie. Przewodniczący komisji robót publicznych.

Dr. Jerzy Michalski (Klub Chrz. Nar.). Lista 8. Naczelný dyrektor Polskiego Banku Krajowego, zam. we Lwowie, Badenich 3. Ur. 1872 r. Wydział prawny un. w Krakowie. B. poseł na Sejm galic. B. prof. wydz. prawn. Un. Jagiell. w Krakowie. B. minister skarbu (październik 1921 do 2. 6. 1922). Prez. Tow. Ekonomicznego we Lwowie. Artykuły w „Czasopiśmie prawniczym i ekonomicznem“, „Gazecie Bankowej“ i innych i autor szeregu książek. Prez. R. N. „Rakszawa“ Tow. Akc. dla wyrobów sukienniczych i „Kilof“, przedsiębiorstwo robót publicznych i innych.

Leon Pluciński (Z. L. N.). Lista 8. Komisarz gen. Rzeczp. Polskiej (od lipca 1921), zam. w Gdańsku, Delbrueckallee nr. 3 a. Ur. 9. 2. 1875 r. w Karczewie, p. Śmigiel. Gimn. w Poznaniu i wydz. roln. w Berlinie i Halli. Jako rolnik i właśc. dóbr Swadzim, p. Poznań-zachód brał żywy udział w życiu społeczno-politycznym. Współudział w akcji kooperatyw rolniczych. W listopadzie 1918 wybrany prez. pow. Rady Ludowej pow. Poznań-zachód, a następnie kolejno w Nacz. Radzie Lud. naczelnik wydziału rolnictwa, zastępca komisarza Korfanteo w sprawach polityczn. i wojsk., podsekr. stanu Min. b. Dzieln. Pruskiej i delegat do rokowań z Gdańskiem, którą to umowę doprowadził do skutku 24. 10. 1911 jako komisarz generalny. Delegat Polski na zebraniu Ligi Narodów w Genewie w 1922 i 1923. Odznaczony orderem „Polonia Restituta“ II klasy.

Ignacy Szebeko (Z. L. N.). Lista 8. Właściciel dóbr — prawnik, b. adwokat przysięgły, zam. w Warszawie, Fredry 6. Ur. w 1859 r. w gub. Chersonskiej. Wyższa szkoła prawnicza i nauk polityczn. w Petersburgu. B. poseł do Rady Państwa w Petersburgu, b. czł. Kom. Nar. w Paryżu i b. ambasador Rz. Pol. w Berlinie (1919—1921). Czł. Centr. Tow. Roln. i Tow. Roln. ziemi Kutnowskiej.

Konstanty Kowalewski (Z. L. N.). Lista 8. Rolnik, zam. w Strzelcach, p. Opoczno. Ur. w 1873 r. w Strzelcach. Szkoła powszechna w Sulejowie. B. kasjer gminy, czł. Sejmiku powiat. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. Kółka Roln. i kooperatywy w Wielkowie. Prez. rady Kasy Pół. Oszczędn. i wiceprez. zarządu czyteln. przy Domu Ludowym. Czł. komisji rolnej i odbudowy kraju. Czł. prezydium Z. L. N. Organizator kół Z. L. N. i preleg. w sprawach polityczn. Artykuły w „Ognisku“, „Zorzy“, „Gazecie Świątecznej“, „Gazecie Radomskiej“. „Posiewie“ i „Gazecie Piotrkowskiej“. Broszura z opisem klasztoru w Sulejowie. Aresztowany przez Rosjan za wiece i kolportaż „Polaka“. Wybrany równocześnie w okręgu 19 (Radom).

Andrzej Wierzbicki (Z. L. N.). Lista 8. Inżynier i nacz. dyrektor Centr. Zw. Pol. Przem.,

Górn., Handlu i Finansów, zam. w Warszawie, Flora nr. 1. Ur. w 1877 r. Gimn. klasyczne w Warszawie i instytut technologiczny w Petersburgu. B. czł. II Rady Stanu, b. minister Przem. i Handlu w gab. Świeżyńskiego (1918). Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919 do 27. 11. 1922). Czł. komisji przem.-handl., likwidacyjnej, opałowej (przewodn.) i skarb.-budżet. (przewodn. w 1921 r.). Referent ustaw o wewnątrz. pożyczce przymusowej, o podatku przemysł., o obrocie towarowym z zagranicą i o daninie państwowej Mówca generalny w sprawie górnośląskiej (mowę tę polecił Sejm przetłumaczyć i rozdać parlamentowi i Izbie lordów w Londynie), o ustawie o ubezpieczeniach państw., o monopolu tytoniowym i w sprawie przeciwdziałania kryzysowi w przemyśle. W czasie studjów w Petersburgu organizator życia narodowego młodzieży polskiej, udział w instyt. społ. kolonji polskiej w Petersburgu. Od 1913—1919 dyrektor Tow. Przemysł. Król. Pol. W 1919 współorganizator Centr. Zw. Przem., Górn., Handlu itd. (zrzeszenie 44 organizacji społeczno-gospod. Polski). W czasie wojny czł. Centr. Komitetu Obywat., R. G. O. i Koła Międzypart. W 1918 czł. delegacji społ.-gospod. w Paryżu przy Kom. Narod. W 1919 r. czł. Kom. Nar. w Paryżu i w 1919 r. przewodn. delegacji ekonomicznej przy Delegacji Polskiej na Konferencji Pokojowej w Paryżu. Czł. zarz. szeregu przedsiębiorstw przemysł. i finansowych. Liczne odczyty, referaty i artykuły w sprawach społeczno-gospodarczych. Przewodn. komisji przem.-handlowej.

Dr. Zygmunt Seyda (Z. L. N.). Lista 8. Do 1916 r. adwokat w Katowicach, do r. 1919 wiceprezes sądu okręg. w Lublinie, do 1. 9. 1922 wiceminister b. Dz. Pr. i pełnomocnik rządu do pertraktacji w sprawach górnośląskich, delegat górnośl. związku właśc. hut i kopalń w Warszawie, zam. w Poznaniu, Zwierzyniecka 15. Ur. 18. 4. 1876 w Poznaniu. Prawo i ekonomja polityczna. B. poseł do Sejmu pruskiego (1908—1918), poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji regulamin. i netykalności poselskiej (przewodn.) i prawniczej (sekr., następnie przewodniczący). Referent najważniejszych

ustaw i układów międzynar. z dziedziny sądownictwa, likwidacji majątków niem. i administracji odnoszących się do ziem zachodn. B. prez. Okręg. Zw. Sokołów na G. Śląsku, b. wiceprez. Śląsk. Okr. Zw. Kół Śpiewaczych, b. wicepatron Zw. Spółek Zarobkowych na G. Śląsku, b. przewodn. rad nadzorczych kilku Spółek Zarobk. i b. prez. Koła Pol. Macierzy Szkolnej w Lublinie.

Dr. Stefan Dąbrowski (Klub Chrz. Nar.). Lista 8. Profesor chemii wydz. lekarskiego Uniw. Poznańskiego, zam. Grottgera 3. Ur. w 1877 r. Uniw. w Warszawie i Lwowie i czteroletnie studja zagranicą. Podczas wojny europ. komendant szpitali wojsk. i kolumn epidemicznych w Wsch. Małop (1915—1918). Udział w org. obrony Lwowa (1918), czł. Komitetu obywat. obrony Lwowa. Od 1919 r. delegat rządu J. Paderewskiego przy misji koalicyjnej gen. Berthélemy do sprawy Wsch. Małopolski B. podsekretarz stanu w Min. Sp. Zagr. (1920/21). Poseł na Sejm ustaw. od 1922. Czł. komisji spraw zagran. i wojsk. Artykuły w „Rzeczypospolitej”. Książki: „Walka o rekruta polskiego” 1922 i „Les lois de la guerre d'usure des Empires Centraux et la lutte pour le recrutement polonais sous l'occupation”. Avec préface de général Niessel. Archives de la Grande Guerre, Paris 1923.

Wiesław Gerlicz (Z. L. N.). Lista 8. Inżynier, zam. w Łodzi, Piotrkowska 96. Ur. 14. 7. 1872 w Abramowie, p. Zamość. Gimn. filolog. w Warszawie i instytut technologiczny w Petersburgu. Dyr. zarz. Łódzkich Kolei Dojazdowych. B. wiceprez. R. G. O. na okręg Łódzki (gorący udział w formowaniu armji ochotn.). Wiceprez. Rady Nadzor. „Siła i Światło”, „Elektrowni Okręg. w Pruszkowie”, „Przemysłu Chemicznego w Polsce”, prezes R. N. „Elektrowni Okręg. w Zagłębiu Dąbrowskiem”, „Kolei Elektrycznej Warszawa—Modlin”, „Polskiej Żarówki” i Syndykatu Rolniczego w Łodzi” i czł. R. N. „Sieci Elektryczne”. Propagator rozwoju elektryfikacji kraju w najnowszym zakresie i rozwoju przemysłu chemicznego w Polsce i uniezależnienia się tegoż od zagranicy. B. czynny czł.

„Ligi Narodowej“ i organizator kilkunastu instytucji społecznych, kulturalnych, oświatowych i współdzielczych w Łodzi i okolicy. Sporadyczne artykuły z różnych dziedzin pod pseudonim. „Quidam“.

Ks. Franciszek Gąsiorowski (Narod. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Prefekt szkół, zam. w Warszawie, Piwna 11. Ur. w 1876 r.

Dr. Jan Załuska (Z. L. N.). Lista 8. Lekarz-publicysta, zam. w Warszawie, Koszykowa 45 m. 14. Ur. w 1873 r. w Godlewie, p. Ostrów. Gimn. w Łomży, medycyna w Warszawie (1898) doktorat medycyny we Lwowie (1905) i egzamin państw. w Kazaniu (1907). Od 1914—1915 starszy ordynator w forticy Brześć, od 1915 do czerwca 1918 w Leg. Puławskim, w I. brygadzie strzeleckiej polskiej, I. dyw. strzelców polskich i w korpusie Dowbora-Muśnickiego. Poseł na Sejm ustaw. (1919 do 1922). Zastępca czł. Rady Obrony Państwa. Czł. komisji wojsk. (1921—1922 wiceprez.), gdzie postawił szereg wniosków i interpelacji. W komisji i w plenum wśród szeregu przemówień prowadził nieubłaganą walkę z nepotyzmem, partyjniactwem, partactwem i trwonieniem grosza publicznego w armji i jako czynny, systematyczny przeciwnik „Piłsudczyzny“. Postawił, obronił i przeprowadził w Sejmie po odbyciu podróży do Ameryki jako łącznik obozu narodowego z Polonią amerykańską w 1921 r. szereg wniosków, dotyczących wychodźstwa polskiego w Ameryce. B. czł. T. S. L. w Małopolsce i Kółek Rolniczych w Kongresówce. B. czł. tajnych organizacji N-D., b. szef transportów nielegalnej literatury do Kongresówki, od 1895—1898 prez. tajnego „Tow. Oświaty Lud.“, 1905 6 współkierownik „Organizacji Narodowej“ wśród włościan, od 1906 czł. Rady Nacz. stronnictwa i od 1919 sekr. gen. i czł. prezydium Z. Gł. Z. L. N. W 1905 6 jeden z głównych organizatorów Nar. Zw. Robotn. Praca publicystyczna od 1897 r. w „Głosie“, „Zorzy“, „Polaku“, „Przeglądzie Wszechpolskim“, „Narodzie“ i „Ognisku“. Od 1914 nacz. redaktor „Zorzy“. Autor całego szeregu broszurek i książeczek popularnych, przeważnie bez podpisu lub pod pseudoni-

mem. W 1894 areszt. za udział w manifestacji ku czci Jana Kilińskiego, więziony przez 2 tygod.; w 1898 aresztowany za udział w pracach tajnego „Tow. Oświaty Lud.” i więziony przez 19 mies., poczem zesłany do gub. Wjackiej, lecz zbiegł do Krakowa, gdzie objął sekretarjat „Polaka”.

Jerzy Gościcki (Z. L. N.). Lista 8. Ekonomista, zam. w Warszawie, Piękna 32, m. 8. Ur. w 1879 r.

Jan Rudnicki (Z. L. N.). Lista 8. Rzemieślnik — mistrz kamieniarski, zam. w Warszawie, Nowogrodzka 44, m. 5. Ur. w 1867 r. w Warszawie. Gimn. w Warszawie. Czł. Kom. Narod. (1914/15), Kom. Obywat. (1914/16) i Straży Obywat. m. Warszawy. B. radny miasta. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. 5 komisji. Przewodn. komisji dla spraw miejskich. Referaty gospod. w komisji przem.-handl. i ochr. pracy. Inicjator ustawy ulgowych pożyczek dla rzemiosła i t. p. B. prez. okręgu „Sokoła”. Prez. Tow. Popierania Przem. i Handlu, prez. Centr. Tow. Rzem. i czł. Muzeum Rzemiosł. Starszy zgrom. rzeźbiarzy i kamieniarzy. Wiceprez. Synd. Centr. Tow. Rzem., czł. Komitetu Wykon. Banku Przemysł. Polskich i t. d. Artykuły w „Gazecie Porannej” i „Gazecie Rzemieślniczej”. Rewizje domowe władz rosyjskich i niem., krótkotrwały areszt za czasów rosyjskich.

Juljan Sykała (Z. L. N.). Lista 8. Inżynier górniczy, zam. w Niemcach, p. Będzin. Ur. 13. 9. 1874 w Tyczynie, p. Rzeszów. Gimn. w Rzeszowie i akademja górnicza w Loeben. Podpor. rez. w b. armji austr., podczas wojny zwolniony z wojska dla prowadzenia kopalni węgla, zaprzysiężony i przydzielony do kadry węglowej. Czł. rady gminnej gm. Olkusz-Siewierz. B. długoletni czł. zarz. Macierzy Szkolnej Ks. Cieszyńskiego, czł. rady nadzor. Tow. oszczędności i zaliczek w Cieszynie, b. czł. zarządu Kasy Raiffeisena w Porębie na Śląsku. Podczas inwazji czeskiej na Śląsk aresztowany przez Czechów 23. 1. 1919 i był internowany do 22. 2. 1919, poczem na skutek interwencji w Paryżu, wypuszczony na wolność.

Edmund Trepka (Z. L. N.). Lista 8. Inżynier chemik i prof. politechniki, zam. w Warszawie, Nowosenatorska 2. Ur. w 1880 r. w Wielkiej Wsi, z. Piotrkowskiej. Szkoła średnia w Łodzi, wydział chem. politech. w Dreźnie i un. w Genewie. Od sierpnia do października 1920 szeregowiec-ochot. w służbie łączności W. P. Dyrektor Zw. przem. chemicznego, czł. Pol. Tow. Chem. i innych. Szeręg prac i artykułów z zakresu chemji, przem. chemicznego i spraw gospod., drukowanych w „Przeglądzie Gospod.“, „Przeglądzie Chemicznym“ i innych

Jan Brzostowski (Z. L. N.). Lista 8. Inżynier górniczy, zam. w Będzinie, Sączewska 13. Ur. 1865 r. w Berdyczowie. Akademia górnicza w Petersburgu. Podczas okupacji czł. rady okręg. władz obywat. Zagłębia Dąbrowskiego. Czł. Sejmiku i Wydz. Powiat. w Będzinie. B. czł. Ligi Narodowej. Czł. Stow. Techników, Związku Pol. Górn. i Hutników, Rady Zjazdu Przemysłowców Górn. i Hutn. Tow. Przemysł. Zagł. Dąbrowskiego, Zw. Pol. Fabryk Portland Cementu, Rady Opiek. Szkoły Górn. w Dąbrowie i Szkoły Realnej w Będzinie, Polskiej Macierzy Szkolnej i „Sokoła“.

Dr. Stanisław Kozicki (Z. L. N.). Lista 8. Publicysta, zam. w Poznaniu, Przecznicza 1 a. Ur. 4. 4. 1876 w Łempicach, p. Pułtusk. Szkoła rolnicza w Berlinie i doktorat filozofji w Halli. Czł. Sejmiku Woj. w Poznaniu. Czł. prezydium i Rady Nacz. Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu. Od 1910—1915 nacz. redaktor „Gazety Warszawskiej“, od 1. 1. 1922 redaktor „Przeglądu Wszechpolskiego“ w Poznaniu i od 1. 8. 1922 nacz. redaktor „Kurjera Poznańskiego“. Książki: „Sprawa włościan w Polsce porozbiorowej“, „Sprawa wschodnia“, „Sprawa granic Polski na konferencji pokojowej w Paryżu“ i inne. B. czł. Komitetu Nar. w Paryżu w 1918 i sekr. gen. delegacji polskiej na Konferencji pokojowej w Paryżu (1919). Czł. zarz. Z. L. N. na b. dzieln. pruską. Sekr. sejmowej komisji morskiej i czł. komisji zagranicznej.

Karol Wierciak (Z. L. N.). Lista 8. Dziennikarz-publicysta, zam. w Warszawie, Nowy Świat

nr. 12. Ur. w 1888 r. w Łęczynie, p. Krośno. Wydz. filozof. Un. I. Łowickiego. B. czł. wydziału wojsk. Legjonu Wschodn. (1914) i organizator oddz. polskich na Rusi. Wybran. posłem z Wołynia do I-go Zgromadzenia Polskiego na Rusi. B. czł. zarz. Macierzy Szkolnej, Komitetu Wykon. na Rusi i komitetów Górnośląskiego i Wileńskiego. Praca publicystyczna w „Gazecie Polskiej“, „Ojczyźnie“, „Gońcu“, „Słowie Polskiem“ i t. d. i redaktor „Zorzy“. Czł. prezydium Z. L. N. W 1914 r. z powodu udziału w demonstracji antyaustr. i rozwiązaniu Legjonu Wschodn. poszukiwany przez austr. żandarmerję polową, przedostawszy się przez front lwowski na Wołyn, zorganizował szereg polskich stowarzyszeń. podlegając prześladowaniu żandarmerji ros. do 1918. Jako czł. Rady Międzypart. i komisarz na Wołyn Polskiej Ligi Pogotowia Wojen. w 1918 r. poszukiwany przez władze niemieckie.

Tadeusz Fudakowski (Z. L. N.). Lista 8. Ekonomista, zam. w Warszawie, Smolna 23, m. 8, tel. 267—12. Ur. 10. 10. 1872 w Dziwnowie, gub. Kijowskiej. Wydział prawny un. w Kijowie. Do 1920 r. przebywał w Kijowie, gdzie pracował w cukrownictwie, a to od 1913 do 1920 r. jako dyrektor Wszechros. Zw. Cukrowników; od 1920 r. kier. wydziału ekonom.-statystycznego Zw. Cukrowników w Warszawie. B. współzałożyciel Tow. Pol. Macierzy Szkolnej na Rusi i innych polskich organiz. kult. w Kijowie. Artykuły w sprawach cukrownictwa w „Dzien. Kijowskim“ i zawod. czasopism. cukrown.

Wilhelm Fojczik (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Urzędnik kolejowy, zam. w Katowicach. Ur. w 1879 r.

Ks. Aleksander Kubik (Klub Chrz. Nar. Chrz. Nar. Str. Rolnicze). Lista 8. Duchowny, zam. w Poznaniu, św. Marcina 7. Ur. 26. 2. 1886. Teologja w semin. duchownem w Poznaniu i Gnieźnie, prawo i ekonomja na un. w Genewie, Wrocławiu i Poznaniu. Praca w towarzystwach młodzieży, robotniczych i włościańskich. Artykuły w pismach poznańskich. Rozprawa: „Zebrania w pierwotnem chrześcijaństwie“ i różne mowy kościelne i polityczne.

Jan Waleńkiewicz (Z. I. N.). Lista 8. Ziemianin m. w Trokennikach, p. Wilno. Ur. w 1875 r. w Grodnie. Un. w Halli. Ochotnik oddziału majota Dąbrowskiego (sar oobrona Wileńska). Czł. Wileńskiej Rady Ekonomicznej. Czł. zarządu Zw. Ziemian w Wilnie i Wileńskiego Tow. Rolniczego i wiceprez. Związku Kółek Rolniczych w Wilnie.

Medard Kozłowski (Z. L. N.). Lista 8. Prof. gimn. i nacz. gminy Zakopane. Ur. w 1886 r. w Krośnie. Wydział filozof. (matematyka i fizyka ścisła) Un. Lwowskiego i Krakowskiego. Zastępca przewodn. komisji uzdrowiskowej. Czł. zarządu Zw. Miast Polskich, przewodn. Koła T. S. L., „Gwiazdy“, Rady Szkolnej i wydziału szkoły dokształcającej im. gen. Hallera. Wiceprez. Tow. Domu Zdrowia młodzieży „Odrodzenie“, czł. rady nadzor. Domu Zdrowia Akad. Bratniej Pomocy i innych stow. w Zakopanem. Artykuły w „Gońcu Krakowskim“, „Gazecie Podhalańskiej“ i „Gazecie Zakopiańskiej“. Przewodn. Koła Z. L. N. w Zakopanem, czł. Rady Nacz. i Rady Dzieln. stronnictwa. Wybrany równocześnie w okręgu 43 (Wadowice).

Stefan Paczkowski (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Inżynier, radca kolei państw., zam. w Katowicach. Ur. w 1883 r. w Pelplinie. Gimn. i wyższa szkoła budowy maszyn w Kolonji n. Renem. Służba jednoroczna w 9 pułku niem. artyl. ciężkiej w Kolonji (aspirant na oficera). Podczas wojny internowany w gub. Archangielskiej. Od 1919 r. czł. zarządu okręg. w Poznaniu i zarządu główn. w Warszawie Pol. Zw. Kolejowców. Artykuły o kolejnictwie w „Kolei Polskiej“ (dodatek do „Postępu“). Organizator „Koła Politycznego Kolejarzy“ przy Nar. Chrz. Stron. Pracy.

Paweł Bobek (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Profesor semin. naucz. w Bobrku pod Cieszynem. Ur. w 1883 w Końskiej, p. Cieszyn. Semin. naucz. w Cieszynie. B. prez. Cieszyńskiej Rady Narodowej. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji konstytuc., oświat., rolnej i zagran. Czł. czynny i prelegent Polskiej Macierzy Szkolnej Ks.

Cieszyńskiego, czł. zarządu Pol. Tow. Pedag., org. kas pożyczkowych i czł. rady nadzor. Tow. Oszczęd. i Zaliczek w Cieszynie. Długoletni redaktor „Miesięcznika Pedagogicznego”. Książki: „Obrazki z historii ojczyzny i powszechnej”, „Elementarna nauka historii ojczyzny i powszechnej” i „Uwagi o nauce historii w szkole powszechnej”. Czł. komisji parlam. klubu sejm. P. S. L. i wiceprez. P. S. L.

Aleksander Bogusławski (P. S. „Lud „Piast”). Lista 1. Redaktor, zam. w Warszawie, Wspólna 66. Ur. w 1887 r. Szkoła Nauk Politycznych w Krakowie (1914). Podczas wojny europ. organizował i brał udział w Konfederacji Polskiej, Wydziale Narodowym, C. K. N., P. O. W. i w P. S. L. Ochotnik-szeregowiec 201 pp. od 20. 7. do 22. 9. 1920. Raniony, poczem został delegatem biura propagandy Prezydium Rady Ministrów na woj. Łódzkie. Sekr. zarządu Zw. Sejmików Powiatowych (1919—1922) i referent do spraw samorządowych Biura Pracy Społecznej. Organizator kooperatywy mleczarskiej w Żarnowicy i Jankowie. Czł. zarządu Centr. Zw. Kółek Roln. i wiceprez. Centr. Zw. Młodzieży Wiejskiej. B. redaktor: „Do Broni”, „Polski Ludowej”, „Wyzwolenia”, „Drużyny”, „Samorządu”. Współpracownik „Polaka”, „Tygodnika Polskiego”, „Sprawy Polskiej”, „Gońca Warszawskiego”, „Poradnika Kółek Rolniczych” i t. d. Praca w tajnych organizacjach: Tow. naucz. ludowych i w Nar. Zw. Chłopskim. Kolportaż tajnej literatury w Piotrkowskiem. Od 1912—1914 czł. „Zarzewia” i od 1913 „Drużyn Strzeleckich”. Jeden z organizatorów P. S. L. w Kongresówce, czł. zarządu od samego prawie powstania i sekr. prezydium P. S. L. Więziony w 1906 przez 2 miesiące w Piotrkowie i w 1912 r. w Sosnowcu przez 6 tygodni.

Serwacy Niedbalski (P. S. L. „Piast”) Lista 1. Nauczyciel gimn., zam. w Siedlcach, Kilińskiego 24, m. 6. Ur. 13. 5. 1895 w Drażkowie, p. Garwolin. Warszawskie Kursa Pedag. i nieukończona Wolna Wszechnica. Poseł na Sejm ustaw. (7. 5. 1920—1922) i czł. komisji konstyt., wojsk., oświat. i badania osadnictwa wojsk. B. tajny emi-

sarjusz Skonfed. Stronnictw Niepodległ. na p. Garwolin i Puławy i b. czł. zarządu Wydziału Narod. C. K. N. w Siedlcach. B. sekr. zarządu Tow. Zaw. Naucz. Szkół Wyższych w Siedlcach, czł. zarz. okr. Zw. Kółek Roln. B. redaktor „Ludowca” i „Ludowca — Gazety Ludowej”. Artykuły w licznych czasopismach. Sekr. Prezydjum, Zarz. Główn. i Rady Nacz. P. S. L. Wiceprezes P. S. L. pow. Siedlce. W 1915 więziony przez moskiewską ochranę 4 mies. i zesłany na Wschód, w 1918 r. aresztowany przez Niemców i oddany pod dozór policyjny. Sekretarz Sejmu.

Bogusław Miedziński (P. S. L. „Piast”).

Lista 1. Podpułkownik Sztabu Gen., zam. w Warszawie. Natolińska 4, m. 2. Ur. 22. 3. 1891. Gimn. w Siedlcach, 3 lata politechniki we Lwowie i rok rolnictwa Un. Jagiell. Czł. „Strzelca” w Krakowie i Lwowie (1910—1914). Od 1914 do jesieni 1916 na froncie jako podpor. i p. p. Leg. Pol., następnie zastępca Nacz. Komend. P. O. W. w Warszawie, Nacz. Komendant P. O. W. na okup. austr., od stycznia do lipca 1918 Nacz. Komend. P. O. W. na Ukrainie i Rosji. W listopadzie 1918 zastępca Nacz. Komend. P. O. W. w Warszawie. Podczas wojny z bolszewikami w Sztabie Gen. i oficer sztab. do szczeg. zleceń przy Nacz. Państwa. Odznaczony „Virtuti Militari” (V kl.), „Polonia Restituta” (IV kl.) i „Krzyżem Walecznych” (czterokrotnie). B. czł. „Życia”, „Promienia”, „Filarccji” i „Brat. Pomocy Politech.”. Więziony przez Moskali, w 1917 i 1918 r. poszukiwany celem uwięzienia przez Niemców i Austriaków.

Marjan Dąbrowski (P. S. L. „Piast”).

Lista 1. Redaktor i wydawca od 1910 r. „Il. Kurjera Codzien.”, zam. w Krakowie, Basztowa 18. Ur. w 1878 r. w Mielcu. Gimn. i wydział filozof. Un. Jagiell. B. profesor gimn. Prezes Tow. Operowego, Tow. Oratoryjnego, Tow. wioślarskiego „Sokoła” i Krak. Klubu Automobil., czł. wydz. i komitetu wykon. Związku Fabrykantów Zach. Małop. Jako hospitant P. S. L. przez 8 mies. poseł Sejmu ustaw. (1922), czł. komisji przem.-handl., zagran.

i zastępca w komisji skarb.-budżet. B. sekr. redakcji „Ilustracji Polskiej“ i „Nowin“ i b. redaktor „Głosu Narodu“. Jako redaktor „Kur. Codz.“ narażony podczas wojny na konfiskaty i dwukrotne zawieszenie dziennika.

Jan Bryl (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Inżynier, zam. we Lwowie, Potockiego 6. Ur. 17. 1. 1885 r. w Mikołajowicach. Politechnika we Lwowie. B. prez. Bratniej Pomocy Politech. i koła T. S. L. im. Kościuszki we Lwowie. Artykuły w „Kurjerze Lwowskim“. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922) i czł. komisji komunik., odbudowy kraju i robót publ. Wybrany równocześnie w okręgu 51 (p. Lwów). Przewodn. komisji odbudowy kraju. Wiceprezes klubu sejmowego P. S. L.

Władysław Byrka (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Dyrektor Zakładu Kredyt. Miast Małopol., zam. w Krakowie, Czarnowiejska 30. Ur. 4. 6. 1878 w Samborze. Gimn. w Samborze i prawo un. we Lwowie. Od 1900—1917 praca w admin. skarbowej w Małopolsce i w ministerstwie skarbu w Wiedniu (kier. jednego z wydz. budżet.). Od stycznia 1918 brał czynny udział w organizacji min. skarbu. Od listopada 1918 do 15. 1. 1919 kier. min. skarbu, następnie wiceminister. W 1919/20 naczelnv dyrektor P. K. K. P.

Antoni Anusz (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Urzędnik Min. Przem. i Handlu, zam. w Warszawie, Krucza 34. Ur. w 1884 r. Gimn. filolog. i nieukończone studia prawne z powodu aresztowania i katorgi. W 1917 r. czł. zarządu Kom. Pol. w Moskwie i kier. wydz. ochron. Poseł na Sejm ustaw. (1919 do 1922). B. czł. R. O. P. Prezes komisji wojsk. inicjator ustawy o Nadzw. Komisji Rewiz. i wniosku o wydanie na koszt rządu pism Mickiewicza. Referent ustawy o podstawowych obowiązkach i prawach oficerów W. P. Od 1903 do grudnia 1918 czł. P. P. S., a następnie P. S. L. Autor: „Z krainy dzikiej, puste i otwartej“, „Ziarno i plewy w ruchu robotniczym“ i innych. Artykuły w różnych pismach. W 1907 więziony przez 10 miesięcy i od

lutego 1908 do marca 1917 (5 lat ostatnich w katordze Aleksandrowskiej pod Irkuckiem).

Marjan Szydłowski (P. S. L. „Piast”). Lista 1. Inżynier górni. i nacz. dyr. Tow. dla przeds. górni. „Tepege” S. A., zam. w Warszawie, Foksal 16. Ur. w 1884 r. w Jarosławiu. Gimn. III w Krakowie i akad. górni. w Leoben. Wiceprezes Państw. Rady Naft. i Kraj. Tow. Naft. Czł. Państw. Rady Przem. i Handlu i zastępca czł. Państw. Rady Kolejowej. Współredaktor „Przegl. Naftowego”.

August Lizak (P. S. L. „Piast”). Lista 1. Przemysłowiec, zam. w Krakowie, Czarnowiejska 55. Ur. w 1888 r. B. prez. zarządu „Potęga” Tow. Pol. Fabryk, Huty Żelazne, S. A. w Krakowie.

Tomasz Wilkoński (P. S. L. „Piast”). L. 1. Agronom i prez. Zw. Kółek Roln., zam. w Warszawie, ul. Ks. Skorupki 6, m. 4. Ur. 22. I. 1885 w Koryciskach, z. Radomska. Szkoły średnie w Warszawie i studjum rolnicze Un. Jagiel. w Krakowie. Podróże zagraniczne do Holsztyna, Danji i Szwecji w celu zapoznania się z rolnictwem i stow. rolniczemi. B. wiceprez. czyteln. akad. w Krakowie. B. instruktor hodowlany i kier. komisji do spraw hodowli włośc. C. T. R. Podczas wojny czł. Centr. Kom. Obywat. org. i kier. sekcji do sprowadzenia koni dla rolników poszkodowanych przez wojnę i sekcji pomocy bezdomnych. czł. sekcji komitetów prowincjonaln. W 1916-17 kier. ekspoz. C. T. R. w Lublinie. Czł. Rady Nadzor. Centrali Stow. roln.-handl. i prezes Stow. mechaników polskich z Ameryki. B. organiz. i prez. Zw. Młodz. Wiejskiej i Zw. Teatrów Lud. B. prez. Głównego Urzędu Ziemskiego. Wiceprezes Rady Nadzor. Państw. Banku Rolnego. Artykuły w pismach rolniczych i oświatowych. Przewodniczący sejm. komisji rolnej.

Zygmunt Rusinek (P. S. L. „Piast”). Lista 1. Naczelnik Wydziału Ochrony Pracy w Rolnictwie, zam. w Warszawie, Długa 49, m. 4. Ur. 1893. Sekretarz naczelny P. S. L.

Icek Izaak Grünbaum (Koło Żyd. w Sejmie — Klub posłów Żyd. Rady Nar. — stron. sjon.). Lista 16. Adwokat-literat, zam. w Warszawie, Tło-

mackie 6. Ur. 24. 11. 1879 w Warszawie. Wydział prawny un. w Warszawie. Czł. Rady m. Warszawy. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922) i czł. komisji konstytucyjnej. Projektodawca ustawy o obywatelstwie polskim, o szkolnictwie mniejszości narod., o organiz. spol. żydowskiej. Szereg mów i wniosków w sprawie konstytucji, ordynacji wyborczej i ogólnej polityki. Czł. żyd. stow. kult. Naczelnny redaktor „Neuer Hajnt”. Artykuły w jęz. polskim, hebrajskim i żydowskim. Autor kilku książek. Czł. Kom. Centr. Organiz. Sjon. w Polsce i czł. Kom. Centr. wszechświat. organ. sjonistycznej. Czł. prezydium Tymcz. Żyd. Rady Nar. Więziony kilkakrotnie przez Moskali Czł. prezydium Koła żyd. w Sejmie. Wybrany równocześnie w okręgu 1 (Warszawa) i 26 (Lublin).

Ks. Józef Klinke (Zjedn. Niem.). Lista 16. Kanonik metropol., zam. w Poznaniu, Ostrów Tumski 15. Ur. 21. 10. 1869 w Wygodzie, p. Września. Studja filozof. i teologiczne we Wrocławiu, Poznaniu i Gnieźnie (1890—94). B. proboszcz 49 dywizji niem. Radny m. Poznania. Wiceprezes Zjednocz. Niem. w Sejmie.

Antoni Wasyńczuk (Klub Ukraiński). Lista 16. Agronom, zam. w Chełmie, Lubelska 80. Ur. w 1885 r. Prez. sejm. Klubu Ukraińskiego. Wybrany równocześnie w okręgu 28 (Lublin).

Bronisław Taraszkiewicz (Klub Białoruski). Lista 16. Nauczyciel, zam. w Wilnie, Wileńska 33. Ur. w 1890 r. Prez. sejmowego Klubu Białoruskiego.

Eljasz Kirszbraun (Koło Żyd. w Sejmie — Klub posłów Organ. Żydów Ortodoksów „Szlojmej Emunej Israel”). Lista 16. Kupiec, zam. w Warszawie, Grzybowska 2. Ur. 2. 1. 1882 w Warszawie. Szkoła handl. Podczas wojny europ. współzałożyciel szpitala dla rannych w Warszawie, podczas inwazji bolszew. czł. Żyd. Kom. Obrony Państwa. Od 1919 r. radny m. Warszawy i czł. wydz. opieki społecz. i komisji podatkowych. Wiceprez. kom. spraw ogólnych. Ławnik Sądu Okręg. i Apelacyjnego w Warszawie. Współzałoż. Tow. niesienia

pomocy żydom ofiarom wojny i organiz. Kasy pożycz. dla drobnego handlu i rzemieślników. Artykuły w piśmie „Der Jud“. Wiceprezes organizacji ortodoksów „Szłomej Emunej Israel“ i czł. prezydjum Koła Żyd. w Sejmie.

Emil Zerbe (Zjedn. Niem.). Lista 16. Inżynier, zam. w Łodzi, Piotrkowska 290. Ur. w 1897 w Łodzi, egzam. dojrzałości i wyższy techn. zakład nauk. w Darmsztadzie (1921). Przewodn. Niem. Partji Pracy w Polsce (kierunek socjalistyczny).

Szyja Hesel Farbstein (Kolo Żyd. w Sejmie — Klub posłów Żyd. Rady Nar. — stron. sjon. ortodoks. „Mizrachi“). Lista 16. Kupiec, zam. w Warszawie, Królewska 16. Ur. 20. 2. 1870 r. w Warszawie. Gimn. i szkoła handl. w Warszawie. B. radny m. Warszawy. Poseł na Sejm ustaw. Czł. komisji przem.-handl. i czł. prezydjum Zrzeszenia posłów nar. żyd. Prez. Rady Semin. rabinackiego „Tachkemozi“ w Warszawie i organiz. „Mizrachi“ w Polsce. Czł. prezydjum Koła Żyd. w Sejmie. Wybrany równocześnie w okręgu 5 (Białystok) i 18 (Piotrków).

Mikołaj Serebrennikow. Lista 16. Urzędnik, zam. w Warszawie, Marszałkowska 49. Ur. w 1874 r. Wybrany równocześnie z listy państw. do Senatu.

Jakób Wojtiuk (Klub Ukraiński). Lista 16. Redaktor, zam. w Chełmie, Lubelska 80. Ur. 1894. Sekr. sejm. Klubu Ukraińskiego.

Berthold Moritz (Zjedn. Niem.). Lista 16. Rolnik, zam. w Folwarku Kijewskim, p. Chełmno. Ur. 3. 10. 1875. Służba w armji niem. podczas wojny europ. B. poseł do Sejmu pruskiego (2 lata). Przewodn. stow. rolniczego w Kijewie-Trzebczyk i czł. zarządu spółki rolniczej.

Artur Pankratz (Zjedn. Niem.). Lista 16. Literat i nacz. redaktor „Volkszeitung“, zam. w Bydgoszczy, Chrobrego 1 b. Ur. 1. 7. 1893 w Bydgoszczy. Studja filolog. (literatura i języki wschodnie) na un. w Halli. Służba w armji niem. 1914—1918 (tłumacz języków francuskiego, angielskiego, tureckiego i flamandzkiego). Radny m. Bydgoszczy.

Czł. stow. teatralnego, esperanc., stenograf., i socjalistycznego w Bydgoszczy. Artykuły w pismach socjalistycznych. Autor broszur lingwistycznych, romansów, noweli i dramatów. Przez władze polskie więziony 4 tyg. w Bydgoszczy za sprawy polityczne.

Błażej Stolarski (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Sługocicach, p. Brzeziny. Ur. 2. 2. 1880 w Cieblowicach, p. Opoczno. Samouk B. soltys przez lat 6 i b. wójt przez lat 8 gm. Będków. B. czł. rady gminnej, sejmiku w Łodzi i b. czł. wydz. powiat. w Brzezinach. B. czł. I Rady Stanu (ustąpił 2. 7. 1917) i b. minister rolnictwa w gab. Moraczewskiego. Posł na Sejm ustaw. (1919-1922) i czł. komisji spółdz. i rolnej (wiceprez.). B. prezes stronnictwa do 1922, b. prez. klubu sejm. P. S. L. „Wyzwolenie“. Czł. zarz. główn. stronnictwa. Artykuły w szeregu pism od 1907 r. Broszury: „Chłop polski a reforma rolna“, „Drobnemu rolnikowi rozważ to sobie“ i „Niedzielna pogawędka sąsiedzka o wyborach do Sejmu i Senatu“. Długoletni prez. Kółka Roln., b. instruktor i kilkoletni wiceprez. Centr. Zw. Kółek Roln. B. czł. Rady Nadzor. Wzaj. Ubezp. od ognia. Czł. Rady Nadzor. Spółdzielni Roln.-Handl. w Rokicinach.

Tomasz Nocznicki (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Rolnik, zam. w Lipiu, p. Grójec. Ur. w 1862 r. Samouk. (posiada bibliotekę o 2000 tom.). Sierżant 25 i 6 bryg. artyl. ros. (1883—1900). Podczas wojny europ. łącznik między komendą oddziałów strzeleckich w Warszawie i Krakowem. Czł. Okr. Komisji Ziemskiej w Warszawie. B. minister w rządzie Lubelskim i w gab. Moraczewskiego. B. prez. Kółek Roln. im. Staszica. Czł. zarządu Stow. roln.-handl. i zarządu powiat. Kółek Roln. p. Grójec. Artykuły w „Zorzy“, „Prawdzie“, „Siewbie“, „Zaraniu“ i „Wyzwoleniu“. Broszury: „Prawda o bezpartyjności“, „O przyszłości ludu rolnego“ i „O rozwiązaniu Sejmu“. Jeden z założycieli stronnictwa i pierwszy jego prezes (następnie wiceprez.). W 1906 więziony 7 tyg. w Grójcu i skazany na kilkotygodniowy pobyt zagranicą.

Ludwik Chomiński (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Drukarz — agronom i publicysta, zam. w Wilnie, Jagiellońska 5, m. 11. Ur. w 1890 w Olszewie, p. Święciany. Gimn. w Wilnie i studjum roln. Un. Jagiel. W lipcu 1920 r. jako ochotn. szef urz. gospod. grupy majora Kościatkowskiego, następnie urzędnik wojsk. Cofał się z Wilna w godzinę po wejściu bolszewików (14. 7. 1920) aż pod Modlin, powrót do Wilna z gen. Żeligowskim 9. 10. 1920. Czynny w org. akcji gen. Żeligowskiego. Za czasów okupacji niem. czł. Komitetu Polskiego i czł. zarządu jego komisji polit. Poseł na Sejm Wileński (prez. frakcji „Odrodzenie — Wyzwolenie“). Poseł na Sejm ustaw. (od marca 1922 — jedyny poseł z Litwy w „Wyzwoleniu“). Organizator i wiceprez. Kółka Roln. w Michaliszkach, sekr. gen. i czł. prezydium Tow. Rolniczego w Wilnie (1916—1918). Organizator i kier. wyższych kursów roln. w Wilnie (1916). Artykuły w szeregu pism. B. red. „Biuletynu Wileńskiego“ (tajny za okup. niem.), „Odrodzenia-Wyzwolenia“, „Wyzwolenia Ludu“ i „Gazety Krajowej“. Książki: „Litwa Środkowa a Polska“ 1921 i „Ustrój Litwy“ 1921. Organizator i wiceprez. Pol. Zw. Lud. „Odrodzenie“ (1919/21), prez. „Odrodzenia-Wyzwolenia“ (1922) i obecnie prez. P. S. L. „Wyzwolenie“ ziemi Wileńskiej i Nowogrodzkiej i wiceprez. stronn. P. S. L. „Wyzwolenia“. Czł. komisji parlament. klubu sejm P. S. L. „Wyzwolenie“ i prez. Koła posłów P. S. L. „Wyzwolenie“ z ziem wschodn. (13 posłów i 2 senatorów). Czł. komisji konstytucyjnej i spraw zagranicznych.

Dr. Kazimierz Bartel (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Prof. politechniki, zam. we Lwowie, Nabelaka 28. Ur. 3. 3. 1882. Politechnika we Lwowie (dokt. inż.), uniwer. (filozofja) we Lwowie i Monachjum. Od 2. 8. 1914 do maja 1918 służba w austr. pułku kolej. Od 1. 11. 1918 do 30. 6. 1919 w W. P.: obrona Lwowa, szef kolejnictwa polowego w Szf. Gen. w Warszawie. Odznaczony „Virtuti Militari“ i „Krzyżem Walecznych“. Minister kolei w 1919 i 1920 21 r. Czł. stow. naukowych. Artykuły treści ogólnej w różnych pismach. Książki

z dziedziny geometrii wykreślnej w języku polskim i francuskim. Przewodniczący kom. komunikacyjnej.

Kazimierz Bagiński (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Dziennikarz, zam. w Warszawie, Chmielna 134, m. 5. Ur. 3. 3. 1890. Gimm. w Lublinie i 2 lata politechniki we Lwowie (1912/14). Czł. „Strzelca“ we Lwowie, współzałożyciel i komendant oddziału lotnego P. O. W. i kier. akcji bojowej w Lubelszczyźnie (1915). W 1920 r. ochotnik 201 p. p., przydzielony do Zw. Obrony Ojczyzny (kier. propagandy). Odznaczony „Virtuti Militari“. Posel na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. kom. wojsk. i konstytuc. Publicysta i redaktor szeregu pism. Współzałożyciel P. S. L. „Wyzwolenie“, b. kier. pracy organiz. stronnictwa. W 1918 delegowany przez stronnictwo do Lublina w celu powołania rządu Lubelskiego. Kier. akcji wyb. stron. w 1919 i 1922. W lutym 1923 delegat stron. do Ameryki Półn. Więziony przez 2 tyg. w 1905 za strajk szkolny w Warszawie i 2 tyg. w Lublinie w 1916. Sekr. klubu sejm. P. S. L. „Wyzwolenie“.

Hipolit Śliwiński (P. S. L. „Lewica“). Lista 3. Architekt, upr. budowniczy i szef biura techn.: H. Śliwiński i Uderski, zam. we Lwowie, Kadecka 6. Ur. 8. 8. 1866 w Gródku Jagiellońskim. Szkoły średnie zawod. z egzam. rządowym. B. czł. Zw. Strzel., Komisji Skonfed. Stronnictw i N. K. N. Radny m. Lwowa od 1901, poseł do parl. austr. 1911—1918, czł. komisji rządzącej dla Małopolski 1919—1920. Czł. komisji rozbudowy m. Lwowa. Posel na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji spraw zagran., spraw miejskich, robót publ., odbud. kraju i subkom. rozbud. miast. Prez. spółki przem. budowniczych lwowskich, zakładów przemysłowo-budowlanych. B. wiceprez. Stow. Mechaników Polskich i b. wiceprezes Banku Stow. Mech. Pol. Prez. spółki wydawn. „Wiek Nowy“ i zakładów drukarskich „Prasa“. Czł. wydz. licznych stow. humanit. i spółdzielczych. Artykuły w k'łku pismach. Autor nagrodz. I nagrodą konkursową projektu budowy II Domu techników, nowego uniwersytetu we Lwowie i szeregu innych projektów. B. wiceprez. Pol.

Stron. Postęp. w Małopolsce i b. wiceprez. Stron. Demokrat. w Warszawie. Mandat z listy państw. P. S. L. „Wyzwolenie“ zatrzymał wbrew stronnictwu i nie został przyjęty do klubu.

Tadeusz Józef Seib (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Kier. szkoły w Krościenku Wyżnem. Ur. w 1887 r. w Krakowie. Seminarjum naucz. w Krośnie i szkoła nauk polit. w Warszawie. Rezerwista 18 p. austr. obr. kraj. (na froncie Karpackim do marca 1915, zwolniony jako inwalida). Podczas inwazji bolszew. czł. Kom. Obrony Państwa (akcja werbunkowa ochotników). Posł na Sejm ustaw. (1919—1922) i czł. komisji oświat. i spóldz. Sekr. klubu P. S. L. „Lewicą“. B. organizator Rad Chłopskich i b. czł. Rady Nacz. i prez. wojew. Rady Chłopskiej na wojew. Lwowskie. B. przewodniczący Ogniska naucz. w Krośnie, czł. i organiz. Kółek Roln., spółki oszczędn. i pożycz. i kooperatyw roln. i spożyw. Artykuły w pismach ludowych.

Tadeusz Niedzielski (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Redaktor „Poradnika Kółek i Stow. Roln.“, zam. w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 27, m. 3. Ur. w 1889 r. B. czł. P. O. W., w 1920 r. przydzielony do Zw. Obrony Ojczyzny. Czł. zarz. główn. Centr. Zw. Kółek Roln., Tow. Popier. Przem. Lud. i Pol. Org. Wolności. Czł. prezydium Zw. Teatrów Lud., Zw. Strzel. i Kasy przeźorności Centr. Zw. Kółek Roln. Artykuły w „Poradniku“, „Wyzwoleniu“ i „Odrodzeniu“. Założ. „Odrodzenia“ w Wilnie, czł. zarz. główn. stronnictwa (od 1919, w 1920 r. sekretarz). Kilka miesięcy więziony przez Rosjan w Warszawie za strejk szkolny i udział w ruchu młodzieży postępowo-niepodległościowej.

Dr. Feliks Perl (P. P. S.). Lista 2. Redaktor „Robotnika“, zam. w Warszawie, Nowowiejska 24. Ur. w 1871 r. Gimn. i wydział prawny Un. Warszawskiego, nauki społeczne w Szwajcarii i doktorat filozofii w Bernie. Posł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji prawniczej i zagran. Czł. delegacji pokojowej w Rydze. Czł. Rady Nacz. i Centr. Kom. Wykonawczego P. P. S. Artykuły w szeregu pism. Autor książek: „Sismondi i Marks“,

„Wilhelm Liebknecht“, „Płaca robotnicza a strejki“, „O bolszewikach i bolszewiźmie“ i innych. W 1892 aresztowany w Berlinie za współpracownictwo w „Gazecie Robotniczej“ i wydalony z Prus. W 1893 wydalony z Francji na żądanie ambasady rosyjskiej. Więz. przez 10 mies. w Wilnie i 8 mies. w Warszawie.

Bronisław Ziemięcki (P. P. S.). Lista 2. Technik, zam. w Warszawie, Litewska 2. Ur. 27. 1. 1886. Gimn. w Mińsku Lit., politechnika (budowa maszyn) we Lwowie i wydz. mech. Wyższ. Szkoły Techn. w Moskwie. Od 1917—1918 sekr. i referent Depart. Pracy i Opieki Społecznej. W gabinecie Moraczewskiego minister pracy i opieki społ. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922) i czł. komisji admin., odbud. kraju i ochrony pracy (przewodn.). Czł. komisji parl. klubu sejm. P. P. S. Czł. Rady Nacz. i Centr. Kom. Wykonawczego P. P. S. B. prez. Centr. Kom. Wykonawczego, z którego to stanowiska ustąpił w listopadzie 1922 z powodu choroby. Artykuły w „Robotniku“ i „Trybunie“. W 1915 więziony przez Moskali przez 3 mies., w 1916 więziony przez Niemców w Warszawie, następnie wysłany do obozu jeńców w Szczypiornie i Hawelbergu. Zwolniony po 5 miesiącach.

Dr. Herman Diamand (P. P. S.). Lista 2. Prawnik, zam. we Lwowie, Mitkowskiego 11. Ur. 30. 3. 1860 we Lwowie. Wydział prawny un. we Lwowie i Wiedniu. B. sierżant 30 p. p. austr. Radny m. Lwowa. B. czł. podkomisji sejmowej Rady Stanu i b. naczelnik wydz. górn. Polskiej Komisji Likwid. B. poseł do parl. austr. (1907—1918). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji kontroli długów, odbud. kraju, przem.-handl. (przewodn.), robót publ. i skarb.-budżet. (wiceprez.). B. wiceprez. Związku kooperatyw robotniczych. Czł. Rady Nadz. Pol. Banku Kraj. Nacz. dyrektor Banku Ludowego S. A. Współpracownik pism: „Robotnik“, „Naprzód“, „Dziennik Ludowy“ i „Trybuna“. Książki: „Tablice statystyczne“, „Położenie Galicji przed wojną“ i „Vademecum statystyczne“. Współzałoż. P. P. S. D. w Małopolsce, przedstawiciel P. P. S. w Międzynarodowem biurze socjalistycznym od 1914

do 1921 r. B. delegat do rokowań gospod. z Niemcami (1919). Czł. kom. parlam. klubu sejm. P. P. S.

Antoni Szczerkowski (P. P. S.). Lista 2. Tkacz, zam. w Pabjanicach, Fabryczna 34. Ur. 16. 5. 1881 w Gorzewie, p. Łask. Szkoła 3-kl. gminna. Służba 5 mies. w armji ros. Podczas inwazji bolsz. agitacja za wstępowaniem do wojska. Radny m. Pabjanic. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji spółdz. (przewodn.), przem.-handl. i kom. dla badania kryzysu przemysł. Referent mniejszości ustawy o spółdzielniach. Wnioskodawca w sprawie kredytów dla przemysłu i wypłacania zapomóg bezrobotnym. Org. Zw. Zaw. Rob. Przem. Włókien. w Polsce i przewodn. (od 1916 r.). Wiceprez. Kom. Centr. Związków Zawod. Organizator Rob. Stow. Spoż. „Związkowiec” i Stow. Oświat. „Światło” w Pabjanicach. Artykuły w szeregu pism i sprawozdania Zw. Zaw. Rob. Przem. Włókien. B. czł. C. K. R. (1916 do grudnia 1918) Lewicy P. P. S. W łonie tej partji na czele zwolenników niepodl. Polski wytworzył silną opozycję, która 2. 12. 1918 połączyła się z P. P. S. Czł. Centr. Kom. Wyk. P. P. S. Pięciokrotnie aresztowany i więziony przez Moskali w Łodzi. W 1916 poszukiwany przez Niemców i zmuszony się ukrywać z powodu wydania odezwy przeciw przymusowemu zabieraniu robotników do Niemiec.

Zygmunt Zaremba (P. P. S.). Lista 2. Przewodn. Rob. Stow. Spółdz., zam. w Warszawie, Polna 66, m. 54. Ur. w 1894 r.

Adam Kuryłowicz (P. P. S.). Lista 2. Kolejarz, zam. we Lwowie, Szumlańskich 8. Ur. 1892. Przewodniczący Zw. Zaw. Kolejarzy.

Józef Adamek (P. P. S.). Lista 2. Sekretarz Zw. Zaw., zam. w Katowicach. Ur. 26. 2. 1875 w Ostrowie. Szkoła ludowa i kursa naukowe wyższej szkoły związków zawodowych. St. żołnierz 28 p. artyl. polnej niem. w Pirna (1895/97). Od 1915 do 1918 służba podczas wojny. Od 14 r. życia górnik. B. sekr. Zw. górników w Niemczech i b. okręg. kier. tegoż Związku. Podczas plebiscytu i powstań górnośląskich jeden z głównych doradców komisji

plebiscytowej i polskich władz powstańczych. Delegat w celu propagandy o G. Śląsku na Międzynarodowym Kongresie Pracy w Londynie. Poseł na Sejm Śląski i czł. komisji aprowizac. (przewodn.), prawniczej i spółdzielczej. Inicjator przyjętego wniosku o udzielenie kooperatywom kontyngentu 100 000 ton węgla miesięcznie celem potaniania towarów i żywności ludności niezamożnej. Założyciel i I przewodniczący Centr. Zw. Zaw. Polskiego w Katowicach (60 000 czł.). B. redaktor „Gazety Robotniczej” (Bochum) i „Wolnego Związkowca” (Katowice). Artykuły w szeregu pism. Broszury agitacyjno-zawodowe. B. przewodn. i współorganizator P. P. S. na G. Śląsku (1902). B. kandydat partji do parlamentu niem. i delegat na międzynarod. kongresach socjalistycznych. Karany trzykrotnie grzywnami za obrazę urzędników pruskich w prasie.

Franciszek Roguszcza (N. P. R.). Lista 7. Górnik — urzędnik prywatny, zam. w Katowicach. Ur. 16. 11. 1880 w Górze, p. Jarocin. Ukończył polskie uniwersytety ludowe na zachodzie Niemiec i w Katowicach. Służba 3-letnia w 9 pruskim pułku ułanów i 4 lata podczas wojny we Francji i Rosji. W 1919 r. radny m. Wattenscheid (Westfalja). Radny m. Katowic. Czł. „Sokoła” i innych stow. kulturalnych i dobroczynnych. Czł. Rady Nadzor. Z. Z. P. Artykuły w „Wiarusie Polskim”, „Polaku” i „Głosie Porannym”. Prezes N. P. R. na G. Śląsku.

Antoni Ciszak (N. P. R.). Lista 7. Ślusarz, zam. w Poznaniu, Wierzbicice 66. Ur. w 1881 r. w Pniewach, p. Szamotuły. Szkoła ludowa w Pniewach. Radny m. Poznania. Czł. stow. oświat. i kulturalnych. Artykuły w „Prawdzie”. Generalny sekr. N. P. R. na wojew. Poznańskie.

Karol Popiel (N. P. R.). Lista 7. Redaktor nacz. „Głosu Robotnika”, zam. w Toruniu, Mickiewicza 85. Ur. 28. 10. 1887. Uniw. Lwowski (1908 do 1912). Służba w Leg. Pol. B. radca min. Min. Spraw Wewn. (1918/20). Radny m. Torunia, czł. Pomorskiego Sejmiku Wojew. i Pomorskiego Wydz. Kraj. B. prez. „Kuźnicy” we Lwowie (1911/12)

i b. przewodn. Zw. Pol. Młodz. Niepodl. „Zarzewie“ (1911/12). Organizator i główny agitator N.P.R. podczas wyborów do Sejmu na Pomorzu (maj 1920). Czł. Rady Nadzor. N. P. R. i Gł. Komitetu Wykon. W 1915 więziony przez Moskali kilka tygodni.

Dr. Rubin Jonasz (Koło Żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małopolski: stron. sjonistyczne). Lista 17. Adwokat; zam. w Stanisławowie, Smolki 4. Ur. w 1870 r. w Stanisławowie. Uniw. w Wiedniu. Wiceprez. izrael. gm. wyzn. Dyrektor spółdzielni „Związek Kredytowy“. Czł. Rady Partyjnej i prez. Komitetu wykon. stron. sjon. w Stanisławowie. Wiceprez. sejm. komisji komunikacyjnej

Dr. Szymon Federbusch (Koło żyd. w Sejmie — Zw. żyd. posłów Wsch. Małopolski: str. sjon. — ortodoks. „Mizrachi“). Lista 17. Dziennikarz, zam. we Lwowie, Obozowa 4. Ur. w 1890 r. w Narolu. Studja na un. we Lwowie, Krakowie i Wiedniu. Doktorat filozofji i socjologii. Czł. zarz. stow. dla szkół hebrajskich „Mittet“ we Lwowie. Artykuły przeważnie w pismach hebrajskich, kraj. i zagran. Książki: „Poznanie i żydostwo“, „Rozwój pojęcia prawdy w świetle etyki socjologicznej“ i inne.

Zastępcy listy 8: Bolesław Zajączkowski, naucz. gimn., Warszawa, Mokotowska 52; Bolesław Łangowski, prawnik, Gdańsk, Rynek Kaszubski 14; Stanisław Jasiukowicz, prawnik - rolnik, Warszawa, Nowy Świat 2; Dr. Stanisław Koncewski, urzędnik państw., Warszawa, Mokotowska 14; Stefan Bryła, prof. politech., Warszawa, Lwowska 9; Adam Żółtowski, prof. uniw., Poznań, Ogrodowa 9; Antoni Rudnicki, rolnik, Warszawa, Chmielna 5; Klemens Łazarowicz, lekarz, Warszawa, Żórawia 19; Zbigniew Żółtowski, rolnik, Warszawa, Mokotowska nr. 61; Tadeusz Sieheń, rolnik, Wołkowysk, Kościuszki 63 a; Stanisław Gieysztor, inżynier, Warszawa, Koszykowa 35; Stanisław Bresiński, kołodziej, Poznań, Grottgera 2; Antoni Peretjatkowicz, prof. un., Poznań, 3 Maja 7; ks. Antoni Sykułski, Radom; Wiesław Gassowski, inż., Warszawa, Aleje Jerozolimskie 6; Mikołaj Maksyś, geometra, Warszawa,

Koszykowa 73; Dr. Celestyn Rydlewski, lekarz, Poznań, Szkolna 11; Romuald Gogolewski, sędzia Pułtusk. 3 Maja 33; Adam Ruszczyński, prez. sądu okręg., Leszno, Kościuszki 3; Zygmunt Czarnecki, urzędnik państw., Koźmin; Zygmunt Tałasiewicz, sędzia Rzeszów, ul. Ks. Józefa; Stanisław Janczewski, adwokat, Warszawa, Żórawia 9; Stefan Surzycki, prof. un., Warszawa, Smoleńska 13; Bronisław Niklewski, prof. un., Poznań-Sołacz; Józefa Klawerowa, przew. Koła Pracy Kobiet, Warszawa, Kredytowa 1; Jan Dziedzic, naucz. gimn., Chełmno, Dworcowa 38; Jan Rudziński, urzędnik, Warszawa Kredytowa 1; Adam Szymański, literat, Warszawa, Kopernika 7; Józef Braniewicz, rolnik, Opalenica, p. Grodzisk.

Zastępcy listy 1: Stefan Brzeziński, urz. państw., Warszawa, Wilcza 72, m. 3; Adam Krężel, rolnik, Borowa, p. Pilzno; Dr. Mieczysław Michałkiewicz, prof. gimn., Poznań, Górna Wilda 61; Piotr Sóbczyk, rolnik, Piaski, p. Jędrzejów; Romuald Węckowicz, urz. państw., Wilno, pl. Napoleona 8; Józef Rączkowski, dziennikarz, Kraków, Plac Marjacki 8; Władysław Grzędzielski, sędzia apclac., Lwów, Dwerneckiego 50; Eugenjusz Starczewski, prawnik, Wilcza 53; Albin Jura, prof. gimn., Kraków, Zyblikiewicza 11a; Franciszek Zawadzki, prof. semin., Łowicz; Stanisław Płocha, naucz., Kazmierza Mała, p. Pińczów; Jakób Zachemski, dyr. gimn., N-Targ.

Zastępcy listy 16: Wasyl Trofimluk, naucz., Poczajów; dr. Nordewin Koerber, prawnik i rolnik, Nowe Jankowice, p. Grudziądz; Anatol Liliejew, prawnik, Grodno, Magistracka 5; Stanisław Rosenberg, drukarz, Warszawa, Rymarska 6; Kazimierz Heckel, redaktor, Lwów, Zielona 9; Dr. Wilhelm Berkelhammer, adwokat, Tarnów, Wałowa 32; Mendel Eilenberg, radny m. Warszawy, Długa 8a; Emil Kaschube, rolnik, Kopydtów Nowy, p. Słupca; Andrzej Głuszcuk, rolnik, Korszów, p. Łuck; Mejelech Neufeld, biuralista, Warszawa, Marjańska 8; Albrecht Luedecke, kupiec, Grudziądz, Sadowa 12; Mykoła Bałamut, naucz., Matów, p. Horochów

Zastępcy listy 3: Stefan Żak, handlowiec, Gniezno, Bednarski Rynek 7; Franciszek Szymański,

rolnik, Bronowo, p. Łomża; Karol Kirst, prawnik, Warszawa, Złota 59 a, m. 15; Stanisław Twardo, urz. państw., Warszawa, Klonowa 20; Przemysław Podgórski, insp. pracy, Częstochowa, Kilińskiego 4; Helena Radlińska, instruktorka oświat. Kółek Roln., Warszawa, Brzozowa 12; Leon Majewski, komisarz ziemski, Wilno, Belmont 34; Adolf Maćkow, urzęd. Min. Kolei, Pruszków, Klonowa 13.

Zastępcy listy 2: Aleksy Rzewski, prezydent m. Łodzi, Kilińskiego 99; Tadeusz Hołówko, publicysta, Warszawa, Hoża 50; Antoni Pajak, redaktor, Biała, plac Wolności; Dorota Kłuszyńska, ławniczka Magistratu, Łódź, Gdańska 49; Emil Haecker, redaktor, Kraków, Dunajewskiego 5; Adam Próchnik, kier. archiwum, Piotrków, Bykowska 55; Stanisław Rapalski, sekr. kom. zaw., Łódź, Kilińskiego 144.

Zastępcy listy 7: Wacław Wojewódzki, inż., Łódź, Piramowicza 5; Kazimierz Dagnan, urz. państw., Warszawa, Przyokopowa 45; Tomasz Młokosiewicz, urz. państw., Poznań, Słowackiego 42.

Zastępcy listy 17: Dr. Kopel Schwarz, adwokat, Lwów, Rzeźbiarska 5; dr. Emil Schmorak, adwokat, Lwów, Fredry 9.

Część III.

S E N A T

1. Wyniki wyborów do Senatu w poszczególnych województwach.
 2. Podobizny i życiorysy senatorów.
 3. Wyniki wyborów do Senatu z listy państwowej.
-

Listy wyborcze do Senatu w myśl ordynacji wyborczej oznaczone zostały tymi samymi numerami, co przy wyborach do Sejmu.

Województwo Pomorskie

Senatorów 3.

Ludność: 939 495. Polaków: 754 907 (80,40%).
obcych: 184 588 (19,60%).

Ks. Feliks Bolt Dr. L. Janta-Pończyński Jul. Szychowski

	Uprawn. głos.	głosy waż.		głosy uniew.		% głos.	8	7	1	5	14
Brodnica . .	18800	15298	15036	257	81,34	10865	4115	54	—	2	
Helmino . .	14871	11824	11192	132	76,14	5878	5263	48	—	3	
Chojnice . .	23009	18203	18115	88	79,11	12755	5314	34	5	7	
Działdowo .	6479	4471	4369	102	69,00	2005	2352	7	—	5	
Gniew . . .	9461	7297	6835	462	77,12	4610	2198	8	1	18	
M. Grudziądz	10687	7305	7221	84	68,35	3795	3407	2	14	3	
Pow. Grudziądz	12571	8998	8745	248	71,53	2548	6158	36	3	—	
Kartuzy . .	20544	16514	16347	167	80,38	14013	2299	22	—	13	
kościerzyna.	15835	13241	13051	190	83,61	9448	3584	9	—	10	
Lubawa . .	18850	15834	15766	68	89,30	12802	2917	47	—	—	
Puck . . .	9294	7524	7435	89	81,27	4067	3295	70	—	3	
Polno . . .	9599	7632	7416	216	79,50	2501	4898	15	—	2	
Pragard . .	21285	16967	16884	83	79,70	12781	4082	18	—	3	
Świecie . .	26632	19864	19542	322	74,58	10622	8841	75	—	4	
Teców . . .	11770	8926	8797	129	75,75	4749	4045	—	1	2	
Miasto Toruń	14343	11246	11127	119	78,40	8125	2996	2	4	—	
Powiat Toruń	15860	12281	12212	69	77,43	6535	5629	47	—	1	
Tuchola . .	10812	9175	9130	45	84,86	5814	3301	15	—	—	
Wąbrzeźno .	13426	10604	10464	140	78,48	5600	4764	100	—	—	
Wejherowo .	13898	10044	10034	60	72,63	6504	3409	89	—	32	
Razem . .	298026	232788	229718	3070	78,11	146017	82867	698	28	108	

Dzielnik wyborczy: 73 008

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 3-ci,
" 7 " 1 mandat: 2-gi.

Ks. Feliks Bolt (Z. L. N.). Lista 8. Wika-
rjusz-administrator, zam. w Srebrnikach, p. Wąbrze-
żno. Ur. w 1864 r. w Barłoźnie, p. Starogard. Gimn.
w Pelplinie i Chełmnie, studja teolog. w Monasterze,
Monachjum i Pelplinie. Czł. Sejmiku powiat i wojew.
Poseł na Sejm ustaw. (maj 1920—1922) i przewodn.
komisji morskiej. Od 1891 r. praca na polu polity-
cznem, ekonom., finansow. i w kółkach rolniczych.
Czł. Patronatu Spółek, wicepatroni Zw. Spółdzielni
i czł. R. N. Banku Zw. Sp. Zarobk. w Poznaniu.
Przygodny korespondent kilku dzienników. Prezes
Rady Wojew. Z. L. N. na Pomorze.

Dr. Leon Janta-Polczyński. (Kl. Chrz.
Naj. — Str. Chrz. Roln.). Lista 8. Ziemianin,
zam. w Wysoce, p. Tuchola. Ur. w 1867 w Wysoce.
Studja praw.-ekonom. w Krakowie, Berlinie i Paryżu
(egzamin sędziowski). B. porucznik rez. kawalerji
niem. Od 1896 r. czł. Sejmiku i wydz. powiat.
Wiceminister w Min. w b. Dz. Pruskiej (VIII 1919)

Województwo Poznańskie

Senatorów 7.

Ludność: 1 974 057. Polaków: 1 628 522 (82,50%),
obcych: 345 535 (17,50%).

Ks. St. Adamski

Dr. Tad. Szuldrzyński

do VII 1921). Patron Kółek włosc. na Pomorzu (od 1898). Prez. Banku Ludowego, Spółki parcelac. i t. d. Wydawca „Gazety Gdańskiej” (1898—1905) i „Kłosów” (1900—1919). Prezes senackiego Klubu Chrześcijańsko-Narodowego.

Juljan Szychowski (N. P. R.). Lista 7. Adwokat, zam w Grudziądzu, Mickiewicza 2. Ur. 16. 8. 1876 Prawo i ekonomja na un. we Wrocławiu, Berlinie i Królewcu. Przewodn. Rady m. Grudziądza Wicemarszałek Sejmiku i Wydz. Kraj. Woj. Pomorskiego. Czynny udział w licznych stowarz.

Zastępcy listy 8: Zdzisław Pohlman, prof. gimn., Wejherowo, ul. Hallera. Dr. Paweł Ossowski, adwokat, Toruń, Chełmińska 4. Aleksander Frost, rolnik, Barłożno, p. Starogard.

Zastępcy listy 7: Dr. Otton Steinborn, lekarz, Toruń, Łazienna 19. Edward Peplowski, inżynier, Warszawa, Mokotowska 41.

Ks. Ant. Stychel

Wład. Grabski

Jan Kierczyński

Antoni Banaszak

Dr. Jerzy Busse

		Uprawn.	głosując.	gł. waż.	głosy uniew.
1	Miasto Bydgoszcz	27 796	22 619	22 568	51
2	Powiat Bydgoszcz	16 822	13 994	13 974	20
3	Chodzież	14 506	12 462	12 449	13
4	Czarnków	12 627	10 208	10 195	13
5	Gniezno	18 686	15 126	15 097	20
6	Gostyń	16 698	11 688	14 678	10
7	Grodzisk	12 146	10 904	10 896	8
8	Inowrocław	24 476	19 632	19 617	15
9	Jarocin ✓	17 535	15 548	15 535	13
10	Kępno	17 863	15 454	15 433	21
11	Kościan	15 963	13 662	13 651	11
12	Koźmin	11 444	10 219	10 194	25
13	Krotoszyn	15 191	13 398	13 385	13
14	Leszno	18 424	16 408	16 381	27
15	Międzychód	10 398	8 962	8 953	9
16	Mogilno	15 691	13 708	13 661	47
17	Nowy Tomyśl	18 170	15 918	15 908	10
18	Oborniki	17 790	15 691	15 664	27
19	Odolanów	15 111	13 464	13 453	11
20	Ostrów	16 273	13 793	13 778	15
21	Ostrzeszów	13 084	11 222	11 202	20
22	Pleszew	12 381	11 112	11 100	12
23	Miasto Poznań	64 775	52 501	52 514	87
24	Poznań Wschód	15 320	12 606	12 583	23
25	„ Zachód	14 488	12 497	12 487	10
26	Rawicz	16 899	14 780	14 763	17
27	Śmigiel	12 404	11 572	11 542	30
28	Śrem	18 922	16 650	16 634	16
29	Środa	16 443	14 352	14 336	34
30	Strzelno	12 486	11 092	11 068	23
31	Szamotuły	21 383	18 590	18 567	8
32	Szubin	14 920	12 837	12 829	130
33	Wągrowiec	16 323	14 034	13 898	29
34	Witkowo	9 799	8 778	8 749	11
35	Wolsztyn	17 859	16 649	16 638	24
36	Września	13 266	11 417	11 393	51
37	Wyrzysk	21 479	18 241	18 190	19
38	Żnin	12 987	11 737	11 718	51
Razem		658 550	566 625	565 671	954

Dzielnik wyborczy: 65276.

Lista 8 otrzymała 4 mandaty: 1, 2, 4 i 6-ty,

„ 7 „ 2 „ 3 i 7-my,

„ 16 „ 1 mandat: 5-ty.

Ks. Stanisław Adamski (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Prałat, zam. w Poznaniu, Ostrów, Tumski 3. Ur. 12. 4. 1875 w Zielonej Górze, p. Sza-

nr.	8	1	16	1	2	14	
134	13 776	3 202	5 501	32	57	—	1
138	6 907	2 161	4 782	122	2	—	2
141	4 084	2 265	6 067	30	2	1	3
144	5 791	1 835	2 301	268	—	—	4
144	8 688	4 191	2 160	29	28	1	5
146	5 978	4 746	946	3 003	—	5	6
177	6 474	3 667	653	98	—	4	7
181	9 770	5 085	3 132	60	1 560	10	8
186	4 548	7 022	778	3 179	7	1	9
1	6 600	3 162	2 914	2 754	3	—	10
107	9 915	2 619	401	686	—	—	11
170	4 004	3 496	901	1 790	—	3	12
119	6 126	3 680	1 961	1 613	—	5	13
15	9 093	2 250	4 568	458	3	—	14
110	3 909	2 977	2 039	24	—	4	15
16	7 696	3 397	2 479	22	68	—	16
160	6 264	3 166	6 381	30	67	—	17
172	8 148	3 178	3 443	248	647	—	18
170	7 418	1 500	3 663	862	7	3	19
176	8 430	2 860	361	1 911	216	—	20
177	3 609	1 902	1 800	3 889	2	—	21
175	4 224	3 588	801	2 484	—	3	22
180	43 386	6 734	1 844	175	367	8	23
186	7 857	3 346	1 205	92	83	—	24
186	7 818	3 891	651	72	54	1	25
186	5 729	3 810	2 993	2 230	—	—	26
189	9 110	1 150	1 121	161	—	—	27
180	9 509	4 487	1 122	1 453	59	4	28
187,28	8 326 ¹	3 995	679	1 075	261	—	29
183	5 919	3 895	829	49	366	—	20
186,93	8 403	7 392	2 144	613	14	1	31
180,04	5 601	2 707	3 942	135	433	3	32
187	7 615	3 084	2 746	268	149	—	33
187	5 331	2 146	878	373	—	1	34
182	10 285	1 023	5 025	266	39	—	35
186	5 193	4 232	775	967	176	—	36
184,92	8 089	4 308	5 467	321	5	—	37
188	7 202	1 933	1 983	150	137	2	38
04	806 869	130 552	91 386	31 992	4 811	61	

motuły. Semin. duch. w Poznaniu. B. komisarz Nacz. Rady Lud., prof. honor. Un. Pozn., czł. państw. Rady Spółdz. Patron Zw. Sp. Zarobk. Prez. Zw. Tow. Kobiet Pracujących. Kurator Banku Zw. Spółek Zarobk. Prez. Zw. Kapłanów „Unitas”. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919—1922). Czł. komisji administr. i rolnej. Podróże do Stanów Zjednocz. w 1920 i 1921 r. B. redaktor „Ruchu chrześcijań-

sko-społecznego“, „Robotnika Poznańskiego“ i „Gazety dla Kobiet“. Redaktor „Poradnika dla Spółek“ i wyd. „Przewodnika Chrześcijańskiej Demokracji“. Książki: „Zasady pracy spółkowej“, „O kasach oszczędności w stowarzyszeniach młodzieży“, „Szkoła wyznaniowa czy mieszana“, „Zadania Chrz. Demokracji w Polsce“ i inne. Dwukrotnie karany pieniężnie przez Niemców za przekroczenia prasowe w sprawie strajku szkolnego. Czł. Zarz. Gł. i prez. komisji organiz. Chrz. Nar. Str. Pracy. Wiceprezes Prezydium Klubu senackiego. Sekretarz Senatu.

Dr. Tadeusz Szuldrzyński (Klub Chrz. Nar. — Chrz. Nar. Stron. Roln.). Lista 8. Ziemianin, zam. w Bolechowie, p. Poznań-wschód. Ur. w 1864 r. w Poznaniu. Studja prawnicze i rolnicze w Lipsku i Berlinie (doktorat prawa w Jenie). Czł. wydz. powiat. i sejmiku wojewódz. B. czł. Nacz. Rady Lud. Prez. Centr. Tow. Gosp., wicepatron i czł. zarządu gł. Kółek Roln. Czł. Rady Nadzor. Zw. Producentów Rolnych, Banku Zw. Sp. Zarobk. i Banku Kwilecki, Potocki i Spółka.

Ks. Antoni Stychel (Z. L. N.). Lista 8. Prałat i proboszcz kolegiaty św. Marji Magdaleny (fara), zam. w Poznaniu, Klasztorna 11. Ur. 13. 6. 1859 w Dłusku. Gimn. w Poznaniu, inżynierja Berlin, po walce kulturowej teologja: uniw. Würzburg i semin. duch. Gniezno. B. poseł do Sejmu pruskiego (1898—1913) i Parlamentu niemieckiego (1904 do 1918). Poseł na Sejm ustaw. (9. 2. 1919—1922). Czł. komisji konstytuc. i oświat. (wiceprez.). Wicemarszałek Sejmu. Założ. Kat. Tow. Robotników Polskich w diecezji gnieźn.-poznańskiej i od 1892 prez. diecezjalny. Publikacje w sprawach społecz. i organizacyjnych. Książki: Mowy polityczne i mowy żałobne. Wicemarszałek Senatu.

Władysław Grabski (Z. L. N.). Lista 8. Ziemianin, zam. w Kurcewie, p. Jarocin. Ur. 1867 w La Corée (Departament Loire). Szkoła dróg i mostów w Paryżu. B. czł. Sejmiku powiat. B. założyciel i prez. Centrum Obywatelskiego (deklaracja z protestem przeciwko udziałowi ziemian na raucie w zamku cesarskim w 1913 r.). Udział w zjazdach

międzypartyjnych w Szwajcarii podczas wojny i międzyzaborowych w Krakowie w 1916 r. B. czł. Nacz. Rady Lud. B. czł. Centr. Prow. Komitetu Wyborczego i b. prez. Powiat. Kom. Wyb. B. czł. zarządu Rady Narodowej Polskiej i Komitetu Narodowego Czł. R. N. Związku Ziemian i czł. zarządu Centr. Tow. Gospod. Poseł na Sejm ustaw. (1. 6. 1919 do 1922) i czł. komisji komunik. i regulamin. Referent ustawy o kolejach w czasie wojny, o układzie górnośląskim, o ugodzie kolejowej, o lokalnym ruchu granicznym, o rozbudowie sieci kolejowej w Polsce i innych. Artykuły w „Ziemianinie”, „Poradniku” i „Dzienniku Kujawskim”.

Jan Kierczyński (N. P. R.). Lista 7. Dyrektor Banku „Zjednoczenia”, zam. w Poznaniu, Aleje Marcinkowskiego 8. Ur. w 1879 w Powidzu, pow. Witkowo. Szkoła ludowa i samokształcenie. Służba w armji niem. (1915, 17). B. radny m. Herne i czł. magistratu. Założ. „Jedności” w Herne (1898). Czł. „Sokoła” i Kół Śpiewaczych. Inicjator pierwszego zjazdu śpiewaków polskich w Holandji (1904). B. sekr. okręg. Związku Sokołów. Założ. Tow. Przemysłowców w Herne, b. prez. Zw. Tow. Przem. na okręg westfalsko-nadreński. B. inicjator polskiej wystawy w Bochum (1913). Założ. i skarbnik Pol. Komitetu Wykon. Założ. i czł. zarządu Banku Robotników w Bochum (1917) i Banku Zjednoczenia w Poznaniu (1920). Artykuły w „Wiarusie Polskim” (Bochum) i „Narodowcu” (Herne). W sprawie wystawy w Bochum wytoczył mu rząd pruski 17 procesów i w sprawie „Sokoła” 5 procesów, zakończonych uwolnieniem.

Antoni Banaszak (N. P. R.). Lista 7. Adwokat, zam. w Ostrowie, Fabryczna 13b. Ur. w 1881 r. w Pięczkowie, p. Śrem. Prawo, ekonomja i historia sztuki we Wrocławiu, Monachjum i Berlinie. Od 1915—1918 st. szeregowiec armji niem., w wojsku polskim wiceprezes sądu doraźnego w Ostrowie. Czł. Rady m. Ostrowa, Sejmiku powiat. i wicemarszałek Sejmiku wojew. Prez. okręg. Kół śpiewaczych i prez. R. N. Spółdzielni Budowlanej. Od 1911 jako jedyny adwokat-Polak w Westfalji

(Bochum). Udział w pracy społecznej Z. Z. P. i obrońca w proces. politycznych. Artykuły w „Wiariusie Polskim” (Bochum). Książka: „Wykłady z prawa karnego i kryminalistyki dla policji państwowej” 1921. W jesieni 1914 przez 4 tygodnie w areszcie śledczym jako podejrzany o zdradę główną wobec Niemiec i szpiegostwo na korzyść Francji. Wiceprez. klubu sejm. N. P. R.

Dr. Jerzy Busse (Zjedn. Niem.). Lista 16. Ziemianin, zam. w Kruszwicy, p. Strzelno. Ur. w 1871 r. w Tupadłach, p. Szubin. Wydział prawny un. w Lipsku, Jenie i Wrocławiu. B. asesor sądowy. B. czł. Sejmiku powiat. w Szubinie (1900—1918), Sejmiku wojew. i Wydziału Krajowego (1915—1922). Poseł do Sejmu pruskiego (1908—1918).

Województwo Śląskie

Jan Jakób Kowalczyk

Ks. Paweł Brandys

		Uprawn.	głos.	głosy ważne	głosy umiejętne
1	Miasto Huta Królewska	25 812	18 143	18 072	71
2	Miasto Katowice	16 335	10 583	10 550	33
3	Powiat Katowice	75 691	53 641	57 295	346
4	Ruda	18 460	13 460	13 404	65
5	Świętochłowice	53 810	38 861	38 742	119
6	Lubliniec	11 206	6 803	6 786	17
7	Tarnowskie Góry	16 966	12 152	12 124	28
8	Pszczyna	44 740	31 278	31 162	51
9	Rybnik	51 714	29 975	29 929	46
10	Cieszyn	20 694	12 901	12 843	58
11	Miasto Bielsko	9 057	5 095	5 044	51
12	Powiat Bielsko	19 297	13 075	13 040	35
	Razem	333 882	245 910	244 991	919

Zastępcy listy 8: Stanisław Grzegorzewicz, murarz, Poznań, Łazarska 61. Mieczysław Chłapowski, rolnik, Sobiejuchy, p. Żnin. Romuald Paczkowski, prof. un., Poznań, plac Nowomiejski 9. Ludwika Rybicka, doc. un., Poznań, Mielżyńskiego 26. Józef English, dyrektor banku, Poznań, Wały Wązów 23.

Zastępcy listy 7: Wojciech Wieczorek, sekretarz związkowy, Poznań, Dolna 1. Wojciech Grześkowiak, kooperatysta, Poznań, Krzyżowa 8. Kazimierz Sargalski, sekr. sąd., Starogard.

Zastępcy listy 16: Fritz Partickel, adwokat, Grudziądz, Mickiewicza 28. Herman Dietz, radca sanit., Bydgoszcz, Gdańska 123.

Senatorów 4.

Ludność: 1 125 528. Polaków: 788 652 (70,10%), obcych: 336 876 (29,90%).

Tomasz Szczepónik

Kurt Mayer

	8	16	1	2	7	23	
28	4 241	12 109	1	314	1 275	132	1
76	2 843	7 040	2	227	408	30	2
87	18 504	17 783	107	8 956	7 632	313	3
96	5 914	1 817	14	2 061	3 592	6	4
21	18 074	11 190	4	5 661	3 865	448	5
70	5 719	888	53	71	55	—	6
62	6 992	3 595	52	575	905	5	7
76	15 328	4 688	184	1 875	6 224	15	8
46	15 011	5 276	577	2 762	6 100	—	9
34	5 931	1 861	2 328	2 683	40	—	10
26	1 274	2 206	248	631	185	—	11
40	4 230	3 400	944	4 579	84	8	12
57	107 061	72 201	4 514	29 895	30 363	957	

Dzielnik wyborczy: 36 100.

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 3-ci,
 „ 16 „ 2 „ 2 i 4-ty.

Jan Jakób Kowalczyk (Z. L. N.). Lista 8. Publicysta — komisarz rządowy Izby Handlowej i Przemysłowej w Katowicach. Ur. 25. 7. 1872. Prawo na un. we Wrocławiu. B. czł. Nacz. Rady Lud. i Tymcz. Rady Wojew. na Śląsku. B. konsul we Wrocławiu. Czł. różnych stow. w Polsce, Ameryce i Danji. Organizator Wystawy Polskiej w Katowicach (1923). B. red. „Górnoślązaka“ (1902/6), „Dziennika Polskiego“ (Detroit), „Dziennika dla Wszystkich“ (Buffalo). B. współpracownik „Gazety Porannej“ i „Gazety Warszawskiej“. B. korespondent podczas wojny z Danji do „Gazety Porannej i Warszawskiej“, „Gazety Polskiej“ (Moskwa), „Dzien. Kijowskiego“, „Głosu Narodu“, „Kurjera Poznańskiego“ i „Dziennika Związkowego Zgoda“ (Chicago). W Danji wydawca „Polaka“. Książki: „Prussian Poland“ (1917 — książka rozeszła się po całym świecie anglo-saskim) i „Pategia“ (książka o życiu gospodarczem w Polsce — 1917). Organizator Polaków w Danji i pomoc przy organizowaniu armji Hallera. Od 1896 r. praca w stron. N. D. Wiąż. przez Niemców trzykrotnie ogółem 7½ mies

Ks. Paweł Brandys (Nar. Chrz. Stron. Pracy). Lista 8. Proboszcz, zam. w Michałkowicach, p. Katowice. Ur. 4. 12. 1869 w Pawłowicach, p. Pszczyna. Teologja na un. we Wrocławiu. Poseł do Parlamentu niem. (1907—1918) i do Sejmu ustaw. (1919—1922). B. przewodn. Kasy poż.-oszczędn. w Dzierżgowicach. Żywa działalność podczas plebiscytu na G. Śląsku. Kilkakrotnie ścigany przez sąd pruski. Przez „Grentzschutz“ zmuszony do wyjazdu z G. Śląska i swej parafji Dzierżgowice, pow. Kozielski. Po trzecim powstaniu kilkakrotnie napadnięty przez pruski „Orgesch“. Organizator filji stron. i czł. zarz. Chrz. Zjedn. Nar. na G. Śląsku.

Tomasz Szczepoń (Zjedn. Niem.) Lista 16. Radca szkolny, zam. w Katowicach. Ur.

w 1860 r. Semin. naucz. w Pyskowicach, szkoła rysunkowa dla rzemieślników i egzam. państw. Szeregowiec armji niem. B. czł. Zgrom. Nar. Niem w Wejmarze i b. poseł do Parlamentu niem. do chwili podziału G. Śląska. Poseł do Sejmu śląskiego. Czł. organizacji nauczycielskich. Liczne artykuły polityczne i pedagogiczne. Wiceprez. klubu senackiego Zjedn. Niem.

Kurt Mayer (Zjedn. Niem.). Lista 16. Sekretarz związkowy, zam. w Król. Hucie, Bytomska 13, tel. 1300. Ur. 17. 10. 1879 w Katowicach. Szkoła ludowa. Służba w piechocie niem. na Wschodzie i Flandrii podczas wojny. Poseł na Sejm śląski. Więziony przez władze niem., rosyjskie i polskie.

Zastępcy listy 8: Wojciech Sosiński, kupiec i b. poseł, Siemianowice, Barbary 1.

Zastępcy listy 16: Juljusz Kalus, kupiec, Katowice. Artur Gabrisch, mistrz kominiarski, Łódź, 3 Maja 5.

Województwo Krakowskie

Senatorów 7.

Ludność: 1 990 399. Polaków: 1 850 838 (93%),
obcych: 139 561 (7%).

Wład. Długosz

Andr. Średniawski

Stan. Nowak

Franciszek Ścibor

R. Biskup Dr. Sapieha

		Uprawn.	głosuj.	gł.waż.	gł.un.	%gł.	1	8
1	Miasto Kraków	77095	48316	48214	102	62,67	322	231
2	Powiat Kraków	23588	15093	14996	97	63,98	6407	304
3	Biała . . .	28304	16711	16487	224	59,04	1329	87
4	Bochnia . . .	36733	26313	26205	108	71,63	13432	484
5	Brzesko . . .	33619	22978	24953	25	74,29	18100	149
6	Chrzanów . .	38877	24227	24074	153	62,31	2797	841
7	Dąbrowa . . .	22619	17227	17188	39	76,16	11553	7
8	Gorlice . . .	26470	13195	13122	73	49,85	3911	2
9	Grybów . . .	17333	10212	10191	21	58,92	6165	1
10	Jasło . . .	27677	18001	18084	117	65,97	8909	3876
11	Limanowa . .	25850	16311	16202	109	63,10	9644	2467
12	Mielec . . .	23680	16595	16365	230	70,08	9057	2530
13	Myślenice . .	31377	16791	16709	82	53,51	9708	2671
14	Oświęcim . .	17316	10078	10027	51	58,20	2092	1558
15	Pilzno . . .	15501	11577	11549	28	74,68	9291	3
16	Podgórze . .	13161	7506	7462	44	57,03	1962	2063
17	Ropczyce . .	25499	19030	18903	127	74,62	12176	2107
18	Nowy Sącz . .	43135	26822	26690	132	62,15	11359	7147
19	Spisz i Orawa .	8659	2475	2452	23	28,56	1135	11
20	Nowy Targ . .	28316	18224	18126	98	64,35	6419	72
21	Tarnów . . .	37064	26201	26152	49	70,69	13171	36
22	Wadowice . .	28830	17137	17042	95	59,43	5234	44
23	Wieliczka . .	23101	15781	15727	54	68,31	8136	31
24	Żywiec . . .	37590	19925	19767	158	53,10	4776	9299
	Razem . .	691394	438926	436687	2239	63,43	177090	106516

Dzielnik wyborczy: 44 372.

Lista 1 otrzymała 4 mandaty: 1, 3, 5 i 7-my,

„ 8 „ 2 „ 2 i 6-ty,

„ 2 „ 1 mandat: 4-ty.

Dr. Emil Godlewski

Jan Englisch

2	3	5	7	12	13	15	Lista bezp. samodz.	Związek Narod. Żydowski	Inw. Kom.wyb. i zdm. pracow. wojsk. publiczn.	25	25
							23	24	25		
12917	8	100	25	87	11	—	—	11556	8	13	1
3272	1606	3	2	168	386	—	—	89	13	4	2
5086	481	12	114	87	2	—	1	578	—	13	3
2722	52	—	1	3604	215	—	—	1320	5	3	4
7831	12	—	1	3219	221	—	—	1681	13	30	5
9747	304	90	153	98	23	—	—	2440	—	3	6
55	25	—	24	1012	58	—	—	940	7	6	7
3158	91	2	—	66	2552	2	8	1137	—	3	8
448	8	—	—	2042	13	—	—	544	—	5	9
1325	800	7	—	614	1223	18	—	1310	2	—	10
706	11	1	—	2714	202	—	—	458	1	—	11
281	77	5	2	1496	1274	363	—	1275	—	1	12
670	1501	2	2	1822	7	1	—	327	—	—	13
3167	1539	2	12	365	35	—	—	2541	3	3	14
140	122	—	—	1171	60	—	—	442	4	3	15
3109	177	1	6	66	127	—	—	47	4	—	16
536	136	—	—	2570	28	—	2	1348	—	—	17
3198	3	2	—	2292	19	3	—	2667	—	—	18
4	7	—	2	146	17	—	—	16	—	1	19
547	387	3	5	2132	592	—	96	687	3	1	20
1818	1	—	41	4632	30	—	2	3284	6	8	21
2149	4136	1	1	626	13	—	1	474	—	—	22
3707	3	7	1	105	29	—	—	611	1	—	23
4381	519	—	58	326	6	—	—	395	5	2	24
3934	12010	238	448	34277	7043	387	110	34277	75	99	

Władysław Długosz (P. S. L. „Piast“).

Lista 1. Przemysłowiec naftowy i ziemianin, zam. w Siarach, p. Gorlice. Ur. 1864. Wyższa szkoła realna i studjum techniczne w Pradze. Marszałek pow. Gorlice. B. poseł na Sejm galic. (1908—1914) i do Parlamentu austr. (1911—1918). B. minister

dla Galicji. B. wiceprcz. Tow. Rolniczego w Krakowie, b. przewodniczący Izby pracodawców naftowych w Borysławiu. Prez. Zw. Pol. Przemysłowców Naftow. i Kraj. Tow. Naftow. we Lwowie. Prezes R. N. Pow. Banku Kredytowego i czł. R. N. Zakładów Tkackich w Krośnie S. A. i „Tepege“ S. A. w Krakowie. Przewodn. Państw. Rady Naftowej. B. wiceprezes P. S. L. (1911/12).

Andrzej Średniawski (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Górnej Wsi, p. Myślenice. Ur. 30. 11. 1857 w Górnej Wsi. Szkoła ludowa w Myślenicach. Propagator Tow. Strzel. przed wojną. B. poseł na Sejm galic. i do Parl. austr. (1907 do 1918). Czł. Rady Szkolnej Okr. i wicemarszałek powiatu Myślenice. Poseł na Sejm ustaw. (1919 do 1922) i czł. komisji administrac., skarb.-budżet. i przem.-handl. Dyrektor Powiat. Kasy Oszczędn. Wiceprez. R. N. Polskiego Banku Krajowego. Przewodniczący Spółki Mleczarskiej i Kółka Rolniczego. Czł. zarządu Małop. Tow. Roln. i „Niw“ . Wiceprezes Tow. Roln. w Myślenicach i Spółki Wyd. „Piast“ . Prez. ochotn. straży pożarnej. Prez. R. N. Fabryki przetworów owocowych S. A. i czł. R. N. Fabryki Kapeluszy S. A. w Myślenicach. Artykuły w „Przyjacielu Ludu“ (do 1913) i „Piaście“ . B. wiceprezes P. S. L. (prez. klubu w parl. austr. P. S. L. 1913/15). Czł. komisji parl. klubu sejm. P. S. L.

Stanisław Nowak (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Nauczyciel, zam. w Krakowie. Ur. w 1859 r. Seminarjum nauczycielskie. Radny m. Krakowa. Prez. Zw. polskiego nauczycielstwa szkół powszech.

Franciszek Ścibor (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Sędzia sądu okręg. w Tarnowie. Ur. 1862. Wydział prawny Un. Jagiel. w Krakowie.

Ks. Biskup Dr. Sapieha (Klub Chrz. Nar. — hospitant). Lista 8. Ks. Biskup Krakowski. Ur. w 1867 r. B. prałat domowy papieski. B. poseł do Sejmu galic. i czł. austr. Izby Panów. Założ. Komitetu Książęco-Biskupiego w Krakowie.

Dr. Emil Godlewski (Z. L. N.). Lista 8. Profesor biologji i embriologji na wydz. lekarskim Un. Jagiel., zam. w Krakowie, Aleje Krasińskiego 19.

Ur. w 1875 r. w Hołosku Wielkim, p. Lwów. Gimn. i medycyna w Krakowie i studja w Monachjum i Neapolu. Jako lekarz służba podczas wojny w armji austr. i wojsku polskiem jako lekarz-pułkownik. Inicjator akcji zwalczania epidemji tyfusu plamistego. B. dziekan Un. Jagiel. B. nacz. komisarz do walki z epidemjami. Czł. czynny Akademji Umiejętności i Tow. Lekarskiego w Krakowie. Czł. Tow. Nauk. w Warszawie i członek-korespondent Tow. biologicznego w Paryżu. Autor licznych prac naukowych. Kawaler orderu „Polonia Restituta“.

Jan Englisch (P. P. S.). Lista 2. Dyrektor Kasy Chorych, zam. w Krakowie, Krótka 6. Ur. w 1861 r. w Krakowie. 3 klasy gimn. w Krakowie. Radny m. Krakowa i przewodn. klubu radzieckiego P. P. S. Przewodn. Komitetu Obw. P. P. S. dla zach. Małopolski. Za sprawy polityczne więziony ogółem 15 miesięcy w Krakowie.

Zastępcy listy 1: Michał Rudnik, rolnik i b. poseł, Buczków, p. Bochnia. Kazimierz Siekierski, burmistrz, Łapanów. Józef Kubisz, rolnik, Łyczawa, p. N. Sącz. Filip Włodek, rolnik, Łękawica, p. Tarnów.

Zastępcy listy 8: Aleksander Adelman, inż. i kupiec, Kraków. Michał Marek, rolnik i b. poseł, Łodygowice, p. Żywiec. Dr. Stanisław Roński, adwokat Kraków

Zastępcy listy 2: Dr. Daniel Gross, adwokat, Biała, Główna 6. Adam Matejko, prof. gimn., Kraków, Długa 80.

Województwo Lwowskie

Senatorów 9.

Ludność: 2 718 856. Polaków: 1 525 751 (56,1%),
obcych: 1 193 105 (43,9%).

Andr. Kędzior

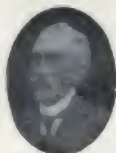
Dr. J. Ign. Nowak

Józ. Jachowicz

Witold Książę Czartoryski

Dr. Maksym. Thullie

		Uprawn.	głos.	głosy ważne	głosy uniew.	% głos.	1	8
1	M. Lwów	96844	55565	55452	113	57,39	301	26120
2	Pow. Lwów	50707	19167	19080	87	37,79	8749	5697
3	Bóbrka . .	25808	9863	9415	448	38,21	1649	5098
4	Brzozów . .	27433	17485	17429	56	63,73	9494	2341
5	Cieszanów .	30449	12572	12470	102	41,28	7432	2457
6	Dobromil .	21750	10383	10306	77	47,73	4300	3684
7	Drohobycz .	52174	22219	22180	139	42,77	2138	7172
8	Gródek . .	21652	6362	6313	49	29,38	2251	2556
9	Jarosław . .	43106	25577	25470	107	59,54	11845	9111
10	Jaworów . .	24599	4460	4420	40	18,09	1768	939
11	Kolbuszowa	22355	14015	13992	23	62,69	7769	2844
12	Krosno . .	27736	19223	19137	86	64,30	2391	2495
13	Lisko . . .	28153	11590	11062	528	41,16	1822	3840
14	Łańcut . .	30424	19254	19189	65	63,30	12980	2706
15	Mościska . .	26593	9615	9360	249	36,15	4864	2905
16	Nisko . . .	18691	12507	12495	13	66,44	6882	3027
17	Przemyśl .	51144	22163	22014	149	43,33	4523	10902

Do przenies. 599608 29140 289790 2331

91158 93531

Dr. Stan. Biały

Dr. Ernest Adam

Dr. Maksym. Bienenstock

Dr. Julj. Art. Wurzel

Kom. Zjed.
Stronictw
Nar.-Zyd

24	2	3	5	7	12	13	14	15	Lista Anger- mana 23	Zwiaz. Kobiet Polsk. 25	
15811	9294	5	30	1	5	41	482	—	—	59	1
1891	2612	1	9	—	30	97	18	2	64	—	2
1598	605	293	11	25	16	62	4	35	7	12	3
1315	371	463	1	—	19	2925	—	—	—	—	4
1983	275	88	3	1	72	7	2	—	110	—	5
1504	256	17	—	—	11	510	2	22	—	—	6
6348	6308	25	15	6	6	86	34	9	23	3	7
1109	231	5	—	7	4	20	126	4	—	—	8
3136	480	792	2	36	10	19	7	—	32	—	9
1393	69	1	—	—	144	1	17	1	57	—	10
1320	5	86	1	—	99	370	49	1172	77	—	11
1413	2920	679	2	—	85	7125	26	1	—	—	12
2227	1296	1288	56	26	98	32	8	280	17	79	13
1695	601	875	—	4	30	275	12	1	9	1	14
1334	89	3	—	10	117	10	2	19	12	1	15
960	432	681	—	1	5	221	5	38	232	—	16
3726	3094	82	100	6	36	97	38	7	3	—	17
51783	28937	5384	230	123	787	12101	832	1591	643	155	

	Uprawn.	głos.	głosy ważne	głosy uniew.	% głos.	1	8
Z przenies.	599608	291040	289790	2331		91158	93631
18 Przeworsk .	19140	14827	14800	27	77,46	10867	2795
19 Rawa . .	31237	6852	6822	30	21,93	1771	1561
20 Rudki . .	23741	10614	10420	185	44,70	6125	3034
21 Rzeszów .	47941	33910	33793	117	70,73	21911	6284
22 Sambor . .	34870	14140	13677	463	40,55	7328	3393
23 Sanok . .	32585	19127	18778	349	58,69	5297	6457
24 Sokal Stary	35843	9604	9558	46	26,76	3042	3633
25 Sambor . .	17589	8780	8566	214	49,71	2778	3612
26 Strzyżów .	18641	13067	13027	40	70,09	7215	2581
27 Tarnobrzeg	26022	17830	17752	78	68,51	6064	2449
28 Żółkiew . .	29379	7074	7040	34	24,08	3161	1704
Razem . .	916636	447945	444031	3914	48,86	166717	131674

Dzielnik wyborczy: 36 572.

Lista 1 otrzymała 4 mandaty: 1, 3, 6 i 8-my.

„ 8 „ 3 „ 2, 5 i 7-my,

„ 24 „ 2 „ 4 i 9-ty.

Andrzej Kędzior (P. S. L. „Piaś”). Li-
sta I. Przewodn. Wydz. Samorząd. we Lwowie,
zam. w gmachu sejmowym. Ur. 7. II. 1851 w To-
porowie, p. Mielec. Wydział inżynierji na politechnice
w Wiedniu (1876), uzupełn. studja w akademji roln.
i na wydz. filozof. i prawnym un. w Wiedniu (1877
do 1879). Od 1879 do 1915 dyrektor Kraj. Biura
Meliorac. we Lwowie. B. poseł do Sejmu galic.
(1908/14) i do parlamentu austr. (1911/18). B. wice-
prezes (1913) i prez. (1918) Koła Polskiego, b. na-
czelnik Wydz. Robót Publ. Pol. Kom. Likwidacyjnej
(1918/19). B. minister robót publicznych (1919/20).
Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922) i czł. komisji
robót publ. (przewodn.), odbud. kraju (przewodn.),
wodnej i skarbowo-budżet. Wnioskodawca i refe-
rent ustawy drogowej, meljoracyjnej i wodnej. Re-
ferent budżetu Min. Robót Publ., ustawy o zakresie
działania Min. Robót Publ., o budowie kanałów i re-
gulacji rzek i o monopolu tytoniowym. Czł. Tow.
politechnicznego. B. czł. Tow. Gospod. i dożywności
czł. Tow. Kółek Roln. Podróże naukowe do Ho-
landji, Niemiec, Francji, Austrii i Szwajcarji.

Kom. Zjed. Stronnictw Nar.-Żyd.											Lista Anger- mana	Związ. Kobiet Polsk.
24	2	3	5	7	12	13	14	15	23	25		
51783	28937	5384	230	123	787	12101	832	1591	643	155		
740	183	194	—	1	5	14	1	—	—	—	18	
2763	653	1	—	—	12	7	38	5	11	—	19	
1184	24	8	4	8	1	4	7	—	—	—	20	
3145	1314	42	2	3	215	92	8	152	25	—	21	
1966	761	27	4	65	6	44	53	4	16	10	22	
2083	938	573	1	2	83	3269	8	74	—	3	23	
2438	304	4	1	—	29	—	16	43	46	—	24	
1646	252	8	89	78	13	50	13	13	4	10	25	
966	130	250	1	2	131	1726	2	—	13	—	26	
1877	812	1400	1961	1	40	870	2	2216	—	—	27	
1954	93	1	—	—	18	1	1	—	108	—	28	
73145	34411	9892	2287	283	1335	18167	1011	4065	866	178		

Dr. Julian Ignacy Nowak (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Profesor bakterjologii i dyrektor instytutu weterynaryj w Krakowie. Ur. w 1865 r. Radny m. Krakowa (b. wiceprzewodniczący i komisarz rządzący miastem 1914/15). B. rektor i dziekan Un. Jagiel. B. wiceprezydent Centrali dla odbudowy Galicji. B. prezydent ministrów (2. 8. do grudnia 1922) i czasowy kier. Min. Oświaty. Czł. i b. prez. Tow. Lekarskiego w Krakowie. Wiceprez. R. N. „Azot“ S. A. i czł. R. N. Syndykatu Koszykarskiego S. A. Wiceprez. Tow. Rolniczego. B. prez. R. N. Syndykatu Rolniczego. Doktorat medycyny w Krakowie i weterynaryj akademji w Wiedniu. Autor licznych prac naukowych. Od szeregu lat czynny czł. Krakowskiego Stron. Zachowawczego.

Józef Jachowicz (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Strażowie, p. Łańcut. Ur. w 1862 r. w Strażowie. Niższe gimn. w Rzeszowie. Służba 6-letnia w 90 p. p. austr. Wójt gminy. Honorowy obywatel m. Łańcuta. Poseł do parlamentu austr. (1907—1918). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. Rady powiat. Prezes Kółka Rolniczego i Kasy Raiffeisena.

Dr. Stanisław Biały (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Czł. Tymcz. Wydz. Samorząd. we Lwowie. Ur. 1868 w Korniahtowie, p. Łańcut. Gimn. w Rzeszowie, 2½ roku teologii w Przemyśle, prawo na un. we Lwowie i Czerniowcach. B. naczelnik sądu pow.

w Brzozowie. Jednoroczny ochotnik z p. artyl. polnej w Wiedniu (porucznik rez.) i b. porucznik i kapitan audytor sądu polowego w Przemyśle i 36 austr. dywizji na froncie ros. i włoskim. W 1920 r. komendant oddziału ochotn. legji obywat. w Brzozowie. B. poseł na Sejm galic. i do parlam. austr. (1907—1918). B. czł. delegacji austr.-węgierskiej. Czł. rady gminnej i rady powiat. w Brzozowie. Prez. Radv szkolnej miejskiej i okręg. Tow. Zaliczkowego i „Sokoła“. B. prez. Kółka Roln. i czł. zarządu Koła T. S. L. Artykuły w pismach ludowych. Broszura w sprawie zwalczania pijaństwa i pieniactwa. B. prez. organizacji stron. P. S. L. pow. Brzozów. Wiceprez. klubu sejm. P. S. L.

Dr. Ernest Adam (Z. L. N.). Lista 8. Dyrektor Ziemskiego Banku Kredytowego, zam. we Lwowie, ul. 29 Listopada 89. Ur. 1868 we Lwowie. Prawo na un. we Lwowie. Radny m. Lwowa. B. poseł do Sejmu galic. (1908—1914). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji skarbowo-budżet., oświat., handl.-przem. i demobilizacyjnej. Referent ustawy o spółdzielniach, o 8-godz. czasie pracy, o P. K. O. i innych. Prez. zarządu gł. T. S. L. w Krakowie i Zw. Okr. T. S. L. we Lwowie. Prez. Tow. Szkoły Handl. we Lwowie. Wiceprez. zakładu pensyjnego dla urzędn. prywatn. B. prezes Związku Stow. Zarobk. i Gospod. Czł. Rady Nadz. kilku Spółek Akc. B. red. „Przeglądu Wszechpolskiego“ (1896/98).

Witold Książę Czartoryski (Kl. Chrz. Nar.). Lista 8. Ziemianin, zam. w Pełkiniach, p. Jarosław. Ur. 1864 w Wiedniu. Matura w Jarosławiu. rok filozofji w Wiedniu i 3 lata akad. roln. w Wiedniu. B. poseł do Sejmu galic. i czł. komisji roln. i szkolnej (prez. klubu środka w Sejmie galic.). B. dziedziczny czł. austr. Izby panów w Wiedniu. Długoletni prez. Rady powiat. w Jarosławiu i Tow. Gospodarskiego we Lwowie. Wiceprez. Centr. Organizacji Stow. rolniczych w Warszawie. Czł. rozlicznych stowarzyszeń. Podczas wojny europejskiej uczestnik Konferencji w Lozannie przy powołaniu do życia Polskiego Komitetu w Paryżu.

Dr. Maksymiljan Thullié (N. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Profesor politechniki, zam. we Lwowie, Dąbrowskiego 11. Ur. w 1853 r. we Lwowie. Polit. we Lwowie i Wiedniu (doktorat w Pradze). B. dziekan i rektor politechniki we Lwowie. Radny m. Lwowa (1896—1902 i od 1908 r.). Czł. Tow. politechn., Czytelni Katol., Tow. dobroczynnych, kooperatyw, tow. politycznych, tow. robotniczych, organizacji narodowej i Ligi Katol. Autor 112 rozpraw i dzieł technicznych w jęz. polskim, niemieckim i francuskim. Od 25 lat prez. stron. katol. (Chrz. deni.) we Lwowie i obecnie prezes Rady Wojewódzkiej.

Dr. Maksymiljan Bienenstock (Koło Żyd. w Senacie — Zw. Żyd. Sen. Wsch. Małop. — Sjon. Partja Pracy „Hitachduth“). Lista 24. Prof. gimn., publicysta i literat, zam. we Lwowie, Kopernika 52. Ur. 1881 w Tarnowie. Studja filozof. i prawne we Lwowie i Krakowie (doktorat filozofii w Krakowie). B. czł. żyd. rady wyzn. w Stryju. Czł. Tow. Naucz. Szkół Wyższych. B. czł. żyd. tow. oświatowego „Toynbee Hala“ w Krakowie, Lwowie i Stryju (1904/19). B. dyrektor konsumu żydowskiego w Stryju. Dyr. Pomocy kredytowej urzędników we Lwowie. Czł. wydz. Centr. Żyd. Kom. Ratunk. we Lwowie. Artykuły w całym szeregu pism polskich, żyd. i niem. Książki: „O wychowaniu społecznem“, „Klementyna z Tańskich Hoffmannowa“, „Heinrich Ibsens Kunstanschauungen“ i inne. Czł. egzekutywy partji sjonist. dla Wsch. Małop. (referent prasowy). Czł. Kom. Centr. „Hitachduth“ i t. d. W 1919 internowany przez 3 tyg. przez władze polskie we Lwowie.

Dr. Juliusz Artur Wurzel (Koło Żyd. w Senacie — Zw. Żyd. Sen. Wsch. Małop. — Stron. Sjonist. w Polsce). Lista 24. Adwokat i dziennikarz, zam. we Lwowie, Słowackiego 18. Ur. 1877 w Stanisławowie. Wydział prawny un. w Wiedniu. Czł. stow. sjonist. i oświat. Jeden z założycieli i redaktor dziennika „Chwila“ we Lwowie. Od 27 lat pasywny czł. stron. sjonist. w Stanisławowie, Stryju i Lwowie. Czł. egzekutywy stron. w Wsch. Małop.

Zastępcy listy 1: Jan Wasung, agronom, Lwów, Koralnicka 8. Stanisław Lis, rolnik, Bratkowice, p. Rzeszów. Jan Duczymirski, rolnik, Wola Wysocka, p. Żółkiew. Jan Siwucha, rolnik, Pszczyzna, p. Ropczyce. Franciszek Wesoliński, dyr. szkoły rolniczej, Suchodół, p. Krosno.

Zastępcy listy 8: Ks. Wojciech Tomaka, katecheta, Przemyśl, Czackich 5. Wojciech Wiącek, rolnik, Machów, p. Tarnobrzeg. Stanisław Rybicki, inż. i em. dyr. kolei, Lwów, Zygmuntowska 3a. Ludwik Bykowski, prof. wet., Lwów, Bonifratrów 14.

Zastępcy listy 24: Jakób Bodek, urzędnik pocztowy, Lwów, Krasickich 8. Jakób Wittels, kupiec, Lwów, Kościuszki 5.

Województwo Stanisławowskie

Senatorów 4.

Ludność: 1 348 481. Polaków: 294 381 (21,80%),
obcych: 1 054 100 (78,20%).

Zygmunt Lewakowski

Michał Siciński

Dr. Michał Ringel

Ludw. M. Hammerling

Uprawn. głosuj.	głosy			głosy		Kom. Zjed. Str. Nar. Żydowski	1	2	31
	ważne	un.	%	głos.	głos.				
Stanisławów	47428	16165	16102	63	34,08	5577	7333	3114	78 —
Łhumacz . .	35172	7534	7461	73	21,42	3180	1740	2527	14 —
Boborodczany	19148	2971	2941	30	15,51	740	885	1308	8 —
Nadwórna . .	25638	5464	5414	50	21,31	2348	1768	1449	148 1
Kołomyja . .	33817	16772	16661	111	49,59	10911	3950	1740	60 —
Horodenka . .	26888	5819	5781	38	21,64	2833	1445	1492	10 —
niatyn . .	28346	5217	5176	41	18,40	1637	1934	1568	37 —
Kosów . .	27028	14807	14781	26	54,41	12188	2294	278	19 2
Peczyniżyn . .	13894	4125	3993	127	29,69	3188	703	98	9 —
Dolina . .	35092	8906	8800	106	25,37	4538	2885	1148	229 —
Kahusz . .	28745	7625	7596	29	26,52	3301	1873	2401	20 1
Skole . .	15556	7693	7506	187	49,45	5265	1172	775	293 1
Stryj . .	21712	9444	9322	122	43,49	4238	3381	1622	81 —
Turka . .	23630	13590	13088	502	57,51	5560	2645	4549	334 —
Rohatyn . .	35932	7778	7720	58	21,64	2485	2277	2899	59 —
Żydaczów . .	26572	5919	5873	46	22,27	2408	1463	1900	102 —
Razem . .	444598	139328	138220	1698	31,45	70397	37749	28568	1501 5

Dzielnik wyborczy: 28 568.

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 3-ci.

„ 28 „ 1 mandat: 2-gi,

„ 1 „ 1 „ 4-ty.

Zygmunt Lewakowski (Klub Chrz. Nar).

Lista 8. Właśc. dóbr i przemysłowiec naftowy, zam. w Izdebniku pod Krakowem. Ur. 15. 11. 1865 r. Wydział prawny Un. Lwowskiego. B. oficer rez. 2 p. ułanów austr. Udział w obronie Lwowa, odznaczony krzyżem obrony m. Lwowa. B. poseł na Sejm galic. Czł. Izby Handl.-Przem. we Lwowie. Prez. R. N. Polskiego Banku Przemysłowego i S. A. dla przem. naftowego i gazów ziemnych we Lwowie.

Michał Siciński (Z. L. N.). Lista 8. Nauczyciel szkół powszechnych, zam. we Lwowie, Zimorowicza 17. Ur. w 1864 r. w Grabowcu. Semin. naucz. we Lwowie i kurs przyrodniczo-matemat. dla szkół wydz. Sierżant armji ochotn. w 1920 r. Udział w bitwie pod Spasem Streptowem i Łodynią, gdzie dostał się do niewoli bolszewickiej. W drodze do Charkowa zbiegł i przez Rumunję po 2 miesiącach tułaczki powrócił do kraju. Czł. Kółek Roln., Pol. Tow. Pedagog., Kraj. Tow. Zaliczk. i Spółki gosp. naucz. szkół ludowych we Lwowie. Czł. R. N. spół-

dzielni „Jedność“ i N. U. Z. A. Czł. zarz. gł. Stow. Chrz. Nar. Nauczycieli Szkół Powszech. w Polsce. Artykuły w „Słowie Polskiem“, „Czasopiśmie Pedagogicznem“, „Sokole“ i „Nauczycielu Polskim“. Czł. Komitetu dzielnicowego Wsch. Małop. i zarządu okręg. Z. L. N. we Lwowie.

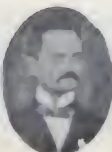
Dr. Michał Ringel (Koło Żyd. w Senacie — Zw. Sen. Wsch. Małop.: stron. sjonist. w Polsce). Lista 28. Adwokat i dziennikarz, zam. we Lwowie, Zygmuntowska 14. Ur. w 1880 r. w Borysławiu. Gimn. w Drohobyczu i Stryju, un. w Wiedniu. Artykuły w „Nowym Dzienniku“, „Chwili“ i „Tageblacie“. Broszury: „Polacy wobec sjonizmu“ 1910 i „Na marginesie ugody polsko-żydowskiej“ 1917. Do 1919 r. prez. organizacji sjonist. w Małopolsce, czł. Rady Nacz. tegoż stronnictwa. Od 1922 prez. organizacji sjonist. m. Lwowa. Czł. prezydium Koła Żyd. w Sejmie i Senacie. Wybrany równocześnie w wojew. Tarnopolskiem.

Łódź Mikolaj Hammerling (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Ziemianin (b. dziennikarz), zam. w Brodach przy Kalwarji Zebrzydowskiej. Ur. 23. 3. 1870 r. Od 7 do 14 r. życia praca w kopalni węgla w Hazalton (Pensylwania). Od 1887 praca publicystyczna w różnych czasopismach St. Zjedn. Organizator Stow. obcojęzycznych dzienników w Ameryce i przewodn. od 1908 do 1910 r. (organizacja 842 dzienników). B. kier. propagandy publicystycznej

Województwo Tarnopolskie

Dr. Gust. Dobrucki

Tad. Ł. Kaniowski

Tad. Cieński

Komitetu narodowo-republikańskiego (1900—1916). B. delegat pow. Lucerna (Stan Pensylwanii) republikańskiego Zgromadz. Narod. dla wyborów prezydenta St. Zjedn. (1904, 1908 i 1912). B. wiceprezydent republikańskich klubów Pensylwanji (1904). W 1902 r. z polecenia prezydenta Roosevelta pośrednik w sprawie gen. strejku węglowego w Pensylwanji i w 1905 r. komisarz rządu ameryk. dla zbadania stosunków sanitarn. i życiowych robotników, pracujących przy budowie kanału Panamskiego. Podróże w celach studjów stosunków handlowych do Japonji, Chin, Korei, Rosji azjatyckiej, Persji, Indji, Afryki, Połud. Ameryki, Australji i całej Europy. W 1912 r. wysłany przez Sekretarza Stanu dla Handlu i Pracy do Europy dla studjów nad handlem i emigracją. Założyciel i b. naczelny redaktor „The American Leader” (1912—1919). Honorowy czł. „Safety First Society of the United States”. W lutym 1920 r. osiedlił się w Polsce. Wiceprez. komisji skarb.-budżet. Senatu.

Zastępcy listy 8: Erazm Semkowicz, adwokat, Stryj, 3 Maja. Józef Jaruzelski, rolnik, Kniaże, p. Śniatyn.

Zastępcy listy 28: Dr. Jakób Korkis, adwokat, Lwów, Brajerowska (boczna) 4.

Zastępcy listy 1: Michał Niemczewski, burmistrz w Śniatyniu. Teodor Kasperek, notariusz, Żurawno, p. Żydaczów.

Senatorów 5.

Ludność: 1 429 627. Polaków: 633 948 (44,30%), obcych: 795 679 (55,70%).

Dr. Henryk Orliński

Dr. F. Rottenstreich

		Uprawn.	głosuj.	gł.waż.
1	Tarnopol	44 079	15 736	15 681
2	Borszczów	32 811	7 959	7 886
3	Buczacz	38 895	11 974	11 887
4	Czortków	24 074	7 166	7 147
5	Husiatyn	30 989	7 378	7 349
6	Podhajce	28 278	5 538	5 521
7	Skala	29 681	11 180	11 109
8	Trembowla	24 200	8 705	8 645
9	Zaleszczyki	22 592	6 667	6 609
10	Zbaraż	22 540	7 288	7 276
11	Brody	25 215	9 126	9 063
12	Brzeżany	29 284	7 938	7 863
13	Kamionka	24 949	11 708	11 575
14	Przemysły	26 380	9 796	9 675
15	Radziechów	24 351	5 272	5 197
16	Zborów	25 216	9 881	9 664
17	Złoczów	37 414	11 608	11 502
Razem . .		490 948	154 920	153 645

Dzielnik wyborczy: 28 343.

Lista 1 otrzymała 2 mandaty: 1 i 4-ty,

" 8 " 2 " 2 i 5-ty,

" 23 " 1 mandat: 3-ci.

Dr. Gustaw Dobrucki (P. S. L. „Piast“).

Lista 1. Dyr. szpitala powszech. i lekarz w Stanisławowie. Gołuchowskiego 22. Ur. w 1873 r. w Mizuniu. Wydział lekarski Un. Jagiel. Służba wojskowa jako lekarz od 1914—1918 w Karpatach, Tyrolu i Włoszech. B. lekarz-porucznik P. O. W. i kier. starostwa w Stanisławowie. Przed wojną b. prezes Zw. Strzeleckiego. Odznaczony Krzyżem Walecznych. Artykuły polityczne w dziennikach Stanisławowskich. Prez. Rady Opiek. i prez. okręg. P. S. L. Za czasów okupacji Stanisławowa przez Ukraińców jako prez. Polskiego Komitetu więziony przez 10 dni, oskarżony o zdradę stanu, z braku dowodów uwolniony. Równocześnie wybrany w wojew. Stanisławowskiem.

Tadeusz Leon Kaniowski (P. S. L.

„Piast“). Lista 1. Dyrektor gimn. w Kamionce Strumiłowej. Ur. w 1881 r. w Gręboszewie, p. Dąbrowa. Gimn. w Tarnowie i Jaśle i wydz. filozof.

Imię i nazwisko	0/0 głos.	1	8	Kom. Zjedn. Str. Nar. Żyd. 23	2	15	13	Nar. P. Pracy 24	
55	35,69	4 351	6 387	4 795	34	9	5	100	1
73	24,25	2 926	2 261	2 689	8	1	—	1	2
89	30,78	6 431	3 239	2 160	34	9	—	13	3
19	29,76	2 970	2 159	1 935	27	21	2	33	4
29	23,80	2 294	3 276	1 637	19	40	5	78	5
17	19,58	2 109	2 412	969	6	—	—	125	6
71	37,66	5 209	3 495	2 012	56	5	2	230	7
62	35,97	4 007	2 978	1 504	56	5	90	3	8
58	29,51	3 394	1 859	1 319	5	1	—	31	9
12	32,33	2 786	3 309	1 084	19	4	15	59	10
63	36,19	1 642	4 938	2 390	76	8	—	9	11
75	27,10	2 801	3 039	1 975	38	3	—	7	12
133	46,92	5 815	4 105	1 572	65	12	2	4	13
121	37,13	1 744	5 817	2 014	81	—	19	—	14
75	21,65	2 085	1 551	1 535	6	1	1	18	15
217	39,18	4 296	4 030	1 223	59	5	6	45	16
106	31,02	4 362	3 831	3 247	54	2	5	1	17
275	31,55	59 222	58 686	34 060	642	126	152	757	

un. we Lwowie. Za pracę w czasie walki polsko-ukraińskiej odznaczony odznaką „Orlą”. Czł. Rady Przybocznej, Rady Gminnej, Rady Powiat. i Okręg. Rady Szkolnej w Kamionce. Wiceprez. Rady Szk. miejscowej. Czł. i założ. Koła T. S. L. im. Kościuszki we Lwowie, prez. Koła T. S. L. w Jarosławiu (1911/18) i Zw. Okręg. T. S. L. tamże (1912/18). Prez. kom. administr. Koła T. S. L. w Kamionce. Wiceprez. R. N. Składnicy Kółek Roln. i Bursy Polskiej. Skarbnik zarządu powiat. Kółek Roln. Prez. Koła Naucz. Szkół Wyższ. B. wiceprez. „Tow. Pomoc Przemysłowa” w Jarosławiu (1912/19). Okolicościowe artykuły w pismach. Prez. zarządu pow. P. S. L. w Kamionce i czł. zarządu okręg. P. S. L. we Lwowie.

Tadeusz Cieński (Klub Chrz. Nar.). Li-
sta 8. Ziemiańin, zam. w Pieniakach, p. Brody. Ur.
w 1856 w Oknie, p. Horodenka. Wydział prawny un.
we Lwowie. Jeden z organizatorów obrony Lwowa
i Wsch. Małop. jako prez. Komitetu Obrony Lwowa
i następnie prez. Kom. Obrony Narod. Długoletni
marszałek powiatu Zaleszczyki. B. poseł na Sejm
galic., czł. Rad Szkolnych i Kółek Rolniczych. Dłu-
goletni prez. „Sokoła”, b. czł. zarządu główn. T. S.

L. i obecnie czł. R. N. T. S. L. Inicjator i czł. Ligi Samoobrony Społecznej. B. wydawca tyg. „Rzeczypospolitej“, b. czł. komisji redakc. „Gazety Narodowej“ i korespondent pism roln. i politycznych. B. przewodn. Stron. Jedności Narodowej i Centrum w b. Sejmie galicyjskim. B. przewodniczący komisji dla reform agrarnych i czł. komisji szk. Sejmu galic. Przez 11 lat prez. Rady Narodowej w Małopolsce. Organizator powiat. Organizacji Narodowej w Wsch. Małop., biur prasowych w Paryżu, Rzymie, Londynie, Szwajcarji i Ameryce i zjazdów wybitniejszych działaczy narodowych z 3 zaborów przed wojną europ. Przewodn. Okręg. Rady Opiek. na Małopolskę i Tow. Zagród dla Inwalidów we Lwowie. Internowany przez austr. władze i wydany z Małopolski (1914—1917), równocześnie zbombardowano i zniszczono zupełnie jego dobra.

Dr. Henryk Orliński (Z. L. N.). Lista 8. Kier. gimn. w Tłumaczu. Ur. 15. I. 1873 w Grybowie. Gimn. w Jaśle i wydział filozoficzny uniwersytetu w Krakowie i Wiedniu. Praca od szeregu lat w Kole T. S. L. w Tarnopolu (organizator i kier. szkoły handlowej T. S. L.). Podczas wojny jeden z organizatorów Komitetu naucz. szkół wyższych w Wiedniu. B. sekr. Pol. Org. Nar. w Tarnopolu. W czasie inwazji ukraińskiej jeden z organizatorów opieki nad jeńcami — żołnierzami Polakami, internowanymi Polakami i urzędnikami w Tarnopolu. B. wydawca tyg. i dzien. „Głos Polski“. W 1920 r. podczas inwazji organizator i gen. sekretarz Komitetu Opieki nad uchodźcami ze Wsch. Małop. W 1919 r. kier. sekcji administr. Komisarjatu Gen. Ziem Wschodnich, założyciel „Ogniska Polskiego“ w Pińsku, B. inspektor okręg. szkolnego w Wilnie i współautor zarysu organiz. dla szkolnictwa ziem wschodnich. B. wiceprezes i prez. Polskiej Org. Narodowej w Tarnopolu i przewodniczący wojew. Związku Powiat. Org. Narodowej w Tarnopolu.

Dr. Fischel Rottenstreich (Koło Żydów w Senacie — Zw. Żyd. Senat. Wsch. Małop. — str. sjonistyczne). Lista 23. Prof. gimn. w Samborze. Ur. w 1880 r.

Zastępcy listy 1: Marja Gerżabkowa, nauczycielka, N-Sącz, Jagiellońska 57. Jan Ryżewski, rolnik, Brzeżany, Zielona 13. Karol Szwed, rolnik, Kozia Góra, p. Zaleszczyki.

Zastępcy listy 8: Dr. Juljusz Makarewicz, prof. uniw., Lwów, Mochnackiego 44. Tadeusz Czar-kowski-Golejewski, ziemianin, Wołkowce, p. Bor-szczów. Ks. Józef Domański, katecheta gimn., Za-leszczyki.

Województwo Wołyńskie

Senatorów 5.

Ludność: 1 433 157. Polaków: 207 932 (14,50%),
obcyn: 1 225 225 (85,50%).

Michał Czerkowski

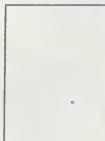
Damian Gersztański

Abr. Ad. Truskier

Lew Markowicz

Helena Lewczanowska

		Uprawn.	głosując.	gł. waż.	głosy uniew.	% głos.
1	Ostróg	14972	7789	7740	49	52,02
2	Dubno	67912	33368	33088	280	49,13
3	Kowel	56332	20116	19851	265	35,79
4	Włodzimierz	35173	15474	15038	436	44,00
5	Horochów	26743	9978	9899	79	37,31
6	Luboml	20639	6532	6342	184	31,64
7	Krzemieniec	73005	31839	31189	650	45,47
8	Równe	87719	28260	27619	641	32,26
9	Łuck	50214	21395	21228	167	42,60
	Razem	431909	174751	172000	2751	40,38

Dzielnik wyborczy: 29 437.

Lista 16 otrzymała wszystkie 5 mandatów.

Michał Czerkawski (Klub Ukraiński). Lista 16. Wiceprez. Ukr. Klubu Senackiego.

Damian Gersztański (Klub Ukraiński). Lista 16.

Abraham Adolf Truskier (Koło Żyd. w Senacie — Klub Senat. Centrali Zw. Kupców). Lista 16. Przemysłowiec-kupiec, zam. w Warszawie, Krucza 6. Ur. 8. 4. 1871. Szkoła realna i wyższa szkoła handl. w Warszawie. B. radny m. Warszawy. B. czł. prezydium żyd. Komitetu Obrony Państwa, czł. zarządu Tow. szerzenia oświaty wśród żydów, czł. wydz. Tow. opieki lekarskiej wśród żydów i czł. zarządu 2-giej Kasy pożyczkowo-oszczędn. Sędzia

Województwo Lubelskie

Dr. Joach. Bartoszewicz

Jan, Stecki

16	3	6	8	22	Głepa wyb. bezpart.	Blok Luo. Żyd. Dem.	
					23	24	
6611	13	—	544	570	1	1	1
29839	250	191	1309	1467	62	—	2
17652	127	307	1482	274	4	5	3
13196	462	359	866	164	—	1	4
9187	151	157	323	81	—	—	5
5333	238	196	407	169	1	4	6
28540	34	18	1103	1493	—	1	7
18949	1253	2260	2372	889	1894	2	8
17879	184	1131	1499	531	3	1	9
147186	2702	4589	9905	5638	1965	15	

handlowy z wyboru, czł. Rady giełdy zbożowej i zarządu szkoły rzemieślniczej. Wiceprez. Rady Banku Rosyjsko-Polskiego. Prez. Zw. Kupców, Kooperatywy kupców kolonjalno-spożywczych. Prez. zarządu Odlewni Żelaza „Metallum“ S. A. i fabryki Bielizny „Opus“ S. A. Czł. prezydium Koła żydowskiego w Senacie.

Lew Markowicz (Klub Ukraiński). Lista 16. Obywatel ziemski, zam. w Michałkowcach, gm. Sijańce, p. Ostróg na Wołyniu. Ur. w 1881 r. Matura gimn. klasycznego. Czł. honor. ukraińskiej „Proświty“, przewodn. powiat. Rady Szkolnej i Sanitarno-epidemicznej. Prez. wydziału Sejmiku powiatowego Ostrońskiego.

Helena Lewczanowska (Klub Ukraiński). Lista 16.

Senatorów 7.

Ludność: 2 085 557. Polaków: 1 776 047 (85,20%), obcych: 309 510 (14,80%).

Jan Łaszcz

Piotr Eydziatt Zubowicz

Saturnin Osieński

Rafał Szereszowski

	Upraw.	głos.	głosy ważne	głosy uniew. głos.	$\frac{3}{10}$	8	3
1 Biała . . .	22826	13233	13201	32	57,97	7959	404
2 Biłgoraj . .	34053	21934	21883	51	64,41	1722	1406
3 Chełm . . .	41072	19429	19330	99	47,30	2737	3179
4 Garwolin . .	48844	34874	34708	166	71,39	15466	6285
5 Hrubieszów .	35537	19200	19159	41	54,02	2424	4321
6 Janów . . .	42282	24409	24324	85	57,73	2407	3613
7 Konstantynów	23901	16764	16729	35	70,14	7171	1342
8 Krasnystaw .	40183	27640	27579	61	68,78	2705	14564
9 Lubartów . .	33289	22805	22656	49	70,10	2718	12564
10 Lublin . . .	35539	25630	25527	103	72,11	9090	270
11 Łuków . . .	38914	27885	27828	57	71,65	11474	5413
12 Puławy . . .	48636	32055	31995	60	65,90	7944	13361
13 Radzyń . . .	31980	21763	21706	57	68,05	9155	3470
14 Siedlce . . .	34749	24910	24800	110	71,68	16628	3244
15 Sokołów . .	28032	22032	22025	57	78,81	15160	1772
16 Tomaszów . .	32529	18743	18707	36	57,61	2857	6056
17 Węgrów . . .	29888	19888	19805	83	66,54	11872	3181
18 Włodawa . .	3 016	16623	16553	70	55,38	5255	1019
19 Zamość . . .	49741	32927	32792	135	66,23	4912	10510
Razem . . .	723965	471662	470176	1486	65,15	143363	98990

Dzielnik wyborczy: 47 082.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 4 i 6-ty,
 „ 3 „ 2 „ 2 i 5-ty,
 „ 16 „ 1 mandat: 3-ci,
 „ 1 „ 1 „ 7-my.

Dr. Joachim Bartoszewicz (Z. L. N.).

Lista 8. Publicysta, zam. w Poznaniu, św. Marcin 70.
 Ur. w 1867 r. w Warszawie. Gimm. i egzam. do-
 ktorski na wydziale lekarskim un. w Warszawie, dy-

Józefat Błyskosz

19	1	2	6	7	12	15	Żyd. Demokr. Blok Lud	28
3263	946	485	—	120	23	1	—	1
6914	2277	522	—	—	2	9140	—	2
8450	2998	1878	12	1	60	15	—	3
4330	6332	358	—	1	129	1807	—	4
7995	1215	1837	31	10	395	931	—	5
3323	1166	2586	8	3	66	3323	—	6
2389	4194	1084	3	23	111	412	—	7
2966	381	4510	9	—	123	2321	—	8
3142	2082	1590	3	—	400	157	—	9
8267	44	7827	18	—	11	—	—	10
2982	1439	1087	—	2	313	5107	1	11
4885	2436	1969	—	3	161	1244	—	12
3536	3705	1380	9	6	185	233	27	13
696	2171	1502	—	89	468	1	1	14
1816	1932	1224	—	35	96	—	—	15
7243	607	1816	—	—	27	101	—	16
2317	1299	1065	—	—	69	2	—	17
6551	3427	174	61	15	51	—	—	18
4813	1384	3095	—	—	9	8069	—	19
91867	47082	39491	164	308	2953	45967	31	

plom szkoły nauk politycznych (z pierwszą nagrodą) w Paryżu i doktorat praw na Un. Lwowskim. Był urzędnik wydz. gmin. i biura statystycznego Wydziału Krajowego we Lwowie. W 1904 osiadł na Wołyniu, gdzie przyjmował czynny udział w różnych stowarz. i organiz. polit. i kulturaln. („Zrzeszenie“, „Oświata“, Komitety wyborcze i inne). W 1914 r. organizator Pol. Kom. Pomocy Ofiarom Wojny. i prez. rady okręg. na 5 gub. Wołynia i Podola. W 1917 załóż. i przewodn. Polskiego Komitetu Wy-

konawczego na Rusi. Prez. Rady Międzypart. na Rusi i kier. akcji utworzenia wojsk polskich. Od grudnia 1918 delegat Pol. Kom. Wyk. na Rusi w Paryżu, czł. Polskiego Komitetu Narod. i kier. jego departamentu dyplomatycznego. Od kwietnia 1919 do lipca 1920 sekr. gen. Polskiej Delegacji Pokoj. w Paryżu i szef wydz. politycznego. B. redaktor „Rocznika Statystycznego Galicji“, w 1904 organizator redakcji „Słowa Polskiego“, redaktor „Dziennika Kijowskiego“ (1906—1918). Książki: „Prawo ubogich i siła podatkowa gmin wiejskich“, „Die Erbschaftssteur im internationalen Rechte“, „La Pologne, ce qu'elle, a été, ce qu'elle est actuellement, ce qu'elle devrait être“ 1919, „Walka o Polskę“ 1920 i „Podręczny słownik polityczny“ 1922. Przez władze rosyjskie skazany i więziony przez 3 miesiące w Kijowie.

Jan Stecki (Z. L. N.). Lista 8. Ziemianin, zam. w Warszawie, Wspólna 37. Ur. w 1871 r. Un. w Warszawie i Bonn. B. poseł do I i II Dumy. B. minister spraw wewn. za Rady Regencyjnej. Prezes Tow. Roln. w Lublinie, prez. Kraj. Rady Gospod., Głównego Komitetu Ratunkowego w Lublinie i Zw. Ziemian w Warszawie. Artykuły w „Głosie“, „Przeglądzie Wszechpolskim“, „Ateneum“, „Ekonomiście“, „Książce“, „Tygodniku Ilustrowanym“, „Kur. Warszawskim“, „Gazecie Rolniczej“ i „Przeglądzie Ziemiańskim“. Książki: „Podręcznik Ekonomji Politycznej“, „Rzecz o autonomji“ i szereg broszur napisanych bezimiennie lub pod własnym nazwiskiem. W 1891 r. więziony przez 3 mies. w cytadeli warsz.

Jan Łaszcz (Z. L. N.). Lista 8. Rolnik, zam. w Piotrowicach Małych, p. Puławy. Szkoła gminna w Markuszowej i samokształcenie. B. pełnomocnik gminny. Czł. dozoru kościelnego, kom. budowy kościoła w Wąwolnicy. B. skarbnik gminnej Kasy pożyczkowej w Markuszowej. B. czł. zarządu wydz. Kółek Roln. przy C. T. R. Prez. Okręg. Tow. Roln. w Nałęczowie. Kółka Roln. i stow. spoż. w Piotrowicach. Czł. zarządu Pol. Macierzy Szkolnej w Nałęczowie i delegat do główn. zarządu w Warszawie. B. czł. zarządu „Sokoła“. Czł. zarządu Tow. Kredyt

w Nałęczowie. Artykuły w pismach ludowych i rolniczych. Od 30 lat organizator tajnych kół polit., kolportaż „Polaka” i tajnych broszur wśród włościan. Prez. Koła Z. L. N. w Piotrowicach. Aresztowany przez żandarmerję ros. za tajne nauczanie dzieci na wsi. Wybrany równocześnie do Sejmu z okręg. 24 (Łuków).

Piotr Eydziatt Zubowicz (P. S. L. „Wyzwolenie”). Lista 3. Adwokat, zam. w Zamościu, Kościuszki 5. Ur. 26. 4. 1880 r. w Marjampolu. Wydział matemat. (2 lata) i prawny Un. Warszawskiego (dyplom un. w Kazaniu). Służba w oddziale hydrotechnicznym armji ros. na froncie rumuńskim, adjutant pułk. St. Skrzyńskiego (polski okręg wojсковy w Odesie). Wiceprez. Zw. powiat. Kółek Roln. w Zamościu. Prez. obwodu „Strzelca” i biblioteki publicznej w Zamościu. Czł. R. N. „Rolnika” i Centralnej Kasy współdzielczej w Zamościu. Artykuły w „Przeglądzie Emigracyjnym”, „Ekonomiście”, „Prawdzie”, „Kulturze Polskiej” i „Bibliotece Warszawskiej”. Broszury: „Litwini” i „Białorusini”. Od 1918 prez. P. S. L. „Wyzwolenie” na okręg wyborczy Zamość. Za organizowanie Związków Samokształcenia w szkołach 4 mies. więzienia na Pawiaku w Warszawie (1899/1900) i w 1905 r. deportacja z kraju za organizowanie ludności polskiej na Podolu.

Saturnin Osiński (P. S. L. „Wyzwolenie”) Lista 3. Szef Wydz. Opieki Społ. Magistratu m. Lublina, zam. ul. Ogrodowa 6. Ur. 7. 4. 1879 w Warszawie. Szkoły średnie w Warszawie (nieukończone z powodów natury politycznej). Od 1897 na emigracji w Szwajcarji. B. czł. Tow. Młodz. Postęp. i Tow. Emigracyjnego w Genewie. W 1920 ochotnik-plutonowy i p. szwoleżerów. B. czł. Komisji Tymcz. Skonfeder. Stronnictw, P. O. W. i b. czł. zarządu Wydziału Narodowego w Lublinie. B. radny m. Lublina. Czł. zarządu Stow. Spółdzielni Urzędników Państw. i Komun. i prez. Związku Urzędn. Komun. w Lublinie. Przejściowo czł. N. P. R., od 1917 r. P. S. L. „Wyzwolenie”.

Rafał Szereszowski (Koło Żyd. w Senacie — Klub Senatorów Centrali Zw. Kupców). Lista 16. Bankier, zam. w Warszawie, Jasna 6. Ur. w 1869 r.

Józefat Błyskosz (P. S. L. „Piast”). Lista 1. Rolnik, zam. w Dołhobrodach, p. Biała. Ur. w 1876 r. w Dołhobrodach. Szkoła gminna ros. i samokształcenie. Organizator ochotników w 1918 i udział w rozbrojeniu Niemców w powiecie Włodawa. B. poseł do I i II Dudy. B. czł. Rady Stanu. Poseł na Sejm ustaw. (9. 3. 1919—1922) i czł. komisji odbudowy kraju i oświat. B. wójt, czł. Kółek Rolniczych. B. prez. Koła Pol. Macierzy szkolnej. Artykuły w tajnych czasopismach, „Zorzy”, „Narodzie”, „Polsce”, „Gazecie Ludowej”, „Woli Ludu” i „Głosie Lubelskim”. Więziony przez Moskali dwukrotnie w Białej Podlaskiej, bezterminowe wygnanie z kraju, dwukrotnie przed sądem wojennym niem., więziony przez 3 mies. przez Niemców za protest przeciw traktatowi w Brześciu (uwolniony na skutek kilku interpelacji w Radzie Stanu).

Zastępcy listy 8: Dr. Adam Majewski, lekarz, Lublin, Krak. Przedmieście 52. Władysław Gutowski, finansista, Lublin, Królewska 10. Ks. Józef Scipio Del Campo, proboszcz w Kraśniku. Stanisław Mozdziński, adwokat, Biała Podlaska, Brzeska 34.

Zastępcy listy 3: Dr. Adam Małkowski, lekarz, Wola Korytnicka, p. Węgrów. Błażej Dzikowski, rolnik i b. poseł, Urzędów, p. Janów. Feliks Winiarczyk, rolnik i b. poseł, Trzebieszów, p. Luków.

Zastępcy listy 16: Andrzej Waseńczuk, rolnik, Stulno, p. Włodawa.

Zastępcy listy 1: Feliks Starzyński, rolnik i b. poseł, Trębaczów, p. Lublin. Stanisław Głiszczyński, inspektor samorządowy, Krasnystaw.

Województwo Kieleckie

Senatorów 9.

Ludność: 2 534 214. Polaków: 2 312 374 (91,2%),
obcych: 221 840 (8,8%).

Juljusz Zdanowski

Joachim Hempel

Tadeusz Popowski

Stanisław Manterys

Stan. Gaszyński

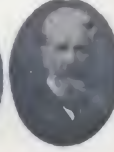
Mojżesz Deutscher

Józef Kruk

Leon Misiulek

Zygm. Nowicki

	Uprawn.	głosuj.	głosy ważne	głosy uniew.	% głos.	8	3
1 Będzin . . .	129898	96861	96354	507	74,56	40272	28
2 Częstochowa .	75370	62400	62223	177	85,58	34978	96
3 Łża (Wierzbnik)	41636	29317	29205	112	70,43	6715	103
4 Jędrzejów . .	30908	25015	24964	51	80,75	6111	143
5 Kielce . . .	58373	44949	44829	129	77,00	16587	1
6 Końskie . . .	48329	33211	33103	108	68,71	11872	8
7 Kozienice . .	39048	26429	26325	104	67,60	8738	1
8 Miechów . . .	45398	34630	34530	100	76,28	9361	141
9 Olkusz . . .	42732	29881	29778	103	69,92	11424	68
10 Opatów . . .	50886	40325	40206	119	79,24	8660	109
11 Opoczno . . .	39342	29828	29632	196	75,40	13892	21
12 Pińczów . . .	38757	29233	29189	44	75,42	5496	47
13 Radom . . .	65831	48487	48358	129	73,65	22569	17
14 Sandomierz .	36821	28352	28307	45	76,99	7401	136
15 Stopnica . .	46266	35555	35434	121	76,84	610	129
16 Włoszczowa .	29396	24007	23979	28	81,66	5728	140
Razem . . .	818991	618480	616416	4669	75,51	216304	122

Dzielnik wyborczy: 54 076.

Lista 8 otrzymała 4 mandaty: 1, 3, 7 i 9-ty,
 " 3 " 2 " 2 i 6-ty,
 " 16 " 1 mandat: 4-ty,
 " 1 " 1 " 5-ty,
 " 2 " 1 " 8-my.

Juljusz Zdanowski (Z. L. N.). Lista 8. Foksal. Ur. 1874. Gimn. w Krakowie, prawo i ekonomja na un. we Lwowie, Fryburgu i Monachjum B. prez. Kółek Roln. ziemi Kieleckiej. B. prez. Gł. Komitetu Ratunk. na okup. austr. w Lublinie. Po wprowadzeniu samorządów przewodn. organizacji zjazdów sejmikowych. Czł. Komitetu C. T. R. i Komitetu Centr. Zw. Pol. Org. Roln. Własc. dóbr Śmiłowice, p. Miechów. Wiceprez. Z. L. N. Za działalność narodową i polityczną skazany na wyjazd z b. Kongresówki przez władze rosyjskie.

Joachim Hempel (Z. L. N.). Lista 8. Ziemiańin i przemyslowiec, zam. w Wolicy, p. Kielce. Ur. w 1858 r. Gimn. w Warszawie, akademja górnicza w Loeben i egz. państw. (10. 1. 1895). B. inżynier i dyr. Tow. Francusko-Włoskiego w Sosnowcu, Kopalń i Zakładów Hutniczych w Czeladzi. Własc. Zakładów Przemysł. Chęciny. B. komisarz wyborczy na okręg Kielce przy wborach do Sejmu ustaw.

	16	1	2	5	7	10	12	15	27	28	29	
17	3026	46	18765	18575	3219	82	34	6	1	1	—	1
00	0008	4204	6738	548	852	34	261	—	—	—	—	2
13	2491	4037	1947	330	37	11	413	2705	6	—	—	3
97	520	377	1513	11	6	1	14	2	—	—	—	4
44	804	6375	2541	62	311	38	80	1087	—	—	—	4
68	494	2968	3948	340	71	33	96	—	13	—	—	6
77	836	2840	1128	22	8	7	323	10	—	—	16	7
10	043	5095	3958	119	17	5	13	—	14	—	5	8
20	068	4109	4080	171	13	46	44	—	2	—	1	9
54	243	5494	7046	76	521	15	223	956	—	3	5	10
18	031	8607	1659	6	44	4	56	—	—	315	—	11
90	3068	12912	2545	8	1	9	60	—	—	—	—	12
29	7367	11191	5149	102	142	37	82	—	—	—	—	13
92	3932	791	2123	47	—	1	109	156	—	2	3	14
1	4553	9379	2040	5	3	5	27	1	—	—	—	15
6	9374	188	1634	—	9	2	34	2	—	—	—	16
8	6024	75513	66820	20422	5254	330	1869	4925	36	321	30	

Czł. Sejmiku i Wydz. Powiat. B. starosta w Kielcach (zrezygnował 1. 12. 1921). B. przewodn. Oddz. Związku Ziemian w Kielcach i przewodn. Rady Opiekuńczej. Prez. Oddziału Czerwonego Krzyża, Ligi Żegluga Pol. i Polsko-Ameryk. Komitetu Opieki nad dziećmi. Przewodn. i kurator szpitala dla dzieci w Kielcach i rolniczej szkoły lud. w Podzamczu Chęcińskim. Odznaczony srebrnym medalem Czerwonego Krzyża.

Tadeusz Popowski (Z. L. N.). Lista 8. Inżynier i dyrektor zarządzający Zakładów Ostrowieckich, zam. w Ostrowcu. Ur. 1868. Szkoły średnie w Równem i Instytut Technolog. w Petersburgu (1890). B. czł. organizacji przemysłowo-społecznych w Petersburgu. B. czł. Rady Zjazdu Przemysłowców Górniczych Król. Pol. Organizator i czł. zarządu Tow. Przemysłowców Król. Pol. i Warszawskiego Stow. dla dozoru kotłów parowych. B. czł. Warszawskiego Komitetu Giełdowego (1911—1921) i Urzędu Starszych Zgromadz. Kupców w Warszawie. B. czł. Komitetu Obywat. m. Warszawy. Jeden z organizatorów Centr. Zw. Przem. Górn., Handlu i Finansów i Związku Hut Polskich (wiceprezes). Założ. i prez. Tow. Kred. Przemysłu Pol. i założ. i czł. Rady Zw. Ubezpieczeń. Przemysłowców Pol.

skich. Czł. Rady Nadzor. Banku Handlowego w Warszawie i Banku Śląskiego w Katowicach. Dyr. zarządu Tow. Grodzieckiego Kopalń Węgla.

Stanisław Manterys (Z. L. N.). Lista 8. Rolnik, Ur. 1874. Szkoła elementarna. B. przewodniczący gminnego Komitetu Ratunk. i czł. Komitetu Obrony Narod. i propagandy pożyczki państwowej. B. sekr. pierwszej w Kongresówce Spółki Rolnej. Od 20 lat czł. zarządu stow. oświat., roln., handl. i kooperatyw. Inicjator szkół i domów ludowych. Za protest przeciwko traktatowi w Brześciu więziony przez władze austr. w Kielcach.

Stanisław Gaszyński (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Przemysłowiec (technolog), zam. w Warszawie, Żórawia 26. Ur. 1875. Szkoła średnia w Sandomierzu i Krośnie i wyższa szkoła techn. w Mähr. Schönberg. Wynalazca elektrycznych akumulatorów w łodziach podwodnych. Dyr. zarządu S. A. „Len Polski“ i S. A. „Futro“ i innych. Inicjator zrzeszenia kuśnierzy dla uniezależnienia przemysłu futrzanego od Niemiec i praca nad kulturą lnu i konopi w Polsce. W 1920 jako ochotnik przez 2 mies. w wydziale fabrycznym Min. Spraw Wojsk. Artykuły w pismach fachowych o elektrochemji i elektromotorach, o uprawie lnu i przemyśle futrzanym. Książka: „O instytucjach gospodarczo-społecznych“.

Mojżesz Deutscher (Koło Żyd. w Senacie Klub senat. organ. żydów ortodoks. „Szlojmej Emuney Israel“). Lista 16. Własc. drukarni, zam. w Krakowie, ul. Bożego Ciała 10. Ur. 1878 w Krakowie. Niższe gimn. Dyr. konsumu „Israel“ w Krakowie i spółki wydawn. „Israel“ w Warszawie. B. redaktor „Das Wochenblatt“ i „Krakower Tageblatt“. Współredaktor pisma „Der Jud“. Prez. egzekutywy lokalnej stronnictwa w Krakowie i czł. egzekutywy Centr. Organizacji w Warszawie.

Józef Kruk (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Sekr. Sejmiku w Jędrzejowie. Ur. 4. 1. 1881. Semin. naucz. w Jędrzejowie. B. nauczyciel (1900—1917), b. sekr. inspekcji szkolnej w Jędrzejowie (1917/18), b. komisarz ludowy p. Jędrzejów (1. 12. 1918 do 15.

9. 1919), b. zastępca starostv (15. 9. 1919 do 1. 7. 1921). Założ. Kółek Roln. w Potoku Wielkim i Koźciewiczach i związku powiat. w Jędrzejowie. Założ. Kasy pożyczkowo-oszczędnościowej w Koźciewiczach, stow. spoż. „Spójnia” i stow. spółdz. „Hurtownia” w Jędrzejowie. W 1905 za udział w akcji o polski język w szkole, gminie i sądzie skazany administracyjnie na 3 mies. więzienia. Sekr. Senatu.

Leon Misiulek (P. P. S.). Lista 2. Drukacz od lat 50-ciu, zam. w Krakowie, Lubicz 32. Ur. 1859 w Dembowej, p. Jasło. Szkoła powsz. Radny m. Krakowa. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. Un. Lud. i przewodn. Stow. drukarzy w Krakowie. Wydawca i redaktor czasopisma drukarzy „Ognisko”. Założ. P. P. S. D. w Krakowie. Przewodniczący komitetu miejscowego P. P. S., Komit. Wykon. i Rady Robotn. w Krakowie. Delegat na kraj. i zagran. zjazdach drukarzy i związków zawod.

Zygmunt Nowicki (P. S. L.). Lista 3.

Województwo Łódzkie

Senatorów 8.

Ludność: 2 251 097. Polaków: 1 859 488 (82,6⁰/₀),
obcych: 391 609 (17,4⁰/₀).

Ks. Jan Alhrecht

Stanisł. Lipkowski

Stanisł. Karpiński

Ludom. Pułaski

Ernest Karol Stüldt

Dr. Markus Brande

		Uprawn.	głosuj.	głosy ważne	głosy uniew.	% głos.		
1	Miasto Łódź . . .	182361	145508	145092	411	80,01	44917	16
2	Powiat Łódź . . .	390697	33912	33844	68	85,59	16169	4789
3	Łask	46174	46175	49113	61	86,69	2611	982
4	Sieradz	41351	41351	41296	85	81,52	1946	893
5	Słupca	28632	23641	23465	174	83,17	11322	584
6	Konin	32222	27989	27967	22	86,93	11273	439
7	Koło	36695	31120	30892	228	85,42	13512	358
8	Łęczyca	39956	33619	33531	88	84,36	18290	574
9	Kalisz	57707	47529	47148	381	83,02	27416	488
10	Turek	32755	26985	26870	115	82,73	806	804
11	Wieluń	57920	47355	45738	1677	84,55	1634	282
12	Radomsk	54376	42871	42754	117	79,06	1325	439
13	Piotrków	65420	50175	50077	98	76,84	4630	386
14	Brzeziny	41923	34030	33907	123	81,46	152	763
	Razem	773825	632259	628671	3588	81,70	25634	275

Dzielnik wyborczy: 55 867.

Lista 8 otrzymała 4 mandaty: 1, 2, 4 i 6-ty,
 " 16 " 2 " 3 i 7-my,
 " 3 " 1 mandat: 5-ty,
 " 2 " 1 " 8-my.

Ks. Jan Albrecht (Chrz. Nar. Str. Pracy).

Lista 8. Zam. w Warszawie, Piwna 14. Ur. 1862.

Stanisław Lipkowski (Z. L. N.). Lista 8.

Inżynier-chemik, zam. w Łodzi, Emilji 5. Ur. 1859.

Stanisław Karpiński (Z. L. N.). Lista 8.

Dyr. Banku Tow. Spółdzielczych, zam. w War-
 szawie, Zgoda 10. Ur. w 1870 w Raduezu. Szkoła

realna w Włocławku i szkoła handlowa w War-
 szawie.

Wacł. Wikł. Januszewski

Stefan Kopciński

	8	Ogólno Żyd. Zw. Rob. Bt. Nar.										1
		16	3	2	1	5	7	12	14	23	24	
01	44915	7891	1	14584	9	9683	26512	1	1499	—	2	1
59	16469	9823	710	1744	1259	463	3305	11	58	—	2	2
89	20911	8933	1171	3164	9132	493	2176	98	34	1	—	3
52	14046	5842	9868	3782	7018	15	548	108	39	—	—	4
17	11522	1390	3257	3106	393	5	199	589	6	—	—	5
93	11273	3587	7392	4279	1202	38	50	138	3	—	—	6
12	13612	5749	6969	3681	567	54	106	150	4	—	—	7
66	1849	4884	877	2776	4745	855	730	41	133	—	—	8
22	2384	3045	8411	4959	1286	130	184	220	73	—	—	9
35	8066	2823	6299	3039	6396	76	42	122	7	—	—	10
5	16584	4396	14573	2661	7035	2	122	336	29	—	—	11
6	13625	3865	19748	2728	1099	65	205	386	—	35	3	12
4	26450	7652	2347	3085	8179	301	2015	46	1	—	1	13
6	15786	9712	3350	2979	737	164	1817	35	18	—	—	14
256584		1792	84987	55867	49057	12344	38011	2281	1904	36	8	

wie. Un. w Lipsku. B. ławnik magistratu m. Warszawy (1916/17) i b. skarbnik Centr. Komit. Obywat. (1914/15). B. nacz. dyr. P. K. K. P. (1918/19) i b. minister skarbu (1919). Prez. Zw. Banków w Polsce i Rady Giełdy Pieniężnej w Warszawie. Czł. zarządu Centr. Zw. Przem., Handlu, Finansów i Górnictwa. W 1910 r. wspólnie z dr. Rządem zorganizował Bank Tow. Spółdz. w Warszawie. Artykuły w „Głosie“, „Gaz. Warszawskiej“ i „Sile“. Książki: „Zasady działalności banków“ 1898, „O bankowości w Polsce dzisiaj i jutro“ 1915, „Wykłady o bankowości“ 1916, „Projekt ustawy Banku Polskiego“ 1918 i tłumaczenie książki Riessera „Historja rozwoju wielkich banków niemieckich“ 1907.

Ludomil Pułaski (Z. L. N.) Lista 8. Ziemianin, zam. w Grzymiszowie, p. Turek. Ur. 3. 1. 1871 w Warszawie. Politechnika w Rydze ze stopniem agronoma. B. pierwszy starosta powiatu Konin-Słupca i b. przewodn. Komitetu Obrony Państwa okręg. Konin-Słupca. Czł. Sejmiku i Wydziału Powiat. w Koninie. B. prez. Tow. Roln. w Kaliszu i b. prez. R. N. Zw. Ziemian w Warszawie. Założ. szkół średnich rolniczych w Liskowie i Popowie. Od 1905 r. prez. szkół prywatn. w Koninie. Prezes Rady Wojew. Tow. Roln. w woj. Łódzkim.

Ernest Karol Stüldt (Zjedn. Niem.). Lista 16. Przemysławiec, zam. w Łodzi, Drewnowska nr. 43. Ur. 30. 4. 1878 w Łodzi. Studja w Łodzi i Szwajcarji. B. radny m. Łodzi. Czł. zarządu niem. zw. szkoły i oświaty. Kurator szkoły ludowej. Kasyer kasy zapomog. przy kościele ewang.-augsburskim. Czł. zarządu Związku farbiarń i wykończalń.

Markus Brande (Koło Żyd. w Senacie — Klub Senat. Żyd. Rady Nar. — stron. sjonistyczne). Lista 16. Kaznodzieja, zam. w Łodzi, Gdańska 46. Ur. w 1870 r. Czł. prezydium Koła Żyd. w Sejmie i Senacie. Wybrany równocześnie z listy państw.

Wacław Wiktor Januszewski (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Szef sekcji przemysłu wojennego Min. Sp. Wojsk. — inżynier, zam. w Warszawie, Hoża 39. Ur. w 1880 r. Wyższa szkoła rzemieślnicza w Łodzi, politechnika we Lwowie i Sorbona w Paryżu. B. inż. konstr. w fabrykach Borman i Szwede, Gerlach i Pulst i t. d. B. czł. P. O. W., C. K. N. i Rady Narod. B. czł. Sejmiku i Wydziału Powiat. w Piotrkowie. Uczestnik zjazdów samorządowych. Wiceminister spraw wewn. w rządzie Lubelskim i przy ministrach Thugucie i Wojciechowskim (opuścił to stanowisko na własne żądanie). Więziony przez Rosjan w 1905/6 r.

Stefan Kopciński (P. P. S.). Lista 2. Lekarz-pedagog, zam. w Łodzi, Piotrkowska 118, m. 4. Ur. 1878 w Stradlicach, z. Kielecka. Gimn. w Kielcach i wydz. lekarski un. w Warszawie (1903). Kapitan-lekarz armji ros. (1914—1918). Od sierpnia do 25. 12. 1920 kapitan W. P. w czołówkach oświat.

i w D. O. G. Łódź Oddz. III b. Sztabu. Radny m. Łodzi od 1. 4. 1919. Ławnik magistratu i przewodniczący wydz. oświaty i kultury. B. czł. Tow. Kultury Polskiej. B. czł. instytucji oświat. Pol. Kom. Pomocy Ofiarom Wojny (w Rosji) i w 1915 przewodn. tegoż Komitetu w Penzie. B. organizator Domu i Un. Lud. w Mińsku. Kier. akcji wprowadzenia powszech. nauczania w Łodzi. Organizator kursów dla dorosłych, uniwersytetu powszechnego, 2 szkół dla dzieci niedorozwiniętych, szkoły dla dzieci moralnie zaniedbanych, półkolonji letnych, kinematografu oświat. i t. d. Czł. Komitetu budowy szkół i teatru w Łodzi. Czł. zarządu Zw. Miast i kom. sji oświat. Zw. Miast. Przewodn. Rady Szkolnej m. Łodzi i Rady Szkolnej Okr. przy Kuratorjum Łódzkim. Artykuły w „Samorządzie Miejskim“, „Oświacie Pozaszkolnej“ i „Rzeczniku Pedagogicznym“. Książka: „Psychologiczne badanie umysłowo chorych metoda Bernsteina“. Czł. komisji parlamentarnej Związku parlament. P. P. S. Sekretarz sekcji senackiej Zw. parlament. P. P. S. Sekretarz Senatu.

Zastępcy listy 8: Aleksander Jackowski, adwokat, Warszawa, Żórawia 16. Adolf Suligowski, adwokat i b. poseł, Warszawa, Dzielna 13. Roman Kochanowski, rolnik, Beduń, pow. Brzeziny. Dr. Julian Skulski, inż. rolniczy, Łódź, Zagajnikowa 34. Konrad Domaniewski, rolnik, Zapole, p. Sieradz.

Zastępcy listy 16: Dr. Edward Behrens, redaktor, Łódź, Piotrkowska 86. Szlaman Aron Kenigsberg; radny miasta, Łódź, Zielona 5. Ludwik Wolff, nauczyciel i b. poseł Łódź, Gdańska 112.

Zastępcy listy 3: Ignacy Klimek, rolnik, Retkinia, p. Łódź. Stefan Rutkowski, rolnik, Jezioro, p. Turek.

Zastępcy listy 2: Jan Klimaszewski, technik budowl., Łódź, Główna 58. Franciszek Gryzel, sekr. związkowy, Pabjanice, Letnia 6.

Województwo Warszawskie

Senatorów 7.

Ludność: 2 112 106. Polaków: 1 895 186 (89,7⁰/₀),
obcych: 216 920 (10,3⁰/₀).

Ks. Józ. Teodorowicz Michał Bojanowski Błażej Krzywkowski

	Uprawn.	głosuj.	głosy ważne	głosy uniew. głos.	%	16	8
1 Błonie .	40 253	29 954	20 837	117	74,41	14 522	3 094
2 Ciechanów	22 710	16 849	16 803	46	74,18	9 715	1 480
3 Gostynin	25 159	20 216	20 165	151	80,35	8 266	3 892
4 Grójec .	43 259	30 441	30 326	115	70,13	14 608	4 085
5 Kutno .	31 982	26 411	26 334	67	82,55	11 567	3 012
6 Lipno .	29 243	24 126	24 077	49	82,50	10 793	5 512
7 Łowicz .	34 748	27 537	27 430	107	79,24	12 341	1 733
8 Maków .	20 174	16 203	16 154	49	80,36	11 654	1 968
9 Mińsk Maz.	32 074	22 259	22 210	49	69,39	12 826	3 000
10 Mława .	30 018	24 791	24 740	51	82,58	15 828	2 147
11 Nieszawa	31 675	24 546	24 494	52	77,49	12 448	3 346
12 Płock .	38 584	29 164	29 045	119	75,68	15 811	4 345
13 Płońsk .	24 593	19 138	19 097	41	77,82	10 891	2 069
14 Przasnysz	20 063	16 896	16 847	49	84,21	12 861	1 036
15 Pułtusk .	34 978	26 166	26 127	39	74,80	15 570	4 423
16 Radzymin	22 266	17 155	17 106	49	77,05	12 702	1 602
17 Rawa .	26 885	19 701	19 608	93	73,26	7 492	2 346
18 Rypin .	24 618	20 449	20 412	37	83,06	10 452	3 661

Do przenies. 533 432 412 092 410 812 1 280 38,48 219 707 52 706

St. Gust. Brun

Bol Bielawski

Lejb Kowalski

K. Franc. Prauss

8	2	1	3	5	7	10	12	14	15	20	
3 094	6 087	4 019	1 014	532	392	181	52	—	34	—	1
1 480	2 512	786	1 958	71	1	2	56	—	237	1	2
3 892	1 982	5 458	433	50	23	53	8	—	—	—	3
4 086	4 263	1 761	5 372	86	2	120	34	—	—	5	4
3 012	7 122	4 064	293	179	24	45	17	—	—	4	5
5 512	3 747	558	3 188	13	40	52	165	—	9	—	6
1 793	2 204	8 198	2 278	54	16	142	45	—	354	5	7
1 968	823	1 233	414	1	4	2	53	2	—	—	8
3 000	1 309	1 615	3 323	27	2	9	91	—	—	8	9
2 147	1 682	867	3 878	4	7	18	179	—	30	—	10
3 346	2 750	384	4 731	34	79	28	694	—	—	—	11
4 345	6 018	710	1 929	128	39	35	25	3	—	2	12
2 069	3 022	448	2 537	2	—	9	29	—	—	—	13
1 036	988	804	1 114	3	2	3	8	—	88	—	14
4 423	1 858	45	4 149	13	25	5	39	—	—	—	15
1 602	623	1 182	735	22	5	131	98	2	—	4	16
2 346	1 841	2 447	5 413	8	17	34	10	—	—	—	17
3 661	2 348	695	2 981	115	7	10	62	—	3	48	18
2 706	51 169	35 254	15 770	1 342	665	909	1 665	7	874	77	

	Uprawn.	głosuj.	głosy ważne	głosy uniew.	głos. ‰	8	16	
19	Z przenies.	533 232	412 092	410 812	1 280	38,48	219 707	52 706
	Sierpe .	22 973	19 166	19 125	41	84,30	10 843	2 689
20	Skierniew.	21 562	16 275	16 208	67	75,48	7 629	1 433
21	Sochaczew	20 782	15 487	15 421	66	74,52	7 137	2 073
22	P. Warszawa	60 717	41 812	41 601	211	68,86	26 522	4 988
23	Włocławek	41 793	33 307	33 203	104	79,69	19 057	5 711

Razem . 701 059 538 139 536 370 1 769 76,76 **290 895 69 600**

Dzielnik wyborczy: 58 179

Lista 8 otrzymała 5 mandatów: 1, 2, 3, 4 i 7-my,

„ 16 „ 1 mandat: 5-ty,

„ 2 „ 1 „ 6-ty.

Ks. Józef Teodorowicz (Klub Chrześc. Nar. — hospitant). Lista 8. Arcybiskup wyzn. rzym. ormiańsk., zam. we Lwowie. Ur. w 1864 r. w Żydaczowie. B. poseł do Sejmu galic. B. czł. Izby Panów w Wiedniu. B. czł. Rady Szkolnej Krajowej we Lwowie. Poseł na Sejm ustaw. (1919-1922) i czł. komisji konstytucyjnej. Doktor honorowy Un. Lwowskiego. Wybrany równocześnie w woj. Stanisławów.

Michał Bojanowski (Z. L. N.). Lista 8. Ziemianin, zam. w Klicach, p. Ciechanów. Ur. 1865. Gimn. w Płocku i instytut rolny w Puławach. Przez 25 lat pełnomocnik gminny, czł. Sejmiku Powiat. B. przewodn. Okręg. Rady Szkolnej. Poseł na Sejm ustaw. (1919-1922) i czł. komisji administr. i ochr. pracy. Przez 11 lat przewodn. Wydziału Kółek Rolniczych. W 1892 r. więziony pół roku w Petersburgu za działalność polityczną i oświatową, w 1905 skazany na banicję i karę pieniężną za wprowadzenie języka polskiego w gminie.

Błażej Krzywkowski (Z. L. N.). Lista 8. Rolnik, zam. w Strzelnie, p. Ciechanów. Ur. 1879. W Strzelnie. Szkoła 2-klasowa. B. czł. II Rady Stanu. Pełnomocnik gminy Grudusk. Poseł na Sejm ustaw. (1919-1922) i czł. komisji petycyjnej i rolnej. Prez. Kółka Roln. i Tow. Pożyczkowo-Oszczędn. w Grudusku, Zw. Okręg. Kółek Roln. w Ciechanowie i Koła Pol. Macierzy Szkolnej. Wiceprezes Centr. Kasy Spółek Rolniczych i czł. zarządu

	2	1	3	5	7	10	12	14	15	20
52 706	51 169	35 254	45 770	1 342	665	909	1 665	7	874	77
2 659	1 944	1 316	2 233	24	1	20	55	—	—	—
1 433	2 472	983	3 540	28	7	28	79	—	4	5
2 073	2 013	934	2 946	74	6	26	101	—	109	1
4 988	5 531	2 416	1 028	489	41	456	65	—	37	8
5 711	4 136	1 021	2 639	311	49	65	210	—	1	1
600	67 265	41 924	58 126	2 268	769	1 504	2 175	7	1 025	92

Kółek Roln. w Warszawie. Artykuły w „Przewodniku Kółek Roln.“. B. prez. Nar. Zjedn. Lud. W 1905 r. więziony przez 4 tyg. za sprawy polit.

Stanisław Gustaw Brun (Z. L. N.). Lista 8. Kupiec i przemysłowiec, zam. w Warszawie. Piękna 4, m. 1. Ur. 2. 12. 1854 w Warszawie. Gimn. w Warszawie i studja w Anglii. B. radny m. Warszawy i b. czł. II Rady Stanu. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji handlowo-przemysłowej (przewodn.), prawn. i skarb.-budżet. Referent ustawy o Tow. Kredytowem Przemysłu Polskiego. Starszy Zgromadz. Kupców m. Warszawy. Współwłaśc. firmy Krzysztof Brun i Syn. Prezes Komitetu opiekuńczego szkół handl. w Warszawie. Wiceprez. Rady Banku Zachod. i Tow. Lilpop, Rau i Loewenstein. Prez. zarządu Tow. fabryk wyrobów emaljowanych „Wulkan“, Tow. Modrzejowskich Zakładów górniczo-hutniczych i Polsko-Holenderskiego Tow. Naftowego „Mazut“.

Bolesław Bielawski (Z. L. N.). Lista 8. Adwokat. Sekretarz Senatu.

Lejb Kowalski (Kolo Żyd. w Senacie — Klub Senat. Żyd. Rady Nar. — str. sjon. ortodoks. „Mizrachi“). Lista 16. Rabin, zam. w Włocławku. Egzamin w zakresie szkół średnich, studja rabinackie i samodzielne z zakresu filozofji i literatury powszechnej. Kurator żyd. szkół średnich i powsz. w Włocławku. Czł. Komitetu zakładania żyd. szkół średnich „Moriach“ w Polsce. Szereg artykułów w pismach w języku polskim, hebrajskim i żydowskim. Książki (w jęz. hebrajskim): „Judaizm a Helenizm“ i „Kwestja wychowania kobiet u żydów“. Czł. Centr. Komitetu org. „Mizrachi“, czł. Żyd. Rady Narod. i delegat na ogólnoświat. kongres sjonist.

Ksawery Franciszek Prauss (P. P. S.).
 Lista 2. B. dyrektor wyższej szkoły realnej i pedagog, zam. w Warszawie, Aleja 3 Maja 16, m. 13. Ur. w 1874 r. w Warszawie. Instytut górniczy w Petersburgu i przyroda na un. w Paryżu. B. czł. Zw. Strzeleckich. Szeregowiec i pp. Leg. Pol. B. radny m. Warszawy. B. minister oświaty w gab. Moraczewskiego. B. kier. Centr. Biura Szkoln. w Piotrkowie (1914/15), b. wiceprez. i czł. honor. Związku polskiego naucz. szkół powszechnych. Przewodn. dyrekcji i czł. honor. Muzeum Tatrzańskie w Zakopanem, czł. zarządu Podhalańskiego Oddz. Pol. Tow. Krajoznawczego. Wiceprez. Sekcji Ochrony

Miasto stołeczne Warszawa

Bolesław Koskowski

Ignacy Baliński

Upraw.	głosuj.	gł. ważne	gł. uniew.	% głos.	8
358 855	257 270	235 686	1 584	71,69	129 050

Dzielnik wyborczy: 55 049.

Lista 8 otrzymała 2 mandaty: 1 i 2-gi,
 „ 16 „ 1 mandat: 3-ci,
 „ 2 „ 1 „ 4-ty.

Bolesław Koskowski (Z. L. N.). Lista 8.
 Publicysta — redaktor polityczny „Kurjera Warszawskiego“, zam. w Warszawie, Aleje Jerozolim-

Tatr i Przyrodniczej Tow. Tatrzańskiego. Wiceprez Tatrzańskiego Ochotn. Pogotowia Ratunkowego Czł. Państw. Komisji Ochrony Przyrody i Komisji Pedagogicznej przy Min. W. R. i O. P. B. czł. redakcji „Przeglądu Pedagogicznego“, „Głosu Nauczycielskiego“ i „Wiedzy“. Od 1895 czł. P. P. S. partyjna praca wydawnicza (w 1902 i 1906 r. czł. Centr. Komitetu Robotn.). Więziony około 2 lata w 1897, 1902 i 1906/7 w Petersburgu i Warszawie. W 1902 skazany na zesłanie, zbiegł; w 1907 wydany z Rosji.

Zastępcy listy 8: Kazimierz Grützmacher, rolnik.

Senatorów 4.

Ludność: 931 176. Polaków: 673 320 (72,3%).
obcych: 257 856 (27,7%).

Mozes Koerner

Bol. Limanowski

3

050

	16	2	5	7	10	12	14	Zj. Żyd. Dem. Pl. udowy 29
	57 633	55 049	12 490	918	379	125	20	2

skie 55. Ur. w 1870 r. w Tyszowcach, z. Lubelska. Doktorat nauk ekonomicznych un. w Brukseli. B. radny m. Warszawy (1916, 17). B. redaktor naczelny „Gońca“ (1905) i b. współpracownik „Przeglądu Tygodniowego“, „Głosu“, „Gazety Polskiej“, „Biblioteki Warszawskiej“ i „Ateneum“. Książki: „Odrodzenie Śląska“, „Finlandja“, „Gmina wiejska“, „Wychodźstwo zarobkowe włościan w Król. Pol-

skiem“, „O reformie gruntowej“, „Chwila bieżąca w Królestwie“, „Jak wychować demokrację“, „Niebezpieczeństwo niemieckie“, „Polityka gminna“, „Ostatni rozbiór Turcji“ i „La question agraire au Royaume de Pologne“.

Ignacy Baliński (Z. L. N.). Lista 8. Sędzia Sądu Najwyższego i docent prawa w Szkole Głównej Gospod. Wiejskiego i w Politechnice, zam. w Warszawie. Wiejska 11. Ur. 1862 w Reginowie, p. Słonim. Prez. Rady m. Warszawy (od marca 1918). Prez. Zrzeszenia Sędziów i Prokuratorów. Wiceprez. zarządu gł. Pol. Macierzy Szkolnej i Komitetu Warszawskiej Kasy Literatów i Dziennikarzy. B. komisarz Rady Obrony Stolicy podczas inwazji bolszewickiej w 1920 r. Artykuły w „Gazecie Sądowej“, „Przeglądzie Narodowym“, „Gazecie Warszawskiej“ i „Kurjerze Warszawskim“. B. redaktor działu literackiego „Słowa“ i „Dziennika Powszechnego“ i b. kier. „Wieczorów Rodzinnych“. Książki: „Popularny zarys prawa cywilnego“, „Loterie publiczne w Polsce“ i „Własność nieruchoma w Warszawie“.

Mozes Koerner (Kolo Żyd. w Senacie — Klub Senat. Żyd. Rady Narod. — stron. sjonist.). Lista 16. Inżynier, zam. w Warszawie, Ogrodowa 3. Ur. w 1877 r. w Warszawie. Szkoła realna w Łowiczu, politechnika w Charlottenburgu i Warszawie. Radny m. Warszawy. Czł. zarządu Zw. Miast Polskich. Czł. zarządu Zw. Żyd. Stow. Rzemieślniczych w Polsce. B. załóż. i delegat Tow. Żydów Polskich w Moskwie. Czł. Centr. Komitetu Organiz. Sjonist. w Polsce i Żyd. Rady Nar. Udział w kongresach sjonistycznych.

Bolesław Limanowski (P. P. S.). Lista 2. Publicysta, zam. w Warszawie, Krucza 25, m. 3. Ur. w 1835 r. w Podgórzu, p. Dynaburg. Wydział lekarski un. w Moskwie i Dorpacie, wydział filozoficzny un. w Dorpacie i Lwowie (doktorat filozofji) i studja wojskowe w polskiej szkole wojskowej w Paryżu. Udział w tworzeniu Komitetu rewolucyjnego w 1861 r. w Wilnie. Załóż. organ. socjalistycznej „Lud Polski“ w Genewie w 1881 r. Czł. Uniwersy-

tetu Ludowego i Komitetu Niepodległ. w Krakowie. Artykuły w „Przeglądzie rzeczy polskich” (1860), „Dzienniku Literackim Lwowskim” (1861), „Przeglądzie Europejskim” (1862), „Gazecie Polskiej” (1862), „Opiekunie Domowym” (1867), „Przeglądzie Tygod.” (1869), „Kłosach”, „Bluszczu” (1870), „Dzienniku Lwowskim”, „Gazecie Narodowej”, „Tygodniku Polskim”, „Ateneum”, „Przedświcie”, „Pobudce”, „Głosie”, „Kurjerze Lwowskim”, „Przeglądzie Społecznym”, „Krytyce” i innych. Książki: „O kwestji robotniczej” 1871, „Losy narodowości polskiej na Śląsku” 1874, „Socjalizm jako objaw konieczny rozwoju dziejowego” 1878, „Patriotyzm a socjalizm” 1881, „Ferdynand Lassale i jego pisma” 1882, „Historja powstań narodu polskiego” 1882 i 1909, „Historja ruchu społecznego w XIX wieku” 1890, „Stuletnia walka narodu polskiego o niepodległość 1894, „Historja demokracji w Polsce” 1901, „Stanisław Worcell” 1910, „Socjologia” 1915 i 1921 i wiele innych. Przewodniczący na zjeździe listopadowym w 1892 r. w Paryżu, na którym założono P. P. S. Więziony przez 4 miesiące w 1861 r. w Wilnie, skąd został wywieziony na wygnanie do gub. Archangielskiej i tam więziony przez kilka miesięcy w 1863 r. Odbywając drogę etapową siedział w więzieniu w Petersburgu, Moskwie i Tule. W 1877 więziony przez kilka miesięcy we Lwowie i wydany z granic Austrii. Wybrany równocześnie z listy państw. Prz. sekcji senackiej Zw. parlament. P. P. S.

Zastępcy listy 8: Bogusław Herse, kupiec. Adolf Julian Świącicki, literat i prezes weteranów 1863 r. Ignacy Radziszewski, inżynier i prof. politechniki.

Zastępcy listy 2: Bolesław Czarkowski, ławnik magistratu m. Warszawy. Tadeusz Hartleb, komisarz rząd. do walki z drożyzną, Warszawa.

Województwo Białostockie

Ks. Leon Żebrowski

Wacław Małinowski

		Uprawn.	głosuj.	głosy ważne	głosy uniew.	% głosuj.	8
1	Augustów	21 653	11 441	11 354	87	52,83	7 01
2	Białowieża	6 925	992	968	24	14,32	33
3	Białostok .	75 184	43 749	43 615	134	58,19	21 34
4	Bielsk . .	52 342	20 821	20 587	234	39,77	12 53
5	Grodno . .	51 653	21 181	21 045	136	41,00	7 48
6	Kowno . .	21 578	14 907	14 693	214	69,08	9 04
7	Łomża . .	35 109	25 012	24 976	36	71,23	16 35
8	Ostrołęka .	25 225	19 621	19 605	16	77,78	15 28
9	Ostrów . .	31 499	23 612	23 569	44	74,96	15 48
10	Sejny . .	6 457	2 400	2 391	9	37,17	1 07
11	Sokołka . .	24 160	22 100	22 038	67	91,40	12 97
12	Suwałki . .	23 958	14 286	14 241	45	59,63	5 67
13	Szczuczyn .	20 280	15 700	15 556	144	77,41	8 71
14	Wołkowysk	38 797	19 587	19 542	45	50,48	5 67
15	Wys. Mazow.	26 879	23 745	23 697	48	88,34	20 20
Razem . . .		461 699	279 146	277 872	1 274	60,46	159224

Dzielnik wyborczy: 53 074.

Lista 8 otrzymała 3 mandaty: 1, 2 i 4-ty,

„ 16 „ 1 mandat: 3-ci.

Ks. Leon Żebrowski (Nar. Chrz. Str. Pr.).
Lista 8. Proboszcz fary i dziekan, zam. w Grodnie,
plac Batorego 8. Ur. w 1876 w Pociskach, p. Świę-
ciany. Akademia duchowna w Petersburgu (magi-
ster teologii 1903). Od 1904—1917 prof. wileńskie-
go semin. duch. Od lipca 1920 do lutego 1921

Senatorów 4.

Ludność: 1 302 259. Polaków: 996 014 (76,5%)
 obcych: 306 245 (23,5%).

J. Wład. Siennicki

Izaak Rubinsztejn

8	16	1	2	3	5	6	7	12	Żyd. De- Blok i u
7 017	1 282	1 633	223	969	1	—	19	210	—
335	359	25	17	219	—	8	3	2	—
21 341	13 494	2 617	1 353	172	204	30	1 095	3 308	1
12 532	5 146	344	568	1 759	9	—	25	205	—
7 487	10 541	925	405	895	459	—	212	121	—
9 042	1 635	891	461	2 505	1	—	1	157	—
16 355	4 180	852	1 343	2 040	6	—	—	200	—
15 289	1 683	467	678	1 333	—	—	12	143	—
15 489	3 556	8	384	4 100	1	—	2	49	—
1 079	208	646	7	429	3	—	5	14	—
12 974	3 286	1 450	90	188	29	874	217	2 975	—
5 678	2 199	5 527	310	206	188	—	36	97	—
8 716	2 547	1 495	1 343	1 274	—	—	2	169	—
5 673	6 981	6 166	105	365	49	47	101	55	—
20 201	2 269	97	484	390	6	—	5	239	—
159 224	59 345	23 143	7 771	16 794	956	959	1 735	7 944	1

kapelan szpitala i garnizonu w Grodnie. Czł. Tow. Roln. i Polsk. Macierzy Szkolnej w Grodnie. Czł. Tow. Popierania Pracy Społecznej w Wilnie (b. prez.). Redaktor „Przyjaciela Ludu” i „Dwutygodnika Djeceżalnego” w Wilnie. Organiz. Kół Chr. Dem. Karany przez rząd ros. administracyjnie i sądowo za wydawnictwa.

Wacław Malinowski (Z. L. N.). Lista Ziemianin, zam. w Kątach, p. Bielsk Podlaski. Urodz. w 1868 r. Gimn. w Grodnie i wydz. historyczno-

filozoficzny un. w Petersburgu i Dorpacie. Czł. Rady gminnej, Sejmiku i Wydz. Powiat. Czł. towarzystw rolniczych. Czynny udział w pracach stronnictwa N. D. w ziemi Wileńskiej. Organizator Z. L. N. Prez. Koła Pow. Z. L. N. w Bielsku Podlaskim. Przeprowadzenie wyborów do Sejmu ustaw. w pow. Bielsk (1919) i do obecnego Sejmu w okr. Ostrów

Juljan Władysław Siennicki (Z. L. N.).

Lista 8. Podprokurator Sądu Najwyższego, zam. w Warszawie, Hoża 25, m. 14. Ur. w 1867 r. w Siennicy, p. Ostrów. Wydział prawny un. w Warszawie. B. notariusz w Ostrowiu. Czynny udział w pracy społecznej, oświat. i dobroczynnej w Ostrowiu. W 1906 praca nad wprowadzeniem jęz. polskiego w gminach. Wybitny znawca sprawy komasacji rolnej. Rzeczoznawca tej sprawy w Petersburgu i uczestnik narad nad ustawą o prawie komasacyjnem (1910). Udział w pracach Biura Pracy Społecznej. Podczas wojny czł. Rady Centr. Komitetu Obywat. Pomocy Wygnańcom. B. pełnomocnik

Województwo Poleskie.

Senatorów 3.

Ludność: 876 665. Polaków: 190 700 (21,8⁰/₀),
obcych: 685 965 (78,2⁰/₀).

		Uprawn.	głosuj.	głosy ważne
1	Brześć Litewski	41 839	11 601	11 284
2	Drohiczyn	24 727	8 293	8 146
3	Kamień Koszyrski	20 216	5 982	5 897
4	Kobryń	25 296	10 358	10 100
5	Kossów	19 861	4 747	4 584
6	Łuniniec	56 660	24 799	24 664
7	Pińsk	47 035	16 195	16 017
8	Prużany	23 201	10 483	9 831
9	Sarny	42 065	17 029	16 823
	Razem	300 900	109 477	107 346

szczególny do akcji odszkodowania za szkody wojenne i udział w pracach Rady Prawnej przv Min. Skarbu. Delegat Min. Sprawiedliwości w czasie pertraktacji pokojowych w Rydze (1921). B. czł. Komisji Rewakacyjnej w Moskwie (1921/22).

Izaak Icek Rubinsztejn (Koło Żyd. w Scenacie — Klub Senat. Żyd. Rady Nar. — stron. ort. „Mizrachi“). Lista 16. Rabin, zam. w Wilnie, Portowa 7, m. 4. Ur. w 1880 r. Czł. prezydum Koła Żyd. w Sejmie i Senacie.

Zastępcy listy 8: Konstanty Długoborski, rolnik i b. poseł, Długobórz, p. Łomża. Józef Semo-tuja Leczewski, rolnik, Lence-Samotuje, p. Białystok. Tadeusz Bronic, naczelnik Kasy Skarbowej, Wołkowysk, Szeroka 103.

Zastępcy listy 16: Paweł Kołowicz, agrom, Wołkowysk, Zamkowa 6. Abram Tyktin, przemysłowiec, Białystok, Częstochowska 8.

Jan Pasternak

Maciej Kasperowicz

Stan. Siedlecki

głosy ważne	głos. wziew.	%						Zj. Kres. Pol. wPińsku	
			16	8	3	6	22		
11 284	317	27,72	6 264	737	855	34	103	3 291	1
8 146	147	33,54	1 934	4 075	1 085	13	12	1 027	2
5 897	85	29,59	4 191	927	392	104	79	204	3
10 100	258	40,94	7 126	435	163	150	26	2 200	4
4 584	153	23,85	2 046	916	748	11	33	830	5
24 664	135	43,77	4 511	16 372	2 038	82	386	1 275	6
16 017	178	34,43	3 671	7 935	2 434	28	290	1 659	7
9 831	652	45,18	2 556	1 826	1 498	494	49	3 408	8
16 823	206	40,48	8 525	374	4 802	215	128	2 779	9
107 346	131	36,37	40 824	33 597	14 015	1 131	1 106	16 673	

Dzielnik wyborczy: 20 412.

Lista 16 otrzymała 2 mandaty: 1 i 3-ci,

„ 2 „ 1 mandat: 2-gi.

Lista 24 odpowiada liście 8, gdyż listę tę zgłosiły stronnictwa listy 8 z tego tylko powodu, że na czas nie zdołano listy 8 w woj. Poleskiem zgłosić do listy państwowej, a przez to samo nie mogły użyć dopuszczenia listy 8.

Jan Pasternak (Klub Ukraiński — socjalista-federalista). Lista 16. Nauczyciel szkół powszechnych, zam. w Chorążczyńce, p. Biała Podlaska. Ur. 28. 6. 1876 w Nowym Pawłowie, ziemia Podlaska. Semin. naucz. w Białej Podlaskiej.

Maciej Kasperowicz (Klub Białoruski). Lista 16. Inżynier komunikacji, zam. w Słonimie, Zamkowa 14. Ur. w 1869 w Wołkowysku. Instytut drogi komunikacyjnej w Petersburgu. W 1920 r. radny i ławnik magistratu m. Mińska Litewskiego. Autor szeregu książek z dziedziny eksploatacji kolei żelaznej.

Stanisław Siedlecki (P. P. S.). Lista 2. Redaktor „L'est Europeen“, zam. w Warszawie, Śliska 35, m. 9. Ur. 19. 2. 1877 w Simie, gub. Włodzimierskiej. Gimn. w Złotopolu, wydany za organiz. uczniowskiej biblioteki i kursów języka polskiego, złożył egzamin jako prywatysta w Białej Cerkwi, wydział chemiczny un. we Lwowie. Od 1905—1910 praca w tajnych drukarniach P. P. S. Kilkuletnia praca w przemyśle naftowym w Borysławiu. Przez krótki czas służba w I Brygadzie Leg. Pol. i komisarz Pol. Org. Narod. Czynny udział w Związku Sejmików Powiat. B. wydawca „Przymierza“ (1920). Organizator Związku Zbliżenia Narodów Odrodzonych.

Województwo Nowogrodzkie

Senatorów 3.

Ludność: 1 300 069. Polaków: 649 719 (49,9%),
obcych: 650 350 (51,1%).

Aleksy Nazarewski

St. Kalinowski

Leon hr. Łubiński

	głosy		głosy		%						
	Uprawn.	głosuj.	ważne	un.	głos.		16	3	22	6	12
Nowogródek	37959	17769	17695	74	46,81		14130	1090	2406	16	53
Wołożyn	41489	17154	16361	793	41,34		2849	12073	606	49	781
Nieśwież	39410	18239	18008	231	46,74		11541	1923	4305	220	19
Stołpce	24217	11033	10916	117	45,55		3013	4055	3331	317	200
Baranowicze	32086	12330	12161	169	38,42		2447	6589	2831	142	152
Lida	69858	35157	33148	2009	50,32		7033	7749	16718	347	1301
Słonim	37937	13143	13008	135	34,64		4575	6436	1663	150	181
Razem	282956	124825	121297	3528	44,11		45588	39915	31860	1241	2693

Dzielnik wyborczy: 31 860.

Lista 16 otrzymała 1 mandat: 1-szy,

" 3 " 1 " 2-gi,

" 22 " 1 " 3-ci.

Aleksy Nazarewski (Klub Białoruski).
Lista 16. Kooperator i obywatel ziemski, zam. w Baranowiczach, Poczta 66. Ur. 15. 3. 1881. Szkoła średnia. B. prez. rosyjskiej Rady Ziemskiej w Iku-niewie, z. Mińskiej. Prez. kooperatywy w Barano-wiczach (1920—1922).

Stanisław Kalinowski (P. S. L. „Wy-zwolenie“). Lista 3. Profesor politechniki, zam. w Warszawie, Górna 10, m. 3. Ur. 1873 w Lebe-dynie (Ukraina). Gimn. i un. w Kijowie. B. prof. fizyki na uniwersytecie i politechnice w Rydze. Org. i kier. gabinetu fizycznego Muzeum Przemysłu i Rol-nictwa w Warszawie. Studja w Monachjum w labo-ratorjum Roentgena. Twórca pierwszego na zie-miach polskich Obserwatorjum Magnetycznego w Świdrze. Założ. Pol. Koła Ludowego w Kijowie.

Organizator strejku szkolnego jako czł. Koła Wychowawców (1905). Inicjator Tow. Kursów Nauk., obecnie Wolnej Wszechnicy Polskiej, której jest rektorem. Założ. i b. prez. Polskiego Zw. Nauczycielskiego. B. kier. wydz. oświaty polskiej Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi i b. szef departamentu oświaty Polskiego Ministerjum przy rządzie ukraińskim w Kijowie (1918). Założ. i prez. honorowy Zw. Zaw. Naucz. Pol. Szkół Średnich. Radny m. Warszawy. B. czł. Rady Obrony Stolicy. B. redaktor i założ. „Nowych Torów“, „Wektora“ i „Przeglądu Naukowego i Pedagogicznego“. Autor szeregu prac naukowych w jęz. polskim, francuskim, angielskim i niemieckim. Wybrany równocześnie w wojew. Wileńskim.

Leon hr. Łubieński (Klub Chrz. Nar. — stron. pracy realnej). Lista 22. Ziemianin, zam. w Warszawie, Marszałkowska 6. Ur. 15. 3. 1841 w Kazimiercy Wielkiej, z. Kieleckiej. Politechnika w Gracu (inżynier technolog). Od 1915—1917 jako pełnomocnik główny Związku Ziemskiego organizował służbę sanitarną dla uciekinierów (aprowizacja, rozkwaterowanie, szkoły, ochronki i t. d.) na tyłach ros. armji zachodniej. B. poseł do Dumy z gub. Mohilewskiej. B. czł. powiat. i gub. Ziemstwa w Mohilewie. B. wiceprez. Tow. Roln. i czł. Rady Zarz. Tow. wzajemnej assekuracji rolnej w Mińsku. Po wybuchu rewolucji w Rosji organizator żywiołu polskiego na Kresach. B. czł. Pol. Rady Narod. na Kresach i wiceprez. Polskiej Rady Międzypartyjnej w Rosji i z jej ramienia organizator armji polskiej. Prześladowany i ścigany przez sowjety, uciekł przed wyrokiem i więzieniem. Trzymany przez Niemców w obozie koncentracyjnym w Baranowiczach do lata 1918. Od listopada 1918 czł. Komitetu Narod. w Paryżu; praca w Polskiej Delegacji Pokojowej; czł. poselstwa polskiego w Paryżu (do listopada 1922). Udział w konferencjach w Genui i Hadze, specjalnie w charakterze przedstawiciela interesów mienia polskiego pozostałego w Rosji.

Zastępcy listy 16: Jankiel Trokenheim, radny m. Warszawy, Tłomackie 6. Aleksander Własow, rolnik, Migówka, p. Wilejka.

Zastępcy listy 3: Karol Bohatyrewicz, taksator, Molczadź, 3 Maja 18.

Zastępcy listy 22: Leonard Tallen — Wilczewski, adwokat, Warszawa, Traugutta 5. Jan Kazimierz Niewodniczański, adwokat, Warszawa, Aleje Ujazdowskie 18, m. 27.

Województwo Wileńskie

Senatorów 4.

Ludność: 488 968. Polaków: 336 344 (68,8⁰/₀),
obcych: 152 624 (31,2⁰/₀).

Aleksandra Karnicka

Wiacz. Bohdanowicz

Ks. St. Maciejewicz

Br. Krzyżanowski

		Uprawn	głosuj.	głosy ważne	głosy uniew.	% głos.	3
1	Miasto Wilno	54 624	38 153	37 846	307	69,84	156
2	Powiat Wilno	55 269	29 660	29 367	293	53,66	7 86
3	Oszmiana . .	32 391	15 414	15 057	357	47,58	1 570
4	Wilejka . .	43 482	15 446	15 095	351	35,52	3 87
5	Święciany . .	50 461	13 511	13 173	338	26,77	6 253
6	Duniłowice . .	43 575	15 443	15 083	360	35,44	7 43
7	Brasław . .	23 463	10 582	10 409	173	43,25	7 217
8	Dzisna . .	63 285	20 832	20 116	716	32,91	8 683
	Razem . .	366 550	159 041	156 146	2 895	43,38	43 062

Dzielnik wyborczy: 22 133.

Lista 3 otrzymała 1 mandat: 1-szy,
 „ 24 „ 1 „ 2 gi,
 „ 8 „ 1 „ 3-ci,
 „ 1 „ 1 „ 4-ty.

Aleksandra Karnicka (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Biuralistka, zam. w Wilnie, Garbarska 16, m. 2. Ur. w 1882 r.

Wiaczesław Bohdanowicz (Klub Białoruski). Lista 24. Prof. semin. duch. prawosławnego, zam. w Wilnie, Ostrobramska 9. Ur. w 1878 w Dziśnie. Akademia duchowna prawosławna w Kijowie. B. wiceprez. Komitetu prawosławnego w Wilnie. Prez. stow. filantropijnego, prawosławnego w Wilnie. Czł. prezydium klubu białoruskiego.

Ks. Stanisław Maciejewicz (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Honorowy kanonik wileński i mohilewski, kapelan kościoła św. Katarzyny, zam. w Wilnie, Ignacowska 3. Ur. w 1869 r. w Wilnie. Gimn. i semin. duch. w Wilnie i akademja duch. w Petersburgu (magister teologii). B. delegat metropolity arcybiskupa Roopa przy Nacz. Komitecie zbrojnej siły polskiej w Petersburgu. B. poseł do III i IV Dumy, b. czł. Związku Polaków w przedparlamencie Kiereńskiego w Rosji dla wypracowania nowej ordynacji wyborczej. Poseł na Sejm ustaw. (15. 6. 1919—1922). Poseł na Sejm Wileński (1922). Czł. sejm. komisji konstytucyjnej, opieki społ., za-

3	Blok Mniejsz. Narod.	8	1	2	6	22	Polski Zw. Lud. Odrodz.	23	Zj. Białr. Bezpart. Aktywiz- m: tów i Zielon. Dębu	25	26	27	28
156	24												
7 866	10 509	21 011	668	5 219	3	274	4	—	2	1			
1 570	1 286	6 379	11 207	1 424	445	197	510	2	51	2			
3 879	1 924	2 771	8 584	60	117	4	183	3	6	3			
6 253	9 542	1 585	27	29	10	13	5	3	2	4			
7 438	2 148	2 453	1 135	141	911	79	33	19	1	5			
7 217	5 127	2 094	70	71	248	16	15	3	1	6			
8 683	864	1 242	364	45	9	13	653	—	2	7			
13 062	8 761	2 106	78	25	251	21	35	16	140	8			
	40 161	39 641	22 133	7 014	1 994	617	1 273	46	205				

granicznej, prawniczej i wojskowej. Częsty mówca w sprawie Wilna i obrony praw Kościoła. B. prefekt szkoły realnej męskiej i gimn. żeńskiego w Wilnie. B. czł. Tow. Przyjaciół Nauk, Lutni i opieki nad dziećmi w Wilnie. Redaktor „Dwutygodnika Djeceżalnego” i współpracownik pism wileńskich i warszawskich. Przez władze ros. dwukrotnie pociągany do odpowiedzialności za sprawy prasowe.

Bronisław Krzyżanowski (P. S. L. „Piast”). Lista 1. Adwokat, zam. w Wilnie, Portowa 4. B. poseł na Sejm Wileński.

Zastępcy listy 3: Stanisław Tuczyński, rolnik, Kontrwerki, gm. Mickuńska. Konstanty Parwicki, rolnik, Bieniakonie, gm. Oszmiańska.

Zastępcy listy 24: Adolf Gordon, przemysłowiec, Wilno, ul. Jasińskiego. Aleksander Własow, rolnik, Migówka, p. Wilejka.

Zastępcy listy 8: Wawrzyniec Puttkamer, rolnik, Bolkieniki, gm. Bieniakonie. Andrzej Tupalski, b. delegat rządu, Wilno, Mickiewicza 22.

Zastępcy listy 1: Stanisław Władyczko, prof. uniwersytecki w Wilnie, Nadbrzeźna 4. Antoni Łapin, adwokat, Wilno, Montwiłłowska 21.

Lista państwowa

Senatorów 18.

Ludność wraz z wojskiem: 27 160 163. Polaków. 18 659 993 (68,7 $\frac{1}{2}$ %) obcych: 8 500 170 (31,3 $\frac{1}{2}$ %).

W dniu 12. 11. 1922 r. wybrano w województwach 93 senatorów. Do rozdziału z listy państwowej przypadło zatem w myśl art. 96 ord. do Sejnu i Senatu: 18 mandatów.

Na posiedzeniu w dniu 24. 11. 1922 r. Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła, że z list okręgowych, które przyłączono do odpowiednich list państwowych, przeprowadziły w całym państwie senatorów conajmniej w 3 okręgach wyborczych tylko następujące listy:

Nr. 8 w ilości 39 mandatów

„ 16 „	„	18	„
„ 1 „	„	14	„
„ 3 „	„	3	„
„ 2 „	„	6	„

Wobec tego z państwowych list wyborczych zostało wybranych:

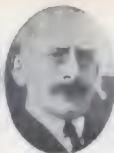
z listy	nr.	8 senatorów	9
„ „	16	„	4
„ „	1	„	3
„ „	3	„	1
„ „	2	„	1

Wojc. Trąmpczyński Marjan Kiniorski Stanisł. Nowodworski

Dr. Stan. Kasznica

Dr. Marcin Szarski

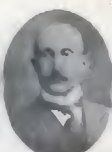
Wład. Jabłonowski

Józefa Szebekówna

Maciej Glogier

Stefan Smólski

Erwin Haslach

Uszer Izr. Mendelsohn

Aleks. Karpiński

Aleks. Własow

Jaków Bojko

Bolesł. Wystouch

Dr. Józef Buzek

Jan Woźnicki

Stanisław Posner

Wojciech Trąpczyński (bezpartyjny).
 Lista 8. Adwokat (1886—1918), zam. w Warszawie, gmach Sejmu. Ur. 8. 2. 1860 w Dęblowie, p. Gniezno. Gimn. w Trzemesznie i Poznaniu, wydział prawny un. w Berlinie (1877/78) i Wrocławiu (1878 do 1881). W armji pruskiej służba jednoroczna (podchorąży). B. radny m. Poznania (1901—1911) i b. prez. Koła polskiego radzieckiego. B. poseł do parlamentu niem. (1912—1918) i do sejmu pruskiego (1910—1918). B. czł. Nacz. Rady Lud. i nacz. prezes rejencji (1918/19). Poseł na Sejm ustaw. i Marszałek Sejmu (14. 2. 1919—1922). B. czł. Rady Obrony Państwa. B. dyr. „Bazaru”, b. radca prawny Banku Ziemskiego. Przewodniczący Centr. Komitetu Plebiscytowego i Komitetu Pomocy Repatriantów. Honor. prez. wielu stow. i instytucyj.

Min. Spraw Wewn. Prace naukowe w „Ruchu Prawniczym i Ekonomicznym“ (Poznań). Autor szeregu rozpraw naukowych. Wiceprez. Klubu Chrz. Nar. w Senacie i zastępca wspólnej komisji parlamentarnej trzech grup listy 8.

Dr. Marcin Szarski (Kl. Chrz. Nar.). Lista 8. Dyr. nacz. Polskiego Banku Przemysłowego (od 1910), zam. we Lwowie, Nabelaka 37 a. Ur. w 1868 r. w Krakowie. Gimn. św. Anny i wydział prawny un. w Krakowie. Czł. Państw. Rady Finans. Prez. giełdy lwowskiej i Izby handlowej polsko-francuskiej we Lwowie. Prez. Pol. Tow. Ekonomicznego i Małopolskiego Oddziału Związku Banków Polskich we Lwowie. Wiceprez. Związku Banków w Warszawie. Artykuły w „Gazecie Bankowej“. Książki: „Die Gründe des Preisfalles der Waren“ (1896), „Creditorganisation Galiziens“ (1897), „Volksgeld“ (1895), „Kurs dewiz i ruch złota“ (1892), „Polityka bankowa“ (1915), „Waluta polska“ (1917) i inne. Prezes, wiceprez. i czł. rad nadzorczych kilkunastu spółek akcyjnych.

Władysław Jabłonowski (Z. L. N.). Lista 8. Publicysta-literat, zam. w Warszawie, Hoża 20. Ur. 1867 w Żabokrzycach (Podole). Gimn. Biała Cerkiew, un. w Genewie (licencjat nauk społecznych) i studia w Paryżu i Lipsku. B. poseł do III Dumy (od 1909). B. czł. z wyboru II Rady Stanu. Poseł na Sejm ustaw. (1919--1922). Czł. komisji spraw zagran. Inicjator wniosku o prawie autorskiem i innych. Czł. rzecz. Tow. Naukowego w Warszawie. B. redaktor „Gazety Warszawskiej“ i „Biblioteki Dziel Wyborowych“. Praca publicystyczna od 1890 w całym szeregu pism. Autor książek: „Dusza poety“, „Chwila obecna — dążności i usposobienia“, „Wśród obcych“, „Rozprawy i wrażenia literackie“, „Dookoła Sfinksa“, „Dwie kultury“, „Dwaj wielcy patrioci włoscy“ i „Z ojczyzny Danta“. Za udział w obchodzie Kilińskiego więziony w 1894 r. kilka miesięcy w X pawilonie cytadeli warszawskiej, zesłany do gub. Orenburskiej, z której powrócił 1896 na skutek amnestji.

Józefa Szebekówna (Z. L. N.). Lista Publicystka, zam. w Warszawie, Fredry 6. Ur. 186

Maciej Glogier (Klub Chrz. Nar.). Lista Rejent, zam. w Radomiu. Ur. 1869 w Radomiu Wydział prawny un. w Warszawie (1903). B. wiceprezydent m. Radomia, b. prez. sądu okręg. w Radomiu (1917—1920), b. szef sekcji służbowej Ministerstwa Sprawiedliwości w Warszawie (zrezygnował). B. skarbnik Polskiej Macierzy Szkolnej. Prez. „Lutnia” wiceprez. Tow. Dobroczynności, czł. zarządu Rezerwy Obywat. B. prof. prawa i ekonomji w szkołach handlowych w Radomiu. Autor podręcznika ekonomji społecznej. B. przewodn. Komitetu Obywat. i Tow. Prawniczego w Radomiu. B. wiceprez. komisji szkolnej i prez. Komitetu Plebiscyt. Prez. Radomskiej Okręg. Komisji Szkolnej, Rezerwy Obywat. i wiceprez. Czerw. Krzyża. Sekretarz Senatu.

Stefan Smólski (Nar. Chrz. Str. Pracy). Lista 8. Adwokat, zam. w Warszawie, Bracka 4 m. 5. Ur. 2. 9. 1879. Wydział matematyczny w Kijowie i prawny w Odesie. Od 1914 do 1917 podporucznik armji ros. Po wybuchu rewolucji prez. Związku Wojskowych Polaków okręgu Kijów i organizator wojsk polskich. B. czł. Polskiego Komitetu Wykonawczego na Rusi (1918) i uczestnik Wszechrosyjskiego Zjazdu Demokrat. w Moskwie, zwołanego przez Kiereńskiego. B. wojewoda wołyński. Wiceprezydent m. Warszawy (od grudnia 1921). Czł. Główn. Kom. Czerw. Krzyża i czł. zarządu Tow. Kresów Wschodnich. Czł. Rady Nacz. Nar. Chrz. Stron. Pracy. Skarbnik klubu senackiego.

Erwin Hasbach (Zjedn. posłów niem.). Lista 16. Ziemianin, zam. na Zamku Bierzgłowskim, p. Toruń. Ur. w 1876 r. B. poseł na Sejm ustaw. (2. 5. 1920—1922). Prez. niem. klubu senackiego.

Uszer Izrael Mendelsohn (Koło Żyd. w Senacie — Klub organiz. żydów ortodoks. „Szłojmej Emunej Izrael”). Lista 16. Rolnik (sic!), zam. w Łodzi, Cegielniana 49. Ur. 1873 w Warszawie. Szkoła 6-klasowa w Warszawie. B. poseł na Sejm ustaw. Założ. i prez. Tow. Wzaj. Kredytu dla handlu i przemysłu w Kutnie. Czł. zarządu gm. ży-

dowskiej. Dyr. Kasy pożyczkowo-oszczęd. Czł. zarządu Tow. wspierania biednych żydów i innych stow. oświat. i dobroczynnych. Czł. zarządu Centr. Org. Żydów Ortodoksów „Szlojmej Emunej Izrael“ w Polsce.

Aleksander Karpiński (Klub Ukraiński). Lista 16. Adwokat, zam. w Równem, Nowobazarska 41. Ur. w 1867 r. w Suwałkach. Wydział prawny un. w Moskwie. Czł. „Proświty“. Artykuły w prasie ukraińskiej. Prezes klubu senackiego.

Aleksander Własow (bezpartyjny). Lista 16. Rolnik, zam. w Migówce, p. Wilejka. Ur. w 1874 r. Senator od lutego 1923 na miejsce Serebrennikowa, który zatrzymał mandat do Sejmu.

Jakób Bojko (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Rolnik, zam. w Gręboszowie, p. Dąbrowa. Ur. 7. ; 1857 w Gręboszowie. Szkoła ludowa w Gręboszowie. B. nauczyciel wiejski (1877—1890). Poseł na Sejm galic. (1895—1914), poseł do parlamentu austr. (1897—1918). B. wójt w Gręboszowie. Wiceprezes Rady Powiat. w Gręboszowie. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Wicemarszałek Sejmu. Prez. Kasy Zaliczk. w Dąbrowie, czł. Rady Muzealnej w Rapperswillu, czł. Tow. Roln. w Krakowie, czł. honor. Związku Nar. Pol. w Stanach Zjedn. Czł. R. N. Zakładów Przędzalniczo-Tkackich w Krośnie S. A. B. red. „Przyjaciela Ludu“ i „Piasta“. Artykuły w „Kurjerze Lwowskim“. Książki: „Dwie dusze“, „Okruszyny gminy Gręboszów“, „Pod trzeciego króla“, „Wycieczka na Spiż“, „Mowy i pisma“ itd. Od 1891 r. udział w życiu publicznym, organizator i prez. stron. P. S. L. Wicemarszałek Senatu. Wybrany równocześnie w wojew. Stanisławowskim i Tarnopolskim.

Bolesław Wysłouch (P. S. L. „Piast“) Lista 1. Redaktor „Kur. Lwowskiego“, zam. w Milanówku pod Warszawą. Ur. 1856 w Sosze na Polesiu, p. Drohiczyn. Studja inżynier. w Instytucie Technologicznym w Petersburgu. Artykuły w „Przeглядzie Społecznym“, „Przyjacielu Ludu“, „Kurjerze Lwowskim“, „W Obronie Ojczyzny“ i t. d. Za przestępstwo polityczne więziony przez 3 lata w Cy-

tadeli Warszawskiej przez Rosjan, oraz 3 miesiące przez władze austriackie.

Dr. Józef Buzek (P. S. L. „Piast“). Lista 1. Podsekretarz stanu i dyrektor Głównego Urzędu Statystycznego, zam. w Warszawie, Aleje Jerozolimskie 32. Ur. 16. 11. 1873 w Końskiej, p. Cieszyn. Gimn. w Cieszynie, wydz. prawny un. w Krakowie i Wiedniu. B. urzędnik Centr. Komisji Statystycznej w Wiedniu i biura statystycznego Wydz. Krajowego we Lwowie. B. prof. i dziekan wydz. prawnego un. we Lwowie. B. poseł do parlamentu austr. (1907 do 1918). Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). Czł. komisji konstytucyjnej. Referent ustawy o ustroju wojew. Śląskiego, o rozciągnięciu konstytucji polskiej na G. Śląsk, o 8 % pożyczce złotej, projektu ustawy o samorządzie wojewódzkim i referent (w komisji) o ordynacji wyborczej do Sejmu i Senatu. Książki: „Historja polityki narodowościowej rządu pruskiego wobec Polaków“, „Administracja gospodarstwa społecznego“, „Projekt konstytucji Rz. P. oraz uzasadnienie i porównanie tegoż projektu z konstytucją szwajcarską, amerykańską i francuską“, „Ordynacja wyborcza do Sejmu i Senatu“ i inne. Czł. komisji parlamentarnej klubu P. S. L.

Jan Woźnicki (P. S. L. „Wyzwolenie“). Lista 3. Nauczyciel ludowy, zam. w Warszawie, kol. Staszica, Filtrowa 59 a. Ur. 15. 8. 1881 w Nieszawie. Seminarjum naucz. w Siennicy. Od 1899 r. praca w różnych stowarzyszeniach oświat. Artykuły w „Zaraniu“, „Wyzwoleniu“ i w prasie w Włocławku. Poseł na Sejm ustaw. (1919—1922). W 1906 więziony przez tydzień w Włocławku za spolszczenie gminy. Prez. klubu senackiego. Wybrany równocześnie z listy państwowej do Sejmu. Wicemarszałek Senatu.

Stanisław Posner (P. P. S.). Lista 2. Profesor Instytutu Pedagogiki Spec. i literat, zam. w Warszawie, Chmielna 60. Ur. 1870 w Kucharach, z. Płocka. Gimn. i wydz. prawny un. w Warszawie i studja w Berlinie i Paryżu. B. prof. Wolnej Wszechnicy Polskiej i b. prelegent „Uniwersytetu Ludowego“. B. radca prawny Min. Pracy i Opieki

Spół. (1919). Współzałoż. Polskiej Ligi Obrony Praw Człowieka i Obywatela. Czł. komisji doradczej przy Lidze Narodów dla walki z handlem żywym towarem, jako przedstawiciel Rz. P. Artykuły od 1892 r. w „Gazecie Sądowej Warszawskiej”, „Prawdzie”, „Ogniwie” (1902—1905) i korespondencje do pism polskich z Francji (1914—1919). Redaktor „Robotnika” i „Trybuny”. Autor całego szeregu prac naukowych i broszur. Przewodn. wydziału kulturalno-oświat. partji P. P. S. i przewodn. centr. sądu partyjnego. Więziony przez Rosjan w 1906 r., następnie zmuszony emigrować do Krakowa i Paryża (1907—1918). Wiceprez. Związku parlamentarnego sekcji senackiej P. P. S.

Zastępcy listy 8: Ks. Józef Prądzyński, prałat, Poznań, Nowy Rynek 14 15. August Cieszkowski, ziemianin, Wierzenica, p. Poznań-Wschód. Konstanty Długoborski, rolnik i b. poseł, Długoborz, p. Łomża. Józef Hlasko, dziennikarz, Warszawa, Sienna 33. Adam Szymański, literat, Warszawa, Kopernika 7.

Zastępcy listy 16: Alexis Drewing, redaktor, Łódź, Piotrkowska 15. Izaak Bauminger, kupiec, Warszawa, Sebastjana 12. Samuel Zuchowicki, kupiec, Warszawa, Świętokrzyska 30.

Zastępcy listy 1: Stanisław Wojciechowski, ekonomista, b. minister spraw wewnętrznych, wybrany w grudniu 1922 r. Prezydentem Rzecz. Polskiej. Franciszek Popiołek, dyrektor gimn. w Cieszynie, Edmund Koślacz, urzędnik, Siedlce, Długa 40. Teofil Kurczak, rolnik i b. poseł, Ostrów, p. Łowicz.

Zastępcy listy 3: Dr. Stefan Alfred Ossowski, minister przem. i handlu, b. prof. szkoły przemysłowej w Krakowie. Władysław Bazylewski, dziennikarz, Warszawa, Koszykowa 32, m. 21.

Zastępcy listy 2: Stanisław Bagiński, b. poseł, Wilno, Jasińskiego 4. Emil Caspari, publicysta, Katowice.

Część IV.

1. Wykaz komisyj sejmowych i ich członków.
 2. Skład klubów sejmowych.
 3. Pogląd na wynik wyborów do Sejmu.
 4. Wyniki wyborów dla poszczególnych list.
 5. Różne statystyki zebrane na podstawie życiorysów posłów i senatorów.
 6. Plan sytuacyjny klubów sejmowych.
 7. **Mapy.**
 8. Wyniki wyborów (tabele) w województwach, okręgach, powiatach i miastach.
 9. Spis alfabetyczny posłów do Sejmu i Senatu.
-

Wykaz
komisji sejmowych i ich członków.

W dniu 14 grudnia 1922 konwent seniorów rozdzielił mandaty w komisjach pomiędzy poszczególne kluby. Według przyjątego klucza klubom przyznano następujące ilości miejsc w poszczególnych komisjach:

	Ilość członków w klubach	Administ.	Komunikacyjna	Konstytucyjna	Ochrony pracy	Odbud. Kraju	Op. społ. i inwal.	Oświatowa	Prawnicza	Przem.-handl.	Robót publ.	Rolna	Skarbowa	Budżetowa	Wojskowa	Zagraniczna	Morska	Petycyjna	Regul. i niet. pos.	Walki z droż.	Wznowienie
Zw. Lud. Nar.	98	7	7	7	7	8	7	7	7	7	7	7	7	7	7	8	3	4	3	4	
P. S. L.	70	5	5	5	5	5	5	6	5	5	5	5	5	5	5	5	2	3	2	3	
P. S. L. „Wyzw.”	48	4	3	4	3	3	4	3	4	3	4	3	4	3	3	4	2	1	2	2	
Chrz. Demokr.	43	3	3	3	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	2	1	2	1	
Z. P. P. S.	41	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	1	2	1	2	
Koło żydowskie	34	3	2	3	2	2	3	2	3	2	3	2	3	2	2	2	1	1	2	1	
Chrz. Nar.	28	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	3	2	3	2	2	1	1	1	1	
Klub ukraiński	19	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	2	1	2	2	1	1	1	1	1	
N. P. R.	18	1	2	1	1	2	1	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	—	1	—	
Zjedn. niem.	17	1	1	2	1	1	1	1	1	2	1	1	1	1	1	1	1	—	1	—	
Klub białoruski	11	1	1	—	1	1	1	1	—	1	1	1	—	1	1	1	—	1	—	—	
	427	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	31	15	15	15	15	

W lutym 1923 r. komisję skarbowo-budżetową rozdzielono na 2 komisje: skarbową i budżetową.

Komisja administracyjna.

Thugutt Stan. (przewodniczący) P. S. L. „Wyzwolenie“
Dr. Ilski Konrad (zastępca) Zw. Lud. Nar., Łaszewicz Kaz.
(sekretarz) P. S. L. „Piaśt“, Bogusławski Aleks., Brzostowski J.,
Dr. Chłapowski Kaz., Dr. Dubanowicz Edw., Dzierżawski Aleks.,
Grünbaum Izaak, Holeksa Karol, Dr. Insler Abraham, Łażewski
Bol., Nawrocki Jan, Podhorski Samuel, Rópiel Karol, Dr. Pragier
Adam, Dr. Putek Józef, Rokossowski Kaz., Jaworowski Rajm.,
Kalinowski Włodz., Karan Jakób, Dr. Kiernik Wład., Knothe
Bron., Kozłowski Medard, Dr. Schipper Ign., Smulikowski Jul.,
Struss Stefan, Toczek Walenty, Waleron Andrzej, Wierzbicki
Franc., Wojewódzki Sylwester.

Komisja budżetowa.

Dr. Głabiński Stan., (przewodniczący), Bryl Jan, Byrka Wł., Chaciński Józef, Chądzyński Adam, Dr. Chłapowski Alfred, Diamand Herman, Dr. Harusewicz Jan, Ks. Kaczyński Zygmunt, Łazewski Bolesław, Łypacewicz Wacław, Manaczyński Józef, Mączyński Czesł., Michalak Walenty, Mischberg Lejba, Moraczewski Jędrzej, Osiecki Stanisł., Pączek Ant., Piesch Robert, Poniatowski Juliusz, Dr. Radziszewski Henryk, Romocki Paweł, Dr. Rosmarin Henryk, Rudziński Eustachy, Sanojca Józef, Dr. Schreiber Dawid, Szydłowski Marjan, Wasyńczuk Paweł, Wierzbicki Andrzej, Witos Wincenty, Zdziechowski Jerzy.

Komisja komunikacyjna.

Dr. Bartel Kaz. (przewodniczący), Dr. Jonasz Rubin (zastępca), Zagajewski Tad. (sekretarz), Bielak Jan, Bobek Paw., Dolanowicz Stefan, Dzierżawski Aleks., Fijałkowski Wład., Gierlicz Wiesł., Hryckiewicz Nikod., Jachymiak Lud., Jakowiuk Szym., Jaroszyński Marj., Kapeliński Franc., Kozubski Borys, Krzywiński Leon., Kuryłowicz Adam, Lisiecki Waw., Łuckiewicz Marko, Mierzejewski Karol, Moraczewski Jęd., Ostrowski Wład., Paczkowski Stef., Pławski Stan., Reder Ign., Dr. Sikorski Bol., Socha Marcin., Stempel Fajwel., Szakun Włodz., Tabaczyński Tadeusz, Zerbe Emil.

Komisja konstytucyjna.

Ks. dr. Lutosławski Kazimierz (przewodniczący), Dębski Jan (zastępca), Błazejewicz Tadeusz (sekretarz), Bagiński Kazimierz, Dr. Balicka Gabryela, Bitner Wacł., Chomiński Ludw., Cieplak Marj., Czapiński Kaz., Daczko Kar., Dr. Dubanowicz Edward, Grünbaum Izaak, Herz Wład., Jemielewski Tytus, Dr. Kiernik Wład., Dr. Konopczyński Wład., Kozubski Borys., Ks. Kubik Aleks., Dr. Marek Zygm., Niedbalski Aleks., Niedziałkowski Mieczysł., Petrycki Józef, Piotrowski Adam, Dr. Poznański Jan, Dr. Reich Leon, Rowicki Ignacy, Dr. Schreiber Dawid, Symborski Jul., Śmiarowski Eug., Utta Aug., Zwierzyński Aleks.

Komisja morska.

Anusz Ant. (przewodnicz.), Chądzyński Adam (zastępca), Kozicki Stan. (sekretarz), Dr. Feldman Szym. vel Symcha, Hausner Art., Kryński Wacł., Kwiatkowski Mich., Maślanka Franc., Miedziński Bogusł., Niedzielski Tad., Nowicki Albin, Pirogow Mikołaj, Pluciński Leon, Sanojca Józ., Somscher Otto.

Komisja ochrony pracy.

Ks. Wóycicki Aleks. (przewodniczący), Reger Tad. (zastępca), Waszkiewicz Lud. (sekretarz), Bobowski Kaz., Brodacki Jan, Brzostowski Jan, Dr. Fiderkiewicz Alfred, Gdyk Lud., Heller

Hersz, Hulak Stan., Jasiński Ignacy, Kaczmarek Franc., Kronig Artur, Lippoman Wład., Ładzina Wanda, Łaskuda Mich., Łuczkiewicz Marko, Makówka Stef., Miotła Piotr, Nowak Stanisł. Nowicki Zygm., Ossowski Stan., Pieniążek Jan, Praussowa Zofja, Puchałka Jan, Rudnicki Jan, Rusinek Zyg., Dr. Schiper Ign., Ks. Styczyński Tad., Żuławski Zygm.

Komisja odbudowy kraju.

Bryl Jan (przewodniczący), Hryckiewicz Nikodem (zastępca) Ks. Dachowski Filip (sekretarz), Ballin Stanisł., Chętnik Adam, Cieluch Jan, Cizak Antoni, Gardecki Zyg., Greiss Bronisław, Kosydarski Wład., Kowalewski Konst., Lubarski Sem., Manterys Mat., Marciniak Stan., Ks. Matus Wład., Dr. Mendrys Tadeusz, Mileczyński Marcin, Minoberg Jakób Leib, Nocznicki Tomasz, Owsianik Ant., Piotrowski Włodz., Posacki St., Dr. Prószyński Marek, Raczkowski Fel., Dr. Rąb Franc., Dr. Silberschein Adolf, Somscher Otto, Tatarczak Stef., Uziembło Wład., Witos And., Zamorski Jan.

Komisja opieki społecznej i inwalidzka.

Bigoński Edm. (przewodnicz.), Dr. Fiderkiewicz Alfr. (zast. przew.), Holder-Eggerowa M. (sekr.) Arciszewski Tom., Baranow Serg., Barański Jerzy, Dr. Bobrowski Emil, Kirszbraum Eljasz, Kordowski Antoni, Langer Antoni, Lewinson Abram, Lipski Hen., Ks. dr. Londzin Józef, Ładzina Wanda, Maczyński Czesł., Melcer Róża, Ks. Olszański Ign., Pasicki Ant., Pirogow Mik., Popowski Henryk, Przewrocki Mar., Pudlarz Franc., Puzynianka Irena, Roguszczyk Franc., Soltysiak Franc., Spittal Eugenjusz, Stęślicka Halina, Sykała Julian, Szmigiel Antoni, Zerbe Emil, Ziętek Ign.

Komisja oświatowa.

Soltysik Stef. (przewodniczący), Dr. Mendrys Tad. (zastępca), Dr. Barański Jerzy (sekretarz) Chrućki Serg., Daczko Kar., Dubiel Gabr., Greiss Bron., Holder-Eggerowa M., Janeczek Mich., Kapalczyński Wład., Kornecki Jan, Kozicki Serg., Langer Ant., Lewin Aron, Ks. dr. Lutosławski Kaz., Łaskiewicz Kaz., Malik Bron., Mianowski Hen., Nowicki Zyg., Piotrowski Zyg., Popiel Kar., Rymar Stan., Smulikowski Jul., Sobek Jan, Sokolnicka Zof., Taraszkiewicz Bron., Wojtowicz Wład., Wolicki Stan., Dr. Wygodzki Jakób, Ks. Wyrębowski Adam.

Komisja petycyjna.

Skrzypa Józef (przewodniczący), Madejczyk Jan (zastępca), Dr. Insler Abraham (sekretarz), Arcichowski Mich., Badzian Wiencz., Baranow Serg., Ks. Bratkowski Stef., Bujak Ant., Dobrzański St., Dubrownik Adolf, Fojeck Wilh., Gardecki Zyg., Goździk Józef, Łobacz Stef., Tatarczak Stef.

Komisja prawnicza.

Dr. Marek Zyg. (przewodnicz.), Mieczkowski Ad. (zastępca), Saraniecki Adolf (sekretarz), Bitner Wacł., Brodacki Jan, Cha-

ciński Józef, Chelmoński Adam, Dr. Chłapowski Kaz., Cwiakowski Alek., Dobrzański Stef., Gawlikowski Jan., Gruszka Bruno, Hartglas Maks., Kadłubowski Zyg., Kozubski Bor., Dr. Lieberman Herman, Lubliński-Stuczyński Izrael Michał, Lypacewicz Wacł., Makulski Józef Stan., Manaczyński Józ., Dr. Matakiewicz Ant., Dr. Piechocki Stef., Piesch Rob., Podhorski Samuel, Dr. Putek Józ., Pużak Kaz., Dr. Rabski Zyg., Dr. Rąb Fran., Dr. Seyda Zyg., Dr. Sommerstein Emil, Śmiarowski Eug.

Komisja przemysłowo-handlowa.

Wierzbicki Andrzej (przewodn.), Dr. Dymowski Tadeusz (zastępca), Wiszniewski Stan., (sekretarz), Bon Adolf, Brzeziński Jan, Dr. Chłapowski A., Czuczmał Maks., Dąbrowski Marj., Dr. Diamand Herman, Dunin Lud., Eisenstein Kar., Gościński Jerzy, Jeremicz Fab., Kosydarski Wład., Kucharski Wład., Kwiatkowski Mich., Malinowski Maks., Niedzielski Tad., Piecha Stan., Romocki Paweł, Rosumek Joh., Rudnicki Jan, Rzepecki Karol, Spickerman Józef, Stańczyk Jan, Sykała Julian, Szczerkowski Ant., Szydłowski Marjan, Wartalski Stanisław, Wiślicki Wacław, Wyrzykowski Henryk.

Komisja regulaminowa i nietykalności poselskiej.

Dr. Rabski Zyg. (przewodnicz.), Dr. Lieberman Herman (zastępca), Brodacki Jan (sekretarz) Brownsford Kaz., Chwaliński Piotr, Hartglas Maks., Jaroszyński Marj., Ks. Kaczyński Zyg., Majewski Stan., Dr. Putek Józef, Sanojca Józef, Dr. Seyda Zyg., Dr. Sikorski Bolesł., Dr. Silberschein Ad., Spickerman Józef.

Komisja robót publicznych.

Kucharski Wład. (przewodniczący), Posacki Stefan, (zast. przewodn.), Śledziński Ludwik (sekretarz), Bednarczyk Józef, Belina Tad., Berek Józef, Cupiał Jan, Dobija Ludwik, Dobrowolski Kaz., Franz Eugenjusz, Frackowiak Jan, Frostig Moz., Gerlicz Wiest., Hausner Art., Heller Hersz, Helman Moszek Lejb, Hryckiewicz Nikodem, Komarewicz Wasyl, Ks. Matus Wład., Nader Mik., Owsianik Ant., Ozimina Wojc., Paczkowski Stef., Piotrowski Włodz., Sanojca Józ., Sikora Wojc., Szafranek Jan, Tomczak Józ., Wierzbicki Fr., Wojewoda Karol, Wojtacha Stan.

Komisja rolna.

Wilkoński Tomasz (przewodniczący), Staniszkis Witold (zast. przewodn.), Żółtowski Leon (sekretarz), Chałupka Piotr (ps. Kwapiński Jan), Cieślík Walenty, Fudakowski Tad., Jasiński Ign., Jedynak Jan, Kalenkiewicz Jan, Kowalewski Konst., Lubliński Stuczyński Izrael, Łuszczewski Konrad, Malinowski Maks., Matłosz Józef, Naumann Eug., Paszczuk And., Pawlak Wojc., Pawłowski Jakób, Pluta Andrzej, Poniatowski Julian, Roguła Bazyli, Rokossowski Kazimierz, Smoła Jan, Dr. Sommerstein Emil, Stolarski Błażej, Szebeko Ign., Świecki Tad. Urbański Franc, Wasyńczuk Ant., Widota Kazimierz

Komisja skarbowa.

Osiecki Stanisław (przewodniczący), Gerlicz Wiesław, Dr. Głabiński Stanisław, Zdziechowski Jerzy, Gościcki Jerzy, Czetwertyński Seweryn, Wierzbicki Andrzej, Żebrowski Aleks., Bogusławski Aleksander, Byrka Władysław, Kowalczyk Józef, Toczek Walenty, Ledwoch Jan, Łypaciewicz Wacław, Malinowski Maksym., Thugutt Stanisław, Dr. Piechocki Stefan, Knothe Bronisław, Kwiatkowski Michał, Dr. Diamand Herman, Moraczewski Jędrzej, Pączek Antoni, Farbstein Szyja Hessel, Frostig Mozes, Dr. Hausner Bernard, Dr. Michalski Jerzy, Jaroszyński Marian, Wasynczuk Paweł, Chądzyński Adam, Faustyniak Jan, Włodasch Karol.

Komisja do walki z drożyzną.

Arciszewski Tomasz (przewodniczący), Czuczmał Maksym. (zast. przewodn.), Sielski Wawrzyniec (sekretarz), Baranowski Wincenty, Chelmoński Adam, Frostig Mozes, Jaroszyński Marj., Knothe Bron., Lizak August, Mierzejewski Karol, Pluta Andr., Szmigiel Ant., Wojciechowski Wojc., Zalewski Jan, Zaremba Z.

Komisja wojskowa.

Maczyński Czesł. (przewodniczący), Kościółkowski Marj. (zast. przew.), Ks. Dr. Nowakowski Marcelli (sekretarz), Anusz Antoni, Dr. Bartel Kaz., Czetwertyński Seweryn, Cwiakowski Aleksy, Feldman Szymon vel Symcha, Haller Józ., Jaworowski Rajmund, Kapańczyński Wł., Kirszbraum Eljasz, Kochanowicz Michał, Kronig Artur, Dr. Lieberman Herman, Łabęda Julian, Malinowski Marjan, Mianowski Henryk, Michalak Walenty, Pieniążek Jan, Dr. Polakiewicz Kar., Potoczek Narcyz, Prystupa Tomasz, Dr. Rabski Wład., Sacha Stefan, Trepka Edmund, Wędrzigołski Bronisław, Wichliński Michał, Wojtiuk Jakób, Dr. Załuska Jan, Zamorski Jan.

Komisja spraw zagranicznych.

Dąbski Jan (przewodniczący), Dr. Seyda Marjan (zastępca przewodn.), Kosmowska Irena (sekretarz), Barlicki Norbert, Berezowski Zygmunt, Chaciński Józef, Chomiński Ludwik, Czerniewski Ludomił, Daszyński Ign., Dr. Dąbrowski Stefan, Dąbski Jan, Erdman Alf., Dr. Grabski Stan., Dr. Harusewicz Jan, Klinke Józef, Korfanty Wojciech, Kozicki Stan., Niedziałkowski Mieczysław, Osiecki Stanisław, Pluciński Leon, Dr. Perl Feliks, Dr. Reich Leon, Rudziński Eust., Ks. Stankiewicz Ad., Stroński Stanisław, Szebeko Ign., Dr. Thon Ozjasz, Dr. Wachowiak Stan., Wasynczuk Antoni, Witos Wincenty, Zdziechowski Jerzy.

Komisja zdrowia publicznego.

Dr. Weinzieher Salomon (przewodniczący), Dr. Falkowski Stefan (zastępca, Dmitrijuk Wasyl, sekretarz) Chądzyński Karol,

Dr. Dąbrowski Stefan, Ks. Gąsiorowski Fr., Kozłowski Medard,
Ks. Krayczyński Otto, Rak Michałowski Szymon, Reger Tad.,
Roman Józef, Stęślicka Halina, Dr. Targowski Tadeusz,
Wieczorek Jan, Wrona Stanisław.

Skład klubów sejmowych.

1. Związek Ludowo-Narodowy.

	strona		strona
1. Arcichowski Michał . . .	135	41. Łazewski Bolesław . . .	185
2. Dr. Balicka Gabryela . . .	362	42. Łobacz Stefan . . .	218
3. Belina Tadeusz . . .	189	43. Majewski Stanisław . . .	181
4. Berezowski Zygmunt . . .	193	44. Manaczyński Józef . . .	326
5. Bieńkowski Leopold . . .	150	45. Manterys Mateusz . . .	208
6. Brownsford Kazimierz . . .	246	46. Marweg Jan . . .	239
7. Brzostowski Jan . . .	368	47. Marylski Antoni . . .	128
8. Chądzyński Karol . . .	172	48. Matłosz Józef . . .	278
9. Chelmoński Adam . . .	201	49. Ks. Matus Władysław . . .	323
10. Chętnik Adam . . .	145	50. Mieczkowski Adam . . .	145
11. Czetwertyński ks. Sew. . .	218	51. Mierzejewski Karol . . .	153
12. Dobija Ludwik . . .	282	52. Ks. Dr. Nowakowski M. . .	167
13. Dobrzański Stefan . . .	201	53. Petrycki Józef . . .	259
14. Dzierżawski Aleks. . .	181	54. Pluciński Leon . . .	363
15. Dr. Falkowski Stef. . .	203	55. Popowski Henryk . . .	192
16. Fudakowski Tad. . .	369	56. Dr. Prószyński Marc. . .	312
17. Gerlicz Wiesław . . .	365	57. Prószyński Tadeusz . . .	214
18. Dr. Głabiński Stan. . .	507	58. Puzynianka ks. Irena . . .	120
19. Gościński Jerzy . . .	367	59. Dr. Rąb Franciszek . . .	177
20. Goździk Józef . . .	164	60. Dr. Rabski Władysław . . .	121
21. Dr. Grabski Stan. . .	360	61. Raczkowski Feliks . . .	342
22. Dr. Harusewicz Jan . . .	135	62. Dr. Radziszewski Henr. . .	184
23. Holder-Eggerowa Marja . . .	132	63. Rowicki Ignacy . . .	129
24. Dr. Ilski Konrad . . .	120	64. Rudnicki Jan . . .	367
25. Jachymiak Ludwik . . .	286	65. Rymar Stanisław . . .	300
26. Kaczmarek Franciszek . . .	256	66. Rzepecki Karol . . .	242
27. Kadłubowski Zygmunt . . .	143	67. Sadzewicz Antoni . . .	131
28. Kalenkiewicz Jan . . .	370	68. Sacha Stefan . . .	159
29. Dr. Konopczyński Wł. . .	272	69. Sawicki Szczepan . . .	155
30. Kornecki Jan . . .	304	70. Dr. Seyda Marjan . . .	249
31. Kowalewski Konstanty . . .	363	71. Dr. Seyda Zygmunt . . .	364
32. Kozicki Stanisław . . .	368	72. Sielski Wawrzyniec . . .	180
33. Kozłowski Medard . . .	370	73. Sobolak Franciszek . . .	323
34. Kryński Wacław . . .	215	74. Sokolnicka Zofja . . .	250
35. Krzywiński Leonard . . .	237	75. Sołtyk Stefan . . .	196
36. Kucharski Władysław . . .	362	76. Sołtysiak Franciszek . . .	240
37. Lippoman Władysław . . .	197	77. Staniszkis Witold . . .	163
38. Lipski Henr. Mieczysł. . .	176	78. Struss Stefan . . .	132
39. Ks. Dr. Lutostawski K. . .	134	79. Ks. Styczyński Tad. . .	253
40. Ładzina Wanda . . .	172	80. Świecki Tadeusz . . .	153

	strona		strona
81. Sykała Julian . . .	367	90. Wierzbicki Andrzej . . .	363
82. Szebeko Ignacy . . .	363	91. Wierzbicki Franciszek . . .	147
83. Szturmowski Piotr . . .	234	92. Wojciechowski Wojc. . .	167
84. Szymborski Julian . . .	151	93. Zagajewski Tad. . .	318
85. Tabaczyński Tad. . .	278	94. Dr. Załuska Jan . . .	366
86. Tomczak Józef . . .	192	95. Zamorski Jan . . .	322
87. Trepka Edmund . . .	368	96. Zdziechowski Jerzy . . .	149
88. Wartalski Stanisław . . .	189	97. Zwierzyński Aleks. . .	345
89. Wierczak Karol . . .	368	98. Żebrowski Aleks. . .	150

Prezydjum klubu:

Prezes: Prof. Dr. Stan. Głabiński, wiceprez.: 1. Dr. Marjan Seyda
2. Dr. Harusewicz, zastępcy wiceprezes.: 1. Kowalewski Konst.
2. Kucharski Władysław, Zarząd: Balicka, Chetmoński, Gościcki,
Ks. Lutosławski, Szebeko, Wierczak, Załuska, Zamorski, i czł. Prezydij.

2. Polskie Stronnictwo Ludowe (Piast).

	strona		strona
1. Anusz Antoni . . .	373	34. Malik Bronisław . . .	311
2. Bednarczyk Józef . . .	281	35. Miedziński Bogusław . . .	372
3. Berek Józef . . .	290	36. Nawrocki Jan . . .	322
4. Bielak Jan . . .	293	37. Niedbalski Serw. Al. . .	371
5. Bobek Paweł . . .	370	38. Osiecki Stanisław . . .	215
6. Bogusławski Aleks. . .	371	39. Ostrowski Władysław . . .	319
7. Brodacki Jan . . .	289	40. Pasicki Antoni . . .	304
8. Bryl Jan . . .	373	41. Pawłowski Jakób . . .	299
9. Bujak Antoni . . .	208	42. Pieniążek Jan . . .	296
10. Byrka Wład. . .	373	43. Pluta Andrzej . . .	296
11. Chwaliński Piotr . . .	186	44. Dr. Polakiewicz Karol . . .	140
12. Cieluch Jan . . .	290	45. Posacki Stefan . . .	311
13. Cieplak Marjan . . .	169	46. Potoczek Narcyz . . .	286
14. Dąbrowski Marjan . . .	372	47. Dr. Poznański Jan . . .	326
15. Dąbski Jan . . .	164	48. Przewrocki Marcin . . .	311
16. Dębski Jan . . .	223	49. Rataj Maciej . . .	303
17. Dubiel Gabriel . . .	289	50. Roman Józef . . .	282
18. Dubrownik Adolf . . .	342	51. Rusinek Zygmunt . . .	374
19. Erdman Alfons . . .	208	52. Saraniecki Adolf . . .	322
20. Fijałkowski Wład. . .	193	53. Sikora Wojciech . . .	266
21. Gawlikowski Jan . . .	279	54. Sobek Jan . . .	297
22. Gruszka Bruno . . .	297	55. Socha Marcin . . .	291
23. Hulak Stanisław . . .	311	56. Spittal Eugenjusz . . .	323
24. Janeczek Michał . . .	211	57. Szmigiel Antoni . . .	294
25. Jedynak Jan . . .	293	58. Szydłowski Marjan . . .	375
26. Dr. Kiernik Wład. . .	285	59. Dr. Targowski Tad. . .	319
27. Kosyderski Wład. . .	321	60. Toczek Walenty . . .	296
28. Kowalczyk Józef . . .	219	61. Wędrzigołski Bron. . .	344
29. Lizak August . . .	374	62. Widota Kazimierz . . .	304
30. Łaskuda Michał . . .	286	63. Wilkoński Tomasz . . .	376
31. Łaskiewicz Kaz. . .	144	64. Wiszniewski Stan. . .	326
32. Madejczyk Jan . . .	293	65. Witos Andrzej . . .	226
33. Makulski Józef Stan. . .	197	66. Witos Wincenty . . .	289

	strona		strona
67. Wojewoda Karol . . .	321	69. Wyrzykowski Henryk	177
68. Wojtowicz Wład. . .	326	70. Ziętek Ignacy . . .	197

Prezydjum klubu:

Prezes: Witos Wincenty, wiceprezesi: Biały Stan. (senator), Bryl Jan, Dr. Kiernik Wł. i Andrzej Pluta, komisja parlament.: Bednarczyk Józef, Bobek Paweł, Dr. Buzek Józef, (senator), Dębski Jan, Erdman Alfons, Krzyżanowski Bronisław (senator), Nawrocki Jan, Osiecki Stan., Ostrowski Wł., Pawłowski Jakób, i Średniawski Andrzej (senator).

3. Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie“.

Telefon klubu nr. 22 (gmach sejm.). Telef. sekretarjatu nr. 31.

	strona		strona
1. Adamowicz Jan . . .	350	25. Marzecki Sylwester . .	231
2. Bagiński Kazimierz . .	379	26. Niedzielski Tadeusz . .	380
3. Ballin Stanisław . . .	342	27. Nocznicki Tomasz . . .	377
4. Baranowski Winc. . .	185	28. Nowak Stanisław . . .	198
5. Dr. Barański Jerzy . . .	151	29. Nowicki Zygmunt . . .	178
6. Dr. Bartel Kazimierz . .	378	30. Piotrowski Włodz. . .	350
7. Bon Adolf	335	31. Poniatowski Juljusz . .	156
8. Chomiński Ludwik . . .	378	32. Dr. Putek Józef	283
9. Chyb Franciszek	201	33. Rudziński Eustachy . .	189
10. Cwiakowski Al.	189	34. Sanojca Józef	279
11. Duro Jan	210	35. Seib Tadeusz Józef . . .	380
12. Dr. Fiderkiewicz Alfr. .	186	36. Smiarowski Eugenj. . .	210
13. Hańko Antoni	349	37. Smoła Jan	207
14. Hellman Stanisław . . .	339	38. Stolarski Błażej	377
15. Hołowacz Feliks	341	39. Szafranek Jan	208
16. Jemielewski Tytus . . .	213	40. Szakun Włodzimierz . .	339
17. Kapeliński Franciszek . .	210	41. Szapiel Antoni	350
18. Kordowski Antoni . . .	337	42. Tabor Jan	279
19. Kosmowska Irena	222	43. Tatańczak Stefan	221
20. Kościółkowski Marjan . .	347	44. Thugutt Stanisław	167
21. Langer Antoni	181	45. Waleron Andrzej	201
22. Ledwoch Jan	201	46. Wojewódzki Sylw. . . .	341
23. Łypacewicz Wacław . . .	160	47. Wrona Stanisław	230
24. Malinowski Maks. . . .	227	48. Zalewski Jan	214

Prezydjum klubu:

Prezes: Thugutt Stanisław, wiceprezesi: Dr. Putek Józef i Rudziński Eustachy, sekretarze: Bagiński Kaz. i Wojewódzki Sylwester, komisja parlament.: Baranowski Winc., Dr. Bartel Kazimierz, Chomiński Ludwik, Ledwoch Jan, Łypacewicz Wacław, Malinowski Maks., Niedzielski Tad., Poniatowski Julj. i Smoła Jan.

4. Narodowe Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy.

	strona		strona
1. Bigoński Edmund . . .	242	3. Błażejewicz Tadeusz . .	120
2. Bitner Wacław	167	4. Bobowski Kazimierz . . .	283

	strona		strona
5. Chaciński Józef . . .	362	25. Labęda Julian . . .	129
6. Cieślik Walenty . . .	269	26. Marciniak Stanisław . . .	254
7. Czerniewski Ludomił . . .	158	27. Dr. Mendrys Tad. . .	196
8. Ks. Dachowski Filip . . .	259	28. Dr. Mianowski Henryk . . .	272
9. Dolanowicz Stefan . . .	326	29. Ks. Nawrocki Stanisł. . .	140
10. Dr. Dymowski Tad. . .	138	30. Nowicki Albin . . .	236
11. Echaust Ignacy . . .	240	31. Ks. Olszański Ignacy . . .	345
12. Fojcik Wilhelm . . .	369	32. Paczkowski Stefan . . .	370
13. Frąckowiak Jan . . .	247	33. Dr. Piechocki Stefan . . .	251
14. Ks. Gąsiorowski Fr. . .	366	34. Piotrowski Adam . . .	250
15. Gdyk Ludwik . . .	119	35. Puchałka Jan . . .	188
16. Harasz Antoni . . .	171	36. Rokossowski Kaz. . .	176
17. Holeksa Karol . . .	282	37. Romocki Paweł . . .	147
18. Hryckiewicz Nik. Henr. . .	139	38. Dr. Sikorski Bolesław . . .	265
19. Ks. Kaczyński Zyg. . .	142	39. Skowronek Tomasz . . .	262
20. Kapałczyński Wład. . .	256	40. Stęślicka Halina . . .	268
21. Knothe Bronisław . . .	203	41. Urbański Franciszek . . .	164
22. Korfanty Wojciech . . .	360	42. Wichliński Michał . . .	149
23. Kubis Piotr . . .	263	43. Wojtacha Stanisław . . .	262
24. Kwiatkowski Michał . . .	268	44. Ks. Wóycicki Aleks. . .	224

Prezydium klubu:

Prezes: Chaciński Józef, wiceprezysi: Bigoński Edmund, Czerniewski Ludomił i Holeksa Karol, sekretarze: Nowicki Albin i Romocki Paweł, skarbnik: Kwiatkowski Michał, komisja parlamentarna: prezes, wiceprezysi i Błażejewicz Tadeusz, Bitner Wacław i Korfanty Wojciech.

5. Związek Parlamentarny Polskich Socjalistów

Sejm, sala nr. 9, telefon 44 (przez centralę Sejmu).

	strona		strona
1. Adamek Józef . . .	382	22. Niedziałkowski Miecz. . .	155
2. Arciszewski Tomasz . . .	198	23. Niski Józef . . .	231
3. Badzian Wicencystaw . . .	336	24. Pączek Antoni Wład. . .	211
4. Barlicki Norbert . . .	121	25. Dr. Perl Feliks . . .	380
5. Biniszkievicz Józef . . .	265	26. Piotrowski Zyg. Kaz. . .	159
6. Dr. Bobrowski Emil . . .	273	27. Pławski Stanisław . . .	348
7. Chałupka P. (Kwapiński) . . .	277	28. Dr. Pragier Adam . . .	130
8. Cupiał Jan . . .	205	29. Praussowa Zofja . . .	123
9. Czapiński Kazimierz . . .	282	30. Pudlarz Franciszek . . .	181
10. Daszyński Ignacy . . .	276	31. Pużak Kazimierz . . .	190
11. Dr. Diamond Herman . . .	381	32. Reger Tadeusz . . .	269
12. Dobrowolski Kaz. Wł. . .	168	33. Sledziński Ludwik . . .	164
13. Dziegielewska Józef . . .	336	34. Smulikowski Julian . . .	312
14. Gardecki Zygmunt . . .	186	35. Stańczyk Jan . . .	205
15. Hausner Artur . . .	309	36. Szczerkowski Antoni . . .	382
16. Jaworowski Rajm. . .	122	37. Uziembło Władysław . . .	335
17. Kuryłowicz Adam . . .	382	38. Wolicki Stanisław . . .	336
18. Dr. Lieberman Herman . . .	301	39. Zaremba Zygmunt . . .	382
19. Malinowski Marjan . . .	222	40. Ziemięcki Bronisław . . .	381
20. Dr. Marek Zygmunt . . .	286	41. Żuławski Zygmunt . . .	277
21. Momczewski Jędrzej . . .	311		

Prezydjum klubu:

Prezes: Barlicki Norbert, wiceprezesa: Moraczewski Jędrzej i Posner Stanisław (senator), sekretarz: Piotrowski Zygmunt, zastępca sekretarza: Smulikowski Julian, gospodarz: Pączek Ant. komisja parlamentarna: Czapiński Kazimierz, Daszyński Ignacy, Dr. Diamand Herman, Dr. Kopciński Stef. (senator), Dr. Lieberman Herman, Niedziałkowski Mieczysław, Dr. Perl Feliks, Pużak Kazim. i Żuławski Zygmunt.

6. Koło Żydowskie w Sejmie Rz. Pol.

Sejm: sale nr. 43 i 58, telefon nr. 30 i 42.

W skład koła wchodzi:

- a) Klub posłów Żydowskiej Rady Narodowej, który się składa z frakcji: 1) posłów stron. sjonistycznego 2) posłów stron. sjonistów-ortodoksów „Mizrachi“ 3) posłów sjonistycznej partji pracy „Hitachduth“, 4) grupy socjalistów i 5) bezpart.
- b) Związek żydowskich posłów Wschodniej Małopolski.
- c) Klub posłów organiz. żydów ortodoksów „Szłojmej Emunej Izrael“.
- d) Klub żydowskich posłów Centrali Związku Kupców.

Klub posłów żydowskiej Rady Narodowej:

	strona
1. Brot Szmul (stron. sjon. ortod. „Mizrachi“)	328
2. Farbstein Heszel (stron. sjon. ortod. „Mizrachi“)	376
3. Dr. Feldman Sz. vel Simche Binem (str. sj. ort. „Mizrachi“)	138
4. Grünbaum Izaak (stron. sjonist.)	374
5. Hartglas Maksymilian Apolinary (stron. sjonist.)	124
6. Helman Mojżesz (stron. sjon. ortod. „Mizrachi“)	193
7. Lewinsohn Abram (sjon. partja pracy „Hitachduth“)	332
8. Lubliński-Stuczyński Israel Michał (stron. sjonist.)	339
9. Dr. Rosenblatt Jerzy (stron. sjonist.)	173
10. Dr. Schipper Ignacy (socjalista)	227
11. Dr. Thon Ożjasz Abraham (stron. sjonist.)	273
12. Dr. Wygodzki Jakób (stron. sjonist.)	338
13. Dr. Weinzieher Salomon (bezpartyjny)	205

Związek posłów Wschodniej Małopolski:

14. Eisenstein Karol (stron. sjonist.)	314
15. Frostig Mojżesz „ „	301
16. Dr. Federbusch Szymon (stron. ortodoks. „Mizrachi“)	384
17. Dr. Hausner Bernard (str. ortod. „Mizrachi“) wiceprezes	323
18. Heller Zwi (sjon. partja pracy „Hitachduth“)	323
19. Dr. Insler Abraham (stron. sjonist.) sekretarz	318
20. Dr. Jonasz Rubiu (stron. sjonist.)	384
21. Lewin Aron (zw. żyd. ortod. „Szłojmej Emunej Izrael“)	305
22. Pomeranc-Melcerowa Róża (stron. sjonist.)	318
23. Dr. Reich Leon (stron. sjonist.) prezes	308
24. Reizes Henryk (bezpartyjny)	326
25. Dr. Rosmarin Henryk (stron. sjonist.) wiceprezes	317

26. Dr. Silberschein Adolf (sjon. partja pracy „Hitachduth“)	strona 826
27. Dr. Schreiber Dawid (stron. sjou.)	311
28. Dr. Sommerstein Emil „ „	314

Klub posłów organizacji żydów „ortodoksów Szlojmej Emunej Izrael“:

29. Kirszbraun Eljasz	strona 375	32. Syrkiś Lejzor	strona 186
30. Minberg Lejb	334	33. Szapira Majer	125
31. Stempel Fajwel	297		

Klub posłów Centrali Związku Kupców:

34. Wiślicki Wacław	330
---------------------	-----

Prezydjum Koła Żydów:

Farbstein Heszel, Grünbaum Izaak, Dr. Hausner Bernard, Eljasz Kirszbraun, Dr. Rosmarin Henryk, Dr. Silberschein Adolf i Dr. Thon Ozjasz Abraham.

7. Klub Chrześcijańsko-Narodowy.

W skład klubu wchodzią posłowie Narodowego Stronnictwa Ludowego, Chrześcijańskiego Stronnictwa Rolniczego (z Wielkopolski) i Stronnictwa Katolicko-Ludowego (z Małopolski) wybrani z listy nr. 12.

1. Ks. Bratkowski Stefan	strona 247	15. Mączyński Czesł.	strona 308
2. Dr. Chłapowski Alfred	253	16. Mania Bronisław	234
3. Dr. Chłapowski Kazim.	297	17. Maślanka Franciszek	283
4. Ks. Dr. Czuj Jan	291	18. Dr. Matakiewicz Ant.	290
5. Dr. Dąbrowski Stefan	365	19. Dr. Michalski Jerzy	362
6. Dr. Dubanowicz Edw.	361	20. Mrozowski Adam	211
7. Dunin Ludwik	314	21. Ossowski Stanisław	239
8. Greiss Bronisław	294	22. Ozimina Wojciech	256
9. Haller Józef	117	23. Dr. Stroński Stanisław	119
10. Jaroszyński Marjan	319	24. Wałaszek Franc.	233
11. Jasiński Ignacy	286	25. Wojtkowiak Franc.	259
12. Ks. Kubik Aleks.	369	26. Ks. Wyrębowski Adam	129
13. Ks. Dr. Londzin Józef	268	27. Żółtowski Leon	243
14. Łuszczewski Konrad	326		

Prezydjum klubu:

Prezes: Dr. Dubanowicz Edward, wiceprezesi: Dr. Chłapowski Alfred, Maślanka Franciszek, Dr. Stroński Stanisław.

8. Klub Ukraiński.

1. Bratuń Andrzej	strona 328	11. Paszczuk Andrzej	strona 330
2. Chrucki Sergiusz	334	12. Pawluk Ilarion	332
3. Czuczmań Maksym	332	13. Pirogow Mikołaj	328
4. Dmitrjuk Wasyl	334	14. Podhirski Samuel	330
5. Komarczewicz Wasyl	328	15. Prystupa Tomasz	331
6. Kozieki Sergiusz	333	16. Skrzypa Józef	227
7. Kozubski Borys	332	17. Tymoszczuk Jerzy	330
8. Lubański Szymon	231	18. Wasynczuk Antoni	375
9. Łuckiewicz Maks.	328	19. Wasynczuk Paweł	222
10. Makówka Stefan	219	20. Wojliuk Jakób	376

Prezydjum klubu:

Prezes: Wasyńczuk Antoni wiceprezes, Podhirski Samu-
i Pirogow Mikołaj, sekretarz: Wojtiuk Jakób.

9. Narodowa Partja Robotnicza.

	strona		strona
1. Brzezinski Jan	260	10. Pawlak Wojciech . . .	24
2. Chądzyński Adam . . .	234	11. Piecha Stanisław . . .	26
3. Ciszak Antoni	383	12. Popiel Karol	38
4. Faustyniak Jan	244	13. Dr. Rabski Zygmunt . .	24
5. Herz Władysław	241	14. Reder Ignacy	23
6. Lisiecki Wawrzyniec . .	247	15. Roguszcak Franciszek .	38
7. Michalak Walenty . . .	174	16. Dr. Wachowiak Stanisł.	25
8. Mileczyński Marcin . . .	254	17. Waszkiewicz Ludwik . .	17
9. Nader Mikołaj	260	18. Wiczeorek Jan	27

Prezydjum klubu:

Prezes; Dr. Wachowiak Stanisł., wiceprezesi: Ant. Banaszak
(senator) i Chądzyński Adam, sekretarze: Mileczyński Marcin
i Piecha Stanisław.

10. Zjednoczenie posłów niemieckich

Sala nr. 19, telefon nr. 43.

	strona		strona
1. Daczko Karol	237	10. Pankratz Artur	376
2. Franz Eugenjusz	265	11. Piesch Robert	270
3. Graebe Kurt	245	12. Rosumek Jan	265
4. Karau Jakób	161	13. Somscher Otto	330
5. Ks. Klinke Józef	375	14. Spickerman Józef . . .	182
6. Ks. Krajczyński Otto . .	263	15. Utta August	177
7. Kronig Artur	173	16. Włodasch Karol	263
8. Moritz Berthold	376	17. Zerbe Emil	376
9. Naumann Eugenjusz . . .	257		

Prezydjum klubu:

Prezes: Naumann Eugenjusz, wiceprezesi: Ks. Klinke Józef,
Spickerman Józef i Utta August.

11. Klub Białoruski.

	strona		strona
1. Baranow Sergjusz	143	7. Owsianik Antoni	342
2. Jakowiuk Szymon	135	8. Rak-Michajłowski Sz. . .	342
3. Jeremiecz Fabjan	337	9. Rogula Bazyli	338
4. Kalinowski Włodz. . . .	138	10. Ks. Stankiewicz Adam . .	350
5. Kochanowicz Michał . . .	338	11. Taraszkiewicz Bronisł.	375
6. Miotła Piotr	350		

Prezydjum klubu:

Prezes: Taraszkiewicz Bron., wiceprezesi: Baranow Sergjusz
i Ks. Stankiewicz Adam, sekretarz: Owsianik Antoni, członek
prezydjum: Bogdanowicz Waczesław.

12. Ukraiński wiejski (sielański) klub sejmowy.

	strona		strona
1. Dutczak Iwan	317	4. Melnyk Semen . . .	317
2. Ks. Ilkow Mik. (prez. kl.)	315	5. Załucki Emiljan . . .	317
3. Krawczyszyn Jan . . .	304		

13. Chłopskie Stronnictwo Radykalne.

	strona		strona
1. Dżiduch Jan	226	3. Ks. Okoń Eug. (prez. kl.)	216
2. Kudelski Jan	231	4. Średniawa Kazimierz .	226

14. Związek Proletariatu Miast i Wsi.

	strona		strona
1. Królikowski Stefan . .	125	2. Łańcucki Stanisław . .	205

15. Polskie Stronnictwo Lud. (grupa Stapińsk.)

	strona		strona
1. Krempa Franciszek . .	294	2. Wiewiórski Izidor . .	301

16. Żydowskie Stronnictwo Ludowe.

	strona
1. Piłucki Nojach	126

17. Bez przynależności partyjnej.

	strona		strona
1. Słowiński Hipolit . . .	379	2. Serebrennikow Mikołaj	376

Skład

Biura Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej.

Dyr. Biura: Wicemin. Pomykański Jerzy

Dyr. Bibł.: Dr. Kołodziejski Henryk

st. refer.: Elżanowski Leonard

„ Pomorski Henryk

„ Dr. Smolarski Mieczysław

referent: Iwaszkiewicz Jarosław

„ Kamiński Kazimierz

„ Krammówna Janina

pom. rel.: Trusiewicz Alina

„ Strumiłło Eugenjusz

sekretarz: Bielecki Wiktor

„ Biernacki Stefan

„ Głiszczyńska Kazimira

sekretarz:	Józwiak Leon
"	Łaszczyński Witold
"	Przemyski Antoni
"	Rosenberg Mechtylda
"	Sztremerówna Pola
"	Wiankowski Albin
rachmistrz:	Flurmańczyk Stanisław
st. kanc.:	Marczewska Bronisława
"	Reymer Stanisław
"	Wołk Paweł
kancelista:	Bieliński Antoni
"	Siennicki Edmund

Pogląd na wyniki wyborów do Sejmu.

Po prawie czteroletnim istnieniu Sejm Ustawodawczy polecił uchwałą z 28 lipca 1922 Naczelnikowi Państwa oznaczyć termin wyborów do nowego Sejmu na dzień 5 listopada 1922, a do Senatu na dzień 12 listopada 1922. W oznaczonych dniach odbyły się wybory z powagą i w spokoju. Pierwszy to raz od chwili powstania niepodległej Polski wzięła udział w głosowaniu ludność wszystkich zjednoczonych dzielnic.

Uprawnionych do głosowania było ogółem wyborców

13 009 887.

Na poszczególne dzielnice wypadło:
w 5 województwach środkowych 5 574 725, na Kresach 1 967 737,
w b. zaborze pruskim (wraz ze Śląskiem Cieszyńskim) 1 894 892
i w Małopolsce 3 572 533.

Poszczególne województwa miały uprawnionych do głosowania:

1. M. Warszawa . . .	564 264	10. Woj. Wołyńskie .	619 705
2. Woj. Warszawskie .	1 008 354	11. „ Poznańskie .	976 469
3. „ Łódzkie . . .	1 108 415	12. „ Pomorskie .	415 477
4. „ Kieleckie . . .	1 190 937	13. „ Śląskie . . .	552 946
5. „ Lubelskie . . .	1 026 451	14. „ Krakowskie	982 793
6. „ Białostockie .	676 304	15. „ Lwowskie .	1 280 190
7. „ Nowogrodzkie	405 930	16. „ Stanisław. .	623 888
8. „ Wileńskie . .	500 371	17. „ Tarnopolskie	685 662
9. „ Poleskie . . .	441 731		

Na 13 009 887 wyborców spełniło swój obowiązek i wykonało swe prawo obywatelskie głosując do Sejmu

8 830 231

czyli procentowy udział w głosowaniu wynosił 67.87.

Tak wysoki procent głosujących świadczy o wielkiem zainteresowaniu wyborami wśród wszystkich warstw społeczeństwa. Wyborcy, którzy przez prawie cztery lata czekali na nowe wybory,

pospieszyli tłumnie do urny, spodziewając się, że przez wybór nowego Sejmu uzdrowią się stosunki w Polsce. Wszystkie stronnictwa nie żałowały starań i pieniędzy na agitację, by uzyskać przy wyborach jaknajwiększą ilość swych przedstawicieli.

Odsetek 67-87% głosujących jest w naszych stosunkach znacznym, jeżeli się zważy wielki procent analfabetów w Polsce, niski poziom kulturalny i brak poczucia obywatelskiego wśród mieszkańców wschodnich części państwa polskiego. Na ogół jednak silniejszy był udział w głosowaniu na wsiach niż w miastach; objaw na pozór niezrozumiały, gdyż wszędzie przecież środowiska miejskie są ostoją kultury i wyrobienia politycznego. Sprawiała to walka, jaka się toczyła między kilkoma partjami rolniczymi, których to agitacja umiała dotrzeć na wsi do każdej jednostki i ściągnąć ją do urny wyborczej.

Z liczby 8 830 231 głosujących przypada na poszczególne dzielnice:

Na 5 województw środkowych	4 381 492
„ Kresy wschodnie	1 119 649
„ województwa zachodnie .	1 518 795
„ Małopolskę	1 810 295

W poszczególnych województwach:

	oddano głosów	procent głosuj.		oddano głosów	procent głosuj.
1. M. Warszawa .	403 795	71,56	przeniesienie 5	134 497	
2. Woj. Warszawsk.	818 756	81,19	10. Woj. Wołyńskie .	366 644	59,16
3. „ Łódzkie . .	940 203	84,82	11. „ Poznańskie	801 422	86,50
4. „ Kieleckie .	975 900	81,10	12. „ Pomorskie	361 534	87,01
5. „ Lubelskie	773 680	75,37	13. „ Śląskie . .	355 839	67,96
6. „ Białostock.	469 158	69,37	14. „ Krakowskie	690 187	70,45
7. „ Nowogród.	226 178	55,71	15. „ Lwowskie .	677 023	52,88
8. „ Wileńskie .	267 500	57,45	16. „ Stanisław.	200 523	32,14
9. „ Poleskie .	239 327	54,17	17. „ Tarnopolsk.	242 562	35,37
przeniesienie 5	134 497		Razem	8 830 231	

Powyżej średniego procentu głosujących w całej Polsce (67,87) głosowało 10 województw, poniżej zaś 7.

Najlepiej głosowały województwa Pomorskie (87,01), Poznańskie (86,50), Łódzkie (84,82) i Warszawskie (81,19). Najgorzej zaś woj. Stanisławowskie (32,14), Tarnopolskie (35,37), Lwowskie (52,88), i Poleskie (54,17).

Widzimy więc, że najlepszy odsetek głosujących wykazały ziemie b. zaboru pruskiego. Społeczeństwo tamtejsze jako pozbawione analfabetów, mające liczną i czytanną w olbrzymich nieraz nakładach prasę, zahartowane w walce politycznej do b. parlamentu niemieckiego i sejmu pruskiego, wykazało i tym razem swoją wysoką kulturę i wykorzystanie istotnego prawa obywatelskiego, jakim są wybory do ciała ustawodawczego. Mniejszy udział głosujących (67,96%) w województwie ślązkim przypisać należy prawdopodobnie przesyłowi walk i działań politycznych wśród górnoślązaków i zjawisko to określają trafnie Niemcy wyrazem: „Wahlmüdigkeit“ (przemęczenie wyborcze). Trzeba bowiem sobie

uświadomić, że na Górnym Śląsku w przeciągu ostatnich 3 lat odbyły się następujące liczne głosowania: 19 stycznia 1919 do Konstytuanty Rzeszy Niemieckiej, 26 stycznia 1919 do Konstytuanty Prus, w listopadzie 1919 wybory Komunalne, 20 marca 1921 plebiscyt i 24 września 1922 wybory do Sejmu Śląskiego.

Wielki udział w głosowaniu zaznaczył się również w województwach b. Kongresówki, szczególnie w województwie Łódzkim i Warszawskim. Udział ten przeszło 80% jest bardzo wielkim, jeżeli się uwzględni znaczny jeszcze, niesłety, procent analfabetów, do których dostęp ma tylko żywe słowo. Gorzej już głosowały województwa Lubelskie i Białostockie. Również stolica Polski, Warszawa (71,56) nie może być „wzorem” dla państwa w spełnianiu obowiązków obywatelskich.

Znacznie gorzej głosowały województwa na Kresach. Tutaj procent głosujących waha się między 54,17 a 59,18.

W Małopolsce zachodniej t. j. w województwie Krakowskim głosowało zaledwie 70,45 procent upoważnionych. Procent ten określić trzeba jako niski, jeżeli się zważy, że dzielnica ta ma więcej wyrobienia politycznego od b. Kongresówki i od 50 lat cieszyła się już prawami politycznymi.

Najgorzej z całej Polski głosowały 3 województwa **Małopolski Wschodniej** (32,14 do 52,88 proc.), ale to nic dziwnego, jeżeli się zważy terror i agitację agentów Petruszewicza.

Jeżeli przyjrzymy się poszczególnym **wynikom w 64 okręgach sejmowych**, to zobaczymy, że na 64 głosowało:

od 90% w wyż — 1 okręg	od 50 — 60% — 7 okręgów
„ 80 — 90% — 22 okręgi	„ 40 — 50 „ — 2 okręgi
„ 70 — 80 „ — 15 okręgów	„ 30 — 40 „ — 5 okręgów
„ 60 — 70 „ — 12 „	

Według byłych zaborów głosowało:

	od 90-100	80-90	70-80	60-70	50	60	40-50	30-40%
5 woj. Kongresówki	—	14	11	3	—	—	—	—
Kresy Wschodnie	—	—	—	3	5	1	—	—
B. zabór pruski	1	8	—	3	—	—	—	—
Małopolska	—	—	4	3	2	1	5	—

W b. zaborze rosyjskim głosowały okręgi wyborcze:

najlepiej	%	najgorzej	%
14 (powiat Łódzki)	87,86	6 (Grodno)	65,85
15 (Konin)	87,16	4 (Ostrów)	66,97
17 (Częstochowa)	86,78	5 (Białystok)	67,38
20 (Kielce)	84,83	1 (miasto Warszawa)	71,56
11 (Łowicz)	84,12	26 (Lublin)	72,78

Na Kresach wschodnich:

63 (Wilno)	66,61	59 (Brześć)	48,67
58 (Krzemieniec)	62,46	64 (Święciany)	51,44
60 (Pińsk)	60,29	61 (Nowogródek)	54,38

W b. zaborze pruskim:

36 (Szamotuły)	90,07	40 (Cieszyn)	61,93
37 (Ostrów)	88,89	38 (Huta Królewska)	62,77
33 (Gniezno)	87,98	39 (Katowice)	69,13
35 (powiat Poznań)	87,53	30 (Grudziądz)	81,01

W Małopolsce:

46 (Jasło)	77,60	53 (Stanisławów)	31,39
42 (powiat Kraków)	76,39	55 (Złoczów)	33,87
44 (Nowy Sącz)	72,64	54 (Tarnopol)	34,66
45 (Tarnów)	70,19	51 (powiat Lwów)	35,45

W całej Polsce głosowali:

najlepiej		najgorzej	
	o/0		o/0
36 (Szamotuły)	90,07	53 (Stanisławów)	31,39
37 (Ostrów)	88,89	55 (Złoczów)	33,87
33 (Gniezno)	87,98	54 (Tarnopol)	34,66
14 (powiat Łódź)	87,86	51 (powiat Lwów)	35,45
35 (powiat Poznań)	87,53	52 (Stryj)	39,75
15 (Konin)	87,16	49 (Sambor)	44,76
17 (Częstochowa)	86,78	59 (Brześć)	48,66
32 (Bydgoszcz)	86,78	64 (Święciany)	51,44
20 (Kielce)	84,83	61 (Nowogródek)	54,38
11 (Łowicz)	84,12	56 (Kowel)	55,73
34 (miasto Poznań)	83,29	50 (miasto Lwów)	56,95
29 (Tczew)	83,02	62 (Lida)	57,53
8 (Ciechanów)	82,89	57 (Łuck)	58,69
9 (Płock)	82,78	48 (Przemyśl)	59,05
31 (Toruń)	82,48	60 (Pińsk)	60,29
		58 (Krzemieniec)	62,46

Z 15 okręgów najlepiej głosujących w całej Polsce, wypada aż 8 na Poznańskie i Pomorze (z ogólnej liczby 12 okręgów b. zaboru pruskiego) i 7 na b. Kongresówkę.

Z 15 najgorzej głosujących wypada 8 na Wschodnią Małopolskę i 7 na Kresy Wschodnie.

Najlepiej z całej Polski głosował okręg 36 (Szamotuły, w Wielkopolsce 90,07 procent), a najgorzej okręg 53 (Stanisławów 31,39 procent, w Małopolsce wschodniej).

Procent głosujących według powiatów.

	o/0 od 90-100 80-90 70-80 60-70 50-60 40-50 30-40 20-30 10-20									
1. M. Warszawa	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—
2. Woj. Warszawsk.	—	17	6	—	—	—	—	—	—	—
3. „ Łódzkie	1	13	—	—	—	—	—	—	—	—
4. „ Kieleckie	—	13	3	—	—	—	—	—	—	—
5. „ Lubelskie	—	4	13	3	—	—	—	—	—	—
6. „ Białostockie	—	4	5	2	3	—	—	—	—	—
7. „ Nowogródzk.	—	—	—	1	5	1	—	—	—	—
8. „ Wileńskie	—	—	1	1	5	—	1	—	—	—
przeniesienie	1	51	29	7	13	1	2	—	—	—

	przeniesienie	1	51	29	7	13	1	2		
9.	" Poleskie . .	—	—	—	2	4	3	—	—	—
10.	" Wołyńskie . .	—	—	—	3	6	—	—	—	—
11.	" Poznańskie . .	7	31	—	—	—	—	—	—	—
12.	" Pomorskie . .	1	16	3	—	—	—	—	—	—
13.	" Śląskie . .	—	—	2	7	2	—	—	—	—
14.	" Krakowskie . .	—	3	11	7	1	1	1	—	—
15.	" Lwowskie . .	—	1	8	—	8	4	2	5	—
16.	" Stanisławów . .	—	—	—	1	1	3	2	8	1
17.	" Tarnopolsk . .	—	—	—	—	—	5	7	5	—
Razem na 276 pow.		9	102	53	27	35	17	14	18	1

Głosowało z 276 powiatów w Polsce:

	powyżej 67,87 ^o / _o	poniżej 67,87 ^o / _o
1. Miasto Warszawa	1	—
2. Woj. Warszawskie	23	—
3. " Łódzkie	14	—
4. " Kieleckie	16	—
5. " Lubelskie	18	2
6. " Białostockie	9	6
7. " Nowogródzkie	—	7
8. " Wileńskie	1	7
9. " Poleskie	—	9
10. " Wołyńskie	—	9
11. " Poznańskie	38	—
12. " Pomorskie	20	—
13. " Śląskie	3	8
14. " Krakowskie	16	8
15. " Lwowskie	9	19
16. " Stanisławowskie	—	16
17. " Tarnopolskie	—	17
Razem z 276 powiatów	168	108

W poszczególnych województwach głosowały następujące powiaty

	najlepiej	%	najgorzej	%
1. Warszawskiem:	Sierpc	86,84	Mińsk Maz.	74,
	Rypin	86,64	Płock	77,
	Maków	86,59	Pułtusk	79,
2. Łódzkim:	Łask	90,07	Piotrków	81,
	Konin	88,43	miasto Łódź	81,
	Koło	88,01	Kalisz	83,
3. Kieleckim:	Włoszczowa	87,08	Końskie	74,
	Częstochowa	85,98	Olkusz	78,
	Jędrzejów	85,53	Kozienice	79,
4. Lubelskim:	Sokołów	82,73	Chełm	68,
	Łuków	82,51	Biała	64,
	Krasnystaw	81,61	Hrubieszów	68,
5. Białostockim:	Wysokie Mazowieckie	87,45	Białowieża	31,
	Szczuczyn	81,73	Bielsk	53,
	Ostrołęka	81,27	Sejny	55,

	najlepiej	%	najgorzej
6. Nowogrodzkiem:	Wołożyn	61,27	Baranowicze . . .
	Nowogródek	59,34	Słonim
7. Wileńskiem:	miasto Wilno	71,36	Święciany
	powiat Wilno	61,86	Dzisna
8. Poleskiem:	Sarny	62,04	Kossów
	Pińsk	60,04	Prużany
9. Wołyńskiem:	Ostróg	65,89	Luboml
	Łuck	65,88	Kowel
10. Poznańskiem:	Koźmin	92,53	miasto Bydgoszcz . .
	Śmigiel	92,47	Inowrocław
	Wolsztyn	92,09	Gniezno
11. Pomorskiem:	Puck	94,13	miasto Grudziądz . .
	Tuchola	88,11	powiat Grudziądz . .
	Kościerzyna	87,55	Chełmno
12. Śląskiem:	Ruda	71,29	Lubliniec
	Huta Królewska	70,70	Rybnik
13. Krakowskiem:	Ropczyce	84,93	Spiż-Orawa
	Dąbrowa	84,07	Gołdce
	Brzesko	82,57	Żywiec
14. Lwowskiem:	Tarnobrzeg	80,32	Jaworów
	Przeworsk	77,67	Rawa Ruska
	Krosno	74,04	Gródek
15. Stanisławowsk:	Turka	61,75	Śniatyn
	Kosów	51,23	Nadwórna
	Skole	46	Peczyniżyn
16. Tarnopolskiem:	Kamionka Strumiłowa	47,61	Husiatyn
	Skalał	46,63	Radziechów
	Zborów	41	Brzeżany

Z całej Polski głosowały powiaty:

	najlepiej	%	najgorzej	%
Puck	(W. Pom.)	94,13	Śniatyn	(W. Stanisł.) 18,17
Koźmin	" Pozn.	92,53	Nadwórna	" " 22,32
Śmigiel	" "	92,47	Jaworów	" Lwows. 22,65
Wolsztyn	" "	92,09	Peczyniżyn	" Stanisł. 22,71
Żnin	" "	91,77	Kałuż	" " 22,94
Witkowo	" "	90,83	Rohatyn	" " 23,48
Odolanów	" "	90,70	Żydaczów	" " 25,00
Łask	" Łódz.	90,07	Tłumacz	" " 25,07
Śrem	" Pozn.	89,75	Husiatyn	" Tarnop. 25,62
Gostyń	" "	89,75	Horodenka	" Stanisł. 26,63
Jarocin	" "	89,73	Radziechów	" Tarnop. 27,38
Krośoszyn	" "	89,65	Dolina	" Stanisł. 27,86
Międzychód	" "	89,61	Brzeżany	" Tarnop. 27,94
Strzelno	" "	89,55	Żółkiew	" Lwows. 28,05
Oborniki	" "	89,46	Rawa Ruska	" " 28,27
Pleszew	" "	89,45	Gródek	" " 28,63
Czarnków	" "	89,27	Buczacz	" Tarnop. 29,00
Mogilno	" "	89,25	Sokal	" Lwows. 29,69
Szamotuły	" "	89,21	Podhajce	" Tarnop. 29,77

najlepiej	0/0	najgorzej	0/0
Nowy Tomyśl (Woj. Pozn.)	88,81	Czortków (Woj. Tarnop.)	30,67
Września „ „	88,66	Bohorodczany „ Stanisł.	30,72
Szubin „ „	88,58	Białowieża „ Białost.	31,82
Środa „ „	88,51	Złoczów „ Tarnop.	32,68
Wągrówiec „ „	88,47	Borszczów „ „	35,51
Leszno „ „	88,23	Zbaraż „ „	35,67
Tuchola „ Pom.	88,11	Tarnopol „ „	35,81
Kościan „ Pozn.	88,08	Sambar „ Lwows.	37,04
Konin „ Łódz.	88,01	Spiż-Orawa „ Krak.	37,12
Koło „ „	88,01	Brody „ Tarnop.	38,38
Radomsk „ „	87,84	Trembowla „ „	38,54
Kępno „ Pozn.	87,78	Świeciany „ Wileńs.	38,67
Chodzież „ „	87,70	Bóbrka „ Lwows.	39,88
Kościerzyna „ Pom.	87,55	Stryk „ Stanisł.	40,07
Ostrzeszów „ Pozn.	87,52	Zaleszczyki „ Tarnop.	40,48
powiat Łódź „ Łódz.	87,47	Przemysłany „ „	40,53
Wysokie Maz „ Białost.	87,45	Zborów „ „	41,00
Łęczyca „ Łódz.	87,39	powiat Lwów „ Lwows.	42,59
Rawicz „ Pozn.	87,20	Kosów „ Poles.	43,38
Turek „ Łódz.	87,09	Prużany „ „	44,22
Włoszczowa „ Kiel.	87,08	Drohobycz „ Lwows.	44,61
		Brześć „ Poles.	44,66

Porównując procent głosujących w roku 1922 z wyborami do Sejmu z roku 1919 zauważymy odnośnie do: **miasta Warszawy** wzrost głosujących. I tak w 1919 roku głosowało 68,83, a przy ostatnich wyborach 71,60 procent. W powiatach **województwa Warszawskiego** procent głosujących naogół wzrósł dość znacznie.

I tak n. p. głosowało w powiatach:

	w r. 1919 0/0	w r. 1922 0/0
Ciechanów	75,30	79,65
Mława	78,60	84,59
Płock	72,43	77,45
Płońsk	76,97	83,24
Sochaczew	76,22	84,11
Blonie	70,94	81,10

Natomiast zmniejszył się procent głosujących w powiatach:

Przasnysz	86,63	86,10
Kutno	85,29	79,96
Mińsk	77,38	74,11
Radzymin	82,81	80,49

W województwie Łódzkim wykbiłny wzrost głosujących wykazują powiaty:

Radomsk	78,99	87,84
Piotrków	75,45	83,14
Kalisz	78,11	87,47
powiat Łódź	83,60	87,47
miasto Łódź	79,86	81,25

Natomiast zmniejszył się procent głosujących w powiecie.

Łęczyca	88,62	87,39
-------------------	-------	-------

W województwie Lubelskiem wzrósł znacznie procent głosujących szczególnie w powiatach zamieszkałych przez Rusinów

	% w r.1919	% w r.1922
Włodawa	58,02	70,00
Chełm	48,32	63,45
Tomaszów	67,11	70,08
Biłgoraj	57,43	76,90
Konstantynów	71,28	81,19
Również wzrósł procent głosujących w mieście Lublinie	65,02	72,70
i powiecie Garwolin	72,29	79,60

Pięć natomiast powiatów wykazuje nieznaczne zmniejszenie głosów (Biała, Janów, Krasnostaw, Sokółów i Węgrów).

W województwie Kieleckiem procent głosujących zmalał w powiatach:

	% w r.1919	% w r.1922
Opoczno	84,81	82,93
Pińczów	86,20	82,58
Stąpnie	88,86	82,58

Natomiast 9 powiatów wykazuje wzrost. Szczególnie znacznie wzrósł on się w powiatach:

Będzin	71,20	80,34
Końskie	67,91	74,86
Kozienice	68,89	79,42
Łęka	58,38	80,22
Opatów	70,60	83,92
Radom	74,25	80,10
Sandomierz	62,86	82,01

W województwie Białostockiem 3 powiaty (Białowieża, Grodno i Wołkowysk) głosowały do Sejmu po raz pierwszy. Z pozostałych 12 powiatów aż 9 wykazuje zmniejszenie procentu głosujących. Szczególnie znacznie zmniejszył się on w powiatach:

	% w r.1919	% w r.1922
Augustów	75,09	67,12
Kolno	87,13	76,42
Sejny	62,75	55,74
Sokołka	89,74	73,65

Zwiększył się, aczkolwiek niewiele, procent głosujących w powiatach Wysokie Mazowieckie, Białystok i Ostrow.

W województwie Nowogrodzkim w 6 powiatach wybory odbyły się po raz pierwszy. Jeden natomiast powiat Lida głosował już, wprowadzić nie do Sejmu Rzeczypospolitej, lecz do „Sejmu Wileńskiego“ w dniu 8 stycznia 1922 r. W porównaniu jednak z wyborami 1922 r. powiat ten wykazuje zmniejszenie procentu głosujących z 62,10 na 55,69 %.

W ziemi Wileńskiej 3 powiaty Duniłowice, Działowa i Wilejka głosowały po raz pierwszy do Sejmu. Pozostałe 4 powiaty

i miasto Wilno głosowały 8 stycznia 1922 r. do „Sejmu Wileńskiego“. W porównaniu z ówczesnymi wyborami wszystkie powiaty wykazują obecnie znaczny spadek procentu głosujących. I tak powiat:

	$\%_0$ w r. 1919	$\%_0$ w r. 1922
Wilno	74,62	61,86
Święciany	54,73	38,67
Brastaw	75,00	55,96
Oszmiana	74,70	56,54

Znaczny wzrost procentu głosujących wykazuje jedynie miasto Wilno, a mianowicie z 54,80 na 71,36 $\%_0$. Pochodzi to stąd, że w wyborach 5 listopada 1922 wzięli udział wyborcy żydowscy, którzy w dniu 8. I. 1922 r. „absentowali“ się ze względów politycznych.

Województwa Poleskie i Wołyńskie nie miały do 1922 r. swych przedstawicieli w Sejmie i w dniu 5 listopada 1922 wybierały do Sejmu po raz pierwszy.

W województwie Poznańskim wybory do „Sejmu Ustawodawczego“ w dniu 1. czerwca 1919 r. nie dadzą się — wobec kompromisu wszystkich stronnictw narodowych i zgłoszonej jednej wspólnej listy, jako odbyte bez walki wyborczej — porównać z wyborami z r. 1922. Procent głosujących wzrósł atoli niechybnie skutkiem walki bardzo znacznie! Jedynym wyjątkiem jest powiat Poznań-Zachód, gdzie odsetek głosujących spadł z 94,64 na 88,10 $\%_0$.

W województwie Pomorskiem w porównaniu z wyborami sejmowymi z 2 maja 1920 r. gorzej głosowało 5 powiatów i to

	$\%_0$ w r. 1919	$\%_0$ w r. 1922
Lubawa	90,30	86,71
Świecie	83,18	80,14
Gniew	87,90	82,86
Kartuzy	85,16	81,95

Natomiast 15 powiatów wykazuje wzrost procentu głosujących, który szczególnie znacznym jest w powiatach:

Działdów	71,44	80,85
Tuchola	79,35	88,11
Chojnice	74,82	82,15
Puck	79,88	94,13
Wejherowo	70,24	82,11

W województwie Śląskiem przy plebiscycie w 1921 r. głosowało przeciętnie 97 $\%_0$ uprawnionych, do Sejmu Śląskiego w dniu 24 września 1922 około 50 $\%_0$ a w dniu 5 listopada 1922 r. od 53,18 do 71,29 $\%_0$ zależnie od powiatu.

W województwie Krakowskiem wykazują wszystkie powiaty spadek procentu głosujących i to za przykładem swego miasta wojewódzkiego, Krakowa. Szczególnie znaczny spadek wykazują powiaty:

	r. 1919	r. 1922 %		r. 1919	r. 1922 %
Miasto Kraków . . .	66,92	66,79	Gorlice . . .	76,56	47,8
pow. Kraków . . .	83,07	70,33	Grybów . . .	84,72	66,9
Podgórze . . .	77,83	68,50	Nowy Sącz . . .	79,68	67,9
Limanowa . . .	83,89	73,26	Bochnia . . .	85,23	76,6

Spadek procentu głosujących w powiatach Gorlice, Grybów i Nowy Sącz przypisać należy absencji ludności ruskiej. Powiat Spisko-Orawski głosował poraz pierwszy do Sejmu, lecz wykazał minimalne zainteresowanie wyborami (37,12%).

W Województwie Lwowskiem głosowało w 1919 roku na 28 powiatów tylko 12. Odnosnie do 3 powiatów (Krosno, Sanok, Strzyżów) brak danych, by obliczyć procent głosujących w r. 1919. Z 9 innych powiatów z wyżej wykazują jedynie

	r. 1919	r. 1922 %
Nisko	70,93	71,95
Jarosław	56,71	57,27
Brzozów	71,41	72,09

Natomiast zmniejszenie mają powiaty:

Rzeszów	80,51	72,84
Kolbuszowa	80,01	72,68

Tarnobrzeg, Łańcut, Przemyśl i Przeworsk.

Województwa Tarnopolskie i Stanisławowskie głosowały do Sejmu poraz pierwszy, lecz z powodu bojkotowania wyborów przez część ludności ruskiej, procent głosujących tych województw jest najmniejszym z całej Polski.

Z ogólnej ilości 8 830 231 oddanych głosów przy wyborach do Sejmu w całej Polsce wypada: głosów ważnych 8 774 688 i głosów unieważnionych 57 807.

Na poszczególne województwa wypada głosów:

	ważnych	unieważn.
1. Miasto Warszawa	403 795	2 291
2. Wojew. Warszawskie	816 187	2 569
3. „ Łódzkie	937 358	2 845
4. „ Kieleckie	972 126	3 744
5. „ Lubelskie	762 201	11 479
6. „ Białostockie	466 971	2 187
7. „ Nowogrodzkie	223 377	3 801
8. „ Wileńskie	284 877	2 623
9. „ Poleskie	235 814	3 513
10. „ Wołyńskie	362 682	3 962
11. „ Poznańskie	799 421	2 004
12. „ Pomorskie	359 010	2 524
13. „ Śląskie	354 141	1 698
14. „ Krakowskie	686 990	3 197
15. „ Lwowskie	671 535	5 488
16. „ Stanisławowskie	198 819	1 704
17. „ Tarnopolskie	240 384	2 178

Z głosów unieważnionych w województwie Lubelskiem 8091 głosów przypada na okręg 24 (Łuków, Garwolin i Puławy, i około 600 w województwie Pomorskiem na okręg 31 (Toruń), które to głosy padły na listę nr. 2 (P. P. S.) zostały jednak uznane za nieważne gdyż listę zgłoszono zapóźno — po przepis. terminie.

Wyniki wyborów dla poszczególnych list (zablokowanych i walczących samodzielnie).

W czasie wyborów do Sejmu zgłoszono 18 list państwowych. Zdawałoby się, że dla młodego państwa 20 partji (wliczając 3 ugrupowania listy nr. 8) powinno w zupełności wystarczyć. Ale poza tem próbował zdobyć mandaty do Sejmu jeszcze cały szereg ugrupowań partyjnych. I tak poza 18 listami państwowymi stawały kandydatury: Niezależni Socjaliści w Polsce, Komuniści G. Śląska, Niezależni Socjaliści Wschodniej Małopolski, partja „Poalej Sjon“ i „Cejrej Sjon“, Związek Narodowo-Żydowski, Chłiboroby (Klub wiejski ukraiński), Narodowa Partja Pracy, Związek włościan-trudowników obszarów wschodniej Polski, Związek stowarzyszeń lokatorów, Związek Apodyktycznego Stronnictwa Chłopskiego i t. p. Nie wymieniamy już licznych list „lokalnych“ i „bezpartyjnych“.

Spółczeństwo już za czasów Sejmu Ustawodawczego — niezadowolone ze zbytniego, rozdrobnienia partyjnego dało jednak kilkunastu partjom należyty nauczkę przy wyborach, rzucając swe głosy na większe ugrupowania polityczne. To też wybory do obecnego Sejmu były zmiażdżeniem na zawsze małych ugrupowań partyjnych.

Z ogólnej liczby oddanych ważnych głosów 8774688 otrzymała

Lista	głosów	w %
8 Chrześcij. Związek Jedności Narod.	2 528 256	28,81
16 Blok Mniejszości	1 397 538	15,90
1 P. S. L. „Piast“	1 132 962	12,91
3 P. S. L. „Wyzwolenie“	960 022	10,92
2 Polska Partja Socjalistyczna	894 103	10,18
7 Narodowa Partja Robotnicza	472 737	5,36
12 Polskie Centrum	255 170	2,90
17 Zjed. Stron. Nar. Żyd. Wsch. Małop. (Sjon.)	168 593	1,9
15 Chłopskie Stronnictwo Radykalne (Ukoń)	127 006	1,44
5 Komuniści	121 571	1,38
Związ. Narod. Żydów. (Sjon. Zach. Małop.)	86 782	0,98
Klub wiejski ukraiński (chłiboroby)	81 039	0,92
4 Ogólno Żydów. Związ. Robot. (Bund)	80 735	0,92
13 P. S. L. lewica	60 338	0,68
20 Żydowskie Stronnictwo Ludowe	50 587	0,56
22 Zjednoczenie Kresowe	48 442	0,51
6 Rady Ludowe	46 555	0,52
10 Unia Narod. Państw.	38 150	0,43
14 Centrum Mieszczańskie	30 470	0,34
11 Żydowski Komitet Robotniczy	15 242	0,17

Lista

	głosów	w %
18 Inwalidzi i zdemobil. żołnierze	11 833	0,13
Niezależni Socjaliści	6 353	0,07
Komuniści Górnego Śląska	5 393	0,05
"Poalej Sjon" i "Cejrej Sjon"	3 347	0,03
Inne listy razem	43 793	0,49

Poszczególne bloki i stronnictwa stawiały listy swych kandyd. w następujących województwach i okręgach:

Województwo	(okręgów	8	16	3	2	7	12	17	15	5	Zw. Nar. Żyd. Chłiboroby	4	13	20	22	6	10	14	11	18	Niezal. Socj.		
Warszawa (miasto)	1	1	1	—	—	1	1	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—	1	—		
Warszawskie	6	6	6	6	6	6	5	6	—	4	5	—	6	—	5	—	2	—	3	—	—		
Łódzkie	6	6	6	5	5	6	6	5	—	4	1	—	6	—	4	—	—	3	5	2	1		
Kieleckie	5	5	5	5	5	5	3	4	—	4	3	—	3	—	3	—	1	2	1	3	1		
Lubelskie	6	6	6	6	6	5	2	1	—	5	3	—	4	1	5	—	1	—	—	3	2		
Białostockie	4	4	4	4	4	4	3	4	—	3	3	—	4	—	4	—	3	1	—	1	1		
Pomorskie	3	3	3	3	—	2	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—		
Poznańskie	6	6	6	5	1	6	6	—	—	1	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	1		
Śląskie	3	3	3	3	—	3	3	—	—	1	—	—	2	4	—	—	2	3	1	4	2		
Krakowskie	6	6	—	5	5	6	4	5	—	1	5	6	2	5	4	—	—	1	2	2	2		
Lwowskie	3	5	—	5	4	5	3	4	4	1	4	1	2	2	—	—	—	—	2	2	3		
Stanisławowskie	2	2	—	2	1	2	—	—	2	—	1	—	2	2	1	—	—	1	—	—	1		
Tarnopolskie	1	2	—	2	2	2	—	—	2	1	1	—	—	—	—	—	—	—	2	1	—		
Wołyńskie	3	2	8	—	3	2	—	1	—	—	—	—	—	3	3	3	—	—	2	—	—		
Poleskie	2	—	2	—	2	3	—	—	—	1	—	—	2	—	2	3	2	—	—	—	—		
Nowogródzkie	3	1	2	1	2	—	—	1	—	1	—	—	1	—	1	1	2	—	—	—	—		
Wileńskie	2	2	2	2	2	1	—	1	—	1	—	—	2	—	2	2	2	—	—	—	—		
Razem	64	64	49	54	48	59	30	36	8	2	36	7	6	10	10	30	8	14	12	18	37	16	14

Przeprowadziły natomiast swych posłów do Sejmu w okręgach:

Województwo	8	1	16	3	2	7	17	12	Chłibor.	15	5	Zw. Nar. Żyd.	13	20
Warszawa (miasto)	1	—	1	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	1
Warszawskie	6	2	1	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Łódzkie	6	3	5	4	3	1	—	—	—	—	—	—	—	—
Kieleckie	5	3	1	1	3	—	—	—	—	—	1	—	—	—
Lubelskie	1	3	4	4	2	—	—	—	—	3	—	—	—	—
Białostockie	4	2	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—
Pomorskie	3	1	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Do przeniesienia	29	13	10	16	14	4	—	1	—	3	2	—	—	1

Województwo	8	1	16	3	2	7	17	12	Chłibor.	15	5	Zw. Nar. Żyd.	13	20
Z przeniesienia	29	13	16	16	14	4	—	1	—	3	2	—	—	1
Poznańskie	6	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
Śląskie	3	—	3	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—
Krakowskie	4	5	—	2	4	—	—	4	—	—	—	1	1	—
Lwowskie	5	4	—	—	3	—	4	—	1	—	—	1	1	—
Stanisławowskie	2	2	—	—	1	—	2	—	2	—	—	—	—	—
Tarnopolskie	2	2	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
Wołyńskie	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Poleskie	—	—	2	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Nowogródzkie	1	1	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Wileńskie	1	1	1	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—
R a z e m	53	29	29	24	27	9	8	5	3	3	2	2	2	1

Poszczególne bloki i stronnictwa **zdołyły** mandatów sejmowych w poszczególnych województwach:

Województwo	Ch. Z. Jedn. Nar.	P. S. L. „Pisak”	Blok Mniejsz.	P. S. L. „Wyzw.”	P. P. S.	N. P. R.	Zjedn. Str. Żyd. Wsch. Małop.	Polsk. Centr.	Chłiboroby	Chł. Str. Radyk.	Sjon. Zach. Małop.	P. S. L. Lewica	Komuniści	Żyd. Str. Ludow.	Ileś ogóln. mandat.
Warszawa (miasto)	7	—	2	—	3	—	—	—	—	—	—	—	1	1	14
Warszawskie	10	2	1	4	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	31
Łódzkie	17	3	6	6	3	2	—	—	—	—	—	—	—	—	37
Kieleckie	9	5	1	9	1	1	—	—	—	—	—	—	1	—	29
Lubelskie	9	3	5	7	2	—	—	—	—	4	—	—	—	—	30
Białostockie	11	2	4	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	18
Pomorskie	10	—	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	14
Poznańskie	19	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—	30
Śląskie	8	—	5	—	2	2	—	—	—	—	—	—	—	—	17
Krakowskie	7	15	—	3	6	—	—	5	—	—	1	1	—	—	38
Lwowskie	6	14	—	—	3	—	4	—	1	—	1	1	—	—	30
Stanisławowskie	3	2	—	—	1	—	5	—	4	—	—	—	—	—	15
Tarnopolskie	6	9	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	19
Wołyńskie	—	—	16	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	16
Poleskie	—	—	4	2	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	10
Nowogródzkie	1	1	6	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Wileńskie	2	1	2	5	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	11
R a z e m	134	58	55	41	34	15	13	6	5	4	2	2	2	1	372
Z listy państwowej	29	12	11	8	7	3	2	—	—	—	—	—	—	—	72
O g ó l n e m	163	70	66	49	41	18	15	6	5	4	2	2	2	1	444

Podział posłów według gily liczebnej klubów.

	Sejm Ustawodawczy (lipiec 1922)		Sejm obecny 1922—1927	
	Posłów	%	Posłów	%
Związek Ludowo-Narodowy . . .	81	18,9	98	22,0
Nar. Chrześ. Stron. Lud. . . .	26	6,1	28	6,3
Chrześcijańska Demokracja . . .	26	6,1	43	9,7
Narodowe Zjednoczenie Lud. . .	45	10,7	—	—
Katolicko Ludowi	7	1,6	—	—
Zjednoczenie Mieszczańskie . . .	11	2,3	—	—
Klub Pracy Konstytucyjnej . . .	16	3,8	—	—
P. S. L. „Piast”	96	22,2	70	15,8
P. S. L. „Wyzwolenie”	24	5,6	48	10,8
Chłopskie Stron. Radykalne . . .	—	—	4	0,9
Rady Ludowe	5	1,2	—	—
N. P. Rob.	21	4,9	18	1
Narodowa Partja Pracy	6	1,7	—	—
P. S. L. I cwica	11	2,6	2	0,5
P. P. S.	34	7,9	41	9,2
Komuniści	2	0,4	2	0,5
Żydowskie Stron. Ludowe	—	—	1	0,2
Koło Żydowskie	10	2,3	34	7,8
Klub Ukraiński	—	—	19	4,3
Niemcy	7	1,6	17	3,8
Klub Białoruski	—	—	11	2,4
Chliboroby	—	—	5	1,1
Dzicy	1	0,2	3	0,7
Razem	432	100,00	444	100,00

Zniknęły zatem zupełnie w nowym sejmie: Zjednoczenie Mieszczańskie, Klub Pracy Konstytucyjnej, Rady Ludowe i Narodowa Partja Pracy.

Dawne Narodowe Zjednoczenie Ludowe (przy ostatnich wyborach walczące pod nazwą Centrum Polskie — Lista 12) przeprowadziło wprowadzić jednego posła, ale ten wstąpił do Narodowego Stronnictwa Pracy.

Katolicko — Ludowi szli do urny jako odłam Centrum Polskiego i uzyskali w Małopolsce (lista nr. 12) mandatów 5, po ukonstituowaniu się jednak Sejmu weszli jako autonomizna grupa do Klubu Chrześcijańsko-Narodowego.

Wszystkie te ugrupowania polityczne liczyły w Sejmie ustawodawczym 89 posłów czyli 21,3% ogółu Sejmu. W nowych zaś Sejmie nie mają żadnego przedstawicielstwa.

Stronnictwa idące łącznie do wyborów (lista 8) miały w poprzednim Sejmie 133 posłów, (czyli procentowo 31,1%). W nowym Sejmie Związek Lud.-Nar., Nar. Chrz. Stronn. Pracy i Klub Nar. Chrz. mają łącznie 169 posłów czyli 38%. Wzrosły zatem o 36 mandatów, względnie o 24 jeśli się zważy powiększoną ilość posłów w porównaniu z Sejmem Ustawodawczym.

Znacznym wzrostem może się poszczycić również P. S. L. „Wyzwolenie” które wzrosło o połowę (24 — 48) a procentowo z 5,6% na 10,8%. Również ilościowo wzrósł klub P. P. S.

a mianowicie zyskał 7 mandatów i liczy obecnie 9,2 % ogółu Sejmu w przeciwieństwie do 7,9 % w Sejmie Ustawodawczym.

Najliczniejsze w dawnym Sejmie Ustawodawczym stronnictwo P. S. L. „Piaś” straciło bardzo znacznie na swej liczebności. Z 96 mandatów spadło na 70 t. j. 15,8 % całego Sejmu w przeciwieństwie do 22,2 % Sejmu Ustawodawczego.

Narodowa Partja Robotnicza straciła 3 mandaty, P. S. L. lewica z 11 posłów stopniała do 2. Potrafili natomiast utrzymać swój stan posiadania Komuniści.

Jako nowe ugrupowanie polityczne ukazało się Chłopskie Stronnictwo Radykalne w ilości 4 posłów, które w poprzednim Sejmie reprezentowane było jedynie przez b. księdza Okonia.

Obce narodowości reprezentowane były w Sejmie Ustawodawczym przez 10 żydów i 7 Niemców. Obecnie weszło do nowego Sejmu „obcych” 89 i to 35 żydów, (z Pryhockim) 24 rusinów (19 z Kresów i 5 chłiborobów ze Wschodniej Małopolski), 17 Niemców i 1 Rosjanin. Podczas gdy w dawnym Sejmie procent obcych narodowości wynosił zaledwie 3,9 % wzrost on obecnie do 21 %. Wzrostu tego jednak nie można uważać za zwycięstwo mniejszości narodowych, gdy się zważy, że Polska według spisu ludności z 1921 r. liczyła 31,5 % ludności nie-polskiej. Referent ustawy o ordynacji wyborczej, dziś senator Dr. Józef Buzek, przypuszczał że obce narodowości otrzymają nawet 107 mandatów czyli 18 więcej niż zdołały przeprowadzić. Z powodu bojkotu wyborów przez rusinów w Małopolsce Wschodniej najsilniejszym ugrupowaniem wśród obcych narodowości są Żydzi, choć ilościowo przeważają w Polsce rusini!!

W obecnym Sejmie posiadamy, jak ongi w Sejmie Ustawodawczym, podział na 3 wielkie ugrupowania t. j. prawicę, centrum i lewicę. **Prawicę** reprezentują 3 stronnictwa listy 8 (Zw. L. N., Nar. Chrz. Str. Pracy i Klub Chrz. Nar.) liczące razem 160 posłów. Do **Centrum** zaliczyć można P. S. L. „Piaś” i N. P. R., liczące razem 88 posłów. **Lewicę** składają inne polskie stronnictwa i mniejszości narodowe liczące 185 a z 2 dzikimi 187 posłów.

Prawica uzyskała ogółem głosów 2 528 256. O ile jednak doliczymy głosy padłe na kandydatów stronnictwa katolicko-ludowego w Małopolsce, którzy to posłowie wstąpili do Klubu Chrz. Nar. i głosy, jakie otrzymała lista 12 w okręgu nr. 5, z której to listy wybrany posłem Ks. Stanisław Nawrocki należy do Chrz. Nar. Str. Pracy, to okaże się, że prawica reprezentuje ogółem 2 652 785 wyborców. **Centrum** reprezentuje 1 685 694 głosów — **Lewica** wreszcie głosów 3 946 579.

O ile jednak prawica składa się 3 zwartych i ideowo spakrewnionych klubów, to lewicę reprezentuje aż 11 klubów, luźno stojących i o bardzo sprzecznych interesach. Z lewicy na 187 posłów przypada 88 na obce narodowości, z głosów zaś, które reprezentuje lewica jest polskich tylko 2 162 040 a 1 784 539 uzyskanych przez mniejszości narodowe.

Stronnictwa, które nie mogły przeprowadzić swych reprezentantów do Sejmu, zdołały zebrać zaledwie 470 953 głosy.

O ileby doszedł do skutku rząd „parlamentarny“, oparty o większość polską, reprezentowaną przez prawicę i P. S. L. „Piast“ natenczas reprezentował by on głosów polskich 366 218 wobec 2 634 777 głosów polskich i 1 784 539 głosów obcych narodowości.

Jeden poseł wybrany do Sejmu reprezentuje swych „wyborców partyjnych“:

Lista	z okręgu	z listy państw.	Lista	z okręgu	z listy państw.
1 . . .	19 533	16 186	13 . . .	30 168	—
2 . . .	26 327	21 807	15 . . .	31 751	—
3 . . .	23 391	18 367	16 . . .	25 409	21 174
5 . . .	60 785	—	17 . . .	12 968	11 230
7 . . .	31 515	26 263	20 . . .	50 587	—
8 . . .	18 860	15 510	Związek Nar. Żyd.	43 391	—
12 . . .	42 520	—	Chłiboroby	16 207	—

O ile jednak uważamy, że poseł danej listy reprezentuje tylko swoich wyborców z okręgu, w którym został wybrany, a nie ogół (pojęcie sprzeczne z parlamentaryzmem, a jednak w naszych stosunkach prawdziwe) to zobaczymy, że na jednego posła, gdy zliczymy głosy otrzymane przez dane stronnictwo tylko w takich okręgach, gdzie zwyciężyło odpowiednie ugrupowanie, przypadnie:

z listy	z okręgu	z listy państw.	z listy	z okręgu	z listy państw.
1 . . .	17 358	14 377	13 . . .	17 575	—
2 . . .	20 716	17 179	15 . . .	15 191	—
3 . . .	19 870	16 605	16 . . .	20 933	—
5 . . .	20 863	—	17 . . .	12 968	17 449
7 . . .	25 663	21 201	20 . . .	23 214	11 239
8 . . .	18 681	—	Związek Nar. Żyd.	16 169	—
12 . . .	10 759	15 329	Chłiboroby	12 503	—

Zbadamy teraz **procent** oddanych głosów na poszczególne listy w poszczególnych okręgach i województwach.

W **m. stoł. Warszawie** względna większość oddanych głosów otrzymała lista 8 zyskując 41,98 proc ogółu głosujących.

W **woj. Warszawskiem**, na 6 okręgów, otrzymała lista 8 bezwzględną większość głosów w 2 okręgach: 8 (Ciechanów) 58,8 i 2 (pow. Warszawa) 56,13⁰/₁₀ względna zaś większość w 4 okręgach: 9 (Płock) 48,31, 10 (Włocławek) 40,51, 11 (Łowicz) 34,79 i 12 (Błonie) 34,65⁰/₁₀.

W **woj. Łódzkim** w jednym okręgu lista 8 osiągnęła bezwzględną większość 16 (Kalisz) 54,06, a w 5 okręgach względną, zdobywając w okręgu 18 (Piotrków) 38,11, w 14 (pow. Łódź) 36,00 w 15 (Konin) 32,91, w 17 (Częstochowa) 31,71 i w 13 (m. Łódź) 28,01⁰/₁₀.

W **woj. Kieleckim** lista 8 osiągnęła w 3 okręgach względną większość zdobywając w okręgu 19 (Radom) 38,35, ⁰/₁₀ (Kielce) 38,14 i 21 (Będzin) 24,65⁰/₁₀. Lista 3 (P. S. L. „Wyzwolenie“) osiągnęła względną większość w 2 okręgach, 22 (Sandomierz) 35,34 i 23 (Piła) 34,96⁰/₁₀.

W **woj. Lubelskiem** w okręgu 3 (Siedlce) lista 8 ma bezwzględną przewagę (54,97%) i względną w okręgu 25 (Biała 31,95%). W 3 okręgach tegoż województwa względną większość uzyskała lista 3 (Wyzwolenia): (28 Krasnystaw) 29,82, (24 Łuków) 29,80 i (26 Lublin) 28,82%. W okręgu 27 (Zamość) uzyskała lista 15 (Okonia) względną większość 24,75%.

W **woj. Białostockiem** w 2 okręgach lista 8 otrzymała bezwzględną większość i to w okr. 4 (Ostrów) i 7 (Łomża) względnie zaś w okr. 6 (Grodno) 27,31%. Lista 16 (Blok mniejszości) uzyskała względną przewagę nad innemi stronnictwami w okręgu 5 (Białystok) 23,81%.

W **woj. Pomorskiem** 2 okręgi opanowała bezwzględnie lista 8, 29 (Tczew) 62,32 i 31 (Toruń) 57,05%. W okręgu zaś 30 (Grudziądz) uzyskała 47%.

W **woj. Poznańskiem** miasto Poznań opowiedziało się bezwzględnie za listą 8, wyborcy tamtejsi bowiem w ilości 76% ogółu głosujących oddali swe głosy na tę listę. Procent ten jest zarazem w całej Polsce **rekordem** z pośród wszystkich okręgów, które opowiedziały się za listą 8. Ta sama lista uzyskała jeszcze bezwzględną większość 50,90% w okr. 35 (pow. Poznań) i względną większość w pozostałych 4 okręgach i to w 33 (Gnieźnie) 48,57, w 32 (Bydgoszcz) 47,37, w 36 (Szamotuły) 46,84 i 37 (Ostrów) 37,79%.

W 3 okręgach **woj. Śląskiego** lista 8 uzyskała względną przewagę w okr. 35 (Huta Król.) 46,96 i 40 (Cieszyn) 38,57%, a w okręgu 39 (Katowice) lista 16 (Blok Mniejszości) zebrawszy 32,70% ogółu głosujących.

W **woj. Krakowskiem** w okręgu 45 (Tarnów) lista 1 (P. S. L. „Piast” zebrała 50,83, w okręgach 44 (Nowy Sącz) 44,91, 46 (Jasło) 39,14 i 43 (Wadowice) 28,33%. Natomiast uzyskała lista 8 względną przewagę w mieście Krakowie (36,80%) a lista 2 (P. P. S.) 27% w okr. 42 (pow. Kraków).

W **woj. Lwowskiem** lista 1 „Piasta” uzyskała bezwzględną przewagę w okręgach: 47 (Rzeszów) 50,41, 51 (pow. Lwów) 42,59, 49 (Sambor) 33,92 i 48 (Przemyśl) 27,87%. W mieście Lwowie dominuje lista 8 z 42,93%.

W 2 okręgach **woj. Stanisławowskiego** względną przewagę osiągnęły mniejszości narodowe i to lista 17 (sjoniści Wsch. Małopolski) w okręgu 52 (Stryj) 25,41 i Chliboroby w okręgu 53 (Stanisławów) 27,34%.

Obydwa natomiast okręgi **woj. Tarnopolskiego** wykazują względną przewagę listy 1 i to okręg 54 (Tarnopol) 43,61 i okręg 55 (Złoczów) 36,71%.

Województwo Wołyńskie reprezentuje lista 16, która zdobyła w okręgu 58 (Krzemieńce) nawet 87,47 (!), w okręgu 56 (Kowel) 84,69 i w okręgu 57 (Łuck) 66,29%.

W okręgu 59 (Brześć) **woj. Poleskiego** względną przewagę ma lista 16 (10,15) i w okręgu 60 (Pińsk) lista 2 (P. P. S.) 42,61%.

W woj. Nowogrodzkim lista 16 uzyskała 45,6¹⁰/₁₀₀ w okręgu 61 (Nowogródek), a lista 3 w okręgu 62 (Lida) 34,21¹⁰/₁₀₀.

W woj. Wileńskim natomiast lista 8 uzyskała 30,52¹⁰/₁₀₀ w okręgu 63 (Wilno) i lista 3 w okręgu 64 (Święciany) 47,14¹⁰/₁₀₀.

Ogółem zdobyły poszczególne listy względną lub bezwzględną większość głosów w okręgach:

Lista	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90 ¹⁰ / ₁₀₀	Ilość okręg.
8	3	13	9	8	1	1	—	35
1	2	3	3	2	—	—	—	10
3	2	4	1	—	—	—	—	7
16	1	1	2	—	1	—	2	7
2	1	—	1	—	—	—	—	2
17	1	—	—	—	—	—	—	1
15	1	—	—	—	—	—	—	1
Chliborohy .	1	—	—	—	—	—	—	1
	12	21	16	10	2	1	2	64

Lista 8 uzyskała zatem w 25 okręgach wyborczych względną, a w 10 bezwzględną większość. Lista 17 natomiast osiągnęła rekord zdobywając w okręgu 58 (Krzemień) 87,47¹⁰/₁₀₀ wszystkich oddanych głosów.

O ile rozpatrzymy sprawę tę, biorąc pod uwagę zamiast okręgów powiaty, to otrzymamy następujące wyniki:

Lista 8 uzyskała względną przewagę

od 20-30¹⁰/₁₀₀ uzyskanych głosów w 4 powiatach

" 30-40 "	"	"	"	37	"
" 40-50 "	"	"	"	36	"
" 50-60 "	"	"	"	26	"
" 60-70 "	"	"	"	8	"
" 70-80 "	"	"	"	8	"

Z 119 powiatów zwycięskich dla 8-ki wykazują największy odsetek powiaty: Kartuzy 78,50, Wysokie Mazowieckie 76,91, Poznań 76, Lubliniec 75,05, Lubawa 73, Ostrołęka 72,02, Toruń 70,82, Śmigiel 70,73, Radzymin 69,80, Przasnysz 67,81, Starogard 67,45, Kościan 67,26 i Kościerzyna 65,12¹⁰/₁₀₀.

Lista 1 uzyskała względną lub bezwzględną większość

od 20-30 proc. w 10 powiatach | od 50-60 proc. w 8 powiatach

" 30-40 "	16	"	"	60-70 "	"	4
" 40-50 "	30	"	"	70-80 "	"	1

Razem w 78 powiatach, przyczem największy procent zdobyła w powiatach Pilzno 77,67, Przeworsk 66,18, Brzesko 63,12, Łopuszyc 62,59 i Buczac 61,38¹⁰/₁₀₀, a zatem jedynie w powiatach Małopolski.

Lista 3 od 20-30 proc. w 5 powiatach

" 30-40 "	"	5	"
" 40-50 "	"	8	"
" 50-60 "	"	6	"
" 60-70 "	"	1	powiecie

t. j. razem w 25 powiatach, z których na czoło wybiły się powiaty z Kresów: Wołożyn 72,51, Brzeław 64,10, Słonim 54,35 i Baranowicze 52,56⁰/₀ oraz 2 powiaty w Kieleckiem: Włoszczowa 57,81 i Jędrzejów 54,25 i jeden w Lubelskiem, Lubartów 54,78⁰/₀.

Lista 2 otrzymała od 20-80 proc. w 1 powiecie

"	30-40	"	"	2	powiatach
"	40-50	"	"	4	"
"	50-60	"	"	1	powiecie
"	60-70	"	"	1	"

łącznie zatem w 9 powiatach, przyczem najwięcej głosów zdobyli socjaliści w powiatach woj. poleskiego(1); Luniniec 68,30, Pińsk 49,29, Drohiczyn 48,11 i w 2 powiatach położonych blisko Krakowa: Chrzanów 45,25 i Podgórze 45⁰/₀.

Lista 15 (Okoń) uzyskała w jednym powiecie przewagę t. j. w Biłgorajskim 44,35⁰/₀.

Lista 12 od 20-30⁰/₀ w 1 powiecie (Białystok 25,53⁰/₀)

"	30-40	"	"	1	" (Sokółka 35,30 ")
---	-------	---	---	---	----------------------

Lista 13 " 20-30 " " 1 " (Gorlice 29,34 ")

"	40-50	"	"	1	" (Krosno 42,59 ")
---	-------	---	---	---	---------------------

Lista 7 (N. P. R.) od 30-40⁰/₀ w 3 powiatach

"	40-50	"	"	4	"
---	-------	---	---	---	---

Wszystkie te powiaty są w Poznańskiem (6) i na Pomorzu(1) przyczem maximum głosów uzyskano w powiatach: Jarocin 49,59, Szamotuły 46,64, Września 42,70 i Grudziądz 40,32⁰/₀.

Komuniści (Lista 5) wreszcie uzyskali względną większość w pow. Tarnobrzeg (23,31⁰/₀), gdzie kandydował b. poseł Dąbał.

Z list „mniejszości narodowych“ uzyskała **lista 16**

od 10-20 ⁰ / ₀ w 1 powiecie	od 50-60 ⁰ / ₀ w 3 powiatach
" 20-30 " " 1 " "	" 60-70 " " 4 "
" 30-40 " " 5 powiatach	" 70-80 " " 2 "
" 40-50 " " 7 " "	" 80-90 " " 6 "

Z 31 powiatów najlepiej głosujących za listą 16 oddały: Krzemieniec 88,97, Horochów 88,72, Dubno 87,30, Kowel 85,84, Luboml 84,73, Ostroń 81,77 i Luck 79,65⁰/₀. Są to wszystko powiaty leżące na Kresach Rzeczypospolitej.

Lista 17 (Sjoniści Wsch. Małopolski) uzyskali większość względną: od 20-30⁰/₀ w 1 powiecie i od 30-40 w 4 powiatach, przyczem największą ilość głosów uzyskano w powiecie Rawa Ruska (34,37⁰/₀).

Lista Chliborobów uzyskała

od 20-30 ⁰ / ₀ w 1 powiecie
" 40-50 " " 1 "
" 50-60 " " 2 powiatach
" 70-80 " " 1 powiecie (pow. Kosów 71,58 ⁰ / ₀)

Poszczególne listy zdobyły:

Lista	większość względna	większość bezwzględna	liczba w powiatach
8	77	42	119
1	65	13	78
16	14	15	29
3	18	7	25
2	7	2	9
7	7	—	7
Chłiboroby	5	—	5
12	2	—	2
13	2	—	2
17	2	—	2
5	1	—	1
1	1	—	1

Lista 8 uzyskała, jak widzimy, przewagę nad wszystkimi stronnictwami, gdyż w 42 powiatach posiada bezwzględną większość w przeciwnieństwie do 37 powiatów, w których przeważają inne stronnictwa.

Lista 1.

Polskie Stronnictwo Ludowe „Piast” uzyskało ogółem 1 132 962 głosów i zdobyło 59 mandatów z okręgów a 11 z listy państwowej. Ponieważ w poprzednim Sejmie liczyło 91 posłów więc utraciło 21 posłów; pierwsze miejsce więc co do swej liczebności w nowym Sejmie ustąpić musiało Związki Ludowo-Narodowemu. Z wybranych w okręgach posłów uzyskało mandaty zaledwie 15 z b. zaboru rosyjskiego, jeden z woj. Poznańskiego, 15 z woj. Krakowskiego, 25 z 3 innych woj. Małopolski i z Kresów. W samej zatem Małopolsce uzyskało 40 mandatów, podczas gdy we wszystkich innych woj. przeprowadzić zdołało zaledwie 18. Przy wyborach w 1919 r. Piastowcy zdołali zdobyć 14 na 241 mandatów, jakie posiadała Kongresówka. Konkurent ich natomiast „Wyzwolenie” zdobyło 57. W październiku 1919 r. nastąpiło połączenie obydwóch klubów, lecz już w marcu 1920 r. 23 posłów wystąpiło i utworzyło nowy klub: „Wyzwolenie”. W poprzednim Sejmie było posłów wybranych z Małopolski 71. (do Sejmu weszło z Małopolski Wschodniej 26 b. posłów z parlamentu austriackiego). Z liczby 71 wybranych posłów zdobyli Piastowcy w tej dzielnicy 32 mandaty (45,1%) obecnie zaś uzyskali na 102 posłów tylko 40 (39%). O zwycięstwie zatem Piastowców w Małopolsce mowy być nie może. W Poznańskim zdołali uzyskać zaledwie jeden mandat (w Ostrowskim) i 2 z kresów wschodnich.

W 1919 r. Piastowcy stawiali Kongresówce samodzielnie swe kandydatury w 6 okręgach i zdobyli 44 672 głosy. W jednym z okręgów szli wspólnie z Narodową Partją Robotniczą. W wyborach 1922 r. stawiali swe kandydatury we wszystkich okręgach Kongresówki (prócz miasta Warszawy i Łodzi) i zdołali zdobyć po 1 mandacie w 11 okręgach i w 2 okręgach po 2 mandaty.

Jeżeli porównamy wyniki wyborów w 19 powiatach b. Kongresówki, w których Piastowcy stawiali swe kandydatury, z wynikami wyborów ostatnich, to zobaczymy, że wzrosł w porównaniu z 1919 r. w 17 powiatach, przyczem największy wzrost wykazują w powiatach Miechów (1209 na 8822), Olkusz (1427 na 7116), p. Lublin (5165 na 12925), Radzyn (735 na 7243), Garwolin (111 na 11612), Łęczycza (3763 na 9373) i Łowicz (5612 na 13601). Ubytek wykazują powiaty Gostynin (11821—9036) i m. Lublin (100—67). Naogół jak już wyżej wskazaliśmy, wykazują Piastowcy w Kongresówce bardzo słaby wzrost wpływów. Zdystansowali ich w agitacji wyborczej „Wyzwoleńcy“, a całe masy włościaństwa poparły listę 8. Jako trzeci konkurent wystąpili socjaliści, którzy przez zorganizowanie służby wiejskiej w Związek zawodowy odciągnęli ją od stronnictw „ludowych“.

Województwo Krakowskie jest kolebką stronnictwa. Tu Piastowcy zdobyli 236863 głosy i są tu najsilniejszym stronnictwem. Dla porównania podajemy, że w całej b. Kongresówce Piastowcy uzyskali 419387 głosów. Na 5 okręgów tego województwa zdobyli 15 mandatów na ogólną liczbę 38. Tutaj, w przeciwieństwie do Kongresówki, mają kolosalną przewagę nad listą 8, która zdołała skupić tylko 103760 zwolenników.

O ile porównamy ostatnie wybory z wyborami w 1919 r. to sprawdzimy, że stronnictwo wzrosło znacznie w powiatach N.-Targ (2627—9943), Limanowa (24—12847), gdzie dawniej miał zwolenników Stapiński, Jasło (7040—11411), Strzyżów (3258—6722), i w 3 powiatach, które w 1919 r. głosowały na Okonia i Dąbala: Mielec (2170—9072), Kolbuszowa (2883—9106) i Tarnobrzeg (1725—4917). Na Spżu i Orawie, które poraz pierwszy głosowały, zdobyli Piastowcy 2136 głosów czyli 49,11% ogółu oddanych głosów. Nieznaczny wzrost sił Piastowców wykazują powiaty Pilzno (12986—13668), Dąbrowa (13422—15289) i Grzybów (7474—8069). Ubytek głosów oddanych na listę 1 wykazują powiaty Brzesko (5292), gdzie kandydował z ramienia Łączności Narodowej Gótz-Okocimski i uzyskał 3881 głosów, Bochnia (3891) zysk listy 12 (katolicko-ludowych), N.-Sącz (3611), zysk listy 8 i 12, Gorlice (1521), Ropczyce (1106), Myślenice (305), Tarnów (269) i Żywiec (220).

W powiatach: Kraków, Chrzanów, Oświęcim, Podgórze, Biała i Wieliczka Piastowcy szli w 1919 r. wspólnie do wyborów ze Związkiem Ludowo-Narodowym. Trudno zatem mówić w tych powiatach o postępach lub cofaniu się stronnictwa. Dla porównania podajemy poniżej ilość głosów otrzymanych przez wspólną listę tych stronnictw w 1919 i w 1922 r.

	1919	Lista 1: 1922	Lista 8: 1922
powiat Kraków . . .	5 582	6 610	2 322
„ Chrzanów . . .	2 494	3 238	7 963
„ Oświęcim . . .	2 197	3 546	1 378
„ Podgórze . . .	3 144	2 516	1 597
„ Biała	7 167	nam.	
	3 942	Piast. 1 368	10 184
„ Wieliczka . . .		11 178	3 727

W 3 województwach Wschodniej Małopolski zebrali Piastowcy ogółem 349 469 głosów i uzyskali 25 mandatów na ogólną liczbę 64. Z wyjątkiem województwa Stanisławowskiego, gdzie Piastowcy są słabsi od listy 8, górują oni tak ilością głosów, jak zdobytych mandatów nad wszystkimi stronnictwami. I tak w województwie Lwowskim na 677 023 ważnych głosów zdobyli 212 947 i 14 mandatów (z ogólnej liczby 30) w województwie Tarnopolskim 99 379 głosów na ogólną liczbę 242 562 i 9 mandatów na ogólną liczbę 19. Natomiast w województwie Stanisławowskim zdobyli tylko 37 083 głosy (lista 8—48 104) i tylko 2 mandaty (lista 8—3) na 15. Szczególnie niespodziewanem było zwycięstwo listy 1 w województwie Tarnopolskim, którego powiaty uchodziły dotychczas za domenę Nar. Demokr. Nie ulega jednak wątpliwości, że część sukcesu Piastowcy zawdzięczają Rusinom, którzy bojkotując wybory w niektórych powiatach, poparli jednak listę 1.

Niektóre powiaty województwa Lwowskiego głosowały do Sejmu 1919 r. Możemy przeto, porównując wyniki wyborów skonstatować, że Piastowcy zyskali w powiatach Jarosław (+6 371), Przemyśl (+6 233), Nisko (+2 446) i Sanok (+1 988), stracili zaś w powiatach Łańcut (—6 652), Krosno (—1 982), Brzozów (—1 211), Rzeszów (—460), i Przeworsk (—150).

Piastowcy stawiali również swe kandydatury we wszystkich (prócz miasta Poznania) okręgach Pomorza i Poznańskiego, a nawet na Górnym Śląsku. W całym jednak b. zaborze pruskim łącznie (ze Śląskiem Cieszyńskim) uzyskali zaledwie 71 729 głosów t. j. mniej niż w jednym okręgu Małopolski (Nr. 45 Tarnów — 81 768 głosów) i zaledwie jeden mandat w województwie Poznańskim (okręg Ostrów) gdzie był poseł z prawicy, obecnie zwyczajni Piastowiec poseł Wojciech Sikora, (z zawodu bankowiec) zdobył ogółem 32 218 głosów. Najwięcej zwolenników mają Piastowcy w województwie Poznańskim w powiatach Ostrzeszów (5 766 — najsilniejsza lista w powiecie) Jarocin (4 523), Gostyń (4 334), Kępno (4 331), Pleszew (3 772) i Rawicz (3 301). W 5 natomiast powiatach nie zdołali zebrać nawet 100 głosów (Poznań-Wschód), Chodzież, Gniezno, Międzychód, Nowy Tomyśl.

Piastowcy stawiali już do wyborów sejmowych na Pomorzu dnia 2. maja 1920 r. Nie zdobyli żadnego mandatu i skupili zaledwie 17 615 głosów. Przy wyborach r. 1922 postawili swe kandydatury (kandydatem ich był b. poseł do Sejmu Ustawodawczego Izidor Brejski) w 3 okręgach, ale zdołali uzyskać tylko 10 602 głosy czyli o 6 993 głosów mniej niż w 1920 r.

Uzyskali w 1922 r. w okręgu 29 (Tczew) 2 283—głosy (r. 1920—14 877) i w okręgu 30 (Grudziądz) 4 041 (2648) i w 31 (Toruń) 4 273 (90 głosów). Prawie zupełnie Piastowcy stracili wpływ w powiatach Kartuzy (6 627—323), Kościerzyna (2 674—106) Wejherowo (4 708—443).

Na Śląsku uzyskali Piastowcy ogółem 10 586 głosów, w czem 8 918 głosów na Śląsku Cieszyńskim, zaledwie 1 598 na Śląsku Górnym. Próbowali dawniej już szczęścia przy wyborach do Sejmu Śląskiego w dniu 24. września 1922 i uzyskali wtedy 15 840

głosów, z tego 8138 na Śląsku Cieszyńskim. W porównaniu zatem z wyborami do Sejmu utracili prawie $\frac{1}{3}$ głosów (4 964) i to 220 głosów na Śląsku Cieszyńskim a 4 634 na Śląsku Górnym. Porażka przy wyborach do Sejmu Śląskiego Piastowców niczego nie natchnęła, a stawianie własnych kandydatów rozbiłało niepotrzebnie głosy polskie przy wyborach do Sejmu Warszawskiego i wyszło tylko na dobro listy 16 — czyli na dobro Niemców!!

Również słabym jest „Piast“ na Kresach Wschodnich. Na 9 okręgów stawiał swych kandydatów w 3 okręgach i przeprowadził zaledwie 2 posłów zebrawszy 55 027 głosów, podczas gdy „Wyzwolenie“ w tych samych okręgach zdobyło 7 mandatów i 122 391 głosów.

Na 70 posłów klubu „P. S. L. Piast“ zostało powtórnie wybranych 26 b. posłów Sejmu Ustawodawczego. Przepadł przy ostatnich wyborach cały szereg posłów poprzedniego Sejmu i to głównie z b. Kongresówki i tak nie otrzymali mandatu: Uziębło, Wróbel, Witkowski, Kucharczak, Ostachowski, Roj, Muckiewicz, Świechowski, Krężel, Grzędzielewski, Płocha, Piassecka, Ciekot, Dr. Brejski, Piwko, Józwiak i Sobczak.

Ze znanych szerszemu ogółowi kandydatów przepadli: Wacław Makowski, (obecny minister sprawiedliwości), Włodzimierz Wakar, Dr. Kazimierz Hącia i Włodzimierz Tetmajer.

Lista 2.

Polska Partja Socjalistyczna uzyskała 894 103 głosy i przeprowadziła 34 posłów z okręgów i 7 z listy państwowej t. j. razem 41. W porównaniu z poprzednimi wyborami stronnictwo zyskało 300 041 głosów i 7 mandatów. Na pierwszy rzut oka wygląda to na wielkie zwycięstwo. Zauważymy atoli odrazu, że socjalizm znacznie zyskał na wpływach w b. zaborze rosyjskim i na kresach, — cofnął się w Małopolsce, a jest prawie bez znaczenia w b. zaborze pruskim. Następnie zauważymy duży wzrost P. P. S. na wsiach w b. Kongresówce, a cofanie się w okręgach przemysłowych i środowiskach miejskich (z wyjątkiem Warszawy).

Według dzielnic zdobyli socjaliści głosów:

	w 1919	w 1922
W Kongresówce	326 707	528 486
„ Małopolsce	174 414	201 088
„ Poznańskim i na Pomorzu	13 941	16 718
Na Śląsku (wybory do Sejmu śląsk.)	65 473	57 061
„ Kresach Wschodnich	—	90 750
Mandatów w okręgach zyskali:		
W Kongresówce	15	17
„ Małopolsce	16	10
Na Śląsku	3	2
„ Kresach	1	5

Odnosnie do Śląska zauważyć należy, że 3 posłowie reprezentowali w Sejmie Ustawodawczym Śląsk Cieszyński, otrzymawszy mandaty w myśl uchwały sejmowej z 14. 3. 1919.

W poszczególnych województwach otrzymała lista 2 głosów: m. Warszawa 83 241 posłów 3, wojew. Warszawskie 126 510 posłów 5, wojew. Kieleckie 128 777 posłów 4, wojew. Łódzkie 97 848 posłów 3, wojew. Lubelskie 75 031 posłów 2, wojew. Białostockie 17 675 posłów —, wojew. Poleskie 73 727 posłów 4, wojew. Wileńskie 13 064 posłów 1, wojew. Wołyńskie 3 959 posłów —, wojew. Nowogrodzkie — posłów —, wojew. Krakowskie 115 333 posłów 6, wojew. Lwowskie 67 838 posłów 3, wojew. Stanisławowskie 150 076 posłów 1, wojew. Tarnopolskie 1 841 posłów —, wojew. Śląskie 57 061 posłów 2, wojew. Pozn. 18 174 posłów —, Pomorskie 3 544 posłów —.

W mieście Warszawie socjaliści uzyskali 83 241 głosów, i 3 posłów na 14-tu, podczas gdy w 1919 r. skupili 42 971 i wybrali 2 na 16 posłów. Uzyskali zatem prawie 100% głosów więcej. Jest to zjawisko znamienne (pomoc od żydów?) jeżeli się zważy, że w innych miastach Polski socjaliści naogół potracili głosy. Zwycięstwo warszawskie tłumaczyć należy ich manewrem wyborczym, że są jedynymi obrońcami „ochrony lokatorów“, i pomocą znacznej części odkomenderowanych żydów. Zresztą zdobycia 3 mandatów (14) w Warszawie nie należy uważać za sukces nadzwyczajny, jeżeli się zważy, że Warszawa po Łodzi jest największym środowiskiem robotniczym w Polsce i porówna się je z ilością posłów socjalistycznych, wybranych w Pradze Czeskiej, Wiedniu, Berlinie i t. d.

W województwie Warszawskiem zdobyli socjaliści 5 mandatów i na ich listę padło 126 510 głosów. W 1919 zebrali 63 164 zwolenników. W porównaniu zatem z 1919 r. uzyskali 63 346, czyli podwoili liczbę oddanych głosów. Ogółem na 22 powiaty województwa Warszawskiego zwiększyli liczbę uzyskanych głosów w 20 powiatach. P. P. Ś. zawdzięcza ten sukces zorganizowaniu służby dworskiej. Wzrost głosów w porównaniu z 1919 r. nastąpił wskutek tego najsilniej w tych powiatach, gdzie istnieje wielka własność. I tak n. p. wzrosły głosy w powiatach:

	1919 r.	1922 r.		1919 r.	1922 r.
Gostynin . . .	956	3 808	Rawa . . .	162	3 793
Lipno . . .	95	6 504	Rypin . . .	462	3 419
Mława . . .	190	3 443	Sierpc . . .	637	4 294
Nieszawa . . .	2 273	5 690	Skierniewice . .	600	8 871
Płońsk . . .	2 816	6 187			

Natomiast wykazują 2 powiaty zmniejszenie głosów i to Płock o 172 głosy i Mińsk o 1 950. W Łowiczu spadli z 1 452 na 508 czyli przeszło 50%. Zyskali natomiast znacznie w Skierniewicach (359—2051).

W województwie Łódzkim wzrosli również, ale nie w tym stosunku jak w wojew. Warszawskiem. Tu bowiem uzyskali przy ostatnich wyborach 97 848 a w 1919 r. 66 036. Wzrost głosów socjalistycznych wynosi 46%. W 11 powiatach uzyskali zwolenników, w 2 zaś i w mieście Łodzi cofnęły się ich wpływy. Szczególnie znaczny wzrost głosów wykazują powiaty: Kalisz (5 667—9 815), Koło (2 639—7 138), Konin (718—7 142), Łęczyca

(2 596—5 866), Sieradz (4 132—7 362), Słupca (755—6 652), Turek (605—5 164) i Wieluń (264—4 587). Są to powiaty z wielką przewagą ludności wiejskiej. W powiatach uprzemysłowionych głosy wzrosły słabiej. Brzeziny (3 766—4 778) i Radomsk (5 144—5 721). W 2 powiatach uprzemysłowionych cofnęły się nawet głosy P. P. S. i to w powiecie Łódzkim z 4 385 na 2 438 ($50\frac{1}{2}\%$) i Piotrków (7 148—7 293). Najgorzej zaś wypadły dla socjalistów wybory w Łodzi. W 1919 r. na 10 posłów przeprowadzili 2 i zebrali na swą listę 32 748; obecnie zaś na 7 posłów, jakich wybiera największe miasto, wybitnie robotnicze, nie przeprowadzili żadnego i uzyskali zaledwie 19 296 głosów, czyli cofnęli się o $36\frac{1}{2}\%$. Klęska socjalistów w Łodzi uwidatnia się tem więcej, jeżeli się zważy, że N. P. R. uzyskała 7 000 głosów, a lista 8 aż 43 000 nowych zwolenników. Cofnięcie się wpływów P. P. S. na masy miejskie robotnicze jest tem bardziej dla partii przykrem, że Łódź do lutego 1923 r. posiadała socjalistyczną większość w Radzie Miasta i socjalistę prezydentem miasta.

W województwie **Kieleckiem** odnieśli również socjaliści sukcesy zwiększając ilość głosów z 87 457 na 128 181 czyli prawie o $48\frac{1}{2}\%$. Z 16 powiatów zwiększyli w 14 liczbę swych zwolenników i to szczególnie w powiatach:

Częstochowa 4 674—12 345, Jędrzejów 557—3 922, Kozienice 921—2 714, Miechów 899—7 745, Olkusz 4 628—9 928, Pińczów 942—5 531, Stopnica 298—4 516.

Zmniejszenie się głosów wykazują powiaty Iłża (4 206—3 776) i Końskie (7 971—7 953). Do województwa Kieleckiego należy najbardziej uprzemysłowiony w całej Kongresówce powiat: Będzin (Sosnowiec). W powiecie tym w 1919 r. uzyskała lista P. P. S. 35 708 głosów i na 9 posłów uzyskała 3 mandaty. Obecnie zyskała 40 117 głosów i na 6 posłów uzyskała 2 mandaty, a więc również $\frac{1}{3}$. Pozornie zatem utrzymała swój stan posiadania. W rzeczywistości tak jednak nie jest. Socjaliści w 1919 uzyskali $33,4\%$ ogółu głosujących i ich lista była najsilniejszą w całym okręgu. W 1922 wystawili swe kandydatury komuniści, uzyskali 33 006 głosów i zdobyli jeden mandat. Socjaliści zyskali wprawdzie 4 409 głosów, ale procent oddanych głosów na ich listę spadł na $25,4\%$, a pierwsze miejsce co do ilości uzyskanych głosów zdobyła lista 8. W mieście Sosnowcu zyskali ledwie 341 głosów więcej a pod względem zebranych głosów przewyższyła ich lista 8 (+14 906 głosów) i komuniści, którzy zdobyli o 1 348 głosów więcej niż lista 8. W Dąbrowie Górniczej stracili 414 głosów, zyskali natomiast w Zawierciu (+819) i Będzinie (+314). W mieście Radomiu stracili 637 głosów.

W województwie **Lubelskiem** uzyskała lista 2 ogółem 75 301 głosów. Ponadto uzyskała 8 091 głosów w okręgu 24 (Łuków, Puławy i Garwolin), ale ponieważ lista ta zgłoszona została już po terminie, głosy te unieważniono. W 1919 uzyskała zaś 40 490, przyczem należy zauważyć, że w powiatach Biała, Konstantynów, Radzyn i Włodawa nie stawiła wówczas P. P. S. swych kandydatów. Głosy socjalistyczne (jeżeli do 7 503 (oddamy 8 091 głosów z okręgu 24) wzrosły przeszło o $50\frac{1}{2}\%$ a więc więcej niż w wojew. Warszawskiem. Znacznie zyskali

w powiatach Hrubieszów (877—5 096), Janów (2 334—5 687), Krasnystaw (611—8 755) Sokołów (135—2 416), Tomaszów 296—5 112), i Węgrów (183—2 789). W powiatach w których w 1919 r. nie stawiali swej listy, zyskali: Biała (+1 230), Konstantynów (+3 268), Radzyn (+2 392), Włodawa (+457).

Stracili natomiast zwolenników na rzecz listy 15 (Okon w pow. Lublin (—511) i Zamościu (1 675). W powiecie Lubartów (—1 072) na rzecz „Wyzwolenia“.

Natomiast w wojew. **Białostockiem** P. P. S. jest b. słabą. Zebrała bowiem zaledwie 17 675 głosów. Z 16 powiatów tego wojew. głosowało już do Sejmu w 1919 r. 12. P. P. S. stawiała kandydatów w 9 okr. i uzyskała wówczas 3 353 głosy. Obecnie zdobyła w tych powiatach 11 947, zwiększając znacznie swe głosy w Łomży (1 096—2 932), Ostrołęce (4 039—3 401), Ostrowie (28—1 024), Szczuczynie (369—2 502). **Cofnęła się** natomiast w Sejnach (28—27) i Suwałkach (1253—872). W powiatach, w których poraz pierwszy stawiała swą listę, uzyskała zaledwie 5 728 głosów. W pow. Białostockim zdobyła zaledwie 2 276 i w Grodziskiem 1 262 głosy. W poszczególnych 7 powiatach nie zdołała uzyskać nawet 1 000 głosów.

Przeciwny wprost obraz daje nam **Małopolska**. Tutaj stronnictwo poniosło straty i to tak co do ilości mandatów, jak i oddanych głosów. Dotyczy to głównie województwa **Krakowskiego**, gdzie uzyskała przy ostatnich wyborach 115 333 głosy i 6 mandatów, podczas gdy w 1919 r. przeprowadziło 12 posłów i zebrało 139 748 głosów. Strata zwolenników listy 2 wynosi 24 415 czyli 17 $\frac{1}{2}$ %. Województwo Krakowskie jest jedynem w Polsce, gdzie P. P. S. cofnęła się co do ilości zwolenników. Na 24 powiaty zmniejszyły się głosy P. P. S. aż w 15. W pozostałych 7 (Spiż i Orawa głosowały poraz pierwszy do Sejmu i tam lista 2 uzyskała 27 zwolenników) zwiększyła się liczba głosów ale wzrost nieznaczny. I tak przybytek głosów wykazują Brzesko (1 057) Biała (825), Tarnów (797), Nowy Targ (354), Myślenice (1 141). Gorlice (84) i Pilzno (130). W powiecie Mieiec socjaliści w 1919 r. nie stawiali swych kandydatów, a przy ostatnich wyborach uzyskali 1 115 głosów.

W mieście Krakowie stracili socjaliści 34 głosy. Strata ta jest tem dotkliwsza, jeżeli się zważy, że w porównaniu z 1919 r. przybyło nowych wyborców 9178. Socjaliści z tej całej nadwyżki nie dostali ani jednego głosu. Również powiaty podkrakowskie, w których kandydował wódz partji, Ignacy Daszyński wykazują bardzo znaczne zmniejszenie się zwolenników P. P. S. I tak w powiecie Krakowskim stracili 2 889 Podgórkim 2 412, Oświęcimskim 662 i w Chrzanowskim (najbardz. uprzemysłowiony w powiecie Małopolski), 7 733 głosy t. j. 39 $\frac{1}{2}$ %. Straty ponieśli również w powiatach: Wieliczka 5 829, Żywiec 4 899, Bochnia 1 756, N—Sącz 1 361, Wadowice 1 012 Ropczycy 733, Jasło 483, Grzybów 251, Limanowa 66 i Dąbrowa 23 głosy.

P. P. S. cofnęła się również w miastach N—Sącz (—694) i Tarnów (109).

W województwie **Lwowskiem** uzyskali 67 838 głosów i 2 mandaty. Z województwa Lwowskiego 12 powiatów głosowało do

Sejmu w 1919 r. P. P. S. stawiała wówczas swe kandydatury w 9 powiatach i zebrała 33 497 głosów. Przy wyborach w 1922 zdobyła w tych samych powiatach zaledwie 19 726 głosów. Szczególnie wielu straciło stronnictwo zwolenników w Przemyskim 5 426 (powyżej 50%), Krośnieńskim 2 732, Rzeszowskim (1 502), Jarosławskim 7 886 (86%) i Łańcuckim (541). Zyskała natomiast w Sanockim (+ 774), Strzyżowskim (+ 56), Przeworskim (+ 4 194) i Brzozowskim (+ 563). W mieście Przemysłu P. P. S. straciła 4 151 głosów (49%).

W Lwowie zebrała P. P. S. głosów 13 939, w powiecie Drohobycz 13 026 w innych powiatach od 106 (Rudki) do 5437 (powiat Lwowski).

W województwie **Stanisławowskim** P. P. S. zebrała zaledwie 15 076 głosów (1 mandat). Uzyskała 4 009 w powiecie Stanisławowskim, 2 025 w powiecie Stryjskim, a w innych powiatach od 86 do 1 692 głosów (w Stanisławowie 3 412, w Kołomyży 991).

W **Tarnopolskim** uzyskala na całe województwo zaledwie 4 841 głosów i to n. p. w pow. Tarnopolskim 994 a w Radziechowskim 18 głosów.

W województwie **Pomorskim i Poznańskim** P. P. S. nie ma żadnych wpływów na tamtejsze masy robotnicze. W całym wojew. Pomorskim zyskała zaledwie 3 544 głosów (właściwie około 600 głosów więcej, gdyż lista Nr. 2 w okręgu wyborczym 31 (Toruń) nie została z powodu późnego zgłoszenia uznana za ważną. Dnia 2. maja 1920 przy wyborach na Pomorzu zebrali socjaliści 3 594 głosów obecnie 4 144 głosy.

W województwie **Poznańskim** uzyskali socjaliści 13 174 głosów, w 1919 r. (w 3 okręgach na 4) zebrali 10 347. Jeżeli zważymy, że w 1922 r. pierwszy raz głosowały powiaty Bydgoszcz (powiat i miasto), Inowrocław, Leszno, Mogilno, Strzelno, Szubin, Witkowo i Żnin, w których to powiatach P. P. S. zyskała obecnie 5 964, to okaże się, że w powiatach, które głosowały już do Sejmu w 1919 r. straciła P. P. S. 3 137 głosów. W 11 powiatach otrzymała od 1 do 10 głosów, a w 3 powiatach (Koźmin, Rawicz i Śmigiel) ani jednego głosu.

W województwie **Śląskiem** przeprowadziła 2 postów i uzyskała 57 061 głosów. Śląsk to województwo z kopalniami węgla licznymi fabrykami, ziemią najbardziej uprzemysłowioną w Polsce. W takim wybitnie rolniczym województwie jak Kieleckie P. P. S. zebrała 75 031 głosów i ma 4 mandaty, a na całym Śląsku 57 061 i 2 mandaty. Na Śląsku odbyły się w dniu 24. września 1922 r. wybory do Sejmu Śląskiego. W porównaniu z niemi straciła P. P. S. 8 412 głosów. Strata nastąpiła w wszystkich 3 okręgach wyborczych Śląska. Powiaty jednak Śląska Cieszyńskiego wykazują zwiększenie się głosów socjalistycznych o 1 491. Najwięcej głosów otrzymała P. P. S. w pow. Katowice (17 014), Świętochłowice (8 751), i Bielsk (7 848).

W województwie **Nowogrodzkim** P. P. S. nie stawiała swych kandydatów.

W województwie **Wołyńskiem** natomiast w 2 okręgach na 3 uzyskała 3 959 głosów. W **Ziemi Wileńskiej** kandydowała tylko w okręgu 63 (**Wilnie**) zebrała 9 472 głosów, co w porównaniu z wyborami do sejmu Wileńskiego oznacza przybytek w ilości 4 246 głosujących.

W województwie **Poleskiem** socjaliści poszczycić się mogą zwycięstwem: 4 mandaty na ogólną liczbę 10 i 73 727 głosów czyli tyle, ile zebrali razem w województwach Pomorskiem, Poznańskiem i Śląskiem. I tak w okręgu 59 (Brześć) zdobył jeden mandat i 20 746 przyczem zauważyć należy, że w powiecie Drohiczyń zebrali 8 293 głosy i są najsilniejszą partją w powiecie (48,11%). W okręgu (Pińsk) na 5 mandatów zdobyli 3 i 52 981 głosów (42,81%). W powiecie Łuniniec zdobyli 32 646 głosów (68,30%), Pińsk 19 101 (49,29%) i 12 340 w powiecie Sarny. Głosy te to jednak nie głosy polskie, bo okręg ten liczy zaledwie 28,5% Polaków. Wyborcy Polskiej Partji Socjalistycznej są Białorusinami lub Rusinami.

Z dawnych posłów klubu P. P. S. Sejmu Ustawodawczego ponownie wybranych zostało 21 na 41.

Przepadli przy wyborach: Stanisław Bagiński, Ryszard Kunicki, Tadeusz Dymowski, Franciszek Pudlacz, Antoni Chudy, Jan Darczak i Maciej Kułakowski.

Z wybitniejszych działaczy P. P. S. nie uzyskali mandatu Aleksy Rżewski (prezydent miasta Łodzi), Tadeusz Hołówko i Emil Haecker.

Lista 3.

Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie“ liczyło w poprzednim Sejmie 24 a w obecnym liczy 48 posłów. Przeprowadziło w okręgach 41 i 8 z listy państwowej. Jeden z posłów wybrany z listy państwowej (Hipolit Śliwiński) zatrzymał mandat wbrew uchwale władzy partyjnej i nie został przyjęty do klubu. Stronnictwo zebrało 959 022 głosy. W r. 1919 uzyskało 839 914 głosów i przeprowadziło 57 posłów. W dniu 9 października 1919 klub „Wyzwolenia“ połączył się z Piastowcami. Jednak już w marcu 1920 r. 24 posłów wystąpiło z P. S. L. i utworzyło nowy klub „Wyzwolenie“. Przy wyborach 1922 r. oba kluby (Piast i Wyzwolenie) szły do akcji wyborczej oddzielnie i „Wyzwolenie“ musiało zdobywać na nowo mandaty w tych okręgach, w których już je posiadało w 1919 r.

W **b. Kongresówce** w 1919 r. Wyzwolenie zdobyło 839 914 głosów a Piastowcy 90 431. Obecnie zebrało „Wyzwolenie“ (wraz z 3 powiatami, które dawniej wchodziły w skład Litwy) 699 415 głosów, Piastowcy zaś 419 387. W Kongresówce zdobyło 26 mandatów. Szczególnie silnem jest w woj. Kieleckiem, gdzie uzyskało 236 872 głosy i 9 mandatów oraz w Lubelskiem (7 mandatów i 163 983). W Łódzkim zdobyło 6 mandatów i 130 067 głosów, w Warszawskiem 4 mandaty i 113 393. W tych to województwach przewyższa Piastowców zarówno ilością zdobytych mandatów jak ilością głosów. Natomiast w Białostockiem uzyskało zaledwie 48 100 głosów (Piast 51 466) i nie przeprowa-

dziło żadnego posła (Piastowcy 2). W powiatach tych 5 województw zdobyło „Wyzwolenie” powyżej 10 000 głosów w **Warszawskim** jeden (Rawa 10 832) w **Łódzkim** 6 (Radomsk 32 371, Wieluń 20 348, Sieradz 15 037, Kalisz 12 214, Konin 11 262 i Koło 10 843). Na 16 powiatów woj. **Kieleckiego** zdobyło w 6 względna a w 3 bezwzględną większość, a w 12 uzyskało powyżej 10 000 głosów (Miechów 22 048, Sandomierz 21 903, Włoszczowa 20 957, Jędrzejów 20 525, Stopnica 13 406). W **Lubelskim** „Wyzwolenie” ma szczególnie licznych zwolenników w południowych powiatach (ale nie potrafiło przeszkodzić Okoniowi w zdobyciu 4 mandatów!). W 5 powiatach zdobyło powyżej 10 000 głosów (Krasnystaw 22 881, Puławy 22 267, Lubartów 19 212, Żamość 14 254 i Garwolin 10 625). W **Białostockim** najwięcej zdobyło głosów w powiecie Ostrów (9 410).

Wielu zwolenników zyskało „Wyzwolenie” na Kresach Wschodnich. Tutaj zdobyło 212 202 głosy i jest najsilniejszym polskim stronnictwem na Kresach. W woj. **Poleskim** zdobyło 2 mandaty i 40 115 gł., w **Nowogrodzkim** 5 i 78 929 gł., w **Wileńszczyźnie** 5 i 84 813. Natomiast na **Wołyniu** nie przeprowadziło ani jednego posła i zdobyło zaledwie 8 345 głosów.

Na **Pomorz**u i **Śląsku** nie próbowało stawiać swych kandydatów. W **Poznańskim** próbowało swych sił w okręgu 33 (Gniezno), ale zebrało zaledwie 1 670 głosów.

„Wyzwolenie” nie miało do roku 1922 organizacji partyjnej w Małopolsce. Przed wyborami jednak nastąpił rozłam w P. S. L. Lewica. Ze stronnictwa Stapińskiego wystąpił poseł Putek i przyłączył się do „Wyzwolenia”. Secesja P. S. L. Lewica postawiła kandydatury swe w Małopolsce już jako odłam „Wyzwolenia”, zdobyła 3 mandaty w woj. **Krakowskim** (właściwie jeden, gdyż 2 przeprowadziło Wyzwolenie w okręgu 42 obejmującym pow. Miechów i Olkusz). W całej Małopolsce uzyskało 52 735 głosów, z czego 26 381 w woj. **Lwowskim**, 22 677 **Krakowskim**, 2 874 w **Tarnopolskim** i zaledwie 603 w **Stanisławowskim**. Liczne zastępy zwolenników istnieją w powiatach: Wadowice, Myślenice, Krosno i Nisko.

Z Sejmu Ustawodawczego zostało ponownie wybranych 13 i 2 z b. klubu P. S. L. Lewica.

Przepadli natomiast: Franciszek Szymański, Piotr Palonka, Tomasz Karkowski, Józef Kotnis, Józef Bochenek i Władysław Boruń.

Lista 4.

Ogólny Żydowski Związek Robotniczy „Bund” uzyskał w całej Polsce 80 735 głosów i nie uzyskał żadnego mandatu. Przy wyborach w 1919 r. stawiał swych kandydatów w 14 okr. Kongresówki i zdobył zaledwie 16 366 głosów. Obecnie na 28 okręgów Kongresówki stawiał w 25 i uzyskał 62 380 głosów, w Małopolsce w 10 okręgach zdobył 11 824 głosy, na Kresach w 5 okręgach głosów 6 531. Zwolenników posiada w Warszawie 18 986 (w 1919 roku nie stawiał swej listy), w Łodzi 12 492 (1919 — 7 448), w Lublinie 3 517, w powiecie Białostockim 4 366, w Krakowie 1 376 i we Lwowie 3 491.

Lista 5.

Komunistyczny Związek Proletariatu miast i wsi ruszył po raz pierwszy do urny. W poprzednim Sejmie miał 2 przedstawicieli: Tomasza Dąbala (wystąpił z klubu P. S. L. Lewica, przy końcu sesji Sejmu, więziony na skutek wyroku sądowego) i Stanisława Łańcuckiego (wystąpił z klubu P. P. S.). W nowym Sejmie mamy znowu 2 komunistów, Stanisława Łańcuckiego (okręg Będzin) i Stefana Królikowskiego (m. Warszawa). **Lista** ta zebrała ogółem 121 571 głosów. Wybory wykazały niktę siły komunistów w Polsce. W 5 województwach Kongresówki zdobyli zaledwie 96 629 głosów, na Kresach 13 614, w Małopolsce 9 136 i w b. zaborze pruskim 2 192 głosy. Większe ilości głosów zdobyli w Warszawie 26 920 głosów, w powiecie Będzińskim 33 006 (miasto Sosnowiec 9 528, Dąbrowa Górnicza 7 263, Czeladź 3 218, Będzin 1 542 i Zawiercie 772), w Łodzi 14 049, w pow. Warszawskim 1 261, Błońskim 1 364, Łęczyckim 1 550, Częstochowskim 1 191, Koninśkim 1 298, w m. Lublinie 830, w pow. Grodzieńskim 3 616 i w Poznaniu 1 679. Powiaty na Kresach wykazują stosunkowo znaczniejsze ilości zwolenników Komunistów (Wołożyn 967, Oszmiana 886, Wilejka 1 933, Brześć Litewski 2 532, Drohiczyń 795, Kobryń 2 320, Prużany 2 828 i m. Wilno 475. Znać, że tu działać musiały „siły” Rosji Sowieckiej.

B. poseł Dąbał kandydował w kilku okręgach, ale nigdzie nie zdobył mandatu (w swoim dawnym okręgu 46 (Jasło-Tarnobrzeg) zebrał 6 555 głosów. Również przepadł w kilku okręgach Łańcucki, a wszedł do Sejmu, tylko dzięki temu, że wybrany w okręgu Będzin poseł komunistyczny zrzekł się na jego korzyść mandatu.

Lista 6.

Związek Rad Ludowych miał w poprzednim Sejmie 5 posłów (posłowie wybrani do Sejmu Wileńskiego, którzy po włączeniu Wilna do Polski weszli jako reprezentanci Wileńszczyzny do Sejmu w Warszawie). W nowym Sejmie „Rady Ludowe” nie mają żadnego posła. Ogółem zebrały 46 555 głosów, z czego 8 098 w woj. Lubelskiem, Kieleckiem i Białostockiem, 10 192 w Nowogrodzkiem, 15 089 w Wołyńskim, 7 104 w Wileńskim i 5 072 w Poleskiem. W Sejmie Wileńskim na 106 posłów „Rady Ludowe” miały 29 przedstawicieli. Liczniejsze ilości głosów uzyskały w powiatach Kongresówki: Opoczno 1 688, Lubartów 1 131, Suwałki 2 910, na Kresach: Nowogródek 2 480, Lida 1 540, Nieświerz 4 211, Stółpce 2 480, Dunikowice 1 193, Święciany 2 230 (przy wyborach do Sejmu Wileńskiego 14 123), pow. Wilno 2 364 (13 462), Kobryń 1 178, Prużany 1 804, Sarny 1 548, Kowel, 1 120, Łuck 6 879, Równe 3 774 i Włodzimierz 1 398.

Lista 7.

Narodowa Partja Robotnicza liczyła w 1922 r. w Sejmie Ustawodawczym na 432 posłów 21, ma po ostatnich wyborach na 444 posłów 18 (15 z okręgów i 3 z listy państwowej). W dawnym

klubie 13 posłów było wybranych w Kongresówce a 9 w b. zaborze pruskim. Obecnie w Kongresówce przeszło 2 (poseł Waszkiewicz i Michałak, obydwa wybrani z Łodzi) a w b. zaborze pruskim 1 z okręgów, dalej 3 z listy państwowej. Przedstawiciele Kongresówki w klubie N. P. R. są więc tylko dwuosobową grupką. Już to zestawienie wykazuje klęskę, jaką poniosła N.P.R. w Kongresówce. Ogółem uzyskało stronnictwo 472 737 głosów. Z tego otrzymało 361 239 w byłym zaborze pruskim, 101 363 w byłej Kongresówce. W Warszawie otrzymało 5 081 głosów, w 1919 r. zebrało 6 541. W całym województwie warszawskim zebrało 3 723 głosy, przy czym w 3 powiatach nie otrzymało ani jednego głosu. W 1919 N. P. R. podczas wyborów sejmowych wystąpiła samodzielnie w Kongresówce w 8 okręgach; w okręgu powiat Łódź miało wspólną listę z P. S. L. Piast, a większość posłów N. P. R. (dawnie Narodowy Związek Robotniczy) przeszła na listach Związku Lud. Nar. i dopiero po wyborach wstąpiła do klubu (Rajca, Zagórski, Festerkiewicz, Galiński i t. d.). Z tego powodu porównanie można wzrost lub zmniejszenie się wpływu N. P. R. w niektórych powiatach Kongresówki. I tak n. p. w 1919 r. w okręgu (Gostynin, Kutno, Łęczyca) N. P. P. otrzymała 2 106 głosów, obecnie w tych samych powiatach 2 079 głosów. W okręgu 14 (Łowicz, Rawa, Skierniewice i Sochaczew) w 1919 r. 1 484, obecnie 297. Wtedy to w samym powiecie Skierniewickim uzyskała 1 188 głosów, obecnie 46. W poprzednim Sejmie okręg 7 (Włocławek, Nieszawa) reprezentował poseł Rajca (wybrany z listy wspólnej z Nar. Zjedn. Lud.) Obecnie w tych samych powiatach zdołał skupić ten sam poseł 560 głosów i przepadł.

Zmniejszenie się wpływów N. P. R. widzimy również w innych województwach b. Kongresówki. I tak w woj. Łódzkim lista otrzymała 69 105, z czego jednak na samą Łódź wypada 43 688 głosy. W Łodzi N. P. R. w 1919 r. przeprowadziła na 10 posłów i zdobyła 35 088 głosów. Obecnie ma 2 posłów i otrzymała 43 688. W 1919 r. było w Łodzi najsilniejszą partią, obecnie zajęła miejsce 3. Zwiększyła ilość głosów w 8 596, ale lista 8 potrafiła w Łodzi uzyskać 43 900 nowych zwolenników. W 1919 r. N. P. R. szła wspólnie w okręgu 13 (Łódź, Łask i Brzeziny) z Piastem i uzyskała razem 45 759. Obecnie każde stronnictwo szło samodzielnie. Piast otrzymał teraz w tych 3 powiatach 17 903 głosy, a N. P. R. tylko 8 644. Rezultatem było, że posłowie Dr. Bolesław Fichn (były prezes klubu) i Mieczysław Tomczak zostali bez mandatu. W powiecie Piotrkowskim N. P. R. w 1919 uzyskała 6 559 głosów, obecnie tylko 4 205.

W woj. Kieleckim zdobyła N. P. R. w 1922 r. 16 215 głosów. W 1919 r. w okręgu 30 (Częstochowa, Radomsk) przeprowadziła stronnictwo jednego posła łącznie z prawicą. Obecnie idąc samodzielnie zebrało zaledwie 3 874 głosy. W 1919 r. w okręgu Będzin miało 1 mandat i 9 614 głosów, obecnie tylko 8 447 głosów i utraciło posła.

W woj. Lubelskiem wynik wyborów był jeszcze gorszy, gdyż tam w 8 powiatach padły na listę 7 tylko 1 254 głosy.

W **Białostockiem** N.P.R. zebrała 5 985 głosów. W okręgu 5 (Białystok) postawiła na swej liście A. Lednickiego, który nie otrzymał mandatu.

Chwiejna, lawirująca, niemoralna polityka N. P. R. w Sejmie Ustawodawczym sprawiła, że część radykalniejsza zwolenników przeszła do P. P. S., inna część (robotnicy-narodowcy) poparła w Kongresówce listę 8.

W **Małopolsce** stawiało stronnictwo swych kandydatów poraz pierwszy i to w woj. Krakowskim i Lwowskim. N.P.R. rozbiła niepotrzebnie głosy polskie i wykazała swą liczebną słabość. W woj. Krakowskim zdobyła zaledwie 8089, w Lwowskiem tylko 2046 głosów. W pow. Bielskim zebrała 1 112 głosów, w Chrzanowskim 2 941, w Krakowie 1 817 i pow. Tarnowskim 772.

Na ziemiach **b. zaboru pruskiego** N. P. R. jest najsilniejszym stronnictwem po Związku Lud. Nar.; ma rozgałęzioną organizację, na szerokie masy robotnicze ma wpływ przez „Zjednoczenie Zawodowe Polskie” i robotników rolnych, zorganizowanych także w związku zawodowym. Dzięki opanowaniu „Zjednoczenia Zawodowego Polskiego” N. P. R. przy wyborach sejmowych w dniu 2 maja 1920 na Pomorzu odniosła sukces. Na 20 posłów przeprowadziła 9 i zebrała wówczas na swą listę 139 286 na 341 784 głosujących t.j. 40⁰/. Tymczasem po dwóch latach **Pomorze** zmieniło gruntownie swe zapatrywania polityczne; zmieniło się usposobienie tamtejszego społeczeństwa. W dniu 5 listopada 1922 otrzymała lista 7 (N.P.R.) 81 917 a lista 8 głosów 188 866, podczas gdy w 1920 Związek Ludowo-Narodowy zdołał skupić na swą listę tylko 60 452 głosów. N.P.R. która w r. 1920 zdobyła 40⁰/% głosów, skupiła obecnie tylko 22⁰/. Spadek wyniósł zatem 18⁰/. Stronnictwo utraciło w porównaniu z 1920 r. głosów 57 369 czyli 41⁰/. Podczas gdy dawniej na 20 posłów Pomorza miała 9 (45⁰/%), to obecnie na 14 ma tylko 3 (22⁰/%).

Na 18 powiatów i 2 miasta (Grudziądz, Toruń) lista 7 w porównaniu z wyborami 1920 r. straciła głosy w 15 powiatach i 2 miastach. Wzrost nieznaczny wykazują tylko powiaty:

	w 1919 r.	w 1922 r.		w 1920 r.	w 1922 r.
Puck	939	2 572	Lubawa . . .	19 503	4 851
Działdowo	1 582	2 165	Starogard . .	13 152	5 467
Sępólno	1 376	1 807	Świecie . . .	21 511	6 638
	w 1920 r.	w 1922 r.	powiat Toruń .	12 788	6 045
miasto Grudziądz	3 950	3 583	Tczew	5 756	4 372
miasto Toruń . . .	8 500	3 008	Tuchola . . .	9 641	3 366
Brodnica	11 154	5 094	Wejherowo . .	4 882	4 529
Chełmno	11 157	5 398	Wąbrzeźno . .	10 861	4 325
Chojnice	9 809	4 239			
pow. Grudziądz . .	7 891	5 885			
Gniew	7 141	2 746			
Kartuzy	7 495	2 549			
Kościerzyna . . .	6 754	3 374			

To samo zjawisko zmniejszenia się głosów widzimy i w poszczególnych miastach:

Tczew	1 883	1 252	Chełmno . . .	1 512	497
Wąbrzeźno . .	1 079	292	Kowalewo . .	494	220
Świecie	878	474	Brodnica . . .	992	553

W województwie Poznańskim N. P. R. otrzymała 228 547 głosów i 8 mandatów na 90. W dniu wyborów do Sejmu (1.6.1919) istniała jedna, wspólna lista stronnictw narodowych z Poznańskiego. Z tego powodu nie można porównać wyników z obecnymi wyborami. W 1921 r. odbyły się w całym województwie wybory do Rad miejskich, wtedy to N. P. R. szczególnie w małych miastach uzyskała znaczne sukcesy a w niektórych radach miejskich uzyskała większość absolutną. Opierając się na wynikach wyborów komunalnych N. P. R. spodziewała się sukcesów przy wyborach sejmowych. I tak n. p. poseł W. zapewniał w październiku 1922 byłego redaktora „Prawdy”, organu N. P. R., że stronnictwo zdobędzie na 30 mandatów 20. Skończyło się tymczasem na 8. Szczególną niespodziankę sprawiło N. P. Rowcom miasto Poznań, gdzie z 4 mandatów N. P. R. nie zdobyła ani jednego, mimo pomocy Niemców, Żydów i lewicowej inteligencji. W Poznaniu gazety niemieckie wydały hasło, że Niemcy i Żydzi głosują na N. P. R. co też ci solidarnie uskuteczni (lista 16 otrzymała tylko 6 głosów). Jeżeli się zważy, że Poznań liczy wprawdzie tylko 6% Niemców, to w każdym razie na N. P. R. padło około 4000 głosów niemieckich i żydowskich. Zwolenników Polaków stronnictwo miało zatem tylko 9 418 na 80 598 oddanych ważnych głosów. A w tej cyfrze około 1000 „inteligencji” lewicowej.

Na 36 powiatów i 2 miasta (Poznań, Bydgoszcz) względna większość zdobyto zaledwie w 6 powiatach (Gostyń, Jarocin, Koźmin, Pleszew, Szamotuły i Września), podczas gdy lista 8 zdobyła względną lub bezwzględną większość w 29 powiatach i 2 miastach (Niemcy w 2 powiatach). Powyżej 5000 głosów w powiecie zdobyła N. P. R. w mieście Poznaniu 13 418, w Szamotułach 12 407, w Jarocinie 10 881, w mieście Bydgoszczy 7 210, lista 8 zaś 21 398 głosów — zważyć należy, że Bydgoszcz jest więcej uprzemysłowiona od Poznania) Gnieźnie 6 041, Gostyniu 7 564, Grodzisku 6 178, Inowrocławiu 8 617, Kępnie 5 274, Koźminie 5 514, Mogilnie 5 759, Nowym Tomysku 5 270, Obornikach 5 696, Ostrowie 5 106, Pleszewie 5 740, Poznaniu wschodnim 6 968, Poznaniu Zachodnim 7 279, Rawiczu 6 345, Strzelnie 6 613, Śremie 7 987, Środzie 7 226, Wągrowcu 5 577, Wrześni 6 914, Wyrzysku 7 826.

Na Śląsku N. P. R. zdobyła na 17 mandatów zaledwie 2 i otrzymała 50 775. Jest to znaczna porażka stronnictwa. Z ramienia N. P. R. przeciw był wojewodą ś. p. poseł Józef Rymer, a tymczasem to stronnictwo słabszem okazało się od P. P. S. (57 065) głosów. W porównaniu z wyborami do Sejmu Śląskiego N. P. R. straciła 5 listopada 1922 r. 4534 głosy. Największa ilość padła na listę 7 w powiecie Rybnickim (11 708), pow. Katowice 11 866 i Pszczynie (11 301), najmniejsza na Śląsku Cieszyńskim: Bielsko (183) i Cieszyn (64).

Z dawnych posłów N. P. R. ponownie zostało wybranych 8-miu. Przepadli natomiast przy wyborach; Wincenty Galiński (w 2 okręgach) (Stanisław Hellich, Szymon Rajca (w 2 okręgach) Ignacy Portolski, ś. p. Józef Rymer, Dr. Bolesław Fichna (w 3 okręgach), Mieczysław Tomczak (w 2 okręgach), Władysław Strzembalski i Franciszka Wilczkowiakowa. Z wybitniejszych kandydatów, znanych szerszemu ogółowi, przepadli Aleksander I ednicki i Feliks Młynarski.

Lista 8.

Chrześcijański Związek Jedności Narodowej. Lista ta była symbolem bloku wyborczego, utworzonego przez 3 prawicowe stronnictwa b. Sejmu Ustawodawczego, a mianowicie przez Związek Ludowo-Narodowy, Narodowo-Chrześcijański Klub Robotniczy (w obecnym Sejmie Narodowo-Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy) i Narodowo-Chrześcijańskie Stronnictwo Ludowe (w obecnym Sejmie Klub Chrześcijańsko-Narodowy). Blok ten, poparty nadto Chrześcijańskie Stronnictwo Rolnicze (w Wielkopolsce), Narodowa Organizacja Kobiet i Związek Gospodarczego Odrodzenia Polski-organizacja kupiectwa i przemysłu. Lista 8 poszczycić się może przy ostatnich wyborach największymi sukcesami i to tak pod względem ilości zyskanych głosów jak i liczby zdobytych mandatów. Podczas gdy w dawnym Sejmie 3 stronnictwa, wchodzące w skład listy 8 liczyły razem 133 posłów (Zw. Lud. Nar. 82, Chrz. Dem. 26 i Narod. Chrz. Stronn. Lud. 25) czyli 31,1 % całego Sejmu, to w obecnym Sejmie z listy 8 zasiada 134 posłów, wybranych z okręgów i 29 z listy państwowej t. j. razem 163, czyli 37,7 %. Ponieważ nadto 6 posłów, wybranych z listy 12 (5 ze stronnictwa katolicko-ludowego i jeden z Centrum Polskiego na skutek przegranej kampanji wyborczej przez listę 12) wstąpiło do Klubu Chrześcijańsko-Narodowego (5) i Nar. Chrz. Stronnictwa Pracy (1), przeto ma w nowym Sejmie ta lista 169 reprezentantów, czyli 38,3 %. Poprzedni Sejm miał przedstawicieli mniejszości narodowych tylko 17. Na 416 posłów, reprezentujących Polaków, 3 grupy listy 8 posiadały 32,1 %, w nowym Sejmie na 355 posłów reprezentujących Polaków, liczą te 3 ugrupowania Chrz. Zw. Jedn. Nar. 47,6 %!

Lista ta zebrała ogółem 2 528 256 głosów a więc ze wszystkich stronnictw najwięcej. Gdyby nie było nastąpiło zjednoczenie tych 3 grup prawicowych, a każda z nich była szła osobno do urny, to pierwsze miejsce zajęłaby prawdopodobnie lista 16 Bloku Mniejszości Narodowych z liczbą 1 397 538 głosów. Co do liczby zdobytych głosów lista 8 kroczy na czele we wszystkich 5 województwach b. Kongresówki, m. Warszawy i 3 województwach b. zaboru pruskiego! Inne stronnictwa przewyższają: w 4 województwach Kresów Wschodnich lista 16 (Blok Mniejszości Narodowych), w woj. Krakowskim, Lwowskim i Tarnopolskim lista 1 (Piastowcy) i w woj. Stanisławowskim lista 17 (Sjoniści Wsch. Małopolski). W rdennie więc polskich obszarach (prócz Małopolski Zachodniej), lista 8 jest dominującą. Ciekawym również objawem jest, że z pośród wszystkich polskich stronnictw Chrz. Zw. Jed. Nar. mimo pluralności potrafił zdobyć „wszystkie“ mandaty w 3 okręgach (m. Poznań, Siedlce

i Łomża); osiągnęła to wprawdzie też lista 16 (Blok Mniejszości) w 3 okręgach Wołynia, ale jest to zrozumiałe wobec tego, że województwo to zamieszkałe jest tylko przez 14% Polaków!

Mimo, że lista 8 skupiała w sobie żywioły więcej zachowawcze i umiarkowane, potrafiła ona odnieść zwycięstwo we wszystkich wielkich miastach Polski, zdobywając na 33 mandaty Warszawy, Łodzi, Poznania, Krakowa i Lwowa krzesła 18 czyli 54⁰/₁₀₀, a w tem wszystkie krzesła w Poznaniu.

W **Warszawie** na 14 mandatów zdobyła 7 i zebrała 168 582 głosy. Uważać to można za sukces, jeżeli się zważy, że w 1919 blok wszystkich stronnictw narodowych warszawskich uzyskał 160 944 głosy czyli 54,51⁰/₁₀₀, a obecnie lista 8, choć zwalczaną była przez masę ugrupowań polskich (Unia Państwowa, Centrum Polskie, N. P. R. i P. P. S.) zdołała skupić 41,9-⁰/₁₀₀ ogółu głosujących i zdobyć 8 000 głosów więcej niż w 1919 r.

Również pomyślnie dla tej listy wypadły wybory w **województwie Warszawskim**. Na 31 mandatów zdobyła 19 i głosów otrzymała 364 641. W porównaniu z r. 1919 w okręgu 4 powiększyła się ilość zwolenników stronnictw prawicowych i to w okręgu 8 (Ciechanów), 9 (Płock), 10 (Włocławek) i 11 (Łowicz). Ubytek natomiast 2 (p. Warszawa) i 12 (Błonie). Na 23 pow. lista 8 posiadała względną większość w 15-tu a bezwzględną w 7 powiatach. Największą ilość głosów otrzymała w pow. Warszawskim 35 538, Włocławskim 22 797 i Przasnyskim 19 999. Najsilniej opowiedziały się za jej kierunkiem politycznym powiaty, Radzymin, Przasnysz i Maków (od 64,28 do 69,80⁰/₁₀₀ ogółu głosujących). Znaczne zwiększenie się głosów w porównaniu w 1919 r. wykazują powiaty Nieszawa, Sierpc, Płock, Rypin i Lipno.

W woj. **Łódzkim** na 37 mandatów 8-ka zdobyła 17 i 296 826 głosów. W porównaniu z 1919 r. oznacza to przyrost 28 432 gł. W woj. tem są powiaty, gdzie Ch. Zw. Jed. Nar. poczynił ogromne postępy, ale i takie, gdzie cofnął się znacznie w porównaniu z 1919 r. Wspaniałe zwycięstwo odniósł przede wszystkim w Łodzi. Podczas gdy w 1919 r. dominowały w tem mieście głosy oddane na N. P. R. i P. P. S., a Łódź imieniem ugrupowań prawicowych zastępowało Narodowe Zjednoczenie Ludowe, odpowiadające przy ostatnich wyborach liście 12 (Centrum Polskie) z prezesem tej grupy Leopoldem Sknlskim, to obecnie lista 8, zdobywszy 62 452 głosów, wysunęła się na pierwsze miejsce zdobywając na 7 mandatów 3. W 1919 r. Zw. L. N. w powiatach Koło, Konin i Słupca wcale nie stawiał swych kandydatur, obecnie w tych 3 powiatach lista 8 zdobyła ogółem 34 255 głosy, przyczem w pow. Kolskim i Słupckim osiągnęła względną przewagę, nad innemi listami. Również znaczne postępy osiągnęła lista 8 w powiatach Łask (+17 441) gdzie prawie potroiła ilość zebranych głosów, Piotrków (+13 616), Kalisz (+10 942). pow. Łódź (+80 931) i Brzeziny (+3 357). Zwraca uwagę wzrost głosów w uprzemysłowionym powiecie Łódzkim, gdzie stronnictwa P. P. S. i N. P. R. utraciły zwolenników. Natomiast nie umiano należyte dopilnować wyników wyborów w Wieluńskim, gdzie strata

wynosi 33 876 głosów, Sieradzkim (— 27 906), Tureckim (21 639), Łęczyckim (— 16 774) i Radomskim (— 14 187), gdzie głosami temi podzieliły się lista 1, 2 i 3.

W woj. Kieleckim lista 8 zdobyła na 29 mandatów 9. W porównaniu z woj. Warszawskim i Łódzkim ilość mandatów zdobytych przedstawia się skromnie. Ósemka z wyników może być jednak w zupełności zadowolona, osiągnęła 259 622 głosy, przewyższa zatem Wyzwolenie o 23 000 zwolenników, pomimo, że Kieleckie jest monopolem wpływów politycznych tego stronnictwa. Właśnie w powiatach południowych woj. (Sandomierskie), gdzie najmocniej zakorzenione są wpływy Wyzwolenia, Chrz. Zw. J. Nar. zwiększył znacznie liczbę głosów w porównaniu z 1919 r. I tak w powiecie Olkusz wzrosły głosy o 4 888, Miechów o 4 520, (te powiaty wchodziły w skład okręgu 42) (pow. Kraków), Pińczów o 4 043, Stopnica 3 824 i Sandomierz o 839. W najbardziej uprzemysłowionym powiecie Kongresówki, w Będzińskim, lista 8 poszczycić się może znakomitą sukcesem, zdobyła bowiem 45 831 głosów i jest najsilniejszym ugrupowaniem w tym okręgu robotniczym. Sukces ten jest tem bardziej charakterystyczny, że w 1919 r. Zw. L. N. nie stawiał wcale swej listy, a Zjednoczenie Narodowe (odpowiadające w 1922 r. liście 12 (Centrum Polskie) skupiło tylko 20 019 głosów. Również pierwsze miejsce zdobył Ch. Zw. J. Nar. w powiecie Częstochowskim, zebrawszy 37 010 głosów.

Mniej pomyślnie wypadły wybory w woj. Lubelskiem. Tutaj zdobyła lista 8 głosów 170 838 i 9 mandatów na 30, ale zdobyte głosy i mandaty zawdzięcza powiatom północnym woj. (Siedleckie), w okręgu Siedlice zdobyła ósemka wszystkie mandaty). Natomiast w południowych powiatach Lubelszczyzny, które są domeną partji radykalnych (Wyzwolenie, P. P. S. i od 1922 r. grupy Okonia) lista 8 skupiła małe ilości głosów, a nawet cyfry głosów jej zwolenników w porównaniu z 1919 r. zmalały. O ile w innych woj. Kongresówki w każdym okręgu wyborczym Ch. Zw. J. Nar. zdobył przynajmniej jeden mandat, to w Lubelskiem z okręgu 27 (Zamość) i 28 (Krasnystaw) nie zyskał żadnego posła!! Szczególnie silne zmniejszenie się wpływów wykazują powiaty:

	w 1919 r.	w 1922 r.		w 1919 r.	w 1922 r.
Hrubieszów . . .	6 756	1 770	Chełm	4 613	3 500
Janów	5 424	2 568	Biłgoraj	7 096	7 094
Krasnystaw . . .	5 645	2 844	Lubartów	3 380	2 096
Tomaszów	5 099	3 287	powiat Lublin . .	7 447	2 624
Zamość	8 629	6 438			

Natomiast, jak wszędzie w Polsce, miasto Lublin, reprezentowane dotychczas w Sejmie przez posła Wojdalińskiego (Centrum Polskie) opowiedział się za listą 8.

W województwie Białostockiem lista 8 na 11 mandatów zdobyła 8 i głosów 161 681. Pomimo walki, jaką musiała stoczyć z listą 12, 1 i 3 wyszła zwycięsko i utrzymała nadal swe pierwsze miejsce pod względem ilości zdobytych głosów.

Na kresach Wschodnich, w przeciwieństwie do ziem zachodnich, przewagę osiągnęły mniejszości narodowe i stronnictwa lewicowe. W województwach, posiadających większość obcych narodo-

wości lista 8, jako lista polska, nie mogła osiągnąć korzystnych rezultatów. To też tutaj ilości zdobyte są minimalne: w **Wołyńskiem** 10 098 głosów (osiągnięto jednak przewagę nad innemi polskimi stronnictwami (Wyzwolenie 8 345, P. P. S. 3 959 głosów), **Nowogródzkiem** 7 191 głosów; na **Polesiu** nie stawiała wcale swych kandydatów, w **Wileńszczyźnie** 3 7842. Zdobyła zaś 1 mandat w woj. Nowogródzkim i 2 w Wileńskiem. Odniosła ładny sukces w Wilnie, gdzie otrzymała w okręgu 63 (miasto i powiat Wilno) 2 mandaty na 5, podczas gdy żydzi, tak liczni w mieście, nie otrzymali żadnego mandatu.

W porównaniu z Kongresówką **Małopolska** daleko słabiej opowiedziała się na listę 8. Tutaj dominującym w 3 województwach polskiem stronnictwem jest P. S. L. Piast.

W woj. **Krakowskiem** na 38 mandatów Ch. Zw. J. N. zdobył 7, podczas gdy Piastowcy 16; lista 8 osiągnęła 103 766 głosów (Piastowcy 236 373). Ale i w tem województwie prawica osiągnęła znaczny przyrost głosów. Przedewszystkiem sukces niespodziewany, osiągnęła w **Krakowie**, w tej dotychczasowej stolicy konserwatyzmu socjalizmu, pseudodemokracji. Podczas gdy 1919 wszystkie polskie stronnictwa w walce wyborczej z P. P. S. zdobyły 28 923 głosów. to obecnie sama lista 8, choć zwalczana namiętnie przez Unję Państwową, Centrum Mieszczańskie, P. P. S. i żydów, zdobyła na 4 mandaty 2 i 27 620 głosów. Znaczne postępy osiągnęła w powiatach podkrakowskich. I tak w powiecie Wieliczka zebrała 3 727 głosów (w 1910 wspólna lista Zw. L. N. i Piasta — 2 672), Biała 10 184 (r. 1919 wspólnie z Piastem 7 167), Chrzanów 7 963 (w 1919 wspólnie z Piastem 7 190), Żywiec i Oświęcim 1 378 (w 1919 z Piastem 2 197). Również postępy, choć nieznaczne, osiągnęła w pow. Gorlice 2 404 (1 876), Bochnia 4 801 (4 692), Brzesko 7 52 (812), Dąbrowa 502 (46), w mieście Tarnów 1 733 (1 131), pow. Tarnów 355 (70), Ropczyce 2 090 (910), i Mielec 367 (2). Postępy te osiągnięte zostały w powiatach będących domeną wpływów Piasta. Natomiast cofnięcie się wpływów nastąpiło w Wadowickiem, Limanowskiem, Myślenickiem, Nowotarskiem, Grzybowskiem, Nowosądeckiem, Piłyńskiem i Jasielskiem.

W woj. **Lwowskiem** zdobyła 125 400 głosów i 6 mandatów (Piast — 212 957 i 14 mandatów). W 1919 r. 12 powiatów tego województwa głosowało już do Sejmu. W porównaniu z ostatnimi wyborami lista 8 w 9 powiatach zwiększyła swe głosy i to w Rzeszowskim 5 337 (1 734) Strzyżowskim 1 606 (431), Krośnieńskim 2 451 (1 479), Sanockim 4 355 (1 817), Mieleckim 367 (2), Niskim 3 120 (672), Tarnobrzekim 2 338 (115) Jarosławskim 7 299 (7 191), Łańcuckim 3 006 (1 600). Przeworskim 3 074 (1 440) i Brzozowskim 3 428 (1 830). Natomiast zmniejszyła się w Kolbuszowskim 929 (1 765), Dobromilskim 2 099 (2 722) i Przemyskim 8 496 (10 511). Sukces odniosła we Lwowie, zdobywając połowę mandatów i 33 485 głosów.

W woj. **Stanisławowskiem** ósemka ma przewagę nad Piastem. Zdobyła bowiem 3 mandaty (Piast 2) i 42 104 głosy (Piast 37 083).

W **Tarnopolskiem** jednak, reprezentowanem w b. parlamencie austr. i Sejmie Ustawodawczym przez posła Jana Zamorskiego,

(Zw. L. N.) wyniki znowu lepsze osiągnęli Piastowcy. Posiadają bowiem 9 mandatów, gdy lista 8 tylko 6 i gdy Piast zdobył 99 379 głosów, to ósemka 60 823. Piastowców poparli jednak Rusini, a ósemka natomiast liczyć mogła tylko na Polaków.

Dzielnice **Zachodniej Polaki** przedstawiają znów inny obraz. Tu widzimy ogromny wzrost wpływów obozu listy 8. Na 61 mandatów, jakie posiadają 3 województwa zachodnie lista 8 zdobyła 37 czyli przeszło 60 procent.

W woj. **Pomorskiem** na 14 zdobyła 10, podczas gdy przy wyborach 2 maja 1920 na ówczesnych 20, zdobyła zaledwie 5. Kolosalnie zwiększyła również liczbę swych zwolenników i to kosztem N. P. R. Gdy w 1920 r. N. P. R. zdobył 139 286 głosów a 3 stronnictwa polskie prawicowe 64 381 (Związek Ludowo-Narodowy 50 452, Stronnictwo Chrześcijańsko-Narodowe 13 328 i Stronnictwo Narodowe Robotników Katolickich 601), to w dniu 5. listopada 1922 na listę 8 oddano głosów 188 866, a na N. P. R. 81 917. Przyrost więc głosów listy 8 wynosi 124 485, podczas gdy N. P. R. utraciła 57 369 wyborców. Na 18 powiatów i 2 większe miasta tego województwa lista 8 straciła jedynie w jednym powiecie Puck (— 993), natomiast zyskała w 17 powiatach i 2 miastach. Wspaniałe rezultaty osiągnęła natomiast w 14 powiatach:

	r. 1920	r. 1922		r. 1920	r. 1922
m. Toruń . . .	1 631	11 394	m. Grudziądz . . .	381	5 946
Działdowo . . .	622	2 867	Chojnice . . .	6 705	16 487
Tożew	2 655	6 357	Sępólno	2 561	3 203
Kartuzy	6 716	17 939	Chełmno	3 552	7 135
Wejherowo . . .	1 676	8 571	Wąbrzeźno . . .	2 004	7 359
Świecie	6 702	13 404	Brodnica	3 404	13 688
Tuchola	2 942	7 119	Lubawa	6 659	16 549

W **Poznańskiem** 57,6% ogółu głosujących Polaków oddało na listę 8 swe głosy. Lista ta zebrała 395 538 zwolenników. Z 30 mandatów zdobyła 19. Wspaniały sukces osiągnęła w mieście Poznaniu, zdobywając wszystkie 4 mandaty i 76% ogółu głosów oddanych. W 14 powiatach osiągnęła bezwzględną większość i w 16 względna większość na 36 pow. i 2 miasta (Poznań i Bydgoszcz).

Również sukcesy osiągnęła lista 8 na **Śląsku** zdobywając 8 na 17 mandatów i 129 328 głosów. Ona jedna z pośród stronnictw polskich nie straciła w porównaniu z wyborami do Sejmu Śląskiego z 24. września 1922.

Wybrani z tej listy posłowie w nowym Sejmie rozdzielili się na 3 kluby i tak wstąpiło do Związku Ludowo-Narodowego posłów 98, do Narodowego Chrześcijańskiego Stronnictwa pracy posłów 43, do Klubu Chrześcijań.-Narod. posłów 28 = 169.

Z posłów Sejmu Ustawodaw. ponownie zostało wybranych: w Zw. L. N. 30, w N. Ch. Str. Pr. 13, w K. Ch. Nar. 6 = 49.

Z kandydatów listy 8 przepadli przy wyborach następujący b. posłowie: Andrzej Kuśmierek, Ks. Aleksander Kupczyński, Wojciech Fijołka, Stefan Ponikiewski, Piotr Pussak, Wojciech Sosiński i Karol Junga.

Lista 10.

Unja Narodowo-Państwowa założoną została w czerwcu 1922 r. Pod jej skrzydłami i pod nową nazwą zamierzali ponownie dostać się do Sejmu posłowie Klubu Pracy Konstytucyjnej. Unja stawiała swe kandydatury w 6 okręgach b. Kongresówki i 6 w Małopolsce. Przy wyborach kandydaci tej listy przepadli wszędzie a w całej Polsce zdolali skupić 38 159 głosów i to 23 088 w Kongresówce, w tem Warszawie 16 804 (gdzie dzięki rozbiciu głosów polskich przez listy 10 i 12 Polskiego Centrum, mandat zdobył Prilucki) i 15 071 w Małopolsce. Tutaj kandydaci Unji liczyli, że zdolają pozyskać dla swej listy znaczną ilość głosów żydowskich. N. p. w Krakowie postawili dlatego na swej liście Dr. Oberlaendera. Zawiedli się jednak w zupełności, gdyż żydzi głosowali solidarnie na swoje listy i przeszli do porządku dziennego nad umizgami o ich głosy.

Z kandydatów Unji przepadli b. posłowie Edmund Rauch, Dr. Władysław Stesłowicz i Edmund Galik. Nie dostali się również do Sejmu kandydaci ministerjalni a więc Ludwik Darowski, minister pracy i opieki społecznej, Dr. Witold Chodźko, minister zdrowia, byli ministrowie skarbu Dr. Jan Steczkowski i Zygmunt Jastrzębski, b. minister rolnictwa Stanisław Janicki, b. minister pracy i opieki społecznej Jerzy Iwanowski, b. prezydent ministrów Jan Kucharski i obecny kierownik ministerstwa oświaty Józef Mikułowski-Pomorski. Przepadł Medard Downarowicz (w 2 okręgach). Dr. Michał Wyrostek (w 2 okręgach), i obecny komisarz rządu Franciszek Anusz.

Lista 11.

Żydowski Robotniczy Komitet Wyborczy zebrał za ledwie 15 242 głosy w 22 okręgach i naturalnie nie mógł przeprowadzić żadnego swego kandydata do Sejmu.

Lista 12.

Polskie Centrum. Listę tę tworzyło Narodowe Zjednoczenie Ludowe (Klub posła Skulskiego) w Kongresówce i Stronnictwo Katolicko-Ludowe w Małopolsce. Ugrupowanie to zostało przy ostatnich wyborach zdruzgotane. W poprzednim Sejmie Nar. Zjedn. Ludowe liczyło 45 posłów a Katolicko-Ludowe 7. Przeprowadziło pierwsze jednego w Białostockiem, który to poseł Ks. Nawrocki wstąpił w nowym Sejmie do Chrz. Dem., a drugie zdobyło 5 mandatów i to wszystkie w woj. Krakowskiem. Wybrani z tego stronnictwa posłowie wstąpili do Klubu Nar. Chrz., gdzie utworzyli autonomiczną grupę. Polskie Centrum stawiało w Kongresówce swe kandydatury w 24 okręgach i skupiło na swą listę 150 002 a na Kresach Wschodnich w 2 okręgach 10 971 głosów. Przed wyborami stronnictwa Chrz. Zw. Jedn. Nar. proponowały temu stronnictwu w kompromisie 20 mandatów. Rokowania jednak rozbiły się, gdyż poseł Skulski podobno zażądał 40-tu.

Katolicko-Ludowi zdobyli w Małopolsce 5 mandatów i 94 488 głosów (79 558 w woj. Krakowskiem i 14 930 w woj. Lwowskiem). W porównaniu z 1919 zachowali na ogół stan posiadania, ale

przez walkę, jaką toczyli przeciw liście 8, utracili jeden mandat a rozbijaniem głosów włościańskich dopomogli w kilku okręgach Piastowcom do zwycięstwa.

Z byłych posłów Nar. Zjedn. Lud. przepadli prezes klubu Leopold Skulski, b. prezydent ministrów (twórca sławnego traktatu z Petturą w 1920 r.) i b. minister spraw wewnętrznych i to w 2 okręgach i z listy państwowej, prezes stronnictwa N. Zł. Lud. Ks. Wacław Bliżynski, Stanisław Staszyński, ks. Szczęsny Starkiewicz, Julian Mąkański, Leonard Mrożewski, Ks. Stanisław Dziennicki, Szczepan Piechota, Józef Walisiak, Józef Krzysztoforski, Władysław Opala, Piotr Majcher, (kat. lud.), Jan Potoczek (kat. lud.), Ks. Kazimierz Kotula (kat. lud.), Kazimierz Wysocki, wicemarszałek sejmu, Ryszard Wojdaliński, b. minister zaboru pruskiego Dr. Juliusz Trzcński, Ks. Jan Madej (kat. lud.). Marja Moczyłowska (jej to głosem przeszła reforma rolna), Stanisław Brzostowski, Ks. Zygmunt Sędzimir, Franciszek Buczny, Winc. Szymczak, Józef Żmłotowicz i Wacław Szadurski.

Z osób, znanych szerszemu ogółowi, przepadli: b. prezydent ministrów Ponikowski (w 2 okręgach), Dr. Franciszek Stefczyk, generał Łafinik, Ks. Jan Gralewski i b. minister sztuki Jan Heurich.

Lista 13.

Polskie Stronnictwo Ludowe — Lewica liczyła poprzednio w Sejmie 11 posłów, obecnie stopniała do 2, których przeprowadziła w Jasielskiem i Przemyskiem. Przed samymi wyborami nastąpił rozłam w tem stronnictwie. Posłowie Putek i Sanojca ze swoimi zwolennikami wystąpili ze stronnictwa Stapińskiego i poszli do wyborów jako małopolski odłam „Wyzwolenia”. Stapiński natomiast próbował sam przeprowadzić swoich posłów (sam kandydował do senatu) i zdołał skupić 60 338 głosów (w Małopolsce 59 512 i w Kongresówce 826).

Licniejszy zastęp zwolenników posiada stronnictwo jeszcze w Gorlickiem (6 611), Mieleckiem (4 891), Brzozowskiem (4 422) Krośnieńskiem (12 146), Ropczyckiem (4 529).

Z wybranych 2 posłów jeden zasiadał w poprzednim Sejmie (poseł Krempa). Przepadli natomiast b. posłowie Wawrzyniec Tomaszewski, Jan Sudoł, Wojciech Sudoł, Józef Matusz.

Lista 14.

Centrum Mieszczańskie posiadało w poprzednim Sejmie jako Zjednoczenie Mieszczańskie 11 posłów. Obecnie nie przeprowadziło żadnego i pewnie po klęsce wyborczej już nie przedko się podniesie. W całej Polsce (w 20 okręgach) zebrało 30 470 głosów. Stronnictwo to miało najsilniejszą organizację w Wielkopolsce. Nie pomogło mu jednak postawienie na pierwszym miejscu swej listy we wszystkich okręgach Pomorza i Poznańsk. generała Dowbor-Muśnickiego, gdyż w tych 2 wojew. zebrało tylko głosów 6 683, (w tem 1 357 w mieście Poznaniu).

Z posłów b. Zjednoczenia Mieszczańskiego przepadli: Aleks. de Rosset, Kazimierz Krajna, Julian Wróblewski, Ignacy Thomas, Wacław Tomaszewski i Teodor Szybiłło. Przepadli również

kandydaci tej listy b. ministrowie: Henryk Strassburger, Stefan Przanowski i Zygmunt Jastrzębski, który próbował szczęścia na 3 listach: (12, 14 i 22).

Lista 15.

Chłopackie Stronnictwo Radykalne (grupa Okonia) miała w poprzednim Sejmie 2 przedstawicieli: Eugenjusza Okonia i Walerego Kuracha (wystąpił z P. S. L.). Obecnie przeprowadziło w woj. Lubelskiem 4 posłów w 3 okręgach (Łuków, Zamość i Krasnostaw. Poseł Okoń dzięki swej radykalnej agitacji potrafił zebrać na swą listę 127 006 głosów. W poprzednim Sejmie reprezentował okręg Tarnobrzelski w Małopolsce. Przy obecnych wyborach, w powiatach które dawniej reprezentował w Sejmie (Tarnobrzeg, Kolbuszowa, Mielec i Nisko), otrzymał za ledwie 8 741 głosów, podczas gdy w 1919 r. skupić potrafił 75 673 na 96 420 ogółu głosujących. W całej Małopolsce, w 3 okręgach, lista 15 zebrała za ledwie 11 037 głosów. Przewidując zanik swoich wpływów w Małopolsce, spróbował przy ostatnich wyborach szczęścia w b. Kongresówce, gdzie swą kandydaturę postawił w 20 okręgach. Szczególnie podatnemi okolicami dla jego radykalnej agitacji okazały się powiaty południowe Lubelszczyzny i tam zdołał zwyciężyć w 3 okręgach. Znaczne ilości głosów otrzymał w Wieluńskim 3 099, Ilżeckiem 4 819, Kieleckiem 4 614, Opatowskiem 1 606, a z powiatów Lubelszczyzny, w Biłgorajskim 15 974 (44 35% ogółu głosujących), Garwolińskim 3 603, Janowskiem 19 836 (47,18% ogółu głosujących), Krasnostawskim 5 401, Łukowskiem 9 047, Radzyńskim 2 878 i Zamojskiem 13 893.

Poseł Okoń przeszedł w 2 okręgach, natomiast drugi jego kolega w poprzednim Sejmie, poseł Walery Kurach, przepadł w okręgu 15 (Łuków).

Lista 16.

Blok Mniejszości Narodowych Rzeczyposp. Polskiej zdobył 55 mandatów z okręgów, i 11 z listy państwowej, ogółem zatem 66 i skupił na swą listę 1 397 338 głosów. Z innych list przeszło nadto przy wyborach 21 z okręgów i 2 z listy państwowej. Mniejszości narodowe mają zatem 89 przedstawicieli w nowym Sejmie, podczas gdy w poprzednim miały tylko 17 (10 żydów i 7 Niemców). Mniejszości Narodowe weszły więc do nowego Sejmu znacznie wzmocnione. Wzmocnienie jednak żywiołu obcego jest następstwem włączenia w obszar wyborczy Kresów Wschodnich i Wschodniej Małopolski, które to obszary kresowe nie miały swych przedstawicieli, pochodzących z wyborów, w poprzednim Sejmie. Jeżeli się zważy, że w Polsce na 27 160 163 ludności przypada 8 500 170 obcych narodowości, to zdobycia 20,5% mandatów sejmowych na 31,50% ludności niepolskiej Rzeczypospolitej, nie można uważać za zwycięstwo bloku mniejszości i innych list żyd. i ukraińskiej. Hasło stworzenia bloku przy wyborach rzucił pierwszy w Sejmie Ustawodawczym poseł niemiecki Erwin Hassbach, głównym jednak organizatorem był poseł Izak Grünbaum. W bloku wyborczym połączyły się wszystkie obce narodowości zamieszkujące Kresy,

b. zabór pruski i Kongresówkę. Ale Rusini z Małopolski na skutek poduszczeń Petruszewicza do bloku nie przystąpili, podobnie jak żydzi zamieszkujący Małopolskę, którzy wystawili swe własne listy. O ile porównamy w każdym okręgu wyborczym procent ludności niepolskiej, zamieszkującej dany okręg i ilość mandatów, to zobaczymy, że mniejszości narodowe mogły przeprowadzić w **b. zaborze rosyjskim** 11 posłów i to po jednym w okręgu 6 (Grodno), 14 (pow. Łódź) i 26 (Lublin) 3 przedstawicieli w Łodzi i 4 w Warszawie. Blok mniejszości narodowych zdobył jednak zamiast 11 mandatów 19, a ten sukces zawdzięcza rozbiciu się głosów polskich na cały szereg ugrupowań politycznych i następnie solidarności i wzorowemu spełnianiu obowiązku obywatelskiego przez Niemców i Żydów w Kongresówce. Dzięki solidarnemu stawieniu się do urn wyborczych żydzi i Niemcy zdobyli w Kongresówce po jednym mandacie w okr. 4 (Ostrów), 10 (Włocławek), 15 (Konin), 16 (Kalisz), 18 (Piotrków), 21 (Będzin), 25 (Biała) i 28 (Krasnystaw) a 2 mandaty w okr. 27 (Zamość), a więc razem 9 mandatów w okręgach, w których nie powinni byli zdobyć ani jednego mandatu! Zdobyli następnie po jednym mandacie w 4 okręgach, w których liczniej są skupione mniejszości narodowe (Białystok, Grodno, pow. Łódź i Lublin). W Warszawie żydzi z listy 16 i 20 zdobyli 2 mandaty zamiast 4, które się Żydom należały. Porażkę tę zawdzięczają rozbiciu się głosów żydowskich na kilka list (pomoc dla P. P. S.!) Również w Łodzi dzięki rozbiciu się głosów żydowskich zdobyli Niemcy i żydzi tylko 2 mandaty zamiast 3.

W **b. zaborze pruskim** Niemcy uzyskali z listy 16 mandatów 8 i tyle też wypadła na nich w stosunku do ich siły liczebnej. Wprawdzie nie uzyskali mandatu w okr. (31 Toruń), ale powetowali sobie stratę w okr. 38 (Huta Królewska) zdobywając 2 zamiast jednego.

W **Małopolsce** mniejszości narodowe zdobyły 20 mandatów (15 Żydów i 5 Chłiborobów ukraińskich), a powinno było przeprowadzić 34. Ponieważ znaczna część Rusinów we Wschodniej Małopolsce zbojkotowała wybory, zdobyli 14 mniej. Na abstynencji Rusinów zyskali naturalnie kandydaci żydowskiej listy 17. W woj. **Lwowskim, Stanisławowskim i Tarnobrzanskim** mieszka Żydów około 512 000 na 5 497 000 mieszkańców. Wypadałoby zatem dla Żydów 4 mandaty, tymczasem zdobyli 9 więcej, które to mandaty należały się Rusinom.

Na **Kresach** Blok powinien był zdobyć 27 a uzyskał 29 krzesła, czyli 2 więcej. Zdobyte tych 2 mandatów zawdzięcza rozbiciu się głosów polskich na kilkanaście partii. Posłowie wybrani z listy Bloku Mniejszości Narodowych wstąpili do następujących klubów: do **Koła Żydowskiego** w Sejmie 34 (z tego 15 wybranych we Wschodniej Małopolsce z listy 17), do **Klubu ukraińskiego** 19, do **Zjednoczenia posłów niemieckich** 17 tu i do **Klubu białoruskiego** 11. Jeden zaś Rosjanin, wybrany z listy państwowej, nie zgłosił przystąpienia do żadnego klubu (Serebrennikow). 7 posłów Sejmu Ustawodawczego

ponownie zostało wybranych 7 żydów i 2 Niemców. Przepadli natomiast b. posłowie niemieccy Jan Splett i Ernest Barczewski i to obaj na Pomorzu.

Lista 17.

Komitet Zjednoczonych Stronnictw Narodowo-Żydowskich (Sjoniści Wschodniej Małop.) zdobył w 3 wschodnich województwach Małopolski 11 mandatów z okręgów i 2 z listy państwowej i zebrał na swe listy 168 593 głosów. Sukces ten zawdzięcza abstynencji rusinów.

Lista 18.

Komitet Wyborczy Inwalidów i Zdemobilizowanych Wojskowych postawił swe kandydatury w 16 okręgach, uzyskał za ledwie 11 833 głosów i przyczynił się tylko niepotrzebnie do rozbijania głosów polskich.

Lista 20.

Żydowski i Demokratyczny Blok Ludowy zdobył jeden mandat w Warszawie, gdzie przeszedł poseł Priłucki, który już zasiadał w poprzednim Sejmie aż do chwili unieważnienia jego mandatu (maj 1919). Kandydatury postawił w 30 okręgach, ale zebrać zdołał tylko 50 587 głosów. Mandat w Warszawie zawdzięcza jedynie rozbiciu się głosów polskich na listy 10 i 12. Większą ilość zwolenników poza Warszawą (20 204) i Łodzią (4 800) zdołał jedynie skupić na Kresach Wschodnich, gdzie w 8 okręgach zdobył 14 704 głosów. Poprzedni poseł tego stronnictwa, na miejscu Priłuckiego, Samuel Hirschhorn przepadł w całym szeregu okręgów.

Lista 22.

Państwowe Zjednoczenie na Kresach stawiało swe kandydatury w 8 okręgach Kresów Wschodnich, zebrało 48 442 głosów i nie przeprowadziło żadnego posła. Listę tę popierał b. naczelnik państwa Józef Piłsudski. Na przyjęciu wójtów w Łucku sam ich prosił o agitację za tą listą wśród ludności. Nie pomogła jednak tej liście agitacja b. naczelnika państwa, gdyż ze wszystkich list polskich na Kresach Wschodnich otrzymała ona najmniejszą ilość głosów.

Agrarna Ukraińska Chłopska Partja (Chliboroby) zdobyła 4 mandaty (1 w woj. Lwowskim i 3 w woj. Stanisławowskim) i zebrała we Wschodniej Małopolsce 81 039 głosów. Na skutek agitacji Petruszewicza znaczna część rusinów zokołowała wybory do Sejmu, nie tyle z politycznych względów ile ze strachu przed bojówkami hajdamackimi. Nie uległa się tych pogroźek jednak ludność ruska na Podkarpaciu i pomimo teroru bojówek hajdamackich (zabicia kandydatów poselskich Wasyla Fichalaka w Ispasie pow. Stanisławowskiego i Bachmatiuka w Rossach pow. Kołomyjskiego w dniu 3. i 4. października 1922) poparła swoją partję.

Znaczące ilości głosów otrzymała partja szczególnie w woj. Lwowskiem w pow. Lisko 5 850 (29,18% ogółu głosujących), Mościska 3 970 i Stary Sambor 5 570 (39,77% ogółu głosujących), w woj. Stanisławowskiem w pow. Kołomyja 4 319, Kosów 13 549 (71,58% ogółu głosujących i Skole 4 684 (46,58%) i w woj. Tarnopolskiem w pow. Zaleszczyki 3 717 i Zborów 3 060 głosów.

Związek Narodowo-Żydowski (Sjoniści zachodniej Małopolski) postawił swe kandydatury w 7 okręgach zachodniej Małopolski, zebrał 81 039 głosów i zdobył 2 mandaty (w mieście Krakowie i w okręgu 47 Rzeszów).

Z innych list zdobyli: Niezależni Socjaliści i Niezależni Socjaliści Wschodniej Małopolski ogółem w 12 okręgach 6 353 głosów (w Warszawie zdobyli 16 głosów, zatem mniej niż było podpisanych na zgłoszeniu kandydatury), Zjednoczony Komitet Wyborczy „Poale Sjon” i „Cejrej Sjon” 3 347 głosów w 14 okręgach, Ukraińska Ludowa Partja (w okręgu Łuck) 8 976 głosów, Białorusini 71, Bezpartyjni, Związek Polesia i Zjednoczenie Krajowe Polesia 8 767, Nar. Partja Pracy 194, Komuniści Górnego Śląska 5 393, lista włościan trudowników 2 368, lista prawosławnych obywateli 39; nie wspominamy o całym szeregu list lokalnych i bezpartyjnych.

Spis alfabetyczny posłów do Sejmu.

	Okręg wybor- czy nr.	Strona		Okręg wybor- czy nr.	Strona
Adamowicz Jan . . .	64	350	Bobek Paweł . . .	państw.	370
Adamek Józef . . .	państw.	382	Bobowski Kaz. . .	29	293
Anusz Antoni . . .	państw.	373	Dr. Bobrowski Emil	41	273
Arceichowski Mich.	4	135	Bogusławski Alek.	państw.	371
Arciszewski Tom. . .	9	19	Bon Adolf . . .	59	335
Badzian Winc. . .	60	336	Ks. Bratkowski St.	33	247
Bagiński Kaz. . .	państw.	379	Bratuś Andr. . .	56	328
Dr. Balicka Gabry.	państw.	362	Brodacki Jan . . .	15	249
Ballin Stanisł. . .	62	342	Brot Szmul . . .	56	328
Baranow Serg. . .	6	143	Brownsford Kaz.	33	246
Baranowski Winc.	16	185	Bryl Jan . . .	państw.	373
Dr. Barański Jerzy	8	151	Brzeziński Jan . .	37	260
Barlicki Norb. . .	1	121	Brzostowski Jan .	państw.	368
Dr. Bartel Kaz. . .	państw.	378	Bujak Antoni . . .	22	208
Bednarczyk Józ. . .	43	281	Byrka Wład. . . .	państw.	373
Belina Tad. . . .	17	189	Chaciński Józ. . .	państw.	362
Berezozowski Zyg.	18	193	Chałupka (Kwapiński)	42	277
Berek Józef	45	290	Chądzyński Adam	29	294
Bielak Jan	46	293	Chądzyński Karol .	13	172
Bieńkowski Leop. .	8	150	Chelmoński Adam	20	201
Bigoński Edm. . . .	32	242	Chętnik Adam . .	7	145
Biniśzkiewicz Józ.	39	285	Cieślik Wal. . . .	40	269
Bitner Wacł. . . .	12	167	Ciszek Antoni . . .	państw.	383
Błażejczewicz Tad.	1	120	Chłapowski Dr. Al.	35	253

	Okręg wybor- czy nr.	Strona		Okręg wybor- czy nr.	Strona
Chłapowski Dr. K.	47	297	Frąckowiak Jan . .	33	247
Chomiński Ludwik	państ.	378	Frostig Mozes . .	48	301
Chrucki Serg. . .	59	334	Fudakowski Tad. .	państ.	369
Chwaliński Piotr .	16	168	Gardecki Zygm. . .	16	186
Chyb Franc. . . .	20	201	Gawlikowski Jan .	42	279
Cieluch Jan . . .	45	290	Ks. Gąsiorowski F.	państ.	566
Cieplak Marjan . .	12	169	Gdyk Ludwik . . .	1	119
Cupiał Jan	21	205	Gerlicz Wiesł. . .	państ.	365
Czapiński Kaz. . .	43	282	Dr. Głabiński Stan.	50	307
Czerniewski Lud. .	10	158	Gościcki Jerzy . .	państ.	367
Czetwertyński Sew.	25	218	Goździk Józef . .	11	184
Czuczmał Maks. .	58	332	Dr. Grabski Stan. .	państ.	360
Ks. dr. Czuj Jan . .	45	291	Greiss Bron. . . .	46	294
Cwiakowski Alek. .	17	189	Graebe Kurt	32	245
Ks. Dachowski Fil.	37	259	Grünbaum Izaak . .	państ.	374
Daczko Karol . . .	30	237	Gruszka Bruno . .	47	297
Daszyński Ign. . .	42	276	Haller Józef	1	117
Dąbrowski Marj. . .	państ.	372	Hańko Antoni . . .	64	349
Dr. Dąbrowski Stef.	państ.	363	Harasz Antoni . . .	13	171
Dąbski Jan	11	164	Hartglas Maks. Ap	1	124
Dębski Jan	26	223	Dr. Harusewicz Jan	4	135
Dr. Diamand Herm.	państ.	381	Hausner Artur . . .	50	309
Dmitrjuk Wasyl . .	59	334	Dr. Hausner Bern.	54	323
Dobija Ludwik . . .	43	282	Heller Herasz Luzer	17	323
Dobrowolski K. W.	12	168	Helman Mosh. Lejb.	18	193
Dobrzański Stef. . .	20	201	Hellman Stan. . . .	61	339
Dolanowicz Stef. .	55	326	Herz Wład.	32	244
Dubanowicz Dr. Ed.	państ.	361	Holder-Eggerowa M.	3	132
Dubiel Gabryel . .	45	289	Holeksa Karol . . .	43	282
Dubrownik Adolf . .	62	342	Hołowacz Feliks . .	62	341
Dunin Ludwik . . .	52	314	Hryckiewicz Nik. .	5	139
Duro Jan	23	260	Hulak Stan.	51	311
Dutczak Iwan . . .	53	317	Ks. Ilków Mikołaj .	52	315
Dr. Dymowski Tad.	5	138	Dr. Ilski Konrad . .	1	120
Dziduch Jan	27	226	Dr. Insler Abr. . . .	53	318
Dzierżawski Alcks.	15	181	Jachymiak Ludw. .	44	286
Dzięgielewski Józ.	60	336	Jakowiuk Szym. . .	4	135
Ehaust Ign.	31	240	Janeczek Michał . .	22	211
Eisenstein Karol . .	52	314	Jaroszyński Marj. .	53	319
Erdman Alf.	22	208	Jaworowski Rajm.	1	122
Dr. Falkowski Stef.	21	203	Jasiński Ignacy . .	44	286
Farbstein Szyja H.	państ.	376	Jedynak Jan	46	293
Faustyniak Jan . .	32	244	Jemielewicz Tytus	24	213
Dr. Federbusch Sz.	państ.	384	Jeremiecz Fabjan .	60	337
Dr. Feldman Sym.			Dr. Jonas Rubin . .	państ.	385
Binem vel Szym.	5	138	Kaczmarek Fr. . . .	36	256
Dr. Fiderkiewicz A.	16	186	Ks. Kaczyński Zyg.	6	142
Fijałkowski Wład.	18	193	Kadłubowski Zyg.	5	143
Fojcik Wilhelm . .	państ.	369	Kalenkiewicz Jan .	państ.	370
Franz Eug.	39	265	Kalinowski Włodz.	5	138

	Okreg wybor- czy nr.	Strona		Okreg wybor- czy nr.	Strona
Kapalezyński Wł. . .	36	256	Łańcucki Stan. . .	21	205
Kapeliński Fr. . .	23	210	Laskuda Michał . .	44	286
Karau Jakób . . .	10	161	Łaskiewicz Kaz. . .	6	144
Dr. Kiernik Wł. . .	44	285	Łazewski Bolest. . .	16	185
Kirszbraun Eljasz .	państ. 375		Łobacz Stefan . . .	25	218
Klinke ks. Józef . .	państ. 374		Łuckiewicz Marko .	56	328
Knothe Bron. . .	21	203	Łuszczewski Konr.	55	326
Kochanowicz Mich.	61	338	Łypacewicz Wacł. .	10	160
Komarewicz Wasył	56	328	Madejczyk Jan . . .	46	293
Dr. Konopożyński W	41	272	Majewski Stan. . .	15	181
Kordowski Antoni .	60	337	Makówka Stefan . .	25	219
Korfanty Wojciech	państ. 360		Makulski Józef St.	18	197
Kornecki Jan . . .	49	304	Malik Bronisław . .	52	311
Kosmowska Irena . .	26	222	Malinowski Maks. .	27	227
Kosydarski Wł. . .	54	321	Malinowski Marjan	26	222
Kościółkowski Mar.	63	347	Manaczyński Józef	55	326
Kowalczyk Józef . .	25	219	Mania Bronisław . .	29	234
Kowalewski Konst.	państ. 363		Manterys Mateusz	22	208
Kozicki Sergjusz . .	58	333	Marciniak Stan. . .	35	254
Koziński Stan. . .	państ. 368		Mazecki Sylwester	28	231
Kozłowski Medard	państ. 370		Dr. Marek Zygmunt	44	286
Kozubski Borys . .	58	332	Marweg Jan . . .	31	239
Ks. Krayozyński Ot.	38	263	Marylski Antoni . .	2	128
Krawczyżyn Jan . .	49	304	Maślanka Franc. . .	43	283
Krempa Franciszek	46	294	Dr. Matakiewicz A.	45	290
Królikowski Stefan	1	125	Matłosz Józef . . .	42	278
Kronig Artur . . .	13	173	Ks. Matus Wł. . .	54	323
Kryński Wacław . .	24	215	Mączyński Czesław	50	308
Krzywiński Leonard .	30	237	Melcer Róża	53	318
Ks. Kubik Aleks. . .	państ. 369		Melnyk Semen . . .	53	317
Kubis Piotr	38	263	Dr. Mendrys Tad. .	19	196
Kucharski Wład. . .	państ. 362		Mianowski Henryk	41	272
Kudelski Jan	28	231	Michalak Walenty	13	174
Kuryłowicz Adam . .	państ. 382		Dr. Michalski Jerzy	państ. 362	
Kwiatkowski Mich.	40	268	Mieczkowski Adam	7	145
Langer Antoni . . .	15	181	Miedziński Bogusł.	państ. 372	
Ledwoch Jan	20	201	Mierzejewski Karol	9	153
Lewin Aron	49	305	Milczyński Marcin	35	254
Lewinson Abram . .	58	332	Minoberg Lejb . . .	59	334
Dr. Lieberman Her.	48	301	Miotła Piotr	51	350
Lippoman Wład. . .	19	197	Moraczewski Jędrz.	52	314
Lipski Henr. Miecz.	14	176	Moritz Berthold . .	państ. 376	
Lisiecki Wawrzyn .	33	247	Mrozowski Adam . .	23	211
Lizak August	państ. 374		Nader Mikołaj . . .	37	260
Ks. dr. Londzin Józ.	40	268	Niski Józef	28	231
Lubarski Szymon . .	28	231	Naumann Eugen. . .	36	257
Lubliński-Słoczyński	61	339	Nawrocki Jan . . .	56	322
Ks. dr. Lutostawski	4	134	Ks. Nawrocki St. . .	5	140
Łabęda Julian . . .	2	129	Niedbalski Ser. Al.	państ. 371	
Ładzina Wanda . . .	13	172	Niedziółkowski M.	9	155

	Okręg wybor- czy nr.	Strona		Okręg wybor- czy nr.	Strona
Niedzielski Tad.	państw.	380	Pudlarz Franciszek	15	181
Nocznicki Tomasz	państw.	377	Dr. Putek Józef	43	243
Nowak Stanisław	19	198	Puzynianka Irena	1	120
Ks dr. Nowakowski	12	167	Pużak Kazimierz	17	190
Nowicki Albin	30	236	Dr. Rabski Wład.	1	121
Nowicki Zygmunt	14	177	Dr. Rabski Zygm.	33	247
Okoń Eugenjusz	24	216	Raczkowski Feliks	62	342
Ks. Olszański Ign.	63	345	Dr. Radziszewski H.	13	184
Osiecki Stanisław	24	215	Rak-Michajłowski	62	342
Ossowski Stan.	31	239	Rataj Maciej	49	303
Ostrowski Wład.	53	319	Dr. Rąb Franciszek	14	177
Owsianik Antoni	62	342	Reder Ignacy	30	237
Ozimina Wojciech	36	256	Reger Tadeusz	40	269
Paczkowski Stefan	państw.	370	Dr. Reich Leon	50	308
Pączek Antoni Wł.	23	211	Reizes Henryk	55	326
Pankratz Artur	państw.	376	Rogula Bazyli	61	338
Pasiecki Antoni	49	304	Roguszczyk Fran.	państw.	383
Paszczyk Andrzej	57	330	Rokossowski Kaz.	14	176
Pawlak Wojciech	31	240	Roman Józef	43	232
Pawluk Harjon	58	332	Romocki Paweł	7	147
Pawłowski Jakób	48	299	Dr. Rosenblatt J.	13	173
Dr. Perl Feliks	państw.	380	Dr. Rosmarin H.	53	317
Petrycki Józef	37	259	Rosumek Jan	39	265
Piecha Stanisław	40	265	Rowicki Ignacy	2	129
Dr. Piechocki Stef.	34	251	Rudnicki Jan	państw.	367
Pieniążek Jan	47	296	Rudziński Eust.	17	189
Piesch Robert	40	270	Rusinek Zygmunt	państw.	374
Piotrowski Adam	34	250	Rymar Stanisław	48	300
Piotrowski Włodz.	64	350	Rzepecki Karol	32	242
Piotrowski Zygm.	10	159	Sadzewicz Antoni	3	131
Pirogow Mikołaj	56	328	Sacha Stefan	10	159
Pluciński Leon	państw.	363	Sanojca Józef	42	279
Pluta Andrzej	47	296	Saraniński Adolf	54	322
Pławski Stanisław	63	348	Sawicki Szczepan	9	155
Podhorski Samuel	56	330	Dr. Schipor Ignacy	27	227
Dr. Polakiewicz K.	5	140	Dr. Schreiber Dawid	51	311
Poniatowski Jul.	9	156	Seib Tadeusz Józef	państw.	380
Popiel Karol	państw.	383	Serebrennikow M.	państw.	376
Popowski Henryk	18	192	Dr. Seyda Marjan	34	249
Posacki Stefan	62	311	Dr. Seyda Zygmunt	państw.	363
Potoczek Narcyz	44	286	Sielski Wawrzyn.	15	180
Dr. Poznański Jan	55	326	Sikora Wojciech	37	260
Dr. Pragier Adam	3	130	Dr. Sikorski Bol.	39	265
Praussowa Zofja	1	123	Dr. Silberschein Ad.	55	326
Dr. Prószyński Marc.	51	312	Sirkis Lejzor	16	186
Prószyński Tad.	24	214	Skowronek Tomasz	38	262
Prytułcki Nojach	1	126	Skrzypa Józef	27	227
Prystupa Tomasz	57	331	Sledziński Ludwik	11	164
Przewrocki Marcin	52	311	Śliwiński Hipolit	państw.	379
Puchałka Jan	17	188	Śmiarowski Eugen	23	210

	Okręg wybor- czy nr.	Strona		Okręg wybor- czy nr.	Strona
Smola Jan	22	207	Waleron Andrzej .	20	201
Smulikowski Jul. .	51	312	Wataszek Franc. .	29	233
Sobek Jan	47	296	Wartalski Stanisł.	17	189
Sobolak Franciszek	54	323	Wasyńczuk Antoni	państ.	375
Socha Marcin . . .	47	297	Wasyńczuk Paweł.	26	222
Sokolnicka Zofja .	34	250	Waszkiewicz Lud. .	13	173
Sołtyk Stefan . . .	19	196	Dr. Weinzieher Sal.	21	205
Sołtysiak Franc. .	31	240	Wędziagolski Bron.	63	346
Dr. Sommerstein E.	52	314	Widota Kazimierz .	49	304
Somszer Otto . . .	57	330	Wichliński Michał .	8	149
Spickerman Józef .	15	182	Wieczorek Jan . .	7	270
Spittal Eugenjusz .	54	321	Wierozak Karol . .	państ.	368
Średniawa Kazi. . .	27	226	Wierzbicki Andrzej	państ.	363
Staniszakis Witold .	11	163	Wierzbicki Franc. .	7	147
Ks. Stankiewicz A.	64	350	Wiewiórski Izydor .	48	301
Stańczyk Jan . . .	21	206	Wilkoński Tomasz	państ.	374
Stempel Fejwel . .	47	297	Wiszniewski Stan.	55	326
Stęślicka Halina .	40	268	Wiślicki Wacław . .	57	330
Stolarski Błażej . .	państ.	377	Witos Andrzej . . .	55	326
Dr. Stroński Stan. .	1	119	Witos Wincenty . .	45	289
Struss Stefan . . .	3	132	Włodasch Karol . .	38	263
Ks. Styczyński Tad.	35	253	Wojciechowski W.	12	167
Swiecki Tadeusz . .	9	153	Wojewódzki Syl. . .	62	341
Sykała Julian . . .	państ.	367	Wojewoda Karol . .	51	321
Szafranek Jan . . .	22	208	Wojtacha Stanisł. .	38	262
Szakun Włodzim. .	61	339	Wojtiuk Jakób . . .	państ.	376
Szapiel Antoni . . .	64	350	Wojtkowiak Franc. .	37	259
Szapira Majer . . .	1	125	Wojtowicz Wład. .	55	326
Szozerkowski Ant. .	państ.	382	Wolicki Stanisław . .	60	336
Szebeko Ignacy . .	państ.	363	Ks. Wójcicki Aleks.	26	224
Szmigiel Antoni . .	46	293	Wrona Stanisław . .	28	230
Szturmowski Piotr .	29	234	Dr. Wygodzki Jak.	61	338
Szydłowski Marjan	państ.	374	Ks. Wyrębowski Ad.	2	129
Szymborski Julian	3	131	Wyrzykowski Hen.	14	177
Tabaczyński Tad. .	42	278	Zagajewski Tad. . .	53	318
Tabor Jan	42	279	Zalowski Jan	24	214
Taraszkiewicz Bron.	państ.	375	Dr. Załuska Jan . .	państ.	366
Dr. Targowski Tad.	52	315	Załucki Emiljan . .	53	317
Tatarczak Stefan .	26	221	Zamorski Jan	54	322
Dr. Thon Ożjasz A.	41	273	Zaremba Zygmunt . .	państ.	382
Thugutt Stanisław	12	167	Zdziechowski Jerzy	8	149
Toczek Walenty . .	48	299	Zerbe Emil	państ.	376
Tomeczak Józef . .	18	192	Ziętek Ignacy . . .	państ.	381
Trepka Edmund . .	państ.	368	Zwierzyński Aleks.	18	197
Tymoszczuk Jerzy	57	330	Zebrowski Aleks. . .	63	345
Urbański Franc. . .	11	164	Żółtowski Leon . . .	8	150
Ulla August	14	177	Żółtowski Leon . . .	32	243
Uziembło Władysł.	59	335	Żuławski Zygmunt	42	276
Dr. Wachowiak Stan.	36	256			

Rozdział mandatów sejmowych.

	Okręg	Ilość mandatów	1	2	3	5	7	8	12	13	15	16	17	Zw. Nar. żyd.	Żyd. Str. Lud.	Chłoborecy
1	m. Warszawa	14	—	3	—	1	—	7	—	—	—	2	—	—	—	1
2	p. Warszawa	5	—	1	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
3	Siedlce	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
4	Ostrów	4	—	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—
5	Białystok	6	1	—	—	—	—	2	1	—	—	2	—	—	—	—
6	Grodno	4	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—
7	Łomża	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
8	Ciechanów	5	—	—	1	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
9	Płock	5	—	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
10	Włocławek	5	—	1	1	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—
11	Łowicz	5	1	1	—	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
12	Błonie	6	1	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
13	m. Łódź	7	—	—	—	—	2	3	—	—	—	2	—	—	—	—
14	p. Łódź	6	1	—	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—
15	Konin	6	—	1	1	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—
16	Kalisz	7	1	1	2	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—
17	Częstochowa	6	—	1	2	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
18	Piotrków	5	1	—	—	—	—	3	—	—	—	1	—	—	—	—
19	Radom	7	2	1	1	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—	—
20	Kielce	5	—	—	3	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
21	Bezdzin	6	—	2	—	1	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—
22	Sandomierz	5	2	—	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
23	Itża	6	1	1	3	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—
24	Łuków	6	1	—	2	—	—	2	—	1	—	—	—	—	—	—
25	Biała	4	1	—	—	—	—	2	—	—	—	1	—	—	—	—
26	Lublin	6	1	1	2	—	—	1	—	—	—	1	—	—	—	—
27	Zamość	5	—	—	1	—	—	—	—	2	—	2	—	—	—	—
28	Krasnystaw	5	—	1	2	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—
29	Tczew	5	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—
30	Grudziądz	4	—	—	—	—	1	2	—	—	—	1	—	—	—	—
31	Toruń	5	—	—	—	—	1	4	—	—	—	—	—	—	—	—
32	Bydgoszcz	6	—	—	—	—	2	3	—	—	—	1	—	—	—	—
33	Gniezno	5	—	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—
34	m. Poznań	4	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—
35	p. Poznań	4	—	—	—	—	1	3	—	—	—	—	—	—	—	—
36	Szamotuły	5	—	—	—	—	1	3	—	—	—	1	—	—	—	—
37	Ostrów	6	1	—	—	—	2	3	—	—	—	—	—	—	—	—
38	Hula Królewska	5	—	—	—	—	—	3	—	—	—	2	—	—	—	—
39	Katowice	5	—	1	—	—	1	1	—	—	—	2	—	—	—	—
40	Cieszyn	7	—	1	—	—	1	4	—	—	—	1	—	—	—	—
41	m. Kraków	4	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
42	p. Kraków	8	1	3	2	—	—	2	—	—	—	—	—	—	1	—
43	Wadowice	7	2	1	1	—	—	2	1	—	—	—	—	—	—	—
44	Nowy Sącz	6	3	1	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—	—

do przeniesienia 245 22 25 29 2 15 116 3 — 4 27 — 1 1 —

Okręg	Ilość mandatów	1	2	3	5	7	8	12	13	15	16	17	Zw. Nar. zyd.	Zyd. Str. Lud.	Chłiberoby
z przeniesienia	245	22	25	29	2	15	116	3	—	4	27	—	1	1	—
45 Tarnów	7	5	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—
46 Jasło	6	4	—	—	—	—	—	1	1	—	—	—	—	—	—
47 Rzeszów	7	5	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
48 Przemyśl	6	2	1	—	—	—	1	—	1	—	—	—	1	—	—
49 Sambor	6	3	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	1
50 m. Lwów	4	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—	—	1	—	—
51 p. Lwów	7	4	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—
52 Stryj	6	1	1	—	—	—	1	—	—	—	—	—	2	—	1
53 Stanisławów	9	1	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	3	—	3
54 Tarnopol	10	5	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—
55 Złoczów	9	4	—	—	—	—	3	—	—	—	—	—	2	—	—
56 Kowel	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
57 Łuck	6	—	—	—	—	—	—	—	—	—	6	—	—	—	—
58 Krzemieniec	5	—	—	—	—	—	—	—	—	—	5	—	—	—	—
59 Brześć Lit.	5	—	1	1	—	—	—	—	—	—	3	—	—	—	—
60 Pińsk	5	—	3	1	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—
61 Nowogródek	6	—	—	2	—	—	—	—	—	—	4	—	—	—	—
62 Lida	7	1	—	3	—	—	1	—	—	—	2	—	—	—	—
63 Wilno	5	1	1	1	—	—	2	—	—	—	—	—	—	—	—
64 Święciany	6	—	—	4	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—
Ogółem w okręg.	372	58	34	41	2	15	134	6	2	4	55	13	2	1	5
Z listy państw.	72	12	7	8	—	3	29	—	—	—	11	2	—	—	—
Razem	444	70	41	49	2	18	163	6	2	4	66	15	2	1	5

Wiek posłów sejmowych.

Nazwa klubu	Ilość członków klubu	Ilość lat					Razem członków klubu	Nie podał wieku posłów
		25-30	30-40	40-50	50-60	60-70		
Zw. L. N.	98	—	26	39	18	5	88	10
P. S. L.	70	5	24	19	2	—	50	20
Wyzwolenie	48	5	22	11	1	2	41	7
Chrz. Dem.	42	6	15	16	1	—	38	4
P. P. S.	41	3	11	12	5	—	32	9
Żydzi	36	1	9	15	5	1	31	5
Kl. Chrz. Nar.	28	—	10	11	2	—	23	5
N. P. R.	18	—	8	9	1	—	18	—
Niemcy	17	3	3	6	3	1	16	1
Ukraincy	20	2	4	1	—	—	7	13
Białorusini	11	—	5	2	—	—	5	4
Str. Chł. Rad.	4	1	2	1	—	—	4	—
P. S. L. Lewica	2	—	—	—	—	1	1	1
Chłiberoby	5	—	2	—	—	1	3	2
Komuniści	2	—	—	2	—	—	2	—
Bezpartyjni	2	—	—	—	1	—	1	1
Razem	444	26	141	144	39	12	360	82

Wykaz zawodowy posłów sejmowych.

Nazwa klubu	Ilość członków klubu	Rolnicy	Ziemianie średni i więksi	Robotnicy i rzemieślnicy	Inżynierowie	Technicy	Urzędnicy państwowi i prywatni	Profesorowie szkół średni i wyż.	Nauczyciele ludowi	Duchowni	Prawnicy	Lekarze	Dziennikarze i publicyści	Przemysłowcy i Kupcy	Wojskowi	Inne zawody	Razem	Nie podało zawodu posłów
Zw. L. N.	98	13	10	1	3	—	9	12	5	4	6	3	19	6	—	2	93	5
P. S. L.	70	19	—	—	6	—	7	5	4	—	3	—	4	2	2	—	52	18
Wyzwolenie	48	12	1	3	1	1	4	2	5	—	4	1	6	1	1	—	42	6
Chrz. Dem.	42	2	—	5	5	—	9	2	2	4	4	—	7	—	—	—	40	2
P. P. S.	41	—	—	8	2	2	8	3	2	2	2	1	7	—	—	—	35	6
Żydzi	36	—	—	—	—	—	1	—	2	2	11	3	3	9	—	—	31	5
Kl. Chrz. Nar.	28	5	3	—	—	1	—	2	2	5	2	—	1	2	2	—	25	3
N. P. R.	18	—	—	8	1	—	5	1	—	—	1	—	1	1	—	—	18	—
Niemcy	17	2	1	—	2	—	—	—	3	1	—	—	2	3	1	—	15	2
Ukraińcy	20	3	—	—	1	—	—	—	1	—	1	1	—	—	—	—	7	13
Białorusini	11	—	—	—	—	2	—	—	3	1	1	—	—	—	—	—	7	4
Str. Chł. Rad.	4	2	—	—	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	—	—	4	—
Chłiboroby	5	1	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	3	2
P. S. L. Lewica	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Komuniści	2	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—
Bezpartyjni	2	—	—	—	1	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	2	—
Razem	444	60	15	26	22	6	44	27	29	20	35	9	50	24	6	4	377	67

Wyznanie posłów sejmowych.

Nazwa klubu	Ilość członków klubu	Rzym.-Kat.	Grecko Kat.	Mojżesz.	Evangelick.	Prawosl.	Bezwyzn.	Razem	Nie podało wyznania posłów
Zw. L. N.	98	91	—	—	2	—	—	93	5
P. S. L.	70	58	—	—	1	—	—	59	11
Wyzwolenie	48	37	—	—	1	—	2	40	8
Chrz. Dem.	42	39	—	—	—	—	—	39	3
P. P. S.	41	14	—	1	—	—	13	28	13
Żydzi	36	—	—	36	—	—	—	36	—
Kl. Chrz. Nar.	28	27	—	—	—	—	—	27	1
Ukraińcy	20	—	—	—	—	9	—	9	11
N. P. R.	18	18	—	—	—	—	—	18	—
Niemcy	17	5	—	—	12	—	—	17	—
Białorusini	11	2	—	—	—	6	—	8	3
Chłiboroby	5	—	5	—	—	—	—	5	—
Str. Chł. Rad.	4	4	—	—	—	—	—	4	—
Komuniści	2	—	—	—	—	—	2	2	—
P. S. L. Lewica	2	2	—	—	—	—	—	2	—
Bezpartyjni	2	2	—	—	—	—	—	2	—
Razem	444	299	5	37	16	15	17	389	55

Stopień wykształcenia posłów sejmowych.

Nazwa Klubu	Ilość członków Klubu	Wykształcenie				Razem	Nie podało stopnia członków
		wyższe	średnie	niższe	domowe		
Zw. L. N.	98	67	15	8	3	93	5
P. S. L.	70	28	8	19	1	56	14
Wyzwolenie	48	20	8	9	4	41	8
Chrz. Dem.	42	21	5	12	—	38	4
P. P. S.	41	19	3	13	—	35	6
Żydzi	36	23	6	—	2	31	5
Kl. Chrz. Nar. . . .	28	16	6	2	—	24	4
Ukraińcy	20	3	4	—	—	7	13
N. P. R.	18	5	1	12	—	18	—
Niemcy	17	8	7	2	—	17	—
Białorusini	11	3	3	—	—	6	5
Chliboroby	5	2	—	—	1	3	2
Str. Chł. Rad. . . .	4	2	—	2	—	4	—
Komuniści	2	—	1	1	—	2	—
P. S. L. Lewica . . .	2	—	1	—	—	1	1
Bezpartyjni	2	1	1	—	—	2	—
Razem	444	218	69	80	11	378	66

Ilość kobiet w Sejmie.

	w Sejmie ustawodawczym	w obecnym Sejmie
Z. L. N.	2	5
P. S. L.	1	—
Chrz. Dem.	—	1
P. P. S.	1	1
N. P. R.	2	—
Żydzi	—	1
Wyzwolenie	2	1
Razem	8	9

Prezydjum Sejmu.

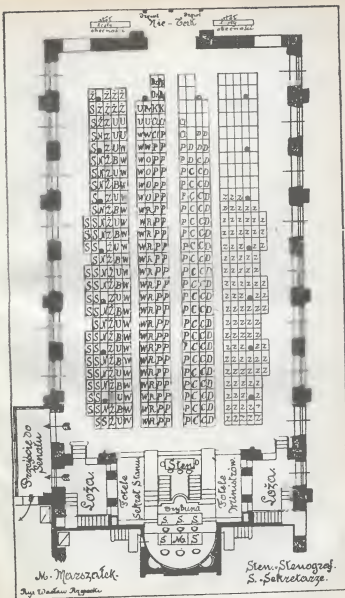
Marzalek: Maciej Rataj.

Wicemarzalkowie: Ludwik Gdyk (Chrz. Dem.), Jędrzej Moraczewski (P. P. S.), Stanisław Osiecki (P. S. L.), Juliusz Poniatowski (Wyzw.), Dr. Zygmunt Seyda (Zw. L. N.).

Sekretarze: Antoni Harasz Chrz. Dem.), Jan Ledwoch (Wyzw.), Serwacy Niedbański (P. S. L.), Stanisław Ossowski (Kl. Chrz. Nar.), Kazimierz Pużak (P. P. S.), Stefan Sołtyk (Zw. L. N.), August Ulla (Zjedn. Niem.), Dr. Salomon Weinzieher (Koło Żydow.).

Plan sali Sejmu
z podziałem miejsc według stronnictw.

	posłów
Z Związek Ludowo-Narodowy	98
P Pol. Stron. Ludowe „Piaśt“	70
W Polskie Stron. Ludowe „Wyzwolenie“	49
C Chrześcijańska Demokracja	43
S Związek Polskich Posłów Socjalistycznych	41
Ż Stronnictwa Żydowskie	34
D Związek Narod. Chrześcij. (Dubanowicz)	28
U Ukraińcy	19
R Narodowa Partja Robotnicza	18
N Niemcy	17
B Białorusini	11
Cl Chliboroby	5
O Radykalne Stronnictwo Chłopskie (Okon)	4
K Komuniści	2
Rs Rosjanie	1
Pr Ludowa Partja Żydowska (Priłucki)	1
Dz Dzicy	3
	444

Zmiany w składzie Sejmu.

Posel Luckiewicz wystąpił z Klubu Ukraińskiego na skutek swej mowy sejmowej przeciwko oddaniu gmachu Sejmu Uniwersytetowi we Lwowie. W marcu 1923 r. Klub Ukraiński wybrał nowe prezydium; prezes: Samuel Podhorski, wiceprezes: Paweł Wasynczuk i sekretarz: Wasył Komarewicz. Komisja parlamentarna: Kozubski, Pirogow i Wojciuk.

Dnia 28 marca 1923 wystąpił z Klubu Chrześcijańsko-Narodowego **Dr. Antoni Matakiewicz**.

W marcu 1923 poseł **Hipolit Śliwiński** wstąpił do Klubu P. S. L. — Lewica.

Protesty w sprawie wyborów do Sejmu.

Z różnych okręgów wyborczych nadeszło do biura Sejmowego szereg protestów przeciw nieprawidłowości wyborów do Sejmu. Jest ich ogółem 124; autorami protestów są pojedyncze osoby, a także szereg stronnictw. Protesty nadeszły z następujących okręgów: m. Warszawa 2 protesty, Łomża — 3, Sandomierz — 1, Zamość — 1, m. Łódź 1, Będzin — 1, Tczew — 1, Toruń 2, Cieszyń — 1, Stanisławów 2, Brześć — 18, Łuck — 22, Wilno — 1, Pińsk — 2, Nowogródek — 54 i Krzemieniec 12. Z samego zatem województwa Wołyńskiego odnośnie do 3 okręgów wpłynęło 88 protestów!! Z powodu znacznych nadużyć, popełnionych przez zwolenników listy 16, jeździła na Wołyn specjalna komisja z ramienia głównego Komisarza Wyborczego i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Część V.

Wyniki wyborów do Senatu.

W tydzień po wyborach do Sejmu, w dniu 12 listopada 1922, odbyły się wybory do Senatu. Uprawnionymi do głosowania do Senatu są wyborcy, którzy ukończyli 30 lat, a kandydaci ubiegający się o mandat muszą mieć skończonych lat 40. Ten przepis Ordynacji Wyborczej sprawił, że liczba uprawnionych do głosowania w dniu 12 listopada 1922 wynosiła 8955643 wyborców, czyli w porównaniu ze Sejmem mniej o 4054244 czyli 32,08%.

Wybory do Senatu odbyły się przy słabszym udziale głosujących niż do Sejmu. Na 8955643 uprawnionych głosowało 5591992 wyborców t. j. 62,44% ogółu uprawnionych. Odsetek głosujących zmniejszył się w porównaniu do wyborów sejmowych (67,87%) o 5,43%. Jeżeli się jednak zważy, że cały szereg ugrupowań politycznych nie stawiał swoich kandydatur do Senatu (Bund, Komitet Inwalidów i Zdemobilizowanych Żołnierzy i Chłiboroby), a niektóre stronnictwa, pokonane przy wyborach sejmowych, wycofały swe listy (P. P. S. w woj. Stanisławowskiem i Tarnopolskiem, N. P. R. w Krakowie, Unja

Państwowa w Krakowie i Warszawie, Centrum Mieszczańskie w Poznańskim i na Pomorzu i Żydowskie Stronnictwo Ludowe w Kongresówce), to zmniejszenie się procentu głosujących nie jest wcale znacznem.

Najwyższy procent głosujących wykazują ponownie Poznańskie i Pomorze, w Kongresówce woj. Łódzkie i Warszawskie. Najślabiej głosowały woj. Stanisławowskie i Tarnopolskie a to skutkiem niezgłoszenia list przez Ukraińców.

Na 17 województw głosowało **poniżej** średniego udziału głosujących, 8 województw.

Województwo	% głos. do Sejmu	% głos. do Sen.	Województwo	% głos. do Sejmu	% głos. do Sen.
m. Warszawa	71,56	71,69	Wołyńskie	59,16	40,38
Warszawskie	81,19	76,76	Poznańskie	86,50	86,04
Łódzkie	84,82	81,70	Pomorskie	87,01	78,11
Kieleckie	81,10	75,51	Śląskie	67,96	67,57
Lubelskie	75,37	65,15	Krakowskie	70,45	63,48
Białostockie	69,37	60,46	Lwowskie	52,88	48,86
Nowogródzkie	55,71	44,11	Stanisławow.	32,14	31,45
Wileńskie	57,45	43,38	Tarnopolskie	35,37	31,55
Poleskie	54,17	36,37			

Większe zainteresowanie się wyborami do Senatu niż do Sejmu wykazuje zatem miasto Warszawa. Najmniejszy zanik odsetka głosujących wykazuje wojew. Poznańskie i Śląskie. Dosyć mocny spadek głosujących w wojew. Pomorskiem tłumaczy się tem, że lista 16 (Block Mniejszości) ze względów formalnych nie została dopuszczoną do wyborów. Niemcy poparli wobec tego listę N. P. R. ale skutkiem braku własnej listy znaczna ich część pozostała w domu.

Procent głosujących w poszczególnych powiatach.

Województwo	%	10-20	20-30	30-40	40-50	50-60	60-70	70-80	80-90	90-100
m. Warszawa	—	—	—	—	—	—	—	1	—	—
Warszawskie	—	—	—	—	—	—	2	13	8	—
Łódzkie	—	—	—	—	—	—	—	2	12	—
Kieleckie	—	—	—	—	—	—	3	10	3	—
Lubelskie	—	—	—	1	5	6	7	—	—	—
Białostockie	1	—	2	1	4	1	4	1	1	1
Nowogródzkie	—	—	2	5	1	1	—	—	—	—
Wileńskie	—	1	3	2	1	1	—	—	—	—
Poleskie	—	3	2	4	—	—	—	—	—	—
Wołyńskie	—	—	4	4	1	—	—	—	—	—
Poznańskie	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Pomorskie	—	—	—	—	—	—	—	—	35	3
Śląskie	—	—	—	—	1	5	12	6	—	—
Krakowskie	—	1	—	1	7	8	5	—	—	—
Lwowskie	1	4	3	8	3	6	3	—	—	—
Stanisławowskie	2	8	1	3	2	—	—	—	—	—
Tarnopolskie	1	6	9	1	—	—	—	—	—	—
Ogółem	5	23	26	30	25	35	64	65	4	

W poszczególnych województwach głosowały powiaty:

	najlepiej	%	najstaniej	%
Warszawskie:	Sierpc	84,30	Sochaczew . . .	68,86
Łódzkie:	Konin	86,93	Piotrków . . .	76,84
Kieleckie:	Częstochowa . .	85,58	Kozienice . . .	67,60
Lubelskie:	Sokołów	78,81	Hrubieszów . .	54,02
Białostockie:	Sokółka	91,40	Białowieża . . .	14,32
Nowogrodzkie:	Lida	50,32	Stonim	34,64
Wileńskie:	miasto Wilno . .	69,84	Święciany . . .	26,77
Poleskie:	Prużany	45,18	Brześć	27,72
Wołyńskie:	Ostróg	52,02	Lubomla	31,64
Poznańskie:	Śmigiel	93,29	Inowrocław . . .	80,21
Pomorskie:	Lubawa	89,30	m. Grudziądz . .	68,35
Śląskie:	Ruda	72,96	Rybnik	57,96
Krakowskie:	Dąbrowa	76,16	Spiż i Orawa . .	28,56
Lwowskie:	Przeworsk . . .	77,46	Jaworów	18,09
Stanisławowskie:	Turka	57,51	Bohorodeczany .	15,51
Tarnopolskie:	Kamionka Strum.	46,92	Podhajce	19,58

Najstabszy udział głosujących w całej Polsce wykazują powiaty:

Białowieża	woj. Białostockie . .	14,32
Bohorodeczany	" Stanisławowskie . .	15,51
Jaworów	" Lwowskie	18,09
Śniatyn	" Stanisławowskie . .	18,40
Podhajce	" Tarnopolskie . . .	19,58
Nadwórna	" Stanisławowskie . .	21,31
Tłumacz	" "	21,42
Radziechów	" Tarnopolskie . . .	21,65
Rawa	" Lwowskie	21,93
Husiatyn	" Tarnopolskie . . .	23,80

Największy udział głosujących wykazują powiaty:

Śmigiel	woj. Poznańskie	93,29	Pleszew	woj. Poznańskie	89,75
Wolsztyn	" "	93,22	Witkowo	" "	89,57
Koźmin	" "	91,70	Lubawa	" Pomorskie	89,30
Sokołka	" Białostockie	91,40	Odolanów	" Poznańskie	89,10
Grodzisk	" Poznańskie	89,77	Leszno	" "	89,05

Z ogółu 5591 992 oddanych, unieważniono 36 049 głosów.

Z ważnych głosów 5554 943 przypada na poszczególne listy:

Nr. 8	2 188 859	Nr. 5	51 033
" 16	919 407	" 22	39 221
" 1	727 533	Związek Nar.-Żydowski .	34 277
" 3	528 961	Nr 13	25 262
" 2	468 068	" 6	10 118
" 7	291 508	" 14	3 111
" 17	145 000	" 10	2 339
" 15	56 339	Komuniści Górnego Śląska	957
" 12	55 835	Inne listy	6 152

Z wszystkich oddanych głosów otrzymała:

	$\frac{0}{100}$		$\frac{0}{100}$
lista 8	38,32	lista 5	0,91
" 16	18,35	" 22	0,70
" 1	13,09	" Związek Nar.-Żydowski	0,61
" 3	9,52	" 13	0,45
" 2	8,42	" 6	0,18
" 7	5,24	" 14	0,05
" 17	2,61	" 10	0,04
" 15	1,01	" Komuniści G. Śląska	0,01
" 12	1,05	" Inne listy	0,11

W porównaniu z głosami, zebranymi przez daną listę przy wyborach do Sejmu

lista	8	straciła głosów	339 397	czyli	$\frac{0}{100}$
" 16	"	"	478 131	"	34,2
" 1	"	"	405 429	"	30,5
" 3	"	"	430 061	"	44,7
" 2	"	"	426 035	"	47,6
" 7	"	"	181 229	"	38,3
" 17	"	"	23 593	"	14,9
" 16	"	"	70 667	"	55,6
" 12	"	"	199 335	"	77,1
" 5	"	"	70 538	"	58,0
" 22	"	"	9 221	"	19,0
Zw.Nar.Zyd.	"	"	52 505	"	60,5
lista 13	"	"	35 076	"	56,3
" 6	"	"	36 437	"	78,2
" 14	"	"	27 359	"	86,6
" 10	"	"	35 820	"	92,8
Komuniści G. Śląska	"	"	4 436	"	82,2

Przy wyborach do Sejmu oddano głosów ważnych 8 772 397, do Senatu tylko 5 554 943 czyli było mniej głosujących 3 217 454 (36,7⁰/₁₀₀). Straciło głosów powyżej 36,7⁰/₁₀₀ przy wyborach do Senatu aż 12 ugrupowań politycznych t. z., że nie potrafiły utrzymać swego stanu posiadanych głosów w porównaniu z wyborami do Sejmu.

Zyskały natomiast nowych zwolenników następujące listy:

	$\frac{0}{100}$		$\frac{0}{100}$
8 przybyło głosów	23,4	17 przybyło głosów	21,8
16 " "	2,5	22 " "	18,7
1 " "	6,2		

Widzimy więc, że najwięcej nowych zwolenników zyskał Chrześcijański Związek Jedności Narodowej i Sjoniści Wschodniej Małopolski.

Do Senatu wybrano 93 z okręgów i 18 z listy państwowej, czyli ogółem 111 senatorów.

Poszczególne listy przeprowadziły senatorów:

	z okr. wojew.	z listy państw.	Razem
8	39	9	48
16	19	4	23
1	14	3	17
3	7	1	8
2	6	1	7
17	4	—	4
7	3	—	3
22	1	—	1
Ogółem	93	18	111

Powyższych 7 stronnictw zebrało na swoje listy ogółem na 5 554 943 ważnych głosów: 5 308 557 czyli 96,25%.

Mniejszości narodowe zdobyły 27 mandatów, czyli 24,3%, a skupiły na swoje listy (wraz z Związkiem Narodowo-Żydowskim) głosów 1 198 684 czyli 21%. Widzimy więc, że skutkiem utworzenia wielkich okręgów (wojewódzkich) w naszej ordynacji wyborczej mniejszości narodowe zyskały 30% mandatów więcej niż im się należało w stosunku do oddanych głosów. Przy mniejszych okręgach wyborczych Żydzi, więcej rozproszeni, nie mają wielkich szans uzyskania wielu mandatów. W okręgu jednak „wielkim”, jakim jest województwo, rzucili przy solidarnem oddaniu głosów na jedną listę duże ilości głosów w stosunku do rozbitych na cały szereg list głosów polskich. Procent obcych narodowości w Senacie byłby jeszcze większym, gdyby nie wstrzymanie się od wyborów Rusinów w Małopolsce Wschodniej.

Wyniki wyborów dla poszczególnych list.

Na 17 województw względna lub bezwzględna większość otrzymały listy:

8 w 10 województwach (z tego w 7 większość bezwzględną)					
16 „ 3	„	„	„	1	„
1 „ 3	„	—	—	—	—
3 „ 1	„	—	—	—	—

Lista 8 zdobyła bezwzględną przewagę w Warszawie, w woj. Warszawskim, Białostockiem, Pomorskiem, Poznańskim, Śląskiem i Stanisławowskim. Z tych województw najbardziej opowiedziało się za 8-ką Pomorze, gdzie z ogółu oddanych głosów padło na nią 63,56%.

Lista 16 zdobyła bezwzględną większość na Wołyniu i to o imponującej cyfrze 85,57%. Jest to jedyna lista, która zdobyła wszystkie mandaty jednego województwa.

W porównaniu z wynikiem wyborów do Sejmu zdobyły mandaty łącznie z listą państwową:

lista	% sejmowych	senatorskich
8 (Chrz. Zw. Jedn. Nar.)	36,7	43,2
16 i 17 (Mniejszości narodowe)	20,00	24,3
1 (Piastowcy)	15,8	15,3
3 (Wyzwolenie)	11,00	7,2
2 (P. P. S.)	9,2	6,3
7 (N. P. R.)	4,1	2,7
Zjednoczenie Kresowe	—	0,9

Do stronnictw, które przeprowadziły posłów do Sejmu a nie mają przedstawicielstwa w Senacie należą: Komuniści, P. S. L. Lewica, Stronnictwo Chłopsko-Radykalne (Okoń), Żydowskie Stronnictwo Ludowe i Chliboroby.

Jeden senator reprezentuje oddanych głosów:

	z okręgu	z l. państ.		z okręgu	z l. państ.
z listy 8 . .	56 124	45 601	z listy 2 . .	78 011	66 838
„ 16 . .	48 389	39 984	„ 17 . .	36 222	—
„ 1 . .	51 966	43 784	„ 7 . .	97 169	—
„ 3 . .	75 565	66 120	„ 22 . .	34 277	—

W poszczególnych powiatach zdobyły listy względną lub bezwzględną większość:

$\frac{0}{10}$	8	1	16	3	2	7	17	13	15	22
20—30	1	1	—	1	—	—	—	—	—	—
30—40	17	6	6	7	2	—	1	1	—	—
40—50	52	11	10	3	9	1	2	—	2	—
50—60	45	14	3	5	4	1	—	—	—	1
60—70	22	5	4	—	—	1	—	—	—	—
70—80	14	2	4	1	1	1	—	—	—	—
80—90	6	1	6	—	—	—	—	—	—	—
90—100	—	—	3	—	—	—	—	—	—	—

Razem w pow. 157 40 36 17 16 4 3 1 2 1

Powiatami, w których lista 8 uzyskała **przeważającą ilość** głosów są: Kartuszy (85,72), Lubawa (81,20), miasto Poznań (82,61), Lubliniec (84,27), Kosów (82,45), Peczyniżyn (79,70), Skole (70,14), i Wysokie Mazowieckie (85,27).

Lista 1 uzyskała w pow. Pilzno (80,44) i Brzesko (72,53) **Blok mniejszości** narodowych pochwalić się może 3 powiatami Wąlnia: Horochów (92,79), Krzemieniec (91,50) i Dubno (90,18).

Wyzwolenie w pow. Braśław zdobyło 69,37%, a w powiecie Wołożyn 73,79%, P. P. S. w pow. Łuniniec 66,38%.

Z posłów Sejmu „ustawodawczego“ 1919-22 wybrały do Senatu: Lista 8. Związek Lud. Nar. senatorów 8, Chrz. Nar. Str. Pracy senatorów 2 = 10, lista 16 Koło żydowskie senatorów 1, Zjednoczenie niemieckie senatorów 1 = 2, lista 1 P. S. L. Piast senatorów 6, lista 3 P. S. L. Wyzwolenie senatorów 1, lista 2 P. P. S. senatorów 1.

Z byłych posłów Sejmu „ustawodawczego“ przepadli w wyborach do Senatu z listy 1 Anna Piasecka, Michał Rudnik, Feliks Starzyński, Aleksander Fijałkowski, Teofil Kureczak.

Z listy 2: Dr. Ryszard Kunicki i Stanisław Bagiński.

Z listy 3: Błażej Dzikiowski, Feliks Winiarczyk, Winc. Mróz, i Władysław Boruń.

Z listy 7: Ignacy Postolski.

Z listy 8: Wojciech Sosiński, Michał Marek, Adolf Suligowski i Konstanty Długoborski.

Z listy 10: Dr. Natan Loewenstein i Jan Kleski.

Z listy 12: Leopold Skulski, Ks. Wacław Bliziński, Andrzej Maj, Szczepan Piechota, Stanisław Brzostowski, Jan Brodziak Jan Potoczek, Ks. Kazimierz Kotuła, Hieronim Łoś.

Z listy 13: Jan Stapiński.
 Z listy 14: Aleksander Thomas, Dr. Władysław Stesłowicz,
 Edmund Galik, Jan Kanty Federowicz.
 Z listy 16: Ludwik Wolff.
 Z listy Żyd. Str. Lud.: Samuel Hirschhorn.

Z całego szeregu **kandydatów** do krzesła senatorskich przy-
 taczamy tylko niektórych, którzy mandatu nie zdobyli: Obecny
 Prezydent Rzeczypospolitej, Stanisław Wojciechowski (z listy 1)
 kilkunastu Prezydent Rzeczypospolitej śp. Gabriel Narutowicz
 (lista 22) b. ministrowie Edward Pełowski (lista 7) Dr. Kazimierz
 Hącia (1), Józef Pruchnik (13), Stanisław Stączek (13), Józef
 Wolczyński (12), Wacław Makowski (1), Antoni Ponikowski (12),
 Stan. Bukowiecki (10), Dr. Witold Chodźko (10), Jan Jankowski (7)
 i Dr. Stefan Ossowski (3) redaktorzy Wiktor Kulski (1) i Bernard
 Miński (1), Zbigniew Stan. Okolski (14), redaktor Emil Caspari (2),
 profesor Dr. Michał Janik (3), prof. uniwersytetu Dr. Władysław
 Leopold Jaworski (10), prezydent Izby Handlowej i Przemysłowej
 w Krakowie Tadeusz Epstein (10), wiceprezydent miasta Lwowa
 Julian Obirek (2), b. poseł do parlam. austr. Wojciech Wiącek (8),
 Dr. Franciszek Stefczyk (12), adwokat Dr. Michał Grek (13),
 prezydent m. Lwowa Józef Neumann (14), profesor uniwersytetu
 Dr. Henryk Kolischer (14), burm. Rzeszowa Dr. Roman Krogulski
 (14), dyr. banku Dr. Zdzisław Słuszkiewicz (14), prof. uniwersytetu
 Dr. Julj. Makarewicz (8), ziemianie Tad Czarkowski, Golejewski (8),
 Dr. Stanisław Badeni (10), prof. politechn. Erwin Hauswald (24),
 śp. generał Wacław Iwaszkiewicz (Nar. Partja Pracy), prof. uniw.
 Konstanty Chyliński (12), prezydent m. Piotrkowa Jan Wallas (1),
 inżynier Wacław Wojewódzki, (7), redaktor Dr. Behrens (16),
 Aleksander Lednicki (7), prof. uniwersytetu Leon Petrażycki (7),
 b. poseł w Pradze Erazm Piltz (12), rektor uniwersytetu Alfons
 Parczewski (22), prezes dyrekcji kolej. Emil Landsberg (12) i t. d.

Komisje Senatu.

Poszczególne Kluby mają w komisji członków:

Nazwa Komisji	Adminis- tracyjna	Gospodar- stwa Spo- łecznego	Oświaty i Kultury	Prawnicza	Skarbowo- Budżetowa	Regulaminowa	Spraw Zagranicznych i Wojskowych
Zw. Lud. Nar. . . .	4	5	5	5	5	5	4
P. S. L.	3	3	3	3	4	3	3
Koło Żydowskie . .	2	2	2	1	2	2	2
Kl. Chrz. Nar. . . .	2	1	2	2	2	2	1
Kl. Ukraiński . . .	1	1	1	2	1	1	2
P.S.L.Wyzwolenie .	1	1	1	1	1	1	2
P. P. S.	1	2	1	1	1	1	1
Kl. Chrz. Dem. . .	2	1	1	1	1	1	1
Kl. Zjedn. Niem. .	1	1	1	1	—	1	1
Razem	17	17	17	17	17	17	17

Komisja Administracyjna.

Zdanowski Julj. (przewodniczący) Zw. Lud. Nar., Dr. Kopciński Stefan (zastęp. przewodn.) Zw. P. P. S., Dr. Dobrucki Gustaw (sekretarz) P. S. L., Ks. Albrecht Jan, Bojanowski Michał, Hempel Joachim, Kasznica Stanisław, Kierczyński Jan, Koerner Mozes, Kruk Józef, Mayer Kurt, Nazarewicz Aleksy, Osiński Saturnin, Połczyński Leon, Pułaski Ludomił, Truskier Abraham Adolf, Smólski Stefan.

Komisja Gospodarstwa Społecznego.

Średniawski Andrzej (przewodniczący) P. S. L., Szułdryński Tadeusz (zastęp. przewodn.) Chrz. Dem., Kowalczyk Jan (sekretarz) Zw. Lud. Nar., Dr. Adam Ernest, Błyskosz Józefat, Długosz Władysław, Englisch Jan, Hassbach Erwin, Krzykowski Błażej, Misiołek Leon, Paslernak Jan, Popowski Tadeusz, Smólski Stefan, Stecki Jan, Truskier Abraham Adolf, Dr. Wurzel Juljusz, Zubowicz Piotr.

Komisja Oświaty i Kultury.

Kalinowski Stanisław (przewodniczący) P. S. L., „Wyzwolenie“ Godlewski Emil (zastęp. przewodn.) Zw. Lud. Nar., Szebeko Józefa (sekretarz) Zw. Lud. Nar., Bohdanowicz Wacław, Dr. Braude, Markus, Czartoryski Witold, Czerkawski Michał, Glogier Maciej, Jabłonowski Władysław, Kaniowski Tadeusz, Manterys Stanisław, Nowak Stanisław, Nowak Juljan, Prauss Ksawery, Rubinstein Izaak, Siciński Michał, Dr. Thullie Maksymilian.

Komisja Prawnicza.

Ringel Michał (przewodniczący) Koło Żydowskie, Baliński Ignacy (zastęp. przewodn.) Zw. Lud. Nar., Glogier Maciej (sekretarz) Chrz. Nar., Dr. Adam Ernest, Bielawski Bolesław, Dr. Biały Stanisław, Dr. Busse Jerzy, Cieński Tadeusz, Makowicz Lew, Hempel Joachim, Karpiński Aleksander, Krzyżanowski Bronisław, Nowicki Zygmunt, Nowodworski Stanisław, Posner Stanisław, Siennicki Juljan, Szychowski Juljan.

Komisja Skarbowo-Budżetowa.

Nowodworski Stan. (przewodniczący) Chrz. Dem., Hammerling Ludwik (zastęp. przewodn.) P. S. L., Gaszyński Stanisław (sekretarz) P. S. L., „Wyzw.“, Ks. Bolt Feliks, Brun Stanisław Gustaw, Dr. Buzek Józef, Karpiński Stanisław, Kasprowicz Maciej, Kędzior Andrzej, Krzyżanowski Bronisław, Lewakowski Zygmunt, Lipkowski Stan., Dr. Rotenstreich Fiszal, Siedlecki Stanisław, Stecki Jan, Szarski Marcin, Szereszowski Rafał.

Komisja Regulaminowa.

Łubieński Leon (przewodniczący) Kl. Chrz. Nar., Karpiński Aleksander (zastęp. przewodn.) Kl. Ukr., Ścibor Franciszek (sekretarz) P. S. L., Baliński Ignacy, Banaszak Antoni, Bartoszewicz Joachim, Bojko Jakób, Dr. Braude Markus, Englisch Jan, Kasznica Stanisław, Koskowski Bolesław, Malinowski Wacław, Ks. Stychel Antoni, Szczepoń Tomasz, Woźnicki Jan, Dr. Wurzel Juljusz, Ks. Żebrowski Leon.

Komisja Spraw Zagranicznych i Wojskowych.

Kiniorski Marjan (przewodniczący) Zw. Lud. Nar., Dr. Biały Stanisław (zast. przewodn.) P. S. L., Karnicka Aleksandra (sekretarka) P. S. L. „Wyzw.", Ks. Adamski Stanisław, Bartoszewicz Joachim, Grabski Władysław, Jachowicz Józef, Januszewski Wacław, Kasporowicz Maciej, Koskowski Bolesław, Lewczanowska Helena, Łubieński Leon, Posner Stanisław, Dr. Ringel Michał, Stüldi Karol, Szereszewski Rafał, Wysłouch Bolesław.

Kluby Stronnictw w Senacie. **Związek Ludowo-Narodowy.**

Senatorów 29.

Dr. Adam Ernest, Baliński Ignacy, Bartoszewicz Joachim, Bielawski Bolesław, Bojanowski Michał, Ks. Bolt Feliks, Brun Gustaw, Dr. Godlewski Emil, Grabski Władysław, Hempel Joachim, Jabłonowski Władysław, Karpiński Stanisław, Kiniorski Marjan, Koskowski Bolesław, Kowalczyk Jan, Krzywkowski Błażej, Lipkowski Stanisław, Łaszczy Jan, Malinowski Wacław, Manterys Stanisław, Dr. Orliński Henryk, Popowski Tadeusz, Puławski Ludomir, Siciński Michał, Siennicki Michał, Stecki Jan, Ks. Stychel Antoni, Szembekówna Józefa, Zdanowski Juljusz.

Prezydjum klubu. Prezes: Juljusz Zdanowski, wiceprezesi: Marjan Kiniorski i Władysław Grabski. **Komisja parlamentarna:** Ignacy Baliński, Bolesław Koskowski, Tadeusz Popowski i Jan Stecki.

Klub Chrześcijańsko-Narodowy.

Senatorów 11.

Cieński Tadeusz, Ks. Czartoryski Witold, Glogier Maciej, Dr. Kasznica Stanisław, Lewakowski Zygmunt, Łubieński Leon, wybrany z listy Nr. 22) Połczyński Janta Leon, Ks. Sapieha Adam, Dr. Szarski Marcin, Dr. Szuldrzyński Tadeusz, Ks. Teodorowicz Józef.

Prezydjum klubu: Prezes. Janta Połczyński. Wiceprezes: Dr. Stanisław Kasznica.

Narodowo-Chrześcijańskie Stronnictwo Pracy.

Senatorów 7.

Ks. Adamski Stanisław, Ks. Albrecht Jan, Ks. Brandys Paweł, Nowodworski Stanisław, Smólski Stefan, Thullie Maksymiljan, Ks. Zebrowski Leon.

Prezydjum klubu. Prezes: Stanisław Nowodworski. Wiceprezes: Ks. Stanisław Adamski. Skarbnik: Stefan Smólski.

Polskie Stronnictwo Ludowe „Piaś”.

Senatorów 17.

Biały Stanisław, Błyskosz Józefat, Bojko Jakób, Dr. Buzke Józef, Dr. Dobrucki Gustaw, Długosz Władysław, Hammerling

Ludwik, Jachowicz Józef, Kaniowski Tadeusz, Kędzior Andrzej, Kruk Józef, Krzyżanowski Bronisław, Dr. Nowak Julian, Nowak Stanisław, Ścibor Franciszek, Średniawski Andrzej, Wystouch Bolestaw.

Koło Żydowskie w Senacie.

Senatorów 12.

a) **Klub Żydowskiej Rady Narodowej:** Dr. Braudy Markus, Kowalski Lejb, Koerner Mojżesz Eljasz, Rubinsztajn Izaak. — **Związek żydowskich senatorów Wschodniej Małopolski:** Dr. Bienenstock Maks Jakób, Dr. Rotenstreich Fiszel, Dr. Ringel Michał, Dr. Wurzel Juljusz. — **Klub senatorów Organizacji żydow. „Szłojmej Emunei Israel“:** Deutscher Mojżesz, Mendelsohn Uszer Izrael. — **Centrała Związku Kupców.** Szereszowski Rafał, Truskier Abraham Adolf.

Prezydjum Koła: Dr. Markus Braude, Uszer Israel Mendelsohn, Dr. Michał Ringel, Izaak Rubinsztajn i Adolf Truskier.

Polskie Stronnictwo Ludowe „Wyzwolenie“.

Senatorów 8.

Gaszyński Stanisław, Januszewski Wacław, Kalinowski Stan., Karnicka Aleks., Nowicki Zyg., Osiński Saturnin, Woźnicki Jan, (prezes klubu), Zubowicz Piotr.

Związek parlamentarny Polskiej Partji Socjalistycznej.

Senatorów 7.

Englich Jan, Dr. Kopciński Stefan, Limanowski Bolestaw, Misiołek Leon, Posner Stan., Prauss Ksawery, Siedlecki Stan.

Prezydjum klubu: Prezes: Bolestaw Limanowski, wiceprezes: Stanisław Posner, sekretarz: Dr. Stefan Kopciński.

Klub Ukraiński.

Senatorów 6.

Czerkawski Michał, Gersztajński Damjan, Karpiński Aleks., Lewczanowska Helena, Markowicz Lew, Pasternak Jan.

Prezydjum klubu: Prezes: Aleksander Karpiński, wiceprezes: Michał Czerkawski.

Zjednoczenie posłów niemieckich.

Senatorów 5.

Busse Jerzy, Hasbach Erwin, Mayer Kurt, Stüdt Karol, Szczepanik Tomasz.

Prezydjum klubu: Prezes: Erwin Hasbach, wiceprezes: Tomasz Szczepanik.

Narodowa Partja Robotnicza.

Senatorów 3.

Banaszak Antoni, Szychowski Julian, Kierczyński Jan, wice-prezes klubu N. P. R. (sejmowego i senackiego): Ant. Banaszak.

Klub Białoruski.

Senatorów 2.

Bohdanowicz Władysław (członek prezydium Klubu Białoruskiego): Nazarewski Aleksy.

Bez przynależności klubowej.

Senatorów 4.

Kasperowicz Maciej (wybrany z listy 16 Białorusin), Ks. Maciejewicz Stanisław (wybrany z listy 8), Trampczyński Wojciech (wybrany z listy 8, marszałek Senatu), Własow Aleksander (wybrany z listy 16).

Prezydium Senatu.

Marszałek: Wojciech Trampczyński. — Wicemarszałkowie: Jakób Bojko (Piast), Ks. Antoni Stychel (Zw. L. N.), Jan Woźnicki (Wyzwolenie). — Sekretarze: Antoni Banaszak (N. P. R.), Bolesław Bielawski (Zw. L. N.), Maciej Glogler (Kl. Chr. Nar.) Dr. Stefan Kopciński (P. P. S.), Józef Kruk (Piast).

Biuro Senatu.

Dyrektor biura Sejmu i Senatu: Jerzy Pomykański. — Wicedyrektor biura Senatu: Zygmunt Karczewski. — Naczelnik kancelarii: Wacław Wiczgier. — Sekretarz marszałka: Adam Piasecki. — Maszynistki: Zofja Drzażdżyńska, Wanda Filatynówna, Lucyna Miszczakowa.

Wiek Senatorów.

Kluby	Ilość członków klubu	Wiek				Razem	Nie podało wieku senat
		40-50	50-60	60-70	70-80		
Zw. Lud. Nar.	29	6	16	4	—	26	3
Piast	17	5	4	3	1	13	4
Żydzi	12	5	3	—	—	8	4
Kl. Chr. Nar.	11	1	7	3	—	11	—
Wyzwolenie	8	6	—	—	—	6	2
Chrz. Dem.	7	3	1	1	—	5	2
P. P. S.	7	3	1	2	1	7	—
Ukraińcy	6	1	1	—	—	2	4
Niemcy	5	2	1	1	—	4	1
N. P. R.	3	3	—	—	—	3	—
Białorusini	2	2	—	—	—	2	—
Dzicy	4	—	1	1	—	2	2
Razem	111	37	35	15	2	89	22

Wykaz zawodowy Senatorów.

Kluby	Ilość człon- ków klubu	Rolnicy	Ziemianie	Robotnicy przemysłowi	Inżynierowie	Urząd. państ. i prywatni	Proł. uni- wers. i szkół śred.	Nauczyciele ludowi	Duchowni	Prawnicy	Lekarze	Dziennikarze i publicyści	Pracownicy i kupcy	Razem	Nie podało zawodu sen.
Zw. L. N. . . .	29	4	6	—	1	1	2	1	2	1	—	4	4	26	3
Piast	17	6	—	—	—	1	2	1	—	1	1	—	1	13	4
Żydzi	12	1	—	—	2	—	1	—	1	2	—	—	2	9	3
Kl. Chrz. Nar.	11	—	5	—	—	—	1	—	2	1	—	—	1	10	1
Wyzwolenie .	8	—	—	1	1	2	1	1	—	—	—	—	—	6	2
Chrz. Dem. .	7	—	—	—	—	—	1	—	4	1	—	—	—	6	1
P. P. S.	7	—	—	2	—	1	2	—	—	—	1	1	—	7	—
Ukraińcy . . .	6	—	—	—	—	—	—	1	—	1	—	—	—	2	4
Niemcy	5	—	2	—	—	1	—	1	—	—	—	—	1	5	—
N. P. R.	3	—	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	3	—
Białorusini .	2	—	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	1	1
Dzicy	4	—	—	—	—	—	—	—	1	2	—	—	—	3	1
Razem	111	11	13	3	4	6	10	6	10	11	2	5	10	91	20

Wyznanie Senatorów.

Kluby	Ilość czł. klubu	Rzym.- Kat.	Grzech.- Kat.	Moj- żesz.	Ewang.	Prawosl.	Bez- wyzn.	Razem	Nie podało wyzn. senat.
Zw. L. N. . . .	29	25	—	—	2	—	—	27	2
Piast	17	13	—	—	1	—	—	14	3
Żydzi	12	—	—	12	—	—	—	12	—
Kl. Chrz. Nar.	11	10	1	—	—	—	—	11	—
Wyzwolenie .	8	5	—	—	—	—	—	5	3
Chrz. Dem. .	7	7	—	—	—	—	—	7	—
P. P. S.	7	4	—	—	—	—	3	7	—
Ukraińcy . . .	6	—	—	—	—	3	—	3	3
Niemcy	5	1	—	—	4	—	—	5	—
N. P. R.	3	3	—	—	—	—	—	3	—
Białorusini .	2	—	—	—	—	2	—	2	—
Dzicy	4	2	—	—	—	2	—	4	—
Razem	111	70	1	12	7	7	3	100	11

Stopień wykształcenia Senatorów.

Kluby	Ilość czł. klubu	Wyższe	Średnie	Niższe	Domowe	Razem	Nie podało stopnia senat.
Zw. L. N. . . .	29	22	3	2	1	28	1
Piast	17	7	1	4	1	13	4
Żydzi	12	7	4	—	—	11	1
Kl. Chrz. Nar.	11	11	—	—	—	11	—
Wyzwolenie .	8	4	2	—	—	6	2
Chrz. Dem. .	7	6	—	—	—	6	1
P. P. S.	7	4	2	1	—	7	—
Ukraińcy . . .	6	1	1	—	—	2	4
Niemcy	5	2	2	1	—	5	—
N. P. R.	3	2	—	1	—	3	—
Białorusini .	2	1	—	1	—	2	—
Dzicy	4	3	—	—	—	3	1
Razem	111	70	15	10	2	97	14

Ilość kobiet w Senacie.

W Związku Ludowo-Narodowym . . .	1
w Wyzwoleniu	1
w Klubie Ukraińskim	1
Razem	3

Spis alfabetyczny Senatorów.

	Wojew. okr. wyb.	Strona
Dr. Adam Ernest	Lwów	408
Ks. Adamski Stanisław	Poznań	392
Ks. Albrecht Jan	Łódź	430
Baliński Ignacy	m. Warszawa	440
Banaszak Antoni	Poznań	395
Bartoszewicz Joachim	Lublin	420
Dr. Biały Stanisław	Lwów	407
Bielawski Bolesław	woj. Warszawskie	437
Dr. Bienenstock Maks Jakób	Lwów	409
Blyskosz Józefat	Lublin	424
Bobdanowicz Waczesław	Wilno	450
Bojanowski Michał	woj. Warszawskie	436
Bojko Jakób	Państwowa	458
Ks. Bolt Feliks	Pomorze	390
Ks. Brandys Paweł	Śląsk	398
Dr. Braude Markus	Łódzkie	432
Brun Stanisław Gustaw	woj. Warszawskie	437
Dr. Busse Jerzy	Poznańskie	396
D. Buzek Józef	Państwowa	459
Cieński Tadeusz	Tarnopol	415
Czartoryski Witold	Lwów	408
Czerkawski Michał	Wołyń	418
Deutscher Mojżesz	Kielce	428
Dr. Dobrucki Gustaw	Tarnopol	414
Długosz Władysław	Kraków	401
Englisch Jan	Kraków	403
Gaszyński Stanisław	Kielce	428
Gersztański Damjan	Wołyń	418
Glogier Maciej	Państwowa	457
Dr. Godlewski Emil	Kraków	402
Grabski Władysław	Poznań	394
Hammerling Ludwik	Stanisławów	412
Hasbach Erwin	Państwowa	457
Hempel Joachim	Kielce	426
Jabłonowski Władysław	Państwowa	456
Jachowicz Józef	Lwów	407
Januszewski Wacław	Łódź	432
Kalinowski Stanisław	Nowogródek	447
Kaniowski Tadeusz	Tarnopol	414
Karnicka Aleksandra	Wilno	450
Karpiński Stanisław	Łódź	430

	Wojew. okr. wyb.	Strona
Kępiński Aleksander	Państwowa	458
Kasprzak Maciej	Polesie	446
Dr. Kałucki Stanisław	Państwowa	455
Kedzior Andrzej	Lwów	406
Kierczyński Jan	Poznań	395
Kiniorski Marjan	Państwowa	455
Koerner Mozes	m. Warszawa	440
Dr. Kopciński Stefan	Kielce	432
Koskowski Bolesław	m. Warszawa	438
Kowalczyk Jan	Śląsk	398
Kowalski Lejb	woj. Warszawskie	437
Kruk Józef	Kielce	428
Krzywkowski Błażej	woj. Warszawskie	436
Krzyżanowski Bronisław	Wilno	451
Kwakowski Zygmunt	Stanisławów	411
Lewczanowska Helena	Wolyń	419
Limanowski Bolesław	m. Warszawa	440
Lipkowski Stanisław	Łódź	430
Łaszczyk Jan	Lublin	422
Łubieński Leon	Nowogródek	448
Ks. Maciejewicz Stanisław	Wilno	450
Mayer Kurt	Śląsk	399
Malinowski Wacław	Białystok	443
Manterys Stanisław	Kielce	428
Markowicz Lew	Wolyń	419
Mendelszajn Uszer Izrael	Państwowa	457
Misiołek Leon	Kielce	429
Narewski Aleksy	Nowogródek	447
Dr. Nowak Julian	Lwów	407
Nowak Stanisław	Kraków	402
Nowicki Zygmunt	Kielce	429
Nowodworski Stanisław	Państwowa	455
Dr. Olszki Henryk	Tarnopol	416
Osinski Saturnin	Lublin	423
Pasternak Jan	Polesie	446
Polczyński Janta Leon	Pomorze	390
Popowski Tadeusz	Kielce	427
Posner Stanisław	Państwowa	459
Pułaski Ludomił	Łódź	432
Prauss Ksawery Franciszek	woj. Warszawskie	438
Dr. Ringel Michał	Stanisławów	412
Dr. Rotenstreich Fiszel	Tarnopol	416
Rubinsztajn Izak Icek	Białystok	445
Ks. Biskup Sapieha Adam	Kraków	402
Ścibor Franciszek	Kraków	402
Siciński Michał	Stanisławów	411
Siedlecki Stanisław	Polesie	446
Siennicki Julian Władysław	Białystok	444
Smólski Stefan	Państwowa	457
Stecki Jan	Lublin	422
Ks. Stychel Antoni	Poznań	394

	Wojew. okr. wyb.	Strona
Stüdt Karol	Łódź	432
Szarski Marcin	Państwowa	56
Szczeponik Tomasz	Śląsk	398
Szebeko Józefa	Państwowa	457
Szereszowski Rafał	Lublin	424
Dr. Szuldrzyński Tadeusz	Poznań	394
Szychowski Julian	Pomorze	391
Średniawski Andrzej	Kraków	402
Ks. Arcyb. Teodorowicz Józef	woj. Warszawskie	436
Dr. Thulie Maksymilian	Lwów	409
Trąpczyński Wojciech	Państwowa	454
Truskier Abraham Adolf	Wołyń	418
Własow Aleksander	Państwowa	458
Woźnicki Jan	Państwowa	459
Dr. Wurzel Juliusz Artur	Lwów	409
Wysłouch Bolesław	Państwowa	458
Zdanowski Juliusz	Kielce	426
Zubowicz Piotr	Lublin	423
Ks. Żebrowski Leon	Białystok	442

Wyniki wyborów do Senatu według

ojewództwo	Uprawionych	Głosujących	Głosy ważne	Głosy unieważnione	Procent głosujących	Najsilniejsza lista	W $\frac{0}{10}$	1	2	3
Warszawa	358855	257270	255686	1584	71,69	8-50,47			55049	124
Warszawskie	701059	538139	536370	1769	76,76	8-54,23	41924	67265	59126	220
Łódzkie	773825	632259	628671	3588	81,70	8-40,81	49057			100
Łódzkie	818991	618480	616416	2064	75,51	8-35,09	75613	66820	148468	204
Śląskie	723965	471662	470176	1486	65,15	8-30,49	47082	39491	98990	
Śląskie	461699	279146	277872	1274	60,46	8-57,30	23143	7771	16794	93
Śląskie	432709	174751	172000	2751	40,38	16-85,57			2702	
Śląskie	300900	109477	107346	2131	36,37	16-38,03		33597	14015	
Śląskie	282956	124825	121297	3528	41,11	16-37,58			39915	
Śląskie	36655	159041	156146	2895	43,38	3-27,57	22133	7014	43062	
Śląskie	298026	232788	229718	3070	78,11	8-63,56	608			
Śląskie	658550	566825	565671	954	86,04	8-54,25	31992	4811		
Śląskie	333882	245910	244991	919	67,57	8-43,70	4514	29895		
Śląskie	691394	438926	436687	2239	63,48	1-40,55	177090	63934	12010	22
Śląskie	918636	447945	444031	3914	48,86	1-37,54	166717	34111	9892	220
Śląskie	444598	139828	138220	1608	31,45	8-50,93	28568	1501		
Śląskie	490948	154920	153645	1275	31,55	1-38,54	59222	642		
Ogółem	8955643	5591992	5554943	36049	62,44	8-38,32	727533	468068	528961	5103

Rozdział mandatów do Senatu wedle stronnictw i województw.

Województwo	Ilość mandatów	1	2	3	7	8	16	17	22
M. Warszawa	4	—	1	—	—	2	1	—	—
Warszawskie	7	—	1	—	—	5	1	—	—
Łódzkie	8	—	1	1	—	4	2	—	—
Kieleckie	9	1	1	2	—	4	1	—	—
Lubelskie	7	1	—	2	—	4	1	—	—
Białostockie	4	—	—	—	—	3	1	—	—
Wołyńskie	5	—	—	—	—	—	5	—	—
Poleskie	3	—	1	—	—	—	2	—	—
Nowogródzkie	3	—	—	1	—	—	1	—	1
Wileńskie	4	1	—	1	—	1	1	—	—
Pomorskie	3	—	—	—	1	2	—	—	—
Poznańskie	7	—	—	—	2	4	1	—	—
Śląskie	4	—	—	—	—	2	2	—	—
Krakowskie	7	4	1	—	—	2	—	—	—
Lwowskie	9	1	—	—	—	3	—	2	—
Stanisławowskie	4	1	—	—	—	2	—	1	—
Tarnopolskie	5	2	—	—	—	2	—	1	—
Razem	93	14	6	7	3	39	19	4	1
Z listy państw	18	3	1	1	—	9	4	—	—
Ogółem.	111	17	7	8	3	48	23	4	1

okręgów wyborczych (województw).

6	7	8	10	12	13	14	15	16	22	Związek Nar. Żydów	(17) Komitet Zjed- nocz. Sił Narod. Żyd.	Komuniści G. Śląska	Inne listy
164	918	129050	379	125		20		57633					2
959	769	290895	1504	2175		7	1025	69600					92
4589	38011	256584		2281		1904		127592					44
1131	5254	216304	330	1869			4925	76024					337
1241	308	143363		2953			45937	91867					314
1994	1735	159224		7944				59345					15
		9905						147186	5638				1980
		(16673)						40824	1106				2
			2693					45588	31860				2
								40161	617				3
	82867	146017				108							1524
	130552	306869				61							7
	30363	107061						91386					6
	418	106516	34400	7043			387	72201					3
	283	131674	1835	18167	1011		4065		34277		957		284
		70397											4
		58686	126		152								1044
													3
													757
2118	291508	2188859	2339	55835	25202	3111	56339	919407	39221	34277	45000	957	6152

Wyniki wyborów do Senatu w miastach **(Brak danych z miast: Piotrków, Tarnów, Siedlce,**

Miasta	Uprawnionych	Głosujących	Głosy ważne	Głosy nieważ- nione	Głosy głoszących w ‰	Najmniejsza liczba otrzymała głosów w ‰	Płast 1	P. P. S. 2
1 Warszawa	358 855	257 270	255 686	1 584	71,69	8-50,47		55 049
2 Wilno	54 624	38 153	37 846	307	69,84	8-55,51	688	5 219
3 Łódź	182 361	145 910	145 508	411	80,01	16-32,91		9 14 584
4 Lwów	96 844	55 665	55 452	113	57,39	8-47,64	301	9 294
5 Kraków	77 096	48 316	48 214	102	62,67	8-48,05	322	12 917
6 Poznań	64 775	52 601	52 514	87	81,20	8-82,61	175	367
7 Lublin							43	7 879
8 Bydgoszcz	27 796	22 619	22 568	51	81,34	8-61,04	32	57
9 Sosnowiec	23 862	18 663	18 536	127	78,21	5-29,17	2	3 812
0 Częstochowa	27 920	24 052	23 986	116	86,14	8-61,14	2	2 604
1 Białystok	36 422	18 499	18 427	72	50,70	16-46,35	34	847
2 Huta Król.	25 812	18 143	18 072	71	70,28	16-67,00	1	314
3 Radom	22 412	17 347	17 310	37	77,40	8-44,95	23	3 645
4 Przemyśl	18 556	12 558	12 506	52	67,67	8-37,63	64	2 787
5 Katowice	16 335	15 583	10 550	33	64,76	16-66,23	2	227
6 Kalisz							1	832
7 Kielce	14 215	11 395	11 374	41	80,16	8-51,99	23	1 201
8 Włocławek	15 844	12 323	12 268	61	79,02	8-65,77	1	1 118
9 Dąbrowa Górna	13 483	10 702	10 641	61	79,38	8-39,60		1 111
0 Kołomyja	10 627	7 021	6 998	23	66,06	17-48,52	463	32
1 Toruń	14 343	11 346	12 127	109	78,40	8-73,02		2
2 Grodno	11 997	7 834	7 777	57	65,29	16-58,69	94	296
3 Grudziądz	10 637	7 305	7 221	84	68,35	8-52,55	2	
4 Pabianice							2	1 996
5 Rzeszów	8 903	6 046	6 028	18	67,90	17-45,65	329	486
6 Tomaszów Rawski								1 103
7 Zawiercie	10 176	8 769	8 752	17	86,17	8-49,76	1	1 530
8 Stanisławów	20 304	12 109	12 083	26	59,66	17-56,49	1 673	45
9 Będzin	9 190	7 244	7 203	82	76,64	16-62,69		513
0 Stryj	10 053	6 330	6 298	32	62,91	17-31,03	875	20
1 Drohobycz	8 589	6 050	6 020	30	70,43	17-55,88	47	722
2 Gniezno							1	17
3 Płock	11 173	7 601	7 592	9	67,94	8-55,11	6	1 236
4 Inowrocław							7	496
5 Pińsk	8 128	3 413	3 354	59	41,96	16-77,45		183
6 Łomża	7 731	5 821	5 815	6	75,29	8-48,77	15	697
7 Zgierz	8 976	7 762			86,47	8-42,21	2	995
8 Żyrardów	9 930	8 235	8 216	19	82,98	8-55,37	9	2 106
9 Jarosław	7 590	5 111	5 095	16	67,33	8-35,42	36	323
0 Bielsko	9 057	5 095	5 044	51	56,26	16-43,53	248	631
1 Sambor	7 279	4 915	4 898	17	67,52	8-33,87	1 122	396

liczących ponad 20000 mieszkańców.

Tarnopol, Równo, Nowy Sącz, Łuck).

Wyzwolenie	Komuniści	Rady Ludowe	N. P. R.	Chrz. Zw. J. N.	Unia państw.	Polakie Centrum	P. S. L. Lewica	Centrum Mieszc.	Siron. Chłop. Radkalne	Blok Mniejsz.	Sjonisci Wschodniej Małopolski	Zjed. państw. na Kresach	Związek Narodowo Żydowski	Komuniści Górnego Śląska	Inne listy	Nr
3	5	6	7	8	10	12	13	14	15	16	17	22				
156	12 490		918	129 050	379	125		20		57 633					2	2
1	9 683	3	26 512	21 011						10 509		274			6	3
5	30		1	26 420		1	1 499			47 891					2	4
8	100		25	23 167		5	44	482			18 811				59	5
			6 734	45 386		87	11						11 556		21	6
251		15	9 092					8		1 844						7
			3 202	13 776		10				8 268						8
11	5 407		1 026	4 464	19	1				5 501						9
27	527		647	14 666	16	4				793						10
2	193	108	578	6 892	303					5 893						11
			1 275	4 241						9 576						12
32	102		130	7 781	23	16				12 109				132		13
6	92			4 706		16		38		5 558						14
			408	2 843							3 162			1		15
17	168		59	8 001		19		51		7 040				30		16
93	43		261	5 914	6	8				4 107						17
17	252		45	8 069	23	5			4	3 821						18
4	4 101		115	4 214	18					2 738						19
			2 996	3 107						1 063						20
	4			8 125							3 396					21
13	214		145	2 432		18				4 565						22
	14		3 407	3 795				3								23
6	470		1 372	6 392		6		27		3 822						24
	1			2 648				3			2 752					25
	161		893	2 956						3 521						26
4	416		908	4 355	2					1 534						27
				3 541							6 826					28
3	755		71	1 342	1					4 518						29
				2 283							3 120					30
	2			1 859			2	13			3 364				1	31
2			282	5 241						267						32
2	107		35	4 184	15	6				1 999					2	33
			1 495	4 054												34
8		1								2 598		27		537		35
5	5			2 840		20				2 227						36
35	247		1 166	3 277		1		17		2 032						37
3	382		216	4 550	139	2			6	803						38
	1			2 805							1 918					39
			185	1 274						2 206						40
			5	1 659		1		40			1 657					41

Zmiany w składzie Senatu.

W marcu 1923 r. zrzekli się mandatów: Ks. arcybiskup Józef Teodorowicz i Ks. biskup Adam Sapieha. Na ich miejsce weszli do Senatu: **Kazimierz Gruetzmacher**, ziemianin, zamieszkały w Czołówku, p. Nieszawa i **Aleksander Adelman** (Nar. Chrz. Str. Pracy) inżynier, zamieszkały w Krakowie.

Na miejsce zmarłego w marcu 1923 r. senatora Dr. Maksą Bienenstocka otrzymał mandat **Jakób Bodek** (Koło Żydowskie w Senacie), starszy oficiel pocztowy, zamieszkały we Lwowie.

Udział senatorów w ciałach parlamentarnych.

Kluby	Ilość członków	W Sejmie Ustawod.	W Parlam. austriackim	W Parlam. i Sejmie pruskim	W Dumie rosyjskiej
Zw. Lud. Narod.	29	8	—	4	1
Piast	17	7	6	—	—
Żydzi	12	1	—	—	—
Kl. Chrz. Nar.	11	1	2	—	1
Wyzwolenie	8	1	—	—	—
Chrz. Dem.	7	2	—	1	—
P. P. S.	7	1	—	—	—
Ukraińcy	6	—	—	—	—
Niemcy	5	1	—	2	—
N. P. R.	3	—	—	—	—
Białorusini	2	—	—	—	—
Dzicy	4	2	—	—	1
Razem	111	24	8	7	7

Ministrami lub wiceministrami byli senatorzy:

W Związku Lud. Nar.: Stanisław Karpinski i Jan Stecki.
W P. S. L. „Piast”: Władysław Długosz, Andrzej Kędzior i Dr. Julian Nowak. W P. P. S.: Ksawery Prauss.

Omyłki korektora i drukarskie.

Tadeusz Tabaczyński
patrz str. 275 i 278

Antoni Szmigiel
patrz str. 291 i 293

Antoni Anus
patrz str. 356 i 373

Na stronie	wieraz	jest:	ma być:
129	11 dołu	Drechnowie	Duchnowie
130	6 „	Woj. Warszawskie	Lubelskie
130	5 „	Węgrow	Węgrów
131	6 góry	248	284
133	7 dołu	Jakowluk	Jakowluk
133	4 „	120 801	110 801
135	3 „	Jakowluk	Jakowluk
142	1 góry	Waszkiewicz	Łaszkiewicz
144	8 „	„	„
145	1 „	Szczucin	Szczuczyn
157	1 dołu	Karan	Karau
158	17 dołu	Ludomir	Ludomił
161	13 góry	Karan	Karau
161	3 „	Drang	Drung
183	5 góry	176 461	176 457
183	7 „	527	523
187	2 dołu	Puchatka	Puchalka
188	18 „	„	„
202	10 „	Cupiat	Cupiał
205	10 góry	„	„
206	5 dołu	Stopnica	Stopnica
220	2 „	Podobizna przedstawia mylnie Antoniego W.	
226	7 góry	5 (lista)	15 [(str. 356)]

Na stronie	wiersz	jest:	ma być
226	8 góry	6	16
229	1 dołu	Marecki	Mazecki
231	9 góry	"	"
263	11 "	1898	1869
284	7 "	Połoczek	Łotoczek
291	1 dołu	Podobizna p. Szmigła	— patrz wyżej
302	5 "	opuszczono	Sambor
325	1 góry	Dolarowicz	Dolanowicz
326	14 "	"	"
329	6 dołu	Podhórski	Podhórski
330	14 góry	"	"
329	5 dołu	Somschor	Somscher
330	6 "	"	"
329	8 "	Prystupa	Przysłupa
331	1 góry	"	"
336	1 "	Korolowski	Kordowski
337	18 "	"	"
348	1 dołu	Hatko	Hałko
349	12 "	"	"
354	2 "	Wierciak	Wierczak
355	1 "	Dr. M. Dąbrowski	Marjan Dąbrowski
368	2 "	Wierciak	Wierczak
356	1 góry	Podobizna p. Anusza	— patrz wyżej.
358	1 dołu	Resl	Perl
359	1 "	Jonasz	Jonas
384	6 góry	"	"
393	9 dołu	806 869	306 869
421	1 góry	14	16
421	11 dołu	31	29
429	1 "	Albrecht	Albrecht
429	6 dołu	P. S. L.	P. S. L. Wyzwolenie
480	1 góry	Brande	Braude
432	19 "	"	"
434	6 "	lista 16	lista 8 (vice versa)
445	11 dołu	lista 8	lista 2
447	1 góry	Łubiński	Łubiński
476	7 "	Flurmańczyk	Furmańczyk
488	3 "	3	5
488	13 "	9	11
490	5 dołu	88	89
495	6 "	brak	stawiali w
498	19 góry	Grzędzielewski	Grzędzielski
500	12 dołu	lista 8	lista 2
501	19 góry	Grodziskiem	Grodzieńskiem
"	8 dołu	w powiecie	powiat
507	13 "	brak	zmniejsz. głosów
509	4 góry	Portolski	Postolski
510	4 dołu	80 931	8 093
512	26 "	Żywiec	Żywiec 10 389
512	26 "	7 190	6 790

T r e ś ć.

CZĘŚĆ I

	Strona
1. Wyjątki z konstytucji (17. 3. 21) dotyczące Sejmu i Senatu	9
2. Ordynacja wyborcza do Sejmu (28. 7. 22)	22
3. Ordynacja wyborcza do Senatu (28. 7. 22)	73
4. Wykaz okręgów wyborczych do Sejmu	78
5. Uchwała o terminie wyborów do Sejmu i Senatu (28. 7. 22)	81
6. Dekret o zarządzeniu wyborów (18. 8. 22)	81
7. Ustawa w sprawie wolności zgromadzeń przedwyb. (5. 8. 22)	82
8. Rozporządzenia wyborcze do ustaw wyborczych (18. 8. 22)	84
9. Rozporządzenie uzupełniające rozporząd. wykonawcze (18. 8. 22) z dnia 23. 8. 22	98
10. Ustawa o Regul. Zgrom. Narod. dla wyboru Prezydenta	99
11. Ustawa o zmianie Ordyn. Wyb. do Sejmu (21. 9. 22)	105

CZĘŚĆ II.

1. Wykaz list wyborczych do Sejmu	114
2. Wyniki wyborów do Sejmu w poszczególnych okr.	} 115—350
3. Podobizny i życiorysy posłów do Sejmu	
4. Wynik wyborów do Sejmu z listy państwowej.	
Podobizny. Życiorysy	351—386

CZĘŚĆ III.

1. Wyniki wybor. do Senatu w poszczególnych woj.	} 389—451
2. Podobizny i życiorysy senatorów	
3. Wyniki wyborów do Senatu z listy państwowej.	} 452—460
Podobizny. Życiorysy	

CZĘŚĆ IV.

1. Wykaz komisji sejmowych i ich członków	463
2. Skład klubów sejmowych	468
3. Skład biura Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej	475
4. Pogląd na wyniki wyborów do Sejmu	476
5. Wyniki wyborów dla poszczególnych list	486
6. Spis alfabetyczny posłów do Sejmu	519
7. Statystyczne dane o posłach do Sejmu	524
8. Plan sali Sejmu z podziałem miejsc stronnictw	528
9. Zmiany w składzie Sejmu. Protesty	530

CZĘŚĆ V.

1. Wyniki wyborów do Senatu	530
2. Wyniki wyborów dla poszczególnych list	534
3. Komisje Senatu	536
4. Kluby stronnictw w Senacie	538
5. Statystyczne dane o senatorach	540
6. Spis alfabetyczny senatorów	542
7. Wyniki wyborów do Senatu w okręgach i miastach	544
8. Zmiany w składzie Senatu	548
9. Omyłki korektora i drukarskie	549

ZAŁĄCZNIKI

1. Mapa wykazująca okręgi wyborcze i natężenie odsetkowe głosujących do Sejmu
2. Barwna mapa, wykazująca ilości posłów w okręgach i należność partyjną
3. Mapa okręgów wyborczych do Senatu i natężenie odsetkowe głosujących.

